ခုဒ္ဒကနိကာယ်

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

မြန်မာပြန်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁ - မဟာဝဂ်　　၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ်　　၃ - ပညာဝဂ်

------

၁ - မဟာဝဂ်

ဉာဏ်စဉ် မာတိကာ

၁ - ဉာဏ ကထာ

- ၁ - သုတမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
  - ဒုတိယအခန်း
  - တတိယအခန်း
  - စတုတ္ထအခန်း
- ၂ - သီလမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၃ - သမာဓိဘာဝနာမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၄ - ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၅ - သမ္မသနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၆ - ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၇ - ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၈ - အာဒီနဝဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၉ - သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၁၀ - ဂေါတြဘူဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း
- ၁၁ - မဂ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

၁ - ဉာဏကထာ

၁၂ - ဖိုလ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၃ - ဝိမုတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၄ - ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၅ - ဝတ္ထုနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၆ - ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၇ - စရိယာနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၈ - ဘူမိနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၉ - ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၂၀-၂၄ - ဉာဏပဉ္စက အကျယ်ပြခြင်း

၂၅-၂၈ - ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၂၉-၃၁ - ဉာဏ်သုံးပါး အကျယ်ပြခြင်း

၃၂ - အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၃ - အရဏဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၄ - နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၅ - ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၆ - သမသီသဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၇ - သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၈ - ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၉ - အတ္ထသန္ဒဿနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၀ - ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၁ - ခန္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၂ - ပရိယောဂါဟဏဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၃ - ပဒေသဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

၁ - ဉာဏ ကထာ

၄၄-၄၉ - ဆဝိဝဋ္ဋဉာဏ်, သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၀ - ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၁ - သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၂ - စေတောပရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၃ - ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၄ - ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၅ - အာသဝက္ခယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၆-၆၃ - သစ္စဉာဏ်, စတုက္ကနှစ်ပါး အကျယ်ပြခြင်း

၆၄-၆၇ - သုဒ္ဓိကပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၈ - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၉ - အာသယာနုသယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၀ - ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၁ - မဟာကရုဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၂-၇၃ - သဗ္ဗညုတဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ပဋ္ဌာန်းသမ္မာဒိဋ္ဌိပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

၂ - ဒိဋ္ဌိကထာ

ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုး ပြခြင်း

၁ - အဿာဒဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၂ - အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၃ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၄ - သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၅ - သဿတဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၆ - ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၇ - အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၈ - ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၉ - အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၀-၁၂ - သညောဇနိကဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃ - အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄ - လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၅-၁၆ - ဘဝဒိဋ္ဌိ-ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

　　၃ - အာနာပါနဿတိကထာ

　　　　၁ - ဂဏနဝါရပြခြင်း

　　　　၂ - သောဠသဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

　　　　၃ - ဥပက္ကိလေသဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

　　　　　　ပဌမဆက္က

　　　　　　ဒုတိယဆက္က

　　　　　　တတိယဆက္က

　　　　၄ - ဝေါဒါနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

　　　　၅ - သတောကာရိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

　　　　　　ပဌမ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

　　　　　　ဒုတိယ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

　　　　　　တတိယ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

　　　　　　စတုတ္ထ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

　　　　၆ - ဉာဏရာသိဆက္က အကျယ်ပြခြင်း

ပဋ္ဌာန်းသဒ္ဒါမဂ်ပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

၄ - ကင်္ခါဝိတရဏီကထာ

၁ - ပဌမသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ဒုတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

က - အဿာဒ အကျယ်ပြခြင်း

ခ - အာဒီနဝ အကျယ်ပြခြင်း

ဂ - နိဿရဏ အကျယ်ပြခြင်း

၃ - တတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

က - ပဘေဒဂဏန အကျယ်ပြခြင်း

ခ - စရိယဝါရ

စာရဝိဟာရ အကျယ်ပြခြင်း

၄ - စတုတ္ထ သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

က - အာဓိပတေယျဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

ခ - အာဒိဝိသောဓနဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

ဂ - အဓိမတ္တဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

ဃ - အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

င - ပရိယာဒါနဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

စ - ပတိဋ္ဌာပကဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

၅ - ကင်္ခါဝိတရဏသမောဓာန အကျယ်ပြခြင်း

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၁ - မဟာဝဂ်

၅ - ဝိမောက္ခကထာ

အကျဉ်းပြခြင်း

အကျယ်ပြခြင်း

၆ - ဂတိကထာ

၇ - ကမ္မကထာ

၈ - ဝိပလ္လာသကထာ

၉ - မဂ္ဂကထာ

၁၀ - မဏ္ဍပေယျကထာ

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ်

၁ - ယုဂနဒ္ဓကထာ

၁ - သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ဓမ္မုဒ္ဓစ္စဝါရ အကျယ်ပြခြင်း

၂ - သစ္စကထာ

၁ - ပဌမသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ဒုတိယသုတ္တန်ပါဠိ

၃ - ဒုတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၃ - ဗောဇ္ဈင်္ဂကထာ

မူလမူလကာဒိ ဒသက

သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၄ - မေတ္တာကထာ

မေတ္တာအကျိုး တစ်ဆယ့်တစ်ပါး

၁ - ဣန္ဒြိယဝါရ

၂ - ဗလဝါရ

၃ - ဗောဇ္ဈင်္ဂဝါရ

၄ - မဂ္ဂင်္ဂဝါရ

၅ - ဝိရာဂကထာ

၆ - ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ

၁ - ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနဝါရ

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

သမုဒယသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

နိရောဓသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

သစ္စာလေးပါး မသိသေးသမျှ ဘုရားဟု ဝန်မခံ

ဘုရားဟု ဝန်ခံချိန်

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ်

၆ - ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ

၁ - ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနဝါရ

နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကြွေးကြော်ကြခြင်း

၂ - သတိပဋ္ဌာနဝါရ

၃ - ဣဒ္ဓိပါဒဝါရ

၄ - သတ္တဗောဓိသတ္တဝါရ

၅ - အဘိညာဒိဝါရ

၆ - ခန္ဓာဒိဝါရ

၇ - သစ္စဝါရ

၈ - ပဋိသမ္ဘိဒါဝါရ

၉ - ဆဗုဒ္ဓဓမ္မဝါရ

၇ - ဓမ္မစက္ကကထာ

၁ - သစ္စဝါရ

၂ - သတိပဋ္ဌာနဝါရ

၃ - ဣဒ္ဓိပါဒဝါရ

၈ - လောကုတ္တရကထာ

၉ - ဗလကထာ

၁၀ - သုညကထာ

၁ - မာတိကာ

၂ - နိဒ္ဒေသ

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

၃ - ပညာဝဂ်

၁ - မဟာပညာကထာ

၁ - သောဠသပညာ အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ပုဂ္ဂလဝိသေသ အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ဣဒ္ဓိကထာ

တန်ခိုး 'ဣဒ္ဓိ' ဆယ်ပါး အကျယ်ပြခြင်း

၃ - အဘိသမယကထာ

၄ - ဝိဝေကကထာ

၁ - မဂ္ဂင် အကျယ်ပြခြင်း

၂ - ဣန္ဒြိယ အကျယ်ပြခြင်း

၅ - စရိယာကထာ

၆ - ပါဋိဟာရိယကထာ

၇ - သမသီသကထာ

၈ - သတိပဋ္ဌာနကထာ

၉ - ဝိပဿနာကထာ

၁၀ - မာတိကာကထာ

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

မာတိကာ ပြီးပြီ။

ခုဒ္ဒကနိကာယ်

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

မြန်မာပြန်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဉာဏ်စဉ် မာတိကာ

၁။ နာကြားအပ်သော တရားသဘော၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သုတမယဉာဏ် 'နာကြားမှုဖြင့် ပြီးသော ဉာဏ်'။

၂။ နာကြားရ၍ စောင့်စည်းမှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သီလမယဉာဏ် 'သီလဖြင့် ပြီးသောဉာဏ်'။

၃။ စောင့်စည်းခြင်းကြောင့် တည်ကြည်မှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သမာဓိ ဘာဝနာမယဉာဏ် 'တည်တံ့ ပွါးများမှုဖြင့် ပြီးသောဉာဏ်'။

၄။ အကြောင်းတရားတို့ကိုသိမ်းဆည်းမှု၌(ဖြစ်သော)ပညာ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် 'တရား၌တည်သောဉာဏ်'။

၅။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ပညာ သမ္မသနဉာဏ် 'သုံးသပ်သောဉာဏ်'။

၆။ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းကို ရှုမြင်နိုင်သောပညာ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ် 'အဖြစ် အပျက်ကိုရှုသောဉာဏ်'။

၇။ အာရုံကို ဆင်ခြင်၍ အပျက်ကို ရှုမြင်နိုင်သောပညာ ဝိပဿနာဉာဏ် 'အထူးရှုသောဉာဏ်'။

၈။ ဘေးဟူ၍ ထင်မြင်လာသောပညာ အာဒီနဝဉာဏ် 'အပြစ်ကိုသိသောဉာဏ်'။

၉။ လွတ်မြောက်လိုခြင်းကို ဆင်ခြင်လျက် လျစ်လျူရှုတတ်သော ပညာ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် 'သင်္ခါရကို လျစ်လျူရှုသောဉာဏ်'။

၁၀။ အပ (ဖြစ်သော၏ သင်္ခါရနိမိတ်) မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဂေါတြဘူ ဉာဏ် 'အနွယ်ကိုဖြတ်သောဉာဏ်'။

၁၁။ နှစ်ပါးစုံမှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ မဂ္ဂဉာဏ် 'မဂ်ဉာဏ်'။

၁၂။ လုံ့လစိုက်ရေးငြိမ်းအေးသောပညာ ဖလဉာဏ် 'ဖိုလ်ဉာဏ်'။

၁၃။ သံသရာလမ်းစဉ်ပြတ်မှုကို ရှုမြင်သောပညာ ဝိမုတ္တိဉာဏ် 'လွတ်မြောက်သောဉာဏ်'။

၁၄။ ထိုထို မဂ်ဖိုလ် အခိုက်အတန့်၌ ရရောက်သောတရားတို့ကို ရှုသောပညာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် 'ဆင်ခြင်သောဉာဏ်'။

၁၅။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဝတ္ထု နာနတ္တဉာဏ် 'အရာဝတ္ထု အထူးထူးကို သိသောဉာဏ်'။

၁၆။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ် 'အာရုံ အထူးထူးကို သိသောဉာဏ်'။

၁၇။ စရိယာတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ စရိယာနာနတ္တဉာဏ် 'ဖြစ်ပုံ အထူးထူးကို သိသောဉာဏ်'။

၁၈။ လေးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဘူမိနာနတ္တဉာဏ် 'ဘုံအထူးထူးကို သိသောဉာဏ်'။

၁၉။ ကိုးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ် 'တရားအထူးထူးကို သိသောဉာဏ်'။

၂၀။ ထူးခြား၍ သိသောပညာ ဉာတဋ္ဌဉာဏ် 'သဘောပိုင်းခြားသောဉာဏ်'။

၂၁။ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ သိသောပညာ တီရဏဋ္ဌဉာဏ် 'ပိုင်းခြား၍သိသောဉာဏ်'။

၂၂။ ပယ်စွန့်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ပရိစ္စာဂဋ္ဌဉာဏ် 'ပယ်စွန့်သောဉာဏ်'။

၂၃။ ပွါးများခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဧကရသဋ္ဌဉာဏ် 'ကိစ္စထူးကိုသိသောဉာဏ်'။

၂၄။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဖုသနဋ္ဌဉာဏ် 'သဘောကိုတွေ့သောဉာဏ်'။

၂၅။ အနက်အကျိုးအထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် 'အနက် အကျိုးကို ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်'။

၂၆။ ပါဠိအကြောင်းအထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် 'ပါဠိ အကြောင်းကို ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်'။

၂၇။ သဒ္ဒါအထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် 'သဒ္ဒါကို ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်'။

၂၈။ ထင်မြင်ဉာဏ်အထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် 'ပဋိဘာန်ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်'။

၂၉။ နေထိုင်ခြင်းအထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဝိဟာရဋ္ဌဉာဏ် 'နေထိုင်ရေးသဘောဉာဏ်'။

၃၀။ သမာပတ်ဝင်စားခြင်း အထူးထူး၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သမာပတ္တဋ္ဌဉာဏ် 'ဝင်စားရေးသဘောဉာဏ်'။

၃၁။ နေထိုင်ခြင်း၊ ဝင်စားခြင်း အထူးထူး၌ (နှစ်ပါးစုံ၌ ဖြစ်သော) ပညာ ဝိဟာရသမာပတ္တဋ္ဌဉာဏ် 'နေထိုင်ရေး၊ ဝင်စားရေးသဘောဉာဏ်'။

၃၂။ တည်တံ့ရေး သမာဓိ စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ အာသဝေါတရား ဖြတ်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ အာနန္တရိက သမာဓိဉာဏ် 'အခြားမဲ့တည်တံ့ရေးဉာဏ်'။

၃၃။ ဝိပဿနာဉာဏ်လျှင် အကြီးအမှူး ရှိသော ဝိပဿနာပညာ၊ ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရသို့ရောက်သည့် အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိပညာ၊ မြတ်သော ဖလသမာပတ်၌ ညွတ်သော ပုဗ္ဗဘာဂပညာ အရဏဝိဟာရဉာဏ် 'ကိလေသာ ကင်းလျက် နေထိုင်ရေးဉာဏ်'။

၃၄။ အားနှစ်မျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ သင်္ခါရသုံးမျိုးတို့၏ ငြိမ်းခြင်းတို့ကြောင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသောဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၊ ကိုးမျိုးသော သမာဓိ ဖြစ်ခြင်းတို့ဖြင့် လေ့ကျင့် ပွါးထုံသောပညာ နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် 'ချုပ်ငြိမ်းမှု ဝင်စားသောဉာဏ်'။

၃၅။ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်စဉ်ကို ရုပ်သိမ်းခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် 'ကိလေသာခန္ဓာ ငြိမ်းအေးသောဉာဏ်'။

၃၆။ တရားအားလုံးတို့ကို ကောင်းစွာ ဖြတ်ရာ ချုပ်ရာ၌ တစ်ဖန် မဖြစ်သောပညာ သမသီသဋ္ဌ ဉာဏ် 'အဦးမူ၍ ငြိမ်းအေးသောဉာဏ်'။

၃၇။ သီးခြားဖြစ်သောတရား၊ အထူးထူးသော တရားတို့၏ တန်ခိုးကို ကုန်စေရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ် 'ခေါင်းပါးရေးဉာဏ်'။

၃၈။ မဆုတ်နစ်သောစိတ်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သောစိတ်တို့ကို အားပေး ထောက်ပံ့ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ် 'လုံ့လစိုက်ရေးဉာဏ်'။

၃၉။ အထူးထူးသော တရားတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြသောပညာ အတ္ထသန္ဒဿနဉာဏ် 'အနက် ဖော်ဉာဏ်'။

၄၀။ တရားအားလုံးတို့ကို တစ်ခုတည်း သိမ်းကျုံးရေတွက်အပ်သည့် အဖြစ်ဟူသောပညာ၊ ထူးခြား သောသဘော တူသောသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိသောပညာ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် 'အမြင် စင်ကြယ်ရေး ဉာဏ်'။

၄၁။ သိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဖြစ်သောပညာ ခန္တိဉာဏ် 'နှစ်သက်ဉာဏ်'။

၄၂။ ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ထိသောကြောင့် (ဖြစ်သော) ပညာ ပရိယောဂါဟဏဉာဏ် 'သက်ဝင်ဉာဏ်'။

၄၃။ စုပေါင်းစည်းလုံးခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ပဒေသဝိဟာရဉာဏ် 'စုပေါင်းစည်းလုံးရေးဉာဏ်'။

၄၄။ ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာ သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'သညာကြောင့် ကင်းပြတ် သောဉာဏ်'။

၄၅။ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာ စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'စေတနာကြောင့် ကင်းပြတ်သောဉာဏ်'။

၄၆။ တည်တံ့စေခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'စိတ်ကြောင့် ကင်းပြတ်သောဉာဏ်'။

၄၇။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'ဉာဏ်ကြောင့် ကင်းပြတ်သောဉာဏ်'။

၄၈။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော)ပညာ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'ဝိမောက္ခကြောင့် ကင်းပြတ်သောဉာဏ်'။

၄၉။ မှန်ကန်သော သဘော၌(ဖြစ်သော)ပညာ သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် 'သစ္စာကြောင့်ကင်းပြတ်သောဉာဏ်'။

၅၀။ ကိုယ်နှင့်စိတ်ကို တစ်ခုတည်း ပိုင်းခြားခြင်း၊ ချမ်းသာရေးအမှတ်, ပေါ့ပါးလျင်မြန်ရေးအမှတ်ကို ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် 'တန်ခိုး ဖန်ဆင်း သော ဉာဏ်'။

၅၁။ ကြံစည်မှု ပျံ့နှံ့သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ထူးခြားခြင်းနှင့် တူမျှခြင်းဖြစ်သည့် အသံနိမိတ်တို့ကို သက်ဝင် ၍ (သိတတ်သော) ပညာ သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် 'နားကြားဓာတ် စင်ကြယ်ရေးဉာဏ်'။

၅၂။ စိတ်သုံးပါးတို့၏ ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် ဣန္ဒြေ (ပသာဒရုပ်) တို့ ကြည်လင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ထူးခြားသော သဘော၊ တူမျှသော သဘောရှိသော ဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ခြင်းသို့ သက်ဝင်၍ (သိသော) ပညာ စေတောပရိယဉာဏ် 'စိတ်ကြံသိသောဉာဏ်'။

၅၃။ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့၏ ထူးခြားမှု တူညီမှု ကံပျံ့နှံ့သည်၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ဖြစ်သောပညာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် 'ရှေးဖြစ် အောက်မေ့နိုင်ရေးဉာဏ်'။

၅၄။ အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားသော တူမျှသော ရူပနိမိတ်တို့ကို ရှုမြင်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် 'နတ်မျက်စိနှင့်တူသောဉာဏ်'။

၅၅။ ခြောက်ဆယ့်လေးမျိုးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေသုံးပါးတို့၏ လေ့လာသည်၏ အဖြစ် ဟု ဆိုအပ်သော ပညာ အာသဝက္ခယဉာဏ် 'အာသဝေါကုန်ရေးဉာဏ်'။

၅၆။ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ ဒုက္ခဉာဏ် 'ဆင်းရဲကိုသိသောဉာဏ်'။

၅၇။ ပယ်စွန့်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ သမုဒယဉာဏ် 'တဏှာကိုသိသောဉာဏ်'။

၅၈။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ နိရောဓဉာဏ် 'နိဗ္ဗာန်ကိုသိသောဉာဏ်'။

၅၉။ ပွါးများခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာ မဂ္ဂဉာဏ် 'မဂ္ဂင်ကိုသိသောဉာဏ်'။

၆၀။ ဒုက္ခကို သိသောဉာဏ်။

၆၁။ ဒုက္ခ၏အကြောင်းကို သိသော 'ဒုက္ခသမုဒယ' ဉာဏ်။

၆၂။ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိသော 'ဒုက္ခနိရောဓ' ဉာဏ်။

၆၃။ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သိသော 'ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ'ဉာဏ်။

၆၄။ အနက်ကို သိသော 'အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ' ဉာဏ်။

၆၅။ ပါဠိကို သိသော 'ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ' ဉာဏ်။

၆၆။ သဒ္ဒါကို သိသော 'နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ' ဉာဏ်။

၆၇။ ပညာကို သိသော 'ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ' ဉာဏ်။

၆၈။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တကို သိသောဉာဏ်။

၆၉။ သတ္တဝါတို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့် အနုသယကို သိသော 'အာသယာနုသယ' ဉာဏ်။

၇၀။ ယမကပါဋိဟီရကို သိသောဉာဏ်။

၇၁။ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိကို သိသောဉာဏ်။

၇၂။ သဗ္ဗညုတညာဏ်။

၇၃။ အနာဝရဏဉာဏ်။

ဤကား ဉာဏ်ခုနစ်ဆယ့်သုံးပါးတို့တည်း။

ဤခုနစ်ဆယ့်သုံးပါးသော ဉာဏ်တို့အနက် ဉာဏ် ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံ ကုန်၏။ (နောက်ဆုံး) ဉာဏ်ခြောက်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်၊ (ဘုရားနှင့်သာ ဆက်ဆံ ကုန်၏)။

ဉာဏ်စဉ်မာတိကာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁ - ဉာဏကထာ

၁ - သုတမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁။ အဘယ်သို့လျှင် နာကြားအပ်သော တရားသဘော၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

“ဤတရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရား အပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။ (၁)

“ဤတရားတို့ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် သိအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။ (၂)

“ဤတရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရား မည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၃)

“ဤတရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၄)

“ဤတရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်)နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၅)

“ဤတရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရား မည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသော ပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၆)

“ဤတရားအပေါင်းတို့သည် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၇)

“ဤတရားအပေါင်းတို့သည် ထူးခြားသော အဖို့ရှိကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရား မည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၈)

“ဤတရားအပေါင်းတို့သည် လောဘစသည်ကို ဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယ ဉာဏ် မည်၏။ (၉)

“အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့သည် မမြဲကုန်” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြား အပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၁၀)

“အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၁၁)

"အလုံးစုံသော တရားတို့သည် ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုး မဟုတ်ကုန်" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၁၂)

"ဤတရားကား ဒုက္ခဟူသော အရိယသစ္စာတည်း" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၁၃)။

"ဤတရားကား ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ဟူသော အရိယသစ္စာတည်း" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။ (၁၄)

"ဤတရားကား ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အရိယသစ္စာတည်း" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။ (၁၅)

"ဤတရားကား ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဟူသော အရိယသစ္စာတည်း" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသော ပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။ (၁၆)

၂။ "ဤတရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားပေါင်းသည်) အဘယ်သို့ လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သုတမယဉာဏ်မည်သနည်း။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် အစာအာဟာရလျှင် တည်ရာရှိကုန်၏" ဟူသော တစ်ပါးသော တရားကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

(သင်္ခတဓာတ်၊ အသင်္ခတဓာတ်) တရားနှစ်ပါးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

(ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ) ဓာတ်သုံးပါး တရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

အရဟတ္တဖိုလ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိမုတ္တာယတနတရား ငါးပါးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

အမြတ်ဆုံး အကြီးဆုံး အနုတ္တရိယခြောက်ပါး တရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

အခိုက်အတန့်မျှ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း မရှိသော ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း[၁] နိဒ္ဒသဝတ္ထုခုနစ်ပါး တရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏၊

ကသိုဏ်းစသော အာရုံကို လွှမ်းမိုး၍ဖြစ်သော အဘိဘာယတနစျာန်တရား ရှစ်ပါးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားနေထိုင်ခြင်း အနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ်တရား ကိုးပါးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစသည်ကို ဖျက်ဆီးကြောင်း နိဇ္ဇရဝတ္ထုတရား ဆယ်ပါးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။(၁၀)

၃။ ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသော တရားအပေါင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသော တရား အပေါင်းကို အဘယ်သို့လျှင် ထူးခြားစွာ သိအပ်သနည်း။

ရဟန်းတို့ မျက်စိကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆင်းတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ မျက်စိ အသိစိတ် 'စက္ခုဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မျက်စိ အတွေ့ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ခံစားအပ်သော ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ၊ လျစ်လျူ ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

နားကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ နှာခေါင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ အနံ့တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ လျှာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ် ကုန်၏။ ကိုယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

စိတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ စိတ်အသိ 'မနောဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်အတွေ့ 'မနောသမ္ဖဿ' ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ရူပက္ခန္ဓာ 'ရုပ်အစု' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ 'ဝေဒနာအစု' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သညာက္ခန္ဓာ 'သညာအစု' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ 'သင်္ခါရအစု' တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ် ကုန်၏။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ 'ဝိညာဉ်အစု'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၅)

မျက်စိကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆင်းတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အသံတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အနံ့တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အရသာတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အတွေ့တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

(ဓမ္မာရုံ) တရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

မျက်စိအသိစိတ် 'စက္ခုဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားအသိစိတ် 'သောတဝိညာဉ်' ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်းအသိစိတ် 'ဃာနဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာအသိစိတ် 'ဇိဝှါဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်အသိစိတ် 'ကာယဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်အသိ 'မနောဝိညာဉ်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားအတွေ့ 'သောတသမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်းအတွေ့ 'ဃာနသမ္ဖဿ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာအတွေ့ 'ဇိဝှါသမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်အတွေ့ 'ကာယသမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်အတွေ့ 'မနော သမ္ဖဿ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မျက်စိ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှုဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နား အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်း အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှုဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အဆင်းအမှတ်သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံအမှတ်သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့ အမှတ် သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာအမှတ်သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ အမှတ်သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံအမှတ်သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အဆင်း၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံ၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာ၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံ၌ စေ့ဆော်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အဆင်း၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံ၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာ၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံ၌ တပ်မက်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အဆင်း၌ ကြံစည်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံ၌ ကြံစည်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့၌ ကြံစည်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာ၌ ကြံစည်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ၌ ကြံစည်မှု ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံ၌ ကြံစည်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အဆင်း၌ ဆင်ခြင်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံ၌ ဆင်ခြင်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့၌ ဆင်ခြင်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာ၌ ဆင်ခြင်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ၌ ဆင်ခြင် မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံ၌ ဆင်ခြင်မှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၆၀)

၄။ မြေဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရေဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မီးဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လေဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဟင်းလင်း 'အပွင့်' ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ် 'ဝိညာဉ်' ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၉)

မြေသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'ပထဝီကသိုဏ်း'လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရေသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'အာပေါကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ မီးသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'တေဇောကသိုဏ်း'လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လေသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'ဝါယောကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန် ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အညိုသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'နီလကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဝါသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'ပီတကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနီသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'လောဟိတကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဖြူသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'သြဒါတကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဟင်းလင်းသာလျှင် အပိုင်းအခြားမရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'အာကာသကသိုဏ်း' လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်ဝိညာဉ်သာလျှင် အပိုင်းအခြား မရှိ ပျံ့နှံ့ခြင်း 'ဝိညာဏကသိုဏ်း'လျှင် အာရုံရှိသော စျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)

ဆံပင်တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အမွေးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ ခြေသည်း၊ လက်သည်း တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ သွားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ အရေကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသားကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အကြောတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

အရိုးတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အညို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှလုံးကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသည်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အမြှေးကို ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ အဖျဉ်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆုတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အူမကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အူသိမ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အစာသစ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အစာဟောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ သည်းခြေကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သလိပ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြည်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သွေးကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ချွေးကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆီခဲကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မျက်ရည်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆီကြည်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တံတွေးကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှပ်ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ အစေးကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကျင်ငယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဦးနှောက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)

မျက်စိဟူသော တည်ရာ 'စက္ခာယတန' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆင်းဟူသော တည်ရာ 'ရူပါယတန' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားဟူသော တည်ရာ 'သောတာယတန' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံဟူသော တည်ရာ 'သဒ္ဒါယတန' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်းဟူသော တည်ရာ

‘ဃာနာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့ဟူသော တည်ရာ ‘ဂန္ဓာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာဟူသော တည်ရာ ‘ဇိဝှါယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာဟူသော တည်ရာ ‘ရသာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်ဟူသော တည်ရာ ‘ကာယာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့ဟူသော တည်ရာ ‘ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်ဟူသော တည်ရာ ‘မနာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံဟူသော တည်ရာ ‘ဓမ္မာယတန’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)

မျက်စိ ‘စက္ခု’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဆင်း ‘ရူပ’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မျက်စိအသိစိတ် ‘စက္ခုဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နား ‘သောတ’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသံ ‘သဒ္ဒ’ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားအသိစိတ် ‘သောတဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်း ‘ဃာန’ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အနံ့ ‘ဂန္ဓ’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်း အသိစိတ် ‘ဃာနဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာ ‘ဇိဝှါ’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရသာ ‘ရသ’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာအသိစိတ် ‘ဇိဝှါဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ် ‘ကာယ’ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့ ‘ဖောဋ္ဌဗ္ဗ’ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်အသိစိတ် ‘ကာယဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ် ‘မနော’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံ ‘ဓမ္မ’ဓာတ် ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်အသိ ‘မနောဝိညာဉ်’ ဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၈)

မျက်စိက္ခန္ဓေ ‘စက္ခုန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နားက္ခန္ဓေ ‘သောတိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှာခေါင်းက္ခန္ဓေ ‘ဃာနိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျှာက္ခန္ဓေ ‘ဇိဝှိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ် က္ခန္ဓေ ‘ကာယိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိတ်က္ခန္ဓေ ‘မနိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အသက်က္ခန္ဓေ ‘ဇီဝိတိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဣတ္ထိဘော ‘ဣတ္ထိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပုမ္ဘော ‘ပုရိသိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ချမ်းသာမှုက္ခန္ဓေ ‘သုခိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲမှုက္ခန္ဓေ ‘ဒုက္ခိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဝမ်းမြောက်မှုက္ခန္ဓေ ‘သောမနဿိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နှလုံးမသာမှုက္ခန္ဓေ ‘ဒေါမနဿိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ လျစ်လျူရှုမှုက္ခန္ဓေ ‘ဥပေက္ခိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ယုံကြည်မှု က္ခန္ဓေ ‘သဒ္ဓိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားစိုက်မှုက္ခန္ဓေ ‘ဝီရိယိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အောက်မေ့မှု က္ခန္ဓေ ‘သတိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တည်ကြည်မှုက္ခန္ဓေ ‘သမာဓိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သိမှုက္ခန္ဓေ ‘ပညိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသိရသေးသည်ကို သိလိုမှုက္ခန္ဓေ ‘အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သိမြင်နေမှုက္ခန္ဓေ ‘အညိန္ဒြေ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သိမြင်ပြီးစီးမှုက္ခန္ဓေ ‘အညာတာဝိန္ဒြေ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၂၂)

၅။ ကာမဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရူပဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရူပဓာတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ကာမဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရူပဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အရူပဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သညာရှိသော ‘သညီ’ ဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သညာမရှိသော ‘အသညီ’ဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နေဝသညီ နာသညီဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခန္ဓာတစ်ပါးရှိသော ‘ဧကဝေါကာရ’ ဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာလေးပါးရှိသော ‘စတုဝေါကာရ’ ဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ‘ပဉ္စဝေါကာရ’ ဘဝကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)

၆။ ပဌမစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဒုတိယစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တတိယစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စတုတ္ထစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

(စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ လွတ်သော) စေတောဝိမုတ္တိခေါ် မေတ္တာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စေတောဝိမုတ္တိခေါ် ကရုဏာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စေတောဝိမုတ္တိခေါ် မုဒိတာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စေတောဝိမုတ္တိခေါ် ဥပေက္ခာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အပိုင်းအခြား မရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်အာရုံရှိသော အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အပိုင်းအခြားမရှိသော စိတ်ဝိညာဉ်အာရုံရှိသော ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကင်းခြင်းကြောင့် ကင်းသောအာရုံရှိသော အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သိမ်မွေ့သောသညာရှိ ရုန့်ရင်းသော သညာကင်းသော အာရုံရှိသော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)

မသိမိုက်မဲခြင်း 'အဝိဇ္ဇာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြုလုပ်စီမံခြင်း 'သင်္ခါရ'တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ စိတ်ဝိညာဉ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာမ်ရုပ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တည်ရာ ခြောက်မျိုး 'သဠာယတန'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အတွေ့ 'ဖဿ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခံစားမှု 'ဝေဒနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တပ်မက်မှု 'တဏှာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စွဲလန်းမှု 'ဥပါဒါန်' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွားမှုကံ 'ဘဝ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဘဝသစ်ဖြစ်ပေါ်ရာ 'ဇာတိ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု 'ဇရာ'၊ သေမှု 'မရဏ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)

၇။ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခံစားမှု 'ဝေဒနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ပ။ အမှတ် 'သညာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ပ။ ပြုလုပ်စီမံမှု 'သင်္ခါရ'တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။ပ။ စိတ်ဝိညာဉ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မျက်စိကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ပ။ အိုမှု၊ သေမှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈၀၈)

ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ ပိုင်းခြား သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း တဏှာ၏ ပယ်အပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်၏ ပွါးများရသော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်၏ ပိုင်းခြား သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတဏှာ၏ ပယ်အပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏ ပွါးများရသော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခံစားမှု 'ဝေဒနာ'၏။ပ။ အမှတ် 'သညာ'၏။ပ။ ပြုလုပ်စီမံမှု 'သင်္ခါရ'တို့၏။ပ။ စိတ်ဝိညာဉ်၏။ပ။ မျက်စိ 'စက္ခု'၏။ပ။

အိုမှု၊ သေမှု၏ ပိုင်းခြားသိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုဖြစ်ကြောင်း တဏှာ၏ ပယ်အပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြု

အပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏ ပွါး များရသော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈၀၈)

ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၊ ထိုးထွင်း၍လည်း သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၏ ပယ်အပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏ ပွါးများအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်၏ ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၊ ထိုးထွင်း၍လည်း သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတဏှာ၏ ပယ်အပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏ ပွါးများအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခံစားမှု 'ဝေဒနာ'၏။ပ။ အမှတ်'သညာ'၏။ပ။ ပြုလုပ်စီမံမှု'သင်္ခါရ'တို့၏။ပ။ စိတ်ဝိညာဉ်၏။ပ။ မျက်စိ 'စက္ခု'၏။ ပ၊ အိုမှု၊ သေမှု၏ ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၊ ထိုးထွင်း၍လည်း သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုဖြစ်ကြောင်း၏ ပယ်အပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၏ ပွါးများအပ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော အနက်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈၀၈)

၈။ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဒုက္ခဉ် သုခ ဟူသောအမှတ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်သော ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ လိုလားတပ်မက်မှု 'ဆန္ဒရာဂ' ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ သာယာမက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ အပြစ် ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ လိုလား တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ သာယာမက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ အပြစ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မှတ်သားမှု သညာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပြုပြင်မှုသင်္ခါရတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

စိတ်ဝိညာဉ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ပ။ မျက်စိ 'စက္ခု'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အိုမှု 'ဇရာ'၊ သေမှု 'မရဏ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု ဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု ဖြစ်ကြောင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ လိုလားတပ်မက်မှု 'ဆန္ဒရာဂ'ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ သာယာမက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ အပြစ်ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၆၁၆)

ဆင်းရဲဒုက္ခကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ သာယာမက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ အပြစ် ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ သာယာ မက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ အပြစ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခံစားမှု 'ဝေဒနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မှတ်သားမှု 'သညာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပြုပြင်မှု 'သင်္ခါရ' တို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏။

စိတ်ဝိညာဉ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မျက်စိ 'စက္ခု' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ပ။

အိုမှု၊ သေမှုကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုဖြစ်ကြောင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှုချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ သာယာမက်မောဖွယ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ အပြစ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၏ ထွက်မြောက်ရာကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

၉။ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုးမဟုတ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တပ်မက်မှုကင်းပျောက်ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိရောဓာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အဖန်ဖန် စွန့်ပယ်အပ်သည်ဟု ရှုမြင်ခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရုပ်၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုးမဟုတ်ဟု အဖန် ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ တပ်မက်မှု ကင်းပျောက်ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘော ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိရော ဓာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ရုပ်၌ အဖန်ဖန် စွန့်ပယ်အပ်သည် ဟု ရှုမြင်ခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။

သညာ၌။ပ။

သင်္ခါရတို့၌။ပ။

စိတ်ဝိညာဉ်၌။ပ။

မျက်စိ၌။ပ။

အိုမှု၊ သေမှု၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုး မဟုတ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ တပ်မက်မှု ကင်းပျောက်ဖွယ် ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘော ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း 'နိရောဓာနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုမှု၊ သေမှု၌ အဖန်ဖန် စွန့်ပယ် အပ်သည် ဟု ရှုမြင်ခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၄၁၄)

၁၀။ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်၏ ဖြစ်ပေါ် ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း 'ဇာတိ'ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မလားရောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာမပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု

ထူးခြား စွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို ဆင်းရဲဒုက္ခဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဘဝသစ် မဖြစ်ခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ဖြစ်ပွါးခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရ နိမိတ် ကို ဆင်းရဲ၊ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း ကို ဆင်းရဲ၊ အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ဆင်းရဲ၊ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ခန္ဓာ တို့၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ပဋိသန္ဓေ မနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မအိုခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ သေခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို ဆင်းရဲ၊ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရ နိမိတ်ကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုရိမ်ခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို ဘေးဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဘဝသစ် မဖြစ်ခြင်း ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေ မနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာမပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ဘေး၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွားခြင်းကို ဘေး၊ ဖြစ်ပွားခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို ဘေး၊ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း ကို ဘေး၊ အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို ဘေး၊ တစ်ဖန်ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို ဘေး၊ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဘေး၊ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ဘေး၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ပေါ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ကို ဘေး၊ ပဋိသန္ဓေ မနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို ဘေး၊ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို ဘေး၊ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်း ရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို ဘေး၊ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို ဘေး၊ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို ဘေး၊ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို ဘေး၊ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို ဘေးကင်းရာဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို သာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို သာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို သာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို သာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍

ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာမပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သာမိသ၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို သာမိသ၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို သာမိသ၊ သင်္ခါရနိမိတ်မဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း ကို သာမိသ၊ အားထုတ်ခြင်းမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ် ဖြစ်ခြင်းကို သာမိသ၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို သာမိသ၊ ဂတိမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို သာမိသ၊ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သာမိသ၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှားမဖြစ်ပေါ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်းကို သာမိသ၊ ပဋိသန္ဓေမနေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို သာမိသ၊ မအိုခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို သာမိသ၊ မနာခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို သာမိသ၊ မသေခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပူပန်ခြင်းကို သာမိသ၊ မပူပန်ခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို သာမိသ၊ မငိုကြွေးခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ် ၏။ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို သာမိသ၊ ပြင်းစွာမပင်ပန်းခြင်း နိဗ္ဗာန်ကို နိရာမိသဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို သင်္ခါရ တို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို သင်္ခါရတို့ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို သင်္ခါရတို့ ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်း မဖြစ်သည်ကို နိဗ္ဗာန် ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိမဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှားမဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေ မနေခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မအိုခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မနာခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မသေခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မစိုးရိမ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မငိုကြွေးခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းမဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို သင်္ခါရ တို့၊ သင်္ခါရနိမိတ်မဟုတ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ အား ထုတ်ခြင်း မဖြစ်သည်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်မဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ဂတိကို သင်္ခါရတို့၊ ဂတိမဟုတ်သည် ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ထင်ရှား မဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ ပဋိသန္ဓေ မနေခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ အိုခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မအိုခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ နာခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မနာခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ သေခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မသေခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မစိုးရိမ်ခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ မငိုကြွေးခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို သင်္ခါရတို့၊ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)

ပဉ္စမအခန်း ပြီး၏။

၁။ ပါထေယျ- အင်္ဂုတ္တရ- အဋ္ဌကထာနှင့် ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဒသကို သင်္ချာဟောယူ၍ ဆယ်နှစ်ရှယ်-ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ ဤ၌ကား ဒသာ-အခိုက်အတန့်ဟောယူ၍ ပြန်ဆိုသည်။

ပဋ္ဌာနပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဒုတိယအခန်း

၁၁။ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အခြံအရံသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တည်ကြည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဖရိုဖရဲ မကွဲခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မနောက်ကျုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ လွန်မင်းစွာ တည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် မဂ်စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အာရုံပြုသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ကျက်စားတတ်ရာအဖြစ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပယ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ထက်ဝန်းကျင်မှ စွန့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ထမြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

နစ်စေခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ငြိမ်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မြင့်မြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

လွတ်မြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံမဟုတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ကူးမြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အကြောင်းနိမိတ် မရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တောင့်တမှု မရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မဂ်၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အချင်းချင်း မလွန်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အစုံဖွဲ့ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အကြောင်းဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အကြီးအမှူးသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၀)
၁၂။ သမထ 'သမာဓိ'၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝိပဿနာ 'ပညာ'၏ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမထဝိပဿနာတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အစုံဖွဲ့အပ်သော သမထဝိပဿနာ၏ အချင်းချင်း မလွန်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၄)
အကျင့်သိက္ခာ၏ ဆောက်တည်အပ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အာရုံ၏ ကျက်စားကြောင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆုတ်နစ်သော စိတ်၏ ချီးမြှောက်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပျံ့လွင့်သော စိတ်၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နှစ်ပါးစုံမှ စင်ကြယ်သော စိတ်တို့၏ လျစ်လျူရှုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တရားထူးရရှိသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ထူးထူးခြားခြား ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၌ တည်စေခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၉)
ယုံကြည်မှုသဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
လုံ့လပြု မှုဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အောက်မေ့မှုသတိန္ဒြေ၏ အာရုံသို့ ကပ်၍ တည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တည်ကြည်မှု သမာဓိန္ဒြေ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သိမှုပညိန္ဒြေ၏ မြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၅)
သဒ္ဓါဗိုလ်၏ မယုံကြည်သောစိတ်ကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယဗိုလ်၏ ပျင်းရိမှုကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သတိဗိုလ်၏ မေ့ပျောက်ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမာဓိဗိုလ်၏ ပျံ့လွင့်မှုဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာဗိုလ်၏ မသိမှုအဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၅)
သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အာရုံသို့ ကပ်၍ တည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၇)
သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ရှုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အာရုံသို့ တင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာဝါစာ၏ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာကမ္မန္တ၏ ကာယကံစောင့်စည်းမှုကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာအာဇီဝ၏ စင်ကြယ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာဝါယာမ၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာသတိ၏ အာရုံသို့ ကပ်၍ တည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မာသမာဓိ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈)
၁၃။ ဣန္ဒြေတို့၏ အစိုးရခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဗိုလ်တို့၏ မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ္ဂင်၏ အကြောင်းဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သတိပဋ္ဌာန်တို့၏ အာရုံတို့၌ သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမ္မပ္ပဓာန်တို့၏ အားထုတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၏ ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သစ္စာတို့၏ မှန်ကန်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မင်္ဂလေးပါးနှင့်ယှဉ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏(ဖိုလ်ခဏ၌) တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဖိုလ်တို့၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၏ အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)
သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'၏ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'၏ ယိုစီးခြင်း၊ စွတ်စိုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၅)
အာဝဇ္ဇန်းတို့၏ ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝိညာဉ်၏ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပညာ၏ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သညာ၏ မှတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ထူးထူးခြားခြားသိခြင်း 'အဘိညာ'၏ သိအပ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပိုင်းခြား၍သိခြင်း 'ပရိညာ'၏ ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပယ်စွန့်ခြင်း 'ပဟာန်'၏ စွန့်လွှတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပွါးထုံခြင်း 'ဘာဝနာ'၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ တွေ့ထိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ခန္ဓာတို့၏ စုပေါင်းခြင်း ခန္ဓာဟူသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဓာတ်တို့၏ သတ္တဇီဝတို့မှ ဆိတ်ခြင်းစသည်ဖြင့် ဓာတ်ဟူသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အာယတနတို့၏ တည်နေဖြစ်ပွါးကြောင်း အာယတနသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပြုပြင်စီမံအပ်သော သင်္ခတတရားတို့၏ အကြောင်းတရားတို့သည် ပေါင်းဆုံ၍ ပြုလုပ်အပ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အသင်္ခတတရား၏အကြောင်းတရားတို့သည် ပေါင်းဆုံ၍ မပြုလုပ်အပ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

၁၄။ စိတ်၏ အာရုံကို သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ရှေးစိတ်၏ နောက်စိတ်ကို အကြားမရှိဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဂေါတြဘူစိတ်၊ မဂ်စိတ်၏ သင်္ခါရနိမိတ်စသည်မှထခြင်း၊ ထစေခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာသိအပ်၏။

ဂေါတြဘူစိတ်၊ မဂ်စိတ်၏ နိဗ္ဗာန်၌ ဝင်ရောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ ဟိတ်အကြောင်းဖြစ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ အထောက်အပံ့သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ မှီရာဖြစ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ ဖြစ်ရာဘုံဟူသောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ အာရုံပြုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ ကျက်စားရာဟူသောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ မပြတ်ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ သွားရောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ ဆောင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မဂ်စိတ်၏ (ဝဋ်မှ) ထုတ်ဆောင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်၏ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၅)

၁၅။ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ အထူးသိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ အပြားအားဖြင့်သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မှတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တည်ကြည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ဖွဲ့နှောင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ပြေးဝင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကြည်လင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ငြိမ်းချမ်းစွာတည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ လွတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ဆင်ခြင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် "ဤတရားကား ငြိမ်သက်၏" ဟု ရှုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တည်ရာမှီရာကဲ့သို့ ပြုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ရှေးရှုထင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆည်းပူးခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ထက်ဝန်းကျင် ခြံရံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ပြည့်စုံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ သက်ဝင်စုပေါင်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ဆောက်တည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ အဖန်ဖန်မှီဝဲခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ပွါးများခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာတိုးတက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ လွတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ သိမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ လျော်စွာသိမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တစ်ဖန်သိမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာသိမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ သိစေခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ လျော်စွာ သိစေအပ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တစ်ဖန် သိစေအပ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာ သိစေအပ်သောသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မဂ်ဖိုလ်၏အစုဌ် ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မဂ်ဖိုလ်၏အစု၌ လျော်စွာဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မဂ်ဖိုလ်၏အစု၌ တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မဂ်ဖိုလ်၏အစု၌ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ထွန်းပခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ အလွန်ထွန်းပခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ လျော်စွာထွန်းပခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တစ်ဖန် ထွန်းပခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထွန်းပခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၄၂)
၁၆။ ပူပန်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ်၏ တင့်တယ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကိလေသာတို့ကို ရှို့မြိုက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အညစ်အကြေးမရှိသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အညစ်အကြေးကင်းသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အညစ်အကြေးမတင်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ညီမျှသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကိလေသာကို ပယ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမုစ္ဆေဒဝိဝေက ဖြစ်သောကြောင့် ကင်းဆိတ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝိဝေကဟူသော နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ရာဂကင်းသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စွန့်ပယ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စွန့်ပယ်မှု၌ လေ့လာခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
လွတ်မြောက်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
လွတ်မြောက်ခြင်း၌ လေ့လာခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၈)

ပြုလိုခြင်း “ဆန္ဒ” ဟူသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ တည်ရာဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ထင်ရှားခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆန္ဒ၏ ရှုမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)
အားထုတ်ခြင်း ‘ဝီရိယ’ ဟူသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ တည်ရာဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ပြည့်စုံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ထင်ရှားခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယ၏ ရှုမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)
အာရုံကို ကြံစည်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ တည်ရာဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ထင်ရှားခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စိတ်၏ ရှုမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)

စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ တည်ရာဖြစ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ပြည့်စုံခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ချိုးမြှောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ထင်ရှားခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညာ၏ ရှုမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၀)
၁၇။ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏ -
ဒုက္ခ၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဒုက္ခ၏ ပြုပြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဒုက္ခ၏ ပူလောင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဒုက္ခ၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆင်းရဲကြောင်း သမုဒယသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏ -
သမုဒယ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမုဒယ၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမုဒယ၏ ဝဋ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမုဒယ၏ ကြောင့်ကြခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ချုပ်ငြိမ်းခြင်း နိရောဓသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏ -
နိရောဓ၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နိရောဓ၏ ဒုက္ခမှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နိရောဓ၏ မပြုပြင်ရခြင်း အသင်္ခတသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နိရောဓ၏ မသေပျောက်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အကြောင်းဖြစ်သော မဂ်သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ်၏ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ်၏ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မဂ်၏ မြင့်မြတ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်သော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အလွန်သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မိမိသဘောကို ဆောင်ခြင်းစသော သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဓာတ်တို့၏ သဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သိခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကောင်းစွာ သိခြင်းသဘောကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၂)
၁၈။ ကာမမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပျက်စီးစေလိုသော ဗျာပါဒမရှိခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အလင်းဟူသော အမှတ် ‘အာလောကသညာ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တရားကို သတ်မှတ်ပိုင်းခြားခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အသိဉာဏ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၇)
ပဌမစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဒုတိယစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တတိယစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
စတုတ္ထစျာန်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈)
မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ‘အနိစ္စာနုပဿနာ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ‘ဒုက္ခာနုပဿနာ’ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုးမဟုတ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ‘အနတ္တာနုပဿနာ’ ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
တပ်မက်မှု ကင်းပျောက်ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'နိရောဓာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အဖန်ဖန်စွန့်ပယ်အပ်သည်ဟု ရှုခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ကုန်ဆုံးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ခယာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝယာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝိပရိဏာမာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာသိအပ်၏။
နိစ္စနိမိတ်မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အနိမိတ္တာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သုခကိုတောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ'ကိုထူးခြားစွာသိအပ်၏။
အတ္တမှကင်းဆိတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'သုညတာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
လွန်ကဲသော ဉာဏ်ပညာတရားတို့၌ ရှုခြင်း 'အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသော ဉာဏ်အမြင်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အာဒီနဝါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝဋ်မှကင်းရာကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝိဝဋ္ဋနာနုပဿနာ' ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၁၈)
၁၉။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သကဒါဂါမိမဂ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အနာဂါမိမဂ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အနာဂါမိဖလသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အရဟတ္တမဂ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၈)
သဒ္ဓိန္ဒြေကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယိန္ဒြေကို ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သတိန္ဒြေကို ထင်ရှားသောသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သမာဓိန္ဒြေကို မပျံ့လွင့်သောသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ပညိန္ဒြေကို ရှုမြင်တတ်သောသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
သဒ္ဓါဗိုလ်ကို မယုံကြည်ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။
ဝီရိယဗိုလ်ကို ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သတိဗိုလ်ကို မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမာဓိဗိုလ်ကို ပျံ့လွင့်ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပညာဗိုလ်ကို တွေဝေမိုက်မဲခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ထင်ရှားသောသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို စိစစ်ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပျံ့နှံ့တတ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ငြိမ်းချမ်းခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိကို မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာသင်္ကပ္ပကို အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာဝါစာကို သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာကမ္မန္တကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာအာဇီဝကို ဖြူစင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာဝါယာမကို ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာသတိကို အာရုံသို့ကပ်၍ တည်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မာသမာဓိကို မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဣန္ဒြေတို့ကို အစိုးရခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဗိုလ်တို့ကို မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ဆန့်ကျင်ဘက်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မဂ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို အာရုံသို့ကပ်၍ တည်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို အားထုတ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ပြည့်စုံခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သစ္စာတို့ကိုဟုတ်မှန်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၃၃)

သမထကို မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝိပဿနာကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမထ ဝိပဿနာတို့ကို ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းဖြင့် တူသော ကိစ္စရှိသော သဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အစုံဖွဲ့ခြင်းကို အချင်းချင်းမလွန်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၄)

သီလစင်ကြယ်ခြင်း 'သီလဝိသုဒ္ဓိ' ကို စောင့်စည်းခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

စိတ်စင်ကြယ်ခြင်း 'စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ' ကို မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အယူညာဏ်စင်ကြယ်ခြင်း 'ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ' ကို ရှုမြင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

လွတ်ခြင်း 'ဝိမောက္ခ' ကို ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

လွတ်ခြင်း 'ဝိမုတ္တိ'ကို စွန့်တတ်သော သဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ကိလေသာကုန်ခန်းရေးညာဏ်ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖျက်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မဖြစ်ပွါးသောအရဟတ္တဖိုလ်ညာဏ်ကို တစ်ဖန်ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာသိအပ်၏။(၈)

၂၀။ ဆန္ဒကို အရင်းမူလဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

မနသိကာရကို ကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဖဿကို ပေါင်းဆုံခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဝေဒနာကို သက်ဝင်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သမာဓိကို အကြီးအမှူးဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

သတိကို အစိုးရခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အရိယမဂ်ပညာကို ကုသိုလ်တရားတို့ထက် မြတ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

ဖိုလ်ဝိမုတ္တိကို အနှစ်သာရဟူသော သဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။

အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပြီးဆုံးခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ထူးခြားစွာ သိအပ်၏။ (၉)

ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်သောတရားတို့သည် သိပြီးတရားများ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ညာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤတရားတို့ကို ထူးခြားစွာ သိအပ်ကုန်၏" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာ သည် သုတမယညာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

ဒုတိယအခန်းပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

တတိယအခန်း

၂၁။ “ဤတရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း၊ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် အဘယ် သို့လျှင် (သုတမယ) ဉာဏ်မည်သနည်း။

အာသဝေါတရားနှင့်တကွဖြစ်သော ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော ဖဿ ဟူသော တစ်ပါးသော တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

နာမ်ရုပ်ဟူသော တရားနှစ်ပါးတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

ဝေဒနာသုံးပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

အာဟာရလေးပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သော အာယတနခြောက်ပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

ဝိညာဉ်တည်ရာခုနစ်ပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

လောကဓံရှစ်ပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

သတ္တဝါတို့နေထိုင်ရာကိုးပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

တည်ရာ ‘အာယတန’ ဆယ်ပါး တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ (၁၀)

ရဟန်းတို့ တရားအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် တရားအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သနည်း။

ရဟန်းတို့ မျက်စိကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ အဆင်း ‘ရူပါရုံ’တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

မျက်စိအသိစိတ် ‘စက္ခုဝိညာဉ်’ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ မျက်စိအတွေ့ ‘စက္ခုသမ္ဖဿ’ ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ မျက်စိအတွေ့ ‘စက္ခုသမ္ဖဿ’ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

နားကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ အသံ ‘သဒ္ဒါရုံ’ တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ပ။

နှာခေါင်းကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ အနံ့ ‘ဂန္ဓာရုံ’ တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

လျှာကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ အရသာ ‘ရသာရုံ’ တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။

ကိုယ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ အတွေ့အထိ ‘ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ’ တို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ပ။

စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ ဓမ္မာရုံတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ စိတ်အသိ ‘မနောဝိညာဉ်’ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ စိတ်အတွေ့အထိ ‘မနောသမ္ဖဿ’ ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ စိတ်အတွေ့အထိ ‘မနောသမ္ဖဿ’ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ကိုလည်း ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

ရုပ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ ဝေဒနာကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ သညာကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ သင်္ခါရတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏။ ဝိညာဉ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

မျက်စိကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ပ။ ဇရာ မရဏကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။ပ။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို အပြီးအဆုံး ဟူသော သဘောအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏။

ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ရရှိသော ဈာန်စသော တရားတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ ထိုဈာန် စသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်ကုန်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်၏။

၂၂။ ဈာန်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

မပျက်စီးစေလိုမှု 'အဗျာပါဒ' ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဗျာပါဒကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အရောင်အလင်းဟူသော အာလောကသညာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာလောက သညာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

မပျံ့လွင့်မှု 'အဝိက္ခေပ' ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မပျံ့လွင့်မှု 'အဝိက္ခေပ'ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း 'ဓမ္မဝဝတ္ထာန်'ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဉာဏ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဉာဏ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်း 'ပါမောဇ္ဇ' ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝမ်းမြောက်ခြင်း 'ပါမောဇ္ဇ' ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ပဌမဈာန်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပဌမဈာန်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဒုတိယဈာန်ကို။ပ။ တတိယဈာန်ကို။ပ။ စတုတ္ထဈာန်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား စတုတ္ထဈာန်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိညာဏဉ္စာယတန သမာပတ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား နေဝသညာ နာသညာယတနသမာပတ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ (၈)

အနိစ္စာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနိစ္စာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဒုက္ခာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဒုက္ခာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အနတ္တာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနတ္တာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝိရာဂါနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိရာဂါနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

နိရောဓာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား နိရောဓာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ခယာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ခယာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝယာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝယာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝိပရိဏာမာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိပရိဏာမာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အနိမိတ္တာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနိမိတ္တာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

သုညတာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သုညတာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ယထာဘူတဉာဏ်အမြင်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ယထာဘူတဉာဏ်အမြင်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အာဒီနဝါနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာဒီနဝါနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ပဋိသင်္ခါနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပဋိသင်္ခါနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဝိဝဋ္ဋနာနုပဿနာကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိဝဋ္ဋနာနုပဿနာကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ (၁၈)

သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အနာဂါမိမဂ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမိမဂ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ကို ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်ကို ရရှိ၏။ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ (၄)

ရရှိခြင်းငှါ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ရရှိသော ဈာန်စသော တရားတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ ထိုဈာန်စသောတရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍လည်း သိအပ်ကုန်၏။ ဆုံးဖြတ်လည်း ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်၏။ ထို ဝိပဿနာဉာဏ်သည် သိတတ်သောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ အပြားအားဖြင့် ခွဲခြား၍ သိတတ်သောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤတရားတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ကုန်၏"ဟု (ဟောတော်မူသောတရား အပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏၊ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယ ဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

၂၃။ "ဤတရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း၊ ထိုတရားအပေါင်ကို သိသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

ငါ ဖြစ်၏ ဟူသော မာန်တည်းဟူသော တစ်ခုတည်းသောတရားကို ပယ်အပ်၏။

အမှန်ကို မသိခြင်း တွေဝေခြင်း 'အဝိဇ္ဇာ'၊ ဘဝ၌ တပ်မက်ခြင်း 'ဘဝတဏှာ' တည်းဟူသော နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာ တရားသုံးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

သံသရာ၌ နစ်မြုပ်ကြောင်း ဩဃလေးပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' ငါးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

တဏှာကာယခြောက်ပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အမြဲကိန်းသော အနုသယခုနစ်ပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

ဖောက်ပြန်သော သဘောတရား မိစ္ဆတ္တရှစ်ပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

တဏှာအကြောင်းရင်းရှိသော တဏှာမူလကကိုးပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

ဖောက်ပြန်သော သဘောတရား မိစ္ဆတ္တဆယ်ပါး တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

၂၄။ ပယ်ခြင်းပဟာန်သည် အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်သောအားဖြင့် ပယ်ခြင်း သမုစ္ဆေဒပဟာန်၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းအေး စေသောအားဖြင့် ပယ်ခြင်း ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာန် ဟုနှစ်ပါးရှိ၏။ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်သောအားဖြင့် ပယ်ခြင်းကား အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခန်းရာဖြစ်သော လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော မဂ်ကို ပွါးများသူအား ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းအေးစေသောအားဖြင့် ပယ်ခြင်းကား ဖိုလ်ခဏ၌ ဖြစ်၏။

ပယ်ခြင်းပဟာန်တို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ ပဌမစျာန်သည် ကာမတို့၏ ထွက်မြောက်ရာ ဖြစ်၏။ အရူပစျာန်သည် ရုပ်တို့၏ ထွက်မြောက်ရာဖြစ်၏။ အမှတ်မရှိဟုတ်မှန်သော သင်္ခတတရားကို စွဲ၍ ဖြစ်သော တရား၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် ထွက်မြောက်ရာ ဖြစ်၏။

စျာန်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကာမတို့ကို ပယ်လည်း ပယ်အပ်ကုန်၏။ စွန့်လည်း စွန့်အပ်ကုန်၏။

အရူပစျာန်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်အား ရုပ်တို့ကို ပယ်လည်း ပယ်အပ်ကုန်၏။ စွန့်လည်း စွန့်အပ်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာန်ကို ရသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရတို့ကို ပယ်လည်း ပယ်အပ်ကုန်၏။ စွန့်လည်း စွန့်အပ်ကုန်၏။

ပယ်ခြင်းပဟာန်တို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိသောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ပယ်၏။

သမုဒယသစ္စာကို ပယ်သောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ပယ်၏။

နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုသော အားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ပယ်၏။

မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးသောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ ပယ်၏။

ပယ်ခြင်းပဟာန်တို့သည် ခွါသောအားဖြင့် ပယ်ခြင်း ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်၊ ထိုခဏမျှ ပယ်ခြင်း တဒင်္ဂပဟာန်၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တောက်ပယ်ခြင်း သမုစ္ဆေဒပဟာန်၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းအေးစေသောအားဖြင့် ပယ်ခြင်း ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာန်၊ ထွက်မြောက်သော အားဖြင့် ပယ်ခြင်း နိဿရဏပဟာန်ဟု ငါးပါးတို့တည်း။

ပဌမစျာန်ကို ပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ်အား နီဝရဏတရားတို့ကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်၏။

ငြီးငွေ့ခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ်အား မိစ္ဆာအယူတို့ကို တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ပယ်၏။

ကိလေသာကုန်ခန်းရာဖြစ်သော လောကုတ္တရာမင်္ဂကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကိလေသာတို့ကို သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်၏။

ဖိုလ်ခဏ၌ (ကိလေသာတို့ကို) ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာန်ဖြင့် ပယ်၏။

ကိလေသာချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ထွက်မြောက်သောအားဖြင့် ပယ်ခြင်း နိဿရဏပဟာန် မည်၏။

ရဟန်းတို့ တရားအားလုံးကို ပယ်ရမည်။ ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် တရားအားလုံးကို ပယ်ရ မည်နည်း။

ရဟန်းတို့ မျက်စိကို ပယ်ရမည်။ အဆင်းတို့ကို ပယ်ကြရမည်။ မျက်စိအသိစိတ် 'စက္ခုဝိညာဉ်'ကို ပယ်ရမည်။ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ကို ပယ်ရမည်။ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ဟူသော အကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း ပယ်ရမည်။

နားကို ပယ်ရမည်။ အသံတို့ကို ပယ်ကြရမည်။ပ။ နှာခေါင်းကို ပယ်ရမည်။ အနံ့တို့ကို ပယ်ကြရ မည်။ လျှာကို ပယ်ရမည်။ အရသာတို့ကို ပယ်ကြရမည်။ ကိုယ်ကို ပယ်ရမည်။ အတွေ့တို့ကို ပယ်ကြရ မည်။ စိတ်ကို ပယ်ရမည်။ ဓမ္မာရုံတို့ကို ပယ်ကြရမည်။ စိတ်အသိ 'မနောဝိညာဉ်'ကို ပယ်ရမည်။ စိတ် အတွေ့ 'မနောသမ္ဖဿ'ကို ပယ်ရမည်။ စိတ်အတွေ့ 'မနောသမ္ဖဿ'ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း ပယ်ရမည်။

ရုပ်ကို ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ ဝေဒနာကို ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ သညာကို ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ သင်္ခါရတို့ကို ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ ဝိညာဉ်ကို ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်းကို။ပ။

အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို အပြီးအဆုံး ဟူသော သဘောအားဖြင့် ရှုမြင်လျက် ပယ်၏။ ပယ်ပြီး ဖြစ်ကုန်သော တရား တို့သည် စွန့်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သောအနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤတရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏၊ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

တတိယအခန်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

စတုတ္ထအခန်း

၂၅။ “ဤတရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

သာယာနှစ်ခြိုက်ဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်သော ကာယဂတာသတိဟူသော တစ်ခုသောတရားကို ပွါးများအပ်၏။

သမထ ဝိပဿနာ ဟူသော နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

သမာဓိသုံးပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အင်္ဂါငါးပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဟူသော ငါးပါးသောတရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အနုဿတိခြောက်ပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ဟူသော ရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

ဝိပဿနာ၏ စင်ကြယ်ကြောင်း အင်္ဂါကိုးပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

ကသိုဏ်းအာရုံဆယ်ပါး တရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။

၂၆။ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လောကီဘာဝနာ၊ လောကုတ္တရာဘာဝနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိကုန်၏။

ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် ရူပါဝစရကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်း၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်း၊ လောက၌ အကျုံးမဝင်သော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်းဟု သုံးပါးရှိကုန်၏။

ရူပါဝစရကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်းသည် အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်ဟု ရှိ၏။ အရူပါဝစရကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်းသည အယုတ်၊ အလတ်၊ အမြတ်ဟု ရှိ၏။ လောက၌ အကျုံးမဝင်သော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွါးများခြင်းသည် အမြတ်သာ ရှိ၏။

၂၇။ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိ၍ ပွါးများခြင်း၊ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်၍ ပွါးများခြင်း၊ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု၍ ပွါးများခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးထုံ၍ ပွါးများခြင်းဟု လေးပါး ရှိကုန်၏။ ဤသည်တို့ကား ပွါးများခြင်းဘာဝနာ လေးပါးတို့တည်း။ (၄)

ထို့ပြင်လည်း ရှာမှီး၍ ပွါးများခြင်း၊ ရရောက်၍ ပွါးများခြင်း၊ ကိစ္စတူ ပွါးများခြင်း၊ အဖန်ဖန် မှီဝဲ၍ ပွါးများခြင်းဟု ဘာဝနာလေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင် ရှာမှီး၍ ပွါးများခြင်းဆိုသည်ကား သမာဓိပွါးများသူအားလုံးတို့၏ သမာဓိအတွင်းရှိ တရားတို့သည် (တည်တံ့ရေး) ကိစ္စတစ်ခုတည်းသာ ရှိ၏ဟု ပွါးများခြင်းမျိုးတည်း။

ရရောက်၍ ပွါးများခြင်းဆိုသည်ကား သမာဓိပွါးများသူအားလုံးတို့၏ သမာဓိအတွင်းရှိ တရားတို့ သည့်တစ်ခုသည် တစ်ခုကို မလွန်ကြကုန်ဟု ပွါးများခြင်းမျိုးတည်း။

ကိစ္စတူ ပွါးများခြင်းဆိုသည်ကား ဆုံးဖြတ်တတ်သောအနက်အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများခြင်းမျိုးတည်း။

ချီးမြှောက်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

ထင်ရှားသော အနက်အားဖြင့် သတိန္ဒြေကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

မပျံ့လွင့်သောအနက်အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် သမာဓိ န္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများ ခြင်း။

ရှုမြင်တတ်သောအနက်အားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

မယုံကြည်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောအနက်အားဖြင့် သဒ္ဓါဗိုလ်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗိုလ်လေးပါး တို့သည် သဒ္ဓါဗိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗိုလ်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောအနက်အားဖြင့် ဝီရိယဗိုလ်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗိုလ်လေးပါးတို့ သည် ဝီရိယဗိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗိုလ်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောအနက်အားဖြင့် သတိဗိုလ်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗိုလ်လေးပါး တို့သည် သတိဗိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗိုလ်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

ပျံ့လွင့်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောအနက်အားဖြင့် သမာဓိဗိုလ်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗိုလ်လေးပါး တို့သည် သမာဓိဗိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗိုလ်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

အမှန်မသိ (တွေဝေ) ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သော အနက်အားဖြင့် ပညာဗိုလ်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗိုလ်လေးပါးတို့သည် ပညာဗိုလ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗိုလ်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွားများခြင်း။

ထင်ရှားသောအနက်အားဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါး တို့သည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

စိစစ်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါးတို့သည် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ချီးမြှောက်တတ်သောအနက်အားဖြင့် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါး တို့သည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျံ့နှံ့တတ်သောအနက်အားဖြင့် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါးတို့သည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ငြိမ်းအေးသောအနက်အားဖြင့် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါးတို့သည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မပျံ့လွင့်သော အနက်အားဖြင့် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါးတို့သည် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ဗောဇ္ဈင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဆင်ခြင်တတ်သောအနက်အားဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) ဗောဇ္ဈင်ခြောက်ပါး တို့သည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ရှုမြင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ရှေးရှုတင်ပေးတတ်သောအနက်အားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါး တို့သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စ တူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

သိမ်းဆည်းတတ်သော အနက်အားဖြင့် သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာဝါစာမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ကောင်းစွာဖြစ်သောအနက်အားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာကမ္မန္တမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက် အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဖြူစင်သောအနက်အားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာအာဇီဝမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ချီးမြှောက်တတ်သော အနက်အားဖြင့် သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါး တို့သည် သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ထင်ရှားသောအနက်အားဖြင့် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မပျံ့လွင့်သောအနက်အားဖြင့် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ကို ပွါးများသူအား (ကြွင်း) မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ဟု မဂ္ဂင်တို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဤပွါးများခြင်းများသည် ကိစ္စတူပွါးများခြင်းမျိုးတည်း။

အဖန်ဖန်မှီဝဲ၍ ပွါးများခြင်းဆိုသည်ကား ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် နံနက်အခါ၌ မှီဝဲ၏။ နေ့လယ်အခါ၌လည်း မှီဝဲ၏။ ညချမ်းအခါ၌လည်း မှီဝဲ၏။ ဆွမ်းမစားမီလည်း မှီဝဲ၏။ ဆွမ်းစားပြီးနောက်လည်း မှီဝဲ၏။ ညဉ့်ဦးယံ၌လည်း မှီဝဲ၏။ သန်းခေါင်ယံ၌လည်း မှီဝဲ၏။ မိုးသောက်ယံ၌လည်း မှီဝဲ၏။ ညဉ့်၌လည်း မှီဝဲ၏။ နေ့၌လည်း မှီဝဲ၏။ ညဉ့်နေ့တို့၌လည်း မှီဝဲ၏။ လဆုတ်ပက္ခ၌လည်း မှီဝဲ၏။ လဆန်းပက္ခ၌လည်း မှီဝဲ၏။ မိုးကာလ၌လည်း မှီဝဲ၏။ ဆောင်းကာလ၌လည်း မှီဝဲ၏။ နွေကာလ ၌လည်း မှီဝဲ၏။ ပဌမအရွယ်၌လည်း မှီဝဲ၏။ ဒုတိယအရွယ်၌လည်း မှီဝဲ၏။ တတိယအရွယ်၌လည်း မှီဝဲ၏။ ဤသည်ကား အဖန်ဖန်မှီဝဲ၍ ပွါးများခြင်းမျိုးတည်း။

ဤသည်တို့ကား ပွါးများခြင်း ဘာဝနာလေးပါးတို့တည်း။

၂၈။ ထို့ပြင်လည်း ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ လေးမျိုးဟူသော်ကား- ထိုထိုအရာ၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သောအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း၊ ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း၊ ထိုကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း၊ မှီဝဲတတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်းတို့တည်း။

(ထိုလေးပါးတို့တွင်) ထိုထိုအရာ၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ' သည် အဘယ်နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သောအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျက်စီးစေလိုသောဒေါသကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မပျက်စီးစေလိုသော မေတ္တာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုမေတ္တာ၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ထိုင်းမှိုင်းခြင်း 'ထိနမိဒ္ဓ'ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရောင်အလင်း ဟူသော အမှတ် 'အာလောက သညာ' ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအာလောက သညာ၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သောအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မပျံ့လွင့်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရား တို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုမပျံ့လွင့်သည်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ယုံမှားသံသယ 'ဝိစိကိစ္ဆာ'ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား တရားကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုတရားတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သောအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မသိခြင်း 'အဝိဇ္ဇာ' ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဉာဏ်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန် ဟု ထိုဉာဏ်၌ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သောအနက်အားဖြင့် ပွါး များခြင်း။

မမေ့လျော့ခြင်းကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန် သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ပဌမဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန် သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုပဌမဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော် လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ' တို့ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဒုတိယဈာန်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဒုတိယဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား တတိယဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရား တို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုတတိယဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ချမ်းသာဆင်းရဲ 'သုခဒုက္ခ'တို့ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား စတုတ္ထဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုစတုတ္ထဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရား တို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ရူပါဝစရဈာန်ဟုဆိုအပ်သော ရူပသညာ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တစ်ဆယ်ဟု ဆိုအပ်သော ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန် သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၌ ဖြစ်ကုန် သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အာကိဉ္စညာယတနသညာကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုနေဝသညာနာသညာ ယတန သမာပတ်၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မြဲ၏ ဟူသော အမှတ် 'နိစ္စသညာ'ကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုမမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက် အားဖြင့် ပွါး များခြင်း။

ချမ်းသာ၏ ဟူသော အမှတ် 'သုခသညာ'ကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထို

ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ငါပိုင် ငါစိုး ဟူသောအမှတ် 'အတ္တသညာ'ကို ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ငါပိုင်ငါစိုးမဟုတ် ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန် ဟု ထို ငါပိုင်ငါစိုး မဟုတ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ'၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

နှစ်သက်ခြင်း 'တဏှာ'ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ' ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန် ဖန်ရှုခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ'၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

တပ်မက်ခြင်း 'ရာဂ' ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား တပ်မက်ခြင်း 'ရာဂ'ကင်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုတပ်မက်ခြင်း 'ရာဂ' ကင်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဖြစ်ကြောင်း 'သမုဒယ'ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ချုပ်ငြိမ်းခြင်း 'နိရောဓ'ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုချုပ်ငြိမ်းခြင်း 'နိရောဓ' ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

စွဲယူခြင်းကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန် သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုစွန့်လွှတ်မှုကို အဖန်ဖန်ရှုမြင်ခြင်း၌ ဖြစ်ကုန် သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အစိုင်အခဲ ဟူသောအမှတ် 'ဃနသညာ'ကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ဆုံးခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုကုန်ဆုံးခြင်း ကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

သင်္ခါရတို့၏အကျိုးငှါ အားထုတ်ခြင်းလုံ့လကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုမြင်ခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မြဲမြံခိုင်ခံ့၏ဟူ၍ဖြစ်သောအမှတ် 'ဓုဝသညာ'ကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်း ကို အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထို ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုမြင်ခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက် အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အကြောင်းနိမိတ်ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြောင်းနိမိတ် မဟုတ်သည်ကို အဖန်ဖန် ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအကြောင်း နိမိတ်မဟုတ်သည်ကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

တောင့်တခြင်းကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား မတောင့်တခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုမတောင့်တခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ် ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ငါ၊ ငါ့ဟာဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ငါ၊ ငါ့ဟာမှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန် ဟု ထိုငါ၊ ငါ့ဟာမှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အား ဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အနှစ်ရှိ၏ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လွန်ကဲသောဉာဏ်ပညာကို အဖန်ဖန် ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုလွန်ကဲသော ဉာဏ်ပညာကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

တွေဝေသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဟုတ်မှန်သော ဉာဏ်အမြင်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဟုတ်မှန်သော ဉာဏ်အမြင်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

တွယ်တာနှစ်သက်ဖွယ်ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အပြစ်ကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအပြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ခြင်းကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုစူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဆက်စပ်ဖွဲ့နှောင်မှု၌ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆက်စပ်နှောင်ဖွဲ့မှုမရှိခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုဆက်စပ်နှောင်ဖွဲ့မှု မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွတည်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုသောတာပတ္တိမဂ်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ရုန့်ရင်းသောကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သကဒါဂါမိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုသကဒါဂါမိမဂ်၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

အသေးအဖွဲနှင့်တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အနာဂါမိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအနာဂါမိမဂ်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် အချင်းချင်း မကျော်လွန်ကုန်ဟု ထိုအရဟတ္တမဂ်၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဤသည်တို့ကား ထိုထိုအရာ၌ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'တို့တည်း။

ဤနွေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'သည် အဘယ်နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျက်စီးစေလိုသောဒေါသကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မပျက်စီးစေလိုသော မေတ္တာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။ပ။

ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ကိစ္စတူမျှကုန်၏ ဟု ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဤသည်တို့ကား ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ' တို့တည်း။

ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'သည် အဘယ်နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်၏ ဟု ထိုကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အဖြစ်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျက်စီးစေလိုသော ဒေါသကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား မပျက်စီးစေလိုသော မေတ္တာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်၏ ဟု ထိုကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။ပ။

ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်၏ ဟု ထိုကိစ္စတစ်ခုတည်း ရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဤသည်တို့ကား ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ' တို့တည်း။

မှီဝဲတတ်သောအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ' သည် အဘယ်နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ကို လွန်စွာ မှီဝဲ၏ဟု လွန်စွာ မှီဝဲခြင်း အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ပျက်စီးစေလိုသော ဒေါသကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် မပျက်စီးစေလိုသော မေတ္တာကို လွန်စွာ မှီဝဲ၏ ဟု လွန်စွာ မှီဝဲခြင်းအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။ပ။

ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္တမဂ်ကို လွန်စွာ မှီဝဲ၏ဟု လွန်စွာ မှီဝဲခြင်း အနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း။

ဤသည်တို့ကား မှီဝဲခြင်းအနက်အားဖြင့် ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'တို့တည်း။

ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'လေးမျိုးတို့ကား ဤသည်တို့တည်း။

ရုပ်ကို ရှုလျက် ပွါးများ၏။ ဝေဒနာကို ရှုလျက် ပွါးများ၏။ သညာကို ရှုလျက် ပွါးများ၏။ သင်္ခါရတို့ကို ရှုလျက် ပွါးများ၏။ ဝိညာဉ်ကို ရှုလျက် ပွါးများ၏။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်းကို။ပ။ မသေရာသို့ သက်ဝင်သော နိဗ္ဗာန်ကို အဆုံးဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရှုလျက် ပွါးများ၏။

ပွါးများအပ်သောတရားတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤတရားတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏"ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ် သောတရား မည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

စတုတ္ထအခန်း ပြီး၏။

၂၉။ "ဤတရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ် ကုန်၏" ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည် သနည်း။ ထိုတရားအပေါင်းကိုသိသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သုတမယဉာဏ်မည်သနည်း။

မပျက်စီးနိုင်သော စိတ်၏လွတ်လပ်မှု အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော တစ်ခုတည်းသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။

ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိမုတ္တိ ဟူသော နှစ်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဝိဇ္ဇာသုံးပါး တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်လေးပါးတရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

သီလက္ခန္ဓစသော ငါးပါးသော တရားအစုတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ရဟန္တာတို့၏ အားခုနစ်ပါး တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ဝိမောက္ခရှစ်ပါး တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

အစဉ်အတိုင်း ချုပ်စေအပ်သော ကိုးပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ရဟန္တာတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ တရားအားလုံးကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် တရားအားလုံးကို မျက်မှောက်ပြုအပ်သနည်း။

ရဟန်းတို့ မျက်စိကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အဆင်းတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။ မျက်စိအသိစိတ် 'စက္ခုဝိညာဉ်'ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ မျက်စိ အတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ကြောင့်ဖြစ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း မျက်မှောက် ပြုအပ်၏။

နားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အသံတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။ပ။

နှာခေါင်းကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အနံ့တို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

လျှာကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အရသာတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

ကိုယ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အတွေ့အထိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။

စိတ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ဓမ္မာရုံတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏။ စိတ်အသိ 'မနောဝိညာဉ်' ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ စိတ်အတွေ့ 'မနောသမ္ဖဿ'ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ စိတ်အတွေ့'မနောသမ္ဖဿ'ကြောင့် ဖြစ်သော သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလည်း မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။

ရုပ်ကို ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။ ဝေဒနာကို ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။ သညာကို ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။ သင်္ခါရတို့ကို ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။ ဝိညာဉ်ကို ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။

မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်းကို။ပ။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်သော နိဗ္ဗာန်ကို အဆုံးဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရှုလျက် မျက်မှောက်ပြု၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်သော တရားတို့ကို တွေ့ထိအပ်ကုန်၏။ ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤတရားတို့ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်၏"ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိသောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ (၅)

၁၀။ "ဤတရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သောအဖို့ ရှိကုန်၏" "ဤတရားတို့သည် တည်တံ့ခြင်းအဖို့ ရှိကုန်၏" "ဤတရားတို့သည် ထူးခြားသောအဖို့ရှိကုန်၏" "ဤတရားတို့သည် (လောဘစသော ကိလေသာ အစိုင်အခဲကို) ဖေါက်ခွဲခြင်းအဖို့ ရှိကုန်၏"ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့ လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် အဘယ် သို့လျှင် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

ပဌမဈာန်ကို ရသောသူအား ကာမဂုဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ,နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုဈာန်နှင့်လျော်သော သတိသည် တည်တံ့ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ကြံစည်မှုဝိတက်ကင်းသော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့သည် ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့်စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ,နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။

ဒုတိယဈာန်ကို ရသောသူအား ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'နှင့်တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုဈာန်နှင့်လျော်သော သတိသည် တည်တံ့ ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာ၊ ချမ်းသာခြင်း သုခနှင့် တကွဖြစ် သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့်စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ,နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။

တတိယဈာန်ကို ရသော သူအားနှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'နှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုဈာန်နှင့်လျော်သော သတိ တည်တံ့ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ဆင်းရဲချမ်းသာမှုတစ်ပါးဖြစ်သော ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့် စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။

စတုတ္ထဈာန်ကို ရသောသူအား လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုဈာန်နှင့်လျော်သော သတိ တည်တံ့ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်နှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့်

တကွ ဖြစ်သော ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့် စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်း အဖို့ ရှိသောတရား ဖြစ်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ရသောသူအား ရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ,နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုစျာန်နှင့်လျော်သော သတိ တည်တံ့ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနနှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်း ခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ရာဂ ကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့်စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော တရား ဖြစ်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ကို ရသော သူအား အာကာသာနဉ္စာယတနနှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ် သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုစျာန်နှင့်လျော်သော သတိ တည်တံ့ ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ ရှိသော တရားဖြစ်၏။ အာကိဉ္စညာယတနနှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသောအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့် စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။

အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို ရသောသူအား ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်နှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ် သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်း တို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ ထိုစျာန်နှင့် လျော်သော သတိ တည်တံ့ခဲ့သော် တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော တရားဖြစ်၏။ နေဝသညာနာသညာ ယတနစျာန်နှင့် တကွဖြစ်သော အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ဖြစ်ခဲ့သော် ထူးခြားသော အဖို့ရှိသော တရား ဖြစ်၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော ရာဂကင်းခြင်း (အရိယမဂ်)နှင့် စပ်ယှဉ်သည့် အမှတ်သညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းတို့ ဖြစ်ခဲ့သော် ဖေါက်ခွဲခြင်း အဖို့ ရှိသော တရားဖြစ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သောအနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် “ဤတရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်သော အဖို့ရှိကုန်၏” “ဤတရားတို့သည် တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိကုန်၏” “ဤတရားတို့သည် ထူးခြားသော အဖို့ရှိကုန်၏” “ဤ တရားတို့သည် ဖေါက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိကုန်၏” ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) နာကြား အပ်သောတရား မည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄-၉)

၃၁။ “သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် မမြဲကုန်။ သင်္ခါရ အားလုံးတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏။ တရားအားလုံး တို့သည် ကိုယ်ပိုင် ကိုယ်စိုး မဟုတ်ကုန်” ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) အဘယ်သို့ လျှင် နာကြားအပ်သော တရားမည်သနည်း။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့ လျှင် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

ရုပ်သည် ကုန်ခန်းတတ်သော အနက်အားဖြင့် မမြဲ။ ဘေးဟူသော အနက်အားဖြင့် ဆင်းရဲ၏။ အနှစ်မရှိသော အနက်အားဖြင့် ကိုယ်ပိုင် ကိုယ်စိုးမဟုတ်ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်း သည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။

ခံစားခြင်း ‘ဝေဒနာ’ သည်။ မှတ်သားခြင်း ‘သညာ’ သည်။ ပြုပြင်ခြင်း ‘သင်္ခါရ’ သည်။ ဝိညာဉ်သည်။ မျက်စိသည်။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်းသည် ကုန်ခန်းတတ်သော အနက်အားဖြင့် မမြဲ။ ဘေး ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဆင်းရဲ၏။ အနှစ်မရှိသော အနက်အားဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုးမဟုတ်ဟု (ဟောတော်မူ အပ်သော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် မမြဲကုန်။ သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် ကိုယ်ပိုင် ကိုယ်စိုး မဟုတ်ကုန်"ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) နာကြားအပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သော ပညာသည် သုတမယဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃-၁၂)

၃၂။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲအမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ'တည်း။ ဤတရားကား ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အမှန်တရား 'ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ'တည်း။ ဤတရားကား ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာ'တည်း။ ဤတရားကား ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ကျင့်ဝတ်အမှန်တရား 'ဒုက္ခ နိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါအရိယသစ္စာ'တည်း"ဟု (ဟောတော်မူအပ်သော တရားအပေါင်းသည်) နာကြား အပ်သော တရားမည်၏။ ထိုတရားအပေါင်းကို သိတတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သုတမယဉာဏ် မည်သနည်း။

၃၃။ ထိုအမှန်တရား လေးမျိုး အရိယသစ္စာတို့တွင် ဆင်းရဲအမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ အိုရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ သေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ စိုးရိမ်ရခြင်း၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ မချစ်မနှစ်လိုဖွယ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရခြင်းသည် လည်း ဆင်းရဲတည်း။ ချစ်နှစ်လိုဖွယ်တို့နှင့် ကွဲကွာကွေကွင်းရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ အလိုရှိ သည်ကို မရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲတည်း။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးသည် ဆင်းရဲတည်း။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း 'ဇာတိ'သည် အဘယ်နည်း။

ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တဝါအပေါင်း၌ ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ပွါးခြင်း၊ (အမိဝမ်းတွင်း ဥခွံတွင်းသို့) သက်ဝင်ခြင်း၊ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ ခန္ဓာတို့၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၊ မျက်စိ နားစ သောတည်နေရာ အာယတနများကို ရခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို ဇာတိဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် အိုခြင်း 'ဇရာ'သည် အဘယ်နည်း။

ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တဝါအပေါင်း၌ အိုမင်းခြင်း၊ ဆွေးမြေ့ခြင်း၊ ကျိုးပဲ့ခြင်း၊ ဆံဖြူခြင်း၊ အရေ တွန့်ခြင်း၊ ရုပ်အသက်ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ (မျက်စိစသော) ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို အိုခြင်း ဇရာဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာ တို့တွင် သေခြင်း 'မရဏ' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ထိုထို သတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုသတ္တဝါအပေါင်းမှ ရွေ့လျောခြင်း၊ ရွေ့လျောသောအခြင်းအရာ၊ ပျက်စီးခြင်း၊ ကွယ်ပျောက်ခြင်း၊ သက်ပြတ်သေဆုံးခြင်း၊ ကွယ်လွန်ခြင်း၊ သေချိန်ပြုခြင်း၊ ခန္ဓာတို့၏ ပျက်ခြင်း၊ ကိုယ်ကောင် ပစ်ချခြင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြေပြတ်စဲခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို သေခြင်းမရဏဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် စိုးရိမ်ခြင်း 'သောက' ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဆွေမျိုးပျက်စီးခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာပျက်စီးခြင်း၊ အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ အကျင့်သီလပျက်စီးခြင်း၊ အယူပျက်စီးခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏ လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ပျက်စီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ၏လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဆင်းရဲတရားနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏ လည်းကောင်း စိုးရိမ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်း၊ စိုးရိမ်သောသူ၏အဖြစ်၊ အတွင်း၌ စိုးရိမ်ခြင်း၊ အတွင်း၌ အဖန်တလဲလဲစိုးရိမ်ခြင်း၊

စိတ်ပူခြင်း၊နှလုံးမသာခြင်း၊ ပူဆွေးမှုကြောင့် စူးဝင်နေခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို စိုးရိမ်ခြင်းသောကဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း 'ပရိဒေဝ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဆွေမျိုးပျက်စီးခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာပျက်စီးခြင်း၊ အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ အကျင့်သီလပျက်စီးခြင်း၊ အယူပျက်စီးခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ပျက်စီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ၏လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဆင်းရဲတရားနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏လည်းကောင်း ပြင်းစွာငိုကြွေးခြင်း၊ အဖန်ဖန်ငိုကြွေးခြင်း၊ ပြင်းစွာ ငိုကြွေးသောအခြင်းအရာ၊ အဖန်ဖန်တလဲလဲငိုကြွေးသော အခြင်းအရာ၊ ပြင်းစွာငိုကြွေးသူ၏အဖြစ်၊ အဖန်ဖန်ငိုကြွေးသူ၏ အဖြစ်၊ အချည်းအနှီးပြောဆိုခြင်း၊ ဖောက်ပြန်၍ပြောဆိုခြင်း၊ အဖန်ဖန်ပြောဆိုခြင်း၊ ပြောဆိုသောအခြင်းအရာ၊ ပြောဆိုသောသူ၏ အဖြစ်တည်း။ ဤသဘောကို ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း ပရိဒေဝဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း 'ဒုက္ခ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။

မသာယာအပ်သော ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ၊ ကိုယ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော မသာယာအပ်သော ဆင်းရဲကို ခံစားခြင်း၊ ကိုယ်အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော မသက်သာသော ဆင်းရဲကို ခံစားခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း 'ဒေါမနဿ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။

မသာယာအပ်သော စိတ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ၊ စိတ်အတွေ့ကြောင့် ဖြစ်သော မသာယာအပ်သော ဆင်းရဲကို ခံစားခြင်း၊ စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော မသက်သာသောဆင်းရဲကို ခံစားခြင်းတည်း။ ဤသဘော ကို စိတ်ဆင်းရဲခြင်းဒေါမနဿဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း 'ဥပါယာသ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဆွေမျိုးပျက်စီးခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာပျက်စီးခြင်း၊ အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း၊ အကျင့်သီလပျက်စီးခြင်း၊ အယူပျက်စီးခြင်းနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ပျက်စီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ၏လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဆင်းရဲတရားနှင့် တွေ့ကြုံသူ၏ လည်းကောင်း ပင်ပန်းခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း၊ ပင်ပန်းသောအခြင်းအရာ၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းသော အခြင်းအရာ၊ ပင်ပန်းသောသူ၏အဖြစ်၊ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းသောသူ၏ အဖြစ်တည်း။ ဤသဘောကို ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း ဥပါယာသ ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် မချစ်မနှစ်မြို့သူ မချစ်မနှစ်မြို့သော အရာဝတ္ထုတို့နှင့် ပေါင်းသင်း ရောနှော ရခြင်း ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အလိုမရှိအပ် မနှစ်သက်အပ် မမြတ်နိုးအပ်သော အဆင်း, အသံ, အနံ့, အရသာ, အတွေ့အထိ, သဘောတရားတို့ သော်လည်းကောင်း၊ အကျိုးမဲ့အစီးပွါးမဲ့ခြင်း၊ မချမ်းသာခြင်း၊ ဘေးမငြိမ်းခြင်းကို လိုလားသောသူတို့ သော်လည်းကောင်း ထိုသူအား ရှိကြကုန်၏။

ထို (အာရုံ, သတ္တဝါ) တို့နှင့် တွေ့ ရခြင်း၊ ဆုံရခြင်း၊ ပေါင်းဖော်ရခြင်း၊ ရောနှော၍ နေရခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို မချစ်မနှစ်လိုဖွယ်တို့နှင့် တွေ့ဆုံပေါင်း သင်းရခြင်းဆင်းရဲဒုက္ခဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ်တို့နှင့် ကွေကွင်းကွဲကွာရခြင်း ဆင်းရဲဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ လိုလားနှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော အဆင်း, အသံ, အနံ့, အရသာ, အတွေ့ အထိ, သဘောတရားတို့သော်လည်းကောင်း၊ အကျိုးအစီးအပွါး၊ ချမ်းသာခြင်း၊ ဘေးကင်းခြင်းကို လို လားသော အမိ၊ အဖ၊ ညီ အစ်ကိုနှမ အစ်မ၊ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအဖော်၊ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ သော်လည်းကောင်း ထိုသူအား ရှိကုန်၏။ ထို (သတ္တဝါ, အာရုံ) တို့နှင့် မတွေ့ရခြင်း၊ မဆုံရခြင်း၊ မပေါင်း ဖော်ရခြင်း၊

မရောနှောရခြင်းတည်း။ ဤသဘောကို ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ်တို့နှင့် ကွေကွင်းကွဲကွာရခြင်း ဆင်းရဲဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် လိုလားတောင့်တသော အရာကို မရခြင်း ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသည် အဘယ်နည်း။

ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား "ငါတို့သည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသဘော မဖြစ်ကုန်မူ ကောင်းလေစွ။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည် ငါတို့ထံသို့ မရောက်လာမူ ကောင်းလေစွ"ဟု ဤသို့သော တောင့်တမှုသည် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ တောင့်တသော်လည်း ဤ (ဇာတိမလာခြင်း) ကို တောင့်တခြင်းဖြင့် မရအပ်။ ဤသည်ကိုလည်း လိုလားတောင့်တသော အရာကို မရခြင်းဆင်းရဲဒုက္ခဟု ဆိုအပ်၏။

အိုခြင်းသဘော ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ပ။ နာခြင်းသဘော ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ပ။ သေခြင်းသဘော ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား။ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်နှလုံး မသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်း သဘောရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့အား "ငါတို့သည် စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသဘောတို့ မဖြစ် ကုန်မူ ကောင်းလေစွ။ စိုးရိမ်းခြင်း၊ ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်း တရားတို့သည် ငါတို့ထံသို့ မရောက်လာကုန်မူ ကောင်းလေစွ" ဟု ဤသို့သော တောင့်တခြင်းသည် ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း ဤ (သောကစသည်မလာခြင်း) ကို တောင့်တခြင်းဖြင့် မရအပ်။ ဤသည်ကိုလည်း လိုလားတောင့်တသော အရာကို မရခြင်းဆင်းရဲဒုက္ခဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒုက္ခသစ္စာတို့တွင် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည် ဆင်းရဲဒုက္ခတို့တည်း။

ဤဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့ဟူသည် အဘယ်တို့နည်း။

ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သညာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဤငါးပါးတို့ကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဤသည်ကို ဆင်းရဲအမှန် 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ'ဟု ဆိုအပ်၏။

၃၄။ ထိုအမှန်တရား သစ္စာလေးပါးတို့တွင် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်း အမှန်တရား 'ဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာ'သည် အဘယ်နည်း။

တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊နှစ်သက်တတ်သော၊ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ထိုထိုဘဝ အာရုံ၌ နှစ်သက် တပ်မက်တတ်သော တဏှာတည်း။

ဤတဏှာ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာတည်း။

ထိုတဏှာ ဖြစ်ပေါ် လတ်သော် အဘယ်၌ ဖြစ်ပေါ်သနည်း။ တည်လတ်သော် အဘယ်၌ တည်သနည်း။

လောက၌ ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ် သဘောသည် ရှိ၏။ ထိုတပ်မက်သောတဏှာသည် ဖြစ်ပေါ်လတ်သော် ဤချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်အာရုံ၌ ဖြစ်ပေါ်၏။ တည်လတ်သော် ဤချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်အာရုံ၌ တည်၏။

လောက၌ ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်သဘော၊ သာယာဖွယ်သဘောဟူသည် အဘယ်နည်း။

လောက၌ မျက်စိသည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘော ဖြစ်၏။ ထိုတဏှာသည် ဖြစ်ပေါ်သည် ရှိသော် ဤမျက်စိ၌ ဖြစ်၏။ တည်သည်ရှိသော် ဤမျက်စိ၌ တည်၏။

လောကၥ္ နားသည်။ လောကၥ္နှာခေါင်းသည်။ လောကၥ္ လျှာသည်။ လောကၥ္ ကိုယ်သည်။ လောကၥ္ စိတ်သည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောဖြစ်၏။ ထိုတဏှာသည် ဖြစ်သည်ရှိသော် ဤစိတ်၌ ဖြစ်၏။ တည်သည်ရှိသော် ဤစိတ်၌ တည်၏။

လောကၥ္ အဆင်း 'ရူပါရုံ'တို့သည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောတို့တည်း။ ထိုတဏှာသည် ဖြစ်ပေါ်လတ်သော် ဤရုပ်၌ ဖြစ်ပေါ်၏။ သက်ဝင်လတ်သော် ဤရုပ်၌ သက်ဝင်၏။

လောကၥ္ အသံ 'သဒ္ဒါရုံ'တို့သည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောတို့တည်း။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံတို့သည်။ လောကၥ္ မျက်စိအသိ 'စက္ခုဝိညာဉ်'သည်။ပ။ လောကၥ္ စိတ်အသိ 'မနောဝိညာဉ်'သည်။ပ။ လောကၥ္ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'သည်။ပ။ လောကၥ္ စိတ်အတွေ့'မနောသမ္ဖဿ'သည်။

လောကၥ္ မျက်စိအတွေ့ 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု'ဝေဒနာ'သည်။ပ။ လောကၥ္ စိတ်အတွေ့ 'မနောသမ္ဖဿ'ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု'ဝေဒနာ'သည်။ပ။ လောကၥ္ ရူပါရုံအမှတ် 'ရူပသညာ' သည်။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံအမှတ် 'ဓမ္မသညာ'သည်။ လောကၥ္ ရူပါရုံ၌ စေ့ဆော်မှု 'ရူပ သဉ္စေတနာ' သည်။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံ၌ စေ့ဆော်မှု'ဓမ္မသဉ္စေတနာ'သည်။ လောကၥ္ ရူပါရုံ၌ တပ်မက်ခြင်း 'ရူပတဏှာ'သည်။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံ၌ တပ်မက်ခြင်း 'ဓမ္မတဏှာ'သည်။ လောကၥ္ ရူပါရုံ၌ ကြံစည်ခြင်း 'ရူပဝိတက်' သည်။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံ၌ ကြံစည်ခြင်း 'ဓမ္မဝိတက်'သည်။ လောကၥ္ ရူပါရုံ၌ သုံးသပ်ခြင်း 'ရူပဝိစာရ'သည်။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံ၌ သုံးသပ်ခြင်း 'ဓမ္မဝိစာရ'သည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ် သဘောတည်း။ ထိုတဏှာသည် ဖြစ်ပေါ်လတ်သော် ဤဓမ္မဝိစာရ၌ ဖြစ်ပေါ်၏။ သက်ဝင်လတ်သော် ဤဓမ္မဝိစာရ၌ သက်ဝင်၏။

ဤသည်ကို ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အမှန်တရား 'ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ'ဟု ဆိုအပ်၏။

၃၅။ ထိုအမှန်တရား သစ္စာလေးပါးတို့တွင် ဆင်းရဲချုပ်ရာ အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ' သည် အဘယ်နည်း။

ထိုတဏှာ၏သာလျှင် အကြွင်းမဲ့ ကင်းချုပ်ရာ၊ တဏှာကို စွန့်ရာ၊ တဏှာကို ဝေးစွာစွန့်ရာ၊ တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရာ၊ တဏှာဖြင့် မကပ်ငြိရာ နိဗ္ဗာန်တည်း။

ထိုတဏှာကို ပယ်အပ်သော် အဘယ်၌ ပယ်အပ်သနည်း။ ချုပ်ငြိမ်းသော် အဘယ်၌ ချုပ်ငြိမ်းသနည်း။

လောကၥ္ ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောသည် ရှိ၏။ ထိုတဏှာကို ပယ်အပ်သော် ဤချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ် သဘော၌ ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဤချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ် သဘော၌ ချုပ်ငြိမ်း၏။

လောကၥ္ ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောဟူသည် အဘယ်နည်း။

လောကၥ္ မျက်စိသည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောတည်း။ ထိုတဏှာကို ပယ်အပ်သော် ဤမျက်စိ၌ ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဤမျက်စိ၌ ချုပ်ငြိမ်း၏။ပ။ လောကၥ္ ဓမ္မာရုံကို သုံးသပ်ခြင်း 'ဓမ္မဝိစာရ' သည် ချစ်ခင်ဖွယ်၊ သာယာဖွယ်သဘောတည်း။ ထိုတဏှာကို ပယ်အပ်သော် ဤဓမ္မဝိစာရ၌ ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဤဓမ္မဝိစာရ၌ ချုပ်ငြိမ်း၏။

ဤသည်ကို ဆင်းရဲချုပ်ရာ အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ'ဟု ဆိုအပ်၏။

၃၆။ ထိုအမှန်တရား သစ္စာလေးပါးတို့တွင် ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ် အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ'သည် အဘယ်နည်း။

မြတ်သော အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဤမဂ်ပင်တည်း။ ဤမဂ်သည် အဘယ်နည်း။

မှန်ကန်သော ရှုမြင်ခြင်း၊ မှန်ကန်သော ကြံစည်ခြင်း၊ မှန်ကန်သော ပြောဆိုခြင်း၊ မှန်ကန်သော ပြုလုပ်ခြင်း၊ မှန်ကန်သော အသက်မွေးခြင်း၊ မှန်ကန်သော အားထုတ်ခြင်း၊ မှန်ကန်သော အောက်မေ့ခြင်း၊ မှန်ကန်သော တည်တံ့ခြင်းတည်း။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော ရှုမြင်ခြင်း 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'သည် အဘယ်နည်း။

ဆင်းရဲခြင်း၌ သိသောဉာဏ်၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း၌ သိသောဉာဏ်၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ သိသောဉာဏ်၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်၌ သိသောဉာဏ်တည်း။ ဤဉာဏ်ကို မှန်ကန်သော ရှုမြင်ခြင်း 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော ကြံစည်ခြင်း 'သမ္မာသင်္ကပ္ပ'သည် အဘယ်နည်း။

ကာမမှ လွတ်မြောက်ရေးကို ကြံစည်ခြင်း၊ ပြစ်မှားမှုကင်းလွတ်ရေးကို ကြံစည်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲမှုကင်းလွတ်ရေးကို ကြံစည်ခြင်းတည်း။ ဤကြံစည်ခြင်းကို မှန်ကန်သော ကြံစည်ခြင်း 'သမ္မာသင်္ကပ္ပ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော ပြောဆိုခြင်း 'သမ္မာဝါစာ'သည် အဘယ်နည်း။

မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော စကား ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပြိန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတည်း။ ဤရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို မှန်ကန်သော ပြောဆိုခြင်း 'သမ္မာဝါစာ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော ပြုလုပ်ခြင်း 'သမ္မာကမ္မန္တ'သည် အဘယ်နည်း။

သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာခိုးခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းတည်း။ ဤ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို မှန်ကန်သော ပြုလုပ်ခြင်း 'သမ္မာကမ္မန္တ' ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော အသက်မွေးခြင်း 'သမ္မာအာဇီဝ'သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ အရိယာဖြစ်သော တပည့်သည် မှားသော အသက်မွေးခြင်းကိုပယ်၍ မှန်သော အသက် မွေးခြင်းဖြင့် အသက်မွေး၏။ ဤ အသက်မွေးခြင်းကို မှန်ကန်သော အသက်မွေးခြင်း 'သမ္မာအာဇီဝ' ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော အားထုတ်ခြင်း 'သမ္မာဝါယာမ'သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်ပေါ်စေရန် အလိုကို ဖြစ်စေ၏။ အားထုတ်၏။ လုံ့လစိုက်၏။ စိတ်ကိုချီးမြှောက်၏။ ဆောက်တည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရန်။ပ။

မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေရန်။ပ။

ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ တည်မြဲစေရန် မပျောက်ပျက်စေရန် တိုးတက် ဖြစ်ပွားစေရန် ပြန့်ပြောစေရန် ပွါးများစေရန် ပြည့်စုံစေရန် အလိုကို ဖြစ်စေ၏။ အားထုတ်၏။ လုံ့လပြု၏။ စိတ်ကို ချီးမြှောက်၏။ ဆောက်တည်၏။ ဤအားထုတ်ခြင်းကို မှန်ကန်သော အားထုတ်ခြင်း 'သမ္မာဝါယာမ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော အောက်မေ့ခြင်း 'သမ္မာသတိ' သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ပြင်းစွာအားထုတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍ သမ္ပဇဉ်ဉာဏ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သတိရှိသည်ဖြစ်၍ လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍ ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်း

ကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ခံစားမှုဝေဒနာတို့၌။ပ။ စိတ်၌။ပ။ ပြင်းစွာ အားထုတ်သော လုံ့လ ရှိသည်ဖြစ်၍ သမ္ပဇဉ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သတိရှိသည်ဖြစ်၍ လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍ သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားတို့ကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ဤနေခြင်းကို မှန်ကန်သော အောက်မေ့ခြင်း 'သမ္မာသတိ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် မှန်ကန်သော တည်တံ့ခြင်း 'သမ္မာသမာဓိ' သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကာမဂုဏ်တို့မှ ကင်း၍သာလျှင် အကုသိုလ်တရားတို့မှ ကင်း၍ သာလျှင် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ' ရှိသော နီဝရဏကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ' ရှိသော ပဌမစျာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။

ဝိတက်၊ ဝိစာရငြိမ်းခြင်းကြောင့် မိမိသန္တာန်၌ စိတ်ကို ကြည်လင်စေတတ်သည့် သမာဓိကို ပွါးစေ တတ်သော ဝိတက်လည်းမရှိ၊ ဝိစာရလည်းမရှိသော သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သည့် ပီတိသုခရှိသော ဒုတိယ စျာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။

နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'ကိုလည်း မတပ်မက်ခြင်းကြောင့် သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လျစ်လျူရှု လျက် နေ၏။ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'ကိုလည်း ကိုယ်ဖြင့် ခံစား၏။ အကြင် (တတိယစျာန်) ကြောင့် ထိုသူကို "လျစ်လျူရှုသူ၊ သတိရှိသူ၊ ချမ်းသာစွာနေလေ့ရှိသူ"ဟု အရိယာ (ပုဂ္ဂိုလ်) တို့သည် ပြောကြားကုန်၏။

ထိုတတိယစျာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။

ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲကို ပယ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝမ်းသာခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်းတို့၏ ရှေးဦးက ပင်လျှင် ချုပ်နှင့်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဆင်းရဲချမ်းသာမရှိသော လျစ်လျူရှုမှု 'ဥပေက္ခာ'ကြောင့်ဖြစ် သည့် သတိ၏ စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော စတုတ္ထစျာန်သို့ ရောက်၍ နေ၏။ ဤသမာဓိကို မှန်ကန်သော တည်တံ့ခြင်း 'သမ္မာသမာဓိ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ဤသည်ကို ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း လမ်းစဉ်ကျင့်ဝတ် အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စာ'ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဤသည်ကား ဆင်းရဲအမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' တည်း"၊ "ဤသည်ကား ဆင်းရဲရကြောင်း အမှန်တရား 'ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ' တည်း"၊ "ဤသည် ကား ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန် အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ'တည်း"၊ "ဤသည်ကား ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းလမ်းစဉ် ကျင့်ဝတ် အမှန်တရား 'ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါအရိယသစ္စာ'တည်း"ဟု (ဟောတော်မူသော တရားအပေါင်းသည်) ကြားနာအပ် သော တရားမည်၏။ ထိုတရား အပေါင်းကို သိတတ်သောပညာကို သုတမယဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။ ။ (၄-၁၆)

ရှေးဦးစွာသော သုတမယဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂ - သီလမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၃၇။ နာကြားရ၍ စောင့်စည်းမှု၌ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သီလမယဉာဏ်မည်သနည်း။

သီလတို့သည် အပိုင်းအခြားရှိ၍ စင်ကြယ်သော 'ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလ၊ အပိုင်းအခြား မရှိမူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလ၊ ပြည့်စုံ၍ စင်ကြယ်သော 'ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိ' သီလ၊ အမှားမသုံး သပ်မူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ' သီလ၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းအေး၍ စင်ကြယ်သော 'ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိ' သီလဟု ငါးပါးရှိကုန်၏။

ထိုငါးပါးတို့တွင် အပိုင်းအခြားရှိ၍ စင်ကြယ်သော 'ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

သတ်မှတ်ပိုင်းခြား၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ရှိကုန်သော လူ၊ သာမဏေတို့၏ သီလတည်း။ ဤသီလသည် အပိုင်းအခြားရှိ၍ စင်ကြယ်သော 'ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလတည်း။

သတ်မှတ်ပိုင်းခြားခြင်း မရှိမူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

မသတ်မှတ် မပိုင်းခြားမူ၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ရှိကုန်သော ရဟန်းတို့၏ သီလတည်း။

ဤသီလသည် သတ်မှတ်ပိုင်းခြားခြင်း မရှိမူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ' သီလတည်း။

ပြည့်စုံ၍ စင်ကြယ်သော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ကုသိုလ်တရား၌ အားထုတ်ကုန်သော သေက္ခတို့ပိုင်းခြားသော ကျင့်ဝတ်၌ ဖြည့်ကျင့်၍ ကိုယ်အသက်၌ မငဲ့ကွက် အသက်စွန့်၍ (ကျင့်) ကုန်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့၏ သီလတည်း။ ဤသီလသည် ပြည့်စုံ၍ စင်ကြယ်သော 'ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိ' သီလတည်း။

အမှားမသုံးသပ်မူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

(ကျင့်ဆဲ) သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့၏ သီလတည်း။ ဤသီလသည် အမှားမသုံးသပ်မူ၍ စင်ကြယ်သော 'အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ' သီလတည်း။

တစ်ဖန် ငြိမ်းအေး၍ စင်ကြယ်သော 'ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပါရိသုဒ္ဓိ' သီလကား အဘယ်နည်း။

မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ဖြစ်သော ရဟန္တာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူသော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ သီလတည်း။

ဤသီလသည် တစ်ဖန် ငြိမ်းအေး၍ စင်ကြယ်သော 'ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပါရိသုဒ္ဓိ' သီလတည်း။

၃၈။ သီလသည် အပိုင်းအခြားရှိသော 'ပရိယန္တ' သီလ၊ အပိုင်းအခြားမရှိသော 'အပရိယန္တ' သီလဟု နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အပိုင်းအခြားရှိသော 'ပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

အပိုင်းအခြားရှိသော 'ပရိယန္တ' သီလသည် လာဘ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'လာဘပရိယန္တ'သီလ၊

အခြံအရံဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ယသပရိယန္တ' သီလ၊

ဆွေမျိုးဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဉာတိပရိယန္တ' သီလ၊

ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'အင်္ဂပရိယန္တ' သီလ၊

အသက်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဇီဝိတပရိယန္တ' သီလဟု ငါးပါးရှိ၏။

(ထိုငါးပါးတို့တွင်) လာဘ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'လာဘပရိယန္တ'သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် လာဘ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူး၏။ ဤသီလသည် လာဘ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'လာဘပရိယန္တ'သီလမည်၏။

အခြံအရံဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ယသပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် အခြံအရံဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူး၏။ ဤသီလသည် အခြံအရံဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ယသပရိယန္တ'သီလမည်၏။

ဆွေမျိုးဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဉာတိပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဆွေမျိုးဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူး၏။ ဤသီလသည် ဆွေမျိုးဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဉာတိပရိယန္တ'သီလမည်၏။

ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'အင်္ဂပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ကိုယ်အင်္ဂါဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူး၏။ ဤသီလသည် ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'အင်္ဂပရိယန္တ'သီလမည်၏။

အသက်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဇီဝိတပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် အသက် ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူး၏။ ဤသီလသည် အသက်ဖြင့် ပိုင်းခြားသော 'ဇီဝိတပရိယန္တ'သီလမည်၏။

ဤသို့သဘောရှိသော သီလတို့သည် ကျိုး, ပေါက်, ပြောက်, ကျား ကုန်၏။ (တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ) မတော်လှန်ကုန်။ ပညာရှိတို့ မချီးကျူးအပ်ကုန်။ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်ကုန်၏။ သမာဓိအလို့ငှါ မဖြစ်ကုန်။ နှလုံးသာယာခြင်း၏ အကြောင်းမဖြစ်ကုန်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းမဖြစ်ကုန်။ နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းမဖြစ်ကုန်။ ကိုယ်ငြိမ်းခြင်း 'ကာယပဿဒ္ဓိ' စိတ်ငြိမ်းခြင်း 'စိတ္တပဿဒ္ဓိ'၏ အကြောင်း မဖြစ်ကုန်။ ကိုယ်ချမ်းသာခြင်း 'ကာယိကသုခ' စိတ်ချမ်းသာခြင်း 'စေတသိကသုခ'၏ အကြောင်း မဖြစ်ကုန်။ သမာဓိ၏ အကြောင်းမဖြစ်ကုန်။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်း မဖြစ်ကုန်။ စင်စစ် ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ မဖြစ်ကုန်။ တပ်မက်ခြင်းကင်းခြင်းငှါ မဖြစ်ကုန်။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ၊ ထူးခြားစွာသိခြင်းငှါ၊ သစ္စာဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်းငှါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ မဖြစ်ကုန်။ ဤသီလ သည် အပိုင်းအခြား ရှိသော 'ပရိယန္တ' သီလမည်၏။

အပိုင်းအခြားမရှိသော 'အပရိယန္တ' သီလသည် အဘယ်နည်း။

လာဘ်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလ

အခြံအရံဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလ၊

ဆွေမျိုးဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလ၊

ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလ၊

အသက်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလဟု ငါးပါးရှိ၏။

(ထိုငါးပါးတို့တွင်) လာဘ်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် လာဘ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးရန် စိတ်ကိုမျှလည်း မဖြစ်စေ။ ထိုသူသည် အဘယ်မှာ လွန်ကျူးတော့မည်နည်း။ ဤသီလသည် လာဘ်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလမည်၏။

အခြံအရံဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် အခြံအရံဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးရန် စိတ်ကိုမျှလည်း မဖြစ်စေ။ ထိုသူသည် အဘယ်မှာ လွန်ကျူးတော့မည်နည်း။ ဤသီလသည် အခြံအရံဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလမည်၏။

ဆွေမျိုးဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဆွေမျိုးဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးရန် စိတ်ကိုမျှလည်း မဖြစ်စေ။ ထိုသူသည် အဘယ်မှာ လွန်ကျူးတော့မည်နည်း။ ဤသီလသည် ဆွေမျိုးဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလမည်၏။

ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ကိုယ်အင်္ဂါဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးရန် စိတ်ကိုမျှလည်း မဖြစ်စေ။ ထိုသူသည် အဘယ်မှာ လွန်ကျူးတော့မည်နည်း။ ဤသီလသည် ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလမည်၏။

အသက်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် အသက်ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဆောက်တည်ထားသော သိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးရန် စိတ်ကိုမျှလည်း မဖြစ်စေ။ ထိုသူသည် အဘယ်မှာ လွန်ကျူးတော့မည်နည်း။ ဤသီလသည် အသက်ဖြင့် မပိုင်းခြားသော သီလမည်၏။

ဤသို့သဘောရှိသော သီလတို့သည် မကျိုး,မပေါက်,မပြောက်,မကျားကုန်။ (တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ) တော်လှန်ကုန်၏။ ပညာရှိတို့ ချီးကျူးအပ်ကုန်၏။ မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်။ သမာဓိအလို့ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ နှလုံးသာယာခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။

နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်ငြိမ်းခြင်း 'ကာယပဿဒ္ဓိ'၊ စိတ်ငြိမ်းခြင်း 'စိတ္တပဿဒ္ဓိ' ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်ချမ်းသာခြင်း 'ကာယိကသုခ' စိတ်ချမ်းသာခြင်း 'စေတသိကသုခ'၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ စင်စစ် ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ တပ်မက်ခြင်း ကင်းခြင်းငှါ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ၊ ထူးခြားစွာသိခြင်းငှါ၊ သစ္စာဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်းငှါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသီလသည် အပိုင်းအခြားမရှိသော 'အပရိယန္တ'သီလမည်၏။

၃၉။ သီလဟူသည် အဘယ်နည်း။ သီလတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း။ သီလသည် အဘယ် လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ သီလသည် မည်မျှသောတရား၏ စုပေါင်းရာဖြစ်သနည်း။

သီလဟူသည် အဘယ်နည်းဟူသောအမေး၌ စေတနာသည် သီလမည်၏။ စေတသိက်သည် သီလ မည်၏။ စောင့်စည်းခြင်းသည် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးခြင်းသည် သီလမည်၏။

သီလတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း ဟူသော အမေး၌ ကုသိုလ်သီလ၊ အကုသိုလ်သီလ၊ အဗျာကတသီလဟု သုံးပါးရှိကုန်၏။

သီလသည် အဘယ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်းဟူသောအမေး၌ ကုသိုလ်သီလသည် ကုသိုလ်စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ အကုသိုလ်သီလသည် အကုသိုလ်စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ အဗျာကတသီလသည် အဗျာကတစိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။

သီလသည် မည်မျှသောတရား၏ စုပေါင်းရာဖြစ်သနည်းဟူသောအမေး၌ သီလသည် စောင့်စည်းခြင်း၏ စုပေါင်းရာဖြစ်၏။ သီလသည် မလွန်ကျူးခြင်း၏ စုပေါင်းရာဖြစ်၏။ သီလသည် ထိုသို့ဖြစ်သော စောင့်စည်းမှု စေတနာ၏ စုပေါင်းရာဖြစ်၏။

၄၀။ သူ့အသက်သတ်မှုကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မပေးသော သူ့ဥစ္စာခိုးမှုကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလ မည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ သူ့သားမယားတို့၌ မှောက်မှားကျင့်မှုကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မဟုတ်မမှန်ပြောဆိုမှုကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ ကုန်းတိုက်စကား ပြောဆိုမှုကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလ မည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ ကြမ်းတမ်းသော စကားပြောဆိုမှုကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ ပြိန်ဖျင်းသော စကားပြောဆိုမှုကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ သူ့စည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြံမှု 'အဘိဇ္ဈာ'ကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ သူတစ်ပါး ပျက်စီးစေလိုမှု 'ဗျာပါဒ' ကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မှားသောအယူ စွဲယူမှုကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူး တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။

၄၁။ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို စောင့်စည်းတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မပျက်စီးစေလိုမှုမေတ္တာဖြင့် သူတစ်ပါးပျက်စီးစေလိုမှု 'ဗျာပါဒ' ကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလမည်၏။

အရောင်အလင်း အမှတ်သညာဖြင့် ပျင်းရိထိုင်းမှိုင်းခြင်း "ထိနမိဒ္ဓ' ကို၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို၊ တရားကိုသတ်မှတ် ပိုင်းခြားခြင်းဖြင့် ယုံမှားသံသယကို၊ အသိဉာဏ်ဖြင့် တွေဝေခြင်းကို၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို၊ ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့ကို၊ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'တို့ကို၊ တတိယဈာန်ဖြင့်နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ' ကို၊ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် ချမ်းသာဆင်းရဲ 'သုခဒုက္ခ'ကို၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရုပ်၌အမှတ် 'ရူပသညာ'၊ ထိခိုက်မှု၌ အမှတ် 'ပဋိဃသညာ'၊ အထူးထူးသော အမှတ် 'နာနတ္တသညာ' ကို၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာ သာနဉ္စာယတနသညာကို၊ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို၊ နေဝသညာ နာသညာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာယတနသညာကို၊ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် မြဲ၏ ဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် ချမ်းသာ၏ ဟူသော အမှတ်သညာကို ကိုယ်ကိုယ်စိုး မဟုတ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုးဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် နှစ်သက်မှုကို၊ တပ်ခြင်းကင်းဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် တပ်နှစ်သက်မှုကို၊ ချုပ်ငြိမ်းမှု၌ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပွါးကြောင်းကို၊ တစ်ဖန် စွန့်လွှတ်မှု၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် စွဲယူခြင်းကို၊ ကုန်ဆုံး ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် အစိုင်အခဲ ဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် အား ထုတ်ခြင်း ကို၊ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ခိုင်မြဲ၏ဟူသော အမှတ်သညာကို၊ အကြောင်း နိမိတ်ကင်း၏ ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် အကြောင်းနိမိတ်ကို၊ တောင့်တမှုကင်း၏ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် တောင့်တခြင်းကို၊

ဆိတ်သုဉ်း၏ ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ လွန်ကဲသော ပညာတရား၌ ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် အနှစ်သာရရှိ၏ ဟု စွဲယူကာ မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ရှုမြင်သော ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ဝေသောအားဖြင့် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် တွယ်တာဖွယ်ဟု မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် မစူးစမ်း မဆင်ခြင် ခြင်းကို၊ ဂေါတြဘုဉာဏ်၊ ယထာဘူတဉာဏ်ဟူသော ဆက်စပ်နှောင်ဖွဲ့မှု မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် ဆက်စပ် နှောင်ဖွဲ့ကာ မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မိစ္ဆာအယူနှင့် တကွတည်သော ကိလေသာတို့ကို၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသော ကိလေသာတို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အသေးအဖွဲနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော အနက်ကြောင့် သီလ မည်၏။ မလွန်ကျူးတတ်သော အနက်ကြောင့် သီလ မည်၏။

သီလတို့သည် ငါးပါးရှိကုန်၏။ သူ့အသက် သတ်မှုကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် သီလ မည်၏။ ကြဉ်ရှောင် ခြင်းသည် သီလ မည်၏။ စေတနာသည် သီလ မည်၏။ စောင့်စည်းခြင်းသည် သီလ မည်၏။ မလွန်ကျူး ခြင်းသည် သီလ မည်၏။

ဤသို့ သဘော ရှိကုန်သော သီလတို့သည် စိတ်နှလုံး သာကြည်ရွှင်ပြခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ စိတ် ချမ်းသာခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးထုံခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဆင်ယင်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံအလို့ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိုင်းဝန်းရန် အလို့ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ စင်စစ်ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ ရာဂကင်းခြင်းငှါ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ငြိမ်းအေးခြင်း ငှါ၊ ထူးခြားစွာသိခြင်းငှါ၊ သစ္စာဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်းငှါ၊ ကိလေသာမီးငြိမ်းခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော သီလတို့ကို စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲ သော အဓိသီလမည်၏။ စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်း၌ တည်သောစိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်း သို့ မရောက်။ မပျံ့လွင့်မှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲသော အဓိစိတ္တမည်၏။ စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းကို မှန်စွာ ရှုမြင်၏။ မပျံ့လွင့်မှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းကို မှန်စွာ ရှုမြင်၏။ အမြင်ဉာဏ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲသောပညာ အဓိပညာ (မဂ်ပညာ) မည်၏။

ထိုသံဝရသီလ၌ စောင့်စည်းခြင်း သဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာ မည်၏။ ထိုသံဝရသီလ၌ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာ မည်၏။ ထိုသံဝရသီလ၌ မြင်ခြင်း သဘောသည် အဓိပညာ သိက္ခာ မည်၏။

ဤသိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဆင်ခြင်၍ ကျင့်၏။ သိ၍ ကျင့်၏။ ရှုမြင်၍ ကျင့်၏။ ဆင်ခြင်၍ ကျင့်၏။ စိတ်ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၍ ကျင့်၏။ ဝီရိယကို ချီးမြှောက်၍ ကျင့်၏။ သတိကို ထင်စေ၍ ကျင့်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထား၍ ကျင့်၏။ ပညာဖြင့် ခွဲခြားသိ၍ ကျင့်၏။ ထူးထူးခြားခြား သိအပ်သည်ကို ထူးထူးခြားခြားသိ၍ ကျင့်၏။ ပိုင်းခြား၍သိအပ်သည်ကို ပိုင်းခြား၍ သိကာ ကျင့်၏။ ပယ်အပ်သည်ကို ပယ်၍ ကျင့်၏။ မျက်မှောက်ပြု အပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ ကျင့်၏။ ပွါးများအပ် သည်ကို ပွါးများ၍ ကျင့်၏။

သီလတို့သည် ငါးပါးရှိကုန်၏။ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူမှုကို။ ကာမတို့၌ မှောက်မှား၍ကျင့်မှုကို။ မဟုတ်မမှန် စကား ပြောဆိုမှုကို။ ချောပစ် ကုန်းတိုက်စကား ပြောဆိုမှုကို။ ကြမ်းတမ်းသော စကား ပြောဆို မှုကို။ ပြိန်ဖျင်းသော စကားကို။ သူတစ်ပါးဥစ္စာ၌ ရှေးရှုကြံခြင်းကို။ သူတစ်ပါး ပျက်စီး စေလိုခြင်းကို။ မှားသော အယူကို။

ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို။ သူတစ်ပါးကို မပျက်စီးစေလိုခြင်း မေတ္တာဖြင့် သူတစ်ပါး ပျက်စီးစေလိုခြင်းကို။ အရောင်အလင်း အမှတ်သညာဖြင့် ထိုင်းမှိုင်းခြင်း 'ထိနမိဒ္ဓ'ကို။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို။ တရားကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းဖြင့် ယုံမှားခြင်းကို။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို။ ဝမ်းမြောက် ခြင်းဖြင့် မပျော်မွေ့ခြင်းကို။

ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့ကို။ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့ကို။ တတိယဈာန်ဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းပီတိကို။ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ 'သုခ၊ ဒုက္ခ'ကို။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာတို့ကို။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာယတနသညာကို၊ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အနိစ္စာနုပဿနာ'ဖြင့် မြဲ၏ ဟူသော နိစ္စသညာကို။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဒုက္ခာနုပဿနာ'ဖြင့် ချမ်းသာ ဟူသောအမှတ် 'သုခသညာ'ကို။ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုး မဟုတ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အနတ္တာနုပဿနာ' ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်စိုး ဟူသောအမှတ် 'အတ္တသညာ'ကို။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ' ဖြင့်နှစ်သက်ခြင်းကို။ ရာဂကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ' ဖြင့် ရာဂကို။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'နိရောဓာနုပဿနာ' ဖြင့် ဖြစ်ခြင်း 'သမုဒယ'ကို။ အဖန်ဖန် စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ'ဖြင့် စွဲယူခြင်းကို။ ကုန်ဆုံးခြင်းဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ခယာနုပဿနာ'ဖြင့် အစိုင်အခဲ ဟူသော အမှတ် 'ဃနသညာ'ကို။ ပျက်ပြုန်းခြင်းဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဝယာနုပဿနာ'ဖြင့် အားထုတ်ခြင်း 'အာယူဟန'ကို။ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဝိပရိဏာမာနုပဿနာ'ဖြင့် တည်မြဲခိုင်ခံ့၏ ဟူသော အမှတ် 'ဓုဝသညာ' ကို။ နိစ္စနိမိတ်မရှိ ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အနိမိတ္တာနုပဿနာ'ဖြင့် နိစ္စနိမိတ်ကို။ မတောင့်တအပ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ'ဖြင့် တောင့်တခြင်း 'ပဏိဓိ' ကို။ ဆိတ်သုဉ်း ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'သုညတာနုပဿနာ'ဖြင့် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ လွန်ကဲသောပညာတရား ဝိပဿနာဖြင့် တပ်မက်ဖွယ်ဟု မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်အမြင် 'ယထာဘူတဉာဏဒဿန' ဖြင့် တွေဝေသော အားဖြင့် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ အပြစ်အနာဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အာဒီနဝါနုပဿနာ'ဖြင့် တွယ်တာဖွယ်ဟု မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို။ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ'ဖြင့် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ခြင်းကို။ ဂေါတြဘူဉာဏ်၊ ယထာဘူတဉာဏ် ဟူသော ဆက်စပ်နှောင်ဖွဲ့မှု မရှိခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် ဆက်စပ်နှောင်ဖွဲ့ကာ မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းကို။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် မိစ္ဆာအယူနှင့် တကွတည်သော ကိလေသာတို့ကို။ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းကုန်သော ကိလေသာတို့ကို။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အသေးအဖွဲ့နှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် သီလမည်၏။ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် သီလမည်၏။ စေတနာသည် သီလမည်၏။ စောင့်စည်းခြင်းသည် သီလမည်၏။ မလွန်ကျူးခြင်းသည် သီလမည်၏။

ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော သီလတို့သည် စိတ်နှလုံး သာကြည်ရွှင်ပြခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ စိတ်ချမ်းသာခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးထုံခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဆင်ယင်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံအလို့ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိုင်းဝန်းရန်အလို့ငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ စင်စစ် ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ ရာဂကင်းခြင်းငှါ၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းငှါ၊ ထူးခြားစွာသိခြင်းငှါ၊ သစ္စာဉာဏ် ပွင့်လင်းခြင်းငှါ၊ ကိလေသာမီးငြိမ်းခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

၄၂။ ဤသို့ သဘောရှိကုန်သော သီလတို့ကို စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲသော အဓိသီလမည်၏။ စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ခြင်း၌ တည်သောစိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ မပျံ့လွင့်မှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲသော အဓိစိတ္တမည်၏။ စောင့်စည်းမှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းကို မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်၏။ မပျံ့လွင့်မှု ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းကို မှန်ကန်စွာ ရှုမြင်၏။ အမြင်ဉာဏ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းသည် လွန်ကဲသောပညာ အဓိပညာ (မဂ်ပညာ) မည်၏။

ထိုသံဝရသီလ၌ စောင့်စည်းခြင်း သဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာ မည်၏။ ထိုသံဝရသီလ၌ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာ မည်၏။ ထိုသံဝရသီလ၌ မြင်ခြင်း သဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာ မည်၏။

ဤသိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဆင်ခြင်၍ ကျင့်၏။ သိ၍ ကျင့်၏။ ရှုမြင်၍ ကျင့်၏။ ဆင်ခြင်၍ ကျင့်၏။ စိတ်ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၍ ကျင့်၏။ ဝီရိယကို ချီးမြှောက်၍ ကျင့်၏။ သတိကို ထင်စေ၍ ကျင့်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထား၍ ကျင့်၏။ ပညာဖြင့် ခွဲခြားသိ၍ ကျင့်၏။ ထူးထူးခြားခြား သိအပ်သည်ကို ထူးထူးခြားခြားသိ၍ ကျင့်၏။ ပိုင်းခြား၍သိအပ်သည်ကို ပိုင်းခြား၍ သိကာ ကျင့်၏။ ပယ်အပ်သည်ကို ပယ်၍ ကျင့်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ ကျင့်၏။ ပွါးများအပ်သည် ကို ပွါးများ၍ ကျင့်၏။

ထို တရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ် မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် နာကြားရ၍ စောင့်စည်းမှု၌ ဖြစ်သော ပညာကို သီလမယဉာဏ် မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

နှစ်ခုမြောက် သီလမယဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃ - သမာဓိဘာဝနာမယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၃။ စောင့်စည်းခြင်းကြောင့် တည်ကြည်မှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သမာဓိဘာဝနာမယဉာဏ် မည်သနည်း။

စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော တစ်ပါးသောသမာဓိ။

လောကီသမာဓိ၊ လောကုတ္တရာသမာဓိအားဖြင့်နှစ်ပါးသောသမာဓိ။

သဝိတက္ကသဝိစာရသမာဓိ၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တသမာဓိ၊ အဝိတက္ကအဝိစာရသမာဓိ အားဖြင့် သုံးပါးသောသမာဓိ။

ဆုတ်ယုတ်သောအဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ ထူးသောအဖို့ရှိသော သမာဓိ၊ ငြီးငွေ့ခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိအားဖြင့် လေးပါးသောသမာဓိ။

ပီတိပျံ့နှံ့သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမာဓိ၊ သုခပျံ့နှံ့သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာစိတ်ပျံ့နှံ့သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမာဓိ၊ အာလောကပျံ့နှံ့သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သမာဓိ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ၏ အကြောင်းနိမိတ်ဖြစ်သော သမာဓိအားဖြင့် ငါးပါးသောသမာဓိ။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ သံဃာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ သီလာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ စာဂါနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ ဒေဝတာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ အားဖြင့် ခြောက်ပါးသော သမာဓိ။

သမာဓိ၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်၊ သမာဓိဝင်စားမှု၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်၊ သမာဓိကို တည်စေမှု၌ လိမ္မာ သည်၏ အဖြစ်၊ သမာဓိမှ ထမှု၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်၊ သမာဓိခံ့ကျန်းမှု၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်၊ သမာဓိ၏ ကျက်စားရာအာရုံတို့၌ လိမ္မာသည်၏အဖြစ်၊ သမာဓိသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် ခုနစ်ပါးသောသမာဓိ။

ပထဝီကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ အာပေါကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ တေဇောကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝါယောကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နီလကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပီတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လောဟိတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဩဒါတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိအားဖြင့် ရှစ်ပါးသောသမာဓိ။

ယုတ်သော ရူပါဝစရသမာဓိ၊ အလတ်ဖြစ်သော ရူပါဝစရသမာဓိ၊ မြတ်သော ရူပါဝစရသမာဓိ၊ ယုတ်သော အရူပါဝစရသမာဓိ၊ အလတ်ဖြစ်သော အရူပါဝစရသမာဓိ၊ မြတ်သော အရူပါဝစရသမာဓိ၊ သုညတသမာဓိ၊ အနိမိတ္တသမာဓိ၊ အပ္ပဏိဟိတသမာဓိအားဖြင့် ကိုးပါးသောသမာဓိ။

ဥဒ္ဓုမာတကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၊ ဝိနီလကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိပုဗ္ဗကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိစ္ဆိဒ္ဒကသညာ၏ အစွမ်း

အားဖြင့်။ ဝိက္ခာယိတကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိက္ခိတ္တကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဟတဝိက္ခိတ္တက သညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လောဟိတကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပုဠုဝကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အဋ္ဌိကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်သည်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ အားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သမာဓိ။

ဤသည်တို့ကား ငါးဆယ့်ငါးပါးသော သမာဓိတို့တည်း။

၄၄။ တစ်နည်းအားဖြင့် သမာဓိ၏ တည်ကြည်မှုသဘောတို့သည်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တည်း။

သိမ်းဆည်းအပ်သော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အခြံရံဟူသော အနက်သဘော ကြောင့် သမာဓိမည်၏။ ပြည့်စုံခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ ဖရိုဖရဲမရှိသော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ မနောက်ကျုသော အနက် သဘော ကြောင့် သမာဓိမည်၏။ မတုန်လှုပ်သော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ ကိလေသာ တို့မှ လွတ်သော အနက်သဘောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ ထင်သည်၏ အစွမ်း အားဖြင့် စိတ်တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိမည်၏။

အပ္ပနာကို ရှာမှီးတတ်သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို မရှာမှီးတတ်သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အပ္ပနာကို ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိမည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို မရှာ မှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အပ္ပနာကို ယူတတ်သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ နီဝရဏ တရားတို့ကို မယူတတ်သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အပ္ပနာကို ယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို မယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အပ္ပနာကို ကျင့်တတ် သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို မကျင့်တတ်သောကြောင့် သမာဓိမည်၏။ အပ္ပနာကို ကျင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို မကျင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ အပ္ပနာကို ထွန်းတောက်ပ တတ်သောကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို လောင်စေ တတ်သောကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ အပ္ပနာကို ထွန်းတောက်ပ တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို လောင်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိ မည်၏။ သမာဓိသည် နီဝရဏ ဟူသော ဝိသမတရားတို့မှ ကင်းသောကြောင့် သမလည်း မည်၏။ အာရုံ၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုသဖြင့် တည်စေသောကြောင့် ဟိတလည်း မည်၏။ ချမ်းသာသောကြောင့် သုခလည်း မည်၏။ ထို့ကြောင့် သမာဓိမည်၏။

ဤသည်တို့ကား သမာဓိ၏ တည်ကြည်မှု သဘော နှစ်ဆယ့်ငါးပါး တို့တည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ် မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာ မည်၏။ ထို့ကြောင့် စောင့်စည်းခြင်းကြောင့် တည်ကြည်မှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာကို သမာဓိဘာဝနာမယဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးခုမြောက် သမာဓိဘာဝနာမယဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄ - ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၅။ အကြောင်းတရားတို့ကို သိမ်းဆည်းမှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လျက်တည်ခြင်း 'ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ'၊ ဖြစ်ပွါးလျက်တည်ခြင်း 'ပဝတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အကြောင်း ဖြစ်လျက် တည်ခြင်း 'နိမိတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အားထုတ်လျက် တည်ခြင်း 'အာယူဟနဋ္ဌိတိ'၊ ဆက်စပ်လျက် တည်ခြင်း 'သညောဂဋ္ဌိတိ'၊ ကြောင့်ကြလျက်တည်ခြင်း 'ပလိဗောဓဋ္ဌိတိ'၊ မူလအကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'သမုဒယဋ္ဌိတိ'၊ ဇနကအကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'ဟေတုဋ္ဌိတိ'၊ ဥပထမ္ဘက အကြောင်း ဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'ပစ္စယဋ္ဌိတိ'၊ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လျက်တည်ခြင်း 'ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ'၊ ဖြစ်ပွါးလျက်တည်ခြင်း 'ပဝတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အကြောင်းဖြစ်လျက် တည်ခြင်း 'နိမိတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အားထုတ်လျက် တည်ခြင်း 'အာယူဟနဋ္ဌိတိ'၊ ဆက်စပ်လျက်တည်ခြင်း 'သညောဂဋ္ဌိတိ'၊ ကြောင့်ကြလျက် တည်ခြင်း 'ပလိဗောဓဋ္ဌိတိ'၊ မူလအကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'သမုဒယဋ္ဌိတိ'၊ ဇနက အကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း "ဟေတုဋ္ဌိတိ'၊ ဥပထမ္ဘကအကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'ပစ္စယဋ္ဌိတိ'၊ ဤ ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် ဝိညာဉ်၏။ပ။ ဝိညာဉ်သည် နာမ်ရုပ်၏။ နာမ်ရုပ်သည် သဠာယတန၏။ သဠာယတနသည် ဖဿ၏။ ဖဿသည် ဝေဒနာ၏။ ဝေဒနာသည် တဏှာ၏။ တဏှာသည် ဥပါဒါန်၏။ ဥပါဒါန်သည် ဘဝ၏။ ဘဝသည် ဇာတိ၏။ ဇာတိသည် ဇရာမရဏ၏ ဖြစ်ပေါ်လျက်တည်ခြင်း 'ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ'၊ ဖြစ်ပွါးလျက်တည်ခြင်း 'ပဝတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အကြောင်းဖြစ်လျက်တည်ခြင်း 'နိမိတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အားထုတ်လျက် တည်ခြင်း 'အာယူဟနဋ္ဌိတိ'၊ ဆက်စပ်လျက်တည်ခြင်း 'သညောဂဋ္ဌိတိ'၊ ကြောင့်ကြလျက်တည်ခြင်း 'ပလိဗောဓဋ္ဌိတိ'၊ မူလအကြောင်းဖြစ်၍တည်ခြင်း 'သမုဒယဋ္ဌိတိ'၊ ဇနကအကြောင်းဖြစ်၍တည်ခြင်း "ဟေတုဋ္ဌိတိ'၊ ဥပထမ္ဘက အကြောင်းဖြစ်၍တည်ခြင်း 'ပစ္စယဋ္ဌိတိ'၊ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဇာတိသည် အကြောင်းဖြစ်၏။ ဇရာမရဏသည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် အကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း ဇာတိသည် ဇရာမရဏ၏ ဖြစ်ပေါ်လျက်တည်ခြင်း 'ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိ'၊ ဖြစ်ပွါးလျက်တည်ခြင်း 'ပဝတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အကြောင်းဖြစ်လျက် တည်ခြင်း 'နိမိတ္တဋ္ဌိတိ'၊ အားထုတ်လျက်တည်ခြင်း 'အာယူဟနဋ္ဌိတိ'၊ ဆက်စပ်လျက်တည်ခြင်း 'သညောဂဋ္ဌိတိ'၊ ကြောင့်ကြလျက်တည်ခြင်း 'ပလိဗောဓဋ္ဌိတိ'၊ မူလအကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'သမုဒယဋ္ဌိတိ'၊ ဇနက အကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း "ဟေတုဋ္ဌိတိ'၊ ဥပထမ္ဘကအကြောင်းဖြစ်၍ တည်ခြင်း 'ပစ္စယဋ္ဌိတိ'၊ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဇာတိသည် အကြောင်းဖြစ်၏။ ဇရာမရဏသည် အကြောင်းကြောင့်

ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

၄၆။ အဝိဇ္ဇာသည် ဇနက အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။

နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် ဇနက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း အဝိဇ္ဇာသည် ဇနက အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရ တို့သည် ဇနက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် ဇနကအကြောင်းတို့တည်း။ ဝိညာဉ်သည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ပ။ ဝိညာဉ်သည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ နာမ်ရုပ်သည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ်သည် ဇနက အကြောင်းတည်း။ သဠာယတနသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ သဠာယတနသည် ဇနက အကြောင်းတည်း။ ဖဿသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဖဿသည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ ဝေဒနာသည် ဇနက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဝေဒနာသည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ တဏှာသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ တဏှာသည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ ဥပါဒါန်သည် ဇနကအကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်သည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ ဘဝသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘဝ သည် ဇနကအကြောင်းတည်း။ ဇာတိသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဇာတိသည် ဇနက အကြောင်းတည်း။ ဇရာမရဏသည် ဇနက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာ မရဏတို့သည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ် သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း ဇာတိသည် ဇနက အကြောင်းတည်း။ ဇရာမရဏသည် ဇနကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာ မရဏတို့သည် ဇနက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ် သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

အဝိဇ္ဇာသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း အဝိဇ္ဇာသည် စွဲ၍ဖြစ် သော အကြောင်းဖြစ်၏။ သင်္ခါရတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ဝိညာဉ်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်၏။ပ။ ဝိညာဉ်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ သဠာယတနသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ သဠာယတနသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ဖဿသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဖဿသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ဝေဒနာသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဝေဒနာသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ တဏှာသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ တဏှာသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။

ဥပါဒါန်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ဘဝသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘဝသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ဇာတိသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဇာတိသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းဖြစ်၏။ ဇရာမရဏသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း ဇာတိသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းတည်း။ ဇရာမရဏသည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် စွဲ၍ဖြစ်သော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

အဝိဇ္ဇာသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ သင်္ခါရတို့သည် ဥပထမ္ဘကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် ဥပထမ္ဘကကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း အဝိဇ္ဇာသည် ဥပထမ္ဘကအကြောင်းတည်း။ သင်္ခါရတို့သည် ဥပထမ္ဘကအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ နှစ်ပါးသော ဤအဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့သည် ဥပထမ္ဘကကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်း ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတို့တည်း။ ဝိညာဉ်သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဝိညာဉ်သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ နာမ်ရုပ်သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ် သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ သဠာယတနသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ သဠာယတနသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဖဿသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဖဿသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဝေဒနာသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဝေဒနာသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ တဏှာသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ တဏှာသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဥပါဒါန်သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဘဝသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘဝသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဇာတိသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဇာတိသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဇရာမရဏသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် ဥပထမ္ဘကအကြောင်း ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း ဇာတိသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းတည်း။ ဇရာမရဏသည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ နှစ်ပါးသော ဤဇာတိနှင့် ဇရာမရဏတို့သည် ဥပထမ္ဘက အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု အကြောင်း (အကျိုး) ကို သိမ်းဆည်းရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏။

၄၇။ ရှေးကမ္မဘဝ၌ တွေဝေမှုမောဟသည် အဝိဇ္ဇာမည်၏။ အားထုတ်မှုတို့သည် သင်္ခါရမည်ကုန်၏။

လိုချင်တပ်မက်မှုသည် တဏှာမည်၏။ မြဲမြံစွာစွဲယူခြင်းသည် ဥပါဒါန်မည်၏။ စေ့ဆော်ကြောင့် ကြံမှုစေတနာသည် ဘဝမည်၏။ ရှေးကမ္မဘဝ၌ ဖြစ်သော ဤတရားငါးပါးတို့သည် ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေသည် ဝိညာဉ်မည်၏။ သက်ဝင်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်သောတရားသည် နာမ်ရုပ် မည်၏။ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်သည်၏အဖြစ်သည် အာယတနမည်၏။ တွေ့ထိခြင်းသဘောသည် ဖဿမည်၏။ ခံစားခြင်းသဘောသည် ဝေဒနာမည်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်

သော ဤတရားငါးပါးတို့သည် ရှေးက ပြုအပ်သော ကံအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အာယတနတို့၏ ရင့်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တွေဝေမှု မောဟသည် အဝိဇ္ဇာမည်၏။ အားထုတ်မှုသည် သင်္ခါရမည်၏။ တပ်မက်မှုသည် တဏှာမည်၏။ မြဲမြံစွာ စွဲယူခြင်းသည် ဥပါဒါန်မည်၏။ စေ့ဆော်ကြောင့် ကြံမှုသည် ဘဝမည်၏။ ဤပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဘဝ၌ဖြစ်သော ဤတရား ငါးပါးတို့သည် နောင်အခါ ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

နောင်အခါ၌ ပဋိသန္ဓေသည် ဝိညာဉ်မည်၏။ သက်ဝင်ဘိသကဲ့သို့ဖြစ်သောတရားသည် နာမ်ရုပ်မည်၏။ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်သည်၏အဖြစ်သည် အာယတနမည်၏။ တွေ့ထိခြင်း သဘောသည် ဖဿမည်၏။ ခံစားခြင်းသဘောသည် ဝေဒနာမည်၏။ နောင်ဥပပတ္တိဘဝ၌ဖြစ်သော ဤတရားငါးပါး တို့သည် ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ပြုအပ်သော ကံအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ အလွှာလေးပါးတို့ကို လည်းကောင်း၊ ကာလသုံးပါးတို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးပါးသောအစပ် ရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို လည်းကောင်း အခြင်းအရာ နှစ်ဆယ်တို့ဖြင့် သိတော်မူ၏။ မြင်တော်မူ၏။ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အကြောင်း (တရား) တို့ကို သိမ်းဆည်းမှု၌ (ဖြစ်သော) ပညာကို ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

လေးခုမြောက် ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅ - သမ္မသနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၈။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်နိုင်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သမ္မသနဉာဏ် မည်သနည်း။

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ ကြမ်းတမ်း၊ သိမ်မွေ့၊ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အဝေး၊ အနီး ဖြစ်သော ရုပ်အားလုံးကို အနိစ္စဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ ဒုက္ခဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ အနတ္တဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ ကြမ်းတမ်း၊ သိမ်မွေ့၊ အယုတ်၊ အမြတ်၊ အဝေး၊ အနီးဖြစ်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်အားလုံးကို အနိစ္စဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ ဒုက္ခဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ အနတ္တဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။

မျက်စိကို။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာ၊ မရဏကို အနိစ္စဟု ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ ဒုက္ခဟု ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ် ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။ အနတ္တဟု ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းသည် တစ်ခုသော သုံးသပ် ဆင်ခြင်ခြင်း 'သမ္မသန' မည်၏။

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ကုန်ဆုံးခြင်းသဘောကြောင့် အနိစ္စမည်၏။ နှိပ်စက်တတ်သော သဘောကြောင့် ဒုက္ခမည်၏။ အနှစ်မရှိသောသဘောကြောင့် အနတ္တမည်၏ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ပ။ သင်္ခါရတို့ကို။ပ။ ဝိညာဉ်ကို။ပ။ မျက်စိကို။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏကို ကုန်ဆုံးတတ်သော သဘောကြောင့် အနိစ္စမည်၏။ နှိပ်စက်တတ်သော သဘောကြောင့် ဒုက္ခမည်၏။ အနှစ်မရှိသောသဘောကြောင့် အနတ္တမည်၏ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

"အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်ကို အနိစ္စမည်၏ဟု လည်းကောင်း၊ ပြုပြင်အပ်၏ဟု လည်းကောင်း၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏ဟု လည်းကောင်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘော, ပျက်ခြင်းသဘော, ကင်းခြင်းသဘော, ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောရှိ၏ဟု လည်းကောင်း" အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် သမ္မသနဉာဏ် မည်၏။

"ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ပ။ သင်္ခါရတို့ကို။ပ။ ဝိညာဉ်ကို။ပ။ မျက်စိကို။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော ဇရာမရဏကို အနိစ္စမည်၏ဟု လည်းကောင်း၊ ပြုပြင်အပ်၏ဟု လည်းကောင်း၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏ဟု လည်းကောင်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘော, ပျက်ခြင်းသဘော, ကင်းခြင်းသဘော, ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘော ရှိ၏ဟု လည်းကောင်း" အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

“ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏသည် ဖြစ်၏။ ဇာတိမရှိသော် ဇရာမရဏသည် မရှိ” ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

“အတိတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံး လည်းကောင်း ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏသည် ဖြစ်၏။ ဇာတိမရှိသော် ဇရာမရဏသည် မရှိ” ဟုအကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏။ မရှိသော်။ပ။ “အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာမရှိသော် သင်္ခါရ မရှိကုန်”ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

အတိတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အနာဂတ်ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း “အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာမရှိသော် သင်္ခါရ မရှိကုန်” ဟု အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။

ထိုသမ္မသနဉာဏ်သည် သိတတ်သောအနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာကို သမ္မသနဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးခုမြောက် သမ္မသနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆ - ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၄၉။ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းကို ရှုမြင်နိုင်သော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ် မည်သနည်း။

ဖြစ်ပေါ်လာသောရုပ်သည် ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ထိုပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းလက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥဒယ' မည်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာသည် ဝယမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသော သညာသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသော သင်္ခါရတို့သည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝိညာဉ်သည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသော မျက်စိသည်။ပ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘဝသည် ပစ္စုပ္ပန် မည်၏။ ထိုပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း လက္ခဏာသည် ဥဒယမည်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာသည် ဝယမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။

၅၀။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ငါးဆယ်သော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏။ပ။ သညာက္ခန္ဓာ၏။ပ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်မျှသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဆယ်ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏။ပ။ သညာက္ခန္ဓာ၏။ပ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဆယ်ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏ ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

အာဟာရဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်း လက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။ ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်း ကို မြင်၏။

အာဟာရချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။ ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤဆယ်ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖဿဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်း လက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။ ဝေဒနာ က္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကိုမြင်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤဆယ်ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

သညာက္ခန္ဓာ၏။ပ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏။ပ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

နာမ်ရုပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏ဟု အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းလက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မြင်၏။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကိုရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသောလက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် အဘယ်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်သနည်း။

အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဉ်ချုပ်၏ဟု အကြောင်းချုပ်ခြင်း ဟူသော အနက်အားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို မြင်၏။

ဖောက်ပြန်သော လက္ခဏာကို ရှုသောသူသည်လည်း ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကိုမြင်၏။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤဆယ်ပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ပျက်ခြင်း ကို ရှုသောသူသည် ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို ရှုသောသူသည် ဤငါးဆယ်သော လက္ခဏာတို့ကို မြင်၏။

ထိုဉဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်သည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း ကို ရှုမြင်နိုင်သောပညာကို ဉဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ရူပက္ခန္ဓာသည် အာဟာရလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာသုံးပါး တို့သည် ဖဿသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်၏။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် နာမ်ရုပ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်း ရှိ၏။

ခြောက်ခုမြောက် ဉဒယဗ္ဗယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇ - ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၁။ အာရုံကို ဆင်ခြင်၍ အပျက်ကို ရှုမြင်နိုင်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝိပဿနာဉာဏ် မည်သနည်း။

ရုပ်လျှင်လျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် စိတ်သည် ဖြစ်၍ ပျက်၏။ ထိုအာရုံကို ဆင်ခြင်၍ ထိုစိတ်၏ ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

အဖန်ဖန် ရှု၏ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ နိစ္စအားဖြင့် မရှု။ ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ သုခအားဖြင့်မရှု။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တအားဖြင့် မရှု။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်း ကင်း၏။ တပ်နှစ်သက်သည် မဟုတ်။ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။ မဖြစ်ပေါ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ စွဲယူခြင်း မရှိ။

၅၂။ အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသော် ချမ်းသာဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသော် အတ္တ ဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သော်နှစ်သက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တပ်ခြင်း ကင်းသော် တပ်ခြင်းရာဂကို ပယ်စွန့်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တစ်ဖန် စွန့်သော် စွဲယူခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။

ဝေဒနာလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ပ။

သညာလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။

သင်္ခါရတို့လျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။

ဝိညာဉ်လျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။

မျက်စိလျှင်။ပ။ ဇရာမရဏလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် စိတ်သည် ဖြစ်၍ ပျက်၏။ ထိုအာရုံကို ဆင်ခြင်၍ ထိုစိတ်၏ ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှု၏၊

အဖန်ဖန် ရှု၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ နိစ္စအားဖြင့် မရှု။ ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ သုခအားဖြင့်မရှု။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တအားဖြင့် မရှု။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်း ကင်း၏။ တပ်နှစ်သက်သည် မဟုတ်။ ချုပ်ငြိမ်းစေ၏။ မဖြစ်ပေါ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ စွဲယူခြင်း မရှိ။

အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသော် မြဲ၏ဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသော် ချမ်းသာ ဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသော် အတ္တဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သော်နှစ်သက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တပ်ခြင်းကင်းသော် တပ်ခြင်း ရာဂကို ပယ်စွန့်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တစ်ဖန်စွန့်သော် စွဲယူခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။

ဝတ္ထုပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ပညာ၏ လည်၍ဖြစ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဆင်ခြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်သည် လည်းကောင်း (ဤဉာဏ်သုံးပါး အပေါင်းသည်) ဆင်ခြင်၍ ရှုတတ်သော 'ပဋိသင်္ခါဝိပဿနာ' ဉာဏ်မည်၏။

အာရုံသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့် (အတိတ်အနာဂတ်) အပျက်နှစ်မျိုးတို့ကို တူသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်း လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်၏ သက်ဝင် ညွတ်ကိုင်းခြင်း လည်းကောင်း (ဤဉာဏ်နှစ်ပါးသည်) အပျက် လက္ခဏာကို ရှုတတ်သော 'ဝယ လက္ခဏဝိပဿနာ' မည်၏။

အာရုံကိုလည်း ဆင်ခြင်၍ အပျက်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှုခြင်း လည်းကောင်း၊ ဆိတ် သုဉ်းသော အားဖြင့် ထင်ခြင်း လည်းကောင်း ဤဉာဏ်နှစ်ပါးသည် 'အဓိပညာ ဝိပဿနာ'မည်၏။

ဆိုခဲ့ပြီး အနိစ္စာနုပဿနာစသော အနုပဿနာဉာဏ် သုံးပါးတို့၌ ကျွမ်းကျင်သော သူသည် နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ စသော လေးပါးသော ဝိပဿနာတို့၌ လည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းစသော သုံးပါးသော ဆင်ခြင်ခြင်း၌ လည်းကောင်း လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အထူးထူးသော အယူဝါဒတို့၌ မတုန်လှုပ်။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အာရုံကို ဆင်ခြင်၍ အပျက်ကို ရှုမြင်နိုင်သော ပညာကို ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ခုနစ်ခုမြောက် ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၈ - အာဒီနဝဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၃။ ဘေးဟု ထင်မြင်လာသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် အာဒီနဝဉာဏ်မည်သနည်း။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပွားခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။

သင်္ခါရနိမိတ်သည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

နောင်ပဋိသန္ဓေ၏အကြောင်းဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

ဂတိသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

အိုခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

နာခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

သေခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

စိုးရိမ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝ ဉာဏ် မည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘေးကင်းရာမည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဘေးကင်းရာ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒ ဉာဏ် မည်၏။ပ။ ပြင်းစွာ မပူပန်ခြင်းသည် ဘေးကင်းရာ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေး သော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏။ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘေးကင်းရာမည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဘေးမည်၏။ မဖြစ်ပွားခြင်းသည် ဘေးကင်းရာ မည်၏ ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် ဘေးမည်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် ဘေးကင်းရာ မည်၏ဟု (ဖြစ် သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်းဟူ၍ ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်းဟူ၍ ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်းဟူ၍ ဘေးဟု ထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝ ဉာဏ် မည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒ ဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်း။ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်း။ မဖြစ်ပွားခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် ဆင်းရဲတည်း။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် ချမ်းသာတည်းဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သာမိသမည်၏ ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သာမိသမည်၏ ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် သာမိသမည်၏ ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝ ဉာဏ် မည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒ ဉာဏ်မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒ ဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သာမိသမည်၏။ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာ သည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သာမိသမည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာ သည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် သာမိသမည်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် နိရာမိသ မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝ ဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝ ဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ဟူ၍ ဘေးဟုထင်ရာ၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အာဒီနဝဉာဏ်မည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် နိဗ္ဗာန် မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ် မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။ပ။

ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ ဟု (ဖြစ်သော) ပညာသည် ငြိမ်းအေးသော သန္တိပဒဉာဏ်မည်၏။ပ။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို လည်းကောင်း ဒုက္ခဟု ရှု၏။ အားထုတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်း ဤနှစ်ပါး ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မဖြစ်ပွါးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သင်္ခါရနိမိတ် ကင်းခြင်းကို လည်းကောင်း သုခဟု ရှု၏။ အားမထုတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ မဖြစ်ခြင်း ဤနှစ်ပါး၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဉာဏ်မည်၏။

ဤအာဒီနဝဉာဏ်သည် အရာငါးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော ဤသန္တိပဒဉာဏ်သည် အရာငါးပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ (ဤဉာဏ်နှစ်ပါးကို သိသူသည်) ဉာဏ်ဆယ်ပါးတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။ ဉာဏ်နှစ်ပါးတို့၌ ကျွမ်းကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အယူအမျိုးမျိုးတို့၌ မတုန်လှုပ်။

ထိုဝိပဿနာဉာဏ်သည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထိုကြောင့် ဘေးဟု ထင်မြင်လာသောပညာကို အာဒီနဝဉာဏ် မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ရှစ်ခုမြောက် အာဒီနဝဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၉ - သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၄။ လွတ်မြောက်လိုခြင်းကို ဆင်ခြင်းလျက် လျစ်လျူရှုတတ်သော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်သနည်း။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာ မည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာ မည်၏။

သင်္ခါနိမိတ်ကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ပ။ အားထုတ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဂတိကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဇရာစသည် တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အိုခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ နာခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သေခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ စိုးရိမ်ခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ငိုကြွေးခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ပ။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းကို လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူ ရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာ မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဒုက္ခမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဒုက္ခမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။ပ။

ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသည် ဒုက္ခမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။ပ။

ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသည် ဘေးမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သာမိသမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာ သည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သာမိသမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာ သည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။ပ။

ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသည် သာမိသမည်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။ပ။

ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏ဟု လွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏ဟု ထိုသင်္ခါရတရားတို့ကို လျစ်လျူ ရှုတတ်သောကြောင့် သင်္ခါ ရုပေက္ခာမည်၏။

သင်္ခါရ၊ ဥပေက္ခာနှစ်ပါးတို့သည်လည်း သင်္ခါရမည်ကုန်၏။ ထိုသင်္ခါရတို့ကို လျစ်လျူရှုတတ်သော ကြောင့် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

ဖြစ်ပွါးခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ပ။ သင်္ခါရနိမိတ်သည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ အားထုတ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ ဂတိသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ဖြစ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ အိုခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ နာခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ သေခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းသည် သင်္ခါရတို့မည်ကုန်၏။

ငိုကြွေးခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ပ။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသည် သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုသင်္ခါရ တို့ကို လျစ်လျူရှုတတ်သောကြောင့် သင်္ခါရုပေက္ခာ မည်၏။

သင်္ခါရ၊ ဥပေက္ခာ နှစ်ပါးတို့သည်လည်း သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုသင်္ခါတို့ကို လျစ်လျူရှုတတ် သောကြောင့် သင်္ခါရုပေက္ခာမည်၏။

၅၅။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်သနည်း။

ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရာဂကင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာ တို့ဖြင့် သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ သုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ရာဂကင်းသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ သုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်သော အခြင်းအရာနှစ်ပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကိုနှစ်သက်လည်းနှစ်သက်၏။ အထူးထူး အပြားပြား အားဖြင့် ရှုလည်းရှု၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ ဤနှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်သော အခြင်းအရာသုံးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကိုနှစ်သက်လည်းနှစ်သက်၏။ အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် ရှုလည်း ရှု၏။ ဆင်ခြင်၍ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလည်း ဝင်စား၏။ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ ဤသုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်သော အခြင်းအရာသုံးပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် ရှုလည်း ရှု၏။ ဆင်ခြင်၍ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလည်း ဝင်စား၏။ ထိုဖိုလ်ဝင်စားခြင်းကို လျစ်လျူရှု၍ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း သုညတဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာရုံမဲ့နေခြင်း အနိမိတ္တဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း၊ မတောင့်တဘဲ နေခြင်း အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း နေလည်း နေ၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ ဤ သုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။

၅၆။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် တူညီခြင်းဖြစ်သနည်း။

သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကိုနှစ်သက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်ညစ်နွမ်း၏။ ဘာဝနာ၏ ဘေးရန် ဖြစ်၏။ ပဋိဝေဓဉာဏ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၏။ နောင်အခါ (ဖြစ်လတ္တံ့သော) ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကိုနှစ်သက်သော ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်ညစ်နွမ်း၏။ ဘာဝနာ၏ ဘေးရန် ဖြစ်၏။ အထက် အထက် ဖြစ်သော ပဋိဝေဓဉာဏ်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၏။ နောင်အခါ (ဖြစ်လတ္တံ့သော) ပဋိသန္ဓေ၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

ဤသို့ ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် နှစ်သက် တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဤသို့တူညီခြင်း ဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် တူညီခြင်းဖြစ်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအားဖြင့် ရှု၏။ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအားဖြင့် ရှု၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တအားဖြင့် ရှု၏။ ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဖန်တလဲလဲရှုတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဤသို့ တူညီခြင်း ဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှု ဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ထူးခြားခြင်း ဖြစ်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ်သည်လည်း ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ဟု မဆိုအပ်သော အဗျာကတဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် ကုသိုလ်၊ အဗျာကတသဘောအားဖြင့် ဤသို့ ထူးခြားခြင်းဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ထူးခြားခြင်း ဖြစ်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် ရံခါ ကောင်းစွာထင်၏။ ရံခါ ကောင်းစွာမထင်။ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည်လည်း ရံခါ ကောင်းစွာထင်၏။ ရံခါ ကောင်းစွာ မထင်။ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် စင်စစ် ကောင်းစွာထင်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် ထင်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မထင်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဤသို့ ထူးခြားခြင်း ဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ် သို့လျှင် ထူးခြားခြင်း ဖြစ်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို မပြီးသေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရှု၏။ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို မပြီးသေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရှု၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ရှု၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် မပြီးသေးသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပြီးပြီးသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဤသို့ ထူးခြားခြင်း ဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့လျှင် ထူးခြားခြင်း ဖြစ်သနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သံယောဇဉ် သုံးမျိုးတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို ရှု၏။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ' ပုဂ္ဂိုလ်သည် သံယောဇဉ်သုံးမျိုးတို့ကို ပယ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အထက်မဂ်ကို ရခြင်းငှါ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို ရှု၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယခုမျက်မှောက် ချမ်းသာ စွာ နေခြင်းငှါ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို ရှု၏။

ပုထုဇဉ်၊ ကျင့်ဆဲ'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် ပယ်ပြီးသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မပယ်ရသေးသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဤသို့ ထူးခြားခြင်း ဖြစ်၏။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ လျှင် ထူးခြားခြင်း ဖြစ်သနည်း။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို နှစ်သက်လည်း နှစ်သက်၏။ အထူးထူး အပြားပြား အားဖြင့် ရှုလည်း ရှု၏။ အနိစ္စစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလည်း ဝင်စား၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ကို အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့် ရှုလည်း ရှု၏။ အနိစ္စ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားလည်း ဝင်စား၏။ ထိုဖိုလ်ဝင်စားခြင်းကို လျစ်လျူရှု၍ ဆိတ်ငြိမ်စွာနေခြင်း သုညတဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာရုံမဲ့နေခြင်း အနိမိတ္တဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း၊ မတောင့်တဘဲနေခြင်း အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရဖြင့် လည်းကောင်း နေလည်း နေ၏။

ကျင့်ဆဲ 'သေက္ခ'၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သင်္ခါရုပေက္ခာ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်းသည် ဝိဟာရဖလသမာပတ် သာလျှင်ဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဤသို့ ထူးခြားခြင်း ဖြစ်၏။

၅၇။ အဘယ် သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် သမထ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အဘယ် သင်္ခါရုပေက္ခာ တို့သည် ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

ရှစ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ဆယ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ဝိပဿနာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်ရှစ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

ပထမစျာန်ကို ရခြင်းငှါ နီဝရဏတို့ကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။ ဒုတိယစျာန်ကို ရခြင်းငှါ ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'တို့ကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။ တတိယစျာန်ကို ရခြင်းငှါနှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'ကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။ စတုတ္ထစျာန်ကို ရခြင်းငှါ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'၊ ဆင်းရဲခြင်း 'ဒုက္ခ'တို့ကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှု သော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်သမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ အာကိဉ္စညာယတနသညာကို ဆင်ခြင်၍ လျစ် လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

ဤသင်္ခါရုပေက္ခာရှစ်ပါးတို့သည် သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်ဆယ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂတိကို၊ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို၊ အိုခြင်းကို၊ နာခြင်းကို၊ သေခြင်းကို၊ စိုးရိမ်ခြင်းကို၊ ငိုကြွေးခြင်းကို၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို ဆင်ခြင် ၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

သောတာပတ္တိ ဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို။ပ။ ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။

သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်အကျိုးငှါ။ပ။

အနာဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။

အနာဂါမိဖလသမာပတ်အကျိုးငှါ။ပ။

အရဟတ္တမဂ်ကို ရခြင်းငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂတိကို၊ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ မဟာဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိသန္ဓေ

နေခြင်းကို၊ အိုခြင်းကို၊ နာခြင်းကို၊ သေခြင်းကို၊ စိုးရိမ်ခြင်းကို၊ ငိုကြွေးခြင်းကို၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော ပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

အရဟတ္တဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ။ပ။ သုညတဝိဟာရသမာပတ် အကျိုးငှါ။ပ။ အနိမိတ္တဝိဟာရ သမာပတ်အကျိုးငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို။ပ။ ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသောပညာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏။

ဤဆယ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

၅၈။ အဘယ်သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ကုသိုလ်မည်ကုန်သနည်း။

အဘယ်သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် အကုသိုလ်မည်ကုန်သနည်း။

အဘယ်သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် အဗျာကတမည်ကုန်သနည်း။

တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ကုသိုလ်မည်ကုန်၏။ သုံးပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် အဗျာကတမည်ကုန်၏။ အကုသိုလ် သင်္ခါရုပေက္ခာတို့ကား မရှိကုန်။

ဆင်ခြင်၍ လျစ်လျူရှုသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော သင်္ခါရုပေက္ခာ ပညာသည် ဖြစ်၏။ ရှစ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် သမာဓိစိတ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ သုံးပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။

သုံးပါးသောဖလသမာပတ်တို့သည်ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ သင်္ခါရုပေက္ခာတို့ဖြင့် ရဟန္တာ၏စိတ်သည် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှ ဆုတ်နစ်တုံ့လည်၏။ ရှစ်ပါးကုန်သော သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်တို့သည် သမာဓိ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ဆယ်ပါးကုန်သော သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်တို့သည် ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။

တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော သင်္ခါရုပေက္ခာတို့သည် ဝိမောက္ခသုံးပါးတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ကို ပညာဖြင့် လေ့လာလျက် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၌ ကျွမ်းကျင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အထူးထူးသော အယူဝါဒ တို့၌ မတုန်လှုပ်။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် လွတ်မြောက်လိုခြင်းကို ဆင်ခြင်လျက် လျစ်လျူရှုတတ်သော ပညာကို သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

ကိုးခုမြောက် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၀ - ဂေါတြဘုဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၅၉။ အပ (ဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်) မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဂေါတြဘုဉာဏ် မည်သနည်း။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ အားထုတ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုး တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ ဂတိကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုး တတ်သော ကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ အိုခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ နာခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ သေခြင်းကို လွှမ်းမိုး တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ငိုကြွေးခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို လွှမ်းမိုးတတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ပ။ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို လွှမ်းမိုး၍ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို လွှမ်းမိုး၍ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို လွှမ်းမိုး၍ သင်္ခါရနိမိတ် မဟုတ်သည်သို့ ပြေးဝင်တတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ပ။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရ နိမိတ်ကို လွှမ်းမိုး၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ အားထုတ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ ဂတိမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘု မည်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ဖြစ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ အိုခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ နာခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ သေခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ငိုကြွေးခြင်းမှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းမှ ထတတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။ပ။ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘုမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှ ထ၍ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမှ ထ၍ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထ၍ သင်္ခါရနိမိတ်မဟုတ် သည်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ အားထုတ်ခြင်းမှ ထ၍ အားမထုတ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းမှ ထ၍ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ မဖြစ်ရာသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ဂတိမှ ထ၍ ဂတိမဟုတ်ရာသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းမှ ထ၍ ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ဖြစ်ခြင်းမှ ထ၍ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်သည်သို့ ပြေးဝင်တတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ ထ၍ ပဋိသန္ဓေမနေရာသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ အိုခြင်းမှ ထ၍ မအိုခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ နာခြင်းမှ ထ၍ မနာခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ သေခြင်းမှ ထ၍ မသေခြင်းသို့ ပြေးဝင် တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ စိုးရိမ်ခြင်းမှ ထ၍ မစိုးရိမ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ငိုကြွေးခြင်းမှ ထ၍ မငိုကြွေးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းမှ ထ၍ ပြင်းစွာ မပင်ပန်းခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထ၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူ မည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှ ကင်းတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမှ ကင်းတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ပ။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်မှ ကင်းတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ပ။ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမှကင်း၍ မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ဖြစ်ပွါးခြင်းမှကင်း၍ မဖြစ်ပွါးခြင်းသို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ပ။ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်မှကင်း၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

၆၀။ အဘယ်မျှသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် သမထ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်သနည်း။

အဘယ်မျှသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်သနည်း။

ရှစ်ပါးသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ဆယ်ပါးသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ဝိပဿနာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော ဂေါတြဘူတရားရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ပဌမစျာန်ကို ရခြင်းငှါ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရားတို့ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ ဒုတိယစျာန်ကို ရခြင်းငှါ ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'တို့ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ တတိယစျာန်ကိုရခြင်းငှါ နှစ်သိမ့်ခြင်း 'ပီတိ'ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။ စတုတ္ထစျာန်ကိုရခြင်းငှါ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'၊ ဆင်းရဲခြင်း 'ဒုက္ခ'တို့ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကိုရခြင်းငှါ ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းငှါ အာကိဉ္စညာယတနသညာကို လွှမ်းမိုးတတ်သော ကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

သမထ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်သော ရှစ်ပါးသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ဤသည်တို့ တည်း။

အဘယ်ဂေါတြဘူတရား ဆယ်ပါးတို့သည် ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂတိကို၊ ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းကို၊ အိုခြင်းကို၊ နာခြင်းကို၊ သေခြင်းကို၊ စိုးရိမ်ခြင်းကို၊ ငိုကြွေးခြင်းကို၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို၊ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်အကျိုးငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်း ကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို။ပ။ လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။ သကဒါဂါမိဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ။ပ။ အနာဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။ အနာဂါမိဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရခြင်းငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရ နိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန် ဘဝသစ်၌ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂတိကို၊ ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကို၊ အိုခြင်းကို၊ နာခြင်းကို၊ သေခြင်းကို၊ စိုးရိမ်ခြင်းကို၊ ငိုကြွေးခြင်းကို၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းကို၊ အပ (ဖြစ်သော) သင်္ခါရနိမိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ် သောကြောင့် ဂေါတြဘူ မည်၏။ အရဟတ္တဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ, သုညတဝိဟာရသမာပတ် အကျိုးငှါ, အနိမိတ္တဝိဟာရသမာပတ် အကျိုးငှါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို၊ ဖြစ်ပွါးခြင်းကို၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကို၊ အားထုတ်ခြင်းကို၊ တစ်ဖန်ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ခြင်း ကို။ပ။ လွှမ်းမိုးတတ်သောကြောင့် ဂေါတြဘူမည်၏။

ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ကုန်သော ဂေါတြဘူတရား ဆယ်ပါးတို့သည် ဤသည်တို့ တည်း။

အဘယ်မျှသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ကုသိုလ်မည်ကုန်သနည်း။ အဘယ်မျှသော ဂေါတြဘူ တရားတို့သည် အကုသိုလ် မည်ကုန် သနည်း။ အဘယ်မျှသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးသော အဗျာကတတရားတို့ မည်ကုန်သနည်း။

တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ကုသိုလ်မည်ကုန်၏၊

သုံးပါးသော ဂေါတြဘူတရားတို့သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးသော အဗျာကတတရားတို့ မည်ကုန်၏။

အကုသိုလ်ဂေါတြဘူ တရားတို့ကား မရှိကုန်။

မဟဂ္ဂုတ် ဂေါတြဘူဉာဏ်တည်းဟူသော ကိလေသာမိသလည်းကောင်း၊ လောကုတ္တရာ ဂေါတြဘူ ဉာဏ် တည်းဟူသော နိရာမိသလည်းကောင်း၊ တဏှာဖြင့် တောင့်တအပ်သော ဂေါတြဘူ လည်းကောင်း၊ တဏှာဖြင့် မတောင့်တအပ်သော ဂေါတြဘူ လည်းကောင်း၊ တဏှာနှင့်ယှဉ်သော ဂေါတြဘူ လည်းကောင်း၊ တဏှာနှင့် မယှဉ်သော ဂေါတြဘူ လည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ ကိစ္စတပ်သော ဂေါတြဘူ လည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာကိစ္စမတပ်သော ဂေါတြဘူ လည်း ကောင်း၊ ဤရှစ်ပါးသော တရားတို့သည် သမာဓိ၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဆယ်ပါးသော တရားတို့သည်

ဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဂေါတြဘူတရား တို့သည် ဝိမောက္ခ သုံးပါးတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော အခြင်းအရာတို့ကို ပညာဖြင့် လေ့လာလျက် ဝိဝဋ္ဋဟုဆိုအပ်သော ဂေါတြဘူဉာဏ်၌ ကျွမ်းကျင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အထူး ထူးသော အယူဝါဒတို့၌ မတုန်လှုပ်။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အပ (ဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်) မှ ထမြောက်လွတ်ကင်း သောပညာကို ဂေါတြဘူဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဆယ်ခုမြောက် ဂေါတြဘူဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၁ - မဂ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၁။ နှစ်ပါးစုံမှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် မဂ်ဉာဏ်မည် သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသော အဖို့မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

(အာရုံသို့) ရှေးရှုတင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမှထ၏။ ထိုမိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သိမ်းဆည်းတတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာသည် မိစ္ဆာဝါစာမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဝါစာသို့ အစဉ် လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ် သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ် ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ကောင်းစွာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာကမ္မန္တသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပ ဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ဖြူစင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝသည် မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာအာဇီဝသို့ အစဉ် လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါယာမသည် မိစ္ဆာဝါယာမမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဝါယာမ သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက် လွတ်ကင်းခြင်း ၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ထင်ရှားသော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိသည် မိစ္ဆာသတိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာသတိသို့ အစဉ်လိုက် ၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံး သော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် မိစ္ဆာသမာဓိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာသမာဓိသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။

အပ ဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ် ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း ထ၏။ ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂါနုသယမှ လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယမှလည်းကောင်း ထ၏။ ထိုသံယောဇဉ် အနုသယတို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရ နိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် အသေးအဖွဲ့ဖြစ်သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်မှလည်းကောင်း ထ၏။ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်သော ကာမရာဂါနုသယမှလည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယမှလည်းကောင်း ထ၏။ ထိုသံယောဇဉ် အနုသယတို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာ တရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရူပရာဂမှလည်းကောင်း၊ အရူပရာဂမှလည်းကောင်း၊ မာနမှလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စမှလည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာမှလည်းကောင်း၊ မာနာနုသယမှလည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂါနု သယမှလည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနုသယမှလည်းကောင်း ထ၏။ ထိုရူပရာဂစသည်တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ် သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း ၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

၆၂။ (ထင်ရှား) ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော လောကုတ္တရာစျာန်ဖြင့် မဖြစ်ပေါ်သေးသော ကိလေသာ အပေါင်းကို ရှို့မြိုက် တတ်သောကြောင့် စျာန်ဟု ဆိုအပ်၏။ စျာန် ဝိမောက္ခ၌ ကျွမ်းကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အထူးထူးသော အယူဝါဒတို့၌ မတုန်လှုပ်။

စိတ်ကိုကောင်းစွာ ထားခြင်းကိုပြု၍ ရှုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှု၍ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားသော အခါ၌ သမထ, ဝိပဿနာသည် ဖြစ်၏။ တူသောအဖို့ရှိသော ယုဂနဒ္ဓတရားတို့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သင်္ခါရတရားတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ချမ်းသာ၏ဟု မြင်တတ်သော (မဂ်) ဉာဏ်သည် နှစ်ပါးစုံသော အဖို့မှ ထလျက် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ရ၏။ (အမြိုက် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏)။

ထူးခြင်း၊ တူခြင်း၌ လိမ္မာသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိမောက္ခဖြစ်ပုံကို သိ၏။ ဒဿနဉာဏ်၊ ဘာဝနာဉာဏ် နှစ်တန်တို့၌ လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အထူးထူးသော အယူဝါဒတို့၌ မတုန်လှုပ်။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့်နှစ်ပါးစုံ မှ ထမြောက်လွတ်ကင်းခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာကို မဂ်ဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်တစ်ခုမြောက် မဂ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၂ - ဖိုလ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၃။ လုံ့လစိုက်ရေး ငြိမ်းအေးခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဖိုလ်ဉာဏ်မည်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

(အာရုံသို့) ရှေးရှုတင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်တတ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသင်္ကပ္ပသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

သိမ်းဆည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာသည် မိစ္ဆာဝါစာမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဝါစာသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာဝါစာ ဖြစ်၏။ ဤသမ္မာဝါစာသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

ကောင်းစွာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာကမ္မန္တသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာကမ္မန္တဖြစ်၏။ ဤသမ္မာကမ္မန္တသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

ဖြူစင်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝသည် မိစ္ဆာအာဇီဝမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာအာဇီဝသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာအာဇီဝဖြစ်၏။ ဤသမ္မာအာဇီဝသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါယာမသည် မိစ္ဆာဝါယာမမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာဝါယာမသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာဝါယာမ ဖြစ်၏။ ဤသမ္မာဝါယာမသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

ထင်ရှားသောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိသည် မိစ္ဆာသတိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာသတိသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသတိဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသတိသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် မိစ္ဆာသမာဓိမှ ထ၏။ ထိုမိစ္ဆာသမာဓိသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော

အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသမာဓိ ဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသမာဓိသည် သောတာပတ္တိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်မှလည်း ကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း၊ ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂါနုသယမှ လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယမှ လည်းကောင်း ထ၏။ ထိုသံယောဇဉ် အနုသယတို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာ တရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့ မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသမာဓိဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသမာဓိသည် သကဒါဂါမိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် အသေးအဖွဲဖြစ်သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်မှ လည်းကောင်း၊ အသေးအဖွဲဖြစ်သော ကာမရာဂါနုသယမှ လည်း ကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယမှ လည်းကောင်း ထ၏။ ထိုသံယောဇဉ် အနုသယတို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာ တရားတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသမာဓိဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသမာဓိသည် အနာဂါမိမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရူပရာဂမှ လည်းကောင်း၊ အရူပရာဂမှ လည်း ကောင်း၊ မာနမှ လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စမှ လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာမှ လည်းကောင်း၊ မာနာနုသယမှလည်း ကောင်း၊ ဘဝရာဂါနုသယမှ လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနုသယမှ လည်းကောင်း ထ၏။ ထိုရူပရာဂစသည် တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပဖြစ်သော အားလုံးသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့မှလည်း ထ၏။ ထိုသို့ အားထုတ်မှုမှ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် သမ္မာသမာဓိ ဖြစ်၏။ ဤသမ္မာသမာဓိသည် အရဟတ္တမဂ်၏ အကျိုးတည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် လုံ့လစိုက်ရေး ငြိမ်းအေးမှု၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဖိုလ် ဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်နှစ်ခုမြောက် ဖိုလ်ဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၃ - ဝိမုတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၄။ သံသရာလမ်းစဉ်ပြတ်မှုကို ရှုဆင်ခြင်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ကိလေသာမှ လွတ်သော ဝိမုတ္တိဉာဏ်မည်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို လည်းကောင်း၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌာနုသယကို လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယကို လည်းကောင်း မိမိစိတ်ကို ညစ်နွမ်း စေတတ်သော တရားတို့ကို လည်ကောင်း ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်ကုန်၏။

သောင်းကျန်းထကြွမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ဤညစ်နွမ်းကြောင်းတရား ငါးပါးတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက်ခဲ့သော် ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်သည် မည်၏။

ထိုသို့လွတ်ခြင်းသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာလမ်းစဉ် ပြတ်မှုကို ရှုဆင်ခြင်ရာ၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်ကို လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်ကို လည်းကောင်း၊ ကြမ်းတမ်းသော ကာမရာဂါနုသယကို လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယကို လည်းကောင်း၊ မိမိစိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သော ကိလေသာတရားတို့ကို လည်းကောင်း ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်ကုန်၏။

သောင်းကျန်း ထကြွမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ဤညစ်နွမ်းကြောင်းတရား လေးပါးတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက်ခဲ့သော် ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်သည် မည်၏။

ထိုသို့လွတ်ခြင်းသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာလမ်းစဉ်ပြတ်မှုကို ရှုဆင်ခြင်ရာ၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အသေးအဖွဲ့ဖြစ်သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်ကို လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသံယောဇဉ် ကို လည်းကောင်း၊ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်သော ကာမရာဂါနုသယကို လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယကို လည်းကောင်း၊ မိမိစိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သော ကိလေသာတရားတို့ကို လည်းကောင်း ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်ကုန်၏။

သောင်းကျန်းထကြွမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ဤညစ်နွမ်းကြောင်းတရား လေးပါးတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက်ခဲ့သော် ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်သည် မည်၏။

ထိုသို့လွတ်ခြင်းသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာလမ်းစဉ်ပြတ်မှုကို ရှုဆင်ခြင်ရာ၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ရူပရာဂကို လည်းကောင်း၊ အရူပရာဂကို လည်းကောင်း၊ မာနကို လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စကို လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာကို လည်းကောင်း၊ မာနာနုသယကို လည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂါနုသယကို လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနုသယကို လည်းကောင်း မိမိစိတ်ကိုညစ်နွမ်းစေတတ်သော ကိလေသာတရား တို့ကို လည်းကောင်း ကောင်းစွာ ဖြတ်အပ်ကုန်၏။

သောင်းကျန်း ထကြွမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ဤညစ်နွမ်းကြောင်းတရား ရှစ်ပါးတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက် ခဲ့သော် ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်သည် မည်၏။

ထိုသို့လွတ်ခြင်းသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သံသရာလမ်းစဉ်ပြတ်မှုကို ရှုဆင်ခြင်ရာ၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဝိမုတ္တိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်သုံးခုမြောက် ဝိမုတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၄ - ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၅။ ထိုထို မဂ်ဖိုလ်အခိုက်အတန့်၌ ရရောက်သောတရားတို့ကို ရှုဆင်ခြင်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာ သည် အဘယ်သို့လျှင် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် မည်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

သိမ်းဆည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ကောင်းစွာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ဖြူစင်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါယာမသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

စိစစ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်း စွာ ဖြစ်၏။

ပျံ့နှံ့တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ငြိမ်းအေးသော သဘောအားဖြင့် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ဆင်ခြင်သော သဘောအားဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မယုံကြည်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗိုလ်သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗိုလ်သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သတိဗိုလ်သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိဗိုလ်သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

တွေဝေခြင်း၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညာဗိုလ်သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အစိုးရတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

မတုန်လှုပ်သော သဘောအားဖြင့် ဗိုလ်တို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

သံသရာဝဋ်မှ ထုတ်ဆောင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

အကြောင်းဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် မဂ်တရားသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

အားထုတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

ပြည့်စုံတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည် ထို သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

မှန်ကန်သော သဘောအားဖြင့် သစ္စာတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမထသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့် သမထ၊ ဝိပဿနာတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

(အချင်းချင်း) မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ယုဂနဒ္ဓတရားသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မြင်သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

လွတ်မြောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ကိလေသာတို့ကို စွန့်ပယ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိတရားသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဆန္ဒသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ကောင်းစွာဖြစ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် မနသိကာရသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ပေါင်းဆုံခြင်း သဘောအားဖြင့် ဖဿသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

စုဝေးရာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဝေဒနာသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အဦးဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အစိုးရသော သဘောအားဖြင့် သတိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထိုထိုတရားတို့ထက်လွန်မြတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညာသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မြတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိသည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အဆုံးဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထ၍ ဆင်ခြင်သော တရားတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌-

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အာရုံသို့ရှေးရှုတင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ပ။

ငြိမ်းအေးသော သဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်သည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဆန္ဒသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ကောင်းစွာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် မနသိကာရသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ပေါင်းဆုံခြင်း သဘောအားဖြင့် ဖဿသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

စုဝေးရာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဝေဒနာသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အဦးဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အစိုးရသော သဘောအားဖြင့် သတိသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထိုထိုတရားတို့ထက် လွန်မြတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညာသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

မြတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိသည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အဆုံးဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထ၍ ဆင်ခြင်သော ဤတရားတို့သည် ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ် ခဏ၌။ပ။

သကဒါဂါမိဖိုလ် ခဏ၌။ပ။

အနာဂါမိမဂ် ခဏ၌။ပ။

အနာဂါမိဖိုလ် ခဏ၌။ပ။

အရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုအရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ပ။

အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုအရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဆန္ဒသည် ထိုအရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ပ။

ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် ထိုအရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထရှဆင်ခြင်သော ဤတရားတို့သည် ထိုအရဟတ္တမဂ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌-

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ပ။

ငြိမ်းအေးသော သဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်သည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဆန္ဒသည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ပ။

ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။

ထရှ ဆင်ခြင်သော ဤတရားတို့သည် ထိုအရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမဂ်၊ ဖိုလ်အခိုက်အတန့်၌ ရရောက်သော တရားတို့ကို ရှုဆင်ခြင်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်လေးခုမြောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၅ - ဝဋ္ဋနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၆။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝဋ္ဋနာနတ္တဉာဏ် မည်သနည်း။

အတွင်းအဇ္ဈတ္တတရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

မျက်စိကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နားကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ နှာခေါင်းကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်ကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်ကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

မျက်စိကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

မျက်စိသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် ကံကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် ဖြစ်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် ကောင်းစွာဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိ သည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိကို အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ သောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် မမြဲ၊ မြဲသောသဘော မရှိ၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိ၏ ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ မျက်စိသည် နိစ္စသဘော မရှိ၊ ပြုပြင်အပ်သော သဘောရှိ၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏၊ ကုန်ခြင်းသဘော ရှိ၏၊ ပျက်ခြင်းသဘော ရှိ၏၊ ကင်းခြင်း သဘော ရှိ၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

မျက်စိကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့် မမှတ်။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ သုခအားဖြင့် မမှတ်။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတ္တအားဖြင့် မမှတ်။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်း ကင်း၏။ မတပ်နှစ်သက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သားသောသူသည် နိစ္စသညာကို စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် သုခသညာကို စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် အတ္တသညာကို စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သောသူသည် နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်၏။ တပ်ခြင်း ကင်းသူသည် ရာဂကိုစွန့်၏။ ချုပ်စေသော သူသည် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သောသူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ မျက်စိကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန် ၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

နားကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

နားသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ပ။ ဤသို့ နားကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

နှာခေါင်းကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

နှာခေါင်းသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ပ။ ဤသို့နှာခေါင်းကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

လျှာကို အဖွဲ့တ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့ ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

လျှာသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ လျှာသည် ကံကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် ဖြစ်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် ကောင်းစွာဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာသည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လျှာကို အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ လျှာသည် မမြဲ၊ မြဲသော သဘောမရှိ၊ ဖောက်ပြန်သော သဘော ရှိ၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ လျှာသည် နိစ္စသဘော မရှိ၊ ပြုပြင်အပ်သော သဘောရှိ၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏၊ ကုန်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ကင်းခြင်းသဘောရှိ၏၊ ချုပ်ခြင်း သဘောရှိ၏ ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

လျှာကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့်မမှတ်။ပ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် နိစ္စသညာကို စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သော သူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ လျှာကို အဖွဲ့တ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ကိုယ်ကို အဖွဲ့တ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

ကိုယ်သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် ကံကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် အာဟာရ ကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် ဖြစ်ပေါ်ဆဲဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် ကောင်းစွာ ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ် လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ကိုယ်ကို အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် မမြဲ၊ မြဲသောသဘော မရှိ၊ ဖောက်ပြန်သောသဘောရှိ၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ကိုယ်သည် နိစ္စသဘော မရှိ၊ ပြုပြင်အပ်သော သဘောရှိ၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏၊ ကုန်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ကင်းခြင်းသဘောရှိ၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

ကိုယ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့်မမှတ်။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား ၏။ သုခအားဖြင့် မမှတ်။ပ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် နိစ္စသညာကိုစွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ် သားသော သူသည် သုခသညာကို စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သော သူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ ကိုယ် ကို အဖွဲ့တ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

စိတ်ကို အဖွဲ့တ္တသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

စိတ်သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ စိတ်သည် ကံကြောင့် ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် အာဟာရ ကြောင့်ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် ဖြစ်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် ကောင်းစွာ ဖြစ်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ စိတ်ကို အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် မမြဲ၊ မြဲသော သဘော မရှိ၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိ၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ စိတ်သည် နိစ္စသဘော မရှိ၊ ပြုပြင် အပ်သော သဘောရှိ၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်၏၊ ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ကင်းခြင်း သဘော ရှိ၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

စိတ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့်မမှတ်။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ သုခအားဖြင့် မမှတ်။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတ္တအားဖြင့်မမှတ်။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်နှစ်သက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် နိစ္စသညာကို စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် သုခသညာကို စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် အတ္တသညာကို စွန့်၏။

ငြီးငွေ့သောသူသည်နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်၏။ တပ်ခြင်းကင်းသူသည် ရာဂကို စွန့်၏။ ချုပ်စေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သောသူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့လျှင် စိတ်ကို အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဤသို့လျှင် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်သောတရားတို့ကို ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သောအနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဝတ္ထုနာနတ္တဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်ငါးခုမြောက် ဝတ္ထုနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၆ - ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၇။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ် မည်သနည်း။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အဆင်းတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အသံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အနံ့တို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အရသာတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

အဆင်းရူပါရုံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အဆင်းတို့သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် တပ်မက်မှုတဏှာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့ကို အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိသော အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အဆင်းတို့သည် မမြဲကုန်၊ မြဲသောသဘော မရှိကုန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဆင်းတို့သည် နိစ္စသဘော မရှိကုန်၊ ပြုပြင်အပ်ကုန်၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကုန်ခြင်း သဘောရှိကုန်၏၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ကင်းခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏ ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အဆင်းတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့် မမှတ်။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ သုခအားဖြင့် မမှတ်။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတ္တအားဖြင့် မမှတ်။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်နှစ်သက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသောသူသည် နိစ္စသညာကို စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် သုခသညာကို စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသောသူသည် အတ္တသညာကို စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သောသူသည်နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်၏။ တပ်ခြင်းကင်းသူသည် ရာဂကို စွန့်၏။ ချုပ်စေ သောသူသည် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သောသူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ အဆင်းတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အသံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အသံတို့သည် မဟာဘုတ်လေးပါးတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အသံတို့သည် ဖြစ်ကုန်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏၊ အသံတို့သည် ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အသံတို့သည် မဖြစ်မူ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ နောင်မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အသံတို့ကို အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အသံတို့သည် မမြဲကုန်၊ မြဲသောသဘောမရှိကုန်၊ ဖောက်ပြန်သောသဘောရှိကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အသံတို့သည် နိစ္စသဘော မရှိကုန်၊ ပြုပြင်အပ်ကုန်၏၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကုန်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ပျက်ခြင်း သဘောရှိကုန်၏၊ ကင်းခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အသံတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့် မမှတ်။ပ။ ဤသို့အသံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အနံ့တို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အနံ့တို့သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အနံ့တို့သည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ပ။ ဤသို့ အနံ့တို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အရသာတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အရသာတို့သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အရသာတို့သည် တဏှာကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ပ။ ဤသို့ အရသာတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အတွေ့အထိတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

အတွေ့အထိတို့သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့သည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့သည် ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့သည် အာဟာရကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့သည် ဖြစ်ကုန်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတွေ့အထိတို့သည် ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ပ။ ဤသို့ အတွေ့အထိတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ဓမ္မာရုံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ အဘယ်သို့လျှင် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

ဓမ္မာရုံတို့သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် တဏှာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် ကံကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် အာဟာရကြောင့်ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် ဖြစ်ကုန်ဆဲဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် မဖြစ် မူ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ဓမ္မာရုံတို့ကို အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသောအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဓမ္မာရုံတို့သည် မမြဲကုန်၊ မြဲသော သဘော မရှိကုန်၊ ဖောက်ပြန်သောသဘောရှိကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ဓမ္မာရုံတို့သည် နိစ္စသဘော မရှိကုန်၊ ပြုပြင်အပ်ကုန်၏၊ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ကုန်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊ ပျက်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊ ကင်းခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊ ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏ဟု ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

ဓမ္မာရုံတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ နိစ္စအားဖြင့်မမှတ်။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား ၏။ သုခအားဖြင့် မမှတ်။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အတ္တအားဖြင့် မမှတ်။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်နှစ်သက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်နှစ်သက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်စေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲယူ။

အနိစ္စအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် နိစ္စသညာကို စွန့်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် သုခသညာကို စွန့်၏။ အနတ္တအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသော သူသည် အတ္တသညာ

ကို စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သော သူသည်နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်၏။ တပ်ခြင်းကင်းသော သူသည် တပ်ခြင်းရာဂ ကို စွန့်၏။ ချုပ်စေသော သူသည် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သောသူသည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ ခမ္မာရုံတို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သောတရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း ၌ ဖြစ်သောပညာကို ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုမြောက် ဂေါစရနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၇ - စရိယာနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၆၈။ စရိယတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် စရိယာနာနတ္တ ဉာဏ် မည်သနည်း။

စရိယဟူရာ၌ စရိယာတို့သည် ဝိညာဏစရိယ၊ အညာဏစရိယ၊ ဉာဏစရိယဟု သုံးမျိုးရှိကုန်၏။

ဝိညာဏစရိယာသည် အဘယ်နည်း။

မြင်ခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ရူပါရုံတို့၌ ဝိညာဏ စရိယ မည်၏။

မြင်ခြင်းသဘောရှိသော စက္ခုဝိညာဉ်သည် ရူပါရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယ မည်၏။

မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် ရူပါရုံ တို့၌ ဝိညာဏစရိယ မည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ရူပါရုံတို့၌ ဝိညာဏ စရိယ မည်၏။

ကြားခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် သဒ္ဒါရုံတို့၌ ဝိညာဏ စရိယမည်၏။

ကြားခြင်းသဘောရှိသော သောတဝိညာဉ်သည် သဒ္ဒါရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

ကြားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် သဒ္ဒါရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် သဒ္ဒါရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယ မည်၏။

နမ်းရှူခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဂန္ဓာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

နမ်းရှူခြင်း သဘောရှိသော ဃာနဝိညာဉ်သည် ဂန္ဓာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

နမ်းရှူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် ဂန္ဓာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ဂန္ဓာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

လျက်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ရသာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

လျက်ခြင်းသဘောရှိသော ဇိဝှါဝိညာဉ်သည် ရသာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

လျက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် ရသာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ရသာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

တွေ့ထိခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

တွေ့ထိခြင်း သဘောရှိသော ကာယဝိညာဉ်သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

တွေ့ထိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းသဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌ ဝိညာ ဏစရိယမည်၏။

သိခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဓမ္မာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

သိခြင်းသဘောရှိသော မနောဝိညာဉ်သည် ဓမ္မာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောရှိသော ဝိပါက်မနောဓာတ်သည် ဓမ္မာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝိပါက်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ဓမ္မာရုံတို့၌ ဝိညာဏစရိယမည်၏။

၆၉။ ဝိညာဏစရိယ ဟူရာ၌ အဘယ် အနက်သဘောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်သနည်း။

ရာဂကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မောဟကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ မာနကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိကင်းသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ် သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနုသယကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ် တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ရာဂနှင့် မယှဉ်သည်

ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ဒေါသနှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မောဟနှင့် မယှဉ် သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ မာနနှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ် တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနုသယနှင့် မယှဉ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။

ကုသိုလ်ကံတို့နှင့်ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အကုသိုလ်ကံတို့နှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အပြစ်ရှိသောကံတို့နှင့် မယှဉ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အပြစ်မရှိသောကံတို့နှင့် ယှဉ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သော ကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မည်းညစ်သောကံတို့နှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏ စရိယမည်၏။ ဖြူစင်သောကံတို့နှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော ကံတို့နှင့် ယှဉ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော ကံတို့နှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏ စရိယမည်၏။ ချမ်းသာကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော ကံတို့နှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ဆင်းရဲကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော ကံတို့နှင့် မယှဉ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။

သိအပ်သော အာရုံ၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ အဟိတ်စိတ်ဟူသော ဝိညာဉ်၏ ဤသို့ သဘောရှိသော အာရုံ၌ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဤစိတ်သည် ကိလေသာ မရှိသော သဘောအားဖြင့် ပကတိအားဖြင့် စင်ကြယ်တတ်သောကြောင့် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ဤဆိုခဲ့ပြီး သည်ကား ဝိညာဏစရိယတည်း။

အညာဏစရိယဟူသည် အဘယ်နည်း။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော ရူပါရုံတို့၌ ရာဂဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ရာဂ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

နှလုံးကို မပွါးစေတတ်ကုန်သော ရူပါရုံတို့၌ ဒေါသဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

ထိုနှစ်ပါးစုံဖြင့် မညီညွတ်သော အဖို့ရှိသော ဝတ္ထု၌ မောဟဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မောဟ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယ မည်၏။

အမြဲဖွဲ့၍ တည်တတ်သော မာနဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မာန၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ဒိဋ္ဌိဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

မဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

အားရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော အနုသယဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနုသယ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော သဒ္ဒါရုံတို့၌။ပ။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော ဂန္ဓာရုံတို့၌။ပ။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော ရသာရုံတို့၌။ပ။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌။ပ။

နှလုံးကို ပွါးစေတတ်သော ဓမ္မာရုံတို့၌ ရာဂဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ရာဂ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

နှလုံးကို မပွါးစေတတ်ကုန်သော ဓမ္မာရုံတို့၌ 'ဒေါသ' ဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်း ကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

ထိုနှစ်ပါးစုံဖြင့် မညီညွတ်သော အဖို့ရှိသော ဝတ္ထု၌ မောဟဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မောဟ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

အမြဲဖွဲ့၍ တည်တတ်သော မာနဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ မာန၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ဒိဋ္ဌိဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ရောက်သော ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

မဆုံးဖြတ်နိုင်သော ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

အားရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော အနုသယဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနုသယ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အညာဏစရိယမည်၏။

၇၀။ အညာဏစရိယ ဟူရာ၌ အဘယ်အနက် သဘောကြောင့် အညာဏစရိယမည်သနည်း။

ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မောဟနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မာနနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ အနုသယနှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။

ရာဂနှင့်ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသနှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏ စရိယမည်၏။ မောဟနှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မာနနှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။

ဥဒ္ဒစ္စနှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယ မည်၏။ အနုသယနှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။

ကုသိုလ်ကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ အကုသိုလ်ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ အပြစ်ရှိသောကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယ မည်၏။ အပြစ်မရှိသောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မည်းညစ် ကုန်သော ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဖြူစင်သောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။

ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သောကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ချမ်းသာကျိုးကို ဖြစ်စေ တတ်သော ကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ ဆင်းရဲကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မသိအပ်သော အာရုံ၌ ဖြစ်သောကြောင့် အညာဏစရိယမည်၏။ မသိခြင်း၏ ဤသို့သဘောရှိသော ဖြစ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်တတ်သောကြောင့် အညာဏ စရိယမည်၏။ ဤသည်ကား အညာဏစရိယမည်၏။

၇၁။ ဉာဏစရိယ ဟူသည်ကား အဘယ်နည်း။

အနိစ္စကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ သည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနိစ္စကို အဖန်ဖန်တလဲလဲရှုခြင်းသည် ဉာဏစရိယမည်၏။

ဒုက္ခကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတသည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ ဒုက္ခကို အဖန်ဖန်တလဲလဲရှုခြင်းသည် ဉာဏစရိယမည်၏။

အနတ္တကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ သည် ဝိညာဏစရိယမည်၏။ အနတ္တကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်းသည် ဉာဏစရိယမည်၏။

ငြီးငွေ့ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ပ။

ရာဂကင်းခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုး ငှါဖြစ်သော။ စွန့်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ ကုန်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါ ဖြစ်သော။ ပျက်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို အဖန် တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော။ အနိမိတ္တကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ မတောင့်တမှုကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော။ ဆိတ်သုဉ်းမှုကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါ ဖြစ်သော။ အဓိပညာ တရားကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ ယထာဘူတဉာဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါ ဖြစ်သော။ အပြစ်ကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းအကျိုးငှါဖြစ်သော။ ဆင်ခြင်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်း အကျိုးငှါဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းကြိယာဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ သည် ဝိညာဏစရိယ မည်၏။ ဆင်ခြင်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည် ဉာဏစရိယ မည်၏။ ဝဋ္ဋကင်းခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းသည် ဉာဏ စရိယမည်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်သည် ဉာဏစရိယမည်၏။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏစရိယ မည်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ဉာဏစရိယမည်၏။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏစရိယ မည်၏။ အနာဂါမိမဂ်သည် ဉာဏစရိယမည်၏။ အနာဂါမိဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏစရိယမည်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည် ဉာဏစရိယမည်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏစရိယမည်၏။

ဉာဏစရိယ ဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်သနည်း။

ရာဂကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ပ။

အနုသယကင်းသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။

ရာဂနှင့်မယှဉ်မူ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ ဒေါသနှင့်မယှဉ်မူ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ မောဟနှင့်မယှဉ်မူ၍ ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ မာနနှင့်မယှဉ်မူ၍။ပ။ ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်မူ၍။ပ။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်မယှဉ်မူ၍။ပ။ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်မယှဉ်မူ၍။ အနုသယနှင့် မယှဉ်မူ၍။

ကုသိုလ်ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍။ အကုသိုလ်ကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍။ အပြစ်ရှိသောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍။ အပြစ်မရှိသော ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍။ မည်းညစ်သောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍။ ဖြူစင်သောကံတို့နှင့် ယှဉ်၍။ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သောကံတို့နှင့် ယှဉ်၍။ ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေတတ်သောကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍။ ချမ်းသာ ကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံတို့နှင့် ယှဉ်၍ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ ဆင်းရဲကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံတို့နှင့် မယှဉ်မူ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ သိအပ်သောအာရုံ၌ ဖြစ်တတ် သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ ဉာဏ်၏ ဤသို့သဘောရှိသော ဖြစ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဉာဏစရိယမည်၏။ ဤသည်ကား ဉာဏစရိယတည်း။

ထိုတရားသဘောသည် "ဝိညာဏစရိယသည် တစ်ခြား၊ အညာဏစရိယသည် တစ်ခြား၊ ဉာဏစရိယသည် တစ်ခြား"ဟု ဤသို့ သိတတ်သောအနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် စရိယတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို စရိယာနာနတ္တဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်ခုနစ်ခုမြောက် စရိယာနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၈ - ဘူမိနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၂။ လေးမျိုးလေးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ် သို့လျှင် ဘူမိနာနတ္တဉာဏ် မည်သနည်း။

ဘုံတို့သည် ကာမာဝစရဘုံ၊ ရူပါဝစရဘုံ၊ အရူပါဝစရဘုံ၊ အပရိယာပန္နဘုံအားဖြင့် လေးပါးရှိ ကုန်၏။

ကာမာဝစရဘုံဟူသည် အဘယ်နည်း။

အောက်အဝီစိငရဲကို အပိုင်းအခြားပြု၍ အထက်ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်ပြည်ကို အတွင်းသွင်းကာ ဤ အပိုင်းအခြား အတွင်း၌ ကျင်လည်သော ဤအပိုင်းအခြားအတွင်း၌ အကျုံးဝင်သော ခန္ဓာ၊ ဓာတ်၊ အာယတန၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့သည် ကာမာဝစရဘုံမည်၏။

ရူပါဝစရဘုံဟူသည် အဘယ်နည်း။

အောက်ပြဟ္မာ့ပြည်ကို အပိုင်းအခြားပြု၍ အထက် အကနိဋ္ဌပြဟ္မာ့ဘုံကို အတွင်းသွင်းကာ ဤအပိုင်း အခြားအတွင်း၌ ကျင်လည်သော ဤအပိုင်းအခြားအတွင်း၌ အကျုံးဝင်သော သမာပတ် ဝင်စားသောသူအား လည်းကောင်း၊ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေနေသူအား လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ယခုဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိသူအား လည်းကောင်း ဖြစ်သော စိတ်၊ စေတသိက်တရားတို့သည် ရူပါဝစရဘုံ မည်၏။

အရူပါဝစရဘုံဟူသည် အဘယ်နည်း။

အောက်အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော ပြဟ္မာတို့ကို အပိုင်းအခြားပြု၍ အထက် နေဝသညာနာသညာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော ပြဟ္မာတို့ကို အတွင်းသွင်းကာ ဤအပိုင်းအခြား အတွင်း၌ ကျင်လည်သော ဤအပိုင်းအခြားအတွင်း၌ အကျုံးဝင်သော သမာပတ် ဝင်စားသော သူအား လည်းကောင်း၊ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေနေသူအား လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက် ယခုဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ ရှိသူအားလည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်သော စိတ်၊ စေတသိက်တရားတို့သည် အရူပါဝစရဘုံမည်၏။

အပရိယာပန္နဘုံ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

အပရိယာပန္နဖြစ်သော မဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အသင်္ခတဓာတ် သည် လည်းကောင်း အပရိယာပန္နဘုံမည်၏။ ဘုံလေးပါးတို့ကား ဤသည်တို့တည်း။

နောက်တစ်မျိုး ဘုံလေးပါး တို့ကား- သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ ဈာန်လေးပါး၊ အပ္ပမညာလေးပါး၊ အရူပသမာပတ်လေးပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး၊ ပဋိပဒါလေးပါး၊ အာရုံ လေးပါး၊ အရိယဝံသလေးပါး၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုလေးပါး၊ စက်လေးပါး၊ ဓမ္မပဒလေးပါးတို့တည်း။

ဤသည်တို့ကား ဘုံလေးပါးတို့တည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် လေးမျိုး လေးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဘူမိနာနတ္တဉာဏ်မည်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုမြောက် ဘူမိနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းသင်္ဂဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၉ - ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၃။ ကိုးမျိုးကိုးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့ လျှင် ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ် မည်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

ကာမာဝစရတရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ရူပါဝစရတရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

အရူပါဝစရတရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

အပရိယာပန္နတရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

ကာမာဝစရတရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။ အဘယ်သို့ လျှင် အကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား သနည်း။

ကုသလကမ္မပထဆယ်ပါးတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အကုသလကမ္မပထဆယ်ပါး တို့ကို အကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပါက်ကိုလည်းကောင်း၊ ကြိယာ ကိုလည်းကောင်း အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဤသို့ ကာမာဝစရတရားတို့ကို ကုသိုလ် အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။

ရူပါဝစရတရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

ဤဘုံ၌တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ လေးပါးသောဈာန်တို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ထိုဘုံ၌ တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ လေးပါးသောဈာန်တို့ကို အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဤသို့ ရူပါဝစရ တရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အရူပါဝစရတရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။ အဘယ်သို့ လျှင် အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

ဤဘုံ၌တည်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ လေးပါးသော အရူပါဝစရသမာပတ်တို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြား မှတ်သား၏။ ထိုဘုံ၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လေးပါးသော အရူပါဝစရသမာပတ်တို့ကို အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဤသို့လျှင် အရူပါဝစရတရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဗျာ ကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

အပရိယာပန္န 'လောကုတ္တရာ' တရားတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သားသနည်း။

လေးပါးသော အရိယမဂ်တို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ လေးပါးသော သာမညဖိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ ဤသို့ အပရိယာပန္န 'လောကုတ္တရာ' တရားတို့ကို ကုသိုလ်အားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။ အဗျာကတအားဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ် သား၏။ ဤသို့လျှင် တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သား၏။

ဝမ်းမြောက်မှုလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော တရားတို့သည် ကိုးပါးတို့တည်း။

အနိစ္စအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသူအား နှစ်သက်ခြင်း ပီတိဖြစ်၏။ နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသူ၏ ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏။ ငြိမ်းချမ်းသော ကိုယ်ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ စိတ်သည် တည်ကြည်သည်ရှိသော် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသူ၊ မြင်သူသည် ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သူသည် တပ်မက်ခြင်း ကင်း၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကြောင့် လွတ်မြောက်၏။

ဒုက္ခအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

အနတ္တအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

ရုပ်ကို ဒုက္ခအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား။ပ။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်းကို အနိစ္စအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်းကို ဒုက္ခအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်းကို အနတ္တအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသူအားနှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသူ၏ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏။ ငြိမ်းချမ်းသောကိုယ်ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ စိတ်တည်ကြည်သည် ရှိသော် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ မြင်၏။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသူ၊ မြင်သူသည် ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သူသည် တပ်ခြင်းကင်း၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကြောင့် လွတ်မြောက်၏။ ဤကိုးပါးသော တရားတို့သည် ဝမ်းမြောက်မှုလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်သော တရားတို့တည်း။

၇၄။ သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှုလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော တရားတို့သည် ကိုးပါးတို့တည်း။

အနိစ္စဟူ၍ သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသူအား နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသူ၏ ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏။ ငြိမ်းချမ်းသောကိုယ် ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာနှင့်ပြည့်စုံသူ၏စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ တည်ကြည်သော စိတ်ဖြင့် "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခတည်း" ဟုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းတည်း" ဟုဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်တည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

ဒုက္ခဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသူအားနှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသူ၏ ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏။ ငြိမ်းချမ်းသော ကိုယ်ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာနှင့်ပြည့်စုံသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ တည်ကြည်သော စိတ်ဖြင့် "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခတည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းတည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်တည်း"ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်း"ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

အနတ္တဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

ရုပ်ကို အနိစ္စဟူ၍ သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ ရုပ်ကို ဒုက္ခ ဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

ရုပ်ကို အနတ္တဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်းသေခြင်းကို အနိစ္စဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်းကို ဒုက္ခဟူ၍ သင့် သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ပ။

အိုခြင်း သေခြင်းကို အနတ္တဟူ၍ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသူအားနှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသူ၏ ကိုယ်သည် ငြိမ်းချမ်း၏။ ငြိမ်းချမ်းသော ကိုယ်ရှိသူသည် ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။ ချမ်းသာနှင့်ပြည့်စုံသူ၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ တည်ကြည်သော စိတ်ဖြင့် "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခတည်း" ဟုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ကြောင်းတည်း" ဟုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်တည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ "ဤတရားကား ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်း" ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

ဤသည်တို့ကား သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှုလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်သောတရား ကိုးပါး တို့တည်း။

နာနတ္တတရားတို့သည် ကိုးပါး တို့တည်း။

ဓာတ်အမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ ဖဿအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ ဖဿအမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ ဝေဒနာအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ ဝေဒနာ အမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ သညာအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ သညာအမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ အကြံအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ အကြံအမျိုးမျိုးကို စွဲ၍ အလိုဆန္ဒအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ အလိုဆန္ဒအမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ ကြောင့်ကြပူပန်ခြင်း အမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ ကြောင့်ကြပူပန်ခြင်း အမျိုးမျိုးကိုစွဲ၍ ရှာမှီးခြင်းအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ ရှာမှီးခြင်း အမျိုးမျိုးကို စွဲ၍ ရခြင်းအမျိုးမျိုး ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား နာနတ္တတရားကိုးပါးတို့တည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကိုးမျိုး ကိုးမျိုးသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ်မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

တစ်ဆယ့်ကိုးခုမြောက် ဓမ္မနာနတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂၀-၂၄ - ဉာဏပဉ္စက အကျယ်ပြခြင်း

၇၅။ ထူးခြား၍ သိတတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဉာတဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ သိတတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် တီရဏဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

ပယ်စွန့်တတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပရိစ္စာဂဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

ပွါးများသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဧကရသဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

မျက်မှောက်ပြုတတ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဖုသနဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

ထူးခြားသောဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့သည် ဉာတဋ္ဌဖြစ်ကုန်၏။

ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ သိအပ်သော တရားတို့သည် ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်ကုန်၏။ ပယ်အပ်သော တရားတို့သည် စွန့်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများအပ်သော တရားတို့သည် တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တရားတို့သည် တွေ့ထိပြီးဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောဟူသမျှသည် သိတတ်သောအနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ် သောအနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ထူးခြား၍ သိတတ်သောပညာကို ဉာတဋ္ဌဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ သိတတ်သောပညာကို တီရဏဋ္ဌဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ပယ်စွန့်တတ်သောပညာကို ပရိစ္စာဂဋ္ဌဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါးများသောပညာကို ဧကရသဋ္ဌဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြု တတ်သောပညာကို ဖုသနဋ္ဌဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

နှစ်ဆယ့်လေးခုမြောက် ဉာဏပဉ္စက အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂၅-၂၈ - ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၇၆။ အနက်-အကျိုး အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်သနည်း။ ပါဠိ-အကြောင်း အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်သနည်း။ သဒ္ဒါအထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်သနည်း။ ထင်မြင်ဉာဏ် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်သနည်း။

သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဓမ္မမည်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ဓမ္မမည်၏။ သတိန္ဒြေသည် ဓမ္မမည်၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် ဓမ္မမည်၏။ ပညိန္ဒြေသည် ဓမ္မမည်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သတိန္ဒြေဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမာဓိန္ဒြေဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ပညိန္ဒြေ ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤ အထူးထူးသော ဓမ္မတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဓမ္မတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ-အကြောင်း အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ထင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ထင်ခြင်းသဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနက်-အကျိုး အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

အကြောင်းတရား ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန် ၏။ အကျိုးတရား ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ပါဠိကို ထုတ်ဆိုခြင်း ဓမ္မနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း အတ္ထနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှု နိရုတ္တိတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

ငါးပါးသော အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသော အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဆယ်ပါးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။

အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤ အထူးထူးသော ဉာဏ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထင်မြင်ဉာဏ် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

၇၇။ သဒ္ဓါဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ဝီရိယဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ သတိဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ သမာဓိဗိုလ် သည် ဓမ္မတည်း။ ပညာဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။

သဒ္ဓါဗိုလ်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ဝီရိယဗိုလ်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သတိဗိုလ် ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမာဓိဗိုလ်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ပညာ ဗိုလ်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင် ဉာဏ်ဖြင့် ဤ အထူးထူးသော ဓမ္မတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူး သော ဓမ္မတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိအထူးထူး အကြောင်းအထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

မယုံကြည်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ပျံ့လွင့်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘော သည် အတ္ထတည်း။

မယုံကြည်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက် သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ပျံ့လွင့်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤ အထူးထူးသော အတ္ထတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနက်-အကျိုး အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

အကြောင်းတရား ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။ အကျိုးတရား ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။

ပါဠိကို ထုတ်ဆိုခြင်း ဓမ္မနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း အတ္ထနိရုတ္တိ တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှု နိရုတ္တိတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤ အထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာ ကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

ငါးပါးသော အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသော အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဆယ်ပါးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။

အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထုတ်ဆိုမှု နိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထင်မြင်ဉာဏ်အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဓမ္မတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဓမ္မတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ-အကြောင်းအထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

ထင်ခြင်းအနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ စိစစ်ခြင်းအနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ပျံ့နှံ့ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ငြိမ်းခြင်းအနက် သဘော သည် အတ္ထတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်း အနက် သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ထင်ခြင်း အနက်သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ စိစစ်ခြင်း အနက်သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း အနက်သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ပျံ့နှံ့ခြင်း အနက် သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ငြိမ်းခြင်း အနက်သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်း အနက် သဘောဖြစ်သော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနက်-အကျိုး အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

ခုနစ်ပါးသော အကြောင်းတရားတို့ကို ကောင်းစွာ ပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ခုနစ်ပါးသော အကျိုးတရားတို့ကို ကောင်းစွာ ပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်း တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ပါဠိကို ထုတ်ဆိုခြင်း ဓမ္မနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း အတ္ထနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှု နိရုတ္တိတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ထုတ်ဆိုမှု နိရုတ္တိတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

ခုနစ်ပါးသော အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ခုနစ်ပါးကုန်သော အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ တစ်ဆယ့်လေးပါးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည်

လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထင်မြင်ဉာဏ် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာဝါစာသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာကမ္မန္တသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာအာဇီဝသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာဝါယာမသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာသတိသည် ဓမ္မတည်း။ သမ္မာသမာဓိသည် ဓမ္မတည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာ ဝါစာ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာကမ္မန္တ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာအာဇီဝ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာဝါယာမ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာသတိ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။ သမ္မာသမာဓိ ဟူသော ဓမ္မသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဓမ္မတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဓမ္မတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ- အကြောင်း အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

မြင်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ အာရုံကို ရှေးရှုတင်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဖြူစင်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ထင်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။

မြင်ခြင်းသဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းသဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းသဘော ဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ဖြူစင်ခြင်းသဘော ဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော ဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ ထင်ခြင်းသဘော ဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘော ဟူသော အတ္ထသည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော အတ္ထတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနက်-အကျိုး အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတရားတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ရှစ်ပါးသော အကျိုးတရားတို့ကို ကောင်းစွာပြခြင်းငှါ သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ပါဠိကို ထုတ်ဆိုခြင်း ဓမ္မနိရုတ္တိတို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း အတ္ထနိရုတ္တိ တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော နိရုတ္တိတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော နိရုတ္တိတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါအထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

ရှစ်ပါးသော အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ရှစ်ပါးသော အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ထုတ်ဆိုမှုနိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် လည်း

ကောင်း ရှိကုန်၏။ အကြောင်းတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ အကျိုးတရားတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။ နိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်တို့သည် တစ်ခြားတည်း။

အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဤအထူးထူးသော ဉာဏ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထင်မြင်ဉာဏ် အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အနက်- အကျိုး အထူးထူး၌ ဖြစ်သော ပညာကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပါဠိ- အကြောင်း အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒါအထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ထင်မြင်ဉာဏ် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုအပ်၏။

နှစ်ဆယ့်ရှစ်ခုမြောက် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂၉-၃၁ - ဉာဏ်သုံးပါး အကျယ်ပြခြင်း

၇၈။ နေထိုင်ခြင်းအထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝိဟာရဋ္ဌဉာဏ်မည်သနည်း။ သမာပတ်ဝင်စားခြင်း အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သမာပတ္တဋ္ဌဉာဏ်မည်သနည်း။ နေထိုင်ခြင်း၊ ဝင်စားခြင်း အထူးထူး (နှစ်ပါးစုံ) ၌ဖြစ်သော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝိဟာရသမာပတ္တဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

သင်္ခါရနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အနိမိတ္တဝိဟာရမည်၏။

တဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရမည်၏။

အတ္တဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် သုညတဝိဟာရမည်၏။

သင်္ခါရနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အနိမိတ္တသမာပတ်မည်၏။

တောင့်တခြင်းတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံး သွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တခြင်း တဏှာ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတသမာပတ်မည်၏။

အတ္တဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် သုညတသမာပတ်မည်၏။

သင်္ခါရနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော် လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာ ဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်မှ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသော် လည်းကောင်း အနိမိတ္တဝိဟာရ သမာပတ် မည်၏။

တောင့်တခြင်းတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်းတဏှာကင်းရာ၌နှလုံး သွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တခြင်းတဏှာကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စား သော်လည်းကောင်း အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

အတ္တဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော် လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာ ဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသော် လည်း ကောင်း သုညတဝိဟာရသမာပတ် မည်၏။

၇၉။ ရူပနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ရူပနိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အနိမိတ္တဝိဟာရမည်၏။

ရုပ်၌ တောင့်တခြင်းတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတဝိပဿနာ မည်၏။

ရုပ်ဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် သုညတဝိပဿနာမည်၏။

ရူပနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ရူပနိမိတ်ကင်းခြင်း၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အနိမိတ္တသမာပတ် မည်၏။

ရုပ်၌တောင့်တခြင်းတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တခြင်းတဏှာကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတသမာပတ်မည်၏။

ရုပ်ဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် သုညတသမာပတ်မည်၏။

ရူပနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ရူပနိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော် လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ်မှ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသော် လည်းကောင်း အနိမိတ္တဝိဟာရသမာပတ် မည်၏။

ရုပ်၌ တောင့်တခြင်း တဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တခြင်းတဏှာကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စား သော်လည်းကောင်း အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

ရုပ်ဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော် လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာ ဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းရာ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသော် လည်းကောင်း သုညတဝိဟာရသမာပတ် မည်၏။

ဝေဒနာနိမိတ်ကို။ပ။

သညာနိမိတ်ကို။ သင်္ခါရနိမိတ်ကို။ ဝိညာဉ်နိမိတ်ကို။ စက္ခုနိမိတ်ကို။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဇရာမရဏ နိမိတ်ကင်းခြင်း၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အနိမိတ္တဝိဟာရမည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏ၌ တောင့်တမှုတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တမှု တဏှာကင်းရာ၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့၍တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော် သုညတဝိဟာရ မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဇရာမရဏနိမိတ်၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော သင်္ခါရနိမိတ် ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အနိမိတ္တသမာပတ်မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏ၌ တောင့်တမှုတဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းရာ၌နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တခြင်း တဏှာကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် အပ္ပဏိဟိတ သမာပတ် မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏ ဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ (ဖိုလ်ကို) ဝင်စားသည်ရှိသော် သုညတဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏနိမိတ်ကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏ ကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော ဇရာမရဏ နိမိတ်ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ ဝင်စားသော်လည်းကောင်း အနိမိတ္တဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏ၌ တောင့်တမှု တဏှာကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် တောင့်တမှု တဏှာကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သော တရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော တောင့်တမှု တဏှာ ကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ ဝင်စားသော် လည်းကောင်း အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာမရဏဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကို ဘေးအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သူသည် ဆိတ်သုဉ်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့၍ တွေ့၍ ပျက်ခြင်းကို ရှုသည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်သောတရားကို လျစ်လျူရှု၍ ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၍ ဝင်စားသော်လည်းကောင်း သုညတဝိဟာရသမာပတ်မည်၏။

သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသောနေခြင်း 'အနိမိတ္တဝိဟာရ' သည် တစ်ခြားတည်း။ တောင့်တမှု တဏှာ ကင်းသော နေခြင်း 'အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ' သည် တစ်ခြားတည်း။ ဆိတ်သုဉ်း၍နေခြင်း 'သုညတဝိဟာရ' သည် တစ်ခြားတည်း။ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသော ဝင်စားခြင်း 'အနိမိတ္တသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။ တောင့်တမှု တဏှာကင်းသော ဝင်စားခြင်း 'အပ္ပဏိဟိသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။ ဆိတ်သုဉ်း၍ ဝင်စားခြင်း 'သုညတသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်း၍ နေခြင်း ဟူသော ဝင်စားခြင်း 'အနိမိတ္တဝိဟာရသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။ တောင့်တမှု တဏှာကင်း၍ နေခြင်း ဟူသော ဝင်စားခြင်း 'အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။ ဆိတ်သုဉ်း၍ နေခြင်း ဟူသော ဝင်စားခြင်း 'သုညတ ဝိဟာရသမာပတ်' သည် တစ်ခြားတည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် နေထိုင်ခြင်း အထူးထူး၌ ဖြစ်သော ပညာကို ဝိဟာရဋ္ဌဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။ ဝင်စားမှုအထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို သမာပတ္တဋ္ဌဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

နေထိုင်ခြင်း၊ ဝင်စားခြင်း အထူးထူး (နှစ်ပါးစုံ) ၌ဖြစ်သောပညာကို ဝိဟာရသမာပတ္တဋ္ဌနာနတ္တဉာဏ် မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်တစ်ခုမြောက် ဉာဏ်သုံးပါး အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၂ - အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၀။ တည်တံ့ရေးသမာဓိ စင်ကြယ်သည်ဖြစ်၍ အာသဝေါတရားတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ် မည်သနည်း။

ဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ထိုသမာဓိ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် အာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်,ကုန်၏။ ဤသို့ ရှေးဦးစွာ သမထဖြစ်၏။ နောက်၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခန်း၏။ ယင်းသို့ တည်တံ့ရေးသမာဓိ၏ စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာသဝေါတရားတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌ဖြစ်သောပညာကို အာနန္တရိက သမာဓိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

အာသဝေါတရားဟူရာ၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့ကား အဘယ်တို့နည်း။

ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့တည်း။

ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် အဘယ်၌ ကုန်, ကုန်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ အပါယ်သို့လားစေတတ်သော ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤသောတာပတ္တိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသော ကာမာသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၌ အတူတကွ တည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါး၌ အတူတကွတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤသကဒါဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်,ကုန်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၌ အတူတကွတည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါး၌ အတူတကွတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤအနာဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်,ကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ ဤအရဟတ္တမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

မပျက်စီးကြောင်း အဗျာပါဒ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အလင်းရောင်အမှတ် 'အာလောကသညာ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပျံ့လွင့်ခြင်းကင်းသော သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း 'ဓမ္မဝဝတ္ထာန်' ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဉာဏ်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဌမဈာန်၏အစွမ်း အားဖြင့်။ ဒုတိယဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တတိယဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စတုတ္ထဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပထဝီကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာပေါကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တေဇောကသိုဏ်း၏ အစွမ်း အားဖြင့်။ ဝါယောကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နီလကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပီတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လောဟိတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဩဒါတကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာကာသ ကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိညာဏကသိုဏ်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဓမ္မာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သံဃာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သီလာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စာဂါနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

ဒေဝတာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အာနာပါနဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ မရဏဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယဂတာသတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပသမာနုဿတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥဒ္ဓုမာတက သညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိနီလကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိပုဗ္ဗကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိစ္ဆိဒ္ဒကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိက္ခာယိတကသညာ၏ အစွမ်း အားဖြင့်။ ဝိက္ခိတ္တက သညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဟတဝိက္ခိတ္တကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ လောဟိတက သညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ပုဠုဝကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အဋ္ဌိကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။

၈၁။ ရှည်သောထွက်သက် 'အဿာသ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ရှည်သောဝင်သက် 'ပဿာသ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တိုသောထွက်သက် 'အဿာသ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တိုသောဝင်သက် 'ပဿာသ'၏ အစွမ်း အားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ထွက်သက် ဝင်သက်အပေါင်းကို ထင်စွာ ပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ထွက်သက် ဝင်သက်အပေါင်းကို ထင်စွာ ပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်း အားဖြင့်။ ရုန့်ရင်းသော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ရုန့်ရင်း သော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'ကို ထင်စွာ ပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ချမ်းသာ 'သုခ'ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ချမ်းသာ 'သုခ'ကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သညာ၊ ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သညာ၊ ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သညာ၊ ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သညာ၊ ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအား ဖြင့်။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ်ကို အလွန်ဝမ်းမြောက်စေလျက် ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ်ကို အလွန်ဝမ်းမြောက်စေလျက် ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ်ကို အညီအညွတ်ထားလျက်။ပ။ စိတ်ကို လွတ်စေလျက်။ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ထိုသမာဓိ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် အာသဝေါ တရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။ ဤသို့ ရှေးဦးစွာ သမထ ဖြစ်၏။ နောက်၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခြင်းဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် တည်တံ့ရေးသမာဓိ စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာသဝေါတရားတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

အာသဝေါတရားဟူရာ၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့ကား အဘယ်တို့နည်း။

ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့တည်း။

ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် အဘယ်၌ ကုန်,ကုန်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ အပါယ်သို့လားစေတတ်သော ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤသောတာပတ္တိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသော ကာမာသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၌ အတူတကွ တည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါး၌ အတူတကွတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤသကဒါဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၌ အတူတကွတည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါး၌ အတူတကွတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ဤအနာဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ကုန်၏။ ဤအရဟတ္တမဂ်၌ ထို အာသဝေါတရားတို့သည် ကုန်, ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့ရေးသမာဓိ၏ စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာသဝေါတရားတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်နှစ်ခုမြောက် အာနန္တရိကသမာဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၃ - အရဏဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၂။ ဝိပဿနာဉာဏ်လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော ဝိပဿနာပညာ၊ ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရသို့ရောက်သည့် အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိပညာ၊ မြတ်သောဖလသမာပတ်၌ ညွတ်သည့် ပုဗ္ဗဘာဂပညာသည် အဘယ် သို့လျှင် အရဏဝိဟာရဉာဏ် မည်သနည်း။

ဒဿနာဓိပတေယျံဟူရာ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ ဆင်းရဲ 'ဒုက္ခ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ ရုပ်၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ ရုပ်၌ ဆင်းရဲ 'ဒုက္ခ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ ရုပ်၌ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျ မည်၏။

ခံစားမှု 'ဝေဒနာ' ၌။ပ။ မှတ်သားမှု 'သညာ' ၌။ ပြုပြင်မှု 'သင်္ခါရ' တို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ' ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'၌ ဆင်းရဲ 'ဒုက္ခ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'၌ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဒဿနာဓိပတေယျမည်၏။

သန္တော စ ဝိဟာရာဓိဂမော ဟူရာ၌ ဆိတ်သုဉ်း၍နေခြင်းသည် ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရာဓိဂမ မည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသော နေခြင်းသည် ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရာဓိဂမ မည်၏။ တောင့်တမှု 'တဏှာ' ကင်းသော နေခြင်းသည် ငြိမ်သက်သော ဝိဟာရာဓိဂမမည်၏။

ပဏီတာဓိမုတ္တတာဟူရာ၌ ဆိတ်သုဉ်းရာ၌ နှလုံးသွင်းသည်၏ အဖြစ်သည် ပဏီတာဓိမုတ္တတာ မည်၏။ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ပဏီတာဓိမုတ္တတာ မည်၏။ တောင့်တမှု 'တဏှာ' ကင်းရာ၌ နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ပဏီတာဓိမုတ္တတာမည်၏။

အရဏဝိဟာရောဟူရာ၌ ပဌမစျာန်သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။ ဒုတိယစျာန်သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။ တတိယစျာန်သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။ စတုတ္ထစျာန်သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ် သည် အရဏဝိဟာရမည်၏။

အရဏဝိဟာရောဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်သနည်း။

ပဌမစျာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ ဒုတိယစျာန်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'တို့ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ တတိယစျာန်ဖြင့်နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ စတုတ္ထစျာန်ဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခတို့ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာကို၊ ပဋိဃသညာကို၊ နာနတ္တသညာကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတန သညာကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာ ယတနသညာကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အရဏဝိဟာရမည်၏။ ဤဆိုပြီးသည်ကား အရဏ ဝိဟာရ မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်လျှင် အကြီးအမှူး ရှိသော ဝိပဿနာ ပညာ၊ ငြိမ်သက်သော ဖလသမာပတ်သို့ ရောက်သည့် အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိပညာ၊ မြတ်သော ဖလ သမာပတ်၌ ညွှတ်သည့် ပုဗ္ဗဘာဂပညာကို အရဏဝိဟာရဉာဏ် မည်၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်သုံးခုမြောက် အရဏဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၄ - နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၃။ အားနှစ်မျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ သင်္ခါရသုံးမျိုးတို့၏ ငြိမ်းခြင်းကြောင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၊ ကိုးမျိုးသော သမာဓိဖြစ်ခြင်းတို့ဖြင့် လေ့ကျင့်ပွါးထုံခြင်း တည်းဟူသော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် မည်သနည်း။

အားနှစ်မျိုး ဟူရာ၌ အားတို့သည် သမထအား၊ ဝိပဿနာအားနှစ်ပါးတို့တည်း။

သမထအား ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထအား မည်၏။ မပျက်စီးစေလိုခြင်း အဗျာပါဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထအား မည်၏။

အာလောကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထအား မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထ အား မည်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထအား မည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထအား မည်၏။

သမထအား ဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် သမထအား မည်သနည်း။

ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရား၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအားမည်၏။ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။ တတိယဈာန်ဖြင့်နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခ ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအားမည်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ၌ မတုန် လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ၌ မတုန်လှုပ် တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။ နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာ ယတနသညာ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအား မည်၏။

ပျံ့လွင့်မှု၌ လည်းကောင်း၊ ပျံ့လွင့်မှုနှင့်တကွဖြစ်သော ကိလေသာ၌ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာ၌လည်း ကောင်း မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် သမထအားမည်၏။ ဤသည်ကား သမထအားတည်း။

ဝိပဿနာအား ဟူသည် အဘယ်နည်း။

အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအားမည်၏။ ဒုက္ခဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအားမည်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအားမည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။

ရုပ်၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအားမည်၏။ပ။ ရုပ်၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအားမည်၏။ ခံစားမှု 'ဝေဒနာ' ၌။ပ။ မှတ်သားမှု 'သညာ' ၌။ ပြုပြင်မှု 'သင်္ခါရ' တို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ' ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဝိပဿနာအား မည်၏။

ဝိပဿနာအား ဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် ဝိပဿနာအား မည်သနည်း။

အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအား မည်၏။ ဒုက္ခဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ချမ်းသာဟူသောအမှတ် 'သုခသညာ' ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအားမည်၏။ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် 'အတ္တသညာ' ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအား မည်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့်နှစ်သက်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ် တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအား မည်၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ရာဂ၌ မတုန်လှုပ် တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအားမည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပွါးကြောင်း 'သမုဒယ'၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအားမည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် စွဲယူရာ၌ မတုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအားမည်၏။ အဝိဇ္ဇာ၌လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာ၌လည်းကောင်း၊ ရုပ်နာမ်အစု၌ လည်းကောင်း မတုန်လှုပ် တတ်သောကြောင့် ဝိပဿနာအား မည်၏။ ဤသည်ကား ဝိပဿနာအားတည်း။

တယော စ သင်္ခါရာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ- ဟူရာ၌ အဘယ်သုံးပါးသော သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း တို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း။

ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စားသူအား ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'ဟု ဆိုအပ်သော ဝစီသင်္ခါရ တို့ ငြိမ်းကုန်၏။ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားသူအား ထွက်သက် ဝင်သက် 'အဿာသ ပဿာသ'ဟု ဆိုအပ်သော ကာယသင်္ခါရတို့ ငြိမ်းကုန်၏။ သညာနှင့် ဝေဒနာချုပ်ခြင်းကို ဝင်စားသူအား သညာ၊ ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တသင်္ခါရတို့ ငြိမ်းကုန်၏။ ဤသုံးပါးသော သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းခြင်း တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

၈၄။ သောဠသဟိ ဉာဏစရိယာဟိ- ဟူရာ၌ အဘယ် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယတို့ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ ဒုက္ခဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ အနတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယ မည်၏။ တစ်ဖန် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ ဝဋ်ကင်းခြင်း၌ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယ မည်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်သည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ အနာဂါမိမဂ်သည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယ မည်၏။ အနာဂါမိဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယ မည်၏။ အရဟတ္တ မဂ်သည် ဉာဏ် ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယ မည်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဝင်စားခြင်းသည် ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယမည်၏။ ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း ဉာဏစရိယတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

၈၅။ နဝဟိ သမာဓိစရိယာဟိ-ဟူရာ၌ အဘယ်ကိုးပါးသော တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယ တို့ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သနည်း။

ပဌမစျာန်သည် တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယမည်၏။ ဒုတိယစျာန်သည် တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယမည်၏။ တတိယစျာန်သည် တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယမည်၏။ စတုတ္ထစျာန်သည် တည်ကြည်မှု ဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယ မည်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်သည်။ပ။ ဝိညာဏဉ္စာ ယတန သမာပတ်သည်။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်သည်။ နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ် သည် တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယ မည်၏။

ပဌမစျာန်ကို ရရန် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်' သည် လည်းကောင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ' သည် လည်း ကောင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'သည် လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'သည် လည်းကောင်း၊ စိတ်တည်ကြည်ခြင်း 'စိတ္တေကဂ္ဂတာ'သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ပ။

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရရန် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်' သည်လည်းကောင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'သည် လည်းကောင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ' သည် လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'သည် လည်းကောင်း၊ စိတ်တည်ကြည်ခြင်း 'စိတ္တေကဂ္ဂတာ'သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဤကိုးပါးသော တည်ကြည်မှုဖြစ်ခြင်း သမာဓိစရိယတို့ဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ဝသီဟူရာ၌ အလေ့အလာ 'ဝသီ'တို့သည် ဆင်ခြင်ခြင်းအလေ့အလာ'အာဝဇ္ဇနဝသီ'၊ ဝင်စားခြင်း အလေ့အလာ 'သမာပဇ္ဇနဝသီ'၊ ဆောက်တည်ခြင်းအလေ့အလာ 'အဓိဋ္ဌာနဝသီ'၊ ထခြင်းအလေ့အလာ 'ဝုဋ္ဌာနဝသီ'၊ တစ်ဖန်ရှုခြင်းအလေ့အလာ 'ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီ'၊ ဤငါးပါးတို့တည်း။

ပဌမစျာန်ကို ဆင်ခြင်လိုသောအရပ်၌ ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်လိုသောအခါ၌ ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်လို သလောက် ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့် အာဝဇ္ဇနဝသီမည်၏။

ပဌမစျာန်ကို ဝင်စားလိုသော အရပ်၌ ဝင်စား၏။ ဝင်စားလိုသော အခါ၌ ဝင်စား၏။ ဝင်စားလို သလောက် ဝင်စား၏။ ဝင်စားခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့် သမာပဇ္ဇနဝသီမည်၏။

ပဌမစျာန်ကို ဆောက်တည်လိုသောအရပ်၌ ဆောက်တည်၏။ ဆောက်တည်လိုသောအခါ၌ ဆောက်တည်၏။ ဆောက်တည်လိုသလောက် ဆောက်တည်၏။ ဆောက်တည်ခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိသော ကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဝသီမည်၏။

ပဌမစျာန်ကို ထလိုသောအရပ်၌ ထ၏။ ထလိုသောအခါ၌ ထ၏။ ထလိုသလောက် ထ၏။ ထခြင်း၌ နှေးသည်၏ အဖြစ် မရှိသောကြောင့် ဝုဋ္ဌာနဝသီမည်၏။

ပဌမစျာန်ကို နောက်တစ်ဖန် ရှုလိုသော အရပ်၌ ရှု၏။ နောက်တစ်ဖန် ရှုလိုသော အခါ၌ရှု၏။ နောက်တစ်ဖန် ရှုလိုသလောက် ရှု၏။ နောက်တစ်ဖန် ရှုခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီ မည်၏။

ဒုတိယစျာန်ကို။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ဆင်ခြင်လိုသောအရပ်၌ ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်လိုသောအခါ၌ ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်လိုသလောက် ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိ သောကြောင့် အာဝဇ္ဇနဝသီမည်၏။

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ဝင်စားလိုသောအရပ်၌ ဝင်စား၏။ ဝင်စားလိုသောအခါ၌ ဝင်စား၏။ ဝင်စားလိုသလောက် ဝင်စား၏။ ဝင်စားခြင်း၌ နှေးသည်၏အဖြစ် မရှိသောကြောင့် သမာပဇ္ဇနဝသီ မည်၏။ပ။ ဆောက်တည်၏။ ထ၏။ နောက်တစ်ဖန် ရှု၏။ နောက်တစ်ဖန် ရှုခြင်း၌ နှေးသည်၏ အဖြစ် မရှိသောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီ မည်၏။

အလေ့အလာဝသီတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အားနှစ်မျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ သင်္ခါရ သုံးမျိုးတို့၏ ငြိမ်းခြင်း ကြောင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်မျိုးသော ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၊ ကိုးမျိုးသော သမာဓိဖြစ်ခြင်း တို့ဖြင့် လေ့ကျင့် ပွါးထုံခြင်း တည်းဟူသော ပညာကို နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်လေးခုမြောက် နိရောဓသမာပတ္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၅ - ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၆။ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြစ်စဉ်ကို ရုပ်သိမ်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ဆင်ခြင်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓ၏ ဖြစ်ခြင်း ကို ကုန်စေ၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ တရားကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းဖြင့် ယုံမှားခြင်း 'ဝိစိကိစ္ဆာ'၏။ပ။ ဉာဏ်ဖြင့် မသိခြင်း 'အဝိဇ္ဇာ'၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်း၏။ပ။

ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာ အားလုံးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ဆင်ခြင်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဝိပါက်ကမ္မဇရုပ်အကြွင်းမရှိသော နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော သူအား ဤမျက်စိဖြစ်ခြင်းကိုလည်း ကုန်စေ၏။ တစ်ပါးသော မျက်စိဖြစ်ခြင်း သည်လည်း မဖြစ်ပေ။ ဤနားဖြစ်ခြင်းကိုလည်း။ပ။ နှာခေါင်းဖြစ်ခြင်းကို။ လျှာဖြစ်ခြင်းကို။ ကိုယ်ဖြစ်ခြင်းကို။ စိတ် ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ တစ်ပါးသော စိတ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း မဖြစ်ပေ။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြစ်စဉ်ကို ကုန်စေရာ၌ဖြစ်သောပညာသည် ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ် သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြစ်စဉ်ကို ရုပ်သိမ်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်ငါးခုမြောက် ပရိနိဗ္ဗာနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၆ - သမသီသဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၇။ တရားအားလုံးတို့ကို ကောင်းစွာ ဖြတ်ရာ၊ ချုပ်ရာ၌ တစ်ဖန်မဖြစ်သောပညာသည် အဘယ် သို့လျှင် သမသီသဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

သဗ္ဗဓမ္မာနံဟူရာ၌ ခန္ဓာ ငါးပါး၊ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓာတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတ၊ ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ၊ လောကုတ္တရာတရားတို့သည် အလုံးစုံ သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။

သမ္မာသမုစ္ဆေဒဟူရာ၌ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ မေတ္တာဖြင့် ဒေါသကို ကောင်းစွာ ဖြတ်၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ သမာဓိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို ကောင်းစွာ ဖြတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။

ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့ကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံ သော ကိလေသာတို့ကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။

နိရောဓဟူရာ၌ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ချုပ်စေ၏။ မေတ္တာဖြင့် ဒေါသကို ချုပ်စေ၏။ အာလောက သညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို ချုပ်စေ၏။ သမာဓိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ချုပ်စေ၏။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ချုပ်စေ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို ချုပ်စေ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို ချုပ်စေ၏။

ပဌမဈာန်ဖြင့် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရားတို့ကို ချုပ်စေ၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ချုပ်စေ၏။

အနုပဋ္ဌာနတာ ဟူရာ၌ ဈာန်ကို ရသောသူအား ကာမစ္ဆန္ဒသည် မဖြစ်။ အဗျာပါဒကို ရသောသူအား ဗျာပါဒသည် မဖြစ်။ အာလောကသညာကို ရသောသူအား ထိနမိဒ္ဓသည် မဖြစ်။ သမာဓိကို ရသော သူအား ဥဒ္ဓစ္စသည် မဖြစ်။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းကို ရသောသူအား ဝိစိကိစ္ဆာသည် မဖြစ်။ ဉာဏ်ကို ရသောသူအား အဝိဇ္ဇာသည် မဖြစ်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ရသောသူအား မမွေ့လျော်ခြင်းသည် မဖြစ်။

ပဌမဈာန်ကို ရသော သူအား အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့သည် မဖြစ်ကုန်။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရသော သူအား အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည် မဖြစ်ကုန်။

သမဟူရာ၌ ကာမအလိုဆန္ဒကို ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဈာန်သည် သမ မည်၏။ ဒေါသကို ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မေတ္တာသည် သမ မည်၏။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အာလောကသညာသည် သမ မည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သမာဓိသည် သမ မည်၏။ ယုံမှားခြင်း 'ဝိစိကိစ္ဆာ'ကို ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် သမ မည်၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဉာဏ်သည် သမ မည်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သမ မည်၏။ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရားတို့ကို ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပဌမဈာန်သည် သမ မည်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် သမ မည်၏။

သီသဟူရာ၌ တဏှာ ဟူသော ကြောင့်ကြမှုပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'ပလိဗောဓသီသ'၊ မာနဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ ပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'ဝိနိဗန္ဓနသီသ'၊ ဒိဋ္ဌိဟူသော အမှားသုံးသပ်မှု ပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'ပရာမာသသီသ'၊ ဥဒ္ဓစ္စဟူသော ပျံ့လွင့်မှုပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'ဝိက္ခေပသီသ'၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော ညစ်နွမ်းကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'သံကိလေသသီသ'၊ သဒ္ဓါဟူသော ဆုံးဖြတ်မှုပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'အဓိမောက္ခ သီသ'၊ ဝီရိယဟူသော ချီးမြှောက်မှု ပြဋ္ဌာန်းသောတရား 'ပဂ္ဂဟသီသ'၊ သတိဟူသော ထင်မြင်မှု ပြဋ္ဌာန်းသော တရား 'ဥပဋ္ဌာနသီသ'၊ တည်ကြည်ခြင်း 'သမာဓိ'ဟူသော မပျံ့လွင့်မှု ပြဋ္ဌာန်းသော တရား 'အဝိက္ခေပသီသ'၊ ပညာဟူသော သိမြင်မှု ပြဋ္ဌာန်းသော တရား 'ဒဿနသီသ'၊ ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော ဖြစ်မှုပြဋ္ဌာန်းသော တရား 'ပဝတ္တသီသ'၊ လွတ်မြောက်ခြင်း 'ဝိမောက္ခ'ဟူသော အာရုံပြဋ္ဌာန်းသော တရား 'ဂေါစရသီသ'၊ ချုပ်ငြိမ်းရာ ဟူသော သင်္ခါရတရားတို့၏ အဆုံးစွန်ဖြစ်သော တရား 'သင်္ခါရသီသ'၊ ဤ တစ်ဆယ့်သုံးပါးသော သီသ တို့တည်း။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် တရားအားလုံးတို့ကို ကောင်းစွာ ဖြတ်ရာ၊ ချုပ်ရာ၌ တစ်ဖန် ဖြစ်သောပညာကို သမသီသဋ္ဌဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်ခြောက်ခုမြောက် သမသီသဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၇ - သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၈။ [၁]* သီးခြားဖြစ်သောတရား၊ အထူးထူးသောတရားတို့၏ တန်ခိုးကို ကုန်စေရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ် မည်သနည်း။

ပုထုဟူရာ၌ ရာဂသည် သီးခြား 'ပုထု' ဖြစ်၏။ ဒေါသသည် သီးခြား 'ပုထု' ဖြစ်၏။ မောဟသည် သီးခြား 'ပုထု' ဖြစ်၏။ ကောဓသည်။ပ။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း 'ဥပနာဟ' သည်။ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း 'မက္ခ' သည်။ အဖျင်းမူခြင်း 'ပလာသ' သည်။ ငြူစူခြင်း 'ဣဿာ' သည်။ ဝန်တိုခြင်း 'မစ္ဆရိယ' သည်။ လှည့်ပတ်ခြင်း 'မာယာ'သည်။ စဉ်းလဲခြင်း 'သာဌေယျ' သည်။ ခက်ထန်ခြင်း 'ထမ္ဘ' သည်။ ပြိုင်ဆိုင်ခြင်း 'သာရမ္ဘ'သည်။ ထောင်လွှားခြင်း 'မာန'သည်။ အလွန်ထောင်လွှားခြင်း 'အတိမာန' သည်။ ယစ်ခြင်း 'မဒ' သည်။ မေ့လျော့ခြင်း 'ပမာဒ' သည်။ ကိလေသာအားလုံးတို့သည်။ ဒုစရိုက်အားလုံးတို့သည်။ ပြုပြင်တတ်သော အဘိသင်္ခါရအားလုံးတို့သည်။ အလုံးစုံသော ဘဝတစ်ပါးသို့ လားစေတတ်သော ကံတို့သည် သီးခြား'ပုထု'မည်ကုန်၏။

နာနတ္တေကတ္တံဟူရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒသည် အထူးထူးနာနတ္တမည်၏၊ ဈာန်သည် တစ်ခုတည်း ဧကတ္တ မည်၏။ ဒေါသသည် နာနတ္တမည်၏၊ မေတ္တာသည် ဧကတ္တမည်၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် နာနတ္တမည်၏၊ အာလောကသညာသည် ဧကတ္တမည်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'သည် နာနတ္တမည်၏၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း 'သမာဓိ' သည် ဧကတ္တမည်၏။ ယုံမှားခြင်း 'ဝိစိကိစ္ဆာ'သည် နာနတ္တမည်၏၊ တရားကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းသည် ဧကတ္တမည်၏။ မသိခြင်း 'အဝိဇ္ဇာ' သည် နာနတ္တမည်၏၊ ဉာဏ်သည် ဧကတ္တမည်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်း သည် နာနတ္တမည်၏၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဧကတ္တမည်၏။ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့သည် နာနတ္တမည်၏၊ ပဌမဈာန်သည် ဧကတ္တမည်၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့သည် နာနတ္တမည်၏၊ အရဟတ္တမဂ်သည် ဧကတ္တ မည်၏။

တေဇ'တန်ခိုး'ဟူရာ၌ တန်ခိုးတို့သည် သီလတည်းဟူသော စရဏတေဇ၊ သမာဓိတည်းဟူသော ဂုဏတေဇ၊ ဝိပဿနာတည်းဟူသောပညာတေဇ၊ အရိယမဂ်ကုသိုလ်တည်းဟူသော ပုညတေဇ၊ ဘုရား စကား တည်းဟူသော ဓမ္မတေဇ ဟူ၍ ငါးမျိုးတို့သည်း။

သီလတည်းဟူသော စရဏတန်ခိုး ထက်မြက်သောကြောင့် သီလမရှိသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော ဒုဿီလ တန်ခိုး ကုန်ခန်းပျောက်ပျက်၏။ သမာဓိ တည်းဟူသော ဂုဏတန်ခိုးထက်မြက်သောကြောင့် သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စတန်ခိုး ကုန်ခန်းပျောက်ပျက်၏။ ဝိပဿနာ တည်းဟူသော ပညာတန်ခိုး ထက်မြက်သောကြောင့် ဝိပဿနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မောဟတန်ခိုး ပျောက်ပျက်၏။ အရိယ မဂ်ကုသိုလ်တည်းဟူသော ပုညတန်ခိုး ထက်မြက်သောကြောင့် အကုသိုလ်ကံ တန်ခိုး ပျောက်ပျက်၏။ ဘုရားရှင် စကားတော် တည်းဟူသော ဓမ္မတန်ခိုး ထက်မြက်သောကြောင့် အထူးထူးသော တိတ္ထိတို့၏ အယူ တည်းဟူသော စကားတန်ခိုး ပျောက်ပျက်၏။

သလ္လေခဟူရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒသည် အသလ္လေခမည်၏၊ ဈာန်သည် သလ္လေခမည်၏။ ဒေါသသည် အသလ္လေခမည်၏၊ မေတ္တာသည် သလ္လေခမည်၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် အသလ္လေခမည်၏၊ အာလောကသညာ သည် သလ္လေခမည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စသည် အသလ္လေခမည်၏၊ သမာဓိသည် သလ္လေခမည်၏။ ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာ သည် အသလ္လေခမည်၏၊ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် သလ္လေခမည်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် အသလ္လေခ မည်၏၊ ဉာဏ်သည် သလ္လေခမည်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းသည် အသလ္လေခမည်၏၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သလ္လေခမည်၏။ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့သည် အသလ္လေခမည်၏၊

ပဋ္ဌမစျာန်သည် သလ္လေခ မည်၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့သည် အသလ္လေခမည်၏၊ အရဟတ္တမဂ်သည် သလ္လေခမည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သီးခြားဖြစ်သောတရား၊ အထူးထူးသော တရားတို့၏ တန်ခိုးကို ကုန်စေရာဖြစ်သောပညာကို သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်ခုနစ်ခုမြောက် သလ္လေခဋ္ဌဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

၁။ ✻ ပါဠိတော်၌ "ပုထုနာနတ္တတေဇပရိယာဒါနေ"ဟု ရှိသော်လည်း "နာနတ္တေကတ္တန္တိဧတ္ထ ဥဒ္ဒေသေ ဧကတ္တသဒ္ဒဿ အဘာဝေပိ နာနတ္တေကတ္တာနံ အညမညာပေက္ခတ္တံ ဧကတ္တမ္ပိ နိဒ္ဒိသိတုကာမေန နာနတ္တေကတ္တန္တိ ဥဒ္ဒေသော ကတော" အဋ္ဌကထာပါဠ်ကို ထောက်၍ လည်းကောင်း၊ ဤကျမ်းအစ မာတိကာကိုထောက်၍လည်းကောင်း ဧကတ္တအနက်ကို ထည့်သွင်း၍ မြန်မာပြန်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၈ - ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၈၉။ မဆုတ်နစ်သောစိတ်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သောစိတ်တို့ကို အားပေးထောက်ပံ့ခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ် မည်သနည်း။

မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော ကုသိုလ်တရားတို့ တည်တံ့ခြင်းငှါ၊ မပျောက်ပျက်ခြင်းငှါ၊ တိုးပွါးခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစွာ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ပွါးများခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံခြင်းငှါ၊ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

မဖြစ်သေးသော ကာမစ္ဆန္ဒကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

မဖြစ်သေးသောစျာန်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသောစျာန်ကို တည်တံ့ခြင်းငှါ၊ မပျောက်ပျက်ခြင်းငှါ၊ တိုးပွါးခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစွာဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ပွါးများ ခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်း သဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။ပ။

မဖြစ်သေးသော ကိလေသာအားလုံးတို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။ပ။

မဖြစ်သေးသော အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ဖြစ်ပြီးသော အရဟတ္တမဂ်ကို တည်တံ့ခြင်းငှါ၊ မပျောက်ပျက်ခြင်းငှါ၊ တိုးပွါးခြင်းငှါ၊ ပြန့်ပြောစွာဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ပွါးများခြင်းငှါ၊ ပြည့်စုံခြင်းငှါ မတွန့်တိုသည်၏အဖြစ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်ခြင်းသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် မဆုတ်နစ်သောစိတ်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သောစိတ်ကို အားပေးထောက်ပံ့ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်ရှစ်ခုမြောက် ဝီရိယာရမ္ဘဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃၉ - အတ္ထသန္ဒဿနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၀။ အထူးထူးသော တရားတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် အတ္ထသန္ဒဿနဉာဏ် မည်သနည်း။

နာနာဓမ္မာဟူရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတ၊ ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ၊ လောကုတ္တရာတရားတို့သည် အထူးထူး သောတရား 'ဓမ္မ' မည်ကုန်၏။

ပကာသနတာဟူရာ၌ ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပြတတ်၏၊ ရုပ်ကို ဒုက္ခအားဖြင့် ပြတတ်၏။ ရုပ်ကို အနတ္တအားဖြင့် ပြတတ်၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာ မရဏ'ကို အနိစ္စအားဖြင့် ပြတတ်၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာ မရဏ' ကို ဒုက္ခအားဖြင့် ပြတတ်၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ 'ဇရာ မရဏ' ကို အနတ္တအားဖြင့် ပြတတ်၏။

အတ္တသန္ဒဿနဟူရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်သူသည် စျာန်ဟူသောအကျိုးကို ပြ၏။ ဒေါသကို ပယ်စွန့်သူသည် မေတ္တာ ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်သူသည် အာလောကသညာ ဟူသော အကျိုးကိုပြ၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'ကို ပယ်စွန့်သူသည် သမာဓိဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ ယုံမှားခြင်း 'ဝိစိကိစ္ဆာ'ကို ပယ်စွန့်သူသည် တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း 'ဓမ္မဝဝတ္ထာန်' ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူသည် ဉာဏ်ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်စွန့်သူသည် ဝမ်းမြောက်ခြင်း 'ပါမောဇ္ဇ' ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားကို ပယ်စွန့်သူသည် ပဌမစျာန် ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်သူသည် အရဟတ္တမဂ်ဟူသော အကျိုးကို ပြ၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာ မည်၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူးသော တရားတို့ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြသောပညာကို အတ္တသန္ဒဿနဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

သုံးဆယ့်ကိုးခုမြောက် အတ္တသန္ဒဿနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄၀ - ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၁။ တရားအားလုံးတို့ကို တစ်ခုတည်း သိမ်းကျုံးရေတွက်အပ်သည့် အဖြစ်ဟူသောပညာ၊ ထူးခြားသော သဘော, တူသောသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် မည်သနည်း။

သဗ္ဗဓမ္မာနံဟူရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး။ပ။ လောကုတ္တရာတရားတို့သည် သဗ္ဗဓမ္မမည်ကုန်၏။

ဧကသင်္ဂဟတာ ဟူရာ၌ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း အဖြစ်ဖြင့် သဂြိုဟ်အပ်ကုန်၏။ ထင်ရှားရှိသောသဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိတ္ထိတို့ ကြံအပ်သော အတ္တမှ ကင်းသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မှန်ကန်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အထူးသိသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပိုင်းခြား၍ သိသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တရားသဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဓာတ်သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သိအပ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ပြု အပ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တွေ့ထိသော သဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အထူးထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း ဤတစ်ဆယ့် နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို တစ်ခုတည်း အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းကျုံး ရေတွက်အပ် ကုန်၏။

နာနတ္တေကတ္တံဟူရာ၌ ကာမစ္ဆန္ဒသည် အထူးထူး 'နာနတ္တ' မည်၏။ ၊ စျာန်သည် တစ်ခုတည်း 'ဧကတ္တ' မည်၏။ပ။ အလုံးစုံသောကိလေသာတို့သည် နာနတ္တမည်၏၊ အရဟတ္တမဂ်သည် ဧကတ္တမည်၏။

ပဋိဝေဓဟူရာ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းဟုဆိုအပ်သော သိခြင်းဖြင့် သိ၏။ သမုဒယ သစ္စာကို ပယ်၍ သိခြင်းဟုဆိုအပ်သော သိခြင်းဖြင့် သိ၏။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြု၍ သိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သိခြင်းဖြင့် သိ၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးများ၍ သိခြင်းဟုဆိုအပ်သော သိခြင်းဖြင့် သိ၏။

ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟူရာ၌ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ သောတာပတ္တိဖိုလ် ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ သကဒါဂါမိဖိုလ် ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ အနာဂါမိဖိုလ် ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင် သည် စင်ကြယ်၏။ အရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ ဉာဏ်အမြင်သည် စင်ကြယ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် တရားအားလုံးတို့ကို တစ်ခုတည်း သိမ်းကျုံး ရေတွက်အပ် သည်၏ အဖြစ် ဟူသောပညာ၊ ထူးခြားသော, တူသော သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိသောပညာကို ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

လေးဆယ်မြောက် ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

------

၄၁ - ခန္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၂။ သိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ခန္တိဉာဏ် မည်သနည်း။

ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် သိ၏။ ရုပ်ကို ဒုက္ခအားဖြင့် သိ၏။ ရုပ်ကို အနတ္တအားဖြင့် သိ၏။ သိသမျှသော တရားကို နှစ်သက်၏။ ဤသို့ သိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် ခန္တိဉာဏ်မည်၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'ကို အနိစ္စအားဖြင့် သိ၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ' ကို ဒုက္ခအားဖြင့် သိ၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'ကို အနတ္တအားဖြင့် သိ၏။ သိသမျှသောတရားကိုနှစ်သက်၏။ ဤသို့ သိသည်၏အဖြစ် ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် ခန္တိဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် သိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် ခန္တိဉာဏ် မည်၏။

လေးဆယ့်တစ်ခုမြောက် ခန္တိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

------

၄၂ - ပရိယောဂါဟဏဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၃။ ဉာဏ်ဖြင့်တွေ့ထိသောကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပရိယောဂါဟဏဉာဏ် မည်သနည်း။

ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် တွေ့၏။ ရုပ်ကို ဒုက္ခအားဖြင့် တွေ့၏။ ရုပ်ကို အနတ္တအားဖြင့် တွေ့၏။ တွေ့သမျှသော တရားသို့ သက်ဝင်၏။ ဤသို့ တွေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် ပရိယောဂါ ဟဏဉာဏ် မည်၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာ မရဏ' ကို အနိစ္စအားဖြင့် တွေ့၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာမရဏ'ကို ဒုက္ခအားဖြင့် တွေ့၏။ အိုခြင်း၊ သေခြင်း 'ဇရာ မရဏ' ကို အနတ္တအားဖြင့် တွေ့၏။ တွေ့သမျှသောတရားသို့ သက်ဝင်၏။ ဤသို့ တွေ့ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သောပညာသည် ပရိယောဂါဟဏဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် တွေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်သော ပညာကို ပရိယောဂါ ဟဏဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

လေးဆယ့်နှစ်ခုမြောက် ပရိယောဂါဟဏဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

------

၄၃ - ပဒေသဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၄။ စုပေါင်းလုံးစည်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပဒေသဝိဟာရဉာဏ် မည်သနည်း။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ ငြိမ်းခြင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ငြိမ်းခြင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၏ ငြိမ်းခြင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

သမ္မာသင်္ကပ္ပ အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ ငြိမ်းခြင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ပ။

မှားသောလွတ်မြောက်မှု အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ မှားသောလွတ်မြောက်မှု၏ ငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

မှန်သောလွတ်မြောက်မှု အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ မှန်သောလွတ်မြောက်မှု၏ ငြိမ်းခြင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ဆန္ဒအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ ဆန္ဒ၏ ငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ ဝိတက် အကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ ဝိတက်၏ ငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ သညာအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။ သညာ၏ ငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ဆန္ဒလည်း မငြိမ်း။ ဝိတက်လည်း မငြိမ်း။ သညာလည်း မငြိမ်း။ ထိုသို့ မငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ဆန္ဒသာ ငြိမ်း၏။ ဝိတက်လည်း မငြိမ်း။ သညာလည်း မငြိမ်း။ ထိုသို့ ဆန္ဒသာငြိမ်း၍ ဝိတက်၊ သညာတို့ မငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ဆန္ဒလည်း ငြိမ်း၏။ ဝိတက်လည်း ငြိမ်း၏။ သညာကား မငြိမ်း။ ထိုသို့ ဆန္ဒနှင့်ဝိတက်သာငြိမ်း၍ သညာကား မငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ဆန္ဒလည်း ငြိမ်း၏။ ဝိတက်လည်း ငြိမ်း၏။ သညာလည်း ငြိမ်း၏။ ထိုသို့ ငြိမ်းခြင်းအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

မရောက်သေးသော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ အားထုတ်ခြင်းရှိ၏။ ထိုသို့သောအရာသို့လည်း အစဉ်ရောက်သော် ထိုသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း ခံစားအပ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် စုပေါင်းစည်းလုံးခြင်း၌ဖြစ်သောပညာကို ပဒေသဝိဟာရ ဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

လေးဆယ့်သုံးခုမြောက် ပဒေသဝိဟာရဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄၄-၄၉ - ဆဝိဝဋ္ဋဉာဏ်, သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၅။ ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်သနည်း။

ဈာန်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူး အုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

မေတ္တာကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ဒေါသမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

အရောင်အလင်းအမှတ် 'အာလောကသညာ' ကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ထိနမိဒ္ဓမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

သမာဓိကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူး အုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ဉာဏ်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် အဝိဇ္ဇာမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် မမွေ့မလျော်ခြင်းမှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ပဌမဈာန်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ' တရားတို့မှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။ပ။

အရဟတ္တမဂ်ကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ သညာကြောင့် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် သညာဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကြီးမှူးအုပ်စိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော ပညာကို သညာ ဝိဝဋ္ဋဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၆။ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်သနည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒသည် အထူးထူး 'နာနတ္တ' မည်၏။ ဈာန်သည် တစ်ခုတည်း 'ဧကတ္တ' မည်၏။ ဧကတ္တဖြစ်သောဈာန်ကို ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကာမစ္ဆန္ဒမှ စိတ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။

ဒေါသသည် နာနတ္တမည်၏။ မေတ္တာသည် 'ဧကတ္တ' မည်၏။ ဧကတ္တဖြစ်သော မေတ္တာကို ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဒေါသမှ စိတ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် စေတော ဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ထိနမိဒ္ဓသည် နာနတ္တမည်၏။ အာလောကသညာသည် 'ဧကတ္တ' မည်၏။ ဧကတ္တဖြစ်သော အာလောက သညာကို ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိနမိဒ္ဓမှ စိတ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။ပ။

ကိလေသာအားလုံးတို့သည် နာနတ္တမည်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည် 'ဧကတ္တ' မည်၏။ ဧကတ္တဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကိလေသာအားလုံးမှ စိတ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အထူးထူး၌ဖြစ်သောပညာကို စေတောဝိဝဋ္ဋဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၇။ တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်သနည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်သူသည် ဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်တံ့၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။

ဒေါသကို စွန့်သူသည် မေတ္တာ၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်တံ့၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။

ထိနမိဒ္ဓကို စွန့်သူသည် အာလောကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်တံ့၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။ပ။

ကိလေသာအားလုံးတို့ကို စွန့်သူသည် အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်တည်တံ့၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် တည်တံ့စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို စိတ္တဝိဝဋ္ဋဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၈။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်သနည်း။

မျက်စိသည် ငါဟူသော အတ္တမှ လည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှ လည်းကောင်း၊ မြဲခြင်း နိစ္စမှ လည်းကောင်း၊ တည်တံ့ခြင်းဓုဝမှ လည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းသဿတမှ လည်းကောင်း၊ မဖောက် ပြန်တတ်သော သဘောတရားမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤသို့ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်သောသူ၏ မျက်စိဟု မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ဉာဏ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာ သည် ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

နားသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ နှာခေါင်းသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ လျှာသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ ကိုယ်သည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ စိတ်သည် ငါဟူသော အတ္တမှ လည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှ လည်းကောင်း၊ မြဲသော နိစ္စမှ လည်းကောင်း၊ တည်တံ့သောဓုဝမှ လည်းကောင်း၊ တည်မြဲသောသဿတမှ လည်းကောင်း၊ မဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရားမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤသို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင် သောသူ၏ စိတ်ဟု မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းမှ ဉာဏ်သည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ ဖြစ် သောပညာသည် ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၌ဖြစ်သောပညာကို ဉာဏဝိဝဋ္ဋဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၉၉။ စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ်မည်သနည်း။

ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

မေတ္တာဖြင့် ဒေါသကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

သမာဓိဖြင့် ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ' ကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းဖြင့် ယုံမှားခြင်း 'ဝိစိကိစ္ဆာ'ကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို စွန့်လွှတ်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၀။ မှန်ကန်သော သဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်သနည်း။

ဒုက္ခသစ္စာ၏ နှိပ်စက်ခြင်းသဘော၊ ပြုပြင်ခြင်းသဘော၊ ပူပန်ခြင်းသဘော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို ပိုင်းခြား၍သိသူသည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်သော သဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

သမုဒယသစ္စာ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘော၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်း ဖြစ်သောသဘော၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းသဘော၊ ကြောင့်ကြခြင်းသဘောကို စွန့်သောသူသည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်သောသဘော၌ ဖြစ်သောပညာ သည် သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

နိရောဓသစ္စာ၏ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘော၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘော၊ မပြုပြင်ရခြင်းသဘော၊ မသေခြင်း သဘောကို မျက်မှောက်ပြုသူသည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်သော သဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကြောင်းသဘော၊ နိရောဓ၏အကြောင်းဖြစ်သောသဘော၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသဘော၊ အကြီးအမျူးသဘောကို ပွါးများသူသည် ကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်သောသဘော၌ ဖြစ်သောပညာသည် သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ် မည်၏။

(ဝိဝဋ္ဋသည်) သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋ၊ သစ္စဝိဝဋ္ဋ ဟု (ခြောက်မျိုးရှိ၏)။

ကောင်းစွာသိသည်ဖြစ်၍ ကင်းတတ်သောကြောင့် သညာဝိဝဋ္ဋမည်၏။ စေ့ဆော်သည်ဖြစ်၍ ကင်းတတ် သောကြောင့် စေတောဝိဝဋ္ဋမည်၏။ အထူးသိသည်ဖြစ်၍ ကင်းတတ်သောကြောင့် စိတ္တဝိဝဋ္ဋမည်၏။ ဉာဏ်ကို ပြုသည်ဖြစ်၍ ကင်းတတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိဝဋ္ဋမည်၏။ စွန့်သည်ဖြစ်၍ ကင်းတတ်သော ကြောင့် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋ မည်၏။ မှန်ကန်သောသဘော၌ ကင်းတတ်သောကြောင့် သစ္စဝိဝဋ္ဋမည်၏။

သညာဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သညာ ဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်သော တရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်သောတရား၌ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သစ္စဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သစ္စဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် မှန်ကန်သော သဘော၌ ဖြစ်သော ပညာကို သစ္စဝိဝဋ္ဋဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

လေးဆယ့်ကိုးခုမြောက် ဝိဝဋ္ဋဉာဏ်ခြောက်ပါး အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၀ - ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၁။ ကိုယ်နှင့်စိတ်ကို တစ်ခုတည်းပိုင်းခြားခြင်း ချမ်းသာရေးအမှတ်၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်ရေး အမှတ်ကို ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ ဝီရိယကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ စိတ်ကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ ပညာကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။

ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၏။ ဆုံးမ၏။နူးညံ့သည်ကို ပြု၏။ အမှု၌ ခံ့သည်ကို ပြု၏။ ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၍၊ ဆုံးမ၍၊နူးညံ့အောင်ပြု၍၊ အမှု၌ ခံ့အောင်ပြု၍ ရူပကာယကိုလည်း စိတ်၌ ကောင်းစွာ ထား၏။ စိတ်ကိုလည်း ရူပကာယ၌ ကောင်းစွာ ထား၏။ ကိုယ်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ညွတ်စေ၏။ စိတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညွတ်စေ၏။ ကိုယ်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဆောက်တည်၏။ စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ဆောက်တည်၏။ ကိုယ်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ညွတ်စေပြီး၍၊ စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညွတ်စေပြီး၍၊ ကိုယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဆောက်တည်ပြီး၍၊ စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ဆောက်တည်ပြီး၍ ချမ်းသာဟူသော အမှတ် 'သုခသညာ'ကိုလည်းကောင်း၊ ပေါ့ပါးခြင်း ဟူသော အမှတ် 'လဟုသညာ'ကို လည်းကောင်း ကိုယ်၌ သက်၍ နေ၏။

ထိုသူသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပွါးစေအပ်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ ရှေးရှုညွတ်စေ၏။ ထိုသူသည် တစ်ပါးမက များပြားသော တန်ခိုးအထူးကို ခံစား၏။

၁၀၂။ တစ်ယောက်တည်း ဖြစ်လျက်လည်း အများဖြစ်သွား၏။ အများဖြစ်လျက်လည်း တစ်ယောက် တည်း ဖြစ်လာ၏။ ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်စေ၏။ ကိုယ်ပျောက်စေ၏။ နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်း တစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ ကောင်းကင်၌ကဲ့သို့ သွားလာနိုင်၏။ မြေ၌လည်း ငုပ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်းကို ရေ၌ကဲ့သို့ ပြုနိုင်၏။ ရေ၌လည်း မကွဲစေဘဲ မြေ၌ကဲ့သို့ သွားနိုင်၏။ ကောင်းကင်၌လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေလျက် အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ သွားနိုင်၏။ ဤသို့ တန်ခိုးကြီးကုန်သော ဤသို့ အာနုဘော်ကြီးကုန်သော ဤလနေတို့ကိုလည်း လက်ဖြင့် သုံးသပ်နိုင်၏၊ ဆုပ်ကိုင်နိုင်၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင် အောင်လည်း ကိုယ်ကို (မိမိ) အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်နှင့် စိတ်ကို တစ်ခုတည်း ပိုင်းခြားခြင်း ချမ်းသာရေး အမှတ်၊ ပေါ့ပါးလျင်မြန်ရေး အမှတ်ကို ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ်မြောက် ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၁ - သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၃။ ကြံစည်မှုပျံ့နှံ့သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားခြင်း၊ တူမျှခြင်းဖြစ်သည့် အသံနိမိတ်တို့ကို သက်ဝင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ပ။ ဝီရိယကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ စိတ်ကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ ပညာကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။

ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၏။ ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆုံးမ၏။ နူးညံ့အောင်ပြု၏။ အမှု၌ ခံ့အောင်ပြု၏။

ထိုသူသည် ဤလေးပါးသောဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ပွါးစေ၍၊ ဆုံးမ၍၊နူးညံ့အောင်ပြု၍၊ အမှု၌ခံ့အောင့်ပြု၍၊ ဝေးသည်မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ နီးသည်မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကို နှလုံးသွင်း၏။ ကြမ်းတမ်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ နူးညံ့သည်မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ သိမ်မွေ့သည်မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အရှေ့အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကို နှလုံးသွင်း၏။ အနောက်အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ မြောက်အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ တောင်အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်၌မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်၌ မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အရှေ့ တောင်ထောင့်အရပ်၌ မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ အောက်အရပ်၌ မူလည်း ဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ်ကို နှလုံးသွင်း၏။ အထက်အရပ်၌ မူလည်းဖြစ်သော အသံတို့၏ သဒ္ဒနိမိတ် ကိုနှလုံးသွင်း၏။

ထိုသူသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပွါးစေအပ်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုပို့ဆောင်၏။ ရှေးရှုညွတ်စေ၏။ ထိုသူသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ နားထက်သာလွန်သော နတ်တို့၏ နားနှင့်တူသော 'ဒိဗ္ဗသောတ' ဉာဏ်ဖြင့် နတ်၌ လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ လူ၌လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေးသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နီးသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော နှစ်မျိုးသော အသံတို့ကို ကြားနိုင်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ကြံစည်မှု ပျံ့နှံ့သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားခြင်း၊ တူမျှခြင်းဖြစ်သည့် အသံနိမိတ်တို့ကို သက်ဝင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာကို သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ့်တစ်ခုမြောက် သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၂ - စေတောပရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၄။ စိတ်သုံးပါးတို့၏ ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် ဣန္ဒြေ (ပသာဒရုပ်) တို့၏ ကြည်လင်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားသောသဘော၊ တူမျှသော သဘောရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသို့ သက်ဝင်၍ သိသောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် စေတောပရိယဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကြီးမှုး၍ သမာဓိ ပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ ဝီရိယကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ပ။ စိတ်ကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ ပညာကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။

ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၏။ ဆုံးမ၏။နူးညံ့အောင် ပြု၏။ အမှု၌ ခံ့အောင်ပြု၏။ ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးများ၍၊ ဆုံးမ၍၊နူးညံ့အောင် ပြု၍၊ အမှု၌ခံ့အောင် ပြု၍ "ဤရုပ်သည် သောမနဿိန္ဒြေကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤရုပ်သည် ဒေါမနဿိန္ဒြေကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤရုပ်သည် ဥပေက္ခိန္ဒြေကြောင့် ဖြစ်၏"ဟု အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ထိုသူသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပွါးစေအပ်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် စေတောပရိယဉာဏ်အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုပို့ဆောင်၏။ ရှေးရှု ညွတ်စေ၏။ ထိုသူသည် တစ်ပါးသော သတ္တဝါ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စိတ်ကို (မိမိ) စိတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိ၏။

ရာဂရှိသောစိတ်ကိုလည်း "ရာဂရှိသောစိတ်"ဟု သိ၏။ ရာဂကင်းသောစိတ်ကိုလည်း "ရာဂကင်းသောစိတ်" ဟု သိ၏။ ဒေါသရှိသောစိတ်ကိုလည်း။ပ။ ဒေါသကင်းသောစိတ်ကိုလည်း။ မောဟရှိသောစိတ် ကိုလည်း။ မောဟကင်းသော စိတ်ကိုလည်း။ ကျုံ့သောစိတ်ကိုလည်း။ ပျံ့သောစိတ်ကိုလည်း။ မဟဂ္ဂုတ် ဖြစ်သော စိတ်ကိုလည်း။ မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ်သော စိတ်ကိုလည်း။ သာလွန်သော တရားရှိသော စိတ်ကိုလည်း။ သာလွန်သော တရားမရှိသော စိတ်ကိုလည်း။ တည်ကြည်သော စိတ်ကိုလည်း။ မတည်ကြည်သော စိတ်ကိုလည်း။ လွတ်မြောက်သော စိတ်ကိုလည်း။ မလွတ်မြောက်သော စိတ်ကိုလည်း "မလွတ် မြောက်သောစိတ်" ဟု သိ၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်သုံးပါးတို့၏ ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် ဣန္ဒြေ (ပသာဒရုပ်) တို့၏ ကြည်လင်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားသော သဘော၊ တူမျှသော သဘောရှိသော ဝိညာဉ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသို့ သက်ဝင်၍ သိသောပညာကို စေတောပရိယဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ့်နှစ်ခုမြောက် စေတောပရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၃ - ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၅။ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့၏ ထူးခြားမှု၊ တူညီမှုကာ ပျံ့နှံ့သည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကြီးမှူး၍ သမာဓိ။ပ။ နူးညံ့အောင်ပြု၍ အမှု၌ ခံ့အောင်ပြု၍ “ဤအကြောင်းရှိသော် ဤအကျိုးဖြစ်၏၊ ဤအကြောင်း တရားဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤအကျိုးတရားဖြစ်၏” ဟု အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ယင်းအဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ကုန်၏။ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်၏။ ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်၏။ သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်၏။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်၏။ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်၏။ ဘဝကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ‘ဇာတိ’ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ‘ဇာတိ’ကြောင့် အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊နှလုံးမသာခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ သက်သက်သော ဤဆင်းရဲအစု၏ ဖြစ်ပွါးကြောင်းသည် ဖြစ်၏ဟု အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ထိုသူသည် ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ပွါးစေအပ်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ ရှေးရှုညွတ်စေ၏။

ထိုသူသည် များစွာသော ရှေး၌နေခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်၏။ ဤရှေး၌ နေခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ် ဟူသည် အဘယ်နည်း။

တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ သုံးဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ လေးဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ ငါးဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဆယ်ဘဝတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝနှစ်ဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝသုံးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝလေးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝငါးဆယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်ရာကို လည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်ထောင်ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝတစ်သိန်းကို လည်းကောင်း၊ များပြားသော ပျက်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ များပြားသော ဖြစ်ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ များပြားသော ဖြစ်ကပ်ပျက်ကပ်တို့ကို လည်းကောင်း “ဤမည်သော ဘဝ၌ ငါသည် ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့ သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်းရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက်အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏။ ထို (ငါ) သည် ထိုဘဝမှ သေခဲ့၍ ဤမည်သော ဘဝ၌ ဖြစ်ပြန်၏။ ထိုဘဝ၌လည်း ဤသို့သော အမည်ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အနွယ်ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အဆင်း ရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော အစာရှိခဲ့၏။ ဤသို့သော ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏။ ဤသို့သော အသက် အပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏၊ ထို (ငါ) သည် ထိုဘဝမှ သေခဲ့၍ ဤဘဝ၌ ပြန်ဖြစ်၏” ဟု ဤသို့ အခြင်း အရာနှင့် တကွ ညွှန်းပြဖွယ် (အမည်အနွယ်) နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြားသိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့၏ ထူးခြားမှု၊ တူညီမှုကာ ပျံ့နှံ့သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ့်သုံးခုမြောက် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၄ - ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၆။ အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားသော၊ တူညီသော ရူပနိမိတ်တို့ကို ရှုမြင်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် မည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ ဝီရိယကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ပ။ စိတ်ကြီးမှုး၍ သမာဓိ။ပ။ ပညာကြီးမှုး၍ သမာဓိပြဋ္ဌာန်းလျက် ဝီရိယစေတသိက်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။

ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၏။ ဆုံးမ၏။နူးညံ့အောင် ပြု၏။ အမှု၌ခံ့အောင် ပြု၏။ ထိုသူသည် ဤလေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ စိတ်ကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေ၍၊ ဆုံးမ၍၊ နူးညံ့အောင်ပြု၍၊ အမှု၌ ခံ့အောင်ပြု၍ အရောင်အလင်း အမှတ်အသား 'အာလောက သညာ'ကို နှလုံးသွင်း၏။ နေ့ဟူသော အမှတ်အသား 'ဒိဝါသညာ'ကို ဆောက်တည်၏။ နေ့ဖြစ်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ညဥ့်သည် ဖြစ်၏။ ညဉ့်ဖြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် နေ့သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဟင်းလင်းအပြင် ရှိသော မမြေးယှက်အပ်သော စိတ်ဖြင့် အရောင်တောက်ပခြင်းရှိသော စိတ်ကို ပွါးစေ၏။

ထိုသူသည် ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ပွါးစေအပ်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ ဖြူစင်သောစိတ်ဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိသောဉာဏ်အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုပို့ဆောင်၏။ ရှေးရှုညွတ်စေ၏။ ထိုသူသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ မျက်စိထက် သာလွန်သော နတ်တို့၏ မျက်စိနှင့်တူသော 'ဒိဗ္ဗစက္ခု' ဉာဏ်ဖြင့် သေဆဲသတ္တဝါ၊ ဖြစ်ပေါ်ဆဲသတ္တဝါ၊ ယုတ်သော သတ္တဝါ၊ မြတ်သော သတ္တဝါ၊ အဆင်း လှသော သတ္တဝါ၊ အဆင်းမလှသော သတ္တဝါ၊ ကောင်းသော လားရာရှိသောသတ္တဝါ၊ မကောင်းသော လားရာရှိသောသတ္တဝါတို့ကို မြင်၏။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ကို သိနိုင်၏။

"အချင်းတို့ စင်စစ် ဤသတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်ဖြင့်ပြုသော မကောင်းသောအကျင့် 'ကာယဒုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှုတ်ဖြင့်ပြုသော မကောင်းသောအကျင့် 'ဝစီဒုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ စိတ်ဖြင့်ပြုသော မကောင်းသော အကျင့် 'မနောဒုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ အရိယာတို့ကို စွပ်စွဲကုန်၏။ မှားသော အယူရှိကုန်၏။ မှားသော အယူဖြင့် ပြုသောကံ ရှိကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသောလားရာ ပျက်စီး၍ကျရောက်ရာ ငရဲ၌ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

အချင်းတို့ ဤသတ္တဝါတို့ သည်ကား ကိုယ်ဖြင့်ပြုသော ကောင်းသောအကျင့် 'ကာယသုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံ ကုန်၏။ နှုတ်ဖြင့်ပြုသော ကောင်းသောအကျင့် 'ဝစီသုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ စိတ်ဖြင့်ပြုသော ကောင်းသော အကျင့် 'မနောသုစရိုက်'နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ အရိယာတို့ကို မစွပ်စွဲကုန်။ မှန်သော အယူရှိကုန်၏။ မှန်သော အယူဖြင့် ပြုသောကံ ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှ နောက်၌ ကောင်းသောလားရာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပေါ်ရကုန်၏" ဟု (သိ၏)။

ဤသို့လျှင် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏မျက်စိထက် သာလွန်သော နတ်မျက်စိနှင့်တူသော 'ဒိဗ္ဗစက္ခု' ဉာဏ်ဖြင့် သေဆဲသတ္တဝါ၊ ဖြစ်ပေါ်ဆဲသတ္တဝါ၊ ယုတ်သော သတ္တဝါ၊ မြတ်သော သတ္တဝါ၊ အဆင်းလှသော သတ္တဝါ၊ အဆင်းမလှသော သတ္တဝါ၊ ကောင်းသော လားရာရှိသောသတ္တဝါ၊ မကောင်းသော လားရာရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်၏။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်သော သတ္တဝါတို့ကို သိနိုင်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထူးခြားသော၊ တူမျှ သော ရူပနိမိတ်တို့ကို မြင်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ့်လေးခုမြောက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၅ - အာသဝက္ခယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၀၇။ ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေသုံးပါးတို့၏ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် အာသဝက္ခယဉာဏ် မည်သနည်း။

အဘယ်ဣန္ဒြေသုံးပါးတို့နည်း။

အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ လည်းကောင်း၊ အညိန္ဒြေ လည်းကောင်း၊ အညာတာဝိန္ဒြေ လည်း ကောင်း တို့တည်း။

အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှလောက်သော အရာဌာနတို့သို့ ရောက်သနည်း။ အညိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှလောက်သော အရာဌာနတို့သို့ ရောက်သနည်း။ အညာတာဝိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှ လောက်သော အရာဌာနတို့သို့ ရောက်သနည်း။

အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေသည် သောတာပတ္တိမဂ်ဟု ဆိုအပ်သော တစ်ပါးသောအရာဌာနသို့ ရောက်၏။ အညိန္ဒြေသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိ ဖိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ် ဟု ဆိုအပ်သော ခြောက်ပါးသော အရာဌာနသို့ ရောက်၏။ အညာတာဝိန္ဒြေသည် အရဟတ္တဖိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော တစ်ပါးသောအရာဌာနသို့ ရောက်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဆုံးဖြတ်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ချီးမြှောက်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သတိန္ဒြေသည် ထင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် မပျံ့လွင့်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ပညိန္ဒြေသည် မြင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ မနိန္ဒြေသည် အထူး သိခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သောမနဿိန္ဒြေသည် စိတ်၊ စေတသိက်တို့ကို နှစ်မြို့စေခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဖြစ်သော အစဉ်ကို အစိုးရသော အဖြစ်လျှင် အခြံအရံရှိ၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် ကုသိုလ်တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် အာသဝမရှိကုန်သည်သာတည်း။ တရား အားလုံးတို့သည် ဝဋ်မှ ထုတ်ဆောင် တတ်ကုန်သည် သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားတတ်ကုန်သည် သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကုတ္တရာတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသောက္လန္ဒြေတို့သည် သဟဇာတလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ အညမညလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ နိဿယလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ ထိုအနညာတညဿာမီတိန္ဒြေနှင့်တကွ ရောက်ကုန်၏။ တကွဖြစ်ကုန်၏၊ နှီးနှောကုန်၏။ ယှဉ်ကုန်၏။ ထိုအနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ ထိုဆိုခဲ့ပြီး တရားတို့သည် သာလျှင် အခြင်းအရာတို့သည် လည်းကောင်း၊ အခြံအရံတို့သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ အညိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဆုံးဖြတ်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ချီးမြှောက်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သတိန္ဒြေသည် ထင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် မပျံ့လွင့်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ပညိန္ဒြေသည် မြင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ မနိန္ဒြေသည် အထူး သိခြင်းလျှင် အခြံ အရံရှိ၏။ သောမနဿိန္ဒြေသည် (စိတ်၊ စေတသိက် တို့ကို) နှစ်မြို့စေခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေ သည် ဖြစ်သောအစဉ်ကို အစိုးရသော အဖြစ်လျှင် အခြံအရံရှိ၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် အဗျာကတသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ တရားအားလုံးတို့သည် အာသဝမရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကုတ္တရာတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ အညိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသောက္လန္ဒြေတို့သည် သဟဇာတလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ အညမညလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ နိဿယလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ ထိုအညိန္ဒြေနှင့်တကွ ရောက်ကုန်၏။ တကွဖြစ်ကုန်၏၊ နှီးနှောကုန်၏။ ယှဉ်ကုန်၏။ ထိုအညိန္ဒြေ၏ ထိုဆိုခဲ့ပြီး တရားတို့သည်သာလျှင် အခြင်းအရာတို့သည် လည်းကောင်း၊ အခြံအရံတို့သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌။ပ။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ခဏ၌။ပ။ အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌။ပ။ အနာဂါမိဖိုလ် ခဏ၌။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ အညိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဆုံးဖြတ်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ပ။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဖြစ်သောအစဉ်ကို အစိုးရသောအဖြစ်လျှင် အခြံအရံရှိ၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် ကုသိုလ်တို့ သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် အာသဝမရှိကုန်သည်သာတည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် ဝဋ္ဋမှ ထုတ်ဆောင်တတ်ကုန်သည် သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားတတ်ကုန်သည် သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကုတ္တရာတို့ သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရား အားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ အညိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသောက္လန္ဒြေတို့သည် သဟဇာတလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။

အညမညလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ နိဿယလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။

ထိုအညိန္ဒြေနှင့်တကွ ရောက်ကုန်၏။ တကွဖြစ်ကုန်၏၊ နှီးနှောကုန်၏။ ယှဉ်ကုန်၏။ ထိုအညိန္ဒြေ၏ ထို ဆိုခဲ့ပြီး တရားတို့သည်သာလျှင် အခြင်းအရာတို့သည် လည်းကောင်း၊ အခြံအရံတို့သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ အညာတာဝိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဆုံးဖြတ်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ချီးမြှောက်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သတိန္ဒြေသည် ထင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် မပျံ့လွင့်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ပညိန္ဒြေသည် မြင်ခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ မနိန္ဒြေသည် အထူးသိခြင်း

လျှင် အခြံအရံရှိ၏။ သောမနဿိန္ဒြေသည် (စိတ်၊ စေတသိက်တို့ကို) နှစ်မြို့စေခြင်းလျှင် အခြံအရံရှိ၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဖြစ်သောအစဉ်ကို အစိုးရသောအဖြစ်လျှင် အခြံအရံရှိ၏။

အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် အဗျာကတသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ တရားအားလုံးတို့သည် အာသဝမရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကုတ္တရာတို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ အညာတာဝိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသောဣန္ဒြေတို့သည် သဟဇာတလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ အညမညလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ နိဿယလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တလျှင် အခြံအရံရှိကုန်၏။ ထိုအညာတာဝိန္ဒြေနှင့်တကွ ရောက်ကုန်၏။ တကွဖြစ်ကုန်၏၊နှီးနှောကုန်၏။ ယှဉ်ကုန်၏။ ထိုအညာတာဝိန္ဒြေ၏ ထိုဆိုခဲ့ပြီးတရားတို့သည်သာလျှင် အခြင်းအရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ အခြံအရံတို့သည် လည်းကောင်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ ရှစ်ပါးရှစ်လီ ခြောက်ဆယ့်လေးပါးဖြစ်ကုန်၏။

အာသဝါဟူရာ၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့တည်း။

ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် အဘယ်တရား၌ ကုန်, ကုန်သနည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝသည် အကြွင်းမဲ့ကုန်၏။ အပါယ်လားစေတတ်သော ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ဤသောတာပတ္တိမဂ်၌ ကုန်, ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသော ကာမာသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၌ အတူတည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်ခန်း၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါးနှင့် အတူတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန် ခန်း၏။ ထိုအာသဝေါတရားတို့သည် ဤသကဒါဂါမိမဂ်၌ ကုန်, ကုန်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမာသဝသည် အကြွင်းမဲ့ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝနှင့် အတူတည်ရှိသော ဘဝါသဝသည် ကုန်၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါးနှင့် အတူတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝသည် ကုန်၏။ ထို အာသဝေါတရားတို့သည် ဤအနာဂါမိမဂ်၌ ကုန်, ကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဘဝါသဝသည် အကြွင်းမဲ့ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာသဝသည် အကြွင်းမဲ့ကုန်၏။ ထိုအာသဝေါ တရားတို့သည် ဤအရဟတ္တမဂ်၌ ကုန်, ကုန်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေ သုံးပါးတို့၏ လေ့လာသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သောပညာကို အာသဝက္ခယဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ငါးဆယ့်ငါးခုမြောက် အာသဝက္ခယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅၆-၆၃ - သစ္စဉာဏ်, စတုက္ကနှစ်ပါး အကျယ်ပြခြင်း

၁ဝ၈။ ပိုင်းခြား၍သိခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် ဒုက္ခဉာဏ် မည်သနည်း။ ပယ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် သမုဒယဉာဏ်မည်သနည်း။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် နိရောဓဉာဏ် မည်သနည်း။ ပွါးများခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အဘယ်သို့လျှင် မဂ္ဂဉာဏ် မည်သနည်း။

ဒုက္ခသစ္စာ၏နှိပ်စက်တတ်သောအနက်၊ ပြုပြင်အပ်သောအနက်၊ ပူပန်စေတတ်သောအနက်၊ ဖောက်ပြန်တတ်သောအနက်၊ ပိုင်းခြား၍သိအပ်သောအနက်။

သမုဒယသစ္စာ၏ အားထုတ်ကြောင်းဖြစ်သောအနက်၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်းဖြစ်သောအနက်၊ ဝဋ်၌ယှဉ်ကြောင်း ဖြစ်သောအနက်၊ ဝဋ်၌နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းဖြစ်သောအနက်၊ ပယ်ခြင်းအနက်။

နိရောဓသစ္စာ၏ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းအနက်၊ ဝဋ်မှကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်၊ ပြုပြင်ခြင်းမရှိသောအနက်၊ သေခြင်းမရှိသောအနက်၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းအနက်။

မဂ္ဂသစ္စာ၏ ထွက်မြောက်ကြောင်းအနက်၊ နိရောဓ၏အကြောင်းဖြစ်သောအနက်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ခြင်းအနက်၊ အစိုးရခြင်းအနက်၊ ပွါးများခြင်းအနက်။

ထိုတရားသဘောကို သိသောဉာဏ်သည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို ဒုက္ခဉာဏ်၊ ပယ်ခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို သမုဒယဉာဏ်၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို နိရောဓဉာဏ်၊ ပွါးများခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာကို မဂ္ဂဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

၁ဝ၉။ အဘယ်သို့လျှင် ဒုက္ခကို သိသောဉာဏ်၊ သမုဒယကို သိသောဉာဏ်၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာနိရောဓကို သိသောဉာဏ်၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်သနည်း။

မဂ်နှင့်ပြည့်စုံသူ၏ ဉာဏ်သည် ဒုက္ခသစ္စာ၌လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း 'ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာ' ၌ လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာ 'ဒုက္ခနိရောဓသစ္စာ' ၌လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့် 'ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါသစ္စာ' ၌လည်းကောင်း ဖြစ်၏။

ထိုဉာဏ်လေးပါးတို့တွင် ဒုက္ခဉာဏ်သည် အဘယ်နည်း။

ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သောပညာသည် အပြားအားဖြင့်သိခြင်း ဆင်ခြင်ခြင်း အပြားအားဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း သစ္စာတရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း ကောင်းစွာမှတ်ခြင်း လွန်စွာမှတ်ခြင်း တစ်ဖန် လွန်စွာမှတ်ခြင်း ပညာရှိသူ၏ အဖြစ် လိမ္မာသူ၏အဖြစ် သိမ်မွေ့သူ၏အဖြစ် ထင်စွာပြုခြင်း ကြံခြင်း ထက်ဝန်းကျင်ရှုခြင်း မြေကြီးနှင့် တူသောပညာရှိခြင်း ကိလေသာကို ဖောက်ထွင်းသောပညာရှိခြင်း ညွှတ်စေခြင်း အထူးထူး အပြားပြား ရှုခြင်း ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်ခြင်းနှင်တံနှင့်တူသောပညာရှိခြင်း ပညာ ပညိန္ဒြေ ပညာဟူသော အား ပညာလက်နက် ပညာပြာသာဒ် ပညာအရောင် ပညာအလင်း ပညာဟူသော ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်း ပညာရတနာ မတွေဝေခြင်း သစ္စာတရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း မှန်သောဉာဏ်အမြင်သည် ဖြစ်၏။ ဤ အလုံးစုံကို ဒုက္ခဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ဒုက္ခသမုဒယသစ္စာကို အာရုံပြု၍။ပ။

ဒုက္ခနိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြု၍။ပ။

ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ (မဂ္ဂသစ္စာ) ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောပညာသည် အပြားအားဖြင့်သိခြင်း။ပ။ မတွေဝေခြင်း သစ္စာတရားကိုဆင်ခြင်ခြင်း မှန်သောဉာဏ်အမြင်သည် ဖြစ်၏။ ဤအလုံးစုံကို ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက် သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဉာဏ်၊ ဒုက္ခသမုဒယဉာဏ်၊ ဒုက္ခနိရောဓဉာဏ်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ခြောက်ဆယ့်သုံးခုမြောက် သစ္စဉာဏ်, စတုက္ကနှစ်ပါး အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆၄-၆၇ - သုဒ္ဓိကပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၀။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။

အနက်-အကျိုးတို့၌ သိသော ဉာဏ်သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းတို့၌ သိသော ဉာဏ်သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါတို့၌ သိသော ဉာဏ်သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်တို့၌ သိသော ဉာဏ်သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်မည်၏။

အနက်-အကျိုးတို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်း တို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါတို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်တို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သော ပညာ သည် ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းကို ပိုင်းခြားမှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို ပိုင်းခြား မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို ပိုင်းခြားမှတ်သား ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းကို မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာ သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးသို့ ကပ်၍ မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းသို့ ကပ်၍ မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါသို့ကပ်၍

မှတ်သားရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်သို့ ကပ်၍ မှတ်သား ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးတို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းတို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါတို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်တို့၏ အထူးထူး၌ ဖြစ်သောပညာ သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းကို ထင်စွာဖြစ်စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို ထင်စွာဖြစ် စေခြင်း၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို ထင်စွာ ဖြစ်စေခြင်း၌ ဖြစ်သော ပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို ထွန်းပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းကို ထွန်းပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို ထွန်းပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို ထွန်းပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို တင့်တယ်စေရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်းကို တင့်တယ်စေရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို တင့်တယ် စေရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို တင့်တယ်စေရာ၌ ဖြစ်သော ပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို ဖော်ပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ပါဠိ-အကြောင်း ကို ဖော်ပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ သဒ္ဒါကို ဖော်ပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာ သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။ ထင်မြင်ဉာဏ်ကို ဖော်ပြရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် မည်၏။

ထိုတရားသဘောသည် သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဉာဏ်မည်၏။ ခွဲခြား၍ သိတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ပညာမည်၏။ ထို့ကြောင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်၊ နိရုတ္တိပဋိ သမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ဟု ဆိုအပ်၏။

ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်ခုမြောက် သုဒ္ဓိကပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆၈ - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၁။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းကုန်သော၊ ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များကုန်သော၊ ဣန္ဒြေထက်ကုန်သော၊ ဣန္ဒြေနုံ့ကုန်သော၊ ကောင်းသောအခြင်းအရာ ရှိကုန်သော၊ မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိကုန်သော၊ သိစေလွယ်ကုန်သော၊ သိစေနိုင်ခဲကုန်သော၊ တမလွန် လောက၌ ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိကုန်သော အချို့သတ္တဝါတို့ကို လည်းကောင်း၊ တမလွန် လောက၌ ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိကုန်သော အချို့သတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း မြင်တော်မူ၏။

အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းသူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရားမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များသူမည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းသူမည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များသူမည်၏။

ထင်သော သတိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းသူမည်၏။ လွတ်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များသူမည်၏။

တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းသူမည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များသူမည်၏။

ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းသူမည်၏။ ပညာမဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ များသူမည်၏။

တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒုန္ဒြိယေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ သဒ္ဓါ တရား မရှိ သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနုံ့သူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနုံ့သူ မည်၏။

ထင်သော သတိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ လွတ်သော သတိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနုံ့သူ မည်၏။

တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနုံ့သူ မည်၏။

ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ ပညာမဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနုံ့သူ မည်၏။

သွာကာရေ ဒွါကာရေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရားမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။

ထင်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသော အခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ လွတ်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။

တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသော အခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။

ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသော အခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ ပညာမဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်း သော အခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။

သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရား မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။

ထင်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ လွတ်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။

တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။

ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ ပညာမဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။

အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော အပ္ပေကစ္စေ နပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနောဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရား မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

ထင်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ လွတ်သော သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ ပညာမဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောက၌ ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

၁၁၂။ လောကောဟူရာ၌ ခန္ဓာဟူသော ခန္ဓလောက၊ ဓာတ်ဟူသော ဓာတုလောက၊ အာယတနဟူသော အာယတနလောက၊ အပါယ်ဘုံဟူသော ဝိပတ္တိဘဝလောက၊ အပါယ်သို့လားကြောင်းကံဟူသော ဝိပတ္တိသမ္ဘဝ လောက၊ သုဂတိဘုံဟူသော သမ္ပတ္တိဘဝလောက၊ သုဂတိဘုံသို့ရောက်ကြောင်းကံဟူသော သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကတို့တည်း။

သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် အာဟာရလျှင် တည်ရာရှိကုန်၏ဟူသော လောကတစ်ပါး။

နာမ်၊ ရုပ်ဟူသော လောကနှစ်ပါး။

ဝေဒနာသုံးပါးဟူသော လောကသုံးပါး။

အာဟာရလေးပါးဟူသော လောကလေးပါး။

ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သောခန္ဓာ 'ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ' ငါးပါးဟူသော လောကငါးပါး။

အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးဟူသော လောကခြောက်ပါး။

ဝိညာဏဋ္ဌိတိခုနစ်ပါးဟူသော လောကခုနစ်ပါး။

လောကဓံတရား ရှစ်ပါးဟူသော လောကရှစ်ပါး။

သတ္တာဝါသ ကိုးပါးဟူသော လောကကိုးပါး။

အာယတန ဆယ်ပါးဟူသော လောကဆယ်ပါး။

အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသော လောကတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး။

ဓာတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟူသော လောကတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ဝဋ္ဋဟူရာ၌ ကိလေသာအားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ဒုစရိုက်အားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ပြုပြင်တတ်သော သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ဘုံဘဝသို့ လားရောက်စေတတ်သော ကံအားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော လောက၌လည်းကောင်း၊ ဤရာဂ စသော အပြစ်၌လည်းကောင်း ထက်မြက်အားကြီးသော ဘေး ဟူသော အမှတ်သည် ခုတ်သတ်ခြင်းငှါ မြှောက်ကိုင်ထားသည့် သံလျက်သွားရှိသော လူသတ်လက်မရှိ့ကဲ့သို့ ရှေးရှုထင်၏။

ဤငါးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို သိတော်မူ၏။ မြင်တော်မူ၏။ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် မည်၏။

ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခုမြောက် ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆၉ - အာသယာနုသယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၃။ မြတ်စွာဘုရား၏ သတ္တဝါတို့ အလိုဆန္ဒနှင့် အနုသယကို သိသော အာသယာနုသယဉာဏ်သည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အလိုကို သိတော်မူ၏။ အနုသယကို သိတော်မူ၏။ စရိုက်ကို သိတော်မူ၏။ နှလုံးသွင်းခြင်းကို သိတော်မူ၏။ ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါ၊ မကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို သိတော်မူ၏။

သတ္တဝါတို့၏ အလိုအာသယဟူသည် အဘယ်နည်း။

"လောကသည် မြဲ၏" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "လောကသည် မမြဲ" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "လောကသည် အဆုံးရှိ၏" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "လောကသည် အဆုံးမရှိ" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "ထိုအသက်သည်ပင် ထို ကိုယ် မည်၏" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "အသက်တစ်ခြား ကိုယ်တစ်ခြား" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သေး၏" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် မဖြစ်" ဟူ၍လည်းကောင်း၊ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏၊ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏" ဟူ၍လည်းကောင်း "သတ္တဝါ သည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်" ဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့ ဘဝဒိဋ္ဌိဟူသော (သဿတ) ဒိဋ္ဌိကိုမှီသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိဟူသော (ဥစ္ဆေဒ) ဒိဋ္ဌိ ကိုမှီသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထို သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒဟူသောနှစ်ဖို့နှစ်စုကို မကပ်ငြိဘဲ အကြောင်းကို စွဲ၍ အကျိုးဖြစ်၏ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့၌ လျော်သောဉာဏ်ကိုလည်း ရအပ်၏။ ဟုတ်မှန်သောအတိုင်း ဉာဏ်လည်း ဖြစ်၏။

ကာမကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမကို အလေးပြု၏၊ ကာမလျှင် မှီဝဲရာ ရှိ၏၊ ကာမကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

ကာမကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ကို အလေးပြု၏၊ ဈာန်လျှင် မှီဝဲရာ ရှိ၏၊ ဈာန်ကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

ဈာန်ကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ကို အလေးပြု၏၊ ဈာန်လျှင် မှီဝဲရာ ရှိ၏၊ ဈာန်ကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

ဈာန်ကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမကို အလေးပြု၏၊ ကာမလျှင် မှီဝဲရာ ရှိ၏၊ ကာမကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

ဒေါသကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒေါသကို အလေးပြု၏၊ ဒေါသလျှင် မှီဝဲရာ ရှိ၏၊ ဒေါသကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

ဒေါသကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် "ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် မေတ္တာကို အလေးပြု၏၊ မေတ္တာလျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ မေတ္တာကိုနှလုံးသွင်း၏"ဟု သိတော်မူ၏။

မေတ္တာကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် မေတ္တာကို အလေးပြု၏၊ မေတ္တာလျှင် မှီဝဲ့ရာရှိ၏၊ မေတ္တာကိုနှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

မေတ္တာကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒေါသကို အလေးပြု၏၊ ဒေါသလျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ ဒေါသကိုနှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

ထိနမိဒ္ဓကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိနမိဒ္ဓကို အလေးပြု၏၊ ထိနမိဒ္ဓလျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ ထိနမိဒ္ဓကို နှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

ထိနမိဒ္ဓကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အာလောကသညာကို အလေးပြု၏၊ အာလောကသညာလျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ အာလောကသညာကိုနှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

အာလောကသညာကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အာလောကသညာကို အလေးပြု၏၊ အာလောကသညာလျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ အာလောကသညာကိုနှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

အာလောကသညာကို မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိနမိဒ္ဓကို အလေးပြု၏၊ ထိနမိဒ္ဓ လျှင် မှီဝဲရာရှိ၏၊ ထိနမိဒ္ဓကိုနှလုံးသွင်း၏”ဟု သိတော်မူ၏။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား သတ္တဝါတို့၏ အလိုအာသယတည်း။

၁၁၄။ သတ္တဝါတို့၏ အနုသယဟူသည် အဘယ်နည်း။

ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယ၊ မာနာနုသယ၊ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ၊ ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။

လောက၌ ချစ်အပ်သာယာအပ်သော သဘောရှိသော ဣဋ္ဌာရုံ၌ သတ္တဝါတို့၏ ကာမရာဂါနုသယသည် ကိန်း၏။

လောက၌ မချစ်အပ် မသာယာအပ်သော သဘောရှိသော အနိဋ္ဌာရုံ၌ သတ္တဝါတို့၏ ပဋိဃာနုသယသည် ကိန်း၏။ ဤသို့ ဤနှစ်ပါးသော အနုသယတရားတို့၌ အဝိဇ္ဇာသည် အစဉ်လိုက်၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်သော မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကိုလည်း မှတ်အပ်၏။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား သတ္တဝါတို့၏ အနုသယတည်း။

သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်သည် အဘယ်နည်း။

ကာမဘုံ သို့မဟုတ် မဟဂ္ဂုတ်ဘုံ၌ဖြစ်သော ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဥ္ဇာဘိသင်္ခါရ၊ ဤသုံးမျိုးတို့တည်း။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်တည်း။

၁၁၅။ သတ္တဝါတို့၏နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်း။

ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ မြတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မှီဝဲ ဆည်းကပ် မှီခိုကုန်၏။ မြတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် မြတ်သော နှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါ တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် မှီခိုကုန်၏။

အတိတ်အခါ၌လည်း ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် မှီခိုကုန်၏။ မြတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် မြတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် မှီခိုကုန်၏။

အနာဂတ်အခါ၌လည်း ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် ယုတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် မှီခိုကုန်လတ္တံ့။ မြတ်သောနှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့သည် မြတ်သော နှလုံးသွင်းရှိသော သတ္တဝါတို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် မှီခိုကုန်လတ္တံ့။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား သတ္တဝါတို့၏နှလုံးသွင်းခြင်းတည်း။

မကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကံ၊ ကိလေသာ၊ ဝိပါက်[၁] ဟူသော တားမြစ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ယုံကြည်မှုကင်းကုန်၏။ ကုသိုလ် အလိုဆန္ဒမှ ကင်းကုန်၏။ ပညာမရှိကုန်။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ သမ္မတ္တနိယာမဟု ဆိုအပ်သော အရိယမဂ် သို့ သက်ခြင်းငှါ မထိုက်ကုန်။ ဤသတ္တဝါတို့သည် မကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့တည်း။

ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကံ၊ ကိလေသာ၊ ဝိပါက်ဟူသော တားမြစ်ခြင်းနှင့် မပြည့်စုံကုန်။ ယုံကြည်မှုရှိကုန်၏။ ကုသိုလ် ဆန္ဒရှိကုန်၏။ ပညာရှိကုန်၏။ ကုသိုလ်တရားတို့၌ သမ္မတ္တနိယာမဟု ဆိုအပ်သော အရိယမဂ်သို့ သက်ခြင်းငှါ ထိုက်ကုန်၏။ ဤသတ္တဝါတို့သည် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့တည်း။

ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ သတ္တဝါတို့ အလိုဆန္ဒ အာသယနှင့်အနုသယကို သိသော အာသယာနုသယ ဉာဏ်မည်၏။

ခြောက်ဆယ့်ကိုးခုမြောက် အာသယာနုသယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

၁။ ၁။ ကံ= ကမ္မာဝရဏ= ပဉ္စာနန္တရိယကံနှင့် ဘိက္ခုနီဒူသက စသည်ကို ဆိုသည်။
၂။ ကိလေသာ= ကိလေသာဝရဏ= နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ဆိုသည်။
၃။ ဝိပါက်= ဝိပါကာဝရဏ= အဟိတ်၊ ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို ဆိုသည်။

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇၀ - ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၆။ မြတ်စွာဘုရား၏ ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံသော (ရေမီး) အစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူ၏။ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ ရေအလျဉ် ဖြစ်၏၊ အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

ရှေ့ဘက်ကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ နောက်ဘက် ကိုယ်တော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ နောက်ဘက် ကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ ရှေ့ဘက် ကိုယ်တော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာမျက်စိတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲမျက်စိတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲ မျက်စိတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ယာမျက်စိတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာနားတွင်းတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲနားတွင်းတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲနား တွင်းတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ယာနားတွင်းတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာနှာခေါင်းတော်တွင်းမှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်တွင်းမှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ယာနှာခေါင်းတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာပခုံးတော်အစွန်းမှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲပခုံးတော်အစွန်းမှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲ ပခုံးတော်အစွန်းမှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ယာပခုံးတော်အစွန်းမှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာလက်တော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲလက်တော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲလက်တော်မှ မီးအလျှံ ဖြစ်၏၊ လက်ယာလက်တော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာနံပါးတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲနံပါးတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲနံပါးတော်မှ မီးအလျှံ ဖြစ်၏၊ လက်ယာနံပါးတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ယာခြေတော်မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ဝဲခြေတော်မှ ရေအယဉ်ဖြစ်၏။ လက်ဝဲခြေတော်မှ မီး အလျှံဖြစ်၏၊ လက်ယာခြေတော်မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

လက်ချောင်းတိုင်း လက်ချောင်းတိုင်းတို့မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ချောင်းတော် အကြားတို့မှရေ အလျဉ် ဖြစ်၏။ လက်ချောင်းတော်အကြားတို့မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ လက်ချောင်းတိုင်း လက်ချောင်းတိုင်းတို့မှ ရေအလျဉ် ဖြစ်၏။

တစ်ချောင်း တစ်ချောင်းသော မွေးညင်းတော်တို့မှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ တစ်ချောင်း တစ်ချောင်းသော မွေးညင်းတော်တို့မှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။ မွေးတွင်းတော် မွေးတွင်းတော်တိုင်းမှ မီးအလျှံဖြစ်၏၊ မွေးတွင်း တော် မွေးတွင်းတော်တိုင်းမှ ရေအလျဉ်ဖြစ်၏။

ညို၊ ရွှေ၊ နီ၊ ဖြူ၊ မောင်း၊ ပြိုးပြိုးပြက်ရှိကုန်သော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့၏ (အလယ်၌) မြတ်စွာဘုရားသည် စင်္ကြံကြွတော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတရုပ်) ဘုရားသည် ရပ်လည်း ရပ်တော် မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။ အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရပ်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် စင်္ကြံလည်း သွားတော်မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။

အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုင်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် စင်္ကြံလည်း သွားတော်မူ၏။ ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏။ အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အိပ်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် စင်္ကြံလည်း သွားတော်မူ၏။ ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် စင်္ကြံ သွားတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။ အိပ်လည်း အိပ်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် ရပ်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် စင်္ကြံလည်း သွားတော်မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။ အိပ်လည်း အိပ်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် ထိုင်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် စင်္ကြံလည်းသွားတော်မူ၏။ ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏။ အိပ်လည်း အိပ်တော်မူ၏။ ဖန်ဆင်းအပ်သော (နိမ္မိတ) ဘုရားသည် အိပ်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် စင်္ကြံလည်း သွားတော်မူ၏။ ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ ရေ မီး အစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ် မည်၏။

ခုနစ်ဆယ်မြောက် ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇၁ - မဟာကရုဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၇။ မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏ် ဟူသည် အဘယ်နည်း။

များစွာသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရာဂစသည်တို့ဖြင့် တောက်လောင်၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အားထုတ်ခြင်းရှိ၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အိုခြင်းသေခြင်းဖြင့် မရပ် မတည် လှည့်လည်နေ၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် လမ်းမှားသို့ သွား၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် မမြဲသည်ဖြစ်၍ သေခြင်းသို့ အဆွဲဆောင်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီး ကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် စောင့်ရှောက်မည့်သူ မရှိ။ အစိုးရသူ မရှိဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အလုံးစုံသော ဘဏ္ဍာကို ပယ်၍ သွားအပ်သည်ဖြစ်၍ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာမှ ကင်း၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ယုတ်လျော့၏။ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။ တဏှာ၏ ကျွန်ဖြစ်၏ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် သားသမီးစသည်တို့ဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် မှီခြင်းငှါ မထိုက်ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးကွယ်ရာမရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်ဘဲလျက် ကိုးကွယ်ရာကဲ့သို့ ထင်မှတ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပျံ့လွင့်သည်ဖြစ်၍ မငြိမ်သက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရာဂ စသောများစွာသော မြားတို့ဖြင့် အပစ်ခံရသည်ဖြစ်၍ မြားနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး မြားကိုနုတ်နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အဝိဇ္ဇာအမိုက်တိုက်ဖြင့် ပိတ်ဖုံးနေ၏။ အဝိဇ္ဇာဥခွံ၌ ဖြစ်၏။ ကိလေသာနှောင် အိမ်၌ သွင်းလှောင်ခံနေရ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှ တစ်ပါး အလင်းကို ပြတတ်သူ အခြား တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အဝိဇ္ဇာ၌ ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာဟူသော ဥခွံတွင်း၌ ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာဖြင့် ထက်ဝန်ကျင်မှ မြေးယှက်အပ်၏။ ရှုပ်သောခြည်ထွေးကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ရှုပ်သော ပင့်ကူအိမ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဖြူဆံမြက်ပြိန်းမြက်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်းသူတို့လားရောက်ရာ ပျက်စီး၍ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သော အပါယ်သံသရာကို မလွန်နိုင်ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အဝိဇ္ဇာအဆိပ်တည်းဟူသော ဒေါသဖြင့် လိမ်းကျံအပ်၏။ ကိလေသာ တည်းဟူသော ညွန်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတည်းဟူသော မြေးယှက်တတ်သော ကွန်ရက်သည် မြေးယှက်အပ်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှ တစ်ပါး ကွန်ရက်အရှုပ်အထွေးကို ဖြေနိုင်သူ အခြား တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာတည်းဟူသော ထုပ်လျှောက်၌ အစွပ်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာကွန်ရက်ဖြင့် ဖုန်းအုပ်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာဟူသော ရေအလျဉ်ဖြင့် မျှောအပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာဟူသော သံယောဇဉ်နှင့်စပ်ယှဉ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာဟူသော အနုသယဖြင့် အစဉ်လိုက်အပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာဟူသော ပူပန်ခြင်းဖြင့် ပူပန်နေ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာတည်းဟူသော ထက်ဝန်းကျင်မှ ပူလောင်ခြင်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပူလောင်နေ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော ထုပ်လျှောက်၌ အစွပ်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော ကွန်ရက်ဖြင့် ဖုန်းအုပ်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော ရေအလျဉ်ဖြင့် မျှောအပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော သံယောဇဉ်နှင့်စပ်ယှဉ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော အနုသယဖြင့် အစဉ်လိုက်အပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော ပူပန်ခြင်းဖြင့် ပူပန်နေ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဒိဋ္ဌိဟူသော ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်ခြင်းဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်နေ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းဖြင့် အစဉ်လိုက်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အိုခြင်းဖြင့် အစဉ်လိုက်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် နာခြင်းဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် သေခြင်းဖြင့် ပြင်းစွာပုတ်ခတ်အပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆင်းရဲ၌တည်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တဏှာ (ညွတ်ကွင်း) ဖြင့် ထောင်ဖမ်းအပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို တံတိုင်းသဖွယ်ဖြစ်သော အိုခြင်းသည် ခြံရံအပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို ကျော့ကွင်းသဖွယ်ဖြစ်သော သေခြင်းသည် ခြံရံအပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဒုစရိုက်ဟူသော ကြီးစွာသော အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့် ဖွဲ့အပ်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ကြောင့်ကြမှုအနှောင်အဖွဲ့ကို ဖြေနိုင်သူ အခြား တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသော ခရီးခဲသို့ သွား၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး လွတ်ခွင့်ပေးနိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို ကြီးစွာသော ကြောင့်ကြမှုဖြင့် နှောင့်ယှက်အပ်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ကြောင့်ကြမှုကို ဖြေတတ်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် နက်စွာသော ချောက်ကမ်းပါးပြတ်၌ ကျ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ကမ်းပါးပြတ်မှ ဆယ်တင်နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကြီးစွာသော ဇာတိခရီးခဲသို့ သွား၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ခရီးခဲမှ ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် မပြတ်ဖြစ်နေသည့် သံသရာသို့ သွား၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး သံသရာဝဋ်မှ လွတ်စေနိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် အသွားခက်သော သံသရာခရီးခဲ၌ ပြန်၍ပြန်၍ ဖြစ်နေ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး သံသရာခရီးခဲမှ ထုတ်ဆောင်တတ်သူ အခြား တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကြီးစွာသော (ကာမဂုဏ်) ညွန်ပြောင်း၌ ကျွံနစ်နေ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ညွန်ပြောင်းမှ ထုတ်ဆောင်နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို (ဘေးရန်တို့သည်) ပြင်းစွာပုတ်ခတ်အပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရာဂမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီး၊ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ၊ သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသမီးတို့ဖြင့် တောက်လောင်နေ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး မီးကို ငြိမ်းသတ်နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို (ဘေးရန်ဖြစ်ခြင်းငှါ) ဆောင်အပ်၏။ စောင့်ရှောက်တတ်သူ မရှိသည်ဖြစ်၍ အမြဲ ညှဉ်းပန်းခံရ၏။ မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ခံရသည်ဖြစ်၍ ထိုမင်းဒဏ်အတိုင်း အပြုခံရသော ခိုးသူနှင့် တူ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရာဂစသော အပြစ်ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခံရ၏။ သူကောင်သတ်ရာ သင်္ချိုင်းကဲ့သို့ ရှေးရှုထင်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်စေ နိုင်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးကွယ်ရာမရှိ။ လွန်စွာ သနားဖွယ်အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး စောင့်ရှောက်တတ်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို ဆင်းရဲခြင်းတို့သည် အလွန်ထိုးကျင့်အပ်၏။ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး နှိပ်စက်ခံနေရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တပ်မက်မော၏။ အမြဲမပြတ် မွတ်သိပ်၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပညာမျက်စိမရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပညာမျက်စိပျက်၏။ ရှေ့ဆောင်လမ်းညွှန်မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် မိစ္ဆာအယူ ဟူသော လမ်းမှားသို့ ပြေးသွား၏။ လမ်းလွဲနေ၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး လမ်းမှန်သို့ ပို့ဆောင်တတ်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကြီးစွာသောညွှဲယသို့ ပြေးဝင်တတ်၏။ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းအား ငါဘုရားမှတစ်ပါး ညွှဲယမှ ထုတ်ဆောင်တတ်သူ အခြားတစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မရှိဟု ရှုကုန်သော။ပ။

၁၁၈။ သတ္တဝါအပေါင်းသည် နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ဖြင့် ထိုးကျင့်ခြင်းသို့ ရောက်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် သုံးပါးသော ဒုစရိုက်တို့ဖြင့် မှားသောအကျင့်ရှိ၏ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် လေးပါးသော ယောဂတို့နှင့် ယှဉ်၏။ လေးပါးသော ယောဂတို့နှင့် (လှည်း၌က, အပ်သော နွားကဲ့သို့ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌) ယှဉ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် လေးပါးကုန်သော ဂန္ထတို့ဖြင့် ထုံးဖွဲ့ခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းကို လေးပါးကုန်သော ဥပါဒါန်တရားတို့ဖြင့် မြဲစွာ စွဲယူအပ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ငါးပါးသောဂတိသို့ အဖန်တလဲလဲ အတင်ခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ငါးပါးကုန်သော ကာမဂုဏ်တို့ဖြင့် တပ်နှစ်သက်တတ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ငါးပါးကုန်သော နီဝရဏတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခြောက်ပါးသော ရန်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းတို့ဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုတတ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခြောက်ပါးသော တဏှာကာယတို့ဖြင့် တပ်နှစ်သက်တတ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခြောက်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ဖြင့် ထိုးကျင့်ခြင်းသို့ ရောက်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခုနစ်ပါးသော အနုသယတို့ဖြင့် အစဉ်လိုက်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခုနစ်ပါးသော သံယောဇဉ်တို့နှင့် ယှဉ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခုနစ်ပါးသော မာနတို့ဖြင့် ထောင်လွှား၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရှစ်ပါးသော လောကဓံတရားတို့ဖြင့် တပြောင်းပြန်ပြန်လည်၍ ဖြစ်တတ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရှစ်ပါးသော မိစ္ဆ တ္တတို့ဖြင့် အဆောင်ခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရှစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်အပြစ်တို့ဖြင့် ပျက်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးပါးသော အာဃာတဝတ္ထုတို့ဖြင့် ထိပါးနှိပ်စက်အပ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးပါးအပြား ရှိသော မာနတို့ဖြင့် တက်ကြွခြင်း (ကိုယ်စိတ်) ရှိ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ကိုးပါးသော တဏှာမူလကတရားတို့ဖြင့် တပ်နှစ်သက်တတ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသော ကိလေသဝတ္ထုတို့ဖြင့်နှိပ်စက်အပ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသော အာဃာတဝတ္ထုတို့ဖြင့်နှိပ်စက်အပ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသော အကုသလကမ္မပထတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်တို့နှင့် ယှဉ်၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသော မိစ္ဆ တ္တတို့ဖြင့် အဆောင်ခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသောဝတ္ထုလျှင်မှီရာရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်ပြည့်စုံ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ပ။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဆယ်ပါးသောဝတ္ထုလျှင် မှီရာရှိသော အန္တဂ္ဂါဟိကာဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိ အယူနှင့် ပြည့်စုံ၏ ဟု ရှုကုန်သော။ ပ၊

သတ္တဝါအပေါင်းသည် တစ်ရာ့ရှစ်ပါးသော တဏှာပပဉ္စတရားတို့ဖြင့် အချဲ့ခံရ၏ ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့သည် ထိုးကျင့်ခြင်းသို့ ရောက်၏ ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ်သော မဟာကရုဏာတော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။

ငါသည်သာလျှင် သံသရာမှ ကူးမြောက်ပြီးပြီ။ သတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား မကူးမြောက်ရသေး။ ငါသည် သာလျှင် အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ပြီးပြီ။ သတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား မလွတ်မြောက်သေး။ ငါသည်သာလျှင် ယဉ်ကျေး၏။ သတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား မယဉ်ကျေးသေး။ ငါသည်သာလျှင် ငြိမ်းအေး၏။ သတ္တဝါ အပေါင်း သည်ကား မငြိမ်းအေးသေး။ ငါသည်သာလျှင် သက်သာရာ ရပြီ။ သတ္တဝါအပေါင်း သည်ကား သက်သာရာ မရသေး။ ငါသည်သာလျှင် ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ငြိမ်းပြီ။ သတ္တဝါအပေါင်း သည်ကား မငြိမ်းသေး။ ငါသည် သံသရာမှ ကူးမြောက်ပြီးသည်ဖြစ်၍ သူတစ်ပါးကို ကူးမြောက်စေရန်၊ အနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ပြီးသည် ဖြစ်၍ (သူတစ်ပါးကို) လွတ်မြောက်စေရန်၊ ယဉ်ကျေးပြီးသည်ဖြစ်၍ သူတစ်ပါးကို ယဉ်ကျေးစေရန်၊ ငြိမ်းအေးပြီးသည်ဖြစ်၍ သူတစ်ပါးကို ငြိမ်းအေးစေရန်၊ သက်သာရာ ရပြီးသည်ဖြစ်၍ သူတစ်ပါးကို သက်သာရာ ရစေရန်၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ငြိမ်းပြီးသည်ဖြစ်၍ သူတစ်ပါးကို ငြိမ်းစေရန် စွမ်းနိုင်၏ ဟု ရှုကုန်သော ဘုန်းတော်ကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ကြီးမြတ် သော မဟာကရုဏာ တော်သည် သတ္တဝါတို့၌ သက်ရောက်၏။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသည်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိဉာဏ် မည်၏။

ခုနစ်ဆယ့်တစ်ခုမြောက် မဟာကရုဏာဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇၂-၇၃ - သဗ္ဗညုတဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၁၉။ မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် အဘယ်နည်း။

အလုံးစုံသော သင်္ခတ၊ အသင်္ခတတရားကို အကြွင်းအကျန်မရှိ သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင် မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

၁၂၀။ အတိတ်ဖြစ်သော တရားအားလုံးကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့ သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

အနာဂတ်တရားအားလုံးကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ပစ္စုပ္ပန်တရားအားလုံးကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

စက္ခုပသာဒလည်းကောင်း၊ ရူပါရုံလည်းကောင်း။ ဤသို့ ထိုအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

သောတပသာဒလည်းကောင်း သဒ္ဒါရုံလည်းကောင်း။ပ။ ဃာနပသာဒလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာရုံလည်းကောင်း။ ဇိဝှါပသာဒလည်းကောင်း၊ ရသာရုံလည်းကောင်း။ ကာယပသာဒလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံလည်းကောင်း။ စိတ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာရုံလည်းကောင်း။ ဤသို့ ထိုအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

မမြဲသော အနိစ္စသဘော၊ ဆင်းရဲသော ဒုက္ခသဘော၊ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်သော အနတ္တသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ရုပ်၏ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘော ရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဝေဒနာ၏။ပ။ သညာ၏။ပ။ သင်္ခါရတို့၏။ပ။ ဝိညာဉ်၏။ပ။ စက္ခုပသာဒ၏။ပ။ အိုခြင်း 'ဇရာ'၊ သေခြင်း 'မရဏ'၏ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

အဘိညာဉ်၏ အထူးသိအပ်သော သဘောရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ပရိညာ၏ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော သဘောရှိသမျှ။ ပ၊ ပဟာန်၏ ပယ်အပ်သော သဘောရှိသမျှ။ပ။ ဘာဝနာ၏ ပွါးများအပ်သော သဘောရှိသမျှ။ပ။ သစ္ဆိကိရိယာ၏ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ'တို့၏ အပေါင်းအစုဟူသောသဘော ရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဓာတ်တို့၏ ဆောင်တတ်သောသဘော ရှိသမျှ။ပ။ အာယတနတို့၏ တည်ရာဟူသောသဘော ရှိသမျှ။ပ။ သင်္ခတတရားတို့၏ ပြုပြင်အပ်သောသဘော ရှိသမျှ။ပ။

အသင်္ခတတရား၏ မပြုပြင်အပ်သောသဘော ရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ကုသိုလ်တရား ရှိသမျှ၌ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

အကုသိုလ်တရား ရှိသမျှ၌။ပ။ အဗျာကတတရား ရှိသမျှ၌။ ကာမာဝစရတရား ရှိသမျှ၌။ ရူပါဝစရတရား ရှိသမျှ၌။ အရူပါဝစရတရား ရှိသမျှ၌။ လောကုတ္တရာတရား ရှိသမျှ၌ဖြစ်သော အလုံးစုံသောတရားကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဆင်းရဲခြင်းသဘောရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်မည်၏။

ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

သမုဒယသစ္စာ၏ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း သဘောရှိသမျှ။ပ။ နိရောဓသစ္စာ၏ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသဘော ရှိသမျှ။ပ။ မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းသဘော ရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အနက်-အကျိုးကို သိတတ်သော သဘောရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ပါဠိ- အကြောင်းကို သိတတ်သော သဘောရှိသမျှ။ပ။

နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ သဒ္ဒါကို သိတတ်သော သဘောရှိသမျှ။ပ။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ဉာဏ်ပဋိဘာန်ကို သိတတ်သော သဘောရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ၌ သိသောဉာဏ် ရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

သတ္တဝါတို့၏ အာသယအနုသယ၌ သိသော ဉာဏ်ရှိသမျှ။ပ။ ယမကပါဋိဟာရိယ၌သိသော ဉာဏ်ရှိသမျှ။ပ။

မဟာကရုဏာသမာပတ္တိ၌သိသော ဉာဏ် ရှိသမျှအလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

နတ်နှင့်တကွသော မာရ်နတ်နှင့်တကွသော ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော ဩကာသလောကသည်လည်းကောင်း၊ သမဏဗြာဟ္မဏနှင့်တကွသော မင်းများ လူများနှင့်တကွသော သတ္တလောကသည်လည်းကောင်း မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ တွေ့အပ်၊ သိအပ်၊ ရောက်အပ်၊ ရှာမှီးအပ်၊ စိတ်ဖြင့် အဖန်တလဲလဲ

လေ့ကျင့်အပ်သော တရားရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိတတ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင် မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

၁၂၁။ ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဤလောကဓာတ်၌ မမြင်အပ်သောတရား တစ်စုံ တစ်ခုမျှ မရှိ။ ထို့ပြင် မသိအပ် မသိထိုက်သောတရား တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ။ သိသင့် သိထိုက်သော တရားအားလုံးကို သိတော်မူပြီ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ကို သမန္တစက္ခုဟု ဆိုအပ်၏။

သမန္တစက္ခု ဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် သမန္တစက္ခုမည်သနည်း။

တစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့သည် သမန္တစက္ခုမည်ကုန်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ကျင့်ဝတ် လမ်းစဉ်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။

အနက်-အကျိုးကို သိရာ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ပါဠိအကြောင်းကို သိရာ၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ သဒ္ဒါကို သိရာ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဉာဏ် ပဋိဘာန်ကို သိရာ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။

ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ၌ သိသောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ အာသယအနုသယ၌ သိသောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ယမကပါဋိဟာရိယ၌ သိသောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ မဟာ ကရုဏာ သမာပတ်၌ သိသောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။

အနာဝရဏဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဤတစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဉာဏ်တို့သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ် မည်ကုန်၏။

ဤဗုဒ္ဓဉာဏ် တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့တွင် ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏။

ဉာဏ်ခြောက်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်။

ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသောတရားကို သိအပ်၏။ မသိအပ်သော ဒုက္ခသဘော ဖြစ်သော တရားသည် မရှိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင် မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသောတရားကို သိအပ်၏။ အလုံးစုံသောတရားကို မြင်အပ်၏။

အလုံးစုံသောတရားကို ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အလုံး စုံသောတရားကို ပညာဖြင့် တွေ့အပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့အပ်သော ဆင်းရဲသဘောဖြစ်သော တရားသည် မရှိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

သမုဒယသစ္စာ၏ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းသမုဒယသဘောရှိသမျှ။ နိရောဓသစ္စာ၏ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓသဘောရှိသမျှ။ မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်းသဘောရှိသမျှ။ပ။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အနက်ကို သိခြင်းသဘောရှိသမျှ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ပါဠိကို သိခြင်း သဘောရှိ သမျှ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ သဒ္ဒါကို သိခြင်းသဘောရှိသမျှ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ဉာဏ်ပဋိဘာန်ကို သိခြင်းသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသော တရားကို သိအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို မြင်အပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို ပညာဖြင့် တွေ့အပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့အပ်သော ဉာဏ်ပဋိဘာန်ကို သိခြင်း

သဘောသည် မရှိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ၌ သိသောဉာဏ်ရှိသမျှ။ သတ္တဝါတို့၏ အာသယာနုသယ၌ သိသောဉာဏ်ရှိသမျှ။ ယမကပါဋိဟာရိယ၌ သိသောဉာဏ်ရှိသမျှ။ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏ်၌ သိသောဉာဏ်ရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိအပ်၏။ အလုံးစုံကို မြင်အပ်၏။ အလုံးစုံကို ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံကို ပညာဖြင့် တွေ့အပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့အပ်သော မဟာကရုဏာသမာပတ္တိ၌ သိသောဉာဏ်သည် မရှိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်မည်၏။ ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင်မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

နတ်နှင့်တကွသော မာရ်နတ်နှင့်တကွသော ဗြဟ္မာနှင့်တကွသော ဩကာသလောကသည်လည်းကောင်း၊ သမဏဗြာဟ္မဏနှင့်တကွသော မင်းများ လူများနှင့်တကွသော သတ္တလောကသည်လည်းကောင်း မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ တွေ့အပ်၊ သိအပ်၊ ရောက်အပ်၊ ရှာမှီးအပ်၊ စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်လေ့လာအပ်သော တရားရှိသမျှ အလုံးစုံကို သိအပ်၏၊ မြင်အပ်၏၊ ထင်ရှားအောင်ပြုအပ်၏၊ မျက်မှောက်ပြု အပ်၏၊ ပညာဖြင့် တွေ့အပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့အပ်သော တရားမည်သည် မရှိသောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် မည်၏။

ထိုသို့သိရာ၌ အပိတ်အပင် မရှိသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ် မည်၏။

ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဤလောကဓာတ်၌ ပညာမျက်စိဖြင့် မမြင်အပ်သောတရား တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ။ ထို့ပြင် မသိအပ် မသိထိုက်သောတရား တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ။ သိသင့် သိထိုက်သော တရားအားလုံးကို သိတော်မူပြီ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ကို သမန္တစက္ခုဟု ဆိုအပ်၏။

ဉာဏကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂ - ဒိဋ္ဌိကထာ

ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုး ပြခြင်း

၁၂၂။ ဒိဋ္ဌိဟူသည် အဘယ်နည်း။ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း။ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်မှုတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း။ ဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း။ ဒိဋ္ဌိအကြောင်းကို ခွါခြင်းသည် အဘယ်နည်း။ ဤကား အမေးပြဿနာတည်း။

ဒိဋ္ဌိဟူသည် အဘယ်နည်းဟူသော အမေး၌ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း ဟူသော အမေး၌ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့သည် ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်မှုတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း ဟူသော အမေး၌ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်မှုတို့သည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးရှိကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်းဟူသောအမေး၌ ဒိဋ္ဌိတို့သည် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး ရှိကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းတို့သည် အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်းဟူသောအမေး၌ ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းတို့သည် သုံးရာရှိကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိအကြောင်းကို ခွါခြင်းသည် အဘယ်နည်း ဟူသော အမေး၌ ဒိဋ္ဌိအကြောင်းကို ခွါခြင်းသည် သောတာပတ္တိမဂ်တည်း။

၁၂၃။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း ဟူသော ဒိဋ္ဌိသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။

ရုပ်ကို "ဤရုပ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤရုပ်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း"ဟု မှားသော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ဝေဒနာကို ဤဝေဒနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ပ။ သညာကို ဤသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ပ။ သင်္ခါရတို့ကို ဤသင်္ခါရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ပ။ ဝိညာဉ်ကို "ဤဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဝိညာဉ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဝိညာဉ်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း သည် ဒိဋ္ဌိ မည်၏။

မျက်စိကို ဤမျက်စိသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ နားကို ဤနားသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ နှာခေါင်းကို ဤနှာခေါင်းသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ လျှာကို ဤလျှာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ကိုယ်ကို ဤကိုယ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ စိတ်ကို "ဤစိတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤစိတ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤစိတ်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ရူပါရုံတို့ကို ဤရူပါရုံသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒါရုံတို့ကို ဤသဒ္ဒါရုံသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓာရုံတို့ကို ဤဂန္ဓာရုံသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ရသာရုံတို့ကို ဤရသာရုံသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မာရုံတို့ကို "ဤဓမ္မာရုံသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊

ဤ၀မ္မာရုံသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤ၀မ္မာရုံသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

စက္ခုဝိညာဉ်ကို ဤစက္ခုဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတဝိညာဉ်ကို ဤသောတဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဃာနဝိညာဉ်ကို ဤဃာနဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှါဝိညာဉ်ကို ဤဇိဝှါဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာယဝိညာဉ်ကို ဤကာယဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနောဝိညာဉ်ကို "ဤမနောဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤမနောဝိညာဉ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤမနောဝိညာဉ်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

စက္ခုသမ္ဖဿကို ဤစက္ခုသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတသမ္ဖဿကို ဤသောတသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဃာနသမ္ဖဿကို ဤဃာနသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှါသမ္ဖဿကို ဤဇိဝှါသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာယသမ္ဖဿကို ဤကာယသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနောသမ္ဖဿကို "ဤမနောသမ္ဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤမနောသမ္ဖဿသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤမနောသမ္ဖဿသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ သောတသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ ဃာနသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ ဇိဝှါသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ ကာယသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို "ဤမနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤမနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤမနော သမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ရူပသညာကို ဤရူပသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒသညာကို ဤသဒ္ဒသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓသညာကို ဤဂန္ဓသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသသညာကို ဤရသသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မသညာကို "ဤဓမ္မသညာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဓမ္မသညာသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဓမ္မသညာသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ရူပသဉ္စေတနာကို ဤရူပသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒသဉ္စေတနာကို ဤသဒ္ဒသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓသဉ္စေတနာကို ဤဂန္ဓသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသသဉ္စေတနာကို ဤရသသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေတနာကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မသဉ္စေတနာကို "ဤဓမ္မသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဓမ္မသဉ္စေတနာသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဓမ္မသဉ္စေတနာသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိ မည်၏။

ရူပတဏှာကို ဤရူပတဏှာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒတဏှာကို ဤသဒ္ဒတဏှာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓတဏှာကို ဤဂန္ဓတဏှာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသတဏှာကို ဤရသတဏှာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မတဏှာကို "ဤဓမ္မတဏှာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဓမ္မတဏှာသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဓမ္မတဏှာသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ရူပဝိတက်ကို ဤရူပဝိတက်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒဝိတက်ကို ဤသဒ္ဒဝိတက်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓဝိတက်ကို ဤဂန္ဓဝိတက်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသဝိတက်ကို ဤရသဝိတက်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိတက်ကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိတက်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မဝိတက်ကို "ဤဓမ္မဝိတက်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဓမ္မဝိတက်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဓမ္မဝိတက်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ရူပဝိစာရကို ဤရူပဝိစာရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒဝိစာရကို ဤသဒ္ဒဝိစာရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓဝိစာရကို ဤဂန္ဓဝိစာရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသဝိစာရကို ဤရသဝိစာရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိစာရကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိစာရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မဝိစာရကို "ဤဓမ္မဝိစာရသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဤဓမ္မဝိစာရသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဓမ္မဝိစာရသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံး သွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ပထဝီဓာတ်ကို ဤပထဝီဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အာပေါဓာတ်ကို ဤအာပေါဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ တေဇောဓာတ်ကို ဤတေဇောဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝါယောဓာတ်ကို ဤဝါယောဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အာကာသဓာတ်ကို ဤအာကာသဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝိညာဏဓာတ်ကို "ဤဝိညာဏဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဝိညာဏဓာတ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဝိညာဏဓာတ်သည် ငါ၏ ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ပထဝီကသိုဏ်းကို ဤပထဝီကသိုဏ်းသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အာပေါကသိုဏ်းကို။ တေဇောကသိုဏ်းကို။ ဝါယောကသိုဏ်းကို။ နီလကသိုဏ်းကို။ ပီတကသိုဏ်းကို။ လောဟိတ ကသိုဏ်းကို။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို။ အာကာသကသိုဏ်းကို။ ဝိညာဏကသိုဏ်းကို "ဤဝိညာဏကသိုဏ်း သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဝိညာဏကသိုဏ်းသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဝိညာဏကသိုဏ်းသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ဆံပင်ကို ဤဆံပင်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အမွေးကို ဤအမွေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ခြေသည်းလက်သည်းကို ဤခြေသည်းလက်သည်းသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သွားကို ဤသွားသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အရေကို ဤအရေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အသားကို ဤအသားသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အကြောကို ဤအကြောသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အရိုးကို ဤအရိုးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရိုးတွင်းခြင်ဆီကို ဤရိုးတွင်းခြင်ဆီသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အညှို့ကို ဤအညှို့သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ နှလုံးကို ဤနှလုံးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အသည်းကို ဤအသည်းသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အမြှေးကို ဤအမြှေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အဖျဉ်းကို ဤအဖျဉ်းသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အဆုတ်ကို ဤအဆုတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အူမကို ဤအူမသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အူသိမ်ကို ဤအူသိမ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အစာသစ်ကို ဤအစာသစ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အစာဟောင်းကို ဤအစာဟောင်းသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သည်းခြေကို ဤသည်းခြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သလိပ်ကို ဤသလိပ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ပြည်ကို ဤပြည်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သွေးကို ဤသွေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ချွေးကို ဤချွေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အဆီခဲကို ဤအဆီခဲသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မျက်ရည်ကို ဤမျက်ရည်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဆီကြည်ကို ဤဆီကြည်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ တံတွေးကို ဤတံတွေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ နှပ်ကို ဤနှပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ အစေးကို ဤအစေးသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကျင်ငယ်ကို ဤကျင်ငယ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ "ဦးနှောက်ကို ဤဦးနှောက်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဤဦးနှောက်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဦးနှောက်သည် ငါ၏ ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

စက္ခာယတနကို ဤစက္ခာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရူပါယတနကို ဤရူပါယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတာယတနကို ဤသောတာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒါယတနကို ဤသဒ္ဒါယတန သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဃာနာယတနကို ဤဃာနာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓာယတနကို ဤဂန္ဓာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှါယတနကို ဤဇိဝှါယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသာယတန ကို ဤရသာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာယာယတနကို ဤကာယာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနာယတနကို ဤမနာယတနသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မာယတနကို ဤဓမ္မာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။

စက္ခုဓာတ်ကို ဤစက္ခုဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရူပဓာတ်ကို ဤရူပဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ကို ဤစက္ခုဝိညာဏဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတဓာတ်ကို ဤသောတဓာတ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဒဓာတ်ကို ဤသဒ္ဒဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတဝိညာဏ ဓာတ်ကို ဤသောတဝိညာဏ ဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဃာနဓာတ်ကို ဤဃာနဓာတ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဂန္ဓဓာတ်ကို ဤဂန္ဓဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဃာနဝိညာဏဓာတ်ကို ဤဃာနဝိညာဏ ဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှါဓာတ်ကို ဤဇိဝှါဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရသဓာတ်ကို ဤ ရသဓာတ် သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှါဝိညာဏဓာတ်ကို ဤဇိဝှါ ဝိညာဏဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာယဓာတ်ကို ဤကာယဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ကို ဤဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာယဝိညာဏဓာတ်ကို ဤကာယဝိညာဏ ဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနောဓာတ်ကို ဤမနော ဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဓမ္မဓာတ်ကို ဤဓမ္မဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနောဝိညာဏဓာတ်ကို "ဤမနောဝိညာဏဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤမနောဝိညာဏဓာတ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤမနောဝိညာဏ ဓာတ်သည် ငါ၏ ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

စက္ခုန္ဒြေကို ဤစက္ခုန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောတိန္ဒြေကို ဤသောတိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဃာနိန္ဒြေကို ဤဃာနိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇိဝှိန္ဒြေကို ဤဇိဝှိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ကာယိန္ဒြေကို ဤကာယိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မနိန္ဒြေကို ဤမနိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဇီဝိတိန္ဒြေ ကို ဤဇီဝိတိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဣတ္ထိန္ဒြေကို ဤဣတ္ထိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ပုရိသိန္ဒြေကို ဤပုရိသိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သုခိန္ဒြေကို ဤသုခိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဒုက္ခိန္ဒြေကို ဤဒုက္ခိန္ဒြေ သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သောမနဿိန္ဒြေကို ဤသောမနဿိန္ဒြေ သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဒေါမနဿိန္ဒြေကို ဤဒေါမနဿိန္ဒြေသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဥပေက္ခိန္ဒြေကို ဤဥပေက္ခိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြေကို ဤသဒ္ဓိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေကို ဤဝီရိယိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သတိန္ဒြေကို ဤ သတိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သမာဓိန္ဒြေကို ဤသမာဓိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ပညိန္ဒြေကို "ဤ ပညိန္ဒြေသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤပညိန္ဒြေသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤပညိန္ဒြေသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ကာမဓာတ်ကို ဤကာမဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ရူပဓာတ်ကို ဤရူပဓာတ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ အရူပဓာတ်ကို ဤအရူပဓာတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ကာမဘဝကို ဤကာမဘဝသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ရူပဘဝကို ဤရူပဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အရူပဘဝကို ဤအရူပဘဝသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ သညာဘဝကို ဤသညာဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အသညာဘဝကို ဤအသညာ ဘဝသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ နေဝသညာနာ သညာဘဝကို ဤနေဝသညာနာသညာဘဝသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ဧကဝေါကာရ ဘဝကို ဤဧကဝေါကာရ ဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ စတုဝေါကာရဘဝကို ဤစတုဝေါကာရ ဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝကို ဤပဉ္စဝေါကာရဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။

ပဌမစျာန်ကို ဤပဌမစျာန်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဒုတိယစျာန်ကို ဤဒုတိယစျာန်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ တတိယစျာန်ကို ဤတတိယစျာန်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ စတုတ္ထစျာန်ကို ဤစတုတ္ထစျာန်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ဤမေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း။ ကရုဏာ စေတောဝိမုတ္တိကို ဤကရုဏာ စေတောဝိမုတ္တိသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ မုဒိတာစေတော ဝိမုတ္တိကို ဤ မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တိသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိကို ဤဥပေက္ခာစေတော ဝိမုတ္တိသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ဤအာကာသာ နဉ္စာယတန သမာပတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ဤဝိညာဏဉ္စာယတန

သမာပတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို ဤအာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ နေဝသညာ နာသညာယတနသမာပတ်ကို "ဤနေဝသညာနာသညာ ယတန သမာပတ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဤနေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်သည် ငါဖြစ်၏၊ ဤနေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်သည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

အဝိဇ္ဇာကို ဤအဝိဇ္ဇာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သင်္ခါရတို့ကို ဤသင်္ခါရသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝိညာဉ်ကို ဤဝိညာဉ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ နာမ်ရုပ်ကို ဤနာမ်ရုပ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ သဠာယတနကို ဤသဠာယတနသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဖဿကို ဤဖဿသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဝေဒနာကို ဤဝေဒနာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ တဏှာကို ဤတဏှာသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဥပါဒါန်ကို ဤဥပါဒါန်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဘဝကို ဤဘဝသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇာတိကို ဤဇာတိသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း။ ဇရာမရဏကို "ဤဇရာမရဏသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဤဇရာမရဏသည် ငါဖြစ်၏၊ ဤဇရာမရဏသည် ငါ၏ကိုယ်တည်း" ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဤသို့ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

၁၂၄။ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း ရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်နည်း။

ခန္ဓာတို့သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ အဝိဇ္ဇာသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ ဖဿသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ သညာသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ ဝိတက်သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ အယောနိသောမနသိကာရ 'မသင့်မတင့်နှလုံးသွင်းခြင်း' သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ ယုတ်မာသော အဆွေခင်ပွန်းသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းမည်၏။ သူတစ်ပါးအသံသည်လည်း ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြောင်းမည်၏။

ခန္ဓာတို့သည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘော အားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။

ဤသို့ ခန္ဓာတို့သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။

ဤသို့ အဝိဇ္ဇာသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဖဿသည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။

ဤသို့ ဖဿသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

သညာသည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။

ဤသို့ သညာသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဝိတက်သည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။

ဤသို့ ဝိတက်သည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

အယောနိသောမနသိကာရသည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။ ဤသို့ အယောနိသောမနသိကာရသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ယုတ်မာသော အဆွေခင်ပွန်းသည် အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနမည်၏။ ဤသို့ ယုတ်မာသော အဆွေခင်ပွန်း သည်လည်း ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

သူတစ်ပါး ပြောဟောသံသည် အကြောင်းအထောက်အပံ့ဖြစ်၍ စွဲမှီဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန မည်၏။ ဤသို့ သူတစ်ပါး ပြောဟောသံသည်လည်း ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဤရှစ်ပါးတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့တည်း။

၁၂၅။ ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်မှု တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ယင်းဒိဋ္ဌိသည် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၌ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂတ။ လွန်နိုင်ခဲသော အနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂဟန။ ရွံရှာဖွယ်ဘေးဘျမ်းရှိသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိကန္တာရ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသူက။ သဿတစသောအယူကို ယူသောအားဖြင့် တုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတ။ အကျိုးမဲ့၌ ယှဉ်စေတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသညောဇန။ ထိုးကျင့်တတ်သော အနက်, နုတ်ပယ်နိုင်ခဲသော အနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိသလ္လ။ နှိပ်စက်ခြင်းပြုသော သဘောအားဖြင့် ကျဉ်းမြောင်း သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသမ္ဗာဓ။ လွတ်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်သော သဘောအားဖြင့် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပလိဗောဓ။ လွတ်မြောက်နိုင်ခဲသော သဘောအားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဗန္ဓန။ ထုတ်ဆောင် နိုင်ခဲသော သဘောအားဖြင့် ချောက်ကမ်းပါးနှင တူသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပပါတ။ အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော သဘောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ကိန်းတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာနုသယ။ ကိုယ်ကို ပူပန်စေတတ် သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသန္တာပ။ ကိုယ်ကို အဖန်ဖန် ပူလောင်စေတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရိဠာဟ။ ကိလေသာကို ထုံးဖွဲ့တတ် သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂန္ထ။ ပြင်းစွာ စွဲယူတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌုပါဒါန။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းတတ် သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသ။ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရာမာသမည်၏။ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်မှုတို့ မည်ကုန်၏။

၁၂၆။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

သာယာဖွယ်၌ ဖြစ်သော အဿာဒဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တသို့အစဉ်လိုက်သော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ ဖောက်ပြန်သော အယူရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ငါ၏ကိုယ်ဟု စွဲလမ်းခြင်းရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိ၍ မြဲ၏ဟု ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိ၍ ပြတ်၏ဟု ယူသော ဉစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၊ အတိတ်ဟုဆိုအပ်သော ရှေ့အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ယူသော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ နောက် အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူသော အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ၊ (အကျိုးမဲ့၌) ယှဉ်စေတတ်သော သညောဇနိကဒိဋ္ဌိ၊ ငါဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော အဟန္တိမာနဝိနိဗန္ဓဒိဋ္ဌိ၊ ငါ့ဉစ္စာဟု ယူလျက် မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ အပ်သော မမန္တိမာနဝိနိဗန္ဓ ဒိဋ္ဌိ၊ ငါ၏ကိုယ်ဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၊ (အတ္တကို) လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဝိဘဝ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဤသည်တို့ကား တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဒိဋ္ဌိ တို့တည်း။

၁၂၇။ ဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း သုံးရာတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

အဿာဒဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်းပါ သနည်း။ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိသော မြဲ၏ဟု ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိသော

ပြတ်၏ဟု ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။ ရှေ့အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ယူသော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်းပါသနည်း။ နောက်အစွန်းသို့ အစဉ် လျှောက်၍ယူသော အပရန္တာဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

သညောဇနိကဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

အဟန္တိမာနဝိနိဗန္ဓဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

မမန္တိမာနဝိနိဗန္ဓဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

ဘဝဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ၌ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းပါသနည်း။

အဿာဒဒိဋ္ဌိ၌ သုံးဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ၌နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၌ ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌နှစ်ဆယ်သောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိသော မြဲ၏ဟု ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ သက္ကာယလျှင် တည်ရာရှိသော ပြတ်၏ဟုယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌ ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၌ ငါးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ၌ လေးဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ သံယောဇနိကဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အဟန္တိမာနဝိနိဗန္ဓဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ မမန္တိမာနဝိနိဗန္ဓဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အတ္တဝါဒ ပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၌ နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ လောကဝါဒ ပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ၌ ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ၌ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁ - အဿာဒဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၂၈။ သာယာဖွယ်၌ဖြစ်သော အဿာဒဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ သုံးဆယ့်ငါးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ရူပက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ချမ်းသာမှု၊ ဝမ်းမြောက်မှုသည် ရုပ်၏ သာယာဖွယ်မည်၏ဟု မှားသော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် သာယာဖွယ်မဟုတ်။ သာယာဖွယ်သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ သာယာဖွယ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် သာယာဖွယ်ကို အဿာဒဒိဋ္ဌိ ဟု ဆိုအပ်၏။

အဿာဒဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ ထိုအမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိပန္နပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မမှီဝဲ၊ မဆည်းကပ်၊ မမှီခိုအပ်။ ထိုသို့ မမှီဝဲ၊ မဆည်းကပ်၊ မမှီခိုရခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။ ဒိဋ္ဌိ၌ဖြစ်သော ရာဂသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် ရာဂမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ရာဂသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ရာဂကို ဒိဋ္ဌိရာဂဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒိဋ္ဌိရာဂနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိရာဂ၌ တပ်နှစ်သက်၏။ ဒိဋ္ဌိရာဂ၌ တပ်နှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ လှူအပ်သော ဒါနသည် အကျိုးရင်း မကြီး။ အကျိုးဆက် မကြီး။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အဿာဒဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့် တည်း။

မိစ္ဆာအယူရှိသော ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်အား ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်ခြင်းဟူသောနှစ်ပါးသော ဂတိတို့ သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

မိစ္ဆာအယူရှိသော ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်အား အကြင်ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံကို အယူအားလျော်စွာ အပြည့်အစုံ ဆောက်တည်အပ်၏။

ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော အကြင်စေ့ဆော်ခြင်းစေတနာ၊ တောင့်တခြင်း ပတ္ထနာ၊ ဆောက်တည်ခြင်း ပဏိဓိ၊ ပြုစီမံခြင်း သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့သည် အလိုမရှိခြင်း၊ မချစ်မနှစ်သက်ခြင်း၊နှလုံးကို မပွါး စေခြင်း၊ အစီးအပွါး မရှိခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။ ဥပမာအားဖြင့် စိုစွတ်သောမြေ၌ ချထား စိုက်ပျိုးအပ်သော တမာစေ့၊ သပွတ်ခါးစေ့၊ ဘူးခါးစေ့သည် မြေ၊ ရေ၏ ရသာဓာတ်ကို စွဲယူအပ်၏။ ထိုအလုံးစုံ သည် ခါးခြင်း၊ စပ်ခြင်း၊ မသာယာခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထို တမာအစရှိသည်၏ အစေ့သည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။ ဤအတူသာလျှင် မှားသော အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြင် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံကို အယူအား လျော်စွာ အပြည့်အစုံ ဆောက်တည် အပ်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော အကြင်စေ့ဆော်ခြင်းစေတနာ၊ တောင့်တခြင်း ပတ္ထနာ၊ ဆောက်တည်ခြင်း ပဏိဓိ၊ ပြုစီမံခြင်း သင်္ခါရတရား အားလုံးတို့သည် အလိုမရှိခြင်း၊ မချစ်မနှစ် သက်ခြင်း၊ နှလုံးကို မပွါး စေခြင်း၊ အစီးအပွါး မရှိခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အဿာဒဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သောအယူသည် ယုတ်ညံ့ သောကြောင့်တည်း။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်-

၆၂- ပါးသောဒိဋ္ဌိတို့၌ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂတ၊ လွန်နိုင်ခဲသောအနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂဟန၊ ရွံရှာဖွယ်ဘေးဘျမ်းရှိသောအနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိကန္တာရ၊ ဆန့်ကျင်သောအနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသူက၊ သဿတစသော အယူကို ယူသောအားဖြင့် တုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတ။ အကျိုးမဲ့၌ ယှဉ်စေ တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသညောဇန။ ထိုးကျင့်တတ်သော အနက်၊နုတ်ပယ်နိုင်ခဲ့သော အနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိသလ္လ၊နှိပ်စက်ခြင်းပြုသော သဘောအားဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသမ္ဗာဓ။ လွတ်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်သောသဘောအားဖြင့် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပလိဗောဓ။ လွတ်မြောက်နိုင်ခဲသော သဘောအားဖြင့် နှောင်ဖွဲ့တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဗန္ဓန။ ထုတ်ဆောင်နိုင်ခဲသော သဘောအားဖြင့် ချောက်ကမ်းပါးနှင့် တူသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပပါတ။ အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော သဘောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ကိန်းတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာနုသယ။ ကိုယ်ကို ပူပန်စေတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိသန္တာပ။ ကိုယ်ကို အဖန်ဖန် ပူလောင်စေတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရိဠာဟ။ ကိလေသာကို ထုံးဖွဲ့ တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂန္ထ။ ပြင်းစွာ စွဲယူတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌုပါဒါန။ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသ။ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရာမာသ မည်၏။ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သံသရာ၌) ယှဉ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။

၁၂၉။ သံယောဇဉ်လည်းမည်, ဒိဋ္ဌိလည်း မည်သောတရား၊ သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိကား မမည်သော တရားတို့ ရှိကုန်၏။

သံယောဇဉ်လည်း မည်, ဒိဋ္ဌိလည်း မည်သောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဤနှစ်ပါးတို့သည် သံယောဇဉ်လည်းမည်,ဒိဋ္ဌိလည်းမည်၏။

သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိမမည်သောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ မာနသံယောဇဉ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်၊ ဘဝရာဂ သံယောဇဉ်၊ ဣဿာသံယောဇဉ်၊ မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်၊ အနုနယသံယောဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်၊ ဤ သံယောဇဉ်တို့သည် သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

အကြင်ဝေဒနာကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်သညာကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်သင်္ခါရတို့ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် ဝိညာဉ်ကို စွဲ၍။ပ။ အကြင်မျက်စိကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်နားကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်နှာခေါင်းကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်လျှာကို စွဲ၍။ပ။ အကြင် ကိုယ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်စိတ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်ရူပါရုံတို့ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်သဒ္ဒါရုံတို့ကို စွဲ၍။ပ။ အကြင် ဂန္ဓာရုံတို့ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်ရသာရုံတို့ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် ဓမ္မာရုံတို့ကို စွဲ၍။ပ။ အကြင်စက္ခုဝိညာဉ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်သောတဝိညာဉ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် ဃာနဝိညာဉ်ကို စွဲ၍။ပ။ အကြင် ဇိဝှါဝိညာဉ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်ကာယဝိညာဉ်ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် မနောဝိညာဉ်ကို စွဲ၍။ပ။ အကြင် စက္ခုသမ္ဖဿ ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်သောတသမ္ဖဿ ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် ဃာနသမ္ဖဿကို စွဲ၍။ပ။ အကြင် ဇိဝှါသမ္ဖဿ ကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင်ကာယသမ္ဖဿကိုစွဲ၍။ပ။ အကြင် မနောသမ္ဖဿကို စွဲ၍။ပ။

အကြင်စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကိုစွဲ၍။ အကြင်သောတသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို စွဲ၍။ အကြင်ဃာနသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကိုစွဲ၍။ အကြင်ဇိဝှါသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို စွဲ၍။ အကြင်ကာယသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကိုစွဲ၍။ အကြင် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းသုခ, ဝမ်းသာခြင်း သောမနဿသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာ၏ သာယာဖွယ်မည်၏ဟု မှားသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ် ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် သာယာဖွယ် မဟုတ်။ သာယာဖွယ်သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည့်တစ်ခြား။ သာယာဖွယ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ဤသာယာဖွယ်နှင့် ဒိဋ္ဌိကို အဿာဒဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်၏။

အသာသဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ ထိုအမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိပန္နပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မမှီဝဲ၊ မဆည်းကပ်၊ မမှီခိုအပ်။ ထိုသို့မမှီဝဲ၊ မဆည်းကပ်၊ မမှီခိုရခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။ ဒိဋ္ဌိ၌ဖြစ်သော ရာဂသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် ရာဂမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ရာဂသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ရာဂကို ဒိဋ္ဌိရာဂဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုဒိဋ္ဌိရာဂနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိရာဂ၌ တပ်နှစ်သက်၏။ ဒိဋ္ဌိရာဂ၌ တပ်နှစ်သက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ လှူအပ်သောအလှူသည် အကျိုးရင်း မကြီး။ အကျိုးဆက် မကြီး။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အသာသဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။

မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်ခြင်းဟူသောနှစ်ပါးသော ဂတိတို့သည်သာ လျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

မိစ္ဆာအယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံကို အယူအားလျော်စွာ အပြည့်အစုံ ဆောက်တည်အပ်၏။

ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော အကြင်စေ့ဆော်ခြင်းစေတနာ၊ တောင့်တခြင်း ပတ္ထနာ၊ ဆောက်တည်ခြင်း ပဏိဓိ၊ ပြုစီမံခြင်း သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် အလိုမရှိခြင်း၊ မချစ်မနှစ်သက်ခြင်း၊နှလုံးကိုမပွါးစေခြင်း၊ အစီးအပွါးမရှိခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။ ဥပမာအားဖြင့် စိုစွတ်သောမြေ၌ ချထားစိုက်ပျိုးအပ်သော တမာစေ့၊ သပွတ်ခါးစေ့၊ ဘူးခါးစေ့သည် မြေ၊ ရေ၏ ရသာဓာတ်ကို စွဲယူအပ်၏။ ထိုအလုံးစုံသည် ခါးခြင်း၊ စပ်ခြင်း၊ မသာယာခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း။ ထိုတမာအစ ရှိသည်၏ အစေ့သည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့်တည်း။

ဤအတူသာလျှင် မှားသော အယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြင်ကာယကံ၊ ဝစီကံ။ မနောကံကို အယူ အားလျော်စွာ အပြည့်အစုံဆောက်တည်အပ်၏။ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော အကြင်စေ့ဆော်ခြင်း စေတနာ၊ တောင့်တခြင်း ပတ္ထနာ၊ ဆောက်တည်ခြင်း ပဏိဓိ၊ ပြုစီမံခြင်း သင်္ခါရအားလုံးတို့သည် အလိုမရှိခြင်း၊ မချစ်မနှစ်သက်ခြင်း၊နှလုံးကို မပွါးစေခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ့် ကြောင့်နည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အသာသဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော အယူသည် ယုတ်ညံ့သောကြောင့် တည်း။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့အတွင်း၌ ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂတ၊ လွန်နိုင်ခဲသော အနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂဟန။ပ။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းတတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသ၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရာမာသမည်၏၊ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့်နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သံသရာ၌) ယှဉ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။

သံယောဇဉ်လည်းမည်, ဒိဋ္ဌိလည်းမည်သောတရား၊ သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိ မမည်သောတရားတို့ သည် ရှိကုန်၏။

သံယောဇဉ်လည်းမည်, ဒိဋ္ဌိလည်းမည်သောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဤနှစ်ပါးတို့သည် သံယောဇဉ်လည်းမည်၍ ဒိဋ္ဌိလည်းမည် ကုန်၏။

သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိ မမည်သော တရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ မာနသံယောဇဉ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်၊ ဘဝရာဂ သံယောဇဉ်၊ ဣဿာသံယောဇဉ်၊ မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်၊ အနုနယသံယောဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်၊ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

သာယာဖွယ်၌ဖြစ်သော အဿာဒဒိဋ္ဌိကို ဤသုံးဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ဖြစ်၏။

ရှေးဦးစွာသော အဿာဒဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

၁။ အနုနယဟူ၍လည်းကောင်း၊ အနုသယဟူ၍လည်းကောင်း အမည်နှစ်မျိုးဖြင့်ခေါ်သည်။ ကာမရာဂအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော လောဘကို အနုနယဟုဆိုသည်။ အခြားအရာတို့၌ အနုနယကိုပင် အနုသယဟုခေါ်သည်။ (အဋ္ဌကထာ)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂ - အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃၀။ အတ္တသို့ အစဉ်လျှောက်သော ဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာနှစ်ဆယ်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မကျွမ်းကျင်သော၊ အရိယာတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို မြင်လေ့မရှိသော၊ သူတော်ကောင်းတို့တရား၌ မကျွမ်းကျင်သော၊ သူတော်ကောင်းတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်ရှိသောအတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တ၌ ရုပ်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ပ။ သင်္ခါရတို့ကို။ပ။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။

၁၃၁။ အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ပထဝီကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "ပထဝီကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ငါသည် ပထဝီကသိုဏ်းတည်း" ဟု ပထဝီကသိုဏ်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသောဆီမီးမှ မီးလျှံသည် အဆင်းပေတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံပေတည်းဟု မီးလျှံကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ပထဝီကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "ပထဝီ

ကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ငါသည် ပထဝီကသိုဏ်းတည်း” ဟု ပထဝီကသိုဏ်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ ရုပ်လျှင်မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အယူပျက်စီးခြင်း လည်း မည်၏။ပ။ အတ္တသို့ အစဉ်လိုက်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ မိစ္ဆာအယူရှိသော ယောကျာ်း ပုဂ္ဂိုလ်အားနှစ်ပါးသော ဂတိတို့သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အာပေါကသိုဏ်းကို။ တေဇောကသိုဏ်းကို။ ဝါယောကသိုဏ်းကို။ နီလကသိုဏ်းကို။ ပီတကသိုဏ်းကို။ လောဟိတကသိုဏ်းကို။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏၊ “ဩဒါတကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ငါသည် ဩဒါတကသိုဏ်းတည်း”ဟု ဩဒါတကသိုဏ်း ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံပေတည်းဟု မီးလျှံကို လည်းကောင်း၊ အဆင်းကို လည်းကောင်း နှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူ သာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည်။ပ။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်း နှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ ရုပ် လျှင်မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်း လည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၁)

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ရှိသောအတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤရုပ်ဖြင့် ရုပ်ရှိ၏” ဟု စိတ် အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ရုပ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောကျာ်းသည် “ဤသည်ကား သစ်ပင်တည်း။ ဤသည်ကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထို သစ်ပင်သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏” ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန်ရှု သကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤရုပ်ဖြင့် ရုပ်ရှိ၏” ဟု စိတ် အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ရုပ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည်နှစ်ခုမြောက် ရုပ်လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ရှိသော အတ္တကို အဖန် ဖန်ရှု၏။ (၂)

အဘယ်သို့လျှင် အတ္တ၌ ရုပ်ကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တ၌ ဤရုပ် တည်၏" ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ရုပ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပန်းသည် အနံ့နှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပန်းကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား ပန်းတည်း။ ဤကား အနံ့တည်း။ ပန်းသည် တစ်ခြား။ အနံ့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုအနံ့သည် ဤပန်း၌ တည်၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ပန်း၌ အနံ့ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ် ဟူသော) အတ္တ၌ ဤရုပ်တည်၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ရုပ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် သုံးခုမြောက် ရုပ်လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ အတ္တ၌ ရုပ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၃)

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤရုပ်၌ တည်၏"ဟု စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ရုပ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပတ္တမြားကို ကြုတ်၌ ထည့်ထားရာ၏။ ထိုပတ္တမြားကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား ပတ္တမြားတည်း။ ဤကား ကြုတ်တည်း။ ပတ္တမြားသည် တစ်ခြား။ ကြုတ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုပတ္တမြားသည် ဤကြုတ်၌ တည်၏" ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ကြုတ်၌ ပတ္တမြားကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤရုပ်၌ တည်၏" ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ရုပ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် လေးခုမြောက် ရုပ်လျှင်မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၄)

၁၃၂။ အဘယ်သို့လျှင် ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ သောတသမ္ဖဿ ကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ ဃာနသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ ဇိဝှါသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ ကာယသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ "မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာတည်း" ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်း ကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံပေတည်းဟု မီးလျှံကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူ သာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာတည်း"ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်း နှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ ဝေဒနာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်း လည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ (၁-၅)

အဘယ်သို့လျှင် ဝေဒနာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤဝေဒနာဖြင့် ဝေဒနာရှိ၏" ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝေဒနာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသစ်ပင်ကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား သစ်ပင်တည်း။ ဤကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုသစ်ပင်သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာ လျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤဝေဒနာဖြင့် ဝေဒနာရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝေဒနာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည်နှစ်ခုမြောက် ဝေဒနာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်းမည်၏။ အမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝေဒနာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၂-၆)

အဘယ်သို့လျှင် အတ္တ၌ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ဤ (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တ၌ ဤဝေဒနာ တည်၏"ဟု စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပန်းသည် အနံ့နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုပန်းကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား ပန်းတည်း။ ဤကား အနံ့တည်း။ ပန်းသည် တစ်ခြား။ အနံ့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုအနံ့သည် ဤပန်း၌ တည်၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ပန်း၌ အနံ့ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသညာ၊

သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တ၌ ဤဝေဒနာ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် သုံးခုမြောက် ဝေဒနာလျှင်မှီရာ ရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။

အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ (၃-၇)

အဘယ်သို့လျှင် ဝေဒနာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤသညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤဝေဒနာ၌ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝေဒနာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပတ္တမြားကို ကြုတ်၌ ထည့်ထားရာ၏၊ ထိုပတ္တမြားကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား ပတ္တမြားတည်း။ ဤကား ကြုတ်တည်း။ ပတ္တမြားသည် တစ်ခြား။ ကြုတ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုပတ္တမြားသည် ဤ ကြုတ်၌ တည်၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ကြုတ်၌ ပတ္တမြားကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤသညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤဝေဒနာ၌ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝေဒနာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် လေးခုမြောက် ဝေဒနာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။

အမြင်မှန်ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝေဒနာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ (၄-၈)

၁၃၃။ အဘယ်သို့လျှင် သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ သောတသမ္ဖဿ ကြောင့် ဖြစ်သော သညာကို။ ဃာနသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ ဇိဝှါသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ ကာယသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို။ မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ “မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာတည်း” ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခု မထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံတည်းဟု မီးလျှံကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ “မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော သညာတည်း” ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော သညာကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်း နှစ်ခု မထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ သညာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန် ပျက်စီးခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၁-၉)

အဘယ်သို့လျှင် သညာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူသော) အတ္တသည် ဤသညာဖြင့် သညာရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သညာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား သစ်ပင်တည်း။ ဤကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုသစ်ပင်သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာ လျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူသော) အတ္တသည် ဤသညာဖြင့် သညာရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ ဤသို့ သညာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည်နှစ်ခုမြောက် သော သညာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤ သံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ သညာရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၂-၁၀)

အဘယ်သို့လျှင် အတ္တ၌ သညာကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူသော) အတ္တ၌ ဤသညာသည် တည်၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ သညာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပန်းသည် အနံ့နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပန်းကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား ပန်းတည်း။ ဤကား အနံ့တည်း။ ပန်းသည် တစ်ခြား။ အနံ့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုအနံ့သည် ဤပန်း၌ တည်၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ပန်း၌ အနံ့ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူ သော) အတ္တ၌ ဤသညာသည် တည်၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ သညာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် သုံးခုမြောက် သညာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ အတ္တ၌ သညာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၃-၁၁)

အဘယ်သို့လျှင် သညာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူသော) အတ္တသည် ဤသညာ၌ တည်၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သညာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပတ္တမြားကို ကြုတ်၌ ထည့်ထားရာ၏။ ထိုပတ္တမြားကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား ပတ္တမြားတည်း။ ဤကား ကြုတ်တည်း။ ပတ္တမြားသည် တစ်ခြား။ ကြုတ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုပတ္တမြားသည် ဤကြုတ်၌ တည်၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ကြုတ်၌ ပတ္တမြားကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤသင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာဟူသော) အတ္တသည် ဤသညာ၌တည်း၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သညာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် လေးခုမြောက် သညာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ သညာ၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၄-၁၂)

၁၃၄။ အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို။ သောတသမ္ဖဿ ကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို။ ဃာနသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို။ ဇိဝှါသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော စေတနာကို။ ကာယသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို။ မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာတည်း"ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်း နှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံတည်းဟု မီးလျှံ ကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာသည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောသမ္ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော စေတနာတည်း"ဟု မနောသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော စေတနာကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကို လည်းကောင်း နှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ သင်္ခါရလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်းမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိမမည်ကုန်။ ဤသို့ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၁-၁၃)

အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တသည် ဤသင်္ခါရတို့ဖြင့် သင်္ခါရရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သင်္ခါရရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား သစ်ပင်တည်း။ ဤကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုသစ်ပင်သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တသည် ဤသင်္ခါရတို့ဖြင့် သင်္ခါရရှိ၏” ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သင်္ခါရရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည်နှစ်ခုမြောက် သင်္ခါရလျှင် မိစ္ဆာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ သင်္ခါရရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၂-၁၄)

အဘယ်သို့လျှင် အတ္တ၌ သင်္ခါရတို့ကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တ၌ ဤသင်္ခါရတို့သည် တည်ကုန်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ သင်္ခါရတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပန်းသည် အနံ့နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပန်းကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား ပန်းတည်း။ ဤကား အနံ့တည်း။ ပန်းသည် တစ်ခြား။ အနံ့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုအနံ့သည် ဤပန်း၌ တည်၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ပန်း၌ အနံ့ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤ ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တ၌ ဤသင်္ခါရတို့သည် တည်ကုန်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ သင်္ခါရတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် သုံးခုမြောက် သင်္ခါရလျှင် မိစ္ဆာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ အတ္တ၌ သင်္ခါရတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၃-၁၅)

အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တသည် ဤသင်္ခါရတို့၌ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံ ဖြစ်၏။ ဤသို့ သင်္ခါရတို့၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပတ္တမြားကို ကြုတ်၌ ထည့်ထားရာ၏၊ ထိုပတ္တမြားကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား ပတ္တမြားတည်း။ ဤကား ကြုတ်တည်း။ ပတ္တမြားသည် တစ်ခြား။ ကြုတ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုပတ္တမြားသည် ဤ ကြုတ်၌ တည်၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ကြုတ်၌ ပတ္တမြားကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤ လောက၌ အချို့သော သူသည် ဝိညာဉ်ကို။ ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝိညာဉ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာဟူသော) အတ္တ၌ ဤသင်္ခါရတို့သည် တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ သင်္ခါရ တို့၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် လေးခုမြောက် သင်္ခါရလျှင်မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်းမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိမမည်ကုန်။ ဤသို့ သင်္ခါရတို့၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၄-၁၆)

၁၃၅။ အဘယ်သို့လျှင် ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် စက္ခုဝိညာဉ်ကို။ သောတဝိညာဉ်ကို။ ဃာနဝိညာဉ်ကို။ ဇိဝှါ ဝိညာဉ်ကို။ ကာယဝိညာဉ်ကို။ မနောဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "မနောဝိညာဉ်သည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောဝိညာဉ်တည်း"ဟု မနောဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခု မထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံတည်းဟု မီးလျှံ ကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် မနောဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "မနောဝိညာဉ်သည် ငါတည်း။ ငါသည် မနောဝိညာဉ်တည်း"ဟု မနောဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခု မထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ ဝိညာဉ်လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်းမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိမမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၁-၁၇)

အဘယ်သို့လျှင် ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တသည် ဤဝိညာဉ်ဖြင့် ဝိညာဉ်ရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောက်ျားသည် "ဤကား သစ်ပင်တည်း။ ဤကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုသစ်ပင်သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအား ဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တသည် ဤဝိညာဉ်ဖြင့် ဝိညာဉ်ရှိ၏" ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည်နှစ်ခုမြောက် ဝိညာဉ် လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤ သံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၂-၁၈)

အဘယ်သို့လျှင် အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကို အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ဤ (ရုပ်၊

ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တ၌ ဤဝိညာဉ်သည် တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပန်းသည် အနံ့နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုပန်းကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား ပန်းတည်း။ ဤကားအနံ့တည်း။ ပန်းသည် တစ်ခြား။ အနံ့သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုအနံ့သည် ဤပန်း၌ တည်၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ပန်း၌ အနံ့ကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သော သူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ဤ (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တ၌ ဤဝိညာဉ်သည် တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် သုံးခုမြောက် ဝိညာဉ်လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်းမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ (၃-၁၉)

အဘယ်သို့လျှင် ဝိညာဉ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တသည် ဤဝိညာဉ်၌ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ပတ္တမြားကို ကြုတ်၌ ထည့်ထားရာ၏။ ထိုပတ္တမြားကို ယောကျ်ားသည် “ဤကား ပတ္တမြားတည်း။ ဤကား ကြုတ်တည်း။ ပတ္တမြားသည် တစ်ခြား။ ကြုတ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုပတ္တမြားသည် ဤကြုတ်၌ တည်၏”ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ ကြုတ်၌ ပတ္တမြားကို အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤ လောက၌ အချို့သော သူသည် ရုပ်ကို။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရသည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရဟူသော) အတ္တသည် ဤဝိညာဉ်၌ တည်၏”ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထု သည် ဒိဋ္ဌိ မဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် လေးခုမြောက် ဝိညာဉ်လျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ပ။ ဤ သံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

အတ္တာနုဒိဋ္ဌိကို ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်း၏။ (၄-၂၀)

နှစ်ခုမြောက် အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာနသမ္မာဒိဋ္ဌိပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃၆။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၌ အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ဆယ်မျိုးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ပေးလှူခြင်း (၏အကျိုး) မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည် ဖြစ်၏။ ဤသို့အယူရှိသော မှားသော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ မိစ္ဆာလျှင် မှီရာရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် အယူ၏ ပျက်စီးခြင်းမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

"ယဇ် (ငယ်ပူဇော်ခြင်း၏အကျိုး) မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ပ။ "ယဇ်ကြီးပူဇော်ခြင်း၏အကျိုး မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ "ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက် မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏ မှီရာသည်။ "ဤလောကသည် မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ "တစ်ပါးသော လောကသည် မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ "အမိသည် မရှိ"[၁]။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ "အဖသည် မရှိ"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာ သည်။ ဥပပါတ်ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် မရှိကုန်"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည်။ "ဤပစ္စုပ္ပန်လောက ကိုလည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကကို လည်းကောင်း ကိုယ်တိုင်ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍ မျက်မှောက်ပြု ၍ ပြောကြားနိုင်ကုန်သော တူမျှသောအယူရှိကုန်သော ကောင်းသောအကျင့်ရှိကုန်သော ရဟန်းပုဏ္ဏား တို့သည် လောက၌ မရှိကုန်"။ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိ၏မှီရာသည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ အယူရှိသော မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ အကြင်ဒိဋ္ဌိသည်လည်းကောင်း၊ အကြင်ဝတ္ထုသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ဆယ်ခုမြောက်သော မိစ္ဆာလျှင် မှီရာရှိသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် အယူ၏ပျက်စီးခြင်းမည်၏။ပ။

မိစ္ဆာအယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အားနှစ်ပါးသော လားရောက်ရာတို့သည်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် သံယောဇဉ်သာမည်၍ ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၌ ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။

၁။ အမိသည် မရှိ= အမိ၌ ကောင်းစွာပြုခြင်း မကောင်းသဖြင့်ပြုခြင်း၏အကျိုးသည် မရှိဟု ဆိုလိုသည်။ အဖသည် မရှိဟူရာ၌လည်း ထို့အတူပင်။

ပဋ္ဌာန်းဒါမက်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄ - သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃၇။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာနှစ်ဆယ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မလိမ္မာသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို မြင်လေ့မရှိသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မလိမ္မာသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်ရှိသောအတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တ၌ ရုပ်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။

ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ပထဝီကသိုဏ်ကို။ပ။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ "ဩဒါတကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ထိုငါသည် ဩဒါတကသိုဏ်းတည်း"ဟု ဩဒါတကသိုဏ်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏။ပ။ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏ ။ပ။ ဤသည်ကား ရှေးဦးစွာ ရုပ်လျှင်မှီရာရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိမည်၏။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏ ။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၌ ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅ - သဿတဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃၈။ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိ၌ အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ငါးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မလိမ္မာသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မလိမ္မာသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ အကြားအမြင် မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ရုပ်ရှိသော အတ္တကိုလည်း။ အတ္တ၌ ရုပ်ကိုလည်း။ ရုပ်၌ အတ္တကိုလည်း။ ဝေဒနာ ရှိသော အတ္တကိုလည်း။ သညာရှိသော အတ္တကိုလည်း။ သင်္ခါရရှိသော အတ္တကိုလည်း။ ဝိညာဉ် ရှိသော အတ္တကို လည်း။ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကိုလည်း။ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း။ ငါ၏ ထို (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) အတ္တသည် ဤရုပ်ဖြင့် ရုပ်ရှိ၏"ဟု စိတ်အကြံဖြစ်၏။ ဤ သို့ ရုပ်ရှိသောအတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

သစ်ပင်သည် အရိပ်နှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောကျ်ားသည် "ဤကား သစ်ပင်တည်း။ ဤကား အရိပ်တည်း။ သစ်ပင်သည် တစ်ခြား။ အရိပ်သည် တစ်ခြားတည်း။ ထိုသစ်ပင် သည် ဤအရိပ်ဖြင့် အရိပ်ရှိ၏"ဟု ဆိုရာ၏။ ဤသို့ အရိပ်ရှိသော သစ်ပင်ကို အဖန်ဖန် ရှုသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ဝေဒနာကို။ပ။ ဤကား ရှေးဦးစွာ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိတည်း။ သဿတဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ရှိသော အတ္တကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိ၌ ဤတစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆ - ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၃၉။ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌ အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မလိမ္မာသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့ မရှိသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မလိမ္မာသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ အကြားအမြင် မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ဝေဒနာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ သညာကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ သင်္ခါရတို့ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ပထဝီကသိုဏ်းကို။ပ။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ ဤဩဒါတကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ထိုငါသည် ဩဒါတကသိုဏ်းတည်း"ဟု ဩဒါတကသိုဏ်း ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန် ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏။ပ။ ဤကား ရှေးဦးစွာ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ မည်၏။

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ကို အတ္တ အားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ပ။ သက္ကာယလျှင်မှီရာရှိသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၌ ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇ - အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၀။ အဆုံးရှိ၏ဟု အယူရှိသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၌ အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးဆယ် ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"လောကသည် မြဲ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း သနည်း။ "လောကသည် မမြဲ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းသနည်း။ "လောကသည် အဆုံးရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ ကို။ "လောက သည် အဆုံးမရှိ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို။ "ထိုကိုယ်သည် အသက်မည်၏။

ထိုအသက်သည် ကိုယ်မည်၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို "အသက်သည် တစ်ခြား၊ ကိုယ်သည် တစ်ခြားတည်း"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိက ဒိဋ္ဌိကို။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်၏"ဟု။ပ။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် မဖြစ်"ဟု။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏"ဟု။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်။ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းသနည်း။

"လောကသည် မြဲ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ပ။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်။ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

(က) "လောကသည် မြဲ၏" ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးမျိုး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် လောကလည်း မည်၏။ သဿတလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိက ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား။ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြား တည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "လောကသည် မြဲ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိတို့မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် လောကလည်း မည်၏။ သဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"သညာသည် လောကလည်း မည်၏။ သဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"သင်္ခါရတို့သည် လောကလည်း မည်၏။ သဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"ဝိညာဉ်သည် လောကလည်း မည်၏။ သဿတလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိက ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြား တည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ငါးခုမြောက် "လောကသည် မြဲ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိတို့ မမည်ကုန်။ "လောကသည် မြဲ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅)

(ခ) "လောကသည် မမြဲ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးမျိုး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် လောကလည်း မည်၏။ အသဿတလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိက ဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤသည်ကား ရှေးဦးစွာ "လောကသည် မမြဲ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာအယူလည်း မည်၏။ အမြင်မှန်ပျက်ခြင်းလည်း မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် လောကလည်း မည်၏။ အသဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"သညာသည် လောကလည်း မည်၏။ အသဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"သင်္ခါရတို့သည် လောကလည်း မည်၏။ အသဿတလည်း မည်၏"ဟု။ပ။

"ဝိညာဉ်သည် လောကလည်း မည်၏။ အသဿတလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံး သွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည် ကုန်။

"လောကသည် မမြဲ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ (၅-၁၀)

(ဂ) "လောကသည် အဆုံးရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်း အရာ ငါးမျိုး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အနည်းငယ်သောအရပ်ကို နီလ'အညို'အားဖြင့်နှံ့၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် အား "ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏။ ထက်ဝန်းကျင် အပိုင်းအခြားရှိ၏"ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်၏။ အဆုံး ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိ၏။ "နှံ့သော ကသိုဏ်းရုပ်သည် ဝတ္ထုလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏။နှံ့သော စိတ်သည် အတ္တလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။

ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထု မဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "လောကသည် အဆုံးရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ,မမည်ကုန်။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် အနည်းငယ်သောအရပ်ကို ပီတ 'အရွှေ'အားဖြင့်နှံ့၏။ လောဟိတ 'အနီ'အားဖြင့်နှံ့၏။ ဩဒါတ 'အဖြူ' အားဖြင့်နှံ့၏။ ဩဘာသ 'အရောင်အလင်း' အားဖြင့်နှံ့၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤလောကသည် အဆုံးရှိ၏။ ထက်ဝန်းကျင် အပိုင်းအခြားရှိ၏"ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်၏။ အဆုံးရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိ၏။ "နှံ့သော ကသိုဏ်းရုပ်သည် ဝတ္ထုလည်း မည်၏။ လောက လည်း မည်၏။

နှံ့သောစိတ်သည် အတ္တလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ "လောကသည် အဆုံး ရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၁၅)

(ဃ) “လောကသည် အဆုံးမရှိ”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာငါးပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ကျယ်ပြန့်သော အရပ်ကို အညိုအားဖြင့်နှံ့၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ”ဟု အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အဆုံးမရှိဟု အမှတ်ရှိ၏။ “နှံ့သော ကသိုဏ်းရုပ်သည် ဝတ္ထုလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏။နှံ့သောစိတ်သည် အတ္တလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ “လောကသည် အဆုံးမရှိ”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် ကျယ်ပြန့်သောအရပ်ကို အရွှေအားဖြင့်နှံ့၏။ အနီအားဖြင့်နှံ့၏။ အဖြူအားဖြင့်နှံ့၏။ အရောင်အလင်းအားဖြင့်နှံ့၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား “ဤလောကသည် အဆုံးမရှိ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ”ဟု အကြံဖြစ်၏။ ဤသို့ အဆုံးမရှိဟု အမှတ်ရှိ၏။ “နှံ့သော ကသိုဏ်းရုပ်သည် ဝတ္ထုလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏။နှံ့သော စိတ်သည် အတ္တလည်း မည်၏။ လောကလည်း မည်၏”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ “လောကသည် အဆုံးမရှိ”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၂၀)

(င) “ထိုကိုယ်သည် ဇီဝမည်၏။ ထိုဇီဝသည် သရီရမည်၏”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးမျိုးဟူသည် အဘယ်နည်း။

“ရုပ်သည် ဇီဝလည်း မည်၏။ သရီရလည်း မည်၏။ ဇီဝသည် သရီရမည်၏။ သရီရသည် ဇီဝ မည်၏”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ “ထိုကိုယ်သည် ဇီဝမည်၏။ ထိုဇီဝသည် ကိုယ်မည်၏”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

ဝေဒနာသည် ဇီဝလည်း မည်၏။ သရီရလည်း မည်၏။ သညာသည် ဇီဝလည်း မည်၏။ သရီရလည်း မည်၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဇီဝလည်း မည်ကုန်၏။ သရီရလည်း မည်ကုန်၏။ “ဝိညာဉ်သည် ဇီဝလည်း မည်၏။ သရီရလည်း မည်၏။ ဇီဝသည် သရီရမည်၏။ သရီရသည် ဇီဝမည်၏”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ “ထိုကိုယ်သည် ဇီဝတည်း။ ထိုဇီဝသည် ကိုယ်တည်း”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ ကိုဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၂၅)

(စ) “ဇီဝသည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာငါးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

“ရုပ်သည် သရီရမည်၏။ ဇီဝ,မမည်။ ဇီဝသည် သရီရ,မမည်။ ဇီဝသည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ “ဇီဝသည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။

အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ,မမည်ကုန်။

ဝေဒနာသည် သရီရမည်၏။ ဇီဝ,မမည်။ သညာသည် သရီရမည်၏။ ဇီဝ,မမည်။ သင်္ခါရတို့သည် သရီရမည်ကုန်၏။ ဇီဝ,မမည်ကုန်။ "ဝိညာဉ်သည် သရီရမည်၏။ ဇီဝ မမည်။ ဇီဝသည် သရီရ မမည်။ ဇီဝသည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ "ဇီဝ သည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၃၀)

(ဆ) "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက် သည့်နောက်ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏။ တည်လည်း တည်၏။ ဖြစ်ပေါ်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖြစ်ပွါးလည်း ဖြစ်ပွါး၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "သတ္တဝါသည် သေပြီး နောက်ဖြစ်၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤ သံယောဇဉ် တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သညာသည် ဤအတ္တ ဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိကုန်၏။ ဝိညာဉ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်သည့်နောက် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏။ တည်လည်း တည်၏။ ဖြစ်ပေါ်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖြစ်ပွါးလည်း ဖြစ်ပွါး၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၃၅)

(ဇ) "သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ မဖြစ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်း သော အခြင်းအရာ ငါးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည်လည်း ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်သည့်နောက် ပြတ်၏။ ပျက်စီး၏။ သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ မဖြစ်"ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိက ဒိဋ္ဌိ မည်၏ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် မဖြစ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သညာသည် ဤအတ္တဘော၌ သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘော ရှိကုန်၏။ ဝိညာဉ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည်လည်း ကိုယ် ခန္ဓာပျက်သည့်နောက် ပြတ်၏။ ပျက်စီး၏။ သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့် နောက်၌ မဖြစ်"ဟု မှားသော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသော ကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ "သတ္တဝါသည်

သေပြီးနောက် မဖြစ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၄၀)

(ဈ) "သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်သည့်နောက် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏။ မဖြစ်လည်း မဖြစ်"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။

ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏။ မဖြစ်လည်း မဖြစ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိမည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သညာသည် ဤအတ္တဘော၌ သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ ကုန်၏။ ဝိညာဉ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက် သည့်နောက် ဖြစ်လည်း ဖြစ်၏၊ မဖြစ်လည်း မဖြစ်"ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း သည် ဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ ကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၄၅)

(ည) "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ငါးမျိုးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"ရုပ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်သည့်နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည့်တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

"ဝေဒနာသည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သညာသည် ဤအတ္တဘော၌ သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ၏။ သင်္ခါရတို့သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘောရှိ ကုန်၏။ ဝိညာဉ်သည် ဤအတ္တဘော၌သာလျှင် သေတတ်သော သဘော ရှိ၏။ သတ္တဝါသည် ကိုယ်ခန္ဓာပျက် သည့်နောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟု မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုဒိဋ္ဌိဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အဆုံးရှိ၏ဟု ယူသောကြောင့် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ငါးခုမြောက် "သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်" ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤ သံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။

“သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်၊ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ၌ ဤငါးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ (၅-၅၀)

ခုနစ်ခုမြောက် အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၈ - ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၁။ အတိတ်ဟုဆိုအပ်သော ရှေးအစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူသော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

တည်မြဲအယူရှိသော ‘သဿတ’ ဒိဋ္ဌိလေးပါး၊ အချို့တည်မြဲအယူရှိသော ‘ဧကစ္စသဿတိက’ ဒိဋ္ဌိလေးပါး၊ အဆုံးရှိ၊ မရှိ အယူရှိသော ‘အန္တာနန္တိက’ ဒိဋ္ဌိလေးပါး၊ အဆုံးမရှိ ပစ်လွှင့်သော အယူရှိသော ‘အမရာဝိက္ခေပိက’ ဒိဋ္ဌိလေးပါး၊ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်၏ဟု အယူရှိသော ‘အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိက’ ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး၊ ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှေးအစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူသော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိကို အမှား နှလုံးသွင်း၏။

------

၉ - အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၂။ နောက်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူသော အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ လေးဆယ့်လေးပါး ဟူသည် အဘယ်နည်း။

သညာရှိ၏ဟု အယူရှိသော ‘သညီဝါဒ’ ဒိဋ္ဌိ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး၊ သညာမရှိဟု အယူရှိသော ‘အသညီဝါဒ’ ဒိဋ္ဌိရှစ်ပါး၊ သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်ဟု အယူရှိသော ‘နေဝသညီနာသညီဝါဒ’ ဒိဋ္ဌိရှစ်ပါး၊ ပြတ်စဲ၏ဟု အယူရှိသော ‘ဥစ္ဆေဒဝါဒ’ ဒိဋ္ဌိခုနစ်ပါး၊ ပစ္စုပ္ပန် ချမ်းသာမှုကို နိဗ္ဗာန်ဟု စွဲယူတတ်သော ‘ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒ’ ဒိဋ္ဌိငါးပါး၊ ဤလေးဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နောက်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူသော အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်း၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၀-၁၂ - သညောဇနိကဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၃။ သညောဇနိကဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

ယင်းဒိဋ္ဌိသည် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဒိဋ္ဌိ၌ အတွင်းဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂတ၊ လွန်နိုင်ခဲသော အနက်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိဂဟန။ပ။ မှားသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်း တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသ၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပရာမာသမည်၏။ သညောဇနိကဒိဋ္ဌိကို ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

၁၄၄။ ငါ ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော 'အဟန္တိမာနဝိနိဗန္ဓ' ဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"မျက်စိသည် ငါတည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် "ငါ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "ငါ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ငါဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သောဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ,မမည်ကုန်။

"နားသည် ငါတည်း"ဟု။ ပ၊ "နှာခေါင်းသည် ငါတည်း"ဟု။ပ။ "လျှာသည်ငါတည်း"ဟု။ပ။ "ကိုယ်သည် ငါတည်း"ဟု။ပ။ "စိတ်သည် ငါတည်း"ဟု။ပ။ "ရူပါရုံတို့သည် ငါတည်း"ဟု။ပ။ "ဓမ္မာရုံတို့သည် ငါတည်း"ဟု။ပ။

"စက္ခုဝိညာဉ်သည် ငါတည်း"ဟု။ပ။ "မနောဝိညာဉ်သည် ငါတည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် "ငါ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုမြောက် "ငါ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ "ငါ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ, မမည်ကုန်။ "ငါ" ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သောဒိဋ္ဌိကို ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။

၁၄၅။ "ငါ၏ဥစ္စာ"ဟူသောမာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော 'မမန္တိမာနဝိနိဗန္ဓ' ဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"မျက်စိသည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် 'မမန္တိမာနဝိနိဗန္ဓ' ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာ "ငါ၏ ဥစ္စာ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ "ငါ၏ဥစ္စာ"ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

"နားသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု။ ပ၊ "နှာခေါင်းသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု။ပ။ "လျှာသည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု။ပ။ "ကိုယ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု။ပ။ "စိတ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု။ပ။ "ရူပါရုံ

တို့သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း”ဟု။ပ။ “ဓမ္မာရုံတို့သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း”ဟု။ပ။ “စက္ခုဝိညာဉ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း”ဟု။ပ။ “မနောဝိညာဉ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း”ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် “ငါ၏ ဥစ္စာ”ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထု မဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် တစ်ဆယ့် ရှစ်ခုမြောက် “ငါ၏ ဥစ္စာ”ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ “ငါ၏ ဥစ္စာ”ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

“ငါ၏ ဥစ္စာ”ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိကို ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းအပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၃ - အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၆။ အတ္တဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ‘အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တ’ဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်း အရာနှစ်ဆယ် ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ဤလောက၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လေ့မရှိသော၊ အရိယာတို့၏တရား၌ မလိမ္မာသော၊ အရိယာတို့တရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်မြင်လေ့မရှိသော၊ သူတော် ကောင်းတရား၌ မလိမ္မာသော၊ သူတော်ကောင်းတရား၌ မယဉ်ကျေးသော၊ အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ် သည် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်ရှိသော အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တ၌ ရုပ်ကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်၌ အတ္တကိုလည်း အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။ ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝိညာဉ်ရှိသော အတ္တကိုလည်း။ အတ္တ၌ ဝိညာဉ်ကိုလည်း။ ဝိညာဉ်၌ အတ္တကိုလည်း။ပ။

အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။

လောက၌ အချို့သောသူသည် ပထဝီကသိုဏ်းကို။ပ။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ “ဩဒါတကသိုဏ်းသည် ငါတည်း။ ငါသည် ဩဒါတကသိုဏ်းတည်း”ဟု ဩဒါတကသိုဏ်းကို လည်းကောင်း၊ အတ္တကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု၏။

တောက်လောင်နေသော ဆီမီး၏ မီးလျှံသည် အဆင်းတည်း။ အဆင်းသည် မီးလျှံတည်းဟု မီးလျှံ ကိုလည်းကောင်း၊ အဆင်းကိုလည်းကောင်းနှစ်ခုမထား အပြားမရှိ အဖန်ဖန်ရှု သကဲ့သို့ ဤအတူ သာလျှင် လောက၌ အချို့သောသူသည် ဩဒါတကသိုဏ်းကို အတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။ ဤကား ရှေးဦးစွာ ရုပ်လျှင် မှီရာရှိသော “အတ္တ”ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တဟု ပြောဆိုခြင်း နှင့် စပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ ဤသို့ ရုပ်ကို အတ္တ အားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။ အတ္တဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိကို ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၄ - လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၇။ အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့် စပ်သော 'လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တ' ဒိဋ္ဌိကို အမှားနှလုံးသွင်းသော အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း။

"အတ္တသည် လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြဲ၏"ဟု မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့်ဝတ္ထုသည် ရှေးဦးစွာသော အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့် စပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။

"အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မမြဲ"ဟု။ပ။ "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြဲလည်း မြဲ၏၊ မမြဲလည်း မမြဲ"ဟု။ပ။ "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း မြဲသည်လည်း မဟုတ်၊ မမြဲသည်လည်း မဟုတ်"ဟု။ပ။ "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း အဆုံးရှိ၏"ဟု။ "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း အဆုံးမရှိ"ဟု "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း အဆုံးလည်း ရှိ၏၊ အဆုံးလည်း မရှိ"ဟု။ "အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကသည်လည်းကောင်း အဆုံးရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ အဆုံးမရှိသည်လည်း မဟုတ်"ဟု။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းသည် အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဒိဋ္ဌိသည် ဝတ္ထုမဟုတ်။ ဝတ္ထုသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်။ ဒိဋ္ဌိသည် တစ်ခြား၊ ဝတ္ထုသည် တစ်ခြားတည်း။ ဤဒိဋ္ဌိနှင့် ဝတ္ထုသည် ရှစ်ခုမြောက် အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့် စပ်သော ဒိဋ္ဌိမည်၏။ အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်၏။ပ။ ဤသံယောဇဉ်တို့သည် ဒိဋ္ဌိ မမည်ကုန်။ အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိကို ဤရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။

ပဋ္ဌာနကျမ်းဒီပနီပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၅-၁၆ - ဘဝဒိဋ္ဌိ-ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း

၁၄၈။ တွန့်ဆုတ်သောအားဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းလျက် ဘဝဖြစ်၏ဟု ယူခြင်းသည် ဘဝဒိဋ္ဌိမည်၏။

ကျော်လွန်ပြေးသွားသောအားဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်းလျက် ဘဝပြတ်၏ဟု ယူဆခြင်းသည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ မည်၏။

အဿာဒဒိဋ္ဌိကို သုံးဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှ တို့နည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိကိုနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့ နည်း။ပ။ အတ္တကို လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သော ဒိဋ္ဌိကို ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။

အဿာဒဒိဋ္ဌိကို သုံးဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိ တို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိကိုနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် ငါးပါးတို့တည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကို ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ တို့တည်း။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် ငါးပါးတို့တည်း။ သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိ ကို တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့ သည် ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

သက္ကာယလျှင် မှီရာရှိသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

"လောကသည် မြဲ၏" ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံး သွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ "လောကသည် မမြဲ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

"လောကသည် အဆုံးရှိ၏" ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

"လောကသည် အဆုံးမရှိ"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှား နှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

"ထိုကိုယ်သည် ဇီဝမည်၏။ ထိုဇီဝသည် သရီရမည်၏"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

"ဇီဝသည် တစ်ခြား။ သရီရသည် တစ်ခြားတည်း"ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

“သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်၏”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ “သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် မဖြစ်”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ “သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ “သတ္တဝါသည် သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်။ မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်”ဟု ယူသော အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိကို ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

ရှေ့အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ယူသော ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိကို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

နောက်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ယူသော အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိကို လေးဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

သညောဇနိကဒိဋ္ဌိကို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

“ငါ” ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိကို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

“ငါ့ဥစ္စာ” ဟူသော မာန်မူခြင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဒိဋ္ဌိကို တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

အတ္တဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့် စပ်သော ဒိဋ္ဌိကိုနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တည်း။ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည် ငါးပါးတို့တည်း။

လောကဟု ပြောဆိုခြင်းနှင့်စပ်သောဒိဋ္ဌိကို ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အမှားနှလုံးသွင်း၏။ အချို့ကား ဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ အချို့ကား ဝိဘဝဒိဋ္ဌိတို့တည်း။

အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (တဏှာ တည်းဟူသော သာယာဖွယ်ကို မှီသောကြောင့်) အဿာဒဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (အတ္တကို ချစ်ခင်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက် သောကြောင့်) အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (ဖောက်ပြန်သော အယူ ရှိသောကြောင့်) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (ခန္ဓာလျှင်မှီရာရှိသော ကြောင့်) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (တစ်ခုသောအစွန်းကို ယူသောကြောင့်) အန္တဂ္ဂါဟိကဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (အကျိုးမဲ့၌ ယှဉ်စေတတ်သောကြောင့်) သညောဇနိကဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်သော ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် (ငါ၏ ကိုယ်ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်းနှင့် စပ်သောကြောင့်) အတ္တဝါဒ ပဋိသံယုတ္တဒိဋ္ဌိ မည်ကုန်၏။

ဤလူများအပေါင်းသည် နိဗ္ဗာန်၌ ဖောက်ပြန်သော အမှတ်သညာရှိသောကြောင့် ဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ ဤနှစ်ပါးစုံကို စွဲမှီကြဆကုန်၏။ ထိုကြဆသူတို့အား နိဗ္ဗာန်၌ ဉာဏ် မသက်ရောက်နိုင်လေ။

၁၄၉။ ရဟန်းတို့ အယူနှစ်ပါးတို့ဖြင့်နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော အချို့နတ်လူတို့သည် တွန့်ဆုတ်ကုန်၏။

အချို့နတ်လူတို့သည် ကျော်လွန်ပြေးသွားကုန်၏။ ပညာမျက်စိရှိသူတို့သာ မြင်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အချို့သူတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် တွန့်ဆုတ်ကုန်သနည်း။ ရဟန်းတို့ နတ်လူတို့သည် ကား ဘဝလျှင် မွေ့လျော်ရာရှိကုန်၏။ ဘဝ၌ တပ်မက်ကုန်၏။ ဘဝဖြင့် ရောင့်ရဲကုန်၏။ ထိုနတ်လူတို့ အား ဘဝချုပ်ခြင်းငှါ တရားဟောသည်ရှိသော် စိတ်သည် (တရား၌) မဝင်။ မကြည်ညို။ မတည်။ နှလုံး မသွင်း။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် အချို့သူတို့သည် တွန့်ဆုတ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် အချို့သူတို့သည် ကျော်လွန် ပြေးသွားကုန်သနည်း။ အချို့သူတို့သည် စင်စစ် ဘဝဖြင့်သာလျှင် ဆင်းရဲရှက်နိုး စက်ဆုပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍ ဘဝကင်းမှု ဘဝပြတ်မှုကို တောင့်တ ကုန်၏။

အချင်းတို့ အကြင့်ကြောင့် ဤအတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီး၍ သေသည်မှနောက်၌ ပြတ်၏။ ပျက်၏။ သေပြီးနောက် မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဤအတ္တသည် ငြိမ်သက်၏။ ဤအတ္တသည် မွန်မြတ်၏။ ဤ အတ္တသည် မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်၏ဟု (စွဲယူ၏)။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် အချို့နတ်လူတို့သည် ကျော် လွန်ပြေးသွားကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် ပညာမျက်စိရှိသူတို့သည် မြင်ကုန်သနည်း။ ရဟန်းတို့ ဤ သာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဖြစ်သောဒုက္ခအမှန်ကို ဖြစ်သောဒုက္ခအမှန်ဟု ရှု၏။ ဖြစ်သော ဒုက္ခအမှန်ကို ဖြစ်သောဒုက္ခအမှန်ဟု မြင်သောကြောင့် ဖြစ်သောဒုက္ခအမှန်ကို ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းငှါ၊ ချုပ်ခြင်းငှါ ကျင့်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ပညာမျက်စိရှိသူတို့သည် မြင်ကုန်၏။

"အကြင် (ရဟန္တာ) သည် ဒုက္ခအမှန်နှင့် ဒုက္ခအမှန်ကို လွန်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဟုတ် အမှန်အားဖြင့် မြင်၍ ဘဝတဏှာကုန်သောကြောင့်ဟုတ်မှန်တိုင်းသော နိဗ္ဗာန်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ ဘဝ ကြီးငယ်၌ တပ်မက်မှုကင်းလျက် အဟုတ်အမှန်ကို ပိုင်းခြားသိသော ထိုရဟန္တာသည် စင်စစ် ဝဋ်ဆင်းရဲ ပြတ်ကင်းခြင်းကြောင့် တစ်ဖန် ဘဝသစ်သို့ မရောက်"။

၁၅၀။ အယူပျက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုံးယောက်တို့တည်း။ အယူမှန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုံးယောက်တို့တည်း။

အယူပျက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ်သုံးယောက်တို့နည်းဟူမူ-

❖ တိတ္ထိများ။

❖ တိတ္ထိတပည့်များ။

❖ မိစ္ဆာအယူရှိသူများ။

❖ အယူပျက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤသုံးယောက်တို့တည်း။

အယူမှန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ်သုံးယောက်တို့နည်းဟူမူ-

❖ ဘုရား၊

❖ ဘုရားတပည့်သာဝက၊ သမ္မာအယူရှိသူများ၊

❖ အယူမှန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤသုံးယောက်တို့တည်း။

အကြင်သူသည် အမျက်ထွက်တတ်၏။ ရန်ငြိုးလည်း ဖွဲ့တတ်၏။ ယုတ်မာလျက် ကျေးဇူးကိုလည်း ချေဖျက်တတ်၏။ ပျက်သောအယူလည်း ရှိ၏။ ကောက်ကျစ်စဉ်း လဲတတ်၏။ ထိုသူကို သူယုတ်ဟု သိရာ၏။

အမျက်လည်း မထွက်တတ်။ ရန်ငြိုးလည်း မဖွဲ့တတ်။ စင်ကြယ်၏။ စင်ကြယ် သည့် အဖြစ်သို့လည်း ရောက်၏။ ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်သောအယူလည်း ရှိ၏။ ပညာလည်း ရှိ၏။ ထိုသူကို သူမြတ်ဟု သိရာ၏။

ပျက်သော အယူတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်သော အယူတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။

ပျက်သော အယူသုံးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်းဟူမူ- "ဤရုပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း" ဤသို့ ပျက်သောအယူ ဖြစ်၏။ "ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်၏" ဤသို့ ပျက်သောအယူ ဖြစ်၏။ "ဤရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း" ဤသို့ ပျက်သောအယူ ဖြစ်၏။ ပျက်သောအယူသုံးပါးတို့သည် ဤသည်တို့တည်း။

ကောင်းသောအဖြစ်သို့ရောက်သော အယူသုံးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်းဟူမူ-"ဤရုပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်" ဤသို့ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်သောအယူ ဖြစ်၏။ "ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ်" ဤသို့ ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်သောအယူ ဖြစ်၏။ "ဤရုပ်သည် ငါ၏အတ္တမဟုတ်" ဤသို့ ကောင်းသော အဖြစ်သို့ ရောက်သောအယူ ဖြစ်၏။ ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်သော အယူသုံးပါးတို့သည် ဤသည်တို့တည်း။

"ဤရုပ်သည် ငါ၏ဥစ္စာတည်း"ဟူသော ဒိဋ္ဌိသည် အဘယ်နည်း။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်သောအယူ ရှိကုန်သနည်း။ "ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်၏" ဟူသော ဒိဋ္ဌိသည် အဘယ်နည်း။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်သော အယူရှိကုန်သနည်း။ "ဤရုပ်သည် ငါ၏အတ္တတည်း"ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည် အဘယ် နည်း။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် အဘယ်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်သောအယူရှိ ကုန်သနည်း။

"ဤရုပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာတည်း"ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည် ရှေ့အစွန်းကို အစဉ်လျှောက်သော ဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ရှေ့အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူကုန်၏။

"ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်၏"ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည် နောက်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်သော ဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိတို့သည် လေးဆယ့်လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် နောက်အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်၍ ယူကုန်၏။

"ဤရုပ်သည် ငါ၏ အတ္တတည်း"ဟု ယူသော ဒိဋ္ဌိသည်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာလျှင် မှီရာရှိသော အတ္တာနုဒိဋ္ဌိတည်း။ နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာလျှင် မှီရာရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတည်း။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိလျှင် အမှူးရှိကုန်သော ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိတို့သည် ရှေ့အစွန်း၊ နောက် အစွန်းသို့ အစဉ်လျှောက်သောအယူ ရှိကုန်၏။

၁၅၁။ ရဟန်းတို့ အချို့သူတို့သည် ငါ၌ (မဂ်ဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားဟု) ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အယူဖြင့် ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ အယူဖြင့် ကောင်းသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော ထိုသူငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ (သုဒ္ဓါဝါသ) ပြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သနည်း။

ခုနစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေယူခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော 'သတ္တက္ခတ္တုပရမ' သောတာပန်အား လည်း ကောင်း၊ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ (မြင့်မြတ်သော အမျိုးတစ်မျိုးမှ မြင့်မြတ်သော အမျိုးတစ်မျိုးသို့) ပြောင်းရွှေ့သော 'ကောလံကောလ' သောတာပန်အား လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့တစ်ခုသာ ရှိသော 'ဧကဗီဇီ' သောတာပန်အား လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်

ရဟန္တာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်၏။

အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံကိုစွန့်၍ ဖြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သနည်း။

အကြား၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ သက်တမ်းထက်ဝက်ကို ကျော်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ပြုပြင်မှုမရှိဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော 'အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ပြုပြင်မှုနှင့်တကွ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'သသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ အထက်အလျဉ်ရှိ၍ အကနိဋ္ဌဘုံသို့ သွားမည်ဖြစ်သော 'ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမီ' အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း။ ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အချို့သူတို့သည် ငါ၌ (မဂ်ဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဘုရားဟု) ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ရောက် ကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အယူဖြင့် ကောင်းသောအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ အယူဖြင့် ကောင်းသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု ကုန်၏။ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အချို့သောသူတို့သည် ငါဘုရား၌ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် သောတာပန်တို့တည်း။ ထိုသောတာပန်ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သနည်း။

ခုနစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေယူခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော 'သတ္တက္ခတ္တုပရမ' သောတာပန်အား လည်းကောင်း၊ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ (မြင့်မြတ်သော အမျိုးတစ်မျိုးမှ မြင့်မြတ်သော အမျိုးတစ်မျိုးသို့) ပြောင်းရွှေ့သော 'ကောလံကောလ' သောတာပန်အား လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေမျိုးစေ့ တစ်ခုသာရှိသော 'ဧကဗီဇီ' သောတာပန်အား လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ရဟန္တာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း။ ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်၏။

အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံကိုစွန့်၍ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်သနည်း။

အကြား၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ သက်တမ်းထက်ဝက်ကို ကျော်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ပြုပြင်မှုမရှိဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော 'အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ပြုပြင်မှုနှင့်တကွ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော 'သသင်္ခါရ ပရိနိဗ္ဗာယီ' ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ အထက်အလျဉ်ရှိ၍ အကနိဋ္ဌဘုံသို့ သွားမည်ဖြစ်သော 'ဥဒ္ဓံသောတ အကနိဋ္ဌဂါမီ' အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း။ ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့သည် ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အချို့သောသူတို့သည် ငါဘုရား၌ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် သောတာပန်တို့တည်း။ ထိုသောတာပန်ဖြစ်ကုန်သော ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုကုန်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ် ငါးယောက်တို့အား ဤကာမဘုံကို စွန့်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်၏။

တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုမြောက် ဘဝဒိဋ္ဌိ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ဒိဋ္ဌိကထာ ပြီး၏။

၁။ အဋ္ဌီယမာနာတိ ဒုက္ခံ ပါပုဏမာနာ (ဤပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာ)။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃ - အာနာပါနဿတိကထာ

၁ - ဂဏနဝါရပြခြင်း

၁၅၂။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မှီရာရှိသော အာနာပါနဿတိသမာဓိကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဉာဏ်နှစ်ရာကျော်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ တားမြစ်ခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ကျေးဇူးပြုခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ညစ်ညူးခြင်း၌ ဉာဏ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၌ ဉာဏ်တစ်ဆယ့်သုံးပါးတို့ လည်းကောင်း၊ သတိပြုခြင်း၌ ဉာဏ်သုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်နှစ်ဆယ့်လေးပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိချမ်းသာနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ ဤသို့ ဉာဏ်နှစ်ရာကျော်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

တားမြစ်ခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးနှင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့ကား အဘယ်တို့နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ဈာန်သည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ဒေါသသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ မေတ္တာသည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ အာလောကသညာသည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'သည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ယုံမှားခြင်းသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ဉာဏ်သည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းသည် သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ အကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း သမာဓိကို တားမြစ်တတ်ကုန်၏။ ကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း သမာဓိအား ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်၏။ ဤကား တားမြစ်ခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးနှင့် ကျေးဇူးပြုခြင်း၌ ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ရှေးဦးစွာသော ဂဏနဝါရ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂ - သောဠသဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၅၃။ ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ပွါးများအပ်သော စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကောင်းစွာ အဆင့်ဆင့် ပွါးများအပ်သော စိတ်သည်လည်းကောင်း တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ တည်၏။ နီဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ တည်သောတရားတို့သည် အဘယ် တို့နည်း။

ဈာန်သည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ မေတ္တာသည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ အာလောကသညာသည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ တရားကို ပိုင်းခြား မှတ်သားနိုင်ခြင်းသည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ ဉာဏ်သည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ ကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိကုန်၏။

နီဝရဏ ဟူရာ၌ နီဝရဏတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒသည် နီဝရဏတရား မည်၏၊ ဗျာပါဒသည် နီဝရဏတရား မည်၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် နီဝရဏတရား မည်၏။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စသည် နီဝရဏတရား မည်၏။ ဝိစိကိစ္ဆာသည် နီဝရဏတရား မည်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် နီဝရဏတရား မည်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်း 'အရတိ'သည် နီဝရဏတရား မည်၏။

အကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း နီဝရဏတရား မည်ကုန်၏။

နီဝရဏ ဟူရာ၌ အဘယ်သဘောကြောင့် နီဝရဏ မည်သနည်း။

(ဝဋ်မှ) ထွက်မြောက်ကြောင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော သဘောကြောင့် နီဝရဏ မည်၏။ ထိုဝဋ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သော တရားတို့သည် အဘယ်သည်တို့နည်း။ ဈာန်သည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုဈာန်ဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ကာမစ္ဆန္ဒသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုကာမစ္ဆန္ဒဖြင့်လည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို မသိနိုင်။ ထို့ ကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော တရားမည်၏။

အဗျာပါဒ 'မေတ္တာ'သည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုအဗျာပါဒဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဗျာပါဒသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုဗျာပါဒဖြင့်လည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အဗျာပါဒကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဗျာပါဒသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်တတ်သော တရား မည်၏။

အာလောကသညာသည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုအာလောကသညာဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ် ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုထိနမိဒ္ဓဖြင့်လည်း တားမြစ် ပိတ်ပင်အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရိယာ တို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော အာလောကသညာကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် ထိနမိဒ္ဓသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော တရားမည်၏။

သမာဓိသည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုသမာဓိဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'သည် ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ် ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ'ဖြင့်လည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သမာဓိကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်း 'ဥဒ္ဓစ္စ' သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားမည်၏။

တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုတရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ယုံမှားမှု 'ဝိစိကိစ္ဆာ' သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုဝိစိကိစ္ဆာဖြင့်လည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားမည်၏။

ဉာဏ်သည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုအဝိဇ္ဇာဖြင့်လည်း တားမြစ် ပိတ်ပင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်ကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် တွေဝေမှု အဝိဇ္ဇာသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်တတ်သော တရားမည်၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကုန်၏။ မမွေ့လျော်ခြင်း 'အရတိ'သည် ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းကို တား မြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတည်း။ ထိုမမွေ့လျော်ခြင်း 'အရတိ' ဖြင့်လည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် မမွေ့လျော်ခြင်းသည် ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင် တတ်သော တရားမည်၏။

ကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကြောင်းတည်း။ ထိုကုသိုလ်တို့ဖြင့်လည်း အရိယာတို့သည် ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကုန်၏။ အကုသိုလ်တရားအားလုံးတို့သည်လည်း ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သော တရားတို့တည်း။ ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ဖြင့်လည်း တားမြစ် ပိတ်ပင်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရိယာတို့၏ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်တရား တို့ကို မသိနိုင်။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်တရားအားလုံးတိုသည်လည်း ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို တားမြစ် ပိတ်ပင်တတ်သော တရားမည်၏။

နှစ်ခုမြောက် သောဠသဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃ - ဉပက္ကိလေသဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

ပဌမဆက္က

၁၅၄။ ဤတားမြစ်ပိတ်ပင်တတ်သောတရားတို့မှလည်း စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသောဝိရိယာရှိသော အာနာပါနဿတိသမာဓိကိုပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဉပက္ကိလေသ တရားအပေါင်းတို့သည် ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ညစ်နွမ်းကြောင်းတရား တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဝင်သက်[၁]၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးသို့ သတိဖြင့် အစဉ်လျှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွင်းသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော စိတ်သည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်တည်း။ ထွက်သက်[၂]၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးသို့ သတိဖြင့် အစဉ်လျှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အပသန္တာန်၌ဖြစ်သော ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော စိတ်သည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်တည်း။ ဝင်သက်ကို တောင့်တစွဲလမ်းသော တဏှာဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်တည်း။ ဝင်သက်ရှေးရှိသော ထွက်သက်ကို တောင့်တစွဲလမ်းသော တဏှာဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်တည်း။ ဝင်သက်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထွက်သက်ကို ရခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းသည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေး ရန်တည်း။ ထွက်သက်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝင်သက်ကို ရခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းသည် သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်တည်း။

ဝင်သက်သို့ အစဉ်လျှောက်သော သတိ၊ ထွက်သက်သို့လည်း အစဉ်လျှောက် သော သတိ၊ အတွင်းသန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို တောင့်တသော သတိ၊ အပ သန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ကြောင်း (ပဿာသ) ကို တောင့်တသော သတိ၊ ဝင်သက်ဖြင့်နှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထွက်သက်ကို ရခြင်း၌ တပ်မက်သော သတိနှင့် ထွက်သက်ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝင်သက်ကို ရခြင်း၌ တပ်မက်သော သတိ၊ ဤခြောက်ပါးတို့သည် အာနာပါနဿတိသမာဓိ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဉပက္ကိလေသ တို့တည်း။

ဉပက္ကိလေသတို့သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်စေအပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် မဝင်မလွတ်[၃]။ လွတ်မြောက်မှုကို မသိသော ထိုသူတို့သည် သူတစ်ပါး ပြောကြားချက်ကိုသာ ယုံကြည်ကုန်၏။

၁။ အဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနန္တိ အဗ္ဘန္တရပဝိသနဝါတဿ နာသိကဂ္ဂံ ဝါ မုခနိမိတ္တံ ဝါ အာဒိ၊ ဟဒယံ မဇ္ဈံ၊ နာဘိ ပရိယောသာနံ-ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ ဝင်သက်ဟု ပြန်ဆိုသည်။

၂။ ပဿာသာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနန္တိ ဗဟိနိက္ခမနဝါတဿ နာဘိ အာဒိ၊ ဟဒယံ မဇ္ဈံ၊ နာသိကဂ္ဂံ ဝါ မုခနိမိတ္တံ ဝါ ပရိယောသာနံ-ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ ထွက်သက်ဟု ပြန်ဆိုသည်။

၃။ "မဝင်"ဟူသည် အဿာသပဿာသအာရုံ၌ မသက်ဝင်။ "မလွတ်"ဟူသည် ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ မလွတ်ဟူသတည်း။ နော စ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီတိ စိတ္တံ အဿာသပဿာသာရမ္မဏေ စ နာဓိမုစ္စတိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ စ န ဝိမုစ္စတိ။ (အဋ္ဌကထာ)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဒုတိယဆက္က

၁၅၅။ နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဝင်သက်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ဝင်သက်ကိုဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ နိမိတ်ကိုဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ထွက်သက်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ထွက်သက်ကိုဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ထွက်သက်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။ ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဝင်သက်၌ တုန်လှုပ်၏။ သမာဓိကို တားမြစ်တတ်၏။

နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝင်သက်၌ ပျံ့လွင့်သောစိတ်၊ ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်သောစိတ်၊ နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထွက်သက်၌ ပျံ့လွင့်သောစိတ်၊ ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်သောစိတ်၊ ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထွက်သက်၌ ပျံ့ လွင့်သောစိတ်နှင့် ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝင်သက်၌ တုန်လှုပ်သော စိတ်၊ ဤခြောက်ပါးတို့သည် အာနာပါနဿတိသမာဓိ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဥပက္ကိလေသတို့တည်း။

ဥပက္ကိလေသတို့သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်စေအပ်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် မဝင်မလွတ်။ လွတ်မြောက်မှုကိုမသိသော ထိုသူတို့သည် သူတစ်ပါးပြော ကြားချက်ကိုသာ ယုံကြည်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

တတိယဆက္က

၁၅၆။ (တွေ့ထိရာဌာနကို) လွန်၍ဖြစ်သော စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်ဖြစ်၏။ (တွေ့ထိရာဌာနသို့) မရောက်သေးသော တောင့်တသောစိတ်သည် တုန် လှုပ်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်ဖြစ်၏။ (ဝီရိယလျော့သဖြင့်) တွန့်ဆုတ်သော စိတ်သည် ပျင်းရိသည့်အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်ဖြစ်၏။ အလွန်ချီးမြှင့် အားထုတ်အပ်သော စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်ဖြစ်၏။ သာယာဖွယ် ဝတ္ထုတို့၌ အလွန်ညွတ်သော စိတ်သည် ရာဂသို့ အစဉ်လိုက်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်ဖြစ်၏။ သာယာဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ ညွတ်ခြင်းကင်းသော စိတ်သည် ဗျာပါဒသို့ အစဉ်လိုက်၍ သမာဓိ၏ အနှောင့်အယှက် ဘေးရန်ဖြစ်၏။

(တွေ့ထိရာ ဌာနကို) လွန်၍ဖြစ်သော စိတ်၊ (တွေ့ထိရာဌာနသို့) မရောက်သေး သော တောင့်တသောစိတ်၊ (ဝီရိယလျော့သဖြင့်) တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၊ အလွန် ချီးမြှင့်အားထုတ်အပ်သောစိတ်၊ အလွန် ညွတ်သောစိတ်နှင့် မညွတ်သောစိတ်သည် မတည်ကြည်၊ ဤခြောက်ပါးတို့သည် အာနာပါနဿတိ သမာဓိ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဥပက္ကိလေသတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အကြင်ညစ်နွမ်းကြောင်းတို့ဖြင့် ညစ်နွမ်းစေအပ်သော အကြံရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လွန်မြတ်သော သမာဓိစိတ်ကို မသိ။

၁၅၇။ ဝင်သက်၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးသို့ သတိဖြင့် အစဉ်လျှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွင်း သန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ဖြင့် ကိုယ်သော်လည်းကောင်း၊ စိတ်သော်လည်းကောင်း ပူပန် တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ထွက်သက်၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးသို့ သတိဖြင့် အစဉ်လျှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အပသန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော စိတ်ဖြင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန် တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ဝင်သက်ကို တောင့်တစွဲလမ်းသော တဏှာဖြစ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်သော်လည်းကောင်း၊ စိတ်သော်လည်း ကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ထွက်သက်ကို တောင့်တစွဲလမ်းသော တဏှာဖြစ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ဝင်သက်ဖြင့် ပြင်းစွာနှိပ်စက်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထွက်သက်ကိုရခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်း ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ထွက်သက်ဖြင့် ပြင်းစွာနှိပ်စက်သော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝင်သက်ကိုရခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်း ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဝင်သက်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်း ကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ထွက်သက်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် နိမိတ်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ထွက်သက်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဝင်သက်၌ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

(တွေ့ထိရာဌာနကို) လွန်၍ဖြစ်သော ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

(တွေ့ထိရာဌာနသို့) မရောက်သေးသော တောင့်တသော တုန်လှုပ်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

တွန့်ဆုတ်သော ပျင်းရိသည့်အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

အလွန် အားထုတ်အပ်သော ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

အလွန်ညွတ်သော ရာဂသို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

ညွတ်ခြင်းကင်းသော ဗျာပါဒသို့ အစဉ်လိုက်သော စိတ်ကြောင့် ကိုယ်သော် လည်းကောင်း၊ စိတ်သော် လည်းကောင်း ပူပန်တုန်လှုပ်၏။ စဉ်းငယ်လည်း တုန်လှုပ်၏။

အာနာပါနဿတိသမာဓိကို ပြည့်စုံစွာ မပွားများသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သော်လည်း တုန်လှုပ်၏။ စိတ်သော်လည်း တုန်လှုပ်၏။ ကိုယ်သော်လည်း စဉ်းငယ်တုန်လှုပ်၏။ စိတ်သော်လည်း စဉ်းငယ်တုန်လှုပ်၏။

အာနာပါနဿတိသမာဓိကို ပြည့်စုံကောင်းမွန်စွာ ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ် သော်လည်း မတုန်လှုပ်။ စိတ်သော်လည်း မတုန်လှုပ်။ ကိုယ်သော်လည်း စဉ်းငယ် မတုန်လှုပ်။ စိတ်သော်လည်း စဉ်းငယ်မတုန်လှုပ်။

နီဝရဏတရားတို့မှ စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မှီရာရှိသော အာနာပါနဿတိသမာဓိကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဤဥပက္ကိလေသတရား တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး အပေါင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

သုံးခုမြောက် ဥပက္ကိလေသဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄ - ဝေါဒါနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၅၈။ ဖြူစင်သောဉာဏ် တစ်ဆယ့်သုံးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

(တွေ့ထိရာဌာနကို) လွန်၍ဖြစ်သော စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်၏။ ထိုစိတ်ကိုကြဉ်၍ တစ်ခုသော အဿာသပဿာသတို့၏ တွေ့ထိရာဌာန၌ ကောင်းစွာထား၏။ ဤသို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ (တွေ့ထိရာဌာနသို့) မရောက်သေးသော တောင့်တသော စိတ်သည် တုန်လှုပ်၏။ ထိုစိတ်ကို ကြဉ်၍ ထိုအဿာသပဿာသတို့၏ တွေ့ထိရာဌာန၌သာလျှင် ဆုံးဖြတ်၏။ ဤသို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ တွန့်ဆုတ်သောစိတ်သည် ပျင်းရိသည်၏ အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်၏။ ထိုစိတ်ကို ဘာဝနာဖြင့် ချီးမြှောက်၍ ပျင်းရိခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ အလွန်ချီးမြှင့်အားထုတ်သော စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်၏။ ထိုစိတ်ကို ဘာဝနာဖြင့်နှိပ်စက်၍ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ သာယာဖွယ်ဝတ္ထု တို့၌ အလွန်ညွတ်သော စိတ်သည် ရာဂသို့ အစဉ်လိုက်၏။ ထိုစိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ ရာဂကို စွန့်၏။ ဤ သို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ သာယာဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ မညွတ်သော စိတ်သည် ဗျာပါဒသို့ အစဉ်လိုက်၏။ ထိုစိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ ဗျာပါဒကို စွန့်၏။ ဤသို့လည်း စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ ဤခြောက်ပါးသော အကြောင်းအရာတို့ဖြင့် စင်ကြယ်သော ဖြူစင်သော စိတ်သည် တစ်ခုတည်း သော အဿာသပဿာသတို့၏ တွေ့ထိရာဌာန၌ တည်၏။

တစ်ခုတည်းသောဌာန၌ တည်သောတရားတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပေးခြင်း စွန့်ခြင်းကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်းအဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ သမထနိမိတ်ကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ပျက်ခြင်းလက္ခဏာကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ချုပ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်၌ ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်းအဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ စွန့်ကြဲခြင်း ရှိကုန်သောပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ ပေးခြင်းစွန့်ခြင်းကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ သမာဓိနိမိတ်ကို အားထုတ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမထနိမိတ်ကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပျက်ခြင်း လက္ခဏာကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ကို ထင်သောအားဖြင့် တစ်ခုတည်း အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ဤလေးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် တစ်ခုတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် ကျင့်စဉ်၏ စင်ကြယ်ခြင်းသို့ ပြေးဝင်သည်သာ ဖြစ်၏။ ဥပေက္ခာကိုလည်း ပွါးများသည် မည်၏။ ဉာဏ်ဖြင့်လည်း ရွှင်စေအပ်သည် မည်၏။

ပဌမစျာန်၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ်နည်း။

ပဌမစျာန်၏ အစကား အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်း 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'တည်း။ အလယ်ကား ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်းတည်း။ အဆုံးကား ရွှင်စေခြင်းတည်း။

ပဌမစျာန်၏ အစကား ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိတည်း။ အစ၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။

အစ၏ လက္ခဏာတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် ဘေးရန်မှ စင်ကြယ်၏။ စင်ကြယ်သောကြောင့် စိတ်သည် အလယ်ဖြစ်သော သမထနိမိတ်သို့ ရောက်၏။ ရောက်သောကြောင့် စိတ်သည် သမထနိမိတ်၌ ပြေးဝင်၏။

စိတ်သည် ဘေးရန်မှ စင်ကြယ်ခြင်း၊ စင်ကြယ်သောကြောင့် အလယ်ဖြစ်သော သမထနိမိတ်သို့ ရောက်ခြင်း၊ ရောက်သောကြောင့် ထိုသမထနိမိတ်၌ ပြေးဝင်ခြင်း၊ ဤသည်တို့ကား ပဌမစျာန်၏ အစဖြစ်သော အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်း 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'၏ လက္ခဏာတို့တည်း။ အစ၏ လက္ခဏာတို့သည် ဤသုံးပါးတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဌမစျာန်သည် အစ၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏၊ လက္ခဏာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဌမစျာန်၏ အလယ်ကား ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်းတည်း။ အလယ်၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။

အလယ်၏ လက္ခဏာတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ စင်ကြယ်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှု၏။ သမထသို့ ရောက်သော (စိတ်ကို) လျစ်လျူရှု၏။ တစ်ခုသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှု၏။ စင်ကြယ်သော စိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ သမထသို့ ရောက်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ တစ်ခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ ဤသည်တို့ကား ပဌမစျာန်၏ အလယ်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်း၏ လက္ခဏာတို့တည်း။ အလယ်၏ သုံးပါးကုန်သော ဤလက္ခဏာတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပဌမစျာန်သည် အလယ်၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ လက္ခဏာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ပဌမစျာန်၏ အဆုံးကား ရွှင်ခြင်းတည်း။ အဆုံး၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။

အဆုံး၏ လက္ခဏာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုပဌမစျာန်၌ ဖြစ်သောတရားတို့၏ မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသောကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ ထိုနှစ်ပါးစုံသို့ ရောက်သော ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း။ ဤလေးပါးတို့သည် ပဌမစျာန်၏ အဆုံးဖြစ်သော ရွှင်ခြင်း၏ လက္ခဏာတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဌမစျာန်သည် အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ လက္ခဏာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ ဆိုအပ်သော အစီအရင်ဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်း ရှိ၏။ ဆယ်ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဝိတက်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝိစာရနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပီတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သုခနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

ဒုတိယစျာန်၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ်နည်း။

ဒုတိယစျာန်၏ အစကား အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်း 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'တည်း။ အလယ်ကား ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်းတည်း။ အဆုံးကား ဉာဏ်ကိစ္စဖြစ်သော ရွှင်ခြင်းတည်း။ပ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းနှင့်ပြည့်စုံ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ပီတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သုခနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

တတိယစျာန်၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ်နည်း။ပ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ သုခနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

စတုတ္ထဈာန်၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ် နည်း။ပ။ ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဥပေက္ခာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန် နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့် လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၏။ပ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၏။ အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ်၏။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ်နည်း။ပ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဥပေက္ခာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ပ။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

အနိစ္စာနုပဿနာ၏ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ် နည်း။ပ။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသောအစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်းရှိ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဝိတက်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝိစာရနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပီတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သုခနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏အဓိဋ္ဌာန်နှင့်လည်း ပြည့် စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

ဒုက္ခာနုပဿနာ၏။ပ။ အနတ္တာနုပဿနာ၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ'၏။ တပ်ခြင်း ကင်းဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဝိရာဂါနုပဿနာ'၏။ ချုပ်ရာဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'နိရောဓာနုပဿနာ'၏။ တစ်ဖန် စွန့်လွှတ်ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ'၏။ ကုန်ဆုံးခြင်းဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ခယာနုပဿနာ'၏။ ပျက်ပြုန်းခြင်းဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝယာနုပဿနာ' ၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်းဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'ဝိပရိဏာမာနုပဿနာ'၏။ အာရုံနိမိတ်မရှိဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အနိမိတ္တာနုပဿနာ'၏။ တောင့်တခြင်း မရှိဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း 'အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ'၏။ ဆိတ်သုဥ်းခြင်း ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'သုညတာနုပဿနာ'၏။ လွန်ကဲသောပညာဖြင့် တရားကို အထူး ရှုခြင်း 'အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာ'၏။ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ဉာဏ်အမြင် 'ယထာဘူတဉာဏဒဿန' ၏။ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'အာဒီနဝါနုပဿနာ'၏။ ပညာဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ'၏။ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုခြင်း 'ဝိဝဋ္ဋနာနုပဿနာ'၏။

သောတာပတ္တိမဂ်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်၏။ အနာဂါမိမဂ်၏၊ အရဟတ္တမဂ်၏။ အစကား အဘယ်နည်း။ အလယ်ကား အဘယ်နည်း။ အဆုံးကား အဘယ်နည်း။

အရဟတ္တမဂ်၏ အစကား အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်း 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'တည်း။ အလယ်ကား ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်းတည်း။ အဆုံးကား ရွှင်စေခြင်းတည်း။ အရဟတ္တမဂ်၏ အစကား 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'တည်း။ အစ၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အစ၏လက္ခဏာတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်သည် ဘေးရန်မှ စင်ကြယ်၏။ စင်ကြယ်သောကြောင့် စိတ်သည် အလယ်ဖြစ်သော သမထနိမိတ်သို့ ရောက်၏။ ရောက်သောကြောင့် စိတ်သည် သမထနိမိတ်၌ ပြေးဝင်၏။

စိတ်သည် ဘေးရန်မှ စင်ကြယ်ခြင်း၊ စင်ကြယ်သောကြောင့် အလယ်ဖြစ်သော သမထနိမိတ်သို့ ရောက်ခြင်း၊ ရောက်သောကြောင့် သမထနိမိတ်၌ ပြေးဝင်ခြင်း၊ ဤသည်တို့ကား အရဟတ္တမဂ်၏ အစဖြစ်သော အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်း 'ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ'၏ လက္ခဏာသုံးပါး တို့တည်း။ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် အစ၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ လက္ခဏာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်၏ အလယ်ကား ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်းတည်း။ အလယ်၏လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

အလယ်၏ လက္ခဏာတို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ စင်ကြယ်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှု၏။ သမထသို့ ရောက်သော (စိတ်ကို) လျစ်လျူ ရှု၏။ တစ်ခုသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှု၏။ စင်ကြယ်သော စိတ်ကို လျစ်လျူ ရှုခြင်း။ သမထသို့ ရောက်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ တစ်ခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်သောစိတ်ကို လျစ်လျူရှုခြင်း၊ (ဤသည်တို့ကား အလယ်၏ လက္ခဏာ သုံးပါးတို့တည်း)။ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် အလယ်၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ လက္ခဏာနှင့် လည်း ပြည့်စုံ၏ ဟု ဆိုအပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်၏ အဆုံးကား ရွှင်ခြင်းတည်း။ အဆုံး၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။

အဆုံး၏ လက္ခဏာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုအရဟတ္တမဂ်၌ ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့၏ မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသောကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ ထိုနှစ်ပါးစုံသို့ရောက်သော ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း၊ အဖန် တလဲလဲ မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ရွှင်ခြင်း။ ဤလေးပါးတို့သည် အရဟတ္တမဂ်၏ အဆုံးဖြစ်သော ရွှင်ခြင်း၏ လက္ခဏာတို့တည်း။

ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် အဆုံး၏ ကောင်းခြင်းလည်း ရှိ၏။ လက္ခဏာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသောအစီအရင်ဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိသည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်သည် သုံးပါးသော ကောင်းခြင်း ရှိ၏။ ဆယ်ပါးသောလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဝိတက်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝိစာရနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပီတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သုခနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ စိတ်၏ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် လည်း ပြည့်စုံ၏။ သဒ္ဓါနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝီရိယနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သတိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ သမာဓိနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ပညာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

၁၅၉။ နိမိတ်သည် လည်းကောင်း၊ ဝင်သက် ထွက်သက်သည် လည်းကောင်း တစ်ခုသောစိတ်၏ အာရုံမဟုတ်ကုန်။ သုံးပါးသောတရားတို့ကို မသိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိဘာဝနာကို မရအပ်။

နိမိတ်သည် လည်းကောင်း၊ ဝင်သက်ထွက်သက်သည် လည်းကောင်း တစ်ခုသော စိတ်၏ အာရုံမဟုတ်ကုန်။ သုံးပါးသော တရားတို့ကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိ ဘာဝနာကို ရအပ်၏။

ဤတရားသုံးပါးတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် တစ်ခုသောစိတ်၏ အာရုံမဟုတ်ကုန်သနည်း။ ဤတရား သုံးပါးတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် မထင်သည် မဟုတ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် သမာဓိဘာဝနာကို အားထုတ်သော ဝီရိယသည်လည်း ထင်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် နီဝရဏကို ပယ်ခွါတတ်သောစျာန်ကိုလည်း ပြီးစေသနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် သံယောဇဉ် ကို ပယ်တတ်သောမဂ်ကို ရသနည်း။

ဥပမာအားဖြင့် ညီညွတ်သောမြေပြင်၌ သစ်တုံးကို ထား၏။ ထိုသစ်တုံးကို ယောကျ်ားသည် လွှဖြင့် ဖြတ်ရာ၏။ သစ်တုံး၌ ထိသော လွှသွားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ယောကျ်ား၏ သတိသည် ထင်၏။ မိမိ အနီးသို့လာသော လွှသွားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဖက်သို့သွားသော လွှသွားတို့ကိုလည်းကောင်းနှလုံး မသွင်းသော်လည်း လာသော လွှသွား၊ သွားသောလွှသွားတို့ မထင်သည် မဟုတ်ကုန်။ သစ်တုံးကိုဖြတ် သော ဝီရိယသည်လည်း ထင်၏။ သစ်တုံးဖြတ်ခြင်း လုံ့လကိုလည်း ပြီးစေ၏။

ညီညွတ်သောမြေပြင်၌ ထားအပ်သောသစ်တုံးကဲ့သို့ ဤအတူ သတိဖြင့်ဖွဲ့အပ်သော နိမိတ်ကို မှတ်အပ်၏။ (လွှသွားတို့ကဲ့သို့ ဤအတူ ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏)။ လွှသွားတို့ကဲ့သို့ ဤ အတူ ဝင်သက် ထွက်သက်တို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ သစ်တုံး၌ထိသော လွှသွားတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ယောကျ်ား၏ သတိသည် ထင်သကဲ့သို့၊ လာသောလွှသွား သွားသောလွှသွားတို့ကိုနှလုံးမသွင်းသကဲ့သို့၊

လာသောလွှသွား၊ သွားသော လွှသွားတို့ မထင်သည် မဟုတ်ကုန်သကဲ့သို့၊ သစ်တုံးကို ဖြတ်သော ဝီရိယသည်လည်း ထင်သကဲ့သို့၊ သစ်တုံးဖြတ်ခြင်း လုံ့လကိုလည်း ပြီးစေသကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ရဟန်းသည်နှာသီးဖျား၌လည်းကောင်း၊နှုတ်ခမ်းဖျား၌လည်းကောင်း သတိကို ရှေးရှုထား၍ ထိုင်နေ၏။ အတွင်းသို့ ဝင်လာကုန်၊ အပသို့ ထွက်သွားကုန်သော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့ကိုနှလုံးမသွင်း။ အတွင်း သို့ ဝင်လာကုန်၊ အပသို့ ထွက်သွားကုန်သော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် မထင်သည် မဟုတ်ကုန်၊ ထင်ကုန်သည်သာတည်း။ ဝီရိယသည်လည်း ထင်၏။ ဈာန်ကိုလည်း ပြီးစေ၏။ သံယောဇဉ်ကို ပယ်တတ်သော မဂ်ကိုလည်း ရ၏။ ပဓာနမည်သော ဝီရိယလည်း ဖြစ်၏။

ပဓာန ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သည် လည်းကောင်း၊ စိတ်သည် လည်းကောင်း ဘာဝနာကံအားလျော်၏။ ဤကား ပဓာနမည်၏။

ပယောဂ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပက္ကိလေသ နီဝရဏတို့ကို ပယ်စွန့်အပ်ကုန်၏။ ဝိတက်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏။ ဤကား ပယောဂမည်၏။

ဝိသေသ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သံယောဇဉ်တို့ ပျောက်ကုန်၏။ အနုသယတို့ ကင်းကုန်၏။ ဤကား ဝိသေသမည်၏။

ဤသို့ ဤတရားသုံးပါးတို့သည် တစ်ခုသောစိတ်၏ အာရုံမဟုတ်ကုန်။ ဤတရားသုံးပါးတို့သည် မထင်သည် မဟုတ်ကုန်။ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။ သမာဓိဘာဝနာကို အားထုတ်သော ဝီရိယသည် လည်း ထင်၏။ နီဝရဏကို ပယ်ခွါတတ်သောဈာန်ကိုလည်း ပြီးစေ၏။ သံယောဇဉ်ကို ပယ်တတ် သောမဂ်ကိုလည်း ရ၏။

၁၆၀။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူတိုင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာနာ ပါနသတိကို ပြည့်စုံကောင်းမွန်စွာ အစဉ်အတိုင်း ပွါးများလေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ် သည် တိမ်တိုက်မှ လွတ်သော လကဲ့သို့ ဤသြကာသလောကကို အရောင်ဖြင့် ထွန်းပ၏။

အာနံ ဟူသည် ဝင်သက်တည်း။ ထွက်သက်မဟုတ်။ အပါနံဟူသည် ထွက်သက်တည်း။ ဝင်သက် မဟုတ်။ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သတိသည် ထင်၏။ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သတိသည် ထင်၏။ ဝင်သက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထွက်သက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိ သည် ထင်၏။

ပရိပုဏ္ဏာ ဟူသည် သိမ်းဆည်းတတ်သော သဘောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏာမည်၏။ အခြံအရံဟူသော သဘောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏာမည်၏။ ပြည့်စုံသော သဘောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏာမည်၏။

သုဘာဝိတာ ဟူသည် လေးပါးသောပွါးများခြင်းတို့တည်း။ ထိုဝင်သက်ထွက်သက်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ပွါးများခြင်းတည်း။ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စ ရှိသော သဘောအားဖြင့် ပွါးများခြင်းတည်း။ ထိုဈာန်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင် တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပွါးများခြင်းတည်း။ အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲသောသဘောအားဖြင့် ပွါးများခြင်း တည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ပွါးများအပ်သော သဘောရှိသော ဤတရား လေးပါးတို့ကို က, ထားသော ယာဉ်နှင့်တူစွာ ပြုအပ်ကုန်၏။ တည်ရာဝတ္ထုနှင့်တူစွာ ပြုအပ်ကုန်၏။ ရှေးရှုထင်ကုန်၏။

ထက်ဝန်းကျင်မှ လေ့လာဆည်းပူးအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ အားထုတ်ပြုလုပ်အပ်ကုန်၏။

ယာနီကတာ ဟူသည် ထိုထိုဈာန် ထိုထိုဝိပဿနာတို့၌ အလိုရှိသလောက် လေ့လာသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ အားအစွမ်းသို့ ရောက်၏။ ရဲရင့်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုသမထ ဝိပဿနာတရားတို့သည် ဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် စပ်ကုန်၏။ လိုချင်မှုနှင့် စပ်ကုန်၏။ နှလုံးသွင်းမှုနှင့် စပ်ကုန်၏။ စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့် စပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် “ယာနီကတာ”ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဝတ္ထုကတာ ဟူသည် (တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော) ဝတ္ထုတို့၌ စိတ်တည်လေရာ သတိကောင်းစွာ ထင်၏။ သတိထင်လေရာစိတ် ကောင်းစွာတည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဝတ္ထုကတာ"ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုဋ္ဌိတာ ဟူသည် စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ရာ ဘာဝနာအထူး၌ သတိသည် အစဉ်လိုက်ပါလျက် ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် သတိအစဉ်လိုက်ပါလျက် ဖြစ်ရာ ဘာဝနာအထူး၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ ထို့ကြောင့် "အနုဋ္ဌိတာ"ဟု ဆိုအပ်၏။

ပရိစိတာ ဟူသည် သိမ်းဆည်းတတ်သောသဘောကြောင့် ပရိစိတာ မည်၏။ အခြံအရံဟူသော သဘောကြောင့် ပရိစိတာ မည်၏။ ပြည့်စုံသောသဘောကြောင့် ပရိစိတာ မည်၏။ သတိဖြင့် သိမ်းဆည်းလျက် အကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို အောင်တတ်သောကြောင့် ပရိစိတာ မည်၏။ ထို့ကြောင့် "ပရိစိတာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

သုသမာရဒ္ဓါ ဟူသည် လေးပါးသော ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းတို့တည်း။ ထိုဝင်သက်ထွက်သက်၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းတည်း။ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းတည်း။ ထိုစျာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းတည်း။ ထိုစျာန်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့ကို ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း သုသမာရဒ္ဓမည်ကုန်၏။

၁၆၁။ သုသမ ဟူရာ၌ သမ၊ သုသမဟူသည် ရှိ၏။ သမဟူသည် အဘယ်နည်း။ ထိုဘာဝနာ အထူး၌ ဖြစ်၍ အပြစ်ကင်းသောသဘောရှိသော ဗောဓိပက္ခိယတရားသည် သမမည်၏။

သုသမ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ထိုထိုသို့သောတရားတို့၏ အာရုံ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် သုသမ မည်၏။ ဤသို့ ဤသမကိုလည်းကောင်း၊ ဤသုသမကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။

ရအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့အပ်၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်အပ်၏။ တွန့်တိုခြင်း မရှိ။ သတိသည် ထင်၏။ မမေ့လျော့။ ကိုယ်သည် ငြိမ်း၏။ ပူပန်ခြင်းမရှိ။ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ ထို့ကြောင့် "သုသမာရဒ္ဓါ"ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပုဗ္ဗံ ပရိစိတာဟူရာ၌ ရှည်သော ဝင်သက်ကို ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသော သတိကို လေ့ကျက်အပ်၏။ နောက်နောက်သော သတိကို အဖန်တလဲလဲ လေ့ကျက် အပ်၏။ ရှည်သော ထွက်သက်ကို ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသော သတိကို လေ့ကျက် အပ်၏။

နောက်နောက်သော သတိကို အဖန်တလဲလဲ လေ့ကျက်အပ်၏။

တိုသော ဝင်သက်ကို တိုသောဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသောသတိကို လေ့ကျက်အပ်၏။

နောက်နောက်သော သတိကို အဖန်တလဲလဲ လေ့ကျက်အပ်၏။ တိုသော ထွက်သက်ကို တိုသော ထွက် သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသောသတိကို လေ့ကျက်အပ်၏။ နောက်နောက်သောသတိကို အဖန် တလဲလဲ လေ့ကျက်အပ်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်မှုကို အဖန်ဖန်ရှုလျက် ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသော သတိကို လေ့ကျက်အပ်၏။ နောက်နောက်သော သတိကို အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်၏။ တစ်ဖန် စွန့်မှုကို အဖန်ဖန်ရှုလျက် ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးရှေးသောသတိကို လေ့ကျက် အပ်၏။ နောက်နောက် သော သတိကို အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်၏။

အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသောဝတ္ထုရှိကုန်သော အာနာပါနဿတိတို့ကို အချင်းချင်းလည်း လေ့လာအပ် ကုန်၏။ အဖန်ဖန်လည်း လေ့လာအပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် “အနုပုဗ္ဗပရိစိတာ” ဟု ဆိုအပ်၏။

ယထာ ဟူရာ၌ မှန်သောအနက်တို့သည် ဆယ်ပါးတို့တည်း။ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ မိမိကိုယ် ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ မိမိသည် ကိလေသာငြိမ်းအေးခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ အထူးသိအပ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ ပယ်အပ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ ပွါးများအပ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သော အနက်၊ သစ္စာလေးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်၊ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေ တတ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက် (ဤဆယ်ပါးတို့တည်း)။

ဗုဒ္ဓေါ ဟူရာ၌ အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည် အလိုလိုဖြစ်တော်မူ၏။ ဆရာကင်းတော်မူ၏။ ရှေးအခါက မကြားဖူးကုန်သော တရားတို့၌ ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ ထိုသစ္စာ တို့၌လည်း အလုံးစုံ သိတော်မူသောအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ အားတော်တို့၌ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။

၁၆၂။ ဗုဒ္ဓေါ ဟူရာ၌ အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် ဗုဒ္ဓမည်သနည်း။ သစ္စာတရားတို့ကို သိတော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည်တော်မူ၏။ သတ္တဝါအပေါင်းကို သိစေတော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။ တရား အားလုံးကို သိတော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည်တော်မူ၏။ တရားအားလုံးကို (ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်) မြင်တော်မူ သောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည်တော်မူ၏။ သူတစ်ပါး မသိစေအပ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည် တော်မူ၏။ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်သဖြင့်) ပွင့်သောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’ မည်တော်မူ၏။ ကုန်ပြီးသော အာသဝေါတရား ရှိခြင်းကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည်တော်မူ၏။ ကိလေသာ လိမ်းကျံခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည် တော်မူ၏။ စင်စစ် ကင်းပြီးသော ရာဂရှိ တော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’ မည်တော်မူ၏။ စင်စစ် ကင်းပြီးသော ဒေါသရှိတော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’မည်တော်၏။ စင်စစ် ကင်းပြီးသော မောဟရှိတော်မူသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’ မည်တော်မူ၏။ စင်စစ် ကိလေသာမရှိသောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓ’ မည်တော်မူ၏။

တစ်ကြောင်းတည်းသော နိဗ္ဗာန်ခရီးသို့ ကြွတော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။ ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင် အတုမရှိ မြတ်သော သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓမည်တော်မူ၏။ မသိအပ်သော တရားအပေါင်းမှ ကင်းသည်ဖြစ်၍ သိအပ်သောဉာဏ်ကို ရခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

ဗုဒ္ဓ ဟူသော ဤအမည်ကို အမိသည် မမှည့်အပ်။ အဖသည် မမှည့်အပ်။ အစ်ကိုသည် မမှည့်အပ်။ အစ်မသည် မမှည့်အပ်။ အဆွေခင်ပွန်းတို့သည် မမှည့်အပ်။ ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် မမှည့်အပ်။ သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် မမှည့်အပ်။ နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် မမှည့်အပ်။

ဤဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်သည် ဘုန်းကြီးကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ ဗောဓိပင်ရင်း၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို အထွတ်တပ်၍ ဖြစ်သော နာမပညတ်တော်တည်း။

ဒေသိတာ ဟူရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို၊ မိမိကိုယ် ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို၊ မိမိသည် ကိလေသာငြိမ်းအေးခြင်း သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို။ပ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေတတ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူအပ်၏။

သော ဟူရာ၌ လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ။ လောကောဟူရာ၌ ခန္ဓာတည်းဟူသောလောက၊ ဓာတ်တည်းဟူသော လောက၊ အာယတနတည်းဟူသော လောက၊ အပါယ်လေးပါးဟူသော ဝိပတ္တိဘဝ လောက၊ အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်ကြောင်းကံ တည်းဟူသော ဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောက၊ သုဂတိဘဝ တည်းဟူသော သမ္ပတ္တိဘဝလောက၊ သုဂတိရောက်ကြောင်းကံ တည်းဟူသော သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောက တို့တည်း။ သတ္တဝါ အားလုံးတို့သည် အာဟာရလျှင် တည်ရာရှိကုန်၏ ဟူသော တစ်ပါးသောလောက။ပ။ ဓာတ် တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး တည်းဟူသော လောကတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ပဘာသေတိ ဟူရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမခြင်းသဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလောကကို ထွန်းလင်းစေ၏၊ တောက်ပစေ၏၊ ထွန်းလင်း တောက်ပစေ၏။ မိမိကိုယ် ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလောကကို ထွန်းလင်းစေ၏၊ တောက်ပ စေ၏၊ ထွန်းလင်း တောက်ပစေ၏။

မိမိသည် ကိလေသာငြိမ်းအေးခြင်း သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော အနက်ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလောကကို ထွန်းလင်းစေ၏၊ တောက်ပစေ၏၊ ထွန်းလင်းတောက်ပစေ၏။ပ။

နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေတတ်သော သဘောဖြစ်သော မှန်သောအနက်ကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤလောကကို ထွန်းလင်းစေ၏၊ တောက်ပစေ၏၊ ထွန်းလင်း တောက်ပ စေ၏။

အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ ဟူရာ၌ တိမ်တိုက်ကဲ့သို့ ကိလေသာတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ လကဲ့သို့ အရိယာဉာဏ်ကို မှတ်အပ်၏။ လနတ်သားကဲ့သို့ ရဟန်းကို မှတ်အပ်၏။ တိမ်တိုက်မှ လွတ်သော၊ ဆီးနှင်းမှ လွတ်သော၊ အခိုးနှင့်မြူမှ လွတ်သော၊ ရာဟုဖမ်းခြင်းမှ လွတ်သော လသည် ထွန်းပသကဲ့သို့၊ တောက်ပ သကဲ့သို့၊ တင့်တယ်သကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ရဟန်းသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ လွတ်သည်ဖြစ်၍ ထွန်းလည်း ထွန်းပ၏။ တောက်လည်း တောက်ပ၏။ တင့်တယ်လည်း တင့်တယ်၏။ ထို့ကြောင့် "အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

ဖြူစင်ခြင်း၌ တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော ဤဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

လေးခုမြောက် ဝေါဒါနဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ဘာဏဝါရ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅ - သတောကာရီဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း

၁၆၃။ သတိပြုလေ့ရှိသောသူ၏ ဉာဏ်သုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်၍ဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်၍ဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်၍ဖြစ်စေ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ၍ ကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာထားကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေးရှုသတိကို ဖြစ်စေ၍ ထိုင်နေ၏။

ထိုရဟန်းသည် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍သာလျှင် ဝင်သက်ကို ရှူ၏။ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ သာလျှင် ထွက်သက်ကို ထုတ်၏။ ရှည်သောဝင်သက်ကိုမူလည်း ရှူသည်ရှိသော် ရှည်သော ဝင်သက်ကို ရှူ၏ဟု သိ၏။ ရှည်သောထွက်သက်ကိုမူလည်း ထုတ်သည်ရှိသော် ရှည်သော ထွက်သက်ကို ထုတ်၏ဟု သိ၏။ တိုသော ဝင်သက်ကိုမူလည်း ရှူသည်ရှိသော် တိုသော ဝင်သက်ကို ရှူ၏ဟု သိ၏။ တိုသော ထွက် သက်ကိုမူလည်း ထုတ်သည်ရှိသော် တိုသော ထွက်သက်ကို ထုတ်၏ဟု သိ၏။ အလုံးစုံသော ဝင်သက် 'အဿာသကာယ'၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အလုံးစုံသော ထွက်သက် 'ပဿာသကာယ'၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်ရှားအောင် ပြု၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

ရုန့်ရင်းသော အဿာသဟုဆိုအပ်သော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ ရုန့်ရင်းသော ပဿာသဟုဆိုအပ်သော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

ပီတိကို ထင်ရှားအောင်ပြု၍။ပ။ သုခကို ထင်ရှားအောင်ပြု၍။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်ရှားအောင်ပြု၍။ ရုန့်ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် စိတ်ကို ထင်ရှားအောင်ပြုသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို (အာရုံ၌) ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍။ တပ်ခြင်းကင်းဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည် ဖြစ်၍။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

၁၆၄။ ဣဓ ဟူသည် ဤအယူ၌၊ ဤအလို၌၊ ဤနှစ်သက်ခြင်း၌၊ ဤယူခြင်း၌၊ ဤသဘာဝဓမ္မ၌၊ ဤဝိနည်း၌၊ ဤဓမ္မဝိနယ၌၊ ဤဘုရားစကားတော်၌၊ ဤမြတ်သောအကျင့်၌၊ ဤဘုရား အဆုံးအမတော်၌ ဟူသော အနက်တည်း။ ထို့ကြောင့် "ဣဓ"ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘိက္ခု ဟူသည် ကလျာဏပုထုဇဉ်ရဟန်းဖြစ်စေ၊ သေက္ခရဟန်းဖြစ်စေ၊ မပျက်သောသဘောရှိသော ရဟန္တာသည်မူလည်းဖြစ်စေ ဘိက္ခုမည်၏။

အရည် ဟူသည် တံခါးခုံမှ ထွက်သော် အပဖြစ်သော အလုံးစုံသည် အရညမည်၏။

ရုက္ခမူလံ ဟူသည် အကြင်သစ်ပင်၌ ညောင်စောင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ အင်းပျဉ်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဘုံလျှိုကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဖျာကိုသော် လည်းကောင်၊ သားရေပိုင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ မြက်အခင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ သစ်ရွက်အခင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ ကောက်ရိုးအခင်းကိုသော် လည်းကောင်း ရဟန်း၏ နေရာကို ခင်းအပ်၏။ ထိုသစ်ပင်ရင်း၌ ရဟန်းသည် စင်္ကြံမူလည်း သွား၏။ ရပ်မူလည်း ရပ်၏။ ထိုင်မူလည်း ထိုင်၏။ အိပ်မူလည်း အိပ်၏။ ထိုသစ်ပင်ရင်းသည် ရုက္ခမူလ မည်၏။

သုည် ဟူသည် လူတို့နှင့် လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတို့နှင့် လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်မျှ မရောနှော။

အဂါရံ ဟူသည် နှစ်ဖက်ရပ်မိုးကျောင်း၊ တစ်ဖက်ရပ်မိုးကျောင်း၊ ပြာသာဒ်ရှည်၊ ပြာသာဒ်ဦးပြည်း၊ လိုဏ်ခေါင်းတို့တည်း၊

နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဟူသည် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ၍ ထိုင်နေ၏။ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ဟူသည် ဖြောင့်မတ်စွာတည်စေလျက် ကိုယ်ကို ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။

ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ၌ ပရိ ဟူသည် သိမ်းဆည်းခြင်းအနက်ရှိ၏။ မုခံဟူသည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း အနက်ရှိ၏။ သတိဟူသည် ထင်ခြင်းအနက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် "ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

၁၆၅။ သတောဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ ဟူရာ၌ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ရှိ၏။ ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကို ရှူသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ တိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ ရှိ၏။ ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ရှိ၏။

တိုသောဝင်သက်ကို ရှူသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ရှိ၏။ တိုသောထွက်သက်ကို ထုတ်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ရှိ၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ရှူသောဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထုတ်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထို သတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် သတိကို ပြုလေ့ရှိ၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ပဌမ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

၁၆၆။ ရှည်သောဝင်သက်ကို ရှူသော် ရှည်သောဝင်သက်ကို ရှူ၏ဟု အဘယ်သို့ သိသနည်း။ ရှည်သော ထွက်သက်ကို ထုတ်သော် ရှည်သောထွက်သက်ကို ထုတ်၏ဟု အဘယ်သို့ သိသနည်း။

ရှည်သောဝင်သက်ကို အခွင့်ရှည်သောကာလ၌ ရှူ၏။ ရှည်သောထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ထုတ်၏။ ရှည်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ရှူလည်း ရှူ၏။ ထုတ်လည်း ထုတ်၏။ ရှည်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ရှူသောသူအားလည်းကောင်း၊ ထုတ်သောသူအား လည်းကောင်း ဘာဝနာဆန္ဒဖြစ်၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ရှူ၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သောကာလ၌ ထုတ်၏။ ဘာဝနာ ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက်အလွန် သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည် သောကာလ၌ ရှူလည်း ရှူ၏။ ထုတ်လည်း ထုတ်၏။

ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက်ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ရှူသောသူအား လည်းကောင်း၊ ထုတ်သောသူအား လည်းကောင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းပီတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက်ကို အခွင့်ရှည် သောကာလ၌ ရှူ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းပီတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန် သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ထုတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ပီတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန် သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို အခွင့်ရှည်သော ကာလ၌ ရှူလည်း ရှူ၏။ ထုတ်လည်း ထုတ်၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းပီတိ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရှည်သော ဝင်သက်ထွက် သက်ကို အခွင့်ရှည်သောကာလ၌ ရှူသောသူအားလည်းကောင်း၊ ထုတ်သောသူအားလည်းကောင်း (ရှည် သော ဝင်သက် ထွက်သက်တို့ကိုအမှီပြု၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည်ရှိသော်) ပကတိသော ဝင်သက် ထွက်သက်မှ စိတ်သည် နစ်၏။ ဥပေက္ခာသည် ကောင်းစွာ တည်၏။ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှည်စွာသော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် ကာယမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်း သည် ဉာဏ် မည်၏။

ကာယသည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။

ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် “ကာယေကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ”ဟု ဆိုအပ်၏။

၁၆၇။ အနုပဿတိဟူရာ၌ ထိုကာယကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏၊ မြဲသောအားဖြင့် မရှု။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏၊ ချမ်းသာသောအားဖြင့် မရှု။ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် မဟုတ်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏၊ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင်အားဖြင့် မရှု။ ငြီးငွေ့၏၊ မနှစ် သက်။ တပ်ခြင်းကင်း၏၊ မတပ်မက်။ ချုပ်စေ၏၊ မဖြစ်စေ။ တစ်ဖန်စွန့်၏၊ မစွဲယူ။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသူသည် မြဲ၏ဟူသော အမှတ်အသားကို စွန့်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသူသည် ချမ်းသာ၏ ဟူသော အမှတ်အသားကို စွန့်၏။ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် မဟုတ်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်

ရှုသူသည် ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် ဟူသော အမှတ်အသားကို စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သူသည်နှစ်သက်ခြင်းကို စွန့်၏။ တပ်ခြင်း ကင်းသူသည် ရာဂကို စွန့်၏။ ချုပ်စေသောသူသည် ဖြစ်ခြင်းကို စွန့်၏။ တစ်ဖန် စွန့်သူသည် စွဲယူခြင်း ကို စွန့်၏။ ဤသို့ ထိုကာယကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဘာဝနာစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဈာန်၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုသော ကိစ္စသဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ထိုဈာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝီရိယကို ဆောင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာ မည်၏။ အဖန်ဖန် မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ရှည်သော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို ရှူခြင်း ထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှား ထင်ကုန်၏။

ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှား ပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ သညာတို့သည် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

သညာတို့သည် ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ သညာတို့သည် ထင်ရှားပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဝိတက် တို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဝိတက်တို့သည် ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ ဝိတက်တို့သည် ထင်ရှား ပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

ဝေဒနာတို့သည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်သနည်း။ ဝေဒနာတို့သည် အဘယ်သို့ထင်ရှား ထင်ကုန်သနည်း။ ဝေဒနာတို့သည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သနည်း။ ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ခြင်းပေါ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှား သနည်း။

"အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ခံစားမှု 'ဝေဒနာ' ဖြစ်၏" ဤသို့ အကြောင်းထင်ရှားဖြစ်ခြင်း အနက်ကြောင့် ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ "တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏"ဤသို့။ပ။ "ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏" ဤသို့။ "ဖဿဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏" ဤသို့ အကြောင်း ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းအနက်ကြောင့် ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဝေဒနာ၏ ထင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်ရှားသနည်း။ မမြဲသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ဆုံးသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဆင်းရဲသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် မဟုတ်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆိတ်သုဉ်းသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ဝေဒနာ၏ ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဝေဒနာ၏ချုပ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။

"အဝိဇ္ဇာ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏" ဤသို့အကြောင်း ချုပ်ခြင်း အနက်ကြောင့် ဝေဒနာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ "တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏" ဤသို့။ပ။ "ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏" ဤသို့။ပ။ "တွေ့ထိမှု 'ဖဿ'ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏" ဤသို့ အကြောင်းချုပ်ခြင်း အနက်ကြောင့် ဝေဒနာချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ဝေဒနာချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့လျှင် ဝေဒနာချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဤသို့လျှင် ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ ထင်ရှားပျောက်ပျက်ခြင်း သို့ ရောက်ကုန်၏။

သညာတို့သည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်အခြင်းအရာဖြင့် ထင်ရှားထင်ကုန်သနည်း။ အဘယ်သို့ ထင်ရှားချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သနည်း။ သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။

“အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် သညာဖြစ်၏” ဤသို့ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း အနက်ကြောင့် သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ “တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် သညာဖြစ်၏”။ပ။ “ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် သညာဖြစ်၏” ။ပ။ “ဖဿ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သညာဖြစ်၏” ဤသို့ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း အနက်ကြောင့် သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း သညာ၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

သညာ၏ ထင်ခြင်းသည် အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်ရှားသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ဆုံးသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင်မဟုတ်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆိတ်သုဉ်းသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ သညာ၏ ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။ “အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် သညာချုပ်၏” ဤသို့ အကြောင်းချုပ်ခြင်းအနက်ကြောင့် သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ “တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် သညာချုပ်၏”။ပ။ “ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် သညာချုပ်၏”။ပ။ “ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် သညာချုပ်၏” ဤသို့ အကြောင်းချုပ်ခြင်း အနက်ကြောင့် သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဖောက်ပြန်သောလက္ခဏာကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ သညာ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဤသို့ သညာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ ထင်ရှားပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

ဝိတက်တို့သည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်အခြင်းအရာဖြင့် ထင်ရှားထင်ကုန်သနည်း။ အဘယ်သို့ ထင်ရှားချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သနည်း။ ဝိတက်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။

အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း အနက်ကြောင့် ဝိတက်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ဖြစ်၏။ပ။ ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ဖြစ်၏။ပ။ သညာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အကြောင်းဖြစ်ခြင်းအနက်ကြောင့် ဝိတက်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ဝိတက်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ဝိတက်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဝိတက်တို့၏ ထင်ခြင်းသည် အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်ရှားသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ဆုံးသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဆင်းရဲသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် မဟုတ်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဆိတ်သုဉ်းသောအားဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ဝိတက်တို့၏ ထင်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဝိတက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် အဘယ်သို့ ထင်ရှားသနည်း။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ချုပ်၏။ ဤသို့ အကြောင်းချုပ်ခြင်း အနက်ကြောင့် ဝိတက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ချုပ်၏။ပ။ ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ချုပ်၏။ပ။ သညာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိတက်ချုပ်၏၊ ဤသို့ အကြောင်း ချုပ်ခြင်းအနက်ကြောင့် ဝိတက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။

ဖောက်ပြန်သော လက္ခဏာကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ဝိတက်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့လျှင် ဝိတက်တို့၏ ချုပ်ခြင်း သည် ထင်ရှား၏။

ဤသို့ ဝိတက်တို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ ထင်ရှားပျောက်ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

၁၆၈။ ရှည်သော ဝင်သက်ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ အာရုံကိုလည်း သိ၏။ ငြိမ်းအေးခြင်းသမထသဘောကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ပ။ မဂ်ကို ပေါင်း၏။ တရားတို့ကို ပေါင်း၏။ အာရုံကိုလည်း သိ၏။ ငြိမ်းအေးခြင်း သဘောကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဣန္ဒြိယာနိ သမောဓာနေတိ-ဟူရာ၌ ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့ ပေါင်းသနည်း။ ဆုံးဖြတ်တတ် သော အနက်အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ ထင်သော အနက်အားဖြင့် သတိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ မပျံ့လွင့်သော အနက်အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ မြင်တတ်သော အနက်အားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ဤအာရုံ၌ ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "ဣန္ဒြိယာနိ သမောဓာနေတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။

ဂေါစရ ဉ္စ ပဇာနာတိ- ဟူရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုအာရုံသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျက်စားရာတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုကျက်စားရာသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံတည်း။

ပဇာနာတိ- ဟူရာ၌ သိတတ်၏ဟူသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ သိခြင်းကား ပညာတည်း။ သမံ-ဟူရာ၌ အာရုံ၏ ထင်ခြင်းသည် သမမည်၏။ စိတ်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမမည်၏။ စိတ်၏ ဆောက်တည်ခြင်း သည် သမမည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းသည် သမမည်၏။

အတ္ထော- ဟူရာ၌ (ဝိပဿနာ၏) အပြစ်မရှိခြင်းသဘော၊ (မဂ်၏) ညစ်နွမ်းမှု ကင်းခြင်းသဘော၊ (ဖိုလ်၏) ဖြူစင်ခြင်းသဘော၊ (နိဗ္ဗာန်၏) မြတ်သောသဘောတည်း။

ပဋိဝိဇ္ဈတိ- ဟူရာ၌ အာရုံ၏ ထင်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ စိတ်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍သိ၏။ စိတ်၏ ဆောက်တည်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍သိ၏။ စိတ်၏ဖြူစင်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။

ဗလာနိ သမောဓာနေတိ- ဟူရာ၌ ဗိုလ်တို့ကို အဘယ်သို့ ပေါင်းသနည်း။ မယုံကြည်ခြင်းကြောင့် (၌) မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗိုလ်ကို ပေါင်း၏။ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် (၌) မတုန်လှုပ် တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗိုလ်ကို ပေါင်း၏။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် (၌) မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သတိဗိုလ်ကို ပေါင်း၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းကြောင့် (၌) မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘော အားဖြင့် သမာဓိဗိုလ်ကို ပေါင်း၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် (၌) မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညာဗိုလ်ကို ပေါင်း၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဗိုလ်တို့ကို ဤအာရုံ၌ ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "ဗလာနိ သမောဓာနေတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ ဂေါစရဉ္စပဇာနာတိဟူသည်ကား။ပ။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။

ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သမောဓာနေတိ- ဟူရာ၌ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို အဘယ်သို့ပေါင်းသနည်း။ ထင်သော သဘော အားဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ စိစစ်ဆင်ခြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင် ကို ပေါင်း၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ ပျံ့နှံ့သော သဘော အားဖြင့် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ ငြိမ်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ ဆင်ခြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ကို ပေါင်း၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤဗောဇ္ဈင်တို့ကို ဤအရုံ၌ ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့်

“ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သမောဓာနေတိ”ဟု ဆိုအပ်၏။ ဂေါစရဋ္ဌပဇာနာတိဟူသည်ကား။ပ။ ထို့ကြောင့် “သမတ္ထဥ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ” ဟု ဆိုအပ်၏။

မဂ္ဂံ သမောဓာနေတိ- ဟူရာ၌ မဂ်ကို အဘယ်သို့လျှင် ပေါင်းသနည်း။ မြင်တတ်သောသဘော အားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပေါင်း၏။ အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပေါင်း၏။ သိမ်းဆည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာကို ပေါင်း၏။ ဖြစ်ကြောင်း ‘သမုဋ္ဌာန်’ သဘော အားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တကို ပေါင်း၏။ ဖြူစင်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝကို ပေါင်း၏။ ချီးမြှောက် တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါယာမကို ပေါင်း၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိကို ပေါင်း၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိကို ပေါင်း၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤမဂ်ကို ဤအရုံ၌ ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂံသမောဓာနေတိ”ဟု ဆိုအပ်၏။ ဂေါစရဋ္ဌပဇာနာတိ ဟူသည်ကား။ပ။ ထို့ကြောင့် “သမတ္ထဥ္စပဋိဝိဇ္ဈတိ”ဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မေ သမောဓာနေတိ- ဟူရာ၌ တရားတို့ကို အဘယ်သို့ ပေါင်းသနည်း။ အစိုးရသည်၏ အဖြစ် ဟူသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ မတုန်လှုပ်သောသဘောအားဖြင့် ဗိုလ်တို့ကို ပေါင်း၏။ ထွက်မြောက်ကြောင်းသဘောအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပေါင်း၏။ အကြောင်းဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်ကို ပေါင်း၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်ကို ပေါင်း၏။ အားထုတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်ကို ပေါင်း၏။ ပြည့်စုံတတ်သောသဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပေါင်း၏။ဟုတ်မှန်သောသဘော အားဖြင့် သစ္စာကို ပေါင်း၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမထကို ပေါင်း၏။ အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာကို ပေါင်း၏။ တစ်ခုသော ကိစ္စရှိသောသဘောအားဖြင့် သမထဝိပဿနာကို ပေါင်း၏။ မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ယုဂနဒ္ဓကို ပေါင်း၏။ စောင့်စည်းသောသဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိကို ပေါင်း၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို ပေါင်း၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ပေါင်း၏။ ကိလေသာမှ လွတ်သောသဘော အားဖြင့် ဝိမောက္ခကို ပေါင်း၏။ ထိုးထွင်း၍သိသော သဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာကို ပေါင်း၏။ စွန့်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိကို ပေါင်း၏။ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်ကို ပေါင်း၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေ တတ်သော သဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်ကို ပေါင်း၏။ အကြောင်းမူလဟူသောသဘောအားဖြင့် ဆန္ဒကို ပေါင်း၏။ အကြောင်း ‘သမုဋ္ဌာန်’ ဖြစ်သောသဘောအားဖြင့် မနသိကာရကို ပေါင်း၏။ အပေါင်း ဖြစ်သော သဘော အားဖြင့် ဖဿကို ပေါင်း၏။ စုဝေးသောသဘောအားဖြင့် ဝေဒနာကို ပေါင်း၏။ အဦးဖြစ်သော သဘော အားဖြင့် သမာဓိကို ပေါင်း၏။ အစိုးရသည့်အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့် သတိကို ပေါင်း၏။ ထိုထို သို့သောတရားထက် လွန်မြတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညာကို ပေါင်း၏။ မြတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိကို ပေါင်း၏။ အဆုံးဟူသော သဘောအားဖြင့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပေါင်း၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤ တရားတို့ကို ဤအာရုံ၌ ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မေသမောဓာနေတိ” ဟု ဆိုအပ်၏။ ။

ဂေါစရဋ္ဌပဇာနာတိ- ဟူရာ၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျက်စားရာတည်း။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကျက်စားရာသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အာရုံတည်း။

ပဇာနာတိ- ဟူရာ၌ သိတတ်၏ဟူသည်ကား ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ သိခြင်းကား ပညာတည်း။ သမံဟူရာ၌ အာရုံ၏ ထင်ခြင်းသည် သမမည်၏။ စိတ်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမမည်၏။ စိတ်၏ ဆောက်တည်ခြင်း သည် သမမည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းသည် သမမည်၏။

အတ္ထော- ဟူရာ၌ (ဝိပဿနာ၏) အပြစ်မရှိခြင်းသဘော၊ (မဂ်၏) ညစ်နွမ်းမှု ကင်းခြင်းသဘော၊ (ဖိုလ်၏) ဖြူစင်ခြင်းသဘော၊ (နိဗ္ဗာန်၏) မြတ်သောသဘောတည်း။

ပဋိဝိဇ္ဈတိ- ဟူရာ၌ အာရုံ၏ ထင်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ စိတ်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ စိတ်၏ ဆောက်တည်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

၁၆၉။ တိုသောဝင်သက်ကို ရှူသည်ရှိသော် တိုသောဝင်သက်ကို ရှူ၏ဟု အဘယ်သို့ သိသနည်း။ တိုသောထွက်သက်ကို ထုတ်သည်ရှိသော် တိုသောထွက်သက်ကို ထုတ်၏ဟု အဘယ်သို့ သိသနည်း။

တိုသောဝင်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူ၏။ တိုသောထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ထုတ်၏။ တိုသော ဝင်သက် ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူလည်းရှူ၏။ ထုတ်လည်းထုတ်၏။ တိုသော ဝင်သက်ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ကောင်း ဘာဝနာဆန္ဒသည် ဖြစ်၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ဝင်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူ၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန် သိမ်မွေ့သော တိုသောထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ထုတ်၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ဝင်သက်ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူလည်း ရှူ၏။ ထုတ်လည်း ထုတ်၏။ ဘာဝနာဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူသောပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ဝင်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ထုတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့ သော တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူလည်း ရှူ၏။ ထုတ်လည်း ထုတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထို့ထက် အလွန်သိမ်မွေ့သော တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်ကို တိုသောကာလ၌ ရှူသောပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား လည်း ကောင်း (တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်ကို အမှီပြု၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည်ရှိသော်) ပကတိသော ဝင်သက် ထွက်သက်မှ စိတ်သည် ဆုတ်နစ်၏။ ဥပေက္ခာသည် ကောင်းစွာ တည်၏။ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့သည် ကာယမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။

ကာယသည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။

ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ကာယေ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုကာယကို အဘယ်သို့ အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုကာယကို အဖန် ဖန်ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန် မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ တိုသော ဝင်သက်, ထွက်သက်ကို ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် ကုန်၏။ပ။ တိုသော ဝင်သက်,ထွက် သက်ကို ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ပ။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

၁၇၀။ အလုံးစုံသော အဿာသပဿာသ ဟု ဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာ ပြုသည် ဖြစ်၍ အဘယ်သို့လျှင် ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်သနည်း။ အလုံးစုံသော

အဿာသပဿာသ ဟု ဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ အဘယ်သို့လျှင် ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ ဟု အားထုတ်သနည်း။

ကာယေဟူရာ၌ ကာယသည် နာမကာယ၊ ရူပကာယနှစ်ပါးတို့တည်း။ နာမကာယဟူသည် အဘယ်နည်း။ စိတ္တသင်္ခါရဟု ဆိုအပ်သော ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ ဖဿ၊ မနသိကာရ၊ နာမ်မည်သော နာမ်တရားအပေါင်းသည် နာမကာယမည်၏။

ရူပကာယဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာယသင်္ခါရဟု ဆိုအပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ မဟာဘုတ်လေးပါးကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော ဉပါဒါရုပ်၊ ဝင်သက် ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ထွက်သက်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော နိမိတ်၊ ဤသင်္ခါရတရားအပေါင်းသည် ရူပကာယမည်၏။

ထိုကာယတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် ထင်ရှားကုန်သနည်း။ ရှည်သောဝင်သက်ကို ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ရှည်သောထွက်သက်ကို ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ တိုသောဝင်သက်ကို ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယ တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ တိုသော ထွက်သက်ကို ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ အပြားအားဖြင့် သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

ရှုဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ စိတ်ကို ဆောက်တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယ တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ဝီရိယကို ချီးမြှောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ သတိကို ထင်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ စိတ်ကို ဆောက်တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ပညာဖြင့် သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ အထူးသိရမည့်တရားကို အထူးသိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ပိုင်းခြား၍သိရ မည့်တရားကို ပိုင်းခြား၍သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ပယ်ရမည့်တရားကို ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ပွါးများရမည့်တရားကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ဤသို့ ထိုကာယတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

အလုံးစုံသော အဿာသပဿာသဟု ဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက် ထွက်သက်တို့သည် ကာယမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ် မည်၏။ ကာယသည် ဉပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဉပဋ္ဌာန လည်း မည်၏။

သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ကာယေ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုကာယကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုကာယကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲသော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာ မည်၏။

အလုံးစုံသော အဿာသပဿာသဟု ဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာ ပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက် ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သောသဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ စောင့်စည်းခြင်းသဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာမည်၏။ ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာမည်၏။ ထိုဝင်သက်,ထွက်သက်၌ မြင်တတ်သော သဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာ မည်၏။ ဤသိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ သိသည်ဖြစ်၍ အား ထုတ်၏။ ရှုသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ရှုဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ဆောက်တည်သည် ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ဝီရိယကို ချီးမြှောက်သည် ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ သတိကို ထင်စေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ပညာဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ အထူးသိရမည့်တရားကို အထူး သိသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ပိုင်းခြား၍သိရမည့်တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ပယ်ရမည့် တရားကို ပယ်သည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ပွါးများရမည့် တရားကို ပွါးများသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ မျက်မှောက်ပြုရ မည့်တရားကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။

အလုံးစုံသော အဿာသပဿာသဟု ဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြု သည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ထွက်သက်၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကိုသိသော ပုဂ္ဂိုလ် အား ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ပ။ အလုံးစုံသော အဿာသပဿာသဟုဆိုအပ်သော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ပ။ ထို့ကြောင့် "သမတ္တဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

၁၇၁။ ရုန့်ရင်းသော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ် သနည်း။ ရုန့်ရင်းသော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့ လျှင် အားထုတ်သနည်း။ ကာယသင်္ခါရဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရှည်သောဝင်သက်တို့သည် ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် ကိုယ်နှင့်စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ကာယသင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ထို ကာယသင်္ခါရ တို့ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ချုပ်စေသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ရှည်သော ထွက်သက်တို့သည် ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် ကိုယ်နှင့် စပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍ ကာယသင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုကာယသင်္ခါရတို့ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ချုပ်စေ သည် ဖြစ်၍ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေသည် ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။

တိုသော ဝင်သက်တို့သည်။ တိုသော ထွက်သက်တို့သည်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်တို့သည်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်တို့သည် ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် ကိုယ်နှင့်စပ် ကုန်သည်ဖြစ်၍ ကာယသင်္ခါရ မည်ကုန်၏။ ထိုကာယသင်္ခါရတို့ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ချုပ်စေသည် ဖြစ်၍ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။

အကြင်သို့သဘောရှိကုန်သော ကာယသင်္ခါရတို့ဖြင့် ကိုယ်ကို အကြင် နောက်မှညွတ်ခြင်းသည် အကြင် နံပါးနှစ်ဖက်မှညွတ်ခြင်းသည် အကြင် ကောင်းစွာညွတ်ခြင်းသည် အကြင် ရှေ့မှညွတ်ခြင်းသည် အကြင်လှုပ်ခြင်းသည် အကြင် စဉ်းငယ်လှုပ်ခြင်းသည် အကြင်တုန်ခြင်းသည် အကြင် ပြင်းစွာ တုန်ခြင်း သည် ရှိ၏။ ထိုသို့သဘောရှိသော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေ၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။

ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေ၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ အကြင်သို့သဘောရှိကုန်သော ကာယသင်္ခါရ တို့ဖြင့် ကိုယ်ကို အကြင် နောက်မှ မညွတ်ခြင်းသည် အကြင် နံပါးနှစ်ဖက်မှ မညွတ်ခြင်းသည် အကြင် ကောင်းစွာ မညွတ်ခြင်းသည် အကြင်ရှေ့မှ မညွတ်ခြင်းသည် အကြင် မလှုပ်ခြင်းသည် အကြင် စဉ်းငယ်မလှုပ်ခြင်း သည် အကြင် မတုန်လှုပ်ခြင်းသည် အကြင် ပြင်းစွာ မတုန်လှုပ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ထိုသို့ သဘောရှိသော ငြိမ်သက်သော သိမ်မွေ့သော ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ ဤသို့ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ် သတတ်။ ထိုကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ် သတတ်။ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် လေကို ရခြင်းဖြင့်လည်း အပြား အားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် မဖြစ်။ ဝင်သက် ထွက်သက်တို့ကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် မဖြစ်။ အာနာပါနဿတိကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် မဖြစ်။ အာနာပါနဿတိသမာဓိကို လည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် မဖြစ်။ ထိုသမာပတ်ကို ပညာရှိတို့သည် ဝင်လည်းဝင်မစား ကုန်။ ထလည်းမထကုန်။

ဤသို့ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်သတတ်။ ကာယသင်္ခါရ ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်သတတ်။ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် လေကို ရခြင်းဖြင့်လည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကိုလည်း အပြား အားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် ဖြစ်၏။ အာနာပါနဿတိကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် ဖြစ်၏။ အာနာပါနဿတိသမာဓိကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွားများခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုသမာပတ်ကို ပညာရှိတို့သည် ဝင်လည်း ဝင်စားကုန်၏။ ထလည်း ထကုန်၏။

ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူ ကြေးခွက်ကိုခေါက်သော် ရှေးဦးစွာ ကြမ်းတမ်းသော အသံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကြမ်းတမ်းသော အသံတို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာနှလုံး သွင်းခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ စိတ်၌ထားခြင်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းသော အသံသည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော အသံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

သိမ်မွေ့သော အသံတို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ကြောင့် ကောင်းစွာ စိတ်၌ထားခြင်းကြောင့် သိမ်မွေ့သောအသံသည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော အသံ အာရုံနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော စိတ်သည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူသာလျှင် ရှေးဦးစွာ ကြမ်းတမ်းသော ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကြမ်းတမ်းသော ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ စိတ်၌ ထားခြင်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းသော ဝင်သက်, ထွက်သက်သည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ သည် ဖြစ်ကုန်၏။ သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ စိတ်၌ထားခြင်းကြောင့် သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်, ထွက်သက်သည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်, ထွက်သက် အာရုံနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ မရောက်။

ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် လေကိုရခြင်းဖြင့်လည်း အပြားအားဖြင့် ပွါးခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဝင်သက်, ထွက်သက် တို့ကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွါးခြင်းသည် ဖြစ်၏။ အာနာပါနဿတိကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွါးခြင်းသည် ဖြစ်၏။ အာနာပါနဿတိသမာဓိကိုလည်း အပြားအားဖြင့် ပွါးခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထို သမာပတ်ကို ပညာရှိတို့သည် ဝင်လည်း ဝင်စားကုန်၏။ ထလည်း ထကုန်၏။

ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်တို့သည် ကာယမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိ မည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ ကာယသည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ,မမည်။

သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုကာယကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ကာယေကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုကာယကို အဘယ်သို့ အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုကာယကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့် စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ စောင့်စည်းတတ်သော သဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာ မည်၏။ ထိုဝင်သက် ထွက်သက်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာ မည်၏။ ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ မြင် တတ်သော သဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာ မည်၏။

ဤသိက္ခာသုံးပါးတိုကို ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ပ။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ပ။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။

ကာယေ ကာယာနုပဿနာ၌ ရှစ်ပါးကုန်သော အနုပဿနာဉာဏ်၊ ရှစ်ပါးကုန်သော ဥပဋ္ဌာနာနုဿတိ၊ လေးပါးကုန်သော သုတ္တန်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဘာဏဝါရပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

ဒုတိယ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

၁၇၂။ ပီတိကို ထင်စွာ ပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ ပီတိကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။

ပီတိ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ အကြင် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင် အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင်ရွှင်ခြင်းသည် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရွှင်ခြင်းသည် အကြင် နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင် တက်ကြွခြင်းသည် စိတ်၏ အကြင် နှစ်လိုခြင်းသည် ရှိ၏။

ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ပ။ တိုသောဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တိုသော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ် အားနှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။

အကြင် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင်ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အကြင်ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့် ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်တက်ကြွသော စိတ်ရှိခြင်းသည် စိတ်၏ အကြင်နှစ်လိုခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤသည်လျှင် ပီတိ မည်၏။

ထိုပီတိသည် အဘယ်သို့လျှင် ထင်ရှားသနည်း။ ရှည်သောဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။ ရှည်သောထွက်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။ တိုသော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ တိုသော ထွက်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အလုံးစုံသော ကာယ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။ ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။ သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ရှုဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်ကို ဆောက်တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝီရိယကို ချီးမြှောက်သောပုဂ္ဂိုလ်အား။ သတိကို ထင်စေသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပညာဖြင့် အပြားအားဖြင့် သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အထူး သိရမည့်တရားကို အထူးသိသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပိုင်းခြား၍သိရမည့်တရားကို ပိုင်းခြား၍ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပယ်ရမည့်တရားကို ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပွါးများရမည့်တရားကို

ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ မျက်မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ထိုပီတိသည် ထင်ရှား၏။

ပီတိကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် (နှလုံးသွင်းခြင်းသည်) ဝေဒနာ မည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ ဝေဒနာသည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။

သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်းမည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထို ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ"ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿနာ ဟူရာ၌ ထိုဝေဒနာကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန် ဖန်ရှု၏။ပ။ ဤသို့ ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ပီတိကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ ပီတိကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက် ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

၁၇၃။ ချမ်းသာကို ခံစားသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ ချမ်းသာကို ခံစားသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။

သုခံ ဟူရာ၌ ချမ်းသာသုခတို့သည် ကိုယ်ချမ်းသာ 'ကာယိကသုခ'၊ စိတ်ချမ်းသာ 'စေတသိကသုခ' နှစ်ပါး တို့တည်း။

ကိုယ်ချမ်းသာ 'ကာယိကသုခ' ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကိုယ်၌ဖြစ်သော သာယာအပ်သော ကိုယ်၌ ဖြစ်သော အကြင် ချမ်းသာသုခသည် ကိုယ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော သာယာအပ်သော အကြင် ချမ်းသာသုခ ခံစားခြင်းသည် ကိုယ်၏ အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော သာယာအပ်သော အကြင်သုခဝေဒနာ သည် ရှိ၏။ ဤသည်လျှင် ကိုယ်ချမ်းသာ 'ကာယိကသုခ' မည်၏။

စိတ်ချမ်းသာ 'စေတသိကသုခ'ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စိတ်၌ဖြစ်သော သာယာအပ်သော စိတ်၌ဖြစ် သော အကြင်ချမ်းသာသုခသည် စိတ်၏အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော သာယာအပ်သော အကြင်ချမ်းသာသုခ ခံစားခြင်းသည် စိတ်၏အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော သာယာအပ်သော အကြင်သုခဝေဒနာသည် ရှိ၏။ ဤ သည်လျှင် စိတ်ချမ်းသာ 'စေတသိကသုခ' မည်၏။

ထိုချမ်းသာသုခတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် ထင်ကုန်သနည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထို ဉာဏ်ဖြင့် ထိုချမ်းသာသုခတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုချမ်းသာသုခတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုချမ်းသာသုခတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

ဤသို့ ထိုချမ်းသာတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ချမ်းသာကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝေဒနာမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ် မည်၏။

ဝေဒနာသည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။

ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုဝေဒနာကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု၏။ပ။ ဤသို့ ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ချမ်းသာကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ ချမ်းသာကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

၁၇၄။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ္တသင်္ခါရဟူသည် အဘယ်နည်း။

ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည် လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည် လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့် စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရမည်ကုန်၏။

ရှည်သောထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည်လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည်လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့်စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရမည်ကုန်၏။ပ။ ချမ်းသာကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ချမ်းသာကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည်လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည်လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့်စပ်ကုန်သည် ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရမည်ကုန်၏။ ဤသည်လျှင် စိတ္တသင်္ခါရမည်၏။

ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့သည် အဘယ်သို့လျှင် ထင်ရှားကုန်သနည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထို ဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။ ဤသို့ ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝေဒနာမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ ဝေဒနာသည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်းမည်၏။ သတိလည်းမည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုဝေဒနာကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ပ။ ဤသို့ ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,

ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

၁၇၅။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ္တသင်္ခါရ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ရှည်သောဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည် လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည် လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့် စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရ မည်ကုန်၏။ ထိုစိတ္တသင်္ခါရ တို့ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍၊ ချုပ်စေသည်ဖြစ်၍၊ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည် လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည် လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့်စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရမည်ကုန်၏။ ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့ကို ငြိမ်းစေသည် ဖြစ်၍၊ ချုပ်စေသည်ဖြစ်၍၊ ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်စေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။

စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သညာသည် လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာသည် လည်းကောင်း စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုတရားတို့သည် စိတ်နှင့်စပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ စိတ္တသင်္ခါရမည်ကုန်၏။

ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့ကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍၊ ချုပ်စေသည်ဖြစ်၍၊ ကင်းငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝေဒနာမည်၏။ ထင်ခြင်းသည့် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ ဝေဒနာသည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်းမည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုဝေဒနာကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ် အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာ၌ ရှစ်ပါးသော အနုပဿနာဉာဏ်၊ ရှစ်ပါးသော ဥပဋ္ဌာနာနုဿတိ၊ လေးပါးသော သုတ္တန်၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

တတိယ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

၁၇၆။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။

ထိုစိတ်သည် အဘယ်နည်း။ ရှည်သောဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ်မည်၏။

အကြင်စိတ်သည် အကြင်သိတတ်သောမနသည် အကြင်သိတတ်သောမနဟူသော မာနသသည် အကြင် စိတ်နှလုံးသည် အကြင်ဖြူစင်သောတရားသည် စိတ်ဟူသော အကြင်မနာယတနသည် အကြင် မနိန္ဒြေသည် အထူးသိတတ်သော ဝိညာဉ်ဟူသော အကြင်ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် ထိုဖဿစသည်တို့အား လျော်သော အကြင်မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ရှိ၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေ သည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ်မည်၏။

အကြင်စိတ်သည် အကြင်သိတတ်သော မနသည် အကြင်သိတတ်သော မနဟူသော မာနသသည် အကြင်စိတ်နှလုံးသည် အကြင် ဖြူစင်သောတရားသည် မန ဟူသော အကြင်မနာယတနသည် အကြင် မနိန္ဒြေသည် အထူးသိတတ်သော ဝိညာဉ်ဟူသော အကြင်ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် ထိုဖဿစသည်တို့အား လျော်သော အကြင် မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ရှိ၏။ ဤသည်လျှင် စိတ်မည်၏။

ထိုစိတ်သည် အဘယ်သို့လျှင် ထင်ရှားသနည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထို စိတ်သည် ထင်ရှား၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း ကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သတိသည် ထင်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ်သည် ထင်ရှား၏။ပ။ မျက် မှောက်ပြုရမည့် တရားကို မျက်မှောက်ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုစိတ်သည် ထင်ရှား၏။ ဤသို့ ထိုစိတ်သည် ထင်ရှား၏။

စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ်မည်၏။

ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ စိတ်သည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် “စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ”ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုစိတ်ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုစိတ်ကို အဖန် ဖန်ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက် ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် “သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ” ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

၁၇၇။ စိတ်ကို အလွန်နှစ်သက်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ်ကို အလွန်နှစ်သက်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ်၏ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ိသည် အဘယ်နည်း။

ရှည်သော ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်၏ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ စိတ်၏ အကြင် အလွန်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင် အပြားအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့်ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင် တက်ကြွခြင်းသည် စိတ်၏ အကြင်နှစ်လိုခြင်းသည် ရှိ၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်၏ အလွန် နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ စိတ်၏ အကြင်အလွန်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင် ရွှင်ခြင်းသည် အကြင် အပြားအားဖြင့် ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်တက်ကြွခြင်းသည် စိတ်၏ အကြင်နှစ်လိုခြင်းသည် ရှိ၏။ပ။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ စိတ်ကို ထင်စွာပြုသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်၏ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ စိတ်၏ အကြင်အလွန်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်အပြားအားဖြင့် ရွှင်ခြင်းသည် အကြင်နှစ်သက်ခြင်းသည် အကြင်တက်ကြွခြင်းသည် စိတ်၏ အကြင်နှစ်လိုခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤသည်လျှင် စိတ်၏ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း မည်၏။

စိတ်ကို အလွန် နှစ်သက်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ်မည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ စိတ်သည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။

သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်းမည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထို စိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုစိတ်ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန် မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ်ကိုအလွန်နှစ်သက်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။

စိတ်ကို အလွန်နှစ်သက်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

၁၇၈။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ သမာဓိသည် အဘယ်နည်း။

ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ စိတ်၏ အကြင်အာရုံ၌ တည်ခြင်းသည် အကြင်ကောင်းစွာ တည်ခြင်းသည် အကြင်သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းသည် အကြင်မရွေ့လျားခြင်းသည် အကြင်မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် အကြင်မရွေ့လျားသော စိတ်ရှိသည့်အဖြစ်သည် အကြင်ငြိမ်းခြင်းသည် အကြင်သမာဓိန္ဒြေသည် အကြင်သမာဓိဗိုလ်သည် အကြင်သမ္မာသမာဓိသည် ရှိ၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ပ။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ

ထားသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိ မည်၏။

စိတ်၏ အကြင်အာရုံ၌ တည်ခြင်းသည် အကြင် ကောင်းစွာ တည်ခြင်းသည် အကြင်သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းသည် အကြင်မရွေ့လျားခြင်းသည် အကြင်မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် အကြင်မရွေ့လျားသော စိတ်ရှိသည့် အဖြစ်သည် အကြင်ငြိမ်းခြင်းသည် အကြင်သမာဓိန္ဒြေသည် အကြင်သမာဓိဗိုလ်သည် အကြင်သမ္မာသမာဓိသည် ရှိ၏။ ဤသည်ပင် သမာဓိမည်၏။

စိတ်ကို ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ် မည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ စိတ်သည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုစိတ်ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်,ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

၁၇၉။ စိတ်ကို (နီဝရဏစသည်မှ) လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ် သနည်း။ စိတ်ကို (နီဝရဏစသည်မှ) လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။

စိတ်ကို ရာဂမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကိုရာဂမှ လွတ်စေသည် ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ဒေါသမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကို ဒေါသမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကို မောဟမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ပ။ စိတ်ကို မာနမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို ဒိဋ္ဌိမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို ဝိစိကိစ္ဆာမှ လွတ်စေသည် ဖြစ်၍။ စိတ်ကို ထိနမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို ဥဒ္ဓစ္စမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို အဟိရိကမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍။ စိတ်ကို အနောတ္တပ္ပမှ လွတ်စေသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကို အနောတ္တပ္ပမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ စိတ်ကို လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝိညာဉ်သည် စိတ်မည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ပ။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုစိတ်ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘော အားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ စိတ်ကို လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ စိတ်ကို လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက် တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာ၌ ရှစ်ပါးသော အနုပဿနာဉာဏ်၊ ရှစ်ပါးသော ဥပဋ္ဌာနာနုဿတိ၊ လေးပါး သော သုတ္တန်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ဝတ္ထုတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

၁။ အဘိပ္ပမောဒေါတိ အဓိကာ တုဋ္ဌိ ဟူသော အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ပြန်ဆိုသည်။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

စတုတ္ထ စတုက္က အကျယ်ပြခြင်း

၁၈၀။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ် သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ အဘယ်သို့လျှင် ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ ဟု အားထုတ် သနည်း။

အနိစ္စဟူရာ၌ အနိစ္စ မမြဲဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ' ငါးပါးတို့သည် မမြဲကုန်။ အဘယ် သဘောကြောင့် ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ' ငါးပါးတို့သည် မမြဲကုန်သနည်း။ ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ'ငါးပါး တို့သည် ဖြစ်တတ် ပျက်တတ်သော သဘောကြောင့် မမြဲကုန်။ ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ' ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်ကို ရှုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို ရှုသနည်း။ အပျက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို ရှုသနည်း။ အဖြစ်,အပျက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှသော လက္ခဏာတို့ကို ရှုသနည်း။

ရုပ်နာမ်အစု 'ခန္ဓာ'ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို ရှု၏။ အပျက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော လက္ခဏာတို့ကို ရှု၏။ ရုပ်နာမ် အစု 'ခန္ဓာ' ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်, အပျက်ကို ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါးဆယ်သော လက္ခဏာတို့ကို ရှု၏။

ရုပ်၌ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ ရုပ်၌ မမြဲသော အားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်းသေခြင်း၌ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မမည်ကုန်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း သည် ဉာဏ်မည်၏။ တရား 'ဓမ္မ' တို့သည် 'ဥပဋ္ဌာန' မည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဓမ္မတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေသုဓမ္မာနုပဿနာသတိ ပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိဟူရာ၌ ထိုတရား 'ဓမ္မ'တို့ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထို တရား 'ဓမ္မ' တို့ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို

စောင့်စည်း တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ မပြေသောအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ' ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁)

ရာဂကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ ရာဂကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အား ထုတ်သနည်း။

ရုပ်၌ အပြစ်ကို မြင်၍ နိဗ္ဗာန်၌ (တစ်ဆင့်ကြား၏ အစွမ်းဖြင့်) ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်၏။ ရုပ်၌ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားတုတ်၏။ ရုပ်၌ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်ကို မြင်၍ အိုခြင်းသေခြင်းကင်းရာ၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏၊ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တရား 'ဓမ္မ' မည်ကုန်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ် မည်၏။

တရား 'ဓမ္မ'တို့သည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုတရား 'ဓမ္မ'တို့ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေသုဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိဟူရာ၌ ထိုတရား 'ဓမ္မ'တို့ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထို တရား'ဓမ္မ'တို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘော အားဖြင့် ဘာဝနာ မည်၏။ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက် သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ တပ်ခြင်းကင်းရာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။

ရုပ်၌ အပြစ်ကို မြင်၍ နိဗ္ဗာန်၌ (တစ်ဆင့်ကြား၏ အစွမ်းဖြင့်) ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်၏။ ရုပ်၌ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ ရုပ်၌ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ အိုခြင်းသေခြင်း၏ ချုပ်ရာ၌ (တစ်ဆင့်ကြား၏ အစွမ်းဖြင့်) ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာတည်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍

ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။

၁၈၁။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်သနည်း။

ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။

အဘယ်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ မမြဲသော သဘော အားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည်ဖြစ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ပူပန်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။

အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော ရှစ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်သနည်း။ (မူလ) အကြောင်း ချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်၏။ (နီးသော) အကြောင်းချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။ (မူလ) အကြောင်းဖြစ်ခြင်း 'ဇာတိ'ချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။ (နီးသော) အကြောင်းဖြစ်ခြင်း 'ပဘဝ' ချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။ 'ဇနက' အကြောင်းချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။ အထောက်အပံ့ 'ဥပထမ္ဘက' အကြောင်းချုပ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာ သည် ချုပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ထင်သဖြင့် အဝိဇ္ဇာ သည် ချုပ်၏။ ဤရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ချုပ်၏။

ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ဤရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ် ၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ ဟု အားထုတ်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သင်္ခါရတို့၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ချုပ်ကုန်သနည်း။ပ။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝိညာဉ်၌ အပြစ် သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝိညာဉ်ချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် နာမ်ရုပ်၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နာမ်ရုပ်ချုပ် သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သဠာယတန၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သဠာယတနချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဖဿ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဖဿချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ဝေဒနာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝေဒနာချုပ်သနည်း။ အဘယ် မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် တဏှာ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် တဏှာချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဥပါဒါန်၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ် မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဥပါဒါန်ချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဘဝ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ဘဝချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဇာတိ၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ဇာတိ ချုပ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း ချုပ်သနည်း။

ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်းသေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း ချုပ်၏။

အဘယ်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်သနည်း။

မမြဲသောသဘောအားဖြင့် အိုခြင်းသေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့်။ပ။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော သဘောအားဖြင့်။ပ။ ပူပန်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့်။ပ။ ဖောက်ပြန်သော သဘောအားဖြင့် အိုခြင်းသေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။

အဘယ်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည် ချုပ်သနည်း။ မူလအကြောင်း ချုပ်သဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည် ချုပ်၏။ နီးသောအကြောင်း ချုပ်သဖြင့်။ပ။ မူလအကြောင်းဖြစ်ခြင်း 'ဇာတိ' ချုပ်သဖြင့်။ပ။ နီးသော အကြောင်းဖြစ်ခြင်း 'ဘဝ'ချုပ်သဖြင့်။ ဇနကအကြောင်းချုပ်သဖြင့်။ အထောက်အပံ့ 'ဥပထမ္ဘက' အကြောင်းချုပ်သဖြင့်။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သဖြင့်။ပ။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ထင်သဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည် ချုပ်၏။ ဤရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည် ချုပ်၏။

ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်း၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ဤရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အိုခြင်း သေခြင်းချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ (တစ်ဆင့်ကြား၏ အစွမ်းဖြင့်) ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှုဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာတည်၏။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်းသေခြင်း၌ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တရားဓမ္မမည်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသည် ဉာဏ်မည်၏။ တရားဓမ္မတို့သည် ဥပဋ္ဌာန မည်၏။ သတိ, မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။

သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုတရားတို့ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိ ပဋ္ဌာနဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိ ဟူရာ၌ ထိုတရား 'ဓမ္မ' တို့ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ပ။ ဤသို့ ထို တရား 'ဓမ္မ' တို့ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်းဘာဝနာတို့.သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့် စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ပ။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ပ။ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဥ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

၁၈၂။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အားထုတ်သနည်း။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အဘယ်သို့လျှင် အား ထုတ်သနည်း။

ပဋိနိဿဂ္ဂဟူရာ၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်း 'ပဋိနိဿဂ္ဂ' တို့သည် ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂ၊ ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂ နှစ်ပါး တို့တည်း။ ရုပ်ကို စွန့်တတ်သောကြောင့် ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂမည်၏။ ရုပ်၏ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂမည်၏။ ရုပ်၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ ရုပ်၌ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ ဟု အားထုတ်၏။

ဝေဒနာကို။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ မျက်စိကို။ပ။ အိုခြင်းသေခြင်းကို စွန့်တတ် သောကြောင့် ပရိစ္စာဂပဋိနိဿဂ္ဂမည်၏၊ အိုခြင်းသေခြင်းချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်တတ်သော

ကြောင့် ပက္ခန္ဒနပဋိနိဿဂ္ဂမည်၏။ အိုခြင်းသေခြင်း၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ရှူအံ့ဟု အားထုတ်၏။ အိုခြင်းသေခြင်း၌ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ထုတ်အံ့ဟု အားထုတ်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအား ဖြင့် တရားဓမ္မမည်ကုန်၏။ ထင်ခြင်းသည် သတိမည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည် ဉာဏ် မည်၏။ တရားဓမ္မ တို့သည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ သတိ မမည်။ သတိသည် ဥပဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ သတိလည်း မည်၏။ ထိုသတိဖြင့် ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုတရားတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အနုပဿတိဟူရာ၌ ထိုတရား 'ဓမ္မ' တို့ကို အဘယ်သို့လျှင် အဖန်ဖန်ရှုသနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲသောအားဖြင့် မရှုပ။ စွန့်၏၊ မစွဲယူ။ မမြဲသောအားဖြင့် ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မြဲ၏ ဟူသော အမှတ်အသားကို စွန့်၏။ပ။ စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် စွဲယူခြင်းကို စွန့်၏။ ဤသို့ ထိုတရား တို့ကို အဖန်ဖန် ရှု၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ပွါးများခြင်း 'ဘာဝနာ'တို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဈာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို မကျော်လွန်သော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ပ။ အဖန်ဖန်မှီဝဲသော သဘောအားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်တို့ကို စောင့်စည်းတတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ မြင်တတ် သော သဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ စောင့်စည်းတတ်သော သဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာမည်၏။ ထို ဝင်သက်, ထွက်သက်၌ မပျံ့လွင့်သော သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာမည်၏။ ထိုဝင်သက်, ထွက်သက်၌ မြင်တတ်သော သဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာမည်၏။ ဤသိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍ အား ထုတ်၏။ သိသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုရမည့်တရားကို မျက်မှောက်ပြုသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်၏။

တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဝေဒနာ တို့သည် ထင်ရှားထင်ကုန်၏။ ဝေဒနာတို့သည် ထင်ရှားချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်း ကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်, ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း ကိုသိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ ကျက်စားရာ အာရုံကိုလည်း သိ၏။ ငြိမ်းအေးခြင်း သဘော 'သမတ္ထ'ကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဗိုလ်တို့ကို ပေါင်း၏။ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပေါင်း၏။ မဂ်ကို ပေါင်း၏။ တရားတို့ကို ပေါင်း၏။ ကျက်စားရာ အာရုံကိုလည်း သိ၏။ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘော 'သမတ္ထ' ကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဣန္ဒြိယာနိ သမောဓာနေတိဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်းသနည်း။ ဆုံးဖြတ်တတ် သော အနက်အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ပ။ ထို့ကြောင့် "သမတ္ထဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာ၌ ရှစ်ပါးသော အနုပဿနာဉာဏ်၊ ရှစ်ပါးသော ဥပဋ္ဌာနာနုဿတိ၊ လေးပါး သော သုတ္တန်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ဝတ္ထုတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသုံးဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော သတိ ကို ပြုလေ့ရှိသော ဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ငါးခုမြောက် သတောကာရီဉာဏ် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆ - ဉာဏရာသိဆက္က အကျယ်ပြခြင်း

၁၈၃။ သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဉာဏ်တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ရှည်သော ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ပ။ စိတ်ကို ရာဂမှ လွတ်စေ၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။

စိတ်ကို ရာဂမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ သမာဓိ၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဤဉာဏ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ (၁)

ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ခုနစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ဉာဏ်တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရှည်သော ဝင်သက်ကို မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာမည်၏။ ဆင်းရဲသော အားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာမည်၏။ ရှည်သော ထွက်သက်ကို မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာမည်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာမည်၏။ပ။ စိတ်ကို ရာဂမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို။ စိတ်ကို ရာဂမှ လွတ်စေသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို မမြဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော သဘောကြောင့် ဝိပဿနာ မည်၏။

ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤခုနစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော ဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ (၂)

ရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုတတ်သည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မည်၏။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်မည်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မည်၏။

တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗိဒါ ဉာဏ်မည်၏။ ဤရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ (၃)

ရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်မည်၏။ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်မည်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်မည်၏။ တစ်ဖန် စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်မည်၏။ ဤရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါနုလောမဉာဏ်တို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။ (၄)

ရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ် တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကိုဆင်ခြင်၍ ကောင်းစွာတည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။

မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်၍ ကောင်းစွာ တည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။ပ။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည် ဖြစ်၍ ဝင်သက်ကို ဆင်ခြင်၍ ကောင်းစွာ တည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ် မည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်ကို ဆင်ခြင်၍ ကောင်းစွာ တည်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောပညာသည် နိဗ္ဗိဒါ ပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။ ဤရှစ်ပါးသော နိဗ္ဗိဒါပဋိပဿဒ္ဓိဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ (၅)

နှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဝိမုတ္တိသုခဉာဏ်တို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ သီလဗ္ဗတပရာမာသကို။ပ။ ဒိဋ္ဌာနုသယကို။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်ကို။ပ။ ပဋိဃသံယောဇဉ်ကို။ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယကို။ ပဋိဃာနုသယကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်ကို။ပ။ ပဋိဃသံယောဇဉ်ကို။ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယကို။ ပဋိဃာနုသယကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ရူပရာဂကို။ပ။ အရူပရာဂကို။ မာနကို။ ဥဒ္ဓစ္စကို။ အဝိဇ္ဇာကို။ မာနာနုသယကို။ ဘဝရာဂါနုသယကို။ အဝိဇ္ဇာနုသယကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိသုခ၌ ဉာဏ်ဖြစ်၏။

ဤနှစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဝိမုတ္တိသုခ ဉာဏ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝတ္ထုရှိသော အာနာပါနဿတိသမာဓိကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဤဉာဏ်နှစ်ရာကျော်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ (၆)

အာနာပါနဿတိကထာ ပြီး၏။

ပဉ္စကနိပါတ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄ - ကုမာရိယကထာ

၁ - ပဉ္စမသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၁၈၄။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါသည်။

အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏ အရာမ်ဖြစ်သော ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့ကို "ရဟန်းတို့" ဟုခေါ်တော်မူ၏။ "အသျှင်ဘုရား"ဟု ထိုရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား ပြန်ကြား လျှောက်ထားကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစကားကို မိန့်တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူ-

(၁) သဒ္ဓိန္ဒြေ၊

(၂) ဝီရိယိန္ဒြေ၊

(၃) သတိန္ဒြေ၊

(၄) သမာဓိန္ဒြေ၊

(၅) ပညိန္ဒြေတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။

၁၈၅။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်သနည်း။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်၏။ မယုံကြည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ယုံကြည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ် သုတ္တန်တို့ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း ဤ အခြင်းအရာ သုံးပါးတို့ဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် စင်ကြယ်၏။

ပျင်းရိကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ အားထုတ်အပ်သည့် ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း၊ ဝီရိယ နှင့်စပ်သော သုတ္တန်တို့ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းကောင်း ဤအခြင်းအရာ သုံးပါးတို့ဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေသည် စင်ကြယ်၏။

သတိလွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ထင်သောသတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ သတိပဋ္ဌာန် သုတ္တန်တို့ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း ဤအခြင်းအရာ သုံးပါးတို့ဖြင့် သတိန္ဒြေသည် စင်ကြယ်၏။

မတည်ကြည်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ တည်ကြည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ဈာန်ဝိမောက္ခတို့ကို ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း ဤအခြင်းအရာသုံးပါးတို့ဖြင့် သမာဓိန္ဒြေသည် စင်ကြယ်၏။

ပညာနည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ နက်နဲသောဉာဏ်နှင့်စပ်သော တရားကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း ဤအခြင်းအရာသုံးပါးတို့ဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် စင်ကြယ်၏။

ဤသို့ ဤငါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို စိတ်ဖြင့် မှီဝဲဆည်းကပ် အနီးအရပ်၌ ရှိသေစွာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း၊ ငါးပါးသော သုတ္တန်အစုတို့ကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား လည်းကောင်း ဤတစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် စင်ကြယ်ကုန်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများခြင်းဖြစ်သနည်း။

ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများခြင်းဖြစ်၏။

မယုံကြည်ခြင်းကို စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မယုံကြည်ခြင်းကို စွန့်၏။

ပျင်းရိခြင်းကို စွန့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများ၏။ ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ် သည် ပျင်းရိခြင်းကို စွန့်၏။

မေ့လျော့ခြင်းကို စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိန္ဒြေကို ပွါးများ၏။ သတိန္ဒြေကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မေ့လျော့ခြင်းကို စွန့်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်းကို စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများ၏။ သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို စွန့်၏။

တွေဝေမှုအဝိဇ္ဇာကို စွန့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညိန္ဒြေကို ပွါးများ၏။ ပညိန္ဒြေကို ပွါးများသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တွေဝေမှုအဝိဇ္ဇာကို စွန့်၏။

ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်သနည်း။

ဆယ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။

မယုံကြည်ခြင်းကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ကောင်းစွာ ပယ်ခြင်းကြောင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာပွါးများအပ်သောကြောင့် မယုံကြည်ခြင်း ကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်၏။

ပျင်းရိခြင်းကို ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ကောင်းစွာ ပယ်ခြင်းကြောင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်သောကြောင့် ပျင်းရိခြင်းကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်၏။

မေ့လျော့ခြင်းကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်သောကြောင့် သတိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်၏။ သတိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်သောကြောင့် မေ့လျော့ခြင်းကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်သောကြောင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်၏၊ သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်သောကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်၏။

အဝိဇ္ဇာကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာပယ်အပ်သောကြောင့် ပညိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်၏။ ပညိန္ဒြေကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်သောကြောင့် အဝိဇ္ဇာကို ပယ်အပ်၊ ကောင်းစွာ ပယ်အပ်၏။

ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်၊ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ် ကုန်၏။

၁၈၆။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်သနည်း။ အဘယ် မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ကောင်းစွာ ပွါး များအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။

လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ လေးပါးသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ် ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ် ကုန်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေ အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ အနာဂါမိဖိုလ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများ အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေ အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီး လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ လေးပါးသော မဂ်၏စင်ကြယ်ခြင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးသောဖိုလ်၏ စင်ကြယ် ခြင်း တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးသော သမုစ္ဆေဒ၏ စင်ကြယ်ခြင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးသော ပဋိပဿဒ္ဓိ၏ စင်ကြယ်ခြင်းတို့သည် လည်းကောင်း (ဖြစ်ကုန်၏)။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တစ်ဖန် ငြိမ်းစေအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်မျှလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှလောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပွါးအပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သနည်း။

ရှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်၏။ သုံးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပွါးများပြီးသောဣန္ဒြေ ရှိကုန်၏။

အဘယ် ရှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်၊ ဤရှစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်၏။

အဘယ်သုံးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပွါးများအပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေ ရှိကုန်သနည်း။ တရားနာရသဖြင့် သစ္စာတရားကိုသိသော မြတ်စွာဘုရား၏တပည့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများအပ်ပြီးသောဣန္ဒြေ ရှိ၏။ အလိုလိုဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ပွါးများအပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိ၏။ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော သဘောအားဖြင့် ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူသော ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွါးများအပ်ပြီးသောဣန္ဒြေ ရှိတော်မူ၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် ပွါးများအပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်တို့အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း ဖြစ်၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် ပွါးများအပ်ပြီးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်၏။

ရှေးဦးစွာသောသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၂ - ဒုတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၁၈၇။ သာဝတ္ထိနိဒါန်း - ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ငါးပါးတို့တည်း။ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူ -

(၁) သဒ္ဓိန္ဒြေ၊

(၂) ဝီရိယိန္ဒြေ၊

(၃) သတိန္ဒြေ၊

(၄) သမာဓိန္ဒြေ၊

(၅) ပညိန္ဒြေတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထွက်မြောက်ရာကိုလည်းကောင်းဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အပြားအားဖြင့် မသိကုန်။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို သမဏတို့တွင်လည်း သမဏဟု မသမုတ်အပ်ကုန်။ ဗြာဟ္မဏတို့တွင်လည်း ဗြာဟ္မဏဟု မသမုတ်အပ်ကုန်။ ထိုအသျှင်တို့သည် သမဏကျေးဇူး[၁]ကို လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏကျေးဇူး[၂]ကို လည်းကောင်း မျက်မှောက်ဘဝ၌သာလျှင် အလိုလို အထူးသိကာ မျက်မှောက်ပြုပြီးလျှင် ပြည့်စုံစေ၍ မနေကုန်။

ရဟန်းတို့ စင်စစ် အလုံးစုံသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည် ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ချုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သာယာခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အပြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ထွက်မြောက်ရာကို လည်းကောင်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အပြားအားဖြင့် သိကုန်၏။

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့ကို သမဏတို့တွင်လည်း သမဏဟု သမုတ်အပ်ကုန်၏။ ဗြာဟ္မဏတို့တွင်လည်း ဗြာဟ္မဏဟု သမုတ်အပ်ကုန်၏။ ထိုအသျှင်တို့သည်ကား သမဏ၏ ကျေးဇူးကို လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏ၏ ကျေးဇူးကို လည်းကောင်း မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်လျှင် အလိုလို အထူးသိကာ မျက်မှောက်ပြုပြီးလျှင် ပြည့်စုံစေ၍ နေကုန်၏။

၁၈၈။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းသည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်သည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။

လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသည် ဖြစ်၏။ လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။ လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်သည် ဖြစ်၏။ နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် ဖြစ်၏။ တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသည် ဖြစ်ပါသနည်း။ အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို အပြားအားဖြင့် သိပါသနည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'အကျိုးငှါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဆန္ဒနှင့်ယှဉ်သော အဓိမောက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဆန္ဒနှင့်ယှဉ်သော အဓိမောက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ချီးမြှောက်သည့် အစွမ်းဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ချီးမြှောက်သည့် အစွမ်းဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ထင်ခြင်းအကျိုးငှါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ထင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ထင်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

မပျံ့လွင့်ခြင်းအကျိုးငှါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်း တည်း။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့်ထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မြင်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မြင်သည့်အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'အကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ထင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်း စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ထင်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ထင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ဖြစ်ခြင်း သည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် ထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း။

ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိသနည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'အကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ထင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ထင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ထင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်

နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

မပျံ့လွင့်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' အကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ထင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်း စိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်တည်း။ မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ထင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ထင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း 'မနသိကာရ'၏ ချုပ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့်အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်သည့် အဖြစ်ဖြင့် မထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

ဤအခြင်းအရာ လေးဆယ်တို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤအခြင်းအရာ လေးဆယ်တို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

၁။ အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတည်းဟူသော။ ၂။ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(က) အဿာဒ အကျယ်ပြခြင်း

၁၈၉။ အဘယ်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိသနည်း။

မယုံကြည်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ မယုံကြည်ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ အဓိမောက္ခဖြစ်ခြင်းငှါ ရဲရင့်သော အဖြစ်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော သမထ၊ ဝိပဿနာကို ရခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြေကိုစွဲ၍ အကြင် ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။

ပျင်းရိခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ပျင်းရိမှုဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ ရဲရင့်သောအဖြစ်သည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော သမထ၊ ဝိပဿနာကို ရခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေကို စွဲ၍ အကြင်ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။

မေ့လျော့ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ မေ့လျော့မှုဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ထင်မှုဖြစ်ခြင်းငှါ ရဲရင့်သောအဖြစ်သည် သတိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော သမထ၊ ဝိပဿနာကို ရခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ သတိန္ဒြေကို စွဲ၍ အကြင်ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။

ပျံ့လွင့်မှု၏ မထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ပျံ့လွင့်မှု ဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ မပျံ့လွင့်မှု ဖြစ်ခြင်းငှါ ရဲရင့်သောအဖြစ်သည် သမာဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော သမထ၊ ဝိပဿနာကို ရခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ သမာဓိန္ဒြေကို စွဲ၍ အကြင် ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။

အဝိဇ္ဇာ၏ မထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ မထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ မြင်မှုဖြစ်ခြင်းငှါ ရဲရင့်သော အဖြစ်သည် ပညိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော သမထ၊ ဝိပဿနာကို ရခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။ ပညိန္ဒြေကို စွဲ၍ အကြင်ချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤချမ်းသာခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ သာယာခြင်းတည်း။

ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ သာယာခြင်းကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(ခ) အာဒီနဝ အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၀။ အဘယ်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ကို အပြားအားဖြင့်သိသနည်း။

မယုံကြည်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မယုံကြည်ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မမြဲသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။

ပျင်းရိခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ပျင်းရိခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မမြဲသောသဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့်။ပ။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။

မေ့လျော့ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မေ့လျော့ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မမြဲသောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့်။ပ။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မမြဲသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့်။ပ။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ အပြစ် ဖြစ်၏။

အဝိဇ္ဇာ၏ ထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာဟူသောပူပန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ မမြဲသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသော သဘောအားဖြင့်။ပ။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ အပြစ်ဖြစ်၏။

ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ဖြစ်၏။ ဤနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အပြစ်ကို အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(၈) နိဿရဏ အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၁။ အဘယ်တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာကို အပြားအားဖြင့် သိသနည်း။

ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် မယုံကြည်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ မယုံကြည်မှု ဟူသော ပူပန်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ထိုမယုံကြည်မှုသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်း ကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထွက်မြောက်၏။ အပဉ်လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက် ၏။ ထို့ထက် အလွန်မြတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေကို ရသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးဖြစ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေမှ ထွက် မြောက်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေသည် ပျင်းရိခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ပျင်းရိခြင်းဟူ သော ပူပန်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ထိုပျင်းရိခြင်းသို့ အစဉ်လိုက် ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထွက်မြောက်၏။ အပဉ်လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက်၏။ ထို့ထက် အလွန်မြတ်သော ဝီရိယိန္ဒြေကို ရသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေးဖြစ်သော ဝီရိယိန္ဒြေမှ ထွက်မြောက်၏။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေသည် မေ့လျော့ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ မေ့လျော့မှု ဟူသော ပူပန်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ထိုမေ့လျော့ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထွက်မြောက်၏။ အပဉ်လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက်၏။ ထို့ ထက် အလွန်မြတ်သော သတိန္ဒြေကို ရသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေး၌ဖြစ်သော သတိန္ဒြေမှ ထွက်မြောက်၏။

မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေသည် ပျံ့လွင့်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ထိုပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထွက်မြောက်၏။ အပဉ်လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက်၏။ ထို့ ထက် အလွန်မြတ်သော သမာဓိန္ဒြေကို ရသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေး၌ဖြစ်သော သမာဓိန္ဒြေမှ ထွက်မြောက်၏။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် အဝိဇ္ဇာမှ ထွက်မြောက်၏။ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော ပူပန်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း ထွက်မြောက်၏။ အပဉ်လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထွက်မြောက်၏။ ထို့ထက် အလွန်မြတ်သော ပညိန္ဒြေကို ရသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရှေး၌ဖြစ်သော ပညိန္ဒြေမှ ထွက်မြောက်၏။

၁၉၂။ ရှေးအဖို့ (ပဌမစျာန်၏ အနီး) ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ပဌမစျာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ပဌမစျာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဒုတိယစျာန်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဒုတိယစျာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ တတိယစျာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တတိယစျာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့မှ စတုတ္ထစျာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။

စတုတ္ထဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဝိညာဏဉ္စာယတန သမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။

အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ နေဝသညာနာသညာ ယတန သမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ နေဝသညာနာသညာ ယတန သမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါး တို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ (၈)

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက် ဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန် ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါး တို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တပ်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့မှ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ကုန်ဆုံးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။

ကုန်ဆုံးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ပျက်ပြုန်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ပျက်ပြုန်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အနိမိတ္တကို အဖန် ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ မတောင့်တအပ်သည်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ မတောင့်တအပ်သည်ကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ လွန်ကဲသော ပညာဖြင့် တရားကို အထူးရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ လွန်ကဲသော ပညာဖြင့် တရားကို အထူးရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ယထာဘူတဉာဏ် အမြင်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။

ယထာဘူတဉာဏ်အမြင်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန်ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။

ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ ဝဋ္ဋမှထွက်မြောက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဝဋ္ဋမှ ထွက်မြောက်

ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။ (၁၈-၂၆)

သောတာပတ္တိမဂ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ သကဒါဂါမိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက် ကုန်၏။

သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အနာဂါမိမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနာဂါမိမဂ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အနာဂါမိဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနာဂါမိဖလသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အရဟတ္တ မဂ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့မှ အရဟတ္တဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထွက်မြောက်ကုန်၏။ (၈-၃၄)

ဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အဗျာပါဒ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ဗျာပါဒမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အာလောကသညာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထိနမိဒ္ဓမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဉာဏ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် အဝိဇ္ဇာမှ ထွက်မြောက် ကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။

၁၉၃။ ပဌမဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရားတို့မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဒုတိယဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ စဉ်းစားခြင်း 'ဝိစာရ' တို့မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တတိယဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည်နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ စတုတ္ထဈာန်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲတို့မှ ထွက်မြောက် ကုန်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့သည် အာကာသာနဉ္စာယတနသညာမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့သည် ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ နေဝသညာနာသညာယတန သမာပတ်၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် အာကိဉ္စညာယတနသညာမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ချမ်းသာဟူသော အမှတ် 'သုခသညာ' မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် 'အတ္တသညာ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည်နှစ်သက်ခြင်းမှ ထွက်မြောက် ကုန်၏။ တပ်ခြင်း 'ရာဂ' ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် တပ်ခြင်း 'ရာဂ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ဖြစ်ခြင်း 'သမုဒယ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် စွဲယူခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ကုန်ဆုံးခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် အစိုင်အခဲ ဟူသော အမှတ် 'ဃနသညာ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ပျက်ပြုန်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌

(ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် အားထုတ်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် မြဲ၏ဟူသော အမှတ် 'ဓုဝသညာ'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနိမိတ္တဟု အဖန် ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် အကြောင်း 'နိမိတ်'မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တောင့်တခြင်း ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် တောင့်တခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ထွက် မြောက်ကုန်၏။ လွန်ကဲသောပညာဖြင့် တရားကို အထူးရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် အနှစ် သာရဟု စွဲယူ၍ မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ယထာဘူတဉာဏ် အမြင်၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းဟူသော မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ထွက်မြောက် ကုန်၏။

အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် ကပ်ငြိခြင်း၊ တပ်ခြင်းဟူသော မှားသော နှလုံး သွင်းခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ်သော) ဉာဏ်တို့သည် မဆင်ခြင်ခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဝဋ်မှ ကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုရာ၌ (ဖြစ် သော) ဉာဏ်တို့သည် သံယောဇဉ်ဟု မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့သည် အယူမှားနှင့်အတူတည်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့သည် ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းသော ကိလေသာတို့မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အနာဂါမိမဂ်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့သည် သိမ်မွေ့သော ကိလေသာတို့မှ ထွက်မြောက်ကုန်၏။ အရဟတ္တမဂ်၌ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့သည် ကိလေသာ အားလုံးတို့မှ ထွက်မြောက် ကုန်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးတို့၏ ထိုထိုအရာ၌ဖြစ်သော ဉာဏ်တို့သည် ထွက်မြောက်လည်း ထွက် မြောက်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ထွက်မြောက်လည်း ထွက်မြောက်ကုန်၏။ တစ်ဖန်လည်း ငြိမ်းကုန်၏။

ကောင်းစွာ တစ်ဖန်လည်း ငြိမ်းကုန်၏။

ဤတစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဉာဏ်တို့၏ ထွက်မြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤ တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဉာဏ်တို့၏ ထွက်မြောက်ခြင်းကို သိ၏။

နှစ်ခုမြောက်သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌမအခန်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၃ - တတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၄။ သာဝတ္ထိနိဒါန်း။ ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူ-

(၁) သဒ္ဓိန္ဒြေ၊

(၂) ဝီရိယိန္ဒြေ၊

(၃) သတိန္ဒြေ၊

(၄) သမာဓိန္ဒြေ၊

(၅) ပညိန္ဒြေတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ အဘယ်၌ သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်သနည်း။ ဤလေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်၌ ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်သနည်း။ ဤလေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်၌ သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်သနည်း။ ဤလေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်၌ သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်သနည်း။ ဤလေးပါးသော ဈာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်၌ ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်သနည်း။ ဤလေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန် တို့၌ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန် သနည်း။ လေးပါးသော ဈာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ်သောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ် သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးပါးသော ဈာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ် ကုန်၏။ လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(က) ပဘေဒဂဏန အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၅။ လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

သူတော်ကောင်းတို့ကို မှီဝဲခြင်းဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရှေးရှုထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားခြင်း ဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌။ သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း ဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌။ လောကုတ္တရာတရားနှင့်လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း ဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သိဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ရှေးရှု ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးကုန်သော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးပါးသောသမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါး တို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

မဖြစ်သေးသောအကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌ ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်သော သဘော အားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌။ပ။ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌။ပ။ ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်တရားတို့ကို တည်စေခြင်း မပျောက်ပျက်စေခြင်း အလွန် ဖြစ်ပွါးစေခြင်း ကျယ်ပြန့်စေခြင်း ပွါးများစေခြင်း ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌ ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဆုံးဖြတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌ ထင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၌။ပ။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၌။ပ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌ ထင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးပါးသော စျာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

ပဌမစျာန်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယစျာန်၌။ပ။ တတိယစျာန်၌။ စတုတ္ထစျာန်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော စျာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာ၌ မြင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက် တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ၌။ပ။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ၌။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါအရိယသစ္စာ၌ မြင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ် တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့်

ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘော အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါး တို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(ခ) စရိယဝါရ

၁၉၆။ လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။ လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌။ပ။ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌။ လေးပါးသော ဈာန်တို့၌။ လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌။ပ။ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌။ လေးပါးသော ဈာန်တို့၌။ လေးပါးသောအရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။

သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲခြင်းဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားခြင်းဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌။ပ။ သင့်သောအကြောင်း အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌။ လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း ဟူသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါ၌ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သောတာပတ္တိအင်္ဂါတို့၌ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။

မဖြစ်သေးသောအကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌ ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကြီးအမှူး ပြုသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားယုတ်တို့ကို ပယ်ခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌။ပ။ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌။ပ။ ဖြစ်ပြီးသောကုသိုလ်တရားတို့ကို တည်စေခြင်း၊ မတွေဝေစေခြင်း၊ အလွန် ဖြစ်ပွါးစေခြင်း၊ ကျယ်ပြန့်စေခြင်း၊ ပွါးများစေခြင်း၊ ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ သမ္မပ္ပဓာန်၌ ချီးမြှောက်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ပ။

လေးပါးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။

ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌ ထင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘော အားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌။ပ။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌။ပ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌ ထင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ပ။ လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော ဈာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။

ပဌမဈာန်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယဈာန်၌။ပ။ တတိယဈာန်၌။ပ။ စတုတ္ထဈာန်၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ပ။ လေးပါးသော ဈာန်တို့၌ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် အဘယ်နှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်သနည်း။

ဒုက္ခအရိယသစ္စာ၌ မြင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘော အားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ၌။ပ။ ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ၌။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ၌ မြင်ခြင်းကို အကြီးအမှူးပြုသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်း အားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့် သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေ၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ လေးပါးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဤနှစ်ဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

စာရဝိဟာရ အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၇။ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ကျင့်သူကို၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် နေလေ့ရှိသူကို သိကြား လိမ္မာကုန်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့သည် မချွတ်ဧကန် ဤအသျှင်သည် မဂ်သို့ ရောက်ပြီး သည်လည်း ဖြစ်၏။ (သို့မဟုတ်) မဂ်သို့ ရောက်လတ္တံ့မူလည်း ဖြစ်၏ဟု နက်နဲသောအရာတို့၌ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင် ကုန်ရာ၏။ ထိုသို့ သောအခြင်းအရာဖြင့် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စာရကို လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရကို လည်းကောင်း သိအပ်၏။ တစ်ဖန်သိအပ်၏။

စရိယာဟူရာ၌ စရိယတို့သည် ဣရိယာပထစရိယ၊ သတိစရိယ၊ အာယတနစရိယ၊ သမာဓိစရိယ၊ ဉာဏစရိယ၊ မဂ္ဂစရိယ၊ ပတ္တိစရိယ၊ လောကတ္ထစရိယဟု ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ဣရိယာပထစရိယဟူသည် ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ အာယတနစရိယဟူသည် အဇ္ဈတ္တိကာယတနခြောက်ပါး၊ ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ သတိစရိယဟူသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ သမာဓိစရိယဟူသည် ဈာန်လေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ ဉာဏစရိယဟူသည် အရိယသစ္စာလေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ မဂ္ဂစရိယဟူသည် အရိယမဂ်လေးပါး တို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ ပတ္တိစရိယဟူသည် သာမညဖိုလ်လေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ လောကတ္ထစရိယ ဟူသည် ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ ကောင်းသော လာခြင်းရှိတော်မူကုန်သော ကိလေသာဟူသော ရန်သူကို သတ်တတ်ကုန်သော ဘုရားသျှင်တို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။

လောကတ္ထစရိယ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ လောကတ္ထစရိယ၏ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ၌ တပည့်သာဝကတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ငြိမ်သက်သော ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဣရိယာပထစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဣန္ဒြေတို့၌ လုံခြုံသောတံခါးရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာယတနစရိယ သည်လည်း ဖြစ်၏။ သီလစသည်တို့၌ မမေ့မလျော့နေလေ့ရှိသော

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သတိစရိယ သည်လည်း ဖြစ်၏။ လွန်ကဲသောစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိကို အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သမာဓိစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ မဂ်ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ မဂ္ဂစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဖိုလ်ဉာဏ်၌ရသော ဖိုလ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပတ္တိစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာခြင်း ကောင်းသော ကိလေသာရန်သူကို သတ်ဖြတ်တတ်သော ဘုရားသျှင်တို့၏ လောကတ္ထစရိယ သည်လည်း ဖြစ်၏။ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ လောကတ္ထစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ တစ်စိတ် တစ်ဒေသ၌ တပည့်သာဝက တို့၏ လောကတ္ထစရိယသည်လည်း ဖြစ်၏။ ဤရှစ်ပါးသော စရိယတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော ရှစ်ပါးသော စရိယတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဆုံးဖြတ်သောသူသည် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ချီးမြှောက်သောသူသည် လုံ့လဖြင့် ဖြစ်၏။ ထင်စေသောသူသည် အောက်မေ့ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပြုသောသူသည် သမာဓိဖြင့် ဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိသော သူသည် ပညာဖြင့် ဖြစ်၏။ အထူးသိသောသူသည် ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကုသိုလ်တရားတို့သည် လွန်စွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အာယတနစရိယဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ ဤသို့ ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားထူးကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိသေသစရိယဖြင့် ဖြစ်၏။ ဤရှစ်ပါးသော စရိယ တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော ရှစ်ပါးသော စရိယတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ဒဿနစရိယလည်း ကောင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အဘိနိရောပနစရိယ လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ၏ ပရိဂ္ဂဟစရိယ လည်း ကောင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တ၏ သမုဋ္ဌာနစရိယ လည်းကောင်း၊ သမ္မာအာဇီဝ၏ ဝေါဒါနစရိယ လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါယာမ၏ ပဂ္ဂဟစရိယ လည်းကောင်း၊ သမ္မာသတိ၏ဥပဋ္ဌာနစရိယလည်းကောင်း၊ သမ္မာသမာဓိ၏ အဝိက္ခေပစရိယ လည်းကောင်း၊ ဤရှစ်ပါးသော စရိယတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိဟာရ ဟူရာ၌ ဆုံးဖြတ်သောသူသည် ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် နေ၏။ ချီးမြှောက်သောသူသည် လုံ့လဖြင့် နေ၏။ ထင်စေသောသူသည် အောက်မေ့ခြင်းဖြင့် နေ၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပြုသောသူသည် သမာဓိဖြင့် နေ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသောသူသည် ပညာဖြင့် နေ၏။

အနုဗုဒ္ဓေါ ဟူသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်း သဘောကို လျော်စွာ သိအပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောကို လျော်စွာ သိအပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ ထင်ခြင်းသဘောကို လျော်စွာ သိအပ်၏။

သမာဓိန္ဒြေ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောကို လျော်စွာ သိအပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ မြင်ခြင်းသဘောကို လျော်စွာ သိအပ်၏။

ပဋိဝိဒ္ဓေါ ဟူသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ ထင်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။

သမာဓိန္ဒြေ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ မြင်ခြင်းသဘောကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်၏။

ယထာစရန္တံ ဟူသည် ဤသို့ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် ကျင့်သောသူကို၊ ဤသို့ လုံ့လဖြင့် ကျင့်သောသူကို၊ ဤသို့ အောက်မေ့ခြင်းဖြင့် ကျင့်သောသူကို၊ ဤသို့ တည်ကြည်ခြင်းဖြင့် ကျင့်သောသူကို၊ ဤသို့ ပညာဖြင့် ကျင့်သောသူကို။

ယထာဝိဟရန္တံ ဟူသည် ဤသို့ ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် နေသောသူကို၊ ဤသို့ လုံ့လဖြင့် နေသောသူကို၊ ဤသို့ အောက်မေ့ခြင်းဖြင့် နေသောသူကို၊ ဤသို့ တည်ကြည်ခြင်းဖြင့် နေသောသူကို၊ ဤသို့ ပညာဖြင့် နေ သောသူကို။

ဝိညူ ဟူသည်ဟုတ်မှန်သောသဘောကို သိတတ်ကုန်သော၊ သိအပ်သောသဘောကို ထင်စွာပြုတတ်ကုန်သော၊ ကိလေသာတို့ကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောပညာရှိသော၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော ဖြစ်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်တတ်သောပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော။

သဗြဟ္မစာရီ ဟူသည် တူသောကံပြုခြင်း၊ တူသော ပါတိမောက်ပြခြင်း၊ တူသော အကျင့်ရှိခြင်း။

ဂမ္ဘီရေသု ဌာနေသု ဟူသည် စျာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုံးပါး (သို့မဟုတ်) ရှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဝိတက္ကသဝိစာရ စသော သမာဓိတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုညတစသော သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဂ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတို့ကိုလည်းကောင်း “နက်နဲသောဌာနတို့” ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဩကပ္ပေယျုံ ဟူသည် ယုံကြည်ကုန်ရာ၏။ ဆုံးဖြတ်ကုန်ရာ၏။

အဒ္ဓါဟူသောသဒ္ဒါသည် စင်စစ်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။ သံသယကင်းခြင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။ ယုံမှားကင်းခြင်းကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ နှစ်ခွမဟုတ်သည်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။ နှစ်မျိုး မဟုတ်သည်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ နိယမအနက်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။ မချွတ်ဧကန်ကို ဟော သောသဒ္ဒါတည်း။ အဆုံးအဖြတ်ကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

အာယသ္မာဟူသော သဒ္ဒါသည် ချစ်ခင်ဖွယ်ကို ဆိုသော စကားတည်း။ အလေးပြုအပ်သည်ကို ဆိုသော စကားတည်း။ ရိုသေတုံ့ဝပ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်ကို ဆိုသော စကားတည်း။

ပတ္တောဝါဟူသည် ရပြီးမူလည်း ဖြစ်၏။ ပါပုဏိဿတိဝါဟူသည် ရလတ္တံ့မူလည်း ဖြစ်၏။

သုံးခုမြောက် သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်းပြီး၏။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၄ - စတုတ္ထ သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၈။ နိဒါန်းကား ရှေ့အတိုင်းတည်း၊ ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း ဟူမူ-

(၁) သဒ္ဓိန္ဒြေ

(၂) ဝီရိယိန္ဒြေ

(၃) သတိန္ဒြေ

(၄) သမာဓိန္ဒြေ

(၅) ပညိန္ဒြေတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ဣန္ဒြေတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။

ဤ ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကို အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အဘယ်သဘောအားဖြင့် မှတ်အပ်ကုန် သနည်း။

အစိုးရသည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်သော သဘောအားဖြင့်၊ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဘောအားဖြင့်၊ တည်ရာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့်၊ ကုန်ခန်းစေတတ်သော သဘောအားဖြင့်၊ တည်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကို ဤခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထိုသဘောအားဖြင့် မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(က) အာဓိပတေယျ၌ အကျယ်ပြခြင်း

၁၉၉။ အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

မယုံကြည်ခြင်းကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘော အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ပျင်းရိခြင်းကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ချီးမြှောက်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

မေ့လျော့ခြင်းကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ထင်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘော အားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်သော သဘော အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ် တတ်သော သဘော အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ပျံ့လွင့်ခြင်းကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်တတ်သော သဘောအား ဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ချီးမြှောက်တတ် သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

တွေဝေခြင်း အဝိဇ္ဇာကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား မြင်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘော အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက် တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘော အားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့်

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထင်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘော အားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ် တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘော အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။

ဗျာပါဒကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အဗျာပါဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ ထိနမိဒ္ဓကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာလောကသညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို စွန့်ပယ်သောပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မြင်တတ်သောသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ပ။ ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို စွန့်ပယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မြင်ခြင်းကို အစိုးရသည်၏ အဖြစ် တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ် တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘော အားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို မှတ်အပ်၏။ ဤသို့ အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ (၁)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(၁) အာဒိဝိသောဓနေ အကျယ်ပြခြင်း

၂၀၀။ (ကုသိုလ်တရားတို့၏) အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို မယုံကြည်ခြင်းကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေကို ပျင်းရိခြင်းကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘော အားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

ထင်သော သဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေကို မေ့လျော့ခြင်းကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် သတိန္ဒြေ၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေကို ပျံ့လွင့်ခြင်းကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို အဝိဇ္ဇာကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ပညိန္ဒြေ၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

စျာန်၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ကာမစ္ဆန္ဒကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

အဗျာပါဒ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ဗျာပါဒကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။

အရဟတ္တမဂ်၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ကိလေသာအားလုံးကို စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်ခြင်းတည်း။ ဤသို့ ကုသိုလ်တရားတို့၏ အစဖြစ်သော သီလကို သုတ်သင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(၈) အဓိမတ္တ၌ အကျယ်ပြခြင်း

၂၀၁။ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။ သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်းငှါ ဓမ္မ စ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ဓမ္မ စ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ဓမ္မ စ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းခြင်းဖြစ်၏။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ချမ်းသာသုခ ဖြစ်၏။ ချမ်းသာသုခ၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ချမ်းသာသုခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ်တည်းဟူသော အရောင်အလင်းဖြစ်၏။ ဉာဏ်တည်းဟူသော အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ဉာဏ် တည်းဟူသော အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိတ်လန့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ထိတ်လန့်၍ စိတ်ကို တည်ကြည်အောင်ပြု၏။ တည်ကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှု၏။ လျစ်လျူရှုသည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်း အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

လျစ်လျူရှုသည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဝိပဿနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အထူးထူးသော ကိလေသာတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက်၏။ လွတ်မြောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

လွတ်မြောက်သောကြောင့် ထိုဆန္ဒစသော တရားတို့သည် တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့်၊ ပွါးများသည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ပွါးများအပ်သောကြောင့် ထို့ထက်မွန်မြတ်သော နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ကင်းသည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ထိုသို့ ကင်းသည့် အဖြစ်ကြောင့် စွန့်၏။ စွန့်သည့်အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ထိုသို့ စွန့်သောကြောင့် ကိလေသာခန္ဓာတို့ ချုပ်ကုန်၏။

ချုပ်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိ၏။ ချုပ်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် ပရိစ္စာဂဝေါသဂ္ဂ၊ ပက္ခန္ဒနဝေါသဂ္ဂဟူသော ဝေါသဂ္ဂနှစ်ပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကို လည်းကောင်း စွန့်တတ်သောကြောင့် ပရိစ္စာဂဝေါသဂ္ဂ မည်၏။

နိရောဓ ဟူသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ စိတ်သည် ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ပက္ခန္ဒနဝေါသဂ္ဂမည်၏။ ချုပ်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဤဝေါသဂ္ဂနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

မယုံကြည်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ မယုံကြည်ခြင်း တည်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် အတူ တည်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ရုန့်ရင်းသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ နူးညံ့သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ပ။

ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ ပျင်းရိခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ပျင်းရိခြင်း ဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်အတူ တည်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။

သတိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ မေ့လျော့ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ မေ့လျော့ခြင်း ဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ ဖြစ်၏။

သမာဓိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်း ဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ ဖြစ်၏။

ပညိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ပ။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်အတူတည်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ရုန့်ရင်းသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ နူးညံ့သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ နှစ်သက်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းခြင်းဖြစ်၏။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချမ်းသာသုခ ဖြစ်၏။ ချမ်းသာသုခ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ချမ်းသာ သုခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဉာဏ် တည်းဟူသော အရောင်အလင်းဖြစ်၏။ ဉာဏ် တည်းဟူသော အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ဉာဏ် တည်းဟူသော အရောင်အလင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိတ်လန့်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ထိတ်လန့်၍ စိတ်ကို တည်ကြည်အောင် ပြု၏။ တည်ကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်း အားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်း အရှည်ရှိ၏။ ထိုသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှု၏။ လျစ်လျူရှုသည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

လျစ်လျူရှုသည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဝိပဿနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အထူးထူးသော ကိလေသာတို့မှ စိတ်သည် လွတ်မြောက်၏။ လွတ်မြောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ လွတ်မြောက်သောကြောင့် ထိုဆန္ဒစသောတရားတို့သည် တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိသော သဘောအားဖြင့်၊ ပွါးများခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။

ပွါးများအပ်သောကြောင့် ထို့ထက်လွန်မြတ်သောနိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဂေါတြဘုခဏ၌ သင်္ခါရအာရုံမှ ကင်းသည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသောအတိုင်း အရှည်ရှိ၏။ ကင်းသောကြောင့် မဂ်ခဏ၌ ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း စွန်၏။ စွန့်သည့် အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိ၏။ မဂ်ခဏ၌ ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း စွန့်သောကြောင့် ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း ချုပ်ကုန်၏။ ချုပ်သည့်အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပညာ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ချုပ်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် ပရိစ္စာဂဝေါသဂ္ဂ၊ ပက္ခန္ဒနဝေါသဂ္ဂ ဟူသော ဝေါသဂ္ဂနှစ်ပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း စွန့်တတ်သောကြောင့် ပရိစ္စာဂဝေါသဂ္ဂမည်၏။ နိရောဓ ဟူသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ စိတ်သည် ပြေးဝင်တတ်သောကြောင့် ပက္ခန္ဒနဝေါသဂ္ဂမည်၏။ ချုပ်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဤဝေါသဂ္ဂနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ဒုတိယအခန်းပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(ဃ) အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌ အကျယ်ပြခြင်း

၂၀၂။ တည်ရာဖြစ်သောသဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါးများခြင်းငှါ ဓမ္မစ္ဆန္ဒဖြစ်၏။ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်း အားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် တည်ရာ၏။ ဓမ္မစ္ဆန္ဒ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် တည်ရာဖြစ်၏။ပ။ ဤသို့တည်ရာဖြစ်သော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(င) ပရိယာဒါနဉာဏ အကျယ်ပြခြင်း

ကုန်ခန်းစေတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဉာဏ်တို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေသည် မယုံကြည်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ မယုံကြည်ခြင်းတည်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ ချီးမြှောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေသည် ပျင်းရိခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ ပျင်းရိခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေသည် မေ့လျော့ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ မေ့လျော့ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ မပျံ့လွင့်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေသည် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ကုန်ခန်း စေတတ်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ မြင်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေသည် အဝိဇ္ဇာကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော ပူပန်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်၏။

ဈာန်၌ ဉာဏ်ငါးပါးတို့သည် ကာမစ္ဆန္ဒကို ကုန်ခန်းစေတတ်ကုန်၏။ အဗျာပါဒ၌ ဉာဏ်ငါးပါးတို့သည် ဗျာပါဒကို ကုန်ခန်းစေတတ်ကုန်၏။ အာလောကသညာ၌ ဉာဏ်ငါးပါးတို့သည် ထိုင်းမှိုင်းခြင်း 'ထိနမိဒ္ဓ' ကို ကုန်ခန်းစေတတ်ကုန်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ ဉာဏ်ငါးပါးတို့သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းကို ကုန်ခန်းစေတတ်ကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်၌ ဉာဏ်ငါးပါးတို့သည် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်ကုန်၏။

ဤသို့ ကုန်ခန်းစေတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဉာဏ်တို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

(၈) ပတိဋ္ဌာပကဌ အကျယ်ပြခြင်း

၂၀၃။ တည်စေတတ်သောသဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်အပ်ကုန်သနည်း။

ယုံကြည်သူသည် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ ယုံကြည်သူ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ လုံ့လရှိသူသည် ဝီရိယိန္ဒြေကို ချီးမြှောက်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ လုံ့လရှိသူ၏ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ချီးမြှောက်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ သတိရှိသူသည် သတိန္ဒြေကို ထင်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ သတိရှိသူ၏ သတိန္ဒြေသည် ထင်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ တည်ကြည်သူသည် သမာဓိန္ဒြေကို မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ တည် ကြည်သူ၏ သမာဓိန္ဒြေသည် မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ ပညာရှိသူသည် ပညိန္ဒြေကို မြင်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ ပညာရှိသူ၏ ပညိန္ဒြေသည် မြင်ခြင်း၌ တည်စေ၏။

သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ဈာန်၌ တည်စေ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ၏ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် ဈာန်၌ တည်စေကုန်၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို အဗျာပါဒ၌ တည်စေ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ၏ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် အဗျာပါဒ၌ တည်စေကုန်၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ် သူသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို အာလောကသညာ၌ တည်စေ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ၏ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် အာလောကသညာ၌ တည်စေကုန်၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူသည် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ တည်စေ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ၏ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ တည်စေကုန်၏။ပ။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူသည် ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကို အရဟတ္တမဂ်၌ တည်စေ၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူ၏ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင်လျှင် အရဟတ္တမဂ်၌ တည်စေကုန်၏။

ဤသို့ တည်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။

လေးခုမြောက်သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅ - ဣန္ဒြိယသမောဓာန အကျယ်ပြခြင်း

၂၀၄။ သမာဓိကို ပွါးများသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ သမာဓိကို ပွါးများသော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ သမာဓိကို ပွါးများသော ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်မျှ သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

သမာဓိကို ပွါးများသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သမာဓိကို ပွါးများသော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သမာဓိကို ပွါးများသော ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် အဘယ်ခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်အာရုံထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သမထနိမိတ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ စိတ်ကို ချီးမြှောက်သော နိမိတ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မပျံ့လွင့်မှု ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဉာဏ်အရောင်အလင်း ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ရွှင်လန်းမှု ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ လျစ်လျူရှုမှု ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် ဤခုနစ်ပါး သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် အဘယ်ရှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်အာရုံ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သမထ နိမိတ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ စိတ်ကို ချီးမြှောက်သော နိမိတ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သမာဓိ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဉာဏ်အရောင်အလင်း ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ရွှင်လန်းမှု ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ လျစ်လျူရှုမှု ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ တစ်ခုတည်းအဖြစ် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် ဤရှစ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် အဘယ်ဆယ်ပါးသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်အာရုံ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ပ။ တစ်ခုတည်းအဖြစ် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အသမ္မောဟဉာဏ် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အရဟတ္တဖိုလ် 'ဝိမုတ္တိ' ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိကို ပွါးများသော် ဤဆယ်ပါး သော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

၂၀၅။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ အဘယ်ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မြဲသောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ချမ်းသာသောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော အားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အနှစ်ရှိသော အလိုသို့လိုက်သောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ကုန်ဆုံး တတ်သောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အစိုင်အခဲအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ပျက်ပြုန်းတတ်သော အားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အားထုတ်ခြင်း၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်း၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ တည်တံ့သောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အနိမိတ္တ၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ နိမိတ္တ၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အပ္ပဏိ ဟိတ၏ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ တောင့်တခြင်း၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဆိတ် သုဉ်းသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

၂၀၆။ ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ အဘယ်ဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မြဲသောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ပ။ ဆိတ်သုဉ်းသော အားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မှားသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဉာဏ်၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အဉာဏ၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ကျင့်ဆဲ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါး များသော် ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဤဆယ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် အဘယ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။ အဘယ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မြဲသောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ပ။ ဉာဏ်၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ အဉာဏ၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ မယှဉ်ခြင်း 'ဝိသံယောဂ'၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ယှဉ်ခြင်း 'သံယောဂ'၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ သင်္ခါရတို့၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ရာဂကင်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာကို ပွါးများသော် ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာ၏။

ကသိုဏ်းစသော နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် အာရုံထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေ တို့ကို ပေါင်း၏။ အာရုံကိုလည်း အပြားအားဖြင့် သိ၏။ သမတ္ထကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ပ။ တရား တို့ကို ပေါင်း၏။ အာရုံကိုလည်း အပြားအားဖြင့် သိ၏။ သမတ္ထကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဣန္ဒြိယာနိ သမောဓာနေတိ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်းသနည်း။ ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပေါင်း၏။ပ။ သမထနိမိတ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ပဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ သမာဓိထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ဉာဏ် အရောင်အလင်း ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ရွှင်လန်းမှုထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ လျစ်လျူရှုမှု 'ဥပေက္ခာ' ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ တစ်ခုတည်း အဖြစ်ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ ဉာဏ်၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ဝိမုတ္တိထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်း အားဖြင့်။ မမြဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ မြဲသောသဘောဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ချမ်းသာသော အားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ အနှစ်ရှိသော အလိုသို့ လိုက်သောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်း အားဖြင့်။ ကုန်ဆုံးတတ်သောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ အစိုင်အခဲအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ ပျက်တတ်သောအားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ အား ထုတ်ခြင်း၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ ဖောက်ပြန်သော အားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ တည်တံ့သောအားဖြင့် မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ အနိမိတ္တ၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ နိမိတ္တ၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ အပ္ပဏိဟိတ၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ တောင့်တမှု၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ ဆိတ်သုဉ်းသော အားဖြင့် ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့်အစွမ်းအားဖြင့်။ မှားသော နှလုံးသွင်းမှု၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ ဉာဏ်၏ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ အဉာဏ၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ မယှဉ်သော 'ဝိသံယောဂ'၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ ယှဉ်သော 'သံယောဂ'၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်၏ ထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့်။ သင်္ခါရတို့၏ မထင်ခြင်း၌ လိမ္မာသည့် အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို ပေါင်း၏။ အာရုံ ကိုလည်း အပြားအားဖြင့်သိ၏။ သမတ္တကိုလည်း ထိုးထွင်း၍သိ၏။

၂၀၇။ ခြောက်ဆယ့်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဣန္ဒြေသုံးပါးတို့၏ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ပညာသည် အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခန်းခြင်း၌ဖြစ်သော 'အာသဝက္ခယ'ဉာဏ်မည်၏။

အဘယ် ဣန္ဒြေသုံးပါးတို့၏ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်ဟူသောပညာသည် အာသဝက္ခယဉာဏ်မည်သနည်း။ အနညာ တညဿာမီတိန္ဒြေ၏၊ အညိန္ဒြေ၏၊ အညာတာဝိန္ဒြေ၏ လေ့လာသည်၏ အဖြစ်ဟူသောပညာသည် အာသဝက္ခယဉာဏ်မည်၏။

အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှသောအရာတို့သို့ ရောက်သနည်း။ အညိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှသော အရာတို့သို့ ရောက်သနည်း။ အညာတာဝိန္ဒြေသည် အဘယ်မျှသောအရာတို့သို့ ရောက်သနည်း။

အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေသည် သောတာပတ္တိမဂ်ဟူသော တစ်ပါးသော အရာသို့ ရောက်၏။ အညိန္ဒြေသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိမဂ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ် ဟူသော ခြောက်ပါးသော အရာတို့သို့ ရောက်၏။ အညာတာဝိန္ဒြေသည် အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော တစ်ပါးသော အရာသို့ ရောက်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် အဓိမောက္ခ ခြံရံ၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ချီးမြှောက်မှု ခြံရံ၏။ သတိန္ဒြေသည် ထင်မှု ခြံရံ၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် မပျံ့လွင့်မှု ခြံရံ၏။ ပညိန္ဒြေသည် မြင်မှု ခြံရံ၏။ မနိန္ဒြေသည် သိမှု ခြံရံ၏။ သောမနဿိန္ဒြေသည် အလွန်ယိုစီးမှု ခြံရံ၏။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဖြစ်စဉ်ကို အစိုးရသည့်အဖြစ်ဖြင့် ခြံရံ၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် အာသဝေါကင်းကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကမှ လွတ်မြောက်ကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည် တကွဖြစ်၍ ခြံရံကုန်၏။ အချင်းချင်းအားဖြင့် ခြံရံကုန်၏။ မှီရာအားဖြင့် ခြံရံကုန်၏။ ယှဉ်သောအားဖြင့် ခြံရံကုန်၏။

တကွအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ တကွဖြစ်ကုန်၏။ နှီးနှောကုန်၏။ ယှဉ်ကုန်၏။

ထိုအတူဖြစ်သော တရားတို့သည်သာလျှင် ထိုအနညာတညဿာမီတိန္ဒြေ၏ အခြင်းအရာတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌။ပ။ အရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ အညာတာဝိန္ဒြေ၏ သဒ္ဓိန္ဒြေသည် အဓိမောက္ခ ခြံရံ၏။ပ။ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ဖြစ်စဉ်ကို အစိုးရသည့်အဖြစ်ဖြင့် ခြံရံ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် အဗျာကတဖြစ်ကုန်၏။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို ထား၍ တရားအားလုံးတို့ သည် အာသဝေါတရား ကင်းကုန်၏။ တရားအားလုံးတို့သည် လောကကို လွန်မြောက်ကုန်၏။ တရား အားလုံးတို့သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိကုန်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ အညာတာဝိန္ဒြေ၏ ဤရှစ်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည် တကွဖြစ်၍ ခြံရံကုန်၏။ ထိုအတူဖြစ်သော တရားတို့သည်သာလျှင် ထိုအညာတာဝိန္ဒြေ၏ အခြင်းအရာတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ရှစ်ပါးသော အဌကတို့သည် ခြောက်ဆယ့်လေးပါး ဖြစ်ကုန်၏။

အာသဝ ဟူရာ၌ ထိုအာသဝတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ ဒိဋ္ဌာသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝတို့တည်း။

ထိုအာသဝတို့သည် အဘယ်၌ ကုန်ခန်းကုန်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝ အကြွင်းမဲ့ကုန် ခန်း၏။ အပါယ်လားကြောင်း ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝ ကုန်ခန်း၏။ ဤသောတာပတ္တိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခန်းကုန်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရုန့်ရင်းသောကာမာသဝ ကုန်ခန်း၏။ ထိုကာမာသဝနှင့် အတူတည်ရှိသော ဘဝါသဝ ကုန်ခန်း၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါးနှင့် အတူတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝ ကုန်ခန်း၏။ ဤသကဒါဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခန်းကုန်၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ကာမာသဝ အကြွင်းမဲ့ကုန်ခန်း၏။ ထိုကာမာသဝနှင့် အတူတည်ရှိသော ဘဝါသဝ ကုန်ခန်း၏။ ထိုကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝနှစ်ပါးနှင့် အတူတည်ရှိသော အဝိဇ္ဇာသဝ ကုန်ခန်း၏။ ဤ အနာဂါမိမဂ်၌ ထိုအာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခန်းကုန်၏။

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ဘဝါသဝ၊ အဝိဇ္ဇာသဝ အကြွင်းမဲ့ကုန်ခန်း၏။ ဤအရဟတ္တမဂ်၌ ထိုအာသဝေါ တရားတို့ ကုန်ခန်းကုန်၏။

၂၀၈။ ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဤလောကဓာတ်၌ မမြင်အပ်သောတရား တစ်စုံ တစ်ခုမျှ မရှိ။ ထို့ပြင့်မသိအပ် မသိနိုင်သောတရား တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိ။ သိသင့် သိထိုက်သော တရားအားလုံးကို သိတော်မူပြီ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို 'သမန္တစက္ခု'ဟု ဆိုအပ်၏။

သမန္တစက္ခုဟူရာ၌ အဘယ်သဘောကြောင့် သမန္တစက္ခုမည်သနည်း။ တစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့သည် သမန္တစက္ခု မည်ကုန်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဆင်းရဲ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၌ ဖြစ်သောဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ပ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။

အနာဂတရဏာဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ဤဉာဏ်တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဤဗုဒ္ဓဉာဏ် တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့တွင် ဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏။

ဉာဏ်ခြောက်ပါးတို့သည် သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန်။

ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသောတရားကို သိအပ်၏။ မသိအပ်သော ဒုက္ခသဘော ဖြစ်သော တရားသည် မရှိသောကြောင့် သမန္တစက္ခုမည်၏။ အကြင်တရားသည် သမန္တစက္ခုမည်၏။ ထို တရားသည် ပညိန္ဒြေမည်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ မည်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေမည်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေ မည်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေမည်၏။

ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသောတရားကို မြင်အပ်၊ သိအပ်၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော ဒုက္ခသဘောမည်သည် မရှိ။ ထို့ကြောင့် သမန္တစက္ခု မည်၏။

အကြင် တရားသည် သမန္တစက္ခုမည်၏။ ထိုတရားသည် ပညိန္ဒြေမည်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သောသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေမည်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ မည်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေမည်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေမည်၏။

အကြင်မျှလောက် ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း 'သမုဒယ'၏ သမုဒယသဘော ရှိသမျှ အလုံးစုံသော တရားကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း 'နိရောဓ'၏ နိရောဓသဘောကို။ အကြင်မျှလောက် မဂ်၏ မဂ်သဘောကို။ အကြင်မျှလောက် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို။ အကြင်မျှလောက် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို။ အကြင်မျှလောက် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ သဘောကို။ အကြင်မျှလောက် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို။ အကြင်မျှလောက် သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေအနုအရင့်ကို သိသောဉာဏ်ကို။ အကြင်မျှလောက် သတ္တဝါတို့၏ အလိုအာသယကိန်းဟန်၌ သိသော ဉာဏ်ကို။ အကြင်မျှလောက် ရေမီးအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြရာ၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ကို။ အကြင်မျှလောက် မဟာကရုဏာသမာပတ်၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ကို။ နတ်နှင့်တကွသော မာရ်နတ်နှင့်တကွသော ဗြဟ္မာနှင့်တကွ သော သြကာသလောကကိုလည်းကောင်း၊ သမဏဗြာဟ္မဏမင်း များ လူများနှင့် တကွသော သတ္တလောက ကိုလည်းကောင်း မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ တွေ့အပ်၊ သိအပ်၊ ရောက်အပ်၊ ရှာမှီးအပ်၊ စိတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် လေ့လာအပ်သော တရားရှိသမျှအလုံးစုံကို သိအပ် မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားအောင် ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အလုံးစုံသော တရားကို ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ ထိအပ်သောတရားမည်သည် မရှိသောကြောင့် သမန္တစက္ခုမည်၏။

အကြင်တရားသည် သမန္တစက္ခုမည်၏။ ထိုတရားသည် ပညိန္ဒြေမည်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်တတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေမည်၏။ ချီးမြှောက်တတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယိန္ဒြေ မည်၏။ ထင်သောသဘောအားဖြင့် သတိန္ဒြေမည်၏။ မပျံ့လွင့်သောသဘောအားဖြင့် သမာဓိန္ဒြေမည်၏။

ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာထား၏။ ကောင်းစွာ ထားသည် ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အပြားအားဖြင့်သိသည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထား၏။ ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့် သိ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်

သည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာထား၏။ ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည် ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည် သည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာထား၏။ ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထား၏။ ကောင်းစွာထားသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထား၏။ ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည် ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထား၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ အပြား အားဖြင့်သိ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ချီးမြှောက်၏။ ချီးမြှောက်သည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အပြား အားဖြင့်သိသည် ဖြစ်၍ ထင်စေ၏။ ထင်စေသည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ အပြားအားဖြင့် သိသည်ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ ထား၏။ ကောင်းစွာ ထားသည်ဖြစ်၍ အပြားအားဖြင့် သိ၏။

ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။ ကောင်းစွာ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။

ကောင်းစွာ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာထားအပ်၏။ ကောင်းစွာ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေ အပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။

ကောင်းစွာထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။

ကောင်းစွာထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။ ကောင်းစွာထားအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။

ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာထားအပ်၏။ ကောင်းစွာ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထင်စေအပ်၏။ ထင်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာထားအပ်၏။ သိအပ်သည် ၏ အဖြစ်ကြောင့် ယုံကြည်အပ်၏။ ယုံကြည်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ချီးမြှောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။ သိခြင်းကြောင့် ထင်စေအပ်၏။

ထင်စေခြင်းကြောင့် သိအပ်၏။ သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကောင်းစွာ ထားအပ်၏။ ကောင်းစွာ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သိအပ်၏။

အကြင်တရားသည် ဗုဒ္ဓစက္ခုမည်၏။ ထိုတရားသည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ အကြင်တရားသည် ဗုဒ္ဓဉာဏ်မည်၏။ ထိုတရားသည် ဗုဒ္ဓစက္ခုမည်၏။ အကြင်စက္ခုဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ပညာမျက်စိ၌

ကိလေသာ မြူနည်းကုန်သော, ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများကုန်သော၊ ဣန္ဒြေထက်ကုန်သော, ဣန္ဒြေနံ့ ကုန်သော၊ ကောင်းသော အခြင်းအရာရှိကုန်သော, မကောင်းသောအခြင်းအရာရှိကုန်သော၊ သိစေလွယ် ကုန်သော, သိစေနိုင်ခဲကုန်သော၊ တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသော အပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိကုန်သော ချို့သတ္တဝါတို့ကို လည်းကောင်း၊ တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိ ကုန်သော အချို့သတ္တဝါတို့ကို လည်းကောင်း မြင်တော်မူ၏။

အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ ဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူနည်းသူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများသူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူနည်းသူ မည်၏။ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများသူ မည်၏။

ထင်သောသတိရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူနည်းသူ မည်၏။ လွတ်သောသတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများသူ မည်၏။

တည်ကြည်သောစိတ် ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူနည်းသူ မည်၏။ မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများသူ မည်၏။

ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူနည်းသူ မည်၏။ ပညာ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူများသူ မည်၏။

တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနံ့သူ မည်၏။ပ။

ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေထက်သူ မည်၏။ ပညာမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဣန္ဒြေနံ့သူ မည်၏။

သွာကာရေ ဒွါကာရေဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူမည်၏။

သဒ္ဓါတရားမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသော အခြင်းအရာရှိသူ မည်၏။ပ။ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းသော အခြင်းအရာရှိသူမည်၏။ ပညာမဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် မကောင်းသော အခြင်းအရာ ရှိသူ မည်၏။

သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေ ဟူရာ၌ ယုံကြည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ မည်၏။ မယုံကြည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ မည်၏။ပ။

ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေလွယ်သူ 'သုဝိညာပယပုဂ္ဂိုလ်' မည်၏။ ပညာမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိစေနိုင်ခဲသူ 'ဒုဝိညာပယပုဂ္ဂိုလ်' မည်၏။

အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော အပ္ပေကစ္စေနပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော ဟူရာ၌ သဒ္ဓါတရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ သဒ္ဓါတရားမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ မရှိသူ မည်၏။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။ ပျင်းရိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။ပ။

ပညာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူ မည်၏။

ပညာမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် တမလွန်လောကနှင့် ရာဂစသောအပြစ်ကို ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့မရှိသူ မည်၏။

လောကောဟူသည် ခန္ဓလောက၊ ဓာတုလောက၊ အာယတနလောက၊ အပါယ်လေးဘုံတည်းဟူသော ဝိပတ္တိဘဝလောက၊ အပါယ်လေးဘုံသို့ရောက်ကြောင်းကံတည်းဟူသော ဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောက၊ သုဂတိဘုံတည်းဟူသော သမ္ပတ္တိဘဝလောက၊ သုဂတိဘုံသို့ရောက်ကြောင်းကံတည်းဟူသော သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောက တို့တည်း။

သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် အာဟာရလျှင် တည်ရာရှိ၏ ဟူသော တစ်ပါးသောလောက။

ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ဟူသောနှစ်ပါးသောလောက။

ဝေဒနာသုံးပါး ဟူသော လောကသုံးပါး။

အာဟာရလေးပါး ဟူသော လောကလေးပါး

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ဟူသော လောကငါးပါး။

အဇ္ဈတ္တိကာယတနခြောက်ပါး ဟူသော လောကခြောက်ပါး။

ဝိညာဏဋ္ဌိတိခုနစ်ပါး တို့ဟူသော လောကခုနစ်ပါး။

လောကဓံတရားရှစ်ပါး တို့ဟူသော လောကရှစ်ပါး။

သတ္တဝါတို့နေရာကိုးပါး ဟူသော လောကကိုးပါး။

အာယတနဆယ်ပါး ဟူသော လောကဆယ်ပါး။

တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အာယတန ဟူသော လောကတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး။

ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ဟူသော လောကတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး။

ဝဇ္ဇဟူရာ၌ ကိလေသာအားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ဒုစရိုက်အားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ပြုပြင်တတ်သောတရား 'အဘိသင်္ခါရ'အားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။ ဘဝသို့လားရောက်စေတတ်သော ကံအားလုံးတို့သည် အပြစ်တို့မည်ကုန်၏။

ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော လောက၌လည်းကောင်း၊ ရာဂစသော အပြစ်၌လည်းကောင်း ထက်မြက်အားကြီးသော ဘေးဟူသော အမှတ်သည် ခုတ်သတ်ခြင်းငှါ မြှောက်ကိုင်ထားသည့် သန်လျက်သွားရှိသော သူသတ် လက်မရွံ့ကဲ့သို့ ရှေးရှုထင်၏။

ဤငါးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို သိ၏၊ မြင်၏၊ အလွန်သိ၏၊ ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

တတိယအခန်းပြီး၏။

ဣန္ဒြိယကထာပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၅ - ဝိမောက္ခကထာ

အကျဉ်းပြခြင်း

၂၀၉။ နိဒါန်းကား ရှေးအတိုင်းပင်တည်း။ ရဟန်းတို့ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော ဝိမောက္ခတို့သည် ဤသုံးပါးတို့တည်း။ အဘယ်သုံးပါးတို့နည်းဟူမူ-

သုညတဝိမောက္ခ၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတို့တည်း။ ရဟန်းတို့ ဝိမောက္ခတို့သည် ဤသုံးပါးတို့တည်း။

တစ်နည်းအားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ဝိမောက္ခတို့သည် ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း။

သုညတဝိမောက္ခ။

အနိမိတ္တဝိမောက္ခ။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ။

အဇ္ဈတ္တဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခ။

ဗဟိဒ္ဓါဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခ။

ဒုဘတောဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခ။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

နှစ်ပါးသောအဖို့မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

နှစ်ပါးသောအဖို့မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

နှစ်ပါးသောအဖို့မှထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခ။

ရုပ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်တို့ကို ရှုသောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရုပ်ဟု အမှတ်မရှိသည်ဖြစ်၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရုပ်တို့ကို ရှု၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။ 'တင့်တယ်၏'ဟူ၍ သာလျှင်နှလုံးသွင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခ။

ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခ။

အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခ။

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခ။
သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိဝိမောက္ခ။
သမယဝိမောက္ခ။
အသမယဝိမောက္ခ။
သာမယိကဝိမောက္ခ။
အသာမယိကဝိမောက္ခ။
ကုပ္ပဝိမောက္ခ။
အကုပ္ပဝိမောက္ခ။
လောကိယဝိမောက္ခ။
လောကုတ္တရဝိမောက္ခ။
သာသဝဝိမောက္ခ။
အနာသဝဝိမောက္ခ။
သာမိသဝိမောက္ခ။
နိရာမိသဝိမောက္ခ။
နိရာမိသာ နိရာမိသတရဝိမောက္ခ။
ပဏိဟိတဝိမောက္ခ။
အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ။
ပဏိဟိတပဋိပဿဒ္ဓိဝိမောက္ခ။
သညုတ္တဝိမောက္ခ။
ဝိသညုတ္တဝိမောက္ခ။
ဧကတ္တဝိမောက္ခ။
နာနတ္တဝိမောက္ခ။
သညာဝိမောက္ခ။
ဉာဏဝိမောက္ခ။
သီတိသိယာဝိမောက္ခ။
ဈာနဝိမောက္ခ။
စွဲလမ်း၍ယူခြင်းကို မပြုမူ၍ စိတ်၏ လွတ်ခြင်းဝိမောက္ခတို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

အကျယ်ပြခြင်း

၂၁၀။ သုညတဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာကျောင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း "ဤခန္ဓာငါးပါးသည် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ် သုဉ်း၏"ဟု ရှုဆင်ခြင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ အတ္တဟု မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းကို မပြုတတ်၊ ထို့ကြောင့် သုညတဝိမောက္ခ မည်၏။ ဤသည်ကား သုညတဝိမောက္ခတည်း။

အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်၍လည်း ကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာကျောင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း "ဤခန္ဓာ ငါးပါးသည် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ရှုဆင်ခြင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ နိစ္စနိမိတ်ကို မပြုတတ်၊ ထို့ကြောင့် အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခမည်၏။ ဤသည်ကား အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်၍ လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာကျောင်းသို့ ကပ်၍လည်းကောင်း "ဤ ခန္ဓာငါးပါးသည် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ရှုဆင်ခြင်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ တောင့်တခြင်းကို မပြုတတ်၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပဏိ ဟိတဝိမောက္ခမည်၏။ ဤသည်ကား အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။

အဇ္ဈတ္တဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ (အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ နီဝရဏစသည်မှ ထတတ်သော) လေးပါးသော ဈာန်တို့တည်း။ ဤသည်ကား အဇ္ဈတ္တဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခတည်း။

ဗဟိဒ္ဓါဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ (ဗဟိဒ္ဓအာရုံတို့မှ ထတတ်သော) အရူပသမာပတ် လေးပါးတို့တည်း။ ဤသည်ကား ဗဟိဒ္ဓါဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခတည်း။

ဒုဘတောဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ အရိယာမဂ် လေးပါးတို့တည်း။ ဤသည်လျှင် ဒုဘတောဝုဋ္ဌာနဝိမောက္ခတည်း။

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပဌမဈာန်သည် အပိတ်အပင် 'နီဝရဏ'တရားတို့မှ ထ၏။ ဒုတိယဈာန်သည် ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ'တို့မှ ထ၏။ တတိယဈာန်သည်နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'မှ ထ၏။ စတုတ္ထဈာန်သည် သုခ,ဒုက္ခတို့မှ ထ၏။ ဤသည်တို့ကား အတွင်းသန္တာန်မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄)

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်သည် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာမှထ၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်သည် အာကာသာနဉ္စာယတ နသမာပတ်မှ ထ၏။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်သည် ဝိညာဏဉ္စာယတန သမာပတ်မှ ထ၏။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်သည် အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်မှ ထ၏။ ဤသည်တို့ကား အပသန္တာန်မှထသော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၈)

နှစ်ပါးသောအဖို့မှထသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယမှ ထ၏။ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိစ

သည်သို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ ထ၏။

သကဒါဂါမိမဂ်သည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ ထ၏။ ထိုကာမရာဂသံယောဇဉ်စသည်တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပ၌လည်း အလုံးစုံသောနိမိတ်တို့မှ ထ၏။

အနာဂါမိမဂ်သည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ ထ၏။ ထိုကာမရာဂသံယောဇဉ်စသည်တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပ၌လည်း အလုံးစုံသောနိမိတ်တို့မှ ထ၏။

အရဟတ္တမဂ်သည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယမှ ထ၏။ ထို ရူပရာဂစသည်တို့သို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထ၏။ အပ၌လည်း အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့မှ ထ၏။ ဤသည်တို့ကားနှစ်ပါးသော အဖို့မှ ထသော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၁၂)

၂၁၁။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပဌမဈာန်ကို ရခြင်း၌ ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'သည်လည်းကောင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း 'ဝိစာရ' သည်လည်းကောင်း၊နှစ်သက်ခြင်း 'ပီတိ'သည်လည်းကောင်း၊ ချမ်းသာခြင်း 'သုခ'သည်လည်းကောင်း၊ စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း 'ဧကဂ္ဂတာ'သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။

ဒုတိယဈာန်ကိုရခြင်း၌။ပ။ တတိယဈာန်ကိုရခြင်း၌။ပ။ စတုတ္ထဈာန်ကို ရခြင်း၌ ဝိတက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရသည် လည်းကောင်း၊ ပီတိသည် လည်းကောင်း၊ သုခသည် လည်းကောင်း၊ စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း 'ဧကဂ္ဂတာ' သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား လျော်သော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၁၆)

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အားလျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်း၌ ဝိတက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရသည်လည်းကောင်း၊ ပီတိ သည် လည်းကောင်း၊ သုခသည် လည်းကောင်း၊ စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း 'ဧကဂ္ဂတာ' သည် လည်းကောင်း ဖြစ်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ပ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို။ပ။ နေဝသညာနာသညာ-ယတနသမာပတ်ကို ရခြင်း၌ ဝိတက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရသည်လည်းကောင်း၊ ပီတိသည် လည်းကောင်း၊ သုခသည်လည်းကောင်း၊ စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း 'ဧကဂ္ဂတာ' သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၂၀)

နှစ်ပါးသော အဖို့မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့ နည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်း၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။ အနာဂါမိမဂ်ကို ရခြင်းငှါ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရခြင်းငှါ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဤသည်တို့ကား နှစ်ပါးသော အဖို့မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လျော်သော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၂၄)

အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

ပဌမဈာန်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဒုတိယဈာန်ကို။ပ။ တတိယဈာန်ကို။ပ။ စတုတ္ထဈာန်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၂၈)

ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ပ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၃၂)

နှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။

သောတာပတ္တိမဂ်၏ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၏ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိမဂ်၏ အနာဂါမိဖိုလ်၊ အရဟတ္တမဂ်၏ အရဟတ္တဖိုလ်တို့တည်း။ ဤသည်တို့ကားနှစ်ပါးသောအဖို့မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသော လေးပါးသော ဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၄-၃၆)

၂၁၂။ အဘယ်သို့လျှင် ရုပ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်တို့ကို ရှုသောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်သနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိုယ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ညိုသော နီလနိမိတ်ကို နှလုံးသွင်း၏။ နီလဟူသော သညာကို ရ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၏။ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ပြု၍ ဆောင်၏။ အပ္ပနာဘူမိ၌ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကို ပြု၍၊ ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်၌ နီလနိမိတ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှု ဆောင်၏။ နီလဟူသော သညာကို ရ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၏။ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ပြု၍ ဆောင်၏။ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၍၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ အစမှ မှီဝဲ၏၊ ပွါးများ၏၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဤသို့သောစိတ်အကြံသည် ဖြစ်၏။ "အတွင်းသန္တာန်၌ (ဖြစ်သောနီလနိမိတ်) လည်းကောင်း၊ အပသန္တာန်၌ (ဖြစ်သောနီလနိမိတ်) လည်းကောင်း ဤနှစ်ပါးစုံသည် ရုပ်ချည်းသာတည်း"ဟု ရူပ သညာအမှတ်ရှိ၏။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိုယ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ပီတနိမိတ်ကို။ပ။ လောဟိတနိမိတ်ကို။ပ။ ဩဒါတနိမိတ်ကိုနှလုံးသွင်း၏။ ဩဒါတဟူသော သညာကို ရ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၏။ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ပြု၍ ဆောင်၏။ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကို ပြု၍၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဩဒါတနိမိတ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ ဩဒါတဟူသော သညာကို ရ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကို ပြု၏။ ကောင်းစွာ

ဆောင်ခြင်းကို ပြု၍ ဆောင်၏။ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကို ပြု၍၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ အစမှ မှီဝဲ၏၊ ပွါးများ၏၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဤသို့ စိတ်အကြံသည် ဖြစ်၏။ "အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ (ဖြစ်သောဩဒါတနိမိတ်) လည်း ကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ (ဖြစ်သောဩဒါတနိမိတ်) လည်းကောင်း ဤနှစ်ပါးစုံသည် ရုပ်ချည်းသာ တည်း"ဟု ရူပသညာအမှတ် ရှိ၏။ ဤသို့ ရုပ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်တို့ကို ရှု၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမောက္ခ မည်၏။ (၃၇)

အဘယ်သို့လျှင် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အရူပသညာရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရုပ်တို့ကို ရှုသောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်သနည်း။

ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိုယ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နီလနိမိတ်ကို နှလုံးမသွင်း။ (ထိုနီလနိမိတ်၌) နီလဟူသော သညာကို မရ။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ နီလနိမိတ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ (ထိုနီလနိမိတ်၌) နီလဟူသော သညာကို ရ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၏။ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ပြု၍ ဆောင်၏။ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကို ပြု၍၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ အစမှ မှီဝဲ၏၊ ပွါးများ၏၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤနိမိတ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရူပနိမိတ်မရှိ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရုပ်တည်း"ဟု ရူပသညာ အမှတ်ရှိ၏။

ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကိုယ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ပီတ နိမိတ်ကို။ပ။ လောဟိတနိမိတ်ကို။ပ။ ဩဒါတနိမိတ်ကိုနှလုံးမသွင်း။ ဩဒါတဟူသော သညာကို မရ။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ဩဒါတနိမိတ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်၏။ ဩဒါတဟူသော သညာကို ရ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ ယူခြင်းကိုပြု၏။ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကိုပြု၍ ဆောင်၏။ ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကိုပြု၍၊ ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းကို ဆောင်၍၊ ကောင်းစွာဆုံး ဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်၍ အစမှ မှီဝဲ၏။ ပွါးများ၏။ ကြိမ်ဖန် များစွာ လေ့လာ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား "ဤနိမိတ်သည် အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ရူပနိမိတ်မရှိ။ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရုပ်တည်း"၊ ဤသို့ ရူပသညာရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိ၏။ ဤသို့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ အရူပသညာရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ ရုပ်တို့ကို ရှုသောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။ (၃၈)

အဘယ်သို့ "သုဘ"ဟူ၍သာလျှင်နှလုံးသွင်းသောကြောင့် ဝိမောက္ခ မည်သနည်း။ ဤ သာသနာ တော်၌ ရဟန်းသည် မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့် တစ်ခုသောအရပ်ကိုနှံ့စေ၍ နေ၏။ ထို့ အတူနှစ်ခုမြောက်သော အရပ်ကို။ ထို့အတူ သုံးခုမြောက်သော အရပ်ကို။ ထို့အတူ လေးခုမြောက်သော အရပ်ကို။ ဤသို့ အထက်အရပ်ကို။ အောက်အရပ်ကို။ ဖီလာ (ပတ်ဝန်းကျင်) အရပ်ကို အလုံးစုံသော အရပ်၌ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ ကိုယ်တူ ပြုသဖြင့် အလုံးစုံသောသတ္တဝါပါရှိသော လောကကို မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော ပြန့်ပြောသော မြတ်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်သော အတိုင်းအရှည်မရှိသော ရန်မရှိသော ကြောင့်ကြမရှိသော စိတ်ဖြင့်နှံ့စေ၍နေ၏။ မေတ္တာကို ပွါးများခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ရွံရှာခြင်း ကင်းကုန်၏။

ကရုဏာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်။ပ။ ကရုဏာကို ပွါးများခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ရွံရှာခြင်း ကင်းကုန်၏။

မုဒိတာနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်။ပ။ မုဒိတာကို ပွါးများခြင်းကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ရွှင်ရှာခြင်း ကင်းကုန်၏။

ဥပေက္ခာနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်ဖြင့် တစ်ခုသော အရပ်ကိုနှံ့စေ၍ နေ၏။ပ။ ဥပေက္ခာကို ပွါးများခြင်း ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် ရွှင်ရှာခြင်း ကင်းကုန်၏။

ဤသို့ "သုဘ" ဟူ၍သာလျှင်နှလုံးသွင်းသောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။ (၃၉)

၂၁၃။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ရူပါဝစရဈာန်သညာတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် ပဋိဃသညာ တို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် နာနတ္တသညာတို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် "ကောင်းကင်သည် အဆုံးမရှိ"ဟု အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ဤသည်လျှင် အာကာသာနဉ္စာ-ယတနသမာပတ္တိ ဝိမောက္ခမည်၏။ (၄၀)

ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အလုံး စုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို လွန်မြောက်၍ "ဝိညာဉ်သည် အဆုံးမရှိ" ဟု ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ဤသည်လျှင် ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိ ဝိမောက္ခမည်၏။ (၄၁)

အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အလုံး စုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို လွန်မြောက်၍ "တစ်စုံတစ်ခုသည် မရှိ" ဟု အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ဤသည်လျှင် အာကိဉ္စညာယတန သမာပတ္တိဝိမောက္ခ မည်၏။ (၄၂)

နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်း သည် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို လွန်မြောက်၍ နေဝသညာနာ-သညာယတနဈာန်ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ဤသည်လျှင် နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိ ဝိမောက္ခ မည်၏။ (၄၃)

သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို လွန်မြောက်၍ သညာဖြင့် ခံစားအပ်သော ချုပ်ခြင်းကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ဤသည်လျှင် သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိ ဝိမောက္ခ မည်၏။ (၄၄)

သမယဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သောဈာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန် သော အရူပသမာပတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် သမယဝိမောက္ခတည်း။ (၄၅)

အသမယဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် အသမယဝိမောက္ခတည်း။ (၄၆)

သာမယိကဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သောဈာန်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါး ကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် သာမယိကဝိမောက္ခတည်း။ (၄၇)

အသာမယိကဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယာမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် အသာမယိကဝိမောက္ခတည်း။ (၄၈)

ကုပ္ပဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော ဈာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် ကုပ္ပဝိမောက္ခတည်း။ (၄၉)

အကုပ္ပဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် အကုပ္ပဝိမောက္ခ တည်း။ (၅၀)

လောကိယဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သောဈာန်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် လောကိယဝိမောက္ခတည်း။ (၅၁)

လောကုတ္တရာဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် လောကုတ္တရာဝိမောက္ခတည်း။ (၅၂)

သာသဝဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သောဈာန်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် သာသဝဝိမောက္ခတည်း။ (၅၃)

အနာသဝဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် အနာသဝဝိမောက္ခတည်း။ (၅၄)

သာမိသဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ရူပဈာန်နှင့်စပ်သော ဝိမောက္ခသည် သာမိသဝိမောက္ခတည်း။ (၅၅)

နိရာမိသဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ အရူပဈာန်နှင့်စပ်သော ဝိမောက္ခသည် နိရာမိသဝိမောက္ခ တည်း။ (၅၆)

နိရာမိသာနိရာမိသတရဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် နိရာမိသာနိရာမိသတရဝိမောက္ခတည်း။ (၅၇)

ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော ဈာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ (၅၈)

ပဏိဟိတပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ပဌမဈာန်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပါက်သည် လည်းကောင်း ပဏိဟိတပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမောက္ခတည်း။ (၅၉)

သညုတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော ဈာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် သညုတ္တဝိမောက္ခတည်း။ (၆၀)

ဝိသညုတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် ဝိသညုတ္တဝိမောက္ခတည်း။ (၆၁)

ဧကတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော အရိယမဂ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည် လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် ဧကတ္တဝိမောက္ခ တည်း။ (၆၂)

နာနတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ လေးပါးကုန်သော ဈာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လေးပါးကုန်သော အရူပသမာပတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဤသည်လျှင် နာနတ္တဝိမောက္ခတည်း။ (၆၃)

၂၁၄။ သညာဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ တစ်ခုသောသညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

သိယာဟူသည်၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ရာသနည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သောသညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခမည်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ချမ်းသာအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့်ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

ငြီးငွေ့ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်နှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် တပ်မက်ဖွယ်အားဖြင့်ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် စွဲယူခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှလွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် နိမိတ္တအားဖြင့်ဖြစ်သော သညာမှလွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

တောင့်တမှုကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှလွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ခုသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ခုသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ရုပ်၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသော ဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။ ရုပ်၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်း အားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ခုသောသညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသောသညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ခုသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့်ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ

မည်၏။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော သညာမှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် သညာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ခုသောသညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသောသညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ် ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ခုသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဤသည်လျှင် သညာ ဝိမောက္ခတည်း။ (၆၄)

၂၁၅။ ဉာဏဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ တစ်ခုသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ခုသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

သိယာဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ရာသနည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် ချမ်းသာအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့်တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှလွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် ရာဂအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့် တွေဝေသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် စွဲယူခြင်းအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် နိမိတ္တအားဖြင့် တွေဝေသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှလွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

တောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း အားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံး သွင်းခြင်းအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သညာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ခုသော သညာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ရုပ်၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် တွေဝေ သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။

ရုပ်၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံး သွင်းခြင်းအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။

အိုခြင်း သေခြင်း၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် တွေဝေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော မသိခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဏဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော ဉာဏဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသောဉာဏဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဤသည်လျှင် ဉာဏဝိမောက္ခတည်း။ (၆၅)

၂၁၆။ သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ် အားဖြင့် တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

သိယာဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ရာသနည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့်ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန် ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် ချမ်းသာအားဖြင့်ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ် သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိ သိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

တပ်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် တပ်မက် သောအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်း 'သမုဒယ'အားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ် သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

တစ်ဖန်စွန့်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် စွဲယူသောအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် နိမိတ္တအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင် ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာ ဝိမောက္ခ မည်၏။

တောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ရုပ်၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။

ရုပ်၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်း ဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ် တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို တစ်ပါးသော သီတိသိယာ ဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။

အိုခြင်း သေခြင်း၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းဟူသော လွန်မြတ်သော သီတိဘာဝဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း၊ ထက်ဝန်းကျင်ပူပန်ခြင်း၊ အလွန်ပူပန်ခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် သီတိသိယာဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော သီတိသိယာ ဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော သီတိသိယာဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဤကား သီတိသိယာဝိမောက္ခတည်း။ (၆၆)

၂၁၇။ ဈာနဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ ဈာန်သည် ရ တတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ကာမစ္ဆန္ဒကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ရှုဆဲဖြစ်၍ လွတ်တတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။

လောင်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ လွတ်တတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။ တရားတို့သည် ရှုတတ်ကုန်၏၊ ဤသို့သော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း ကိလေသာတို့ကို လောင်စေတတ်၏၊ ဤသို့သော အနက် အားဖြင့်လည်းကောင်း ရှုတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူလောင်စေတတ်သော တရားတို့ကို လည်းကောင်း သိတတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။

အဗျာပါဒသည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ဗျာပါဒကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ရှုဆဲဖြစ်၍ လွတ်တတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။ လောင်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ လွတ်တတ် သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။ တရားတို့သည် ရှုတတ်ကုန်၏။ ဤသို့သော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း ကိလေသာတို့ကို လောင်စေတတ်၏၊ ဤသို့သော အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း ရှုတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူလောင်စေတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း သိတတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။

အာလောကသညာသည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ထိနမိဒ္ဓကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ပ။ အဝိက္ခေပသည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို လောင်စေတတ်သော ကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ယုံမှားခြင်းကို လောင်စေတတ် သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ဉာဏ်သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ အဝိဇ္ဇာကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။

မမွေ့လျော်ခြင်းကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ပဌမဈာန်သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ နီဝရဏတရားတို့ကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။

ရှုဆဲဖြစ်၍ လွတ်တတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။ လောင်စေသည်ဖြစ်၍ လွတ်တတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခ မည်၏။ တရားတို့သည် ရှုတတ်ကုန်၏၊ ဤသို့သော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်စေတတ်၏၊ ဤသို့သော အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း ရှုတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပူလောင်စေတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း သိတတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခမည်၏။ ဤကား ဈာနဝိမောက္ခတည်း။ (၆၇)

၂၁၈။ အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

သိယာ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ရာသနည်း။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့်ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် ချမ်းသာသောအားဖြင့်ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါ စိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ တပ်မက်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော

ဉာဏ်သည် တပ်မက်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခ မည်၏။

ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသော ဉာဏ်သည် စွဲယူသောအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခ မည်၏။

အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် နိမိတ်အားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ် သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ တောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခ မည်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခ မည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသောဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ရုပ်၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ် သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။ပ။

ရုပ်၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ မျက်စိ၌။ပ။ အိုခြင်း သေခြင်း၌ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် မြဲသောအားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခ မည်၏။ပ။

အိုခြင်း သေခြင်း၌ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း အားဖြင့် ဖြစ်သော စွဲလမ်းခြင်းမှ လွတ်တတ်သောကြောင့် အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခမည်၏။

ဤသို့ တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။ ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ နိစ္စသညာစသော ဆယ်ပါးသော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိမုစ္စနပရိယာယ်အားဖြင့် တစ်ပါးသော အနုပါဒါစိတ္တဿ ဝိမောက္ခသည် ဖြစ်ရာ၏။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အဘယ်မျှလောက်သော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အဘယ်မျှလောက်သော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အဘယ်မျှလောက်သော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည်။ပ။ တပ်မက်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည်။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်။ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်။ အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်။ အပ္ပဏိဟိတကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည်။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အဘယ်မျှလောက်သော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။ တပ်မက်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှလွတ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် လေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှလွတ်၏။ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် လေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။ အနိမိတ္တကို အဖန် ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။ အပ္ပဏိဟိတကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့ မှ လွတ်၏။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤသုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် ဤတစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤသုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် ဤတစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။

တပ်မက်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ တပ်မက်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် ဤတစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်လေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤလေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်လေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤလေးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤသုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

အပ္ပဏိဟိတကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်သနည်း။ ကာမုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ အပ္ပဏိဟိတကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် ဤတစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်၏။

ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အဘယ်သုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်သနည်း။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်မှ လွတ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် ဤသုံးပါးသော ဥပါဒါန်တို့မှ လွတ်၏။

မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှုသော ဉာဏ်၊ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ အနိမိတ္တကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်၊ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်လေးပါးတို့သည် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူသော ဥပါဒါန်သုံးပါးတို့မှ လွတ်ကုန်၏။

ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ တပ်မက်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန် ကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ အပ္ပဏိဟိတကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်လေးပါးတို့သည် ကာမုပါဒါန် ဟူသော တစ်ပါးသော ဥပါဒါန်မှ လွတ်ကုန်၏။

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်၊ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ် ဟူသော ဤဉာဏ်နှစ်ပါးတို့သည် ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန်၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဟူသော ဥပါဒါန်လေးမျိုးတို့မှ လွတ်ကုန်၏။ ဤကား အနုပါဒါစိတ္တဿဝိမောက္ခတည်း။ (၆၈)

ဝိမောက္ခကထာ ပဌမအခန်း ပြီး၏။

၂၁၉။ သုံးပါးသော ဤဝိမောက္ခမုခတို့သည် ဓာတ်သုံးပါးဟူသော လောကမှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို ဖြစ်ခြင်းဟူသော အစပိုင်းခြား, ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံးအားဖြင့် ရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လောကမှ ထွက်မြောက်၏။ အနိမိတ္တဟူသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ စိတ်၏ ပြေးဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း လောကမှ ထွက်မြောက်၏။

အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့၌ စိတ်ထိတ်လန့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် အပ္ပဏိဟိတဟူသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ စိတ်၏ ပြေးဝင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း လောကမှ ထွက်မြောက်၏။

အလုံးစုံသော တရားတို့ကို အနတ္တအားဖြင့် ရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် သုညတဟူသော နိဗ္ဗာနဓာတ်သို့ စိတ်၏ ပြေးဝင်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း လောကမှ ထွက်မြောက်၏။

ဤသုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ဓာတ်သုံးပါးဟူသော လောကမှ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင် ကုန်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ခန်းတတ်သောအားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင် ကုန်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးရှိသောအားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန် ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သော အားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' စိတ် အဖြစ်များ၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' စိတ် အဖြစ်များ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ် အဖြစ်များ၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဣန္ဒြေကို ရသနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဣန္ဒြေကို ရသနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဣန္ဒြေကို ရသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေကို ရ၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သမာဓိန္ဒြေကို ရ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညိန္ဒြေကို ရ၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ'များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ် သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ် သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ် သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်အားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။ ကောင်းစွာကျင့်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကို ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်းမရှိ။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်အားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။

ကောင်းစွာကျင့်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကို ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း မရှိ။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်အားဖြင့် ဘာဝနာမည်၏။

ကောင်းစွာကျင့်၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကို ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဣန္ဒြေကို ပွါးများခြင်း မရှိ။

၂၂၀။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိသောကာလ၌ အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ အဘယ်ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓမည်သနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိသောကာလ၌ အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ အဘယ်ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓမည်သနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိသောကာလ၌ အဘယ်ဣန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ အဘယ်ဣန္ဒြေတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ပဋိဝေဓမည်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသောကာလ၌ ပညိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ ဣန္ဒြေလေးပါး တို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စ

ရှိကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာ မည်၏။ သိမြင်တတ်သောသဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ၍လည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းအေးခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသောကာလ၌ ပညိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာ မည်၏။ သိမြင်တတ်သော သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ ၍လည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသောကာလ၌ ပညိန္ဒြေသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်၏။

တူသောကိစ္စသဘောကြောင့် ဘာဝနာ မည်၏။ သိမြင်တတ်သောသဘောကြောင့် ပဋိဝေဓမည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ၍လည်း ထိုးထွင်း၍သိ၏။

၂၂၁။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် လွန်ကဲသနည်း။ အဘယ်ဣန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် လွန်ကဲသနည်း။ အဘယ်ဣန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်သနည် း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဣန္ဒြေသည် လွန်ကဲသနည်း။ အဘယ်ဣန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ်၏။

(သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌) ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ (လေးပါးသောဖိုလ်ခဏတို့၌လည်း) လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တမည်၏။ (ဈာန်ဖဿကို) တွေ့ထိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် (နိဗ္ဗာန်ကို) မျက်မှောက်ပြု၏။ ထို့ကြောင့် ကာယသက္ခိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ မည်၏။

ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ မည်၏။ ဈာန်ဖဿကို ရှေးဦးစွာ တွေ့ထိ၏။ နောက်မှ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သောကြောင့် ကာယသက္ခိ မည်၏။

"သဒ္ဓါရတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏။ သဒ္ဓါရတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ချမ်းသာ၏"ဟု သိအပ်၏၊ မြင်အပ်၏၊ ထင်ရှားစေအပ်၏၊ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ မည်၏။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်တတ်သော သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဈာန်ဖဿကို တွေ့ထိပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သော ကာယသက္ခိ ပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပညိန္ဒြေဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

သိယာဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်း ကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်း အားဖြင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်း ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်း ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဖြစ် ကုန်၏။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက် တို့သည် ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိယာယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်

တို့သည်။ပ။ သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြား၊ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြား၊ ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။

သိယာဟူရာ၌ အဘယ်သို့လျှင် ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တ ဖြစ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိ ဖြစ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ ဖြစ်၏။

အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဤပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့သည် ဝတ္ထု၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယာယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာယ သက္ခိပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြား၊ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြား၊ ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါနုသာရီဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုသဒ္ဓါသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများ၏။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓါနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုသဒ္ဓါသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သဒ္ဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ပ။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ အနာဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ အနာဂါမိ ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုသဒ္ဓါသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ပ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုသမာဓိသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများ၏။ အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သမာဓိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အနာဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု အပ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ကို ရ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုသမာဓိသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မာနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုပညာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ပ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများ၏။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် ဓမ္မာနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုပညာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ပ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ မည်ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပညိန္ဒြေသည် လွန်ကဲ၏။ ပညိန္ဒြေ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အနာဂါမိမဂ်ကို ရ၏။ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် ထိုပညာသို့

အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဣန္ဒြေလေးပါးတို့ကို ပွါးများအပ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးများအပ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးတို့သည် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ် မည်ကုန်၏။

၂၂။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စျာန်ကို ရှေးက ပွါးများပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများဆဲ လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးက ရပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဆဲလည်း ဖြစ် ကုန်၏။

ရလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍သိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍သိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုးထွင်း၍သိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုဆဲလည်း ဖြစ် ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ လေ့လာသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ရောက် ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဲရင့်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မေတ္တာကို။ပ။ အာလောကသညာကို။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို။ တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းကို။ ဉာဏ်ကို။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ ပဌမစျာန်ကို။ ဒုတိယစျာန်ကို။ တတိယစျာန်ကို။ စတုတ္ထစျာန်ကို။ အာကာသနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို။ မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ဆင်းရဲဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ငြီးငွေ့ဖွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ တပ်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ချုပ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ တစ်ဖန်စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ကုန်ခန်းတတ်သော သဘောဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ပျက်တတ်သောသဘောဟု အဖန် ဖန်ရှုခြင်းကို။ ဖောက်ပြန်တတ်၏ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ အနိမိတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ အပ္ပဏိဟိတဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ သုညတဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ လွန်ကဲသောပညာဖြင့် တရားကို အထူးရှုခြင်းကို။ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိသော ဉာဏ်အမြင်ကို။ အပြစ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အဖန်ဖန် ရှုခြင်းကို။ ဝဋ်မှကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းကို။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို။ သကဒါဂါမိမဂ်ကို။ အနာဂါမိမဂ် ကို။ အရဟတ္တမဂ်ကို။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို။ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးတို့ကို။ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့ကို။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို။ မြတ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို။

အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိမောက္ခရှစ်ပါးတို့ကို ပွါးများပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း

ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သီးခြားရလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

မျက်မှောက်ပြုလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

တွေ့ထိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ လေ့လာသည့် အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဲရင့်သောအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသ္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ကျင့်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျင့်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ကျင့်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

မျက်မှောက်ပြုလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တွေ့ထိဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

တွေ့ထိလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ လေ့လာသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရဲရင့်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်ဆဲလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ရောက်လတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိကုန်၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်စွန့်ကုန်၏။

နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုကုန်၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးများကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။

လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဖြစ်၏။ လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပဟာနပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ နိရောဓသစ္စာကို သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝနာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။

ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဖြစ်၏။ ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပဟာနပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ နိရောဓသစ္စာကို သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝနာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ တရားအားလုံးတို့ကို အထူးသိခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။ သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။ အကုသိုလ်အားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။ မဂ်လေးပါးတို့ကို ပွါးများခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။

ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ဖြစ်၏။ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

ဒုတိယအခန်း ပြီး၏။

၂၂၃။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့လျှင် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ကုန်ဆုံးသောအားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဘေးအားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆိတ်သုဉ်းသောအားဖြင့် သင်္ခါရတို့သည် ထင်ကုန်၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်စိတ် အဖြစ်များသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' စိတ် အဖြစ်များ၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' စိတ် အဖြစ်များ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ် အဖြစ်များ၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဝိမောက္ခကို ရသနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ'များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ် ဝိမောက္ခကို ရသနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဝိမောက္ခကို ရသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခကို ရ၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ'များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခကို ရ၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခကို ရ၏။

၂၂၄။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပညာ များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ် သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သူသည် ပွါးများသနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။

ကောင်းစွာကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိမောက္ခ ပွါးများခြင်း မရှိ။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် ဘာဝနာ မည်၏။ ကောင်းစွာ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိမောက္ခ ပွါးများခြင်း မရှိ။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သုညတဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် ဘာဝနာ မည်၏။ ကောင်းစွာ ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွါးများ၏။ အမှားကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဝိမောက္ခ ပွါးများခြင်း မရှိ။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ် ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက် ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။

ထိုးထွင်း၍သိသောအခါ၌ အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်သနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိသော အခါ၌ အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စ ရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည့်သနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်သနည်း။ ဘာဝနာ၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍သိသောအခါ၌ အဘယ်ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ အဘယ်မျှသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သနည်း။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်သနည်း။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဖြစ်ကုန်သနည်း။ တူသောကိစ္စရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်သနည်း။ အဘယ် သဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်သနည်း။

၂၂၅။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ဆုံးဖြတ်ခြင်း 'အဓိမောက္ခ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍သိသောအခါ၌လည်း အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ် ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိ ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်သဘော ကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ မြင်တတ်သောသဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည် ဖြစ်၍လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ၍လည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ငြိမ်းချမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ' များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက် ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍သိသော အခါ၌လည်း အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ မြင်တတ်သောသဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည် ဖြစ်၍လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ၍လည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော အသိဉာဏ်များသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သုညတ ဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ ဘာဝနာ၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုဘာဝနာသို့ အစဉ်လိုက် ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိသောအခါ၌လည်း သုညတဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌နှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် ထိုပဋိဝေဓသို့ အစဉ် လိုက်ကုန်၏။ သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ တူသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ တူသောကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ မြင်တတ်သောသဘောကြောင့် ပဋိဝေဓ မည်၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိသည်ဖြစ်၍ လည်း ပွါးများ၏။ ပွါးများ၍လည်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

၂၂၆။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲသနည်း။ အဘယ်ဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တဖြစ်သနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲသနည်း။ အဘယ် ဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခီ ဖြစ်သနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်ဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲ သနည်း။ အဘယ်ဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဖြစ်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲ၏။ အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တဖြစ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲ၏။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ကာယသက္ခိဖြစ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သုညတဝိမောက္ခသည် လွန်ကဲ၏။ သုညတဝိမောက္ခ၏ လွန်ကဲခြင်းကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဖြစ်၏။

ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တမည်၏။ ဈာန်ဖဿကို တွေ့ထိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ ထို့ကြောင့် ကာယသက္ခိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တမည်၏။ ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တမည်၏။ ဈာန်ဖဿကို ရှေးဦးစွာ တွေ့ထိ၏၊ နောက်မှ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သောကြောင့် ကာယသက္ခိမည်၏။

"သင်္ခါရတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ချမ်းသာ၏"ဟု သိအပ်၏။

မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားစေအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ မည်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဈာန်ကို ပွါးများပြီးလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးများဆဲလည်း ဖြစ် ကုန်၏။ ပွါးများလတ္တံ့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မေတ္တာကို။ အာလောကသညာကို။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို။ပ။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိကုန်၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်စွန့်ကုန်၏။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက် ပြုကုန်၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးများကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။

လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြစ်၏။ လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ သမုဒယသစ္စာကို ပဟာနပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ နိရောဓသစ္စာကို သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝနာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြစ်၏။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခိ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။

ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ဖြစ်၏။ ကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ပ။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့် ထိုးထွင်း၍လည်း သိ၏။

ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြစ်၏။ ဤကိုးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာယသက္ခီပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ သုညတ ဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။

၂၂၇။ မမြဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ် တရားတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသနည်း၊ မြင်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ကောင်းသောအမြင် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ထိုကောင်း သော အမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို မမြဲသောအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သနည်း။ အဘယ်အရာ၌ (နိစ္စလော၊ အနိစ္စလောဟူသော) ယုံမှား သက်ာကို ပယ်ခွါအပ်သနည်း။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်တရားတို့ကိုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ သနည်း။ မြင်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ကောင်းသောအမြင် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ထိုကောင်း သောအမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို ဆင်းရဲသောအားဖြင့် ကောင်းစွာမြင်သနည်း။ အဘယ်အရာ၌ (သုခလော၊ ဒုက္ခလောဟူသော) ယုံမှားသက်ာကို ပယ်ခွါအပ်သနည်း။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်တရားတို့ကိုဟုတ် တိုင်း မှန်စွာ သိသနည်း။ မြင်သနည်း။ အဘယ်သို့လျှင် ကောင်းသောအမြင် ဖြစ်သနည်း။ အဘယ် သို့လျှင် ထိုကောင်းသောအမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် တရားအားလုံးတို့ကို အနှစ်မရှိအလိုသို့ မလိုက် သောအားဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်သနည်း။ အဘယ်အရာ၌ (အတ္တလော၊ အနတ္တလောဟူသော) ယုံမှား သက်ာကို ပယ်ခွါအပ်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရနိမိတ်ကိုဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသောအမြင်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ထိုကောင်းသော အမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သင်္ခါရ အားလုံးတို့ကို မမြဲသောအားဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်ကုန်၏။ ဤအရာ၌ (နိစ္စလော၊ အနိစ္စလော ဟူသော) ယုံမှား သက်ာကို ပယ်ခွါအပ်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်ကိုဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသောအမြင်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ထိုကောင်း သောအမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို ဆင်းရဲသောအားဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်ကုန်၏။

ဤအရာ၌ (သုခလော၊ ဒုက္ခလောဟူသော) ယုံမှားသက်ာကို ပယ်ခွါအပ်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရနိမိတ်ကိုလည်း ကောင်း၊ မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်ကိုလည်းကောင်းဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ မြင်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသော အမြင်ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ထိုကောင်းသောအမြင်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့် တရားအားလုံး တို့ကို အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်ကုန်၏။ ဤအရာ၌ (အတ္တလော၊ အနတ္တလော ဟူသော) ယုံမှား သက်ာကို ပယ်ခွါအပ်၏။

အကြင်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသောဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ အကြင် ကောင်းသော အမြင်သည် လည်းကောင်း၊ အကြင်ယုံမှားသက်ာကို ဖျောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသော အနက်လည်း ရှိကုန်သလော။ ထူးသောသဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသောအနက် ရှိကုန်၍၊ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။ ဤကား အမေးတည်း။

အကြောင်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိသော ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ အကြောင် ကောင်းသော အမြင်သည်လည်းကောင်း၊ အကြောင်ယုံမှားသက်ာကို ဖျောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် တူသော အနက် ရှိကုန်၏။ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူး၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သည် ဘေးအားဖြင့် ထင်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သည် ဘေးအားဖြင့် ထင်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သည် ဘေးအားဖြင့် ထင်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်သည် ဘေးအားဖြင့် ထင်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်သည် ဘေးအားဖြင့် ထင်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်သည် လည်းကောင်း၊ မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်သည်လည်းကောင်း ဘေးအားဖြင့် ထင်၏။

ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ဖြစ်သော အကြောင်ပညာသည် လည်းကောင်း၊ အပြစ်ဟုရှုရာ၌ဖြစ်သော အကြောင် ဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြောင်ငြီးငွေ့ခြင်းသည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသော အနက်လည်း ရှိကုန်သလော။ ထူးသောသဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသောအနက် ရှိကုန်၍၊ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။ ဤကား အမေးတည်း။

ဘေးအားဖြင့် ထင်ရာ၌ဖြစ်သော အကြောင်ပညာသည်လည်းကောင်း၊ အပြစ်ဟု ရှု ရာ၌ဖြစ်သော အကြောင်ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ အကြောင်ငြီးငွေ့ခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် တူသော အနက် ရှိကုန်၏။ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူး၏။

အကြောင် အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကြောင် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသောအနက်လည်း ရှိကုန်သလော။ ထူးသော သဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသော အနက်ရှိကုန်၍ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။ ဤကား အမေးတည်း။

အကြောင် အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကြောင် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် တူသောအနက်ရှိကုန်၏။

သဒ္ဒါသာလျှင် ထူး၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ဖြစ်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်ကို (မမြဲဟု) အနိစ္စလက္ခဏာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သိ၍ (ဆင်ခြင်၍) ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်ကို သိ၍ (ဆင်ခြင်၍) ဉာဏ်ဖြစ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ မပြတ်ဖြစ်နေသော ဝိပါက် ရုပ် နာမ်အလျဉ်ကိုလည်းကောင်း သိ၍ (ဆင်ခြင်၍) ဉာဏ်ဖြစ်၏။

အကြောင် မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြောင် ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြောင် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသော အနက်လည်း ရှိကုန် သလော။ ထူးသောသဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသောအနက်ရှိကုန်၍ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။

အကြင် မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြင် ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း၊ အကြင် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် တူသော အနက် ရှိကုန်၏။ သဒ္ဒါ သာလျှင် ထူး၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်တရားမှ စိတ်သည် ထသနည်း။ အဘယ် အရာ၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်သနည်း။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်တရားမှ စိတ်သည် ထသနည်း။ အဘယ်အရာ၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အဘယ်တရားမှ စိတ်သည် ထသနည်း။ အဘယ်အရာ၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်မှ စိတ်သည် ထ၏။ သင်္ခါရနိမိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနိမိတ္တဟူသော နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံး သွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား ပဝတ္တမှ စိတ်သည် ထ၏။ အပ္ပဝတ္တ၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သင်္ခါရနိမိတ်မှလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တမှလည်းကာင်း စိတ် သည် ထ၏။ အနိမိတ္တ, အပ္ပဝတ္တ, နိရောဓဖြစ်သော နိဗ္ဗာနဓာတ်၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။

အပဉ္စ ထခြင်းကင်းရာ၌ဖြစ်သော အကြင် ဂေါတြဘူပညာသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် ဂေါတြဘူ တရားတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသောအနက်လည်း ရှိကုန်သလော။ ထူးသောသဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသောအနက် ရှိကုန်၍၊ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။ ဤကား အမေးတည်း။

အပဉ္စ ထခြင်းကင်းရာ၌ ဖြစ်သော အကြင် ဂေါတြဘူပညာသည် လည်းကောင်း၊ အကြင် ဂေါတြဘူ တရားတို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤတရားတို့သည် တူသောအနက် ရှိကုန်၏။ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူး၏။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်သနည်း။ ဆင်းရဲသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်သနည်း။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက် သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အဘယ်ဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်၏။ ဆင်းရဲသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်၏။

နှစ်ပါးစုံသော အဖို့မှ ထခြင်းကင်းရာ၌ဖြစ်သော အကြင်မဂ်ပညာသည်လည်းကောင်း၊ အကြင်မဂ် ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် ထူးသောအနက်လည်း ရှိကုန်သလော။ ထူးသော သဒ္ဒါလည်း ရှိကုန်သလော။ သို့မဟုတ် တူသောအနက် ရှိကုန်၍၊ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူးသလော။ ဤကား အမေးတည်း။

နှစ်ပါးစုံသောအဖို့မှ ထခြင်းကင်းရာ၌ဖြစ်သော အကြင်မဂ်ပညာသည် လည်းကောင်း၊ အကြင် မဂ်ဉာဏ်သည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤတရားတို့သည် တူသောအနက် ရှိကုန်၏။ သဒ္ဒါသာလျှင် ထူး၏။

၂၂၈။ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တူသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။

လေးပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တူသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်လေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန် သနည်း။ အကြီးအကဲ သဘောအားဖြင့်၊ တည်ရာ သဘောအားဖြင့်၊ (ဝိပဿနာဝီထိမှ) ထုတ်ဆောင်သော သဘောအားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ကြောင်း သဘောအားဖြင့် အထူးထူးသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် အကြီးအကဲသဘောအားဖြင့် သုံးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲဖြစ်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်အား သုညတဝိမောက္ခသည် အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ ဤသို့ အကြီးအကဲသဘောအားဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် တည်ရာသဘောအားဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်သည် အလွန်အကဲဖြစ်၍ တည်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်သည် အလွန်အကဲဖြစ်၍ တည်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့မလိုက်သော အားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်သည် အလွန်အကဲဖြစ်၍ တည်၏။ ဤသို့ တည်ရာသဘောအားဖြင့် သုံးပါသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် (ဝိပဿနာဝီထိမှ) ထုတ်ဆောင်သောအားဖြင့် သုံးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဝိပဿနာဝီတိမှ ထုတ်ဆောင်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဝိပဿနာဝီထိမှ ထုတ်ဆောင်၏။ အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ဝိပဿနာဝီထိမှ ထုတ်ဆောင်၏။ ဤသို့ ဝိပဿနာဝီထိမှ ထုတ်ဆောင်သော သဘောအားဖြင့် သုံးပါသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ထွက်မြောက်ကြောင်း သဘောအားဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူး သော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ မမြဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ကပ်ရောက်၏။ ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ကပ်ရောက်၏။ အနှစ် မရှိ အလိုသို့မလိုက်သောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ကပ်ရောက်၏။ ဤသို့ ထွက်မြောက်ကြောင်း သဘောအားဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤလေးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် အထူးထူးသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်ခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တူသောခဏ၌ ဖြစ်ကုန် သနည်း။ တစ်ပေါင်းတည်း စုပေါင်းသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရခြင်းသဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်တည်းဟူသော တွေ့ထိခြင်းဖြင့် တွေ့ထိသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း ဤ ခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အဘယ်သို့လျှင် တစ်ပေါင်းတည်း စုပေါင်းသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ် တည်းဟူသော တွေ့ထိခြင်းဖြင့် တွေ့ထိသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သနည်း။

မမြဲသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် နိစ္စနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ မည်၏။

အကြင်နိမိတ်မှ လွတ်၏။ ထိုနိမိတ်၌ မတောင့်တသောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမည်၏။

အကြင်နိမိတ်၌ မတောင့်တ။ ထိုနိမိတ်ဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခမည်၏။ အကြင် နိမိတ်ဖြင့် ဆိတ်သုဉ်း၏။ ထိုနိမိတ်ဖြင့် နိမိတ်မရှိသောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခမည်၏။ ဤသို့ တစ်ပေါင်းတည်း စုပေါင်းသောသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ရခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ် တည်းဟူသော တွေ့ထိခြင်းဖြင့် တွေ့ထိသော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း သုံးပါးသောဝိမောက္ခတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဆင်းရဲသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခမည်၏။ အကြင်ဒုက္ခ၌ မတောင့်တ။ ထိုဒုက္ခဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခ မည်၏။ အကြင်ဒုက္ခနိမိတ်ဖြင့် ဆိတ်သုဉ်း၏။ ထိုဒုက္ခနိမိတ်ဖြင့် နိမိတ်မရှိသောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ မည်၏။ အကြင် ဒုက္ခနိမိတ်ဖြင့် နိမိတ်မရှိ။ ထိုဒုက္ခနိမိတ်၌ မတောင့်တသောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ မည်၏။ ဤသို့ တစ်ပေါင်းတည်း စုပေါင်းသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ် တည်းဟူသော တွေ့ထိခြင်းဖြင့် တွေ့ထိ သော သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

အနှစ်မရှိ အလိုသို့ မလိုက်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခ မည်၏။ အကြင်အဘိနိဝေသနိမိတ်မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ထို အဘိနိဝေသ နိမိတ်ဖြင့် နိမိတ်မရှိသောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခမည်၏။ အကြင်အဘိနိဝေသနိမိတ်ဖြင့် နိမိတ်မရှိ။ ထို အဘိနိဝေသနိမိတ်၌ မတောင့်တသောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ မည်၏။ အကြင် အဘိနိဝေသနိမိတ်၌ မတောင့်တ။ ထိုအဘိနိဝေသနိမိတ်မှ ဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခ မည်၏။ ဤသို့တစ်ပေါင်းတည်း စုပေါင်းသော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရောက်ခြင်းသဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရခြင်းသဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မျက် မှောက်ပြုခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ် တည်းဟူသော တွေ့ထိခြင်းဖြင့် တွေ့ထိသော သဘော အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် လည်းကောင်း သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သုံးပါးသော ဝိမောက္ခတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ခဏ၌ ဖြစ်ကုန်၏။

၂၂၉။ ဝိမောက္ခသည် ရှိ၏။ မုခသည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခမုခသည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခအား အလျော်သည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခဖြင့် ဝင်္မကင်းခြင်းသည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခကို ပွါးများခြင်းသည် ရှိ၏။ ဝိမောက္ခ တစ်ဖန် ငြိမ်းခြင်းသည် ရှိ၏။

ဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ သုညတဝိမောက္ခ၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတို့တည်း။ အဘယ်သည် သုညတဝိမောက္ခနည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုခအားဖြင့် မှား့သောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ်သည် နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် တပ်စွန်းခြင်းအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတ ဝိမောက္ခတည်း။ နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်းသမုဒယအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် စွဲယူခြင်းအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိမိတ်အားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်းအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ သုညတာနုပဿနာဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းအားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။

ရုပ်၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ရုပ်၌ သုညတအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ဇရာမရဏ၌ သုညတအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် သုညတဝိမောက္ခတည်း။ ဤကား သုညတဝိမောက္ခတည်း။

အနိမိတ္တဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိစ္စနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုခနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် အတ္တနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ်သည်နှစ်သက်ခြင်း 'နန္ဒီ'နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် တပ်စွန်းခြင်း 'ရာဂ'နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်း 'သမုဒယ'နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် စွဲယူခြင်း 'အာဒါန' နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း 'ပဏိဓိ'နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ သုညတာနုပဿနာဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း 'အဘိနိဝေသ' နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။

ရုပ်၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် နိစ္စနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ရုပ်၌ အနိမိတ္တဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခတည်း။ ရုပ်၌ အပ္ပဏိဟိတဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း 'ပဏိဓိ' နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ရုပ်၌ သုညတဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံး သွင်းခြင်း 'အဘိနိဝေသ' နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဝေဒနာ၌

။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် နိစ္စနိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိမိတ္တဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဇရာမရဏ၌ အပ္ပဏိဟိတဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း 'ပဏိဓိ'နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဇရာမရဏ၌ သုညတဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း 'အဘိနိဝေသ' နိမိတ်မှ လွတ်သောကြောင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။ ဤကား အနိမိတ္တဝိမောက္ခတည်း။

အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခသည် အဘယ်နည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုခအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် အတ္တအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ် သည် နှစ်သက်ခြင်း 'နန္ဒိ' အားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ဝိရာဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် တပ်စွန်းခြင်း 'ရာဂ'အားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ နိရောဓာနုပဿနာဉာဏ်သည် ဖြစ်ကြောင်း 'သမုဒယ'အားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခတည်း။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဉာဏ်သည် စွဲယူခြင်းအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ အနိမိတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် နိမိတ်အားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခတည်း။ သုညတာနုပဿနာဉာဏ်သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်း အားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။

ရုပ်၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ရုပ်၌ အပ္ပဏိဟိတဟု အဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ရုပ်၌ သုညတဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ် သည် မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ဝေဒနာ ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် နိစ္စအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အပ္ပဏိဟိတ ဟု အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် တောင့်တခြင်းအားလုံးတို့မှ လွတ်သော ကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခတည်း။ ဇရာမရဏ၌ သုညတဟု အဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် တောင့်တခြင်းမှ လွတ်သောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ဤကား အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခတည်း။ ဝိမောက္ခသည် ဤသည်ပင်တည်း။ (၁)

၂၃၀။ အဘယ်သည် အကြောင်း 'မုခ'နည်း။ ထိုမဂ္ဂဝိမောက္ခ၌ဖြစ်သော အကြင် (ရာဂစသော) အပြစ်ကင်းသော ကောင်းသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဤဆိုအပ်ပြီးသော တရား သဘောသည် အကြောင်း 'မုခ'တည်း။ (၂)

အဘယ်သည် ဝိမောက္ခမုခနည်း။ ထိုဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ချုပ်ရာဖြစ်သော အကြင်နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏။ ဤနိဗ္ဗာန်သည် ဝိမောက္ခမုခတည်း။ လွတ်မြောက်ရာလည်းဟုတ် မြတ်သည် လည်းဟုတ်သော တရားသည် ဝိမောက္ခမုခမည်၏၊ ဤကား ဝိမောက္ခမုခတည်း။ (၃)

အဘယ်သည် ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်း။ အကုသိုလ်မူလသုံးပါးတို့သည် ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တို့တည်း။ ဒုစရိုက်သုံးပါးတို့သည် ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့တည်း။ အကုသိုလ်တရား အားလုံးတို့သည်လည်း ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့တည်း။ ဤကား ဝိမောက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ (၄)

အဘယ်သည် ဝိမောက္ခအား လျော်သနည်း။ ကုသိုလ်မူလသုံးပါးတို့သည် ဝိမောက္ခအား လျော်ကုန်၏။ သုစရိုက်သုံးပါးတို့သည် ဝိမောက္ခအား လျော်ကုန်၏။ ကုသိုလ်တရား အားလုံး တို့သည်လည်း ဝိမောက္ခအား လျော်ကုန်၏။ ဤကား ဝိမောက္ခအား လျော်သောတရားတည်း။ (၅)

ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋသည် အဘယ်နည်း။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋ၊ သစ္စဝိဝဋ္ဋ တို့တည်း။ မှတ်သားသည်ဖြစ်၍ ဝဋ်မှကင်းသောကြောင့် သညာဝိဝဋ္ဋတည်း။ စေ့ဆော်လျက် ဝဋ်မှ ကင်းသောကြောင့် စေတောဝိဝဋ္ဋတည်း။ အထူးသိလျက် ဝဋ်မှကင်းသောကြောင့် စိတ္တဝိဝဋ္ဋတည်း။ ဉာဏ်ကို ပြုလျက် ဝဋ်မှကင်းသောကြောင့် ဉာဏဝိဝဋ္ဋတည်း။ စွန့်လျက် ဝဋ်မှကင်းသောကြောင့် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋတည်း။ အမှန်သဘောအားဖြင့် ဝဋ်မှကင်းသောကြောင့် သစ္စဝိဝဋ္ဋတည်း။

သညာဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ စေတောဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်၏။ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ ဖြစ်၏။ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတောဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋဖြစ်သော တရား၌ သစ္စဝိဝဋ္ဋဖြစ်၏။ သစ္စဝိဝဋ္ဋဖြစ်သောတရား၌ သညာဝိဝဋ္ဋ၊ စေတော ဝိဝဋ္ဋ၊ စိတ္တဝိဝဋ္ဋ၊ ဉာဏဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋသည် ဖြစ်၏။ ဤဆိုအပ်ပြီးသော တရားအပေါင်းသည် ဝိမောက္ခဝိဝဋ္ဋတည်း။ (၆)

ဝိမောက္ခကို ပွါးခြင်းသည် အဘယ်နည်း။ ပဌမဈာန်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန် များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ ဒုတိယဈာန်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ တတိယဈာန်ကို အစမှ မှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ စတုတ္ထဈာန်ကို အစမှ မှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ပ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ သကဒါဂါမိမဂ်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ အနာဂါမိမဂ်ကို အစမှ မှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ အရဟတ္တမဂ်ကို အစမှမှီဝဲခြင်း၊ ပွါးများခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုခြင်းတည်း။ ဤကား ဝိမောက္ခကို ပွါးများခြင်းတည်း။ (၇)

ဝိမောက္ခ၏ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းသည် အဘယ်နည်း။ ပဌမဈာန်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကျိုးသည်လည်းကောင်း (ဝိမောက္ခ၏တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းတည်း)။ ဒုတိယဈာန်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကျိုးသည်လည်းကောင်း (ဝိမောက္ခ၏တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းတည်း)။ တတိယဈာန်ကို။ပ။ စတုတ္ထဈာန်ကို။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ကို။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ကို။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ကို ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကျိုးသည်လည်းကောင်း (ဝိမောက္ခ၏ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းတည်း)။ သောတာပတ္တိမဂ်၏ သောတာပတ္တိဖိုလ်သည်၊ သကဒါဂါမိမဂ်၏ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်သည်၊ အနာဂါမိမဂ်၏ အနာဂါမိဖိုလ်သည်၊ အရဟတ္တမဂ်၏ အရဟတ္တဖိုလ်သည် (ဝိမောက္ခ၏ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းတည်း)။ ဤကား ဝိမောက္ခ၏ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းတည်း။ (၈)

ဝိမောက္ခကထာ ပြီး၏။

သုံးခုမြောက်အခန်း ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းသင်္ဂြိုဟ်မဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၆ - ဂတိကထာ

၂၃၁။ သုဂတိဘဝ ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်မျှသော ဟိတ်တို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့အား ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်မျှသော ဟိတ်တို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား အဘယ်မျှသော ဟိတ်တို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား အဘယ်မျှသော ဟိတ်တို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း ဖြစ်သနည်း။

သုဂတိဘဝ ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရ နတ်တို့အား ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။

၂၃၂။ သုဂတိဘဝ ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ နိကန္တိ[၁]ခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကတဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်ရုပ်အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိညာဉ်သည်၊ ဝိညာဉ်အကြောင်းကြောင့်လည်း နာမ်ရုပ်သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။[၂] အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဇီဝိတသင်္ခါရ[၃] သုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည် လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ခန္ဓာငါးပါး၊ မဟာဘုတ်လေးပါး၊ ဇီဝိတသင်္ခါရသုံးပါး၊ နာမ်၊ ရုပ်ဟူသော ဤတရားတစ်ဆယ့်လေးပါတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဝေဒနာစသော ခန္ဓာသုံးပါးဟူသော နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟူသော ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ် ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ (နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဟိတ်သုံးပါ၊ နာမ်၊ ဝိညာဉ်ဟူသော) ဤတရား တစ်ဆယ့်လေးပါး တို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဆိုအပ်ပြီးသော တရားနှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး တို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သုဂတိဘဝ ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၁)

ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရ နတ်တို့အား ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ နိကန္တိခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်မူလ အကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ် ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကတ ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်ရုပ် အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိညာဉ်သည်၊ ဝိညာဉ် အကြောင်းကြောင့်လည်း နာမ်ရုပ်သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ မဟာဘုတ်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမည ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဇီဝိတသင်္ခါရ သုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည် လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ခန္ဓာငါးပါး၊ မဟာဘုတ်လေးပါး၊ ဇီဝိတသင်္ခါရသုံးပါး၊ နာမ်၊ ရုပ်ဟူသော ဤ တရားတစ်ဆယ့်လေးပါတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဝေဒနာစသော ခန္ဓာသုံးပါးဟူသော နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသော ဝိညာဉ်သည် လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ (နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၊

ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဟိတ် သုံးပါး၊ နာမ်၊ ဝိညာဉ် ဟူသော) ဤတရား တစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဆိုအပ်ပြီးသော တရားနှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး တို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့အား ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဟိတ် ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၂)

ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား အဘယ်ဟိတ် ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါး တို့သည်။ပ။ ရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား ဤဟိတ် ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၃)

အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား အဘယ်ဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ နိကန္တိခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကတဟိတ်သုံးပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိညာဉ်သည်၊ ဝိညာဉ်အကြောင်း ကြောင့်လည်း နာမ်သည် (ဖြစ်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး တို့သည် သဟဇာတ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ် ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်သုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဝေဒနာစသော ခန္ဓာသုံးပါး ဟူသော နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟူသော ဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ် ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ (နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဟိတ်သုံးပါး၊ နာမ်၊ ဝိညာဉ် ဟူသော) ဤတရားတစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့အား ဤဟိတ်ရှစ်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၄)

၂၃၃။ သုဂတိဘဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်မျှသော ဟိတ်တို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့အား ဉာဏ်နှင့်မယှဉ်သော ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်အဘယ်မျှတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းသည် ဖြစ်သနည်း။

သုဂတိဘဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း ဖြစ်၏။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ် တို့အား ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။

သုဂတိဘဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်ဟိတ်ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်မူလ အကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့ သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ နိကန္တိခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ ဖြစ်သော

စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည် (ဖြစ်ကုန်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကတဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နာမ်ရုပ်အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိညာဉ်သည်၊ ဝိညာဉ်အကြောင်းကြောင့်လည်း နာမ်ရုပ်သည် (ဖြစ်၏ဟု) ဆိုအပ်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ မဟာဘုတ် လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဇီဝိတသင်္ခါရသုံးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည် လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤတရားတစ်ဆယ့်လေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ (ပညိန္ဒြေကြဉ် သဒ္ဓိန္ဒြေစသော) ဣန္ဒြေလေးပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဝေဒနာစသော သုံးပါးသော နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်ဟူသော ဝိညာဉ်သည် လည်းကောင်း သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယ ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ (ပညိန္ဒြေအမောဟဟိတ်မှတစ်ပါး) ဤတရား တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤတရားနှစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး တို့သည် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အညမညပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ နိဿယပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ သုဂတိဘဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဟိတ်ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၁)

ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့အား ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဘယ်ဟိတ် ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ကုသိုလ်ကံ၏ ဇောခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်နှစ်ပါးတို့သည် ထိုခဏ၌ဖြစ်သော စေတနာနှင့် သဟဇာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်မူလအကြောင်းကြောင့်လည်း သင်္ခါရတို့သည်။ပ။ ခတ္တိယမဟာသာလ၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၊ ဂဟပတိမဟာသာလ၊ ကာမာဝစရနတ်တို့အား ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ဤဟိတ်ခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဖြစ်၏။ (၂)

ဂတိကထာ ပြီး၏။

၁။ ဘဝကို တောင့်တခြင်း၊ နိကန္တီတိ နိကာမနာ ပတ္ထနာ။ (အဋ္ဌကထာ)

၂။ သဟဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏ဟူလို၊ နောက် ဤနည်းချည်း။

၃။ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ နာမ်ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အာယု, တေဇောဓာတ်ဟူသော ဥသ္မာ, ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသော ဝိညာဏ ဤသုံးပါးကို ဇီဝိတသင်္ခါရခေါ်သည်။ (အဋ္ဌကထာ)

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၇ - ကမ္မကထာ

၂၃၄။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် မဖြစ်ခဲ့ သေး။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကံအကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။ (အတိတ် ကံ=၆)

ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကံအကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။ (ပစ္စုပ္ပန် ကံ+၄=၁၀)

ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကံအကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကံအကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။ (အနာဂတ်ကံ+၂=၁၂)

၂၃၅။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်ခဲ့သေး။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကုသိုလ် ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်ခဲ့သေး။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုး သည် မဖြစ်လတ္တံ့။

အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ။ ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ် လတ္တံ့။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ အကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ အကုသိုလ်ကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

အပြစ်ရှိသော ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ အပြစ်မရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ မည်းညစ်သော ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ဖြူစင်သောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ချမ်းသာခြင်း တိုးပွါးစေတတ်သောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ဆင်းရဲခြင်း တိုးပွါးစေတတ်သောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ချမ်းသာသော အကျိုးရှိသော ကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်ခဲ့သေး။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏

အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏ အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲမဟုတ်။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏ အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏ အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံ၏ အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်ဆဲ၊ ဆင်းရဲသောအကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသော ကံ၏အကျိုးသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံသည် ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဆင်းရဲသော အကျိုးရှိသောကံ၏ အကျိုးသည် မဖြစ်လတ္တံ့။

ကမ္မကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၈ - ဝိပလ္လာသကထာ

၂၃၆။ နိဒါန်းကား ရှေးအတိုင်းပင်တည်း။ ရဟန်းတို့-သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ' ဖောက်ပြန်ခြင်းတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ အဘယ်လေးပါးတို့နည်းဟူမူ-ရဟန်းတို့ အနိစ္စ၌ "နိစ္စ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ' ဖောက်ပြန်ခြင်း (ဖြစ်၏)။ ရဟန်းတို့ ဒုက္ခ၌ "သုခ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ'ဖောက်ပြန်ခြင်း (ဖြစ်၏)။ ရဟန်းတို့ အနတ္တ၌ "အတ္တ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူဖောက်ပြန်ခြင်း (ဖြစ်၏)။ ရဟန်းတို့ အသုဘ၌ "သုဘ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူဖောက်ပြန်ခြင်း (ဖြစ်၏)။ ရဟန်းတို့ ဤလေးပါးတို့သည် သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူဖောက်ပြန်ခြင်းတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ သညာမဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်မဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူမဖောက်ပြန်ခြင်းတို့သည် ဤလေးပါးတို့တည်း။ အဘယ်လေးပါးတို့နည်းဟူမူ- ရဟန်းတို့ အနိစ္စ၌ "အနိစ္စ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာမဖောက်ပြန်၊ စိတ်မဖောက်ပြန်၊ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ' မဖောက်ပြန်။ ရဟန်းတို့ ဒုက္ခ၌ "ဒုက္ခ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာမဖောက်ပြန်၊ စိတ်မဖောက်ပြန်၊ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ'မဖောက်ပြန်။ ရဟန်းတို့ အနတ္တ၌ "အနတ္တ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာမဖောက်ပြန်၊ စိတ်မဖောက်ပြန်၊ အယူ'ဒိဋ္ဌိ'မဖောက်ပြန်။ ရဟန်းတို့ အသုဘ၌ "အသုဘ"ဟု (နှလုံးသွင်းမှု) သညာမဖောက်ပြန်၊ စိတ်မဖောက်ပြန်၊ အယူမဖောက်ပြန်။ ရဟန်းတို့ ဤလေးပါးတို့သည် သညာမဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်မဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူ မဖောက်ပြန်ခြင်းတို့တည်း။

(အကြောင်းသတ္တဝါတို့သည်) အနိစ္စ၌ "နိစ္စ"ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၌လည်း 'သုခ'ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။

အနတ္တ၌လည်း 'အတ္တ'ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။ အသုဘ၌ လည်း 'သုဘ'ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့်လည်း ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်၏။ ပျံ့လွင့် သော စိတ်ရှိကုန်၏။ သညာကင်းကုန်၏။

ထိုသတ္တဝါတို့သည် မာရ်နတ်၏ ယောဂ၌ယှဉ်ကုန်၏။ ယောဂဘေးကုန်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ မရောက်ကုန်။ သတ္တဝါတို့သည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ သေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်လျက် သံသရာကို ကျင်လည်ကြရကုန်၏။

အကြောင်းအခါ၌မူ အလင်းရောင်ကို ပြုတတ်ကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဩကာသလောက၌ ဖြစ်ပွင့်တော်မူကုန်၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့သည် ဒုက္ခငြိမ်းရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဤတရားကို ပြတော်မူကုန်၏။

ထိုပညာရှိသတ္တဝါတို့သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့၏ (တရားစကားးကို) နာကြားရ ကုန်၍ ဖောက်ပြန်ခြင်း ဝိပလ္လာသမရှိသော မိမိစိတ်ကို တစ်ဖန်ရကုန်၏။ အနိစ္စကို အနိစ္စအားဖြင့် မြင်ကုန်၏။ ဒုက္ခကို ဒုက္ခအားဖြင့် မြင်ကုန်၏။

အနတ္တ၌ အနတ္တဟု၊ အသုဘကို အသုဘအားဖြင့် မြင်ကုန်၏။ ယူအပ်သော ကောင်းသောအမြင် 'ဒိဋ္ဌိ' ရှိကုန်လျက် အလုံးစုံသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကျော်လွန် ကုန်၏။

ဤဖောက်ပြန်ခြင်း လေးပါးတို့ကို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပယ်အပ်ကုန်သလော။ မပယ်အပ်ကုန်သလော။ အချို့တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အချို့တို့ကို မပယ်အပ်ကုန်။ အနိစ္စ၌ 'နိစ္စ'ဟု (ယူသော) သညာ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူဖောက်ပြန်ခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ (မောဟကို မပယ်ရသေးသောကြောင့်) ဒုက္ခ၌ 'သုခ'ဟု (ယူသော) သညာသည် ဖြစ်၏။ စိတ်သည် ဖြစ်၏။ အယူဖောက်ပြန်ခြင်းကို ပယ်အပ်၏။

အနတ္တ၌ 'အတ္တ'ဟု (ယူသော) သညာဖောက်ပြန်ခြင်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အယူဖောက်ပြန်ခြင်းတို့ကို ပယ်အပ်၏။ အသုဘ၌ 'သုဘ'ဟု (ယူသော) သညာသည် ဖြစ်၏။ စိတ်သည် ဖြစ်၏။ အယူ 'ဒိဋ္ဌိ' ဖောက်ပြန်ခြင်းကို ပယ်အပ်၏။ ဝတ္ထုနှစ်မျိုးတို့၌ ဖောက်ပြန်ခြင်း ခြောက်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုနှစ်မျိုးတို့၌ ဖောက်ပြန်ခြင်းနှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်း လေးပါးတို့ကို မပယ်အပ်ကုန်။ ဝတ္ထုလေးမျိုးတို့၌ ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဖောက်ပြန်ခြင်း လေးပါးတို့ ကို မပယ်အပ်ကုန်။

ဝိပလ္လာသကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၉ - မဂ္ဂကထာ

၂၇၇။ မဂ်ဟူသည် အဘယ်အနက်သဘောကြောင့် မဂ်မည်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်းမည်၏။ တကွဖြစ်ကုန်သောတရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သမ္မယုတ်စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပက ဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပက ဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ (စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း) တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ရှေးရှုတင်ပေးခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ (သမ္မယုတ်) စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်းမည်၏။

စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ (စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း) တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာဝါစာသည် မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ် လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ် လည်း မည်၏။ (သမ္မယုတ်) စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကိုရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ (စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း) တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ကောင်းစွာဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် မိစ္ဆာကမ္မန္တကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊

သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ (သမ္မယုတ်) စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ (စိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း) တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ဖြူစင်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာအာဇီဝသည် မိစ္ဆာအာဇီဝကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ပ။ ချီးမြှောက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာဝါယာမသည် မိစ္ဆာဝါယာမကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ပ။ ထင်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသတိသည် မိစ္ဆာသတိကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသမာဓိသည် မိစ္ဆာသမာဓိကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သမ္မယုတ်စိတ်၏ မိမိကိစ္စ၌ တည်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏။

သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သမ္မယုတ်စိတ်၏ မိမိကိစ္စ၌ တည်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသမာဓိသည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယကို ပယ်ခြင်းငှါ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

တကွ ဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်းမည်၏။

ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏အစကို စင်ကြယ် စေခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏၊ သမ္ပယုတ်စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်ခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏။ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပက ဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယကို ပယ်ခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ တကွဖြစ်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်းမည်၏။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစကို စင်ကြယ်စေခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သမ္ပယုတ်စိတ်၏ (မိမိကိစ္စ၌) တည်ခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ စိတ်၏ ဖြူစင်ခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အထူးကို ရခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၌ မဂ်လည်း မည်၏၊ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေခြင်း၌ မဂ်လည်းမည်၏ သမ္မာပကဟိတ်လည်း မည်၏။

မြင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ရှေးရှုတင်ပေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ သိမ်းဆည်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာဝါစာတည်း။ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ ဖြူစင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာအာဇီဝတည်း။ အားထုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာဝါယာမတည်း။ ထင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာသတိတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကား သမ္မာသမာဓိတည်း။ ထင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ စိစစ် 'စူးစမ်း'ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ အားထုတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကား ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ငြိမ်းချမ်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကား ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကား ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။

မယုံကြည်ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော အကြောင်းကား သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော အကြောင်းကား ဝီရိယဗိုလ်၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော အကြောင်းကား သတိဗိုလ်၊ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော အကြောင်းကား သမာဓိဗိုလ်၊ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော အကြောင်းကား ပညာဗိုလ်။ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကြောင်းကား သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ အားထုတ်ခြင်း အကြောင်းကား ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ထင်ခြင်းအကြောင်းကား သတိန္ဒြေ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း အကြောင်းကား သမာဓိန္ဒြေ၊ မြင်ခြင်းအကြောင်းကား ပညိန္ဒြေတည်း။

အစိုးရခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဣန္ဒြေတို့သည် မဂ်၊ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗိုလ်တို့သည် မဂ်၊ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်တို့သည် မဂ်၊ သမ္မာပကဟိတ် အနက်သဘောကြောင့် မဂ္ဂင်တို့သည် မဂ်၊ ထင်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် မဂ်၊ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် မဂ်၊ ပြည့်စုံ 'ပြီးမြောက်'ခြင်း

အနက် သဘောကြောင့် ဣန္ဒြိယပါဒ်တို့သည် မင်္ဂ၊ဟုတ်မှန်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သစ္စာတို့သည် မင်္ဂ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သမထသည် မင်္ဂ၊ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဝိပဿနာသည် မင်္ဂ၊ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် သမထ, ဝိပဿနာသည် မင်္ဂ၊ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ယုဂနဒ္ဓ (အစုံတွဲ ယှက်သည့် သမထ ဝိပဿနာ တရား) တို့သည် မင်္ဂ၊ စောင့်စည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် မင်္ဂ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် မင်္ဂ၊ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် မင်္ဂ၊ လွတ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဝိမောက္ခသည် မင်္ဂ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဝိဇ္ဇာသည် မင်္ဂ၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဝိမုတ္တိသည် မင်္ဂ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ခယဉာဏ်သည် မင်္ဂ၊ ဆန္ဒသည် အရင်းမူလအနက် သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ မနသိကာရသည် (ကောင်းစွာ) ဖြစ်ကြောင်းအနက် သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ ဖဿသည် ပေါင်းခြင်းအနက်သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်း အနက် သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ သမာဓိသည် အမှူးအနက်သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ သတိသည် အကြီး အကဲအနက် သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ ပညာသည် ထို့ထက်လွန်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရ အနက်သဘောကြောင့် မင်္ဂ၊ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်သော နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်း အနက်သဘော ကြောင့် မင်္ဂမည်၏။

မဂ္ဂကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၁ - မဟာဝဂ် ===

၁၀ - မဏ္ဍပေယျကထာ

၂၃၈။ ရဟန်းတို့ မြတ်သောအကျင့်တည်းဟူသော သောက်ဖွယ်အကြည်သည် ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် မျက်မှောက်ဖြစ်တော်မူ၏။ အကြည်သည် မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်ဖြစ်တော်မူစဉ် ဒေသနာဟူသော အကြည်၊ ခံယူသူ ဟူသော အကြည်၊ မြတ်သောအကျင့် တည်းဟူသော အကြည်ဟု သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ဒေသနာ ဟူသော အကြည်သည် အဘယ်နည်း။ အရိယသစ္စာ လေးပါးတို့ကို ပြောကြားခြင်း၊ ဟောပြခြင်း၊ သိစေခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ ထင်ပေါ်အောင် ပြုခြင်းတည်း။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို။ပ။ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးတို့ကို။ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့ကို။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို။ သမ္ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပြောကြားခြင်း၊ ဟောပြခြင်း၊ သိစေခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်း၊ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ ထင်ပေါ်အောင် ပြုခြင်းတည်း။ ဤကား ဒေသနာ အကြည်တည်း။ (၁)

ခံယူသူဟူသော အကြည်သည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ ဥပါသကာယောကျ်ား၊ ဥပါသိကာမိန်းမ၊ နတ်၊ လူ၊ ထိုမှတစ်ပါး အမှတ်မရှိ သိတတ်သူတို့တည်း။ ဤကား ခံယူ သူ အကြည်တည်း။ (၂)

မြတ်သော အကျင့်တည်းဟူသော အကြည်သည် အဘယ်နည်း။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ပင်တည်း။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကား အဘယ်နည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတည်း။ ဤကား မြတ်သော အကျင့်တည်းဟူသော အကြည်တည်း။ (၃)

၂၃၉။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း အကြည်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေတည်း။ မယုံကြည်မှုသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မယုံကြည်မှု ဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ အားထုတ်ခြင်း အကြည်သည် ဝီရိယိန္ဒြေတည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ပျင်းရိခြင်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အားထုတ်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ ထင်ခြင်း အကြည်သည် သတိန္ဒြေတည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မေ့လျော့ခြင်းတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်း ကို စွန့်၍ သတိန္ဒြေ၏ ထင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိန္ဒြေတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သမာဓိန္ဒြေ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ် အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ မြင်ခြင်းအကြည်သည် ပညိန္ဒြေတည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ပညိန္ဒြေ၏ မြင်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။

သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် သဒ္ဓါဗိုလ်တည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်းသည် နောက် ကျခြင်းတည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်း ဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သဒ္ဓါဗိုလ်၏ သဒ္ဓါမရှိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေ နိုင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယဗိုလ်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ပျင်းရိခြင်းတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ဝီရိယဗိုလ်၏ ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်

စေနိုင်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ'မည်၏။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် သတိဗိုလ်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မေ့လျော့ခြင်း တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကိုစွန့်၍ သတိဗိုလ်၏ မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။

ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိဗိုလ်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သမာဓိဗိုလ်၏ ဥဒ္ဓစ္စ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ် စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် ပညာဗိုလ်တည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ပညာဗိုလ်၏ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ'မည်၏။

ထင်ခြင်းအကြည်သည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မေ့လျော့ခြင်းတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ထင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သော ကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ စိစစ် 'စူးစမ်း'ခြင်း အကြည်သည် ဓမ္မဝိစယ သမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ စိစစ် 'စူးစမ်း'ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ် အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ အားထုတ်ခြင်း အကြည်သည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ပျင်းရိခြင်း တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ အားထုတ်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။

ပျံ့နှံ့ခြင်းအကြည်သည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပူလောင်ခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ပူလောင်ခြင်း ဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ပီတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းအကြည်ကို သောက်သော ကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ ငြိမ်းခြင်းအကြည်သည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ရုန့်ရင်းခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ရုန့်ရင်းခြင်း တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ငြိမ်းခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စ သည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်ကို သောက် သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ'မည်၏။

ဆင်ခြင်ခြင်း အကြည်သည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မဆင်ခြင်ခြင်းသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မဆင်ခြင်ခြင်း တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ဆင်ခြင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ် အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။

မြင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကိုစွန့်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ မြင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ ရှေးရှုတင်ပေးခြင်း အကြည်သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသည် နောက်ကျ ခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ ရှေးရှု တင်ပေးခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ သိမ်းဆည်းခြင်း အကြည် သည် သမ္မာဝါစာတည်း။ မိစ္ဆာဝါစာသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာဝါစာ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်း ကိုစွန့်၍ သမ္မာဝါစာ၏ သိမ်းဆည်းခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဏ္ဍပေယျ' မည်၏။ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြောင်းအကြည်သည် သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ မိစ္ဆာကမ္မန္တသည် နောက်ကျခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ တည်းဟူသော နောက်ကျခြင်းကို စွန့်၍ သမ္မာကမ္မန္တ၏ ကောင်းစွာဖြစ်ကြောင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည်

'မဂ္ဂပေယျ' မည်၏။ ဖြူစင်ခြင်း အကြည်သည် သမ္မာအာဇီဝတည်း။ မိစ္ဆာအာဇီဝသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာအာဇီဝတည်းဟူသော နောက်ကျုခြင်းကို စွန့်၍ သမ္မာအာဇီဝ၏ ဖြူစင်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဂ္ဂပေယျ'မည်၏။

အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဝါယာမတည်း။ မိစ္ဆာဝါယာမသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာဝါယာမ တည်းဟူသော နောက်ကျုခြင်းကို စွန့်၍ သမ္မာဝါယာမ၏ အားထုတ်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဂ္ဂပေယျ'မည်၏။ ထင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာသတိတည်း။ မိစ္ဆာသတိသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာသတိတည်းဟူသော နောက်ကျုခြင်းကိုစွန့်၍ သမ္မာသတိ၏ ထင်ခြင်း အကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဂ္ဂပေယျ'မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အကြည်သည် သမ္မာသမာဓိတည်း။ မိစ္ဆာသမာဓိသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ မိစ္ဆာသမာဓိ တည်းဟူသော နောက်ကျုခြင်း ကို စွန့်၍ သမ္မာသမာဓိ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်ကို သောက်သောကြောင့် သောက်ဖွယ်အကြည် 'မဂ္ဂပေယျ'မည်၏။

၂၄၀။ အကြည်သည် ရှိ၏။ သောက်ဖွယ်သည် ရှိ၏။ ကြည်လင်ခြင်းမှ ကင်းသော နောက်ကျုခြင်းသည် ရှိ၏။ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကြည်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေတည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်းသည် ကြည်လင်ခြင်းမှ ကင်းသော နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသဒ္ဓိန္ဒြေ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယိန္ဒြေတည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုဝီရိယိန္ဒြေ၌ ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ထင်ခြင်းအကြည်သည် သတိန္ဒြေတည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသတိန္ဒြေ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိန္ဒြေတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမာဓိန္ဒြေ၌ ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ မြင်ခြင်း အကြည်သည် ပညိန္ဒြေတည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုပညိန္ဒြေ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရား အရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။

သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် သဒ္ဓါဗိုလ်တည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသဒ္ဓါဗိုလ်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယဗိုလ်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုဝီရိယဗိုလ်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် သတိဗိုလ်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသတိဗိုလ်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရား အရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ် စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် သမာဓိဗိုလ်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမာဓိဗိုလ်၌ ရှိသောအနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည်သည် ပညာဗိုလ်တည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုပညာဗိုလ်၌ရှိသော အနက် အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။

ထင်ခြင်းအကြည်သည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ စိစစ်စူးစမ်းခြင်း အကြည်သည် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုဓမ္မ ဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း

အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ပျံ့နှံ့ခြင်းအကြည်သည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပူလောင်ခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထို ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ငြိမ်းချမ်းခြင်းအကြည်သည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ရုန့်ရင်းခြင်း သည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်း အရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အကြည်သည် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင် တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်းအကြည်သည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မဆင်ခြင်ခြင်းသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက် ဖွယ်တည်း။

မြင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ရှေးရှုတင်ပေးခြင်း အကြည်သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာသင်္ကပ္ပ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ သိမ်းဆည်းခြင်း အကြည်သည် သမ္မာဝါစာတည်း။ မိစ္ဆာဝါစာသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာဝါစာ၌ရှိသော အနက် အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ကောင်းစွာဖြစ်ကြောင်း အကြည်သည် သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ မိစ္ဆာကမ္မန္တသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာကမ္မန္တ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ဖြူစင်ခြင်းအကြည် သည် သမ္မာအာဇီဝတည်း။ မိစ္ဆာအာဇီဝသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာအာဇီဝ၌ရှိသော အနက် အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ အားထုတ်ခြင်း အကြည် သည် သမ္မာဝါယာမတည်း။ မိစ္ဆာဝါယာမသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာဝါယာမ၌ရှိသော အနက် အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ ထင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာသတိတည်း။ မိစ္ဆာသတိသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာသတိ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာ သမာဓိတည်း။ မိစ္ဆာသမာဓိသည် နောက်ကျုခြင်းတည်း။ ထိုသမ္မာသမာဓိ၌ရှိသော အနက်အရသာ၊ တရားအရသာ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအရသာသည် သောက်ဖွယ်တည်း။

မြင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ရှေးရှုတင်ပေးခြင်းအကြည်သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ သိမ်း ဆည်းခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဝါစာတည်း။ ကောင်းစွာဖြစ်ကြောင်းအကြည်သည် သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ ဖြူစင်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာအာဇီဝတည်း။ အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာဝါယာမတည်း။ ထင်ခြင်း အကြည်သည် သမ္မာသတိတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမ္မာသမာဓိတည်း။

ထင်ခြင်းအကြည်သည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ စိစစ်စူးစမ်းခြင်းအကြည်သည် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင် တည်း။ အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း၊ ပျံ့နှံ့ခြင်းအကြည်သည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင် တည်း။ ငြိမ်းအေးခြင်းအကြည်သည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိ သမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်းအကြည်သည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။

သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် သဒ္ဓါဗိုလ်တည်း။ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန် လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယဗိုလ်တည်း။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း အကြည် သည် သတိဗိုလ်တည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိဗိုလ်တည်း။ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအကြည်သည် ပညာဗိုလ်တည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကြည်သည် သဒ္ဓိန္ဒြေတည်း။ အားထုတ်ခြင်းအကြည်သည် ဝီရိယိန္ဒြေတည်း။ ထင်ခြင်း အကြည်သည် သတိန္ဒြေတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းအကြည်သည် သမာဓိန္ဒြေတည်း။ မြင်ခြင်းအကြည် သည် ပညိန္ဒြေတည်း။

အစိုးရခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဣန္ဒြေတို့သည် အကြည်မည်၏။ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းအနက် သဘောကြောင့် ဗိုလ်တို့သည် အကြည်မည်၏။ လွတ်မြောက်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် တို့သည် အကြည်မည်၏။ (သမ္ဘာပက) ဟိတ်အနက်သဘောကြောင့် မဂ်သည် အကြည်မည်၏။ ထင်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် အကြည်မည်၏။ အားထုတ်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် အကြည်မည်၏။ ပြည့်စုံခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည် အကြည် မည်၏။ ဟုတ်မှန်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သစ္စာဉာဏ်တို့သည် အကြည်မည်၏။

မပျံ့လွင့်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် သမထသည် အကြည်မည်၏။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဝိပဿနာသည် အကြည်မည်၏။ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော အနက်သဘောကြောင့် သမထ, ဝိပဿနာတို့သည် အကြည်မည်၏။ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ယုဂနဒ္ဓ 'အစုံတွဲယှက်'သည့် သမထ, ဝိပဿနာတို့သည် အကြည်မည်၏။ စောင့်စည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် အကြည်မည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် အကြည် မည်၏။ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် အကြည်မည်၏။ လွတ်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဝိမောက္ခသည် အကြည်မည်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဝိဇ္ဇာသည် အကြည်မည်၏။

စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဝိမုတ္တိသည် အကြည်မည်၏။ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ခယဉာဏ်သည် အကြည်မည်၏။ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်သည် အကြည်မည်၏။

ဆန္ဒသည် အရင်းမူလ အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။ မနသိကာရသည် ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။ ဖဿသည် ပေါင်းဆုံခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အကြည် မည်၏။ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အကြည် မည်၏။ သမာဓိသည် အဦးပဓာန ဖြစ်သော အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။ သတိသည် အကြီးအမှူး အနက် သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။ ပညာသည် ထို့ထက်လွန်ခြင်း မြတ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။

ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရရှိသော အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။ သေခြင်း မရှိရာသို့ သက်ဝင်သော နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့် အကြည်မည်၏။

မဏ္ဍပေယျကထာ ပြီး၏။

စတုတ္ထအခန်း ပြီး၏။

ရှေးဦးစွာသော မဟာဝဂ် ပြီး၏။

ထိုဝဂ်၏ အကျဉ်းချုပ်ကား-

ဉာဏကထာ၊ ဒိဋ္ဌိကထာ၊ အာနာပါနဿတိကထာ၊ ဣန္ဒြိယကထာ၊ ငါးခုမြောက် ဝိမောက္ခကထာ၊ ဂတိကထာ၊ ကမ္မကထာ၊ ဝိပလ္လာသကထာ၊ မဂ္ဂကထာ၊ မဏ္ဍပေယျကထာဟု ထိုကထာတို့သည် ဆယ်ပါး တို့တည်း။

ဤကား နိကာယ်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထားအပ်သည့် အတူမရှိ ရှေးဦးစွာသော မြတ်သော ဝဂ်တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၁ - ယုဂနဒ္ဓကထာ

၁။ အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အခါတစ်ပါး၌ အသျှင်အာနန္ဒာသည် ကောသမ္ဗီပြည် ဃောသိတာရုံကျောင်း၌ နေ၏။ ထိုအခါ အသျှင်အာနန္ဒာသည် ရဟန်းတို့ကို "ငါ့သျှင်ရဟန်းတို့" ဟုခေါ်၏။ "ငါ့သျှင်"ဟု ထိုရဟန်းတို့သည် အသျှင်အာနန္ဒာအား ပြန်ကြားကြကုန်၏။ အသျှင်အာနန္ဒာသည် ဤစကားကို မိန့်ဆို၏။

ငါ့သျှင်တို့ အမှတ်မရှိသော ရဟန်းယောက်ျားသည်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းမိန်းမသည်လည်းကောင်း ငါ၏ အနီး၌ အလုံးစုံသော မဂ်လေးပါးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤမဂ်လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့်လည်းကောင်း မိမိ၏ အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ခြင်းကို ကြား၏။ အဘယ်လေးပါးတို့နည်းဟူမူ-

ငါ့သျှင်တို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သမထကို ရှေ့သွားပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွါး၏။ သမထကို ရှေ့သွားပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွါးသော ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲအပ်သော၊ ပွါးသော၊ များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် ဝိပဿနာကို ရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါး၏။ ဝိပဿနာကို ရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါးသော ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲသော၊ ပွါးသော၊ များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းသည် သမထ, ဝိပဿနာကို အစုံတွဲယှက်သည်ကို ပြု၍ ပွါး၏။ သမထ, ဝိပဿနာကို အစုံတွဲယှက်၍ ပွါးသော ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲသော၊ ပွါးသော၊ များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့သျှင်တို့ တစ်ဖန် ထို့ပြင်လည်း ရဟန်းအား တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စသည် ဖောက်ပြန်စွာယူအပ်သော စိတ်သည် ဖြစ်၏။ ငါ့သျှင်တို့ အကြင်အခါ ထို (ဝိပဿနာဝီထိ) သို့ သက်၍ ဖြစ်သော စိတ်သည် ရှိ၏။ ထိုအခါ စိတ်သည် အဇ္ဈတ္တ (အာရုံ) ၌သာလျှင် တည်၏။ ကောင်းစွာ နေ၏။ သမာဓိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ တည်၏။ ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏။ ထိုမဂ်ကို မှီဝဲသော၊ ပွါးသော၊ များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ငါ့သျှင်တို့ အမှတ်မရှိသော ရဟန်းယောက်ျားသည်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းမိန်းမသည်လည်းကောင်း ငါ၏ အနီး၌ အလုံးစုံသော ဤမဂ်လေးပါးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤမဂ်လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့်လည်းကောင်း (မိမိ၏) အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ခြင်းကို ကြား၏ဟု (ဤစကားကို မိန့်ဆို၏)။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၁ - သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၂။ သမထကို ရှေ့သွားပြု၍ အဘယ်သို့လျှင် ဝိပဿနာကို ပွါးသနည်း။ ထွက်မြောက်ခြင်း နေက္ခမ္မ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိသည့်အဖြစ်ဖြင့် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ထို သမာဓိ၌ ဖြစ်သော တရားတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။

ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်း သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ဤသို့ ရှေးဦး သမထ၊ နောက် ဝိပဿနာမည်၏။

ထို့ကြောင့် "သမထ ကို ရှေ့ သွားပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ဟူသည်ကား ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုအာရုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏ လွန်၍မဖြစ်ခြင်းသဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စ ရသသဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။

ထိုသို့ကပ်လျက် ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်ခြင်း သဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ မှီဝဲခြင်းသဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။

မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ မဂ်သည် အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။ မြင်ခြင်းအနက်သဘောရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ မည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ရှေ့ရှုတင်ပေးခြင်း အနက်သဘောရှိသော သမ္မာသင်္ကပ္ပမည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောရှိသော သမ္မာဝါစာမည်သော မဂ်သည်ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကြောင်း အနက်သဘောရှိသော သမ္မာကမ္မန္တမည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဖြူစင်ခြင်း အနက် သဘောရှိသော သမ္မာအာဇီဝမည်သော မဂ်သည်ဖြစ်၏။ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘော ရှိသော သမ္မာဝါယာမ မည်သော မဂ်သည်ဖြစ်၏။ ထင်ခြင်း အနက် သဘောရှိသော သမ္မာသတိမည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောရှိသော သမ္မာသမာဓိမည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။

ထိုရဟန်းသည် ထိုမဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏ဟူရာ၌ မှီဝဲ၏ဟူသည် အဘယ်ကဲ့ သို့ မှီဝဲသနည်း။ ဆင်ခြင်လျက် မှီဝဲ၏။ သိလျက် မှီဝဲ၏။ ရှုမြင်လျက် မှီဝဲ၏။ ပြန်လည်ရှုလျက် မှီဝဲ၏။ စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်လျက် မှီဝဲ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက် မှီဝဲ၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်လျက် မှီဝဲ၏။ သတိကို ထင်စေလျက် မှီဝဲ၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားလျက် မှီဝဲ၏။ ပညာဖြင့် ခွဲခြားသိလျက် မှီဝဲ၏။ သိအပ်သည်ကို ထိုးထွင်း၍ သိလျက် မှီဝဲ၏။ ပိုင်းခြားသိအပ်သည်ကို ပိုင်းခြားသိလျက် မှီဝဲ၏။ ပယ်အပ်သည်ကို ပယ်လျက် မှီဝဲ၏။ ပွါးအပ်သည်ကို ပွါးလျက် မှီဝဲ၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက် ပြုလျက် မှီဝဲ၏။ ဤသို့လျှင် မှီဝဲ၏။

ပွါး၏ဟူသည် အဘယ်သို့ပွါးသနည်း။ ဆင်ခြင်လျက် ပွါး၏။ သိလျက် ပွါး၏။ ရှုမြင်လျက် ပွါး၏။ ပြန်လည်ရှုလျက် ပွါး၏။ စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်လျက် ပွါး၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက် ပွါး၏။ ဝီရိယ ကို အားထုတ်လျက် ပွါး၏။ သတိကို ထင်စေလျက် ပွါး၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားလျက် ပွါး၏။ ပညာ ဖြင့် ခွဲခြားသိလျက် ပွါး၏။ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်ကို ထိုးထွင်းသိလျက် ပွါး၏။ ပိုင်းခြားသိအပ်သည်ကို ပိုင်းခြားသိလျက် ပွါး၏။ ပယ်အပ်သည်ကို ပယ်လျက် ပွါး၏။ ပွါးများအပ်သည်ကို ပွါးများလျက် ပွါး၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ပွါး၏။ ဤသို့လျှင် ပွါး၏။

များစွာပြု၏ဟူသည် အဘယ်သို့ များစွာပြုသနည်း။ ဆင်ခြင်လျက် များစွာပြု၏။ သိလျက် များစွာ ပြု၏။ ရှုမြင်လျက် များစွာပြု၏။ ပြန်လည်ရှုလျက် များစွာပြု၏။ စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်လျက် များစွာ ပြု၏။

သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက် များစွာပြု၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်လျက် များစွာပြု၏။ သတိကို ထင်စေ လျက် များစွာပြု၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားလျက် များစွာပြု၏။ ပညာဖြင့် ခွဲခြားသိလျက် များစွာပြု၏။ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သည်ကို ထိုင်းထွင်းသိလျက် များစွာပြု၏။ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သည်ကို ပိုင်းခြား သိလျက် များစွာပြု၏။ ပယ်အပ်သည်ကို ပယ်လျက် များစွာပြု၏။ ပွါးများအပ်သည်ကို ပွါးများလျက် များစွာ ပြု၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် များစွာပြု၏။ ဤသို့လျှင် များစွာပြု၏။

ထိုမဂ်ကို မှီဝဲသော ပွါးများသော များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏ဟူရာ၌ သံယောဇဉ်တို့ကို အဘယ်သို့ ပယ်အပ် ကုန်သနည်း။ အနုသယတို့သည် အဘယ်သို့ ကင်းကုန်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဤသံယောဇဉ်သုံးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ ဤ အနုသယနှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃ သံယောဇဉ် ဤသံယောဇဉ်နှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယ ဤအနုသယနှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ အနာဂါမိမဂ်သည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂ သံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ် ဤသံယောဇဉ်နှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယ ဤအနုသယနှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည် ရူပရာဂ၊ အရူပ ရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ ဤသံယောဇဉ် ငါးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ ဤအနုသယ သုံးပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ် ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

၃။ မေတ္တာအစွမ်းအားဖြင့်စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်းသည်၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိ မည်၏။ပ။ အာလောကသညာ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်းသည်၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ပ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာရှိသူသည် ဝင်သက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ ရှိသူသည် ထွက်သက်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်းသည်၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိ မည်၏။ ထို သမာဓိ၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောသည် ဝိပဿနာ မည်၏။

ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်း သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ဤသို့ ရှေးဦး သမထ၊ နောက် ဝိပဿနာမည်၏။

ထို့ကြောင့် “သမထ ရှေ့သွားပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွါး၏”ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ဟူသည်ကား ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုအာရုံ၌ ဖြစ်သော တရားတို့၏ လွန်၍မဖြစ်ခြင်းသဘောသည် ဘာဝနာ မည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသသဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ ထိုသို့ ကပ်လျက် ဝီရိယကို ရွက်ဆောင်ခြင်းသဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ မှီဝဲခြင်းသဘောသည် ဘာဝနာ မည်၏။

မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ မဂ်သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ မြင်ခြင်းအနက်သဘောရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ မည်သော မဂ်သည်ဖြစ်၏။ ရှေ့ရှုတင်ပေးခြင်း အနက်သဘော ရှိသော သမ္မာသင်္ကပ္ပမည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောရှိသော သမ္မာသမာဓိ မည်သော မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် မဂ်သည် ဖြစ်၏။

ထိုရဟန်းသည် မဂ်ကို မှီဝဲ၏၊ ပွါး၏၊ များစွာပြု၏။ မှီဝဲ၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မှီဝဲ သနည်း။ ဆင်ခြင်လျက် မှီဝဲ၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် မှီဝဲ၏။ ဤသို မှီဝဲ၏။ ပွါး၏ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဆင်ခြင်လျက် ပွါး၏။ သိလျက် ပွါး၏။ပ။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက် ပြုလျက် ပွါး၏။ ဤသို့ ပွါး၏။ များစွာပြု၏ဟူသည် အဘယ်သို့ များစွာပြုသနည်း။

ဆင်ခြင်လျက် များစွာပြု၏။ သိလျက် များစွာပြု၏။ပ။ မျက်မှောက် ပြုအပ်သည်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် များစွာပြု၏။ ဤသို့ များစွာပြု၏။

ထိုမဂ်ကို မှီဝဲသော၊ ပွါးသော၊ များစွာပြုသော ထိုရဟန်းသည် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။

အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏ဟူရာ၌ သံယောဇဉ်တို့ကို အဘယ်သို့ ပယ်အပ် ကုန်သနည်း။ အနုသယတို့ သည် အဘယ်သို့ ကင်းကုန်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်သည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ ဤသံယောဇဉ်သုံးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ဒိဋ္ဌာနုသယ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနု သယ ဤအနုသယနှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂ သံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ် ဤသံယောဇဉ်နှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနု သယ၊ ပဋိဃာနုသယ ဤအနုသယနှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ အနာဂါမိမဂ်သည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂ သံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ် ဤသံယောဇဉ် နှစ်ပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယ ဤအနုသယ နှစ်ပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ ဤသံယောဇဉ်ငါးပါးတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယ ဤအနုသယသုံးပါးတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယ တို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့ သမထရှေ့သွားပြု၍ ဝိပဿနာကို ပွါး၏။

၄။ ဝိပဿနာရှေ့သွားပြု၍ အဘယ်သို့ သမထကို ပွါးသနည်း။ အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ဒုက္ခအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောသည် ဝိပဿနာ မည်၏။ အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းအနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ထိုဝိပဿနာ၌ ဖြစ်သော တရားတို့၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည့်အဖြစ်ဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ဤသို့ ရှေးဦး ဝိပဿနာ၊ နောက် သမထမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဝိပဿနာ ရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ မှီဝဲခြင်း အနက်သဘောသည် ဘာဝနာ။ပ။ မဂ်သည်ဖြစ်၏ ဟူရာ၌ မဂ်သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤ သို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ရုပ်ကို ဒုက္ခအား ဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုခြင်း အနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ရုပ်ကို အနတ္တအားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ထိုဝိပဿနာ၌ဖြစ်သော တရားတို့၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်အာရုံ ရှိသည့်အဖြစ်ဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ ဤသို့ ရှေးဦး ဝိပဿနာ၊ နောက် သမထမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဝိပဿနာ ရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ မှီဝဲခြင်းအနက်သဘောသည် ဘာဝနာ မည်၏။ပ။ မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်ပါသနည်း။ပ။ ဤသို့လျှင် မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ စက္ခုကို။ပ။ ဇရာမရဏကို အနိစ္စ အားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းအနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ဇရာမရဏကို ဒုက္ခအားဖြင့်။ပ။ အနတ္တ အားဖြင့် အဖန်ဖန်ရှုခြင်းအနက်သဘောသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ထိုဝိပဿနာ၌ ဖြစ်သော တရားတို့၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည့်အဖြစ်ဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမာဓိ မည်၏။ ဤသို့ ရှေးဦး ဝိပဿနာ၊ နောက် သမထမည်၏။ ထို့ကြောင့် "ဝိပဿနာ ရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ မှီဝဲခြင်းအနက် သဘောသည် ဘာဝနာ မည်၏။ပ။ မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့

မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဝိပဿနာရှေ့သွားပြု၍ သမထကို ပွါး၏။

၅။ သမထ+ဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓ'အစုံတွဲယှက်သည်'ကို ပြု၍ အဘယ်သို့ ပွားသနည်း။ အာရုံ အနက်သဘော၊ ကျက်စားရာအနက်သဘော၊ ပယ်ခြင်းအနက်သဘော၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းအနက်သဘော၊ ထခြင်း အနက်သဘော၊ တစ်ဖန်ပြန်မလည်ခြင်း ကင်းခြင်းအနက်သဘော၊ ငြိမ်းခြင်းအနက်သဘော၊ မွန်မြတ်ခြင်း အနက်သဘော၊ လွတ်မြောက်ခြင်းအနက်သဘော၊ အာသဝေါမရှိခြင်းအနက်သဘော၊ လွန်မြောက်ခြင်း အနက်သဘော၊ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းခြင်းအနက်သဘော၊ တောင့်တမှုကင်းခြင်း အနက်သဘော၊ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အနက်သဘော၊ တစ်ခုတည်းသောကိစ္စ ရသရှိခြင်း အနက်သဘော၊ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်း အနက်သဘော၊ အစုံတွဲခြင်းအနက်သဘောဟူသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာအစုံ တွဲယှက်သည်ကို ပြု၍ပွါး၏။

အာရုံအနက်သဘောအားဖြင့်သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲယှက်သည် ကိုပြု၍ အဘယ်သို့ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကိုပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာ သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ အာရုံ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "အာရုံ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံ တွဲယှက်သည်ကို ပြု၍ ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ မှီဝဲခြင်းအနက်သဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ပ။ မဂ် သည် ဖြစ်၏ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယော ဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ် ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့ အာရုံ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲယှက်သည်ကို ပြု၍ ပွါး၏။ (၁)

ကျက်စားရာ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာ သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ ကျက်စားရာ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "ကျက်စားရာ အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၂)

ပယ်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွသော ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကို လည်းကောင်း ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကို လည်းကောင်း ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ပယ်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ တို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။

တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "ပယ်ခြင်းအနက်သဘော အားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၃)

စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကို လည်းကောင်း စွန့်လွှတ်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။

အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း စွန့်လွှတ်သူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက် သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၄)

ထခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထသူအား စိတ်၏ အာရုံ တစ်ခုတည်း ရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ထသူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်း အနက်သဘော အားဖြင့် ဝိပဿနာသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ ထခြင်း အနက်သဘော အားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်းပါကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "ထခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၅)

တစ်ဖန် ပြန်မလည်ခြင်းအနက်, ကင်းခြင်းအနက် သဘောအားဖြင့် သမထ +ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ကင်းသောသူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း ကင်းသော သူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်းအနက်သဘော အားဖြင့် ဝိပဿနာသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ တစ်ဖန် ပြန်မလည်ခြင်း ကင်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "တစ်ဖန် ပြန်မလည်ခြင်း, ကင်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၆)

ငြိမ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် ငြိမ်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက် စားရာအာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် ငြိမ်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ ငြိမ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါး ကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "ငြိမ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၇)

မွန်မြတ်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် မွန်မြတ်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် မွန်မြတ်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့လျှင် မွန်မြတ်ခြင်း အနက် သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "မွန်မြတ်ခြင်း အနက်သဘော အားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၈)

လွတ်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် ကာမာသဝမှ လွတ် မြောက်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း

အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် အဝိဇ္ဇာသဝမှ လွတ်မြောက်၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ ရာဂကို တပ်စွန်းခြင်း ကင်းသော စေတောဝိမုတ္တိ၊ အဝိဇ္ဇာကို တပ်စွန်းခြင်း ကင်းသော ပညာဝိမုတ္တိ သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ တို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကိုလွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "လွတ်မြောက်ခြင်း အနက် သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၉)

အာသဝေါမရှိခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် ကာမာသဝ အားဖြင့် အာသဝေါ မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်း အနက် သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် အဝိဇ္ဇာသဝအားဖြင့် အာသဝေါ မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ အာသဝေါမရှိခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "အာသဝေါမရှိခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁၀)

လွန်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လွန်မြောက်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာအာရုံ ရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့ကို လည်းကောင်း လွန်မြောက်သူအား အဖန်ဖန် ရှုခြင်းအနက် သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့လျှင် လွန်မြောက်ခြင်းအနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသ ရှိကုန်၏။

အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "လွန်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁၁)

သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသောအနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါး သနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် အလုံး စုံသော သင်္ခါရနိမိတ်တို့ဖြင့် နိမိတ်ကင်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့် သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် အလုံးစုံသောသင်္ခါရနိမိတ်တို့ဖြင့် နိမိတ် ကင်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသော အနက် သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "သင်္ခါရ နိမိတ်ကင်းသော အနက် သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် အစုံတွဲ၍ ပွါး၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁၂)

တောင့်တမှုကင်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါး သနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် အလုံးစုံ တောင့်တခြင်းတို့ဖြင့် တောင့်တမှုမရှိ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် အလုံးစုံတောင့်တခြင်းတို့ဖြင့် တောင့်တမှု မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ တောင့်တမှုကင်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် "တောင့်တမှုကင်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံ တွဲ၍ ပွါး၏" ဟု ဆိုအပ်၏။ (၁၃)

ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ အဘယ်သို့ ပွါးသနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သူအား စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း, မပျံ့လွင့်ခြင်း သမာဓိသည် အလုံးစုံ မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်သူအား အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် အလုံးစုံ မှားသော နှလုံးသွင်းခြင်းတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာတို့သည် တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ အစုံတွဲ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ပါးသည် တစ်ပါးကို လွန်၍ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် “ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏” ဟု ဆိုအပ်၏။ ပွါး၏ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ မှီဝဲခြင်း အနက်သဘောသည် ဘာဝနာမည်၏။ပ။ မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ မဂ်သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဆိတ် သုဉ်းခြင်းအနက်သဘောအားဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏။ ဤအခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ခြောက် ပါးတို့ဖြင့် သမထ+ဝိပဿနာ အစုံတွဲ၍ ပွါး၏။ ဤသို့ သမထ+ ဝိပဿနာကို အစုံတွဲ၍ ပွါး၏။ (၁၄)

သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - ဓမ္မုဒ္ဓစ္စဝါရ အကျယ်ပြခြင်း

၆။ အဘယ်သို့လျှင် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စသည် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ဖြစ်သနည်း။ အနိစ္စအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား အလင်းရောင်သည် ဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် (မဂ်ဖိုလ်) တရားတည်းဟု အလင်းရောင်ကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့ကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမည်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူသည် အနိစ္စအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍မသိ။ ဒုက္ခအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ အနတ္တအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ထို့ကြောင့် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူ ဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ အကြင် ဝိပဿနာစိတ်သည် ရှိ၏။ ထိုဝိပဿနာ စိတ်သည် အဇ္ဈတ္တအာရုံ၌သာလျှင် တည်၏။ ကောင်းစွာ နေ၏။ သမာဓိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ တည်၏။ ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏ ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ် ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

အနိစ္စအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်၊ ပီတိ၊ ကိုယ်,စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း ပဿဒ္ဓိသည် ဖြစ်၏။ သုခ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ နိကန္တိသည် ဖြစ်၏။ "နိကန္တိသည် (မဂ်ဖိုလ်) တရားတည်း" ဟု နိကန္တိကို ဆင်ခြင်၏။ ထို (နိကန္တိကို မဂ်ဖိုလ်တရားတည်းဟု ဆင်ခြင်ခြင်း) ကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမည်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူသည် အနိစ္စအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍မသိ။ ဒုက္ခအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ အနတ္တအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ထို့ကြောင့် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူ ဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ အကြင် ဝိပဿနာစိတ်သည် ရှိ၏။ ထိုဝိပဿနာစိတ်သည် အဇ္ဈတ္တ (အာရုံ) ၌သာလျှင် တည်၏။ ကောင်းစွာ နေ၏။ သမာဓိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ တည်၏။ ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ဒုက္ခအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား။ပ။ အနတ္တအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား အလင်းရောင်သည် ဖြစ်၏။ပ။ ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်၊ ပီတိ၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်းပဿဒ္ဓိ၊ သုခ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ နိကန္တိသည် ဖြစ်၏။ "နိကန္တိသည် (မဂ်ဖိုလ်) တရားတည်း"ဟု နိကန္တိကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့ကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမည်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူသည် အနတ္တအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို၊ အနိစ္စအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို၊ ဒုက္ခအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ထို့ကြောင့် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူ ဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ပ။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။

ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား။ပ။ ရုပ်ကို ဒုက္ခအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား။ ရုပ်ကို အနတ္တအားဖြင့် နှလုံးသွင်းသူအား။ ဝေဒနာကို။ပ။ သညာကို။ သင်္ခါရတို့ကို။ ဝိညာဉ်ကို။ စက္ခုကို။ပ။ ဇရာမရဏကို အနိစ္စအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား။ပ။ ဇရာမရဏကို ဒုက္ခအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား။ ဇရာမရဏကို အနတ္တအားဖြင့်နှလုံးသွင်းသူအား အလင်းရောင်သည် ဖြစ်၏။ပ။ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်၊ ပီတိ၊ ကိုယ် စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း ပဿဒ္ဓိ၊ သုခ၊ အဓိမောက္ခ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ၊ နိကန္တိသည်

ဖြစ်၏။ “နိက္ကန္တိသည် (မဂ်ဖိုလ်) တရားတည်း”ဟု နိက္ကန္တိကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့ကြောင့် ပျံ့လွင့်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမည်၏။ ထိုဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူသည် ဇရာမရဏကို အနတ္တအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ဇရာမရဏကို အနိစ္စအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ဇရာမရဏကို ဒုက္ခအားဖြင့် ထင်ခြင်း (သတိ) ကို အမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ မသိ။ ထို့ကြောင့် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ်သော စိတ်ရှိသူ ဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်၏။ အကြင် ဝိပဿနာစိတ်သည် ရှိ၏။ ထိုဝိပဿနာ စိတ်သည် အဇ္ဈတ္တ (အာရုံ) ၌သာ လျှင် တည်၏။ ကောင်းစွာ နေ၏။ သမာဓိဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ တည်၏။ ထိုရဟန်းအား မဂ်သည် ဖြစ်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သို့ မဂ်သည် ဖြစ်သနည်း။ပ။ ဤသို့ မဂ်သည် ဖြစ်၏။ ဤသို့ သံယောဇဉ်တို့ကို ပယ်အပ်ကုန်၏။ အနုသယတို့သည် ကင်းကုန်၏။ ဤသို့ တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူအပ် သော စိတ်သည် ဖြစ်၏။

၇။ အလင်းရောင်၌ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်၌ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ပီတိ၌ လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး တုန်လှုပ်၏။ ကိုယ်စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သော သုခ၌ လည်းကောင်း ယင်း ကိုယ်စိတ် တို့၏ ငြိမ်းခြင်း၊ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော သုခတို့ ကြောင့် စိတ်သည် အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်၏။

အဓိမောက္ခ ဟူသော ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော သဒ္ဓါ၌ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယ၌ လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာနှင့်ယှဉ်သော သတိ၌လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ၌လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ၌ လည်းကောင်း၊ နိကန္တိ၌လည်းကောင်း တုန်လှုပ်၏။

ဤအရာ ဆယ်ပါးတို့ကို ပညာဖြင့် ထုံအပ် ဆည်းပူးအပ်သော သူသည် တရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စသဘောကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ ဖြစ်၏။ တွေဝေခြင်းသို့လည်းမရောက်။

(နုံသောပညာရှိသူသည်) ပျံ့လည်း ပျံ့လွင့်၏။ ညစ်လည်း ညစ်နွမ်း၏။ ဘာဝနာမှ စိတ်သည် ရွေ့လျော၏။ (အလတ်စားပညာရှိသူသည်) ပျံ့လွင့်၏။ မညစ်နွမ်း။ ဘာဝနာမှ ယုတ်လျော့၏။

(ထက်သောပညာရှိသူသည်) ပျံ့လွင့်၏။ မညစ်နွမ်း။ ဘာဝနာမှ မယုတ် လျော့။ (အလွန်ထက်သောပညာရှိသူအား) စိတ်သည် မပျံ့လွင့်။ မညစ်နွမ်း။ ဘာဝနာမှ စိတ်သည် မရွေ့လျော။

(မြတ်သောပညာရှိသူသည်) ဤအကြောင်း လေးပါးတို့ကြောင့် အရာဆယ်ပါး၌ စိတ်၏တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဖောက်ပြန်စွာ ယူခြင်းကို ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ခွဲခြား၍ သိ၏။

ယုဂနဒ္ဓကထာ ပြီး၏။

ပဋ္ဌာနပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - သစ္စကထာ

၈။ နိဒါန်းကား ရှေးအတိုင်းပင်တည်း။

ရဟန်းတို့ ဤလေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားတို့မဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘောတို့ မဟုတ်ကုန်။ လေးပါးတို့သည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့ "ဤကား ဒုက္ခတည်း"ဟူသော ဤစကားသည် အမှန်တည်း။ ဤစကားသည် မမှား။ ဤစကားသည် တစ်ပါးသော သဘောမဟုတ်။ "ဤကား ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းတည်း" ဟူသော ဤစကားသည် အမှန်တည်း။ ဤစကားသည် မမှား။ ဤစကားသည် တစ်ပါးသော သဘောမဟုတ်။ "ဤကား ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်)တည်း"ဟူသော ဤစကားသည် အမှန်တည်း။ ဤစကားသည် အမှားမဟုတ်။ ဤစကားသည် တစ်ပါးသောသဘောမဟုတ်။ "ဤကား ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်) သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်တည်း"ဟူသော ဤစကားသည် အမှန်တို့တည်း။ ဤစကားသည် မမှား။ ဤစကားသည် တစ်ပါးသော သဘောမဟုတ်။ ရဟန်းတို့ ဤလေးပါးတို့သည် အမှန်တည်း။ အမှား မဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။

------

၁ - ပဌမသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

ဒုက္ခသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် အဘယ်သို့ သစ္စာမည်သနည်း။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားမဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ ဒုက္ခ၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘော၊ ပြုပြင်ခြင်းသဘော၊ ပူပန်ခြင်းသဘော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောဟူသော ဒုက္ခ၏ ဤဒုက္ခအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားမဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ ဤသို့လျှင် ဒုက္ခသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

သမုဒယသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် အဘယ်သို့ သစ္စာမည်သနည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားမဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ သမုဒယ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘော၊ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းသဘော၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းသဘော၊ ကြောင့်ကြခြင်း သဘော ဟူသော သမုဒယ၏ ဤသမုဒယအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှား မဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ ဤသို့လျှင် သမုဒယသည် အမှန်သဘော အားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

နိရောဓသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် အဘယ်သို့ သစ္စာမည်သနည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားမဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ နိရောဓ၏ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘော၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘော၊ မပြုပြင်ရခြင်းသဘော၊ မသေခြင်းသဘော ဟူသော နိရောဓ၏ ဤနိရောဓအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှားမဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ ဤသို့လျှင် နိရောဓသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

မဂ္ဂသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် အဘယ်သို့ သစ္စာမည်သနည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှား မဟုတ်ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ မဂ္ဂ၏ ထွက်မြောက်ခြင်း သဘော၊ နိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သောသဘော၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသဘော၊ အကြီး အမှူးသဘော ဟူသော မဂ္ဂ၏ ဤမဂ္ဂအနက်သဘော လေးပါးတို့သည် အမှန်တို့တည်း။ အမှား မဟုတ် ကုန်။ တစ်ပါးသောသဘော မဟုတ်ကုန်။ ဤသို့လျှင် မဂ္ဂသည် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

၉။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်သနည်း။ အမှန်သဘော၊ အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် အနတ္တသဘော၊ သစ္စာသဘော၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောဟူသော အခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်၏။ ဤအခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

အကြင် သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ် သောသဘော သည် ဧကတ္တ မည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်၏။

အဘယ်သို့ အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ရှိကုန် သနည်း။ အခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ပါးသော ထိုး ထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယ သဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာ လေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်းရေတွက်အပ်၏။ ထို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း ၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ရှိကုန်၏။

အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် အနတ္တသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် အဘယ်သို့ တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် အနတ္တသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် အနတ္တသဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယသဘောသည် အနတ္တသဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် အနတ္တ သဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် အနတ္တသဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် အနတ္တသဘော အားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။

ဧကတ္တကို တစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။

အဘယ်သို့ သစ္စာသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန် သနည်း။ အခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် သစ္စာသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် သစ္စာသဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယ သဘောသည် သစ္စာသဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် သစ္စာသဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် သစ္စာသဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာလေးပါတို့ဖြင့် သစ္စာသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသောထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်၏။

ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် အဘယ်သို့ တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာလေးပါးတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့

သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်း ရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောတည်း။ ဤ အခြင်းအရာ လေးပါးတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါး တို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင် သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။

၁၀။ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အနိစ္စသဘောသည် ဒုက္ခ။ ဒုက္ခသဘောသည် အနိစ္စ။ အနိစ္စ, ဒုက္ခသဘောသည် အနတ္တတည်း။ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အမှန်သဘောသည် သစ္စာ မည်၏။ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အမှန်သဘော, သစ္စာသဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။

အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာကိုးပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန်၏။

အမှန်သဘော၊ အနတ္တသဘော၊ သစ္စာသဘော၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘော၊ အဘိညာသဘော၊ ပရိညာ သဘော၊ ပဟာန်သဘော၊ ဘာဝနာသဘော၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘော။ ဤအခြင်းအရာကိုးပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက် အပ်၏။

ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုး ထွင်း၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန်၏။

အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် အဘယ်သို့ တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာကိုးပါးတို့ဖြင့် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ အဘိညာ၏ အဘိညာသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ ပရိညာ၏ ပရိညာ သဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ ပဟာန်၏ ပဟာန်သဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ ဘာဝနာ၏ ဘာဝနာသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သဘောသည် အမှန် သဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာကိုးပါးတို့ဖြင့် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။

အနတ္တသဘော၊ သစ္စာသဘော၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် အဘယ်သို့ တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာကိုးပါးတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောသည် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောတည်း။ သမုဒယ၏ သမုဒယသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောတည်း။ နိရောဓ၏ နိရောဓသဘောသည် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ အဘိညာ၏ အဘိညာသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ ပရိညာ၏ ပရိညာသဘောသည် ထိုးထွင်း၍သိခြင်း သဘောတည်း။ ပဟာန်၏

ပဟာန်သဘောသည် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောတည်း။ ဘာဝနာ၏ ဘာဝနာသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာ ကိုးပါးတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သော သဘောသည် ဧကတ္တ မည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန်၏။

၁၁။ အဘယ်မျှသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ အမှန်သဘော၊ အနတ္တသဘော၊ သစ္စာသဘော၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘော၊ ထူးခြားစွာ သိခြင်းသဘော၊ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းသဘော၊ ဆောင်ခြင်းသဘော၊ မှန်သောသဘော၊ သိအပ်သော သဘော၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သဘော၊ တွေ့ထိခြင်းသဘော၊ အထူးသိခြင်းသဘောဟူသော ဤ အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်းရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင် သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သောသဘောသည် ဧကတ္တ မည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခု သောဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိ ကုန်၏။

အဘယ်သို့ အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန် သနည်း။ အခြင်းအရာတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် အမှန်သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခု သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘော၊ ပြုပြင်ခြင်းသဘော၊ ပူပန်ခြင်းသဘော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ သမုဒယ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘော၊ ဒုက္ခ၏ အကြောင်း ရင်းသဘော၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းသဘော၊ ကြောင့်ကြခြင်းသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ နိရောဓ၏ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘော၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘော၊ မပြုပြင်အပ်ခြင်းသဘော၊ မသေရာ သဘောသည် အမှန် သဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ ထွက်မြောက်ကြောင်းသဘော၊ (သမ္မာပက) ဟိတ်သဘော၊ မြင်ခြင်းသဘော၊ အကြီးအမှူးသဘောသည် အမှန်သဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး တို့ဖြင့် အမှန်သဘော အားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်းဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင် သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေ တွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သောသဘောသည် ဧကတ္တ မည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန်၏။

အဘယ်သို့ အနတ္တသဘောအားဖြင့်။ပ။ သစ္စာသဘော။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘော။ ထူးခြားစွာ သိခြင်းသဘော။ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းသဘော။ ဆောင်ခြင်းသဘော။ မှန်သောသဘော။ သိအပ်သော သဘော။ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘော။ တွေ့ထိခြင်းသဘော။ အထူးသိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ လေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိကုန်သနည်း။ အခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး တို့ဖြင့် အထူးသိခြင်း 'အဘိသမယ' သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း ရှိကုန်၏။ ဒုက္ခ၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘော၊ ပြုပြင်ခြင်းသဘော၊ ပူပန်ခြင်းသဘော၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ သမုဒယ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘော၊ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းသဘော၊ ပေါင်းစပ်ခြင်း သဘော၊ ကြောင့်ကြခြင်းသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောတည်း။ နိရောဓ၏ လွတ်မြောက်ခြင်း သဘော၊ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘော၊ မပြုပြင်ရခြင်းသဘော၊ မသေခြင်းသဘောသည် ထိုးထွင်း၍သိခြင်း သဘောတည်း။ မဂ္ဂ၏ ထွက်မြောက်ကြောင်းသဘော၊ နိရောဓ၏ အကြောင်းဖြစ်သောသဘော၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမြင်ခြင်းသဘော၊ အကြီးအမှူးသဘောသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောတည်း။ ဤအခြင်းအရာ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း

သဘောအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အကြင်သဘောကို တစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်၏။ ထိုတစ်ခုတည်း ရေတွက်အပ်သောသဘော သည် ဧကတ္တမည်၏။ ဧကတ္တကို တစ်ခုသော ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါး တို့သည် တစ်ခုသော ထိုးထွင်း၍သိခြင်းရှိကုန်၏။

၁၂။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည်နှစ်ပါး တို့တည်း။ သင်္ခတလက္ခဏာလည်းကောင်း၊ အသင်္ခတလက္ခဏာလည်းကောင်း။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့ သည် ဤနှစ်ပါးတို့တည်း။

သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် ခြောက်ပါး တို့တည်း။ သင်္ခတသစ္စာ[၁]တို့၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' သည် ထင်ရှား၏။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် ထင်ရှား၏။ တည်ခြင်း 'ဌီ' ၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံသည် ထင်ရှား၏။ အသင်္ခတသစ္စာ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'သည် မထင်ရှား။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် မထင်ရှား။ တည်ခြင်း 'ဌီ'၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံသည် မထင်ရှား။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာ တို့သည် ဤခြောက်ပါးတို့တည်း။

သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် တစ်ဆယ့်နှစ် ပါးတို့တည်း။ ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' သည် ထင်ရှား၏။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် ထင်ရှား၏။ တည်ခြင်း 'ဌီ' ၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံသည် ထင်ရှား၏။ သမုဒယသစ္စာ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' သည် ထင်ရှား၏။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် ထင်ရှား၏။ တည်ခြင်း 'ဌီ'၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံသည် ထင်ရှား၏။ မဂ္ဂသစ္စာ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' သည် ထင်ရှား၏။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် ထင်ရှား၏။ တည်ခြင်း 'ဌီ' ၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံ သည် ထင်ရှား၏။ နိရောဓသစ္စာ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' သည် မထင်ရှား။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' သည် မထင်ရှား။ တည်ခြင်း 'ဌီ' ၏ တစ်မျိုးဖြစ်ပုံသည် မထင်ရှား။ သစ္စာတို့၏ လက္ခဏာတို့သည် ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး တို့တည်း။

သစ္စာလေးပါးတို့တွင် အဘယ်တို့သည် ကုသိုလ်တို့နည်း။ အဘယ်တို့သည် အကုသိုလ်တို့နည်း။ အဘယ်တို့သည် အဗျာကတတို့နည်း။ သမုဒယသစ္စာသည် အကုသိုလ်တည်း။ မဂ္ဂသစ္စာသည် ကုသိုလ် တည်း။ နိရောဓသစ္စာသည် အဗျာကတတည်း။ ဒုက္ခသစ္စာသည် ကုသိုလ်လည်း ဖြစ်ရာ၏။ အကုသိုလ် လည်း ဖြစ်ရာ၏။ အဗျာကတလည်း ဖြစ်ရာ၏။

သစ္စာသုံးပါးတို့ကို သစ္စာတစ်ပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာတစ်ပါးကို သစ္စာသုံးပါးတို့ဖြင့် ရေတွက် အပ်၏။ ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုအစွမ်းအားဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဖြစ်ရာ၏။

ဖြစ်ရာ၏ ဟူသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း။ အကြင်ဒုက္ခသစ္စာသည် အကုသိုလ်တည်း။ သမုဒယ သစ္စာသည် အကုသိုလ်တည်း။ ဤသို့ အကုသိုလ်သဘောအားဖြင့် သစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို သစ္စာတစ်ပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာတစ်ပါးကို သစ္စာနှစ်ပါးတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ အကြင်ဒုက္ခသစ္စာသည် ကုသိုလ်တည်း။ မဂ္ဂသစ္စာသည် ကုသိုလ်တည်း။ ဤသို့ ကုသိုလ်သဘောအားဖြင့် သစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို သစ္စာတစ်ပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာတစ်ပါးကို သစ္စာနှစ်ပါးတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ အကြင်ဒုက္ခ သစ္စာသည် အဗျာကတတည်း။ နိရောဓသစ္စာသည် အဗျာကတတည်း။ ဤသို့ အဗျာကတ သဘော အားဖြင့် သစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို သစ္စာတစ်ပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာတစ်ပါးကို သစ္စာနှစ်ပါး တို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ ဤသို့ သစ္စာသုံးပါးတို့ကို သစ္စာတစ်ပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။

သစ္စာတစ်ပါးကို သစ္စာသုံးပါး တို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။ ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုအစွမ်းအားဖြင့် ပရိယာယ် အားဖြင့် ဖြစ်ရာ၏။

၁။ ဒုက္ခ, သမုဒယ, မဂ္ဂသစ္စာသုံးမျိုးကို သင်္ခတသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာကို အသင်္ခတသစ္စာဟု ဆိုသည် (အဋ္ဌကထာ)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - ဒုတိယသုတ္တန်ပါဠိ

၁၃။ ရဟန်းတို့ ငါသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရသည်မှ ရှေး၌ တရားအားလုံးကို ထိုးထွင်း၍ မသိသေးသည့် ဘုရားအလောင်းမျှသာ ဖြစ်စဉ် ဤသို့သော အကြံသည် ဖြစ်ခဲ့၏။ "အဘယ်သည် ရုပ်၏ သာယာဖွယ်နည်း။ အဘယ်သည် အပြစ်နည်း။ အဘယ်သည် ထွက်မြောက်ခြင်းနည်း။ အဘယ်သည် ဝေဒနာ၏ သာယာဖွယ်နည်း။ အဘယ်သည် အပြစ်နည်း။ အဘယ်သည် ထွက်မြောက်ခြင်းနည်း။ အဘယ်သည် သညာ၏ သာယာဖွယ်နည်း။ အဘယ်သည် အပြစ်နည်း။ အဘယ်သည် ထွက်မြောက်ခြင်း နည်း။ အဘယ်သည် သင်္ခါရတို့၏ သာယာဖွယ်နည်း။ အဘယ်သည် အပြစ်နည်း။ အဘယ်သည် ထွက် မြောက်ခြင်းနည်း။ အဘယ်သည် ဝိညာဉ်၏ သာယာဖွယ်နည်း။ အဘယ်သည် အပြစ်နည်း။ အဘယ် သည် ထွက်မြောက်ခြင်းနည်း" ဟု (ဤအကြံသည် ဖြစ်ခဲ့၏)။ ရဟန်းတို့ ထိုငါ့အား ဤသို့သော အကြံ သည် ဖြစ်ခဲ့ပြန်၏။ ရုပ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော သုခသောမနဿသည် ရုပ်၏ သာယာဖွယ်တည်း။ အကြင်ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း။ ထိုရုပ်သည် ဒုက္ခတည်း။ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းသဘော ရှိ၏။ ဤကား ရုပ်၏ အပြစ်တည်း။ ရုပ်၌ အကြင်ဆန္ဒရာဂကို ဖျောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤကား ရုပ်၏ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်း။ ဝေဒနာကို အကြောင်းပြု၍။ပ။ သညာကို အကြောင်းပြု၍။ သင်္ခါရတို့ကို အကြောင်းပြု၍။ ဝိညာဉ်ကို အကြောင်းပြု၍ အကြင် သုခသောမနဿသည် ဖြစ်၏။ ဤ သုခသောမနဿသည် ဝိညာဉ်၏ သာယာဖွယ်တည်း။ အကြင်ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စတည်း။ ထိုဝိညာဉ် သည် ဒုက္ခတည်း။ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းသဘောရှိ၏။ ဤကား ဝိညာဉ်၏ အပြစ်တည်း။ ဝိညာဉ်၌ အကြင် ဆန္ဒရာဂကို ဖျောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤကား ဝိညာဉ်၏ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ငါသည် ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဤသို့ သာယာဖွယ်ကိုလည်း သာယာဖွယ်အားဖြင့်၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ခြင်းကိုလည်း ထွက်မြောက်ခြင်း အားဖြင့် အမှန်အတိုင်း ထိုးထွင်း၍ မသိသမျှကာလပတ်လုံး ငါသည် အောက်နတ်ဘုံနှင့်တကွ မာရ်နတ်ဘုံနှင့် တကွ ဗြဟ္မာ့ဘုံနှင့် တကွသော ဩကာသလောက၌၊ သမဏ, ဗြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့် တကွသော သတ္တလောက၌ "မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော 'အတုမရှိသော' သမ္မာသမ္ဗောဓိဉာဏ်ကို အလိုလို ထိုးထွင်း၍သိ၏"ဟု ဝန်မခံ။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌မူ ငါသည် ဤဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏ ဤသို့ သာယာဖွယ်ကို လည်း သာယာဖွယ်အားဖြင့်၊ အပြစ်ကိုလည်း အပြစ်အားဖြင့်၊ ထွက်မြောက်ခြင်းကိုလည်း ထွက်မြောက်ခြင်းအားဖြင့် အမှန်အတိုင်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ ရဟန်းတို့ ထိုအခါမှ ငါသည် အောက်နတ်ဘုံနှင့်တကွ မာရ်နတ်ဘုံနှင့်တကွ ဗြဟ္မာ့ဘုံနှင့်တကွသော ဩကာသ လောက၌၊ သမဏ, ဗြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့် တကွသော သတ္တလောက၌ "မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော 'အတုမရှိသော' သမ္မာသမ္ဗောဓိ ဉာဏ်ကို အလိုလို ထိုးထွင်း၍ သိ၏"ဟု ဝန်ခံ၏။ မြင်ခြင်းကိစ္စကို ပြုတတ်သဖြင့် ဒဿနဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်လည်း ငါ့အား ဖြစ်၏။ ငါ၏ (အရဟတ္တဖိုလ်) ဝိမုတ္တိသည် မပျက်စီးနိုင်။ ဤကား နောက်ဆုံးဖြစ်သော (ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့်) ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ယခုအခါ တစ်ဖန် (ဘဝအသစ်) ဖြစ်ခြင်းသည် မရှိတော့ပြီဟု (ဤသို့သော အကြံ ဖြစ်ခဲ့ပြန်၏)။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၃ - ဒုတိယသုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၁၄။ "ရုပ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော သုခ,သောမနဿသည် ရုပ်၏ သာယာဖွယ်တည်း"ဟု သိ၍ (မဂ်ခဏ၌) သမုဒယကို ပယ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမုဒယသစ္စာပဋိဝေဓ ဉာဏ်တည်း။ အကြင်ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း။ ထိုရုပ်သည် ဒုက္ခတည်း။ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းသဘော ရှိ၏။ "ဤကား ရုပ်၏ အပြစ်တည်း"ဟု သိ၍ မဂ်ခဏ၌ ဒုက္ခကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဒုက္ခသစ္စာပဋိဝေဓဉာဏ်တည်း။ ရုပ်၌ အကြင်ဆန္ဒရာဂကို ဖျောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ရှိ၏။ "ဤကား ရုပ်၏ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်း"ဟု သိ၍ (မဂ်ခဏ၌) နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ ပဋိဝေဓဉာဏ် တည်း။ ဤအရာ ဌာနသုံးပါးတို့၌ (ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော) အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာ ဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ (ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး) ကို ပွါးများခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာပဋိဝေဓဉာဏ်တည်း။

ဝေဒနာကို အကြောင်းပြု၍။ပ။ သညာကို အကြောင်းပြု၍။ သင်္ခါရတို့ကို အကြောင်းပြု၍ "ဝိညာဉ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော သုခ,သောမနဿသည် ဝိညာဉ်၏ သာယာဖွယ်တည်း"ဟု သိ၍ (မဂ်ခဏ၌) သမုဒယကို ပယ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမုဒယသစ္စာပဋိဝေဓဉာဏ်တည်း။ အကြင် ဝိညာဉ်သည် အနိစ္စတည်း။ ထိုဝိညာဉ်သည် ဒုက္ခတည်း။ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်းသဘောရှိ၏။ "ဤကား ဝိညာဉ်၏ အပြစ်တည်း"ဟု သိ၍ (မဂ်ခဏ၌) ဒုက္ခကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဒုက္ခသစ္စာပဋိဝေဓဉာဏ်တည်း။ ဝိညာဉ်၌ အကြင်ဆန္ဒရာဂကို ဖျောက်ခြင်း၊ ဆန္ဒ ရာဂကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည် ရှိ၏။ "ဤကား ဝိညာဉ်၏ ထွက်မြောက်ခြင်းတည်း"ဟု သိ၍ (မဂ်ခဏ၌) နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာ ပဋိဝေဓဉာဏ်တည်း။ ဤအရာဌာန သုံးပါးတို့၌ (ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော) အကြင်သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ (ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး) ကို ပွါးများခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာပဋိဝေဓဉာဏ် တည်း။

၁၅။ သစ္စာဟူသည် အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် သစ္စာမည်သနည်း။ ရှာခြင်းသဘော၊ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘော၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် (သစ္စာမည်၏)။ အဘယ်သို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်သနည်း။ ဇရာမရဏသည် အဘယ်အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။ ဇရာမရဏသည် ဇာတိလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဇာတိလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဇာတိလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဇာတိလျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဇရာမရဏကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇရာမရဏ ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇရာမရဏ ချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇရာမရဏချုပ်ရာသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

ဇာတိသည် အဘယ်အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဇာတိသည်ဘဝ လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဘဝလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဘဝလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဘဝလျှင် အမွန်ရှိ၏

ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဇာတိကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇာတိ ပွါးကြောင်း ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇာတိချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဇာတိချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

ဘဝသည် အဘယ်အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်းရှိ သနည်း။ အဘယ်အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဘဝသည် ဥပါဒါန် လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဥပါဒါန်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဥပါဒါန်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဥပါဒါန်လျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဘဝကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဘဝ ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဘဝချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဘဝချုပ်ရာသို့ ရောက် ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

ဥပါဒါန်သည် အဘယ်အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဥပါဒါန်သည် တဏှာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ တဏှာလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ တဏှာလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ တဏှာ လျှင် အမွန်ရှိ၏ ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဥပါဒါန်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဥပါဒါန်ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဥပါဒါန်ချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဥပါဒါန် ချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

တဏှာသည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ် လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။ တဏှာသည် ဝေဒနာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဝေဒနာလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဝေဒနာလျှင် ဖြစ် ကြောင်းရှိ၏။ ဝေဒနာလျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ တဏှာ ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ တဏှာပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ တဏှာချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ တဏှာချုပ်ရာသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

ဝေဒနာသည် အဘယ်အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဝေဒနာသည် ဖဿ လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဖဿလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဖဿလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဖဿလျှင် အမွန် ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဝေဒနာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝေဒနာ ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝေဒနာချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝေဒနာချုပ်ရာသို့ ရောက် ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

ဖဿသည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ် လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

ဖဿသည် သဠာယတနလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ သဠာယတနလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ သဠာ ယတနလျှင် ဖြစ်ကြောင်း ရှိ၏။ သဠာယတနလျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဖဿကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဖဿပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဖဿချုပ်ရာကို လည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဖဿချုပ်ရာ သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုး ထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

သဠာယတနသည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ သဠာယတနသည် နာမ်ရုပ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ နာမ်ရုပ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ နာမ်ရုပ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ နာမ်ရုပ်လျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ သဠာယတနကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သဠာယတနပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သဠာယတနချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သဠာယတနချုပ်ရာသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

နာမ်ရုပ်သည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ နာမ်ရုပ်သည် ဝိညာဉ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ ဝိညာဉ်လျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ ဝိညာဉ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏။ ဝိညာဉ်လျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ နာမ်ရုပ်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ နာမ်ရုပ်ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ နာမ်ရုပ် ချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ နာမ်ရုပ်ချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

ဝိညာဉ်သည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်း ရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိသနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။ ဝိညာဉ်သည် သင်္ခါရလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏။ သင်္ခါရလျှင် ပွါးကြောင်းရှိ၏။ သင်္ခါရလျှင် ဖြစ် ကြောင်းရှိ၏။ သင်္ခါရလျှင် အမွန်ရှိ၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ ဝိညာဉ် ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝိညာဉ်ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝိညာဉ်ချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဝိညာဉ်ချုပ်ရာသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာ မည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် အဘယ်လျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်လျှင် ပွါးကြောင်း ရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သနည်း။ အဘယ်လျှင် အမွန်ရှိကုန်သနည်းဟု ဤသို့ ရှာခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ သင်္ခါရတို့သည် အဝိဇ္ဇာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာ လျှင် ပွါးကြောင်း ရှိကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏။ အဝိဇ္ဇာလျှင် အမွန်ရှိကုန်၏ဟု ဤသို့ သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။ သင်္ခါရတို့ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သင်္ခါရတို့၏ ပွါးကြောင်းကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကိုလည်း ခွဲခြား၍ သိ၏။ ဤသို့ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာမည်၏။

၁၆။ ဇရာမရဏသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဇာတိသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဇာတိသည် ဒုက္ခ သစ္စာတည်း။ ဘဝသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဘဝသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဥပါဒါန်သည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍ သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဥပါဒါန်သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ တဏှာသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ တဏှာသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဝေဒနာသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဝေဒနာသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဖဿသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဖဿသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ သဠာယတန

သည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ သဠာယတနသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ နာမ်ရုပ်သည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ နာမ်ရုပ်သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ ဝိညာဉ်သည် သမုဒယသစ္စာ တည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဝိညာဉ်သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ သင်္ခါရတို့သည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ သင်္ခါရ တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း။ အဝိဇ္ဇာသည် သမုဒယသစ္စာတည်း။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓ ကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။

ဇရာမရဏသည် ရံခါ ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရံခါ သမုဒယသစ္စာ ဖြစ်ရာ၏။ နှစ်ပါးလုံး တို့၏လည်း ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဇာတိသည် ရံခါ ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရံခါ သမုဒယသစ္စာ ဖြစ်ရာ၏။ပ။ ဘဝသည် ရံခါ ဒုက္ခသစ္စာ၊ ရံခါ သမုဒယသစ္စာ ဖြစ်ရာ၏။ နှစ်ပါးလုံးတို့၏ ထွက်မြောက်ရာသည် နိရောဓသစ္စာတည်း။ နိရောဓကို ခွဲခြား၍သိခြင်းသည် မဂ္ဂသစ္စာတည်း။

သစ္စကထာ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၃ - ဗောဇ္ဈင်္ဂကထာ

၁၇။ သာဝတ္ထိနိဒါန်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။ အဘယ်ခုနစ်ပါး တို့နည်း ဟူမူ- သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ သမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တို့တည်း။ ရဟန်းတို့ ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဤခုနစ်ပါး တို့တည်း။

ဗောဇ္ဈင် ဟူရာ၌ အဘယ်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်သနည်း။ သိခြင်းငှါ ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ထို့ ကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ သိတတ်ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ လျော်စွာသိတတ်ကုန် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ တစ်ဖန်သိတတ်ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ သိတတ် ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၁)

သိခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ လျော်စွာသိခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တစ်ဖန်သိခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ သိခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၂)

သိစေတတ်ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လျော်စွာ သိစေတတ်ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ တစ်ဖန် သိစေတတ်ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ သိစေတတ် ကုန်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၃)

သိစေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လျော်စွာသိစေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ တစ်ဖန်သိစေခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ သိစေခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၄)

သိတတ်သောကြောင့် ဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနုဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပဋိဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမ္ဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၅) (ပဉ္စမစတုက္က)။

အသိဉာဏ်ရခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အသိဉာဏ်တစ်ဖန်ရခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အသိဉာဏ်သည် (သတ္တဝါတို့ကို) တည်စေခြင်း အနက်သဘော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အသိဉာဏ်သည် (သတ္တဝါတို့ကို) ရှေးရှုတည်စေခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အသိဉာဏ်သည် ပြီးစေခြင်းအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အသိဉာဏ် သည် ကောင်းစွာပြီးစေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (ဆက္က)။

ပဋ္ဌာနသံ့ဒီပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

မူလမူလကာဒိ ဒသက

၁၈။ မူလအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မူလအခြံအရံအနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မူလ ရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မူလပဋိသမ္ဘိဒါအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မူလပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မူလပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သောသူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၁)

ဖြစ်စေတတ်သော ဟိတ်အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဟိတ်အခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်ပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ် ရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟေတုပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟေတုပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟေတုပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဟေတု ပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သောသူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၂)

ထောက်ပံ့တတ်သောပစ္စည်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စယ ပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပစ္စယပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပစ္စယပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

ပစ္စယပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်သော သူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၃)

စင်ကြယ်သော ဝိသုဒ္ဓိအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

ဝိသုဒ္ဓိအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိပဋိ သမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သောသူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၄)

အပြစ်ကင်းသောအနဝဇ္ဇ အနက်သဘောကြောင့် ဘောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇပြည့်စုံခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇ ပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သော သူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၅)

ကုသိုလ်တရားဟူသော နေက္ခမ္မအနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မ အခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မပြည့်စုံခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန် ၏။ နေက္ခမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေ ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက် သဘော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သော သူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၆)

လွတ်မြောက်ခြင်း 'ဝိမုတ္တိ' အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

ဝိမုတ္တိအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိ ရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သောသူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၇)

အာသဝေါမရှိခြင်း 'အနာသဝ' အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အနာသဝအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝ ပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

အနာသဝပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အနာသဝပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သော သူတို့၏ လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၈)

ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ဝိဝေက' အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကပြည့်စုံခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်အနက်သဘောကြောင့်

ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိဝေက ပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်ကုန်သော သူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ (၉)

စွန့်လွှတ်ခြင်း 'ဝေါဿဂ္ဂ' အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂအခြံအရံ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂပြည့်စုံခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂ ပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက် သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော်သို့ ရောက်သောသူတို့၏လည်း ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ (၁၀)

၁၉။ မူလသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝိသုဒ္ဓိသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။ နေက္ခမ္မသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝိမုတ္တိအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မူလဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနဝဇ္ဇဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ နေက္ခမ္မဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိ ဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနာသဝဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေကဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝေါဿဂ္ဂဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မူလသိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂ သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလအခြံအရံ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂအခြံအရံ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မူလရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂ ရင့်ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မူလပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

မူလ ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်စေခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မူလပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဝေါဿဂ္ဂပဋိသမ္ဘိဒါ၌ ဝသီဘော် အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။

သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အခြံအရံ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အားထုတ်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မပြန့်ကြဲခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မနောက်ကျုခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း ထင်ခြင်းအစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ တည်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကျက်စားရာ အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပယ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝင်္ရကင်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ငြိမ်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မွန်မြတ်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လွတ်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာသဝေါမရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ကူးမြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နိမိတ်မရှိခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

တောင့်တမှုမရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လွန်၍မဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အစုံတွဲခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

ဟိတ်အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အကြီးအမှူးအဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

သမထ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိပဿနာ၏ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမထဝိပဿနာတို့၏ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အစုံတွဲခြင်း၏ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သိက္ခာ၏ ဆောက်တည်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံ၏ ကျက်စားရာ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တွန့်ဆုတ်သော စိတ်၏ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပျံ့လွင့်သော စိတ်၏နှိပ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နှစ်ပါးစုံမှ စင်ကြယ်သော စိတ်တို့၏ လျစ်လျူရှုခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တရားထူးရခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့်

ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ပညိန္ဒြေ၏ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သဒ္ဓါဗိုလ်၏ မယုံကြည်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ပညာဗိုလ်၏ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ထင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်၏ ဆင်ခြင်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ မြင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ သမ္မာသမာဓိ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဣန္ဒြေတို့၏ အစိုးရခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဗိုလ်တို့၏ မတုန်လှုပ်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မဂ်၏ ဟိတ်အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်တို့၏ ထင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမ္မပ္ပဓာန်တို့၏ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၏ ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ သစ္စာတို့၏ မှန်သောအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့်ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မဂ်တို့၏ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဖိုလ်တို့၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝိတက်၏ ရှေ့ရှုတင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိစာရ၏ သုံးသပ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပီတိ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သုခ၏ စိမ့်စိုခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆင်ခြင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အထူး သိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ခွဲခြား၍ သိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကောင်းစွာမှတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဧကောဒိမည်သော သမာဓိအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

အဘိညာ၏ သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပရိညာ၏ကူး မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပဟာန်၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဘာဝနာ၏ တစ်ခုတည်းသောကိစ္စရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ တွေ့ထိရခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ခန္ဓာအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဓာတ်တို့၏ ဓာတ်အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာယတနတို့၏ အာယတနအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ သင်္ခတ တရားတို့၏ ပြုပြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

အသင်္ခတတရားတို့၏ မပြုပြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

စိတ်အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ အခြားမရှိခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ထခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ဝဋ်မှကင်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။ စိတ်၏ ဇနကဟိတ် အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ဥပထမ္ဘကပစ္စည်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ဝတ္ထုအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ဖြစ်ရာဘုံ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ အာရုံအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ကျက်စားရာ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ သွားခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စိတ်၏ ထွက်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။ စိတ်၏ လွတ်မြောက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ဆင်ခြင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံ တစ်ခုတည်း၌ အထူးသိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း ၌ ခွဲခြား၍ သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာမှတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ဧကောဒိမည်သော သမာဓိ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ဖွဲ့ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပြေးဝင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန် ၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တည်ခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာတည်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လွတ်မြောက်ခြင်းအနက်သဘော ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ "ဤကား ငြိမ်းချမ်းခြင်းတည်း"ဟု မြင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တည်ရာကဲ့သို့ ပြုခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လျော်စွာတည်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လေ့ကျက်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ သိမ်းဆည်းခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ အခြံအရံအနက်သဘော ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပြည့်စုံခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပေါင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လွှမ်းမိုး၍ တည်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပြင်းစွာမှီဝဲခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပွါးများခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ အကြိမ်များစွာပြုခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာတည်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာလွတ်ခြင်းအနက်သဘောကို

သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လျော်စွာသိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တစ်ဖန်သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာ သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ သိစေခြင်း အနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လျော်စွာသိစေခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တစ်ဖန်သိစေခြင်းအနက်သဘော ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာသိစေခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လျော်စွာ သိတတ်သောကြောင့် အနုဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ပဋိဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ သမ္ဗောဓိဟု အမည်ရသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖို့၌ ဖြစ်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ထွန်းလင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည် ကုန်၏။ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ အလွန်ထွန်းလင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ လျော်စွာထွန်းလင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ တစ်ဖန်ထွန်းလင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

အာရုံတစ်ခုတည်း၌ ကောင်းစွာထွန်းလင်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည် ကုန်၏။

ပူပန်စေခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တင့်တယ်ခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အညစ်အကြေးမရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အညစ်အကြေးကင်းခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အညစ်အကြေးမရှိခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ညီမျှခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

သိခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ကင်းဆိတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိဝေက ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ရာဂကင်းခြင်း အနက်သဘော ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိရာဂဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ချုပ်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နိရောဓဖြစ်၍ ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေါဿဂ္ဂဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဝိမုတ္တိဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဆန္ဒအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ မူလအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ အခြေခံအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ ထင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဆန္ဒ၏ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

ဝီရိယအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ စိတ်၏ အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ပ။ စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ မူလအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ အခြေခံဖြစ်သော အနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ ပြဋ္ဌာန်ခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမံသ၏ ပြည့်စုံခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမံသ၏ ထင်ခြင်းအနက်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ မပျံ့လွင့်ခြင်းအနက် သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဝီမံသ၏ မြင်ခြင်း အနက်သဘောကို သိတတ်သော ကြောင့်ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဒုက္ခသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဒုက္ခ၏နှိပ်စက်ခြင်းသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ပြုပြင်ရခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ပူပန်ခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဒုက္ခ၏ ပြောင်းလဲခြင်း သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမုဒယသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ သမုဒယ၏ အားထုတ်ခြင်းသဘောကို၊ အကြောင်းရင်းသဘောကို၊ ပေါင်းစပ်ခြင်း သဘောကို၊ ကြောင့်ကြခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နိရောဓသဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ နိရောဓ၏ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောကို၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း သဘောကို၊ မပြုပြင်အပ်ခြင်းသဘောကို၊ မသေရာသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မဂ္ဂသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မဂ်၏ ထွက်မြောက်ကြောင်း သဘော၊ ဟိတ်သဘော၊ ဒဿနသဘော၊ အကြီးအမှူးသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

မှန်ခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အနတ္တသဘောကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သစ္စာသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထူးခြားစွာသိခြင်းသဘောကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

ဓမ္မ သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဓာတ်သဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ ဉာတသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘောကို သိ တတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ တွေ့ထိခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

နေက္ခမ္မကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အဗျာပါဒကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အာလောကသညာကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဉာဏ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ပဌမဈာန်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သမာပတ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဆုံးဖြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓိန္ဒြေကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ပညိန္ဒြေကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မယုံကြည်ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗိုလ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ပညာဗိုလ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ထင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ ဆင်ခြင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အစိုးရခြင်း သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗိုလ်ကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ထင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သတိ ပဋ္ဌာန်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ အားထုတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်ကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း သဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဟုတ်မှန်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမထကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘော အားဖြင့် ဝိပဿနာကို။ပ။ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသသဘောအားဖြင့် သမထ, ဝိပဿနာကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လွန်၍မဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် အစုံတွဲခြင်း 'ယုဂနဒ္ဓ'ကို သိတတ်သော ကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ စောင့်စည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ လွတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာကို သိတတ် သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

စွန့်လွှတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းသဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်ကို သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

ဆန္ဒကို မူလသဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ မနသိကာရကို ဖြစ်စေခြင်း သဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဖဿကို ပေါင်းဆုံခြင်း သဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝေဒနာကို စုဝေးခြင်းသဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ သမာဓိကို အမှူးသဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။

သတိကို အစိုးရခြင်း သဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ပညာကို ထို့ထက်လွန်မြတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။ ဝိမုတ္တိကို အနှစ်သာရသဘောအားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင် မည်ကုန်၏။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ပြီးဆုံးခြင်းသဘော အားဖြင့် သိတတ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်မည်ကုန်၏။

၂၀။ သာဝတ္ထိနိဒါန်းတည်း။ ထိုအခါ အသျှင်သာရိပုတြာသည် ရဟန်းတို့ကို "ငါ့သျှင်ရဟန်းတို့" ဟုခေါ်၏။ "ငါ့သျှင်"ဟု ထိုရဟန်းတို့သည် အသျှင်သာရိပုတြာအား ပြန်ကြားလျှောက်ထားကုန်၏။ အသျှင် သာရိပုတြာသည် ဤစကားကို မိန့်ဆို၏။

ငါ့သျှင်တို့ ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။ အဘယ်ခုနစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ-သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်။ပ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ငါ့သျှင်တို့ ငါသည် ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့တွင် အကြင်အကြင်ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက်အချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့၊ ထိုထိုဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက်အချိန်ပတ်လုံး နေ၏။ အကြင်အကြင်ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နေ့လယ်အချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့။ပ။ ညချမ်းအချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့၊ ထိုထိုဗောဇ္ဈင်ဖြင့် ညချမ်းအချိန်ပတ်လုံး နေ၏။ ငါ့သျှင်တို့ အကယ်၍ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်းဟု ဤသို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်အံ့။ "အတိုင်းအရှည် (ပြုခြင်း) မရှိ"ဟု ဤသို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်၏။ "ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်၏"ဟု ဤသို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်၏။ "နိဗ္ဗာန် အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်းဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏"ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း ငါ့အား (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့။ "ဤအကြောင်းကြောင့် ငါ့အား ရွေ့လျော၏"ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်။ပ။ ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်တည်းဟု ဤသို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်အံ့။ "အတိုင်းအရှည်မရှိ"ဟု ဤသို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်၏။ "ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်၏"ဟု ဤ သို့ ငါ၏စိတ်အား ဖြစ်၏။ "နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်း ဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏"ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း ငါ့အား (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့။ "ဤအကြောင်း ကြောင့် ငါ့အား ရွေ့လျော၏"ဟု ခွဲခြား၍သိ၏။

ငါ့သျှင်တို့ ဥပမာအားဖြင့် မင်း၏လည်းကောင်း၊ မင်းအမတ်ကြီး၏လည်းကောင်း အဝတ်သေတ္တာ သည် အထူးထူး ဆိုးအပ်သော အဝတ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုမင်း၊ မင်း၏ အမတ်ကြီးသည် အကြင် အကြင် ဝတ်စုံကိုသာလျှင် နံနက်အချိန်ပတ်လုံး ဝတ်လိုအံ့။ ထိုထိုဝတ်စုံကိုသာလျှင် နံနက် အချိန်ပတ်လုံး ဝတ်ရုံရာ၏။ အကြင်အကြင် ဝတ်စုံကိုသာလျှင် နေ့လယ်အချိန်။ပ။ ညချမ်းအချိန်ပတ်လုံး ဝတ်ရုံလို အံ့။ ထိုထိုဝတ်စုံကိုသာလျှင် ညချမ်းအချိန်ပတ်လုံး ဝတ်ရုံရာ၏။ ငါ့သျှင်တို့ ဤအတူပင် ငါသည် ဤ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့တွင် အကြင်အကြင် ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက် အချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့။ ထိုထို ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နံနက်အချိန်ပတ်လုံး နေ၏။ အကြင်အကြင် ဗောဇ္ဈင်ဖြင့် နေ့လယ်အချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့။ပ။ ညချမ်း အချိန်ပတ်လုံး နေလိုအံ့။ ထိုထိုဗောဇ္ဈင်ဖြင့် ညချမ်း အချိန်ပတ်လုံး နေ၏။ ငါ့သျှင်တို့ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင် ဟု ဤသို့ အကယ်၍ ငါ့အား ဖြစ်၏။ "အတိုင်းအရှည်မရှိ"ဟု ဤသို့ ငါ့အား ဖြစ်၏။ "ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်၏"ဟု ဤသို့ ငါ့အား ဖြစ်၏။ "နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်း ဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏"ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း ငါ့အား (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့၊ "ဤအကြောင်းကြောင့် ငါ့အား ရွေ့လျော၏"ဟု ခွဲခြား၍သိ၏။ပ။ ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်ဟု ဤသို့ အကယ်၍ ငါ့အား ဖြစ်အံ့။ "အတိုင်းအရှည်မရှိ"ဟု ဤသို့ ငါ့အား ဖြစ်၏။ "ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်၏"ဟု ဤသို့ ငါ့အား ဖြစ်၏။ "နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်

တည်သည်လည်း ဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏”ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း ငါ့အား (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျော အံ့။ “ဤအကြောင်းကြောင့် ငါ့အား ရွေ့လျော၏”ဟု ခွဲခြား၍သိ၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

သုတ္တန် အကျယ်ပြခြင်း

၂၁။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင် ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် တောက်ပ သော ဆီမီးလျှံဖြစ်သမျှ အဆင်းဖြစ်၏။ အဆင်းဖြစ်သမျှ မီးလျှံဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ် သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်၏။

ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် အပ္ပမာဏသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ထကြွ သောင်းကျန်း သော အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည် လည်းကောင်း အတိုင်းအရှည်ပြုခြင်း၌ ဖွဲ့စပ်ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် မတုန်လှုပ်ခြင်း သဘော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မပြုပြင်ရခြင်း သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း အတိုင်းအရှည် (ပြုခြင်း) မရှိ။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး အပ္ပမာဏ ဖြစ်၏။

ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် သုသမာရဒ္ဓသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ထကြွသောင်းကျန်း သော အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည်လည်းကောင်း ငြိမ်းခြင်းမရှိကုန်။ နိဗ္ဗာန်သည် ငြိမ်သက်သောသဘောအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ မွန်မြတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း ငြိမ်းခြင်းသဘောရှိ၏။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည် ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှ ကာလပတ်လုံး သုသမာရဒ္ဓသည် ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်း ဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏ဟု အဘယ်ကဲ့သို့ ခွဲခြား၍ သိသနည်း။ အကယ်၍လည်း (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့။ ဤ အကြောင်း ကြောင့် ရွေ့လျော၏ဟု အဘယ်ကဲ့သို့ ခွဲခြား၍ သိသနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်သနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော သနည်း။ အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့ လျော၏။

အဘယ် အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်သနည်း။ မဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင် သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဆက်၍ဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ နိမိတ် မရှိခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ နိမိတ်ကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ချုပ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ သင်္ခါရတို့ကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။

အဘယ် အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျောသနည်း။ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ မဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဆက်၍ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ နိမိတ်မရှိခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ သင်္ခါရတို့ကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ချုပ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်းဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း (နိဗ္ဗာန် အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့။ ဤအကြောင်းကြောင့် ရွေ့လျော၏ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ပ။

ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် တောက်ပသော ဆီမီးလျှံဖြစ်သမျှ အဆင်းဖြစ်၏။ အဆင်းဖြစ်သမျှ မီးလျှံဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်၏။

ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် အပ္ပမာဏသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ထကြွသောင်းကျန်းသော အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည်လည်းကောင်း အတိုင်းအရှည် ပြုခြင်း၌ ဖွဲ့စပ်ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မပြုပြင်ရခြင်း သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း အတိုင်းအရှည် (ပြုခြင်း) မရှိ။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး အပ္ပမာဏသည် ဖြစ်၏။

ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် သုသမာရဒ္ဓသည် အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။ ထကြွသောင်းကျန်းသော အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည်လည်းကောင်း ငြိမ်းခြင်းမရှိကုန်။ နိဗ္ဗာန်သည် ငြိမ်သက်သော သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မွန်မြတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း ငြိမ်းခြင်းသဘောရှိ၏။ ငါ့အား ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထင်သမျှကာလပတ်လုံး သုသမာရဒ္ဓသည် ဖြစ်၏။

အဘယ်သို့ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်းဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏ဟု အဘယ်ကဲ့သို့ ခွဲခြား၍ သိသနည်း။ အကယ်၍လည်း နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ ရွေ့လျောအံ့။ ဤအကြောင်းကြောင့် ရွေ့လျော၏ဟု အဘယ်ကဲ့သို့ ခွဲခြား၍ သိသနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှ တို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင့်သည် တည်သနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် သည် ရွေ့လျောသနည်း။ အခြင်း အရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် သည် ရွေ့လျော၏။

အဘယ် အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်သနည်း။ မဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဆက်၍ဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ နိမိတ်မရှိခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ နိမိတ်ကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ချုပ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ သင်္ခါရတို့ကို မဆင်ခြင်သည့်

အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် တည်၏။ ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် သည် တည်၏။

အဘယ် အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျောသနည်း။ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ မဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဆက်၍ ဖြစ်ခြင်းကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဆက်၍မဖြစ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ နိမိတ်ကို ဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ နိမိတ်မရှိခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ သင်္ခါရတို့ကို ဆင်ခြင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် သည် ရွေ့လျော၏။ ချုပ်ခြင်းကို မဆင်ခြင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ရွေ့လျော၏။ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့် တည်သည်လည်း ဖြစ်သော ထိုတရားကို တည်၏ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍လည်း (နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ) ရွေ့လျောအံ့။ ဤအကြောင်းကြောင့် ရွေ့လျော၏ ဟု ခွဲခြား၍ သိ၏။

ဗောဇ္ဈင်္ဂကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၄ - မေတ္တာကထာ

၂၂။ သာဝတ္ထိနိဒါန်း။ ရဟန်းတို့ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၊ ပွါးအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်၊ ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုအပ်၊ တည်ရာဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုအပ်၊ ရှေးရှုထင်စေအပ်၊ ထက်ဝန်းကျင်ဆည်းပူးအပ်၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သည် ရှိသော် အာနိသင်တစ်ဆယ့်တစ်ပါးတို့ကို အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ အဘယ် တစ်ဆယ့်တစ်ပါး တို့နည်း ဟူမူ-

------

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဗိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

မေတ္တာအကျိုး တစ်ဆယ့်တစ်ပါး

(၁) ချမ်းသာစွာအိပ်ပျော်၏၊

(၂) ချမ်းသာစွာနိုး၏၊

(၃) ယုတ်ညံ့သော အိပ်မက်ကို မမြင်မက်၊

(၄) လူတို့ချစ်ခင်အပ်သူ ဖြစ်၏၊

(၅) ဘီလူးတို့ချစ်ခင်အပ်သူဖြစ်၏၊

(၆) နတ်တို့သည် စောင့်ရှောက် ကုန်၏၊

(၇) ထိုသူအား မီးသည် လည်းကောင်း၊ အဆိပ်သည် လည်းကောင်း၊ ဓားလက်နက်သည် လည်းကောင်း မဝင် (မပျက်စီးစေနိုင်)၊

(၈) စိတ်သည် လျင်မြန်စွာတည်ကြည်၏၊

(၉) မျက်နှာအဆင်းသည် အထူးကြည်၏၊

(၁၀) မတွေဝေဘဲ သေရ၏၊

(၁၁) လွန်မြတ်သော တရားထူးကို ထိုးထွင်း၍ မသိ (နိုင်) မူ (သေလွန်သော်) ဗြဟ္မာ့လောကသို့ ကပ်ရောက်၏။

ရဟန်းတို့ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၊ ပွါးအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်၊ ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုအပ်၊ တည်ရာဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုအပ်၊ ရှေးရှုထင်စေအပ်၊ ထက်ဝန်း ကျင်ဆည်း ပူးအပ်၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သည်ရှိသော် ဤအာနိသင်တစ်ဆယ့်တစ်ပါးတို့ကို အလိုရှိအပ် ကုန်၏။

အပိုင်းအခြားမဲ့ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ရှိ၏။ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ရှိ၏။ အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ရှိ၏။ အခြင်း အရာအဘယ်မျှတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားမဲ့ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်သနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်သနည်း။ အခြင်းအရာ အဘယ်မျှတို့ဖြင့် အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်သနည်း။ အခြင်းအရာ ငါးပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားမဲ့ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်၏။ အခြင်းအရာ ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်၏။ အခြင်းအရာ ဆယ်ပါးတို့ဖြင့် အရပ် မျက်နှာတို့၌ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိသည် ဖြစ်၏။

အဘယ်အခြင်းအရာ ငါးပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားမဲ့ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် (ဖြစ်သနည်း)။

သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲ မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်။

ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

ကိုယ်ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည်။ပ။

အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင် နိုင်ကြပါစေ ကုန်ဟု ဤအခြင်းအရာ ငါးပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားမဲ့ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ သည် (ဖြစ်၏)။

အဘယ်အခြင်းအရာ ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် (ဖြစ်သနည်း)။

မိန်းမအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲ မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်။

ယောကျ်ားအားလုံးတို့သည်။ပ။

အရိယာအားလုံးတို့သည်။ပ။

ပုထုဇဉ်အားလုံးတို့သည်။ပ။

နတ်ပြိဟ္မာအားလုံးတို့သည်။ပ။

လူအားလုံးတို့သည်။ပ။

ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည် ဖြစ်၍ ဆင်းရဲမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်ဟု ဤ အခြင်းအရာ ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် (ဖြစ်၏)။

အဘယ်အခြင်းအရာ ဆယ်ပါးတို့ဖြင့် အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် (ဖြစ်သနည်း)။

အရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်း ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြ ပါစေကုန်။

အနောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အနောက်မြောက်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အရှေ့တောင်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။

အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်း ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြ ပါစေကုန်။

အရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌ ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။ ကိုယ်ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့သည်။ အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော သတ္တဝါအားလုံးတို့ သည်။ မိန်းမအားလုံးတို့သည်။ ယောကျ်ားအားလုံးတို့သည်။ အရိယာအားလုံးတို့သည်။ ပုထုဇဉ်အား လုံးတို့သည်။ နတ်ပြဟ္မာအားလုံးတို့သည်။ လူအားလုံးတို့သည်။ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်း ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်။

အနောက်အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။ပ။

မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

အရှေ့မြောက်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံး တို့သည်။

အနောက်တောင်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

အနောက်မြောက်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

အရှေ့တောင်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

အောက်အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည်။

အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ (ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့သည်။ပ။) ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကြောင့်ကြဗျာပါဒ ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဆင်းရဲ မရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ချမ်းသာခြင်းရှိကြကာ မိမိကိုယ်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေကုန်ဟု ဤအခြင်းအရာ ဆယ်ပါး တို့ဖြင့် အရပ်မျက်နှာတို့၌ ပျံ့နှံ့သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည် (ဖြစ်၏)။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၁ - ဣန္ဒြိယဝါရ

၂၃။ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား (အတွင်းမှကိုယ်ကို)နှိပ်စက်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ (အပမှ ကိုယ်ကို) ကပ်၍ဖြတ်ခြင်းကို ကြဉ်၍ ကပ်၍မဖြတ်ခြင်းဖြင့်၊ စိတ်ပူပန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မပူပန်ခြင်းဖြင့်၊ (အသက်စသည်) ကုန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မကုန်ခြင်းဖြင့်၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ကြဉ်၍ မညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ရန်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲခြင်းရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာသောကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲသော ကိုယ်စိတ် ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်ဟု ဤအခြင်းအရာ ရှစ်ပါး တို့ဖြင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့ကို ချစ်တတ်သောကြောင့် မေတ္တာမည်၏။ ထိုသဘောတရားကို စေ့ဆော် တတ်သောကြောင့် စေတောမည်၏။ ဗျာပါဒထကြွခြင်းအားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်တတ် သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏။ မေတ္တာလည်းဟုတ်၏၊ စေတောလည်းဟုတ်၏၊ ဝိမုတ္တိလည်းဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် "မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိ" မည်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်း သာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်" ဟု ယုံကြည်ခြင်းသဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်း သာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်" ဟု ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိမည်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်း သာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်" ဟု သတိကို ထင်စေ၏။ သတိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်" ဟု စိတ်ကို ကောင်းစွာထား၏။ သမာဓိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ပညာဖြင့် ခွဲခြား၍သိ၏။ ပညိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါး တို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးအပ်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါး တို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ တန်ဆာ ဆင်အပ်၏။ ဤ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆောက်အဦတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ဤကဏ္ဍငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်၏။ ဤကဏ္ဍငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤကဏ္ဍငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ ခြံရံအပ်၏။ ဤကဏ္ဍငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်အတူ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်ရောနှောကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်ကုန်၏။

ပြေးဝင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြည် လင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာတည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ လွတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ “ဤကား ငြိမ်း၏”ဟု တွေ့ထိကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးရှုထင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထက်ဝန်းကျင်ဆည်းပူးကြောင်းတို့ ဖြစ် ကုန်၏။ ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ကောင်းစွာတက်ကြွကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာလွတ်မြောက်ကြောင်း တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - ဗလဝါရ

၂၄။ “သတ္တဝါ အားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သဒ္ဓါဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိမည်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ဝီရိယဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သတိဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သမာဓိဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိမည်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ပညာဖိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးအပ်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင် အပ်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါး တို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာဆည်းပူးအပ်၏။

ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာခြံရံအပ်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ပြည့်စုံကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် အတူ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် ရောနှောကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ ပြေးဝင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြည်လင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာတည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ လွတ်ကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ “ဤကား ငြိမ်း၏” ဟု တွေ့ထိကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးရှုထင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထက်ဝန်းကျင်ဆည်းပူးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာတက်ကြွကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၃ - ဗောဇ္ဈင်္ဂဝါရ

၂၅။ "သတ္တဝါ အားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု သတိကို ထင်စေ၏။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ပညာဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် စိစစ် 'စူးစမ်း'၏။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်" ဟု ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ပူလောင်ခြင်းကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေ၏။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ရုန့်ရင်းသည်ကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေ၏။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ် သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု စိတ်ကို ကောင်းစွာထား၏။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ဉာဏ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်၏။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ ဤဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးအပ်၏။ ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိ၏ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာဆည်းပူးအပ်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာခြံရံအပ်၏။ ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ပြည့်စုံကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်အတူ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် ရောနှောကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ ပြေးဝင် ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြည်လင် ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာတည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ လွတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ "ဤကား ငြိမ်း၏" ဟု တွေ့ထိကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးရှုထင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထက်ဝန်းကျင် ဆည်းပူးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တက်ကြွကြောင်း တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်း လင်းစေတတ်ကုန်၏။

တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၄ - မဂ္ဂင်ဝါရ

၂၆။ "သတ္တဝါ အားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာ ရှုမြင်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိထုံအပ်သော မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာ ခြင်း ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာ ရှေးရှုတင်၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာ ခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်း၏။ သမ္မာဝါစာထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာ ခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာ ဖြစ်စေ၏။ သမ္မာကမ္မန္တထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

"သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာ ခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာ ဖြူစင်စေ၏။ သမ္မာအာဇီဝထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ကောင်းစွာ အားထုတ်၏။ သမ္မာဝါယာမထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ကောင်းစွာ ထင်စေ၏။ သမ္မာသတိထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

“သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ကောင်းစွာ (အညီအမျှ) ထား၏။ သမ္မာသမာဓိထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ပွါးအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတော ဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ ခြံရံအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆောက်အဦတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် အတူ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် ရောနှောကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ ပြေးဝင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ကြည်လင် ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ လွတ်မြောက်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ “ဤကား ငြိမ်း၏”ဟု တွေ့ထိကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝတ္ထု ကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ရှေးရှုထင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ထက်ဝန်းကျင်ဆည်းပူးကြောင်း တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာအားထုတ်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ကောင်းစွာပွါးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တက်ကြွကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေ တတ်ကုန်၏။

၂၇။ ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ပ။ ကိုယ်ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့အား။ အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ မိန်းမအားလုံးတို့အား။ ယောကျ်ားအားလုံးတို့အား။ အရိယာအားလုံးတို့အား။ ပုထုဇဉ်အားလုံးတို့အား။ နတ်ဗြဟ္မာအားလုံးတို့အား။ပ။ လူအားလုံးတို့အား။ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား (အတွင်းမှ ကိုယ်ကို) နှိပ်စက်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ (အပမှ ကိုယ်ကို) ကပ်၍ ဖြတ်ခြင်းကို ကြဉ်၍ ကပ်၍ မဖြတ်ခြင်းဖြင့်၊ စိတ်ပူပန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မပူပန်ခြင်းဖြင့်၊ (အသက်စသည်) ကုန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မကုန်ခြင်းဖြင့်၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ကြဉ်၍ မညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့် ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ရန်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊

ဆင်းရဲခြင်းရှိသူတို့ မဖြစ်ကြ ပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်ဟု ဤအခြင်းအရာ ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့ကို ချစ်တတ်သော ကြောင့် မေတ္တာမည်၏။ ထိုသဘောတရားကို စေ့ဆော်တတ်သောကြောင့် စေတောမည်၏။ ဗျာပါဒထကြွခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏။ မေတ္တာလည်းဟုတ်၏၊ စေတောလည်းဟုတ်၏၊ ဝိမုတ္တိလည်းဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

"ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ပ။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

အရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ပ။ အနောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ အနောက်တောင်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ အရှေ့တောင် ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ အောက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါ အားလုံးတို့အား။ အထက် အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့အား (အတွင်းမှ ကိုယ်ကို)နှိပ်စက်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ (အပမှ ကိုယ်ကို) ကပ်၍ ဖြတ်ခြင်းကို ကြဉ်၍ ကပ်၍ မဖြတ်ခြင်းဖြင့်၊ စိတ်ပူပန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မပူပန်ခြင်းဖြင့်၊ (အသက်စသည်) ကုန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မကုန်ခြင်းဖြင့်၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ကြဉ်၍ မညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့် အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ရန်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေ ကုန်လင့်။ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲခြင်းရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်ဟု ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့ကို ချစ်တတ်သောကြောင့် မေတ္တာ မည်၏။

ထိုသဘောတရားကို စေ့ဆော်တတ်သောကြောင့် စေတောမည်၏။ ဗျာပါဒထကြွခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏။ မေတ္တာလည်းဟုတ်၏။ စေတောလည်းဟုတ်၏။ ဝိမုတ္တိလည်းဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

"အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ပ။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။

တင့်တယ်စေ တတ်ကုန်၏။

အရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌ ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ ကိုယ်ထင်ရှားရှိသော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးတို့အား။ အတ္တဘော၌ အကျုံးဝင်သော သတ္တဝါအားလုံးတို့အား။ မိန်းမအားလုံးတို့အား။ ယောကျ်ားအားလုံးတို့အား။ အရိယာအားလုံးတို့အား။ ပုထုဇဉ်အားလုံးတို့အား။ နတ်ပြဟ္မာအားလုံးတို့အား။ လူအားလုံးတို့အား။ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား။ အနောက်အရပ် မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာ အားလုံးတို့အား။ မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့အား။ တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား။ အရှေ့မြောက်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား။ အနောက်တောင်ထောင့် အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား။ အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာ အားလုံးတို့အား။ အရှေ့တောင်ထောင့်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့အား။ အောက်

အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိက အသုရာအားလုံးတို့အား။ အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာ အားလုံးတို့အား (အတွင်းမှ ကိုယ် ကို) နှိပ်စက်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ (အပမှ ကိုယ် ကို) ကပ်၍ ဖြတ်ခြင်းကို ကြဉ်၍ ကပ်၍ မဖြတ်ခြင်းဖြင့်၊ စိတ်ပူပန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မပူပန်ခြင်းဖြင့်၊ (အသက်စသည်) ကုန်ခြင်းကို ကြဉ်၍ မကုန်ခြင်းဖြင့်၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ကြဉ်၍ မညှဉ်းဆဲခြင်းဖြင့် အထက် အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံး တို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ရန်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဆင်းရဲခြင်းရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေ ကုန်လင့်။ ချမ်းသာသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါ စေကုန်၊ ဆင်းရဲသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူတို့ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်ဟု ဤအခြင်းအရာရှစ်ပါးတို့ဖြင့် အထက် အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိက အသုရာ အားလုံးတို့ကို ချစ်တတ်သောကြောင့် မေတ္တာမည်၏။ ထိုသဘော တရားကို စေ့ဆော်တတ်သောကြောင့် စေတောမည်၏။ ဗျာပါဒထကြွခြင်း အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်တတ် သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏။

မေတ္တာလည်းဟုတ်၏၊ စေတောလည်းဟုတ်၏၊ ဝိမုတ္တိလည်းဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ မည်၏။

“အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာ အားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်” ဟု သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ သဒ္ဓိန္ဒြေ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

“အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေး မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

သတိကို ထင်စေ၏။ သတိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထား၏။ သမာဓိန္ဒြေထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ပညာဖြင့် ခွဲခြား၍ သိ၏။ ပညိန္ဒြေ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဣန္ဒြေငါးပါးတို့ ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ပ။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။

တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

“အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေး မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်”ဟု သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သဒ္ဓါဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ဝီရိယဗိုလ်ထုံအပ် သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သတိဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်။ သမာဓိဗိုလ်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ပညာဗိုလ် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗိုလ်ငါးပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ပ။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။

တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

“အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေး မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်” ဟု သတိကို ထင်စေ၏။ သတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ပညာဖြင့် 'စူးစမ်း'၏။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ဝီရိယကို အားထုတ်၏။ ဝီရိယထုံအပ်သောမေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိဖြစ်၏။ ပူလောင်ခြင်းကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေ၏။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ရုန့်ရင်းသည်ကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေ၏။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ထား၏။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်၏။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ပ။ မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

"အထက်အရပ်မျက်နှာ၌ ဝိနိပါတိကအသုရာအားလုံးတို့သည် ရန်မရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ဘေးမရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်၊ ချမ်းသာခြင်းရှိသူတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်"ဟု ကောင်းစွာရှုမြင်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာရှေးရှုတင်၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာသိမ်းဆည်း၏။ သမ္မာဝါစာထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာဖြစ်စေ၏။ သမ္မာကမ္မန္တထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ ဖြူစင်စေ၏။ သမ္မာအာဇီဝထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာအားထုတ်၏။ သမ္မာဝါယာမထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာထင်၏။ သမ္မာသတိ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ အညီအမျှထား၏။ သမ္မာသမာဓိ ထုံအပ်သော မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဖြစ်၏။

ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲအပ်၏။ပ။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိကို ကောင်းစွာ ခြံရံအပ်၏။ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတို့သည် မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိကို မှီဝဲကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ပွားများကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ အဆင်တန်ဆာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အဆောက်အဦတို့ဖြစ်ကုန်၏။ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံ ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့် အတူဖြစ်ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်ရောနှော ကုန်၏။ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ ပြေးဝင်ကြောင်းဖြစ်ကုန်၏။ ကြည်လင်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ လွတ်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်၏။ "ဤကား ငြိမ်း၏"ဟု တွေ့ထိကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဝတ္ထုကဲ့သို့ ပြုကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ရှေးရှုထင်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထက်ဝန်းကျင် ဆည်းပူးကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ပွားကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တည်ကြောင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ တက်ကြွကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ လွတ်ကြောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။

မေတ္တာကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ထွန်းလင်းစေတတ်ကုန်၏။ တင့်တယ်စေတတ်ကုန်၏။

မေတ္တာကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၅ - ဝိရာဂကထာ

၂၈။ ဝိရာဂသည် မဂ်မည်၏။ ဝိမုတ္တိသည် ဖိုလ်မည်၏။ ဝိရာဂသည် အဘယ်သို့ မဂ်မည်သနည်း။ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ ရှုမြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ထိုသို့ လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း တပ်ခြင်းကင်း၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဝိရာဂမည်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။

ဝိရာဂဟူရာ၌ ဝိရာဂတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိရာဂမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည့်အဖြစ် ဖြင့်ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့် ဝိရာဂတို့ မည်ကုန်၏။

(သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်) တကွဖြစ်သော (မဂ္ဂင်) ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သောကြောင့် ဝိရာဂ မည်၏။ မဂ်တည်း။ ဤမဂ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တပည့်သာဝက တို့သည်လည်းကောင်း မရောက်ဖူးသော နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ သွားတတ်ကုန်သောကြောင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော တရားအပေါင်းသည် မဂ်မည်၏။ အကြင်မျှလောက် တစ်ပါးသော အယူဝါဒ ရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏ အသီးသီးတို့၏ မဂ်တို့သည် (ရှိကုန်၏။ ထိုမျှလောက်သော မဂ်တို့ထက်) ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယ မဂ်သည်သာလျှင် ထူးလည်း ထူး၏။ ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းထိုက်၏။ အကြီးအမှူးလည်း ဖြစ်၏။ အထူး သာလွန်လည်း သာလွန်၏။ အပြားအားဖြင့်လည်း မွံဝဲဆည်း ကပ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်တို့တွင် အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိသော မဂ်သည် မြတ်၏။

ရှေ့ရှုတင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာသည် မိစ္ဆာဝါစာမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်း သဘော အားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဖြူစင်စေခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝ သည် မိစ္ဆာအာဇီဝမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ အားထုတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါယာမသည် မိစ္ဆာဝါယာမ မှ တပ်ခြင်း ကင်း၏။ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိသည် မိစ္ဆာသတိမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘော အားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် မိစ္ဆာသမာဓိမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း တပ်ခြင်းကင်း၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဝိရာဂမည်သော သမ္မာသမာဓိသည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဝိရာဂ ဟူသော နိဗ္ဗာန် လျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။

ဝိရာဂဟူရာ၌ ဝိရာဂတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိရာဂမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည့်အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့် ဝိရာဂတို့ မည်ကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက် တတ်သောကြောင့် ဝိရာဂမည်၏။ မဂ်တည်း။ ဤမဂ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တပည့်သာဝကတို့သည် လည်းကောင်း မရောက်ဖူးသော နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ သွားတတ်သောကြောင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော တရားအပေါင်းသည် မဂ်မည်၏။ အကြင်မျှလောက် တစ်ပါးသော အယူဝါဒ ရှိကုန်သော သမဏဗြာဟ္မဏ အသီး သီးတို့၏ မဂ်တို့သည် (ရှိကုန်၏။ ထိုမျှလောက်သော မဂ်တို့ထက်)

ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် သာလျှင် ထူးလည်း ထူး၏။ ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းထိုက်၏။ အကြီးအမျူးလည်း ဖြစ်၏။ အထူးသာလွန် လည်း သာလွန်၏။ အပြားအားဖြင့်လည်း မှီဝဲ ဆည်းကပ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်တို့တွင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ သော မဂ်သည် မြတ်၏။

သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌ ရှုမြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း တပ်ခြင်းကင်း၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဝိရာဂမည် သော သမ္မာသမာဓိသည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာ ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။

ဝိရာဂဟူရာ၌ ဝိရာဂတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိရာဂမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည် တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့် ဝိရာဂမည်ကုန်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သောကြောင့် ဝိရာဂမည်၏။ မဂ်တည်း။ ဤသကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တပည့်သာဝကတို့သည် လည်းကောင်း မရောက်ဖူးသော နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ သွားတတ်သောကြောင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော တရားအပေါင်းသည် မဂ်မည်၏။ အကြင်မျှလောက် တစ်ပါးသော အယူဝါဒရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏ အသီးသီး တို့၏ မဂ်တို့သည် (ရှိကုန်၏။ ထိုမျှလောက်သော မဂ်တို့ထက်) ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် သာလျှင် ထူးလည်းထူး၏။ ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းထိုက်၏။ အကြီးအမျူးလည်း ဖြစ်၏။ အထူးသာလွန်လည်း သာလွန်၏။ အပြားအားဖြင့်လည်း မှီဝဲဆည်းကပ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်တို့တွင် အင်္ဂါရှစ်ပါး ရှိသောမဂ်သည် မြတ်၏။

အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌ ရှုမြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် သိမ်မွေ့သောကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ထိုသို့လိုက်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း တပ်ခြင်းကင်း၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဝိရာဂမည်သော သမ္မာသမာဓိသည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဝိရာဂ ဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ပ။ ထို့ကြောင့် မဂ်တို့တွင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ်သည် မြတ်၏။

အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ရှုမြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယမှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ထိုသို့လိုက်၍ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း တပ်ခြင်းကင်း၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ တပ်ခြင်းကင်း၏။ ဝိရာဂမည်သော သမ္မာသမာဓိသည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်လျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်၌ တည်၏။

ဝိရာဂဟူရာ၌ ဝိရာဂတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိရာဂမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း တပ်ခြင်းကင်းသောကြောင့် ဝိရာဂမည်ကုန်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိရာဂဟူသော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သောကြောင့် ဝိရာဂမည်၏။ မဂ်တည်း။ ဤမဂ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တပည့်သာဝကတို့သည် လည်းကောင်း မရောက်ဖူးသော နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ သွားတတ်သောကြောင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော

တရား အပေါင်းသည် မဂ်မည်၏။ အကြင်မျှလောက် တစ်ပါးသော အယူဝါဒရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏ အသီးသီး တို့၏ မဂ်တို့သည် (ရှိကုန်၏။ ထိုမျှလောက်သော မဂ်တို့ထက်) ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် သာလျှင် ထူးလည်း ထူး၏။ ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းထိုက်၏။ အကြီးအမျှူးလည်း ဖြစ်၏။ အထူးသာလွန်လည်း သာလွန်၏။ အပြားအားဖြင့်လည်း မှီဝဲဆည်းကပ်အပ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်တို့တွင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ သော မဂ်သည် မြတ်၏။

မြင်ခြင်းဝိရာဂသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ရှေ့ရှုတင်ခြင်းဝိရာဂသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ သိမ်းဆည်းခြင်း ဝိရာဂသည် သမ္မာဝါစာတည်း။ ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းဝိရာဂသည် သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ ဖြူစင်စေခြင်း ဝိရာဂသည် သမ္မာအာဇီဝတည်း။ အားထုတ်ခြင်းဝိရာဂသည် သမ္မာဝါယာမတည်း။ ထင်ခြင်း ဝိရာဂသည် သမ္မာသတိတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဝိရာဂသည် သမ္မာသမာဓိတည်း။

ထင်ခြင်းဝိရာဂသည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ စိစစ် 'စူးစမ်း'ခြင်းဝိရာဂသည် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ အားထုတ်ခြင်း ဝိရာဂသည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ပျံ့နှံ့ခြင်းဝိရာဂသည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ငြိမ်းခြင်း ဝိရာဂသည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဝိရာဂသည် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ ဆင်ခြင်ခြင်း ဝိရာဂသည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။

သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း ဝိရာဂသည် သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း ဝိရာဂသည် ဝီရိယဗိုလ်၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း ဝိရာဂသည် သတိဗိုလ်၊ ဥဒ္ဒစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း ဝိရာဂသည် သမာဓိဗိုလ်၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း ဝိရာဂသည် ပညာဗိုလ်တည်း။

ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဝိရာဂသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ အားထုတ်ခြင်း ဝိရာဂသည် ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ထင်ခြင်း ဝိရာဂသည် သတိန္ဒြေ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းဝိရာဂသည် သမာဓိန္ဒြေ၊ မြင်ခြင်းဝိရာဂသည် ပညိန္ဒြေတည်း။

အစိုးရခြင်း သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့သည် ဝိရာဂ၊ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗိုလ်တို့သည် ဝိရာဂ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဝိရာဂ၊ (သမ္မာပက) ဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်သည် ဝိရာဂ၊ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ဝိရာဂ၊ အားထုတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် ဝိရာဂ၊ ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည် ဝိရာဂ၊ ဟုတ်မှန်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သစ္စာဉာဏ်တို့သည် ဝိရာဂ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမထသည် ဝိရာဂ၊ အဖန်ဖန်ရှုခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် ဝိရာဂ၊ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသသဘောအားဖြင့် သမထဝိပဿနာတို့သည် ဝိရာဂ၊ လွန်၍မဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် အစုံတွဲခြင်း 'ယုဂနဒ္ဓ' သည် ဝိရာဂ၊ စောင့်စည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိရာဂ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိရာဂ၊ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိရာဂ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခသည် ဝိရာဂ၊ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာသည် ဝိရာဂ၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းသဘော အားဖြင့် ဝိမုတ္တိသည် ဝိရာဂ၊ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်သည် ဝိရာဂ၊ ဆန္ဒသည် အရင်းအမြစ်သဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ မနသိကာရသည် ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းသဘော အားဖြင့် ဝိရာဂ၊ ဖဿသည် ပေါင်းဆုံခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ သမာဓိသည် အမျှူးသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ သတိသည် အစိုးရခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ ပညာသည် ထို့ထက်လွန်မြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရသဘောအားဖြင့် ဝိရာဂ၊ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် မဂ်တည်း။

မြင်ခြင်းမဂ်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ရှေ့ရှုတင်ခြင်း မဂ်သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် မဂ်တည်း။ ဤသို့ ဝိရာဂသည် မဂ်မည်၏။

၂၉။ ဝိမုတ္တိသည် အဘယ်သို့ ဖိုလ်မည်သနည်း။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။

ဝိမုတ္တိ ဟူရာ၌ ဝိမုတ္တိတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိမုတ္တိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏၊ ဖိုလ်တည်း။

ရှေ့ရှုတင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။

ဝိမုတ္တိဟူရာ၌ ဝိမုတ္တိတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိမုတ္တိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်ကုန်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏၊ ဖိုလ်တည်း။

သိမ်းဆည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မာဝါစာသည် မိစ္ဆာဝါစာမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ကောင်းစွာဖြစ်စေခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာကမ္မန္တသည် မိစ္ဆာကမ္မန္တမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ဖြူစင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာအာဇီဝသည် မိစ္ဆာအာဇီဝမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အားထုတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာ ဝါယာမသည် မိစ္ဆာဝါယာမမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသတိသည် မိစ္ဆာသတိမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် မိစ္ဆာသမာဓိမှ လွတ် မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ (သမ္မာသမာဓိ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာ ရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန် ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။

ဝိမုတ္တိဟူရာ၌ ဝိမုတ္တိ တို့သည်နှစ်ပါး တို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိမုတ္တိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားအားလုံး တို့သည် လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏၊ ဖိုလ်တည်း။

သကဒါဂါမိဖိုလ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ ရုန့်ရင်းသော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်၏။ (သမ္မာသမာဓိ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။

ဝိမုတ္တိဟူရာ၌ ဝိမုတ္တိတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိမုတ္တိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိမည်၏၊ ဖိုလ်တည်း။

အနာဂါမိဖိုလ်ခဏ၌ မြင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂါနုသယ၊ ပဋိဃာနုသယမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှလည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ (သမ္မာသမာဓိ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ပ။

အရဟတ္တဖိုလ်ခဏ၌ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မာသမာဓိသည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ မာနာနုသယ၊ ဘဝရာဂါနုသယ၊ အဝိဇ္ဇာနုသယမှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုသို့လိုက်၍ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ခန္ဓာတို့မှ လည်းကောင်း လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ အပ၌လည်း နိမိတ်အားလုံးတို့မှ လွတ်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ (သမ္မာ သမာဓိ) ဝိမုတ္တိသည် (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် အာရုံရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိလျှင် ကျက်စားရာရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) ဝိမုတ္တိ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။ (မဆုတ်နစ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဗ္ဗာန်ဝိမုတ္တိ၌ တည်၏။

ဝိမုတ္တိဟူရာ၌ ဝိမုတ္တိတို့သည်နှစ်ပါးတို့တည်း။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ဝိမုတ္တိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားအားလုံးတို့သည်လည်း လွတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်ကုန်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိဖိုလ်မည်၏၊ ဖိုလ်တည်း။

မြင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ပ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် သမ္မာသမာဓိတည်း။ ထင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ပ။ ဆင်ခြင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်တည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် သဒ္ဓါဖိုလ်။ပ။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် ပညာဖိုလ်။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဝိမုတ္တိသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ။ပ။ မြင်ခြင်းဝိမုတ္တိသည် ပညိန္ဒြေတည်း။

အစိုးရသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေတို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖိုလ်တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ (သမ္မာပက) ဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်သည် ဝိမုတ္တိ၊ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ အားထုတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ် တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ဟုတ်မှန်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာဉာဏ်တို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမထသည် ဝိမုတ္တိ၊ အဖန်ဖန်ရှုမြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာသည် ဝိမုတ္တိ၊ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသသဘောအားဖြင့် သမထဝိပဿနာတို့သည် ဝိမုတ္တိ၊ လွန်၍မဖြစ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် အစုံ တွဲခြင်း 'ယုဂနဒ္ဓ' သည် ဝိမုတ္တိ၊ စောင့်စည်းခြင်းသဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိမုတ္တိ၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိမုတ္တိ၊ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် ဝိမုတ္တိ၊ လွတ်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခသည် ဝိမုတ္တိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာသည် ဝိမုတ္တိ၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိသည် ဝိမုတ္တိ၊ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းသဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်သည် ဝိမုတ္တိ၊ ဆန္ဒသည် အရင်းအမြစ်သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ မနသိကာရသည် ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းသဘော အားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ ဖဿသည် ပေါင်းဆုံခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်းသဘော အားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ သမာဓိသည် အမျူးသဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ သတိသည် အစိုးရခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ ပညာသည် ထို့ထက် လွန်မြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့်

ဝိမုတ္တိ၊ ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရသဘော အားဖြင့် ဝိမုတ္တိ၊ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိတည်း။ ဤသို့ ဝိမုတ္တိသည် ဖိုလ်တည်း။ ဤသို့ ဝိရာဂသည် မဂ်မည်၏။ ဝိမုတ္တိသည် ဖိုလ်မည်၏ဟု (ဟော တော်မူ၏)။

ဝိရာဂကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၆ - ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ

၁ - ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနဝါရ

၃၀။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တော၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့ကို သိစေတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ ရဟန်းဖြစ်သူသည် ဤအစွန်းနှစ်ပါး 'အဖို့နှစ်ပါး' တို့ကို မမှီဝဲအပ်ကုန်။ အဘယ်နှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူ- ယုတ်ညံ့၍ ရွာသူတို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော (အန္ဓဗာလ) ပုထုဇဉ်တို့၏ အလေ့အကျင့်သာဖြစ်၍ အရိယာတို့၏ အကျင့်မဟုတ်သော အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို ကပ်ငြိသောအားဖြင့် အဖန်တလဲလဲ လိုက်စားအားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကိုယ်စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အရိယာတို့၏ အကျင့်မဟုတ်သော အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော ကိုယ်ပင်ပန်းမှုကို အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း ဤနှစ်ပါးတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ဤအစွန်း 'အဖို့'နှစ်ပါးတို့သို့ မကပ်ရောက်မူ၍ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်သည် ကိလေသာငြိမ်းရန် အလို့ငှါ ဖြစ်၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှါ ဖြစ်၏။ (သစ္စာလေးပါးကို) သိရန် အလို့ငှါ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် အလို့ငှါ ဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့် သိတော်မူအပ်သော၊ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော၊ ကိလေသာငြိမ်းခြင်း, ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်း, သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်း, နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်သော၊ ထိုအလယ်အလတ်ဖြစ်သော အကျင့်သည် အဘယ်နည်း။

အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ပင်တည်း။

အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။

မှန်စွာသိမြင်ခြင်း 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'။ပ။ မှန်စွာတည်ကြည်ခြင်း 'သမ္မာသမာဓိ'၊ ဤသည်တို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် အထူးသဖြင့်သိတော်မူအပ်သော၊ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော၊ ကိလေသာငြိမ်းရန်အလို့ငှါ ဖြစ်သော၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိရန်အလို့ငှါ

ဖြစ်သော၊ (သစ္စာလေးပါးကို) သိရန်အလို့ငှါ ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန်အလို့ငှါ ဖြစ်သော၊ ထိုအလယ်အလတ်ဖြစ်သော မြတ်သော အကျင့်ဟူသည် ဤမဂ်အကျင့်ပင်တည်း။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' ပေတည်း။ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ အိုရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ နာရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ သေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ မချစ်သောသူတို့နှင့် အတူနေရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ ချစ်သောသူတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ လိုချင်ရာကို မရခြင်းသည်လည်း ဆင်းရဲ၏။ အကျဉ်းအားဖြင့် စွဲလမ်းရာ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဆင်းရဲကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'သမုဒယ အရိယသစ္စာ' ပေတည်း။ အကြင်တဏှာသည် ဘဝသစ်၌ ဖြစ်စေတတ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏။ ထိုထိုအာရုံ၌ လွန်စွာနှစ်သက်တတ်၏။ ဤတပ်မက်မှု တဏှာဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမဘုံတို့၌ တပ်မက်မှုတဏှာ 'ကာမတဏှာ'၊ တည်မြဲ၏ဟု ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော တပ်မက်မှုတဏှာ 'ဘဝတဏှာ'၊ သေလျှင်ပြတ်စဲ၏ဟု ယူသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော တပ်မက်မှု တဏှာ 'ဝိဘဝတဏှာ' တို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'နိရောဓအရိယ သစ္စာ' ပေတည်း။ ထိုတပ်မက်မှု တဏှာ၏သာလျှင် အကြွင်းမဲ့ စွဲမက်မှု ကင်းပျောက် ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ စွန့်လွှတ်ရာ၊ တစ်ဖန် စွန့်ပယ်ရာ၊ လွတ်မြောက်ရာ၊ မကပ်ငြိရာပင် ဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ဤသည်ကား ဆင်းရဲ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'မဂ္ဂအရိယသစ္စာ' ပေတည်း။ ဤအရိယမဂ်သည် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါး ဟူသော်ကား-

မှန်စွာသိမြင်ခြင်း 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ'။ပ။ မှန်စွာတည်ကြည်ခြင်း 'သမ္မာသမာဓိ' တို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

ဒုက္ခသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

ရဟန်းတို့ "ဤတရားသည် ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' မည်၏" ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော (ဒုက္ခသစ္စာ) တရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် "ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' ကို စင်စစ် ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်၏" ဟု။ပ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် "ထိုဆင်းရဲဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'ဒုက္ခအရိယသစ္စာ' ကို ပိုင်းခြား၍ သိခဲ့ပြီ" ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့၌ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

သမုဒယသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

ရဟန်းတို့ "ဤတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'သမုဒယအရိယသစ္စာ' မည်၏"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော (သမုဒယသစ္စာ) တရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် "ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'သမုဒယ အရိယသစ္စာ' ကို ပယ်အပ်၏"ဟု။ပ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် "ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'သမုဒယအရိယသစ္စာ' ကို ပယ်ပြီးပြီ"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သမုဒယသစ္စာ တရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

နိရောဓသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

ရဟန်းတို့ “ဤနိဗ္ဗာန်သည် ဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓ အရိယသစ္စာ’ မည်၏”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော နိရောဓသစ္စာတရားတို့၌ ငါ ဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓအရိယသစ္စာ’ ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏”ဟု။ပ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ချုပ်ရာဖြစ်သော ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘နိရောဓ အရိယသစ္စာ’ ကို မျက်မှောက်ပြုခဲ့ပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော နိရောဓ သစ္စာတရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

မဂ္ဂသစ္စာ၌ ဉာဏ်သုံးပါး

ရဟန်းတို့ “ဤတရားသည် ဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘မဂ္ဂအရိယသစ္စာ’ မည်၏”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော မဂ္ဂသစ္စာတရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ထိုဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော ဤ အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘မဂ္ဂအရိယသစ္စာ’ ကို ပွားများအပ်၏”ဟု။ပ။

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် “ဆင်းရဲခြင်း၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော ဤ အရိယာတို့၏ အမှန်တရား ‘မဂ္ဂသစ္စာ’ ကို ပွားများပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန် သော မဂ္ဂသစ္စာတရားတို့၌ ငါဘုရား၏ (ပညာ) မျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

သစ္စာလေးပါး မသိသေးသမျှ ဘုရားဟု ဝန်မခံ

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရားလေးပါးတို့၌ ဤသုံးပါးသောအပြန်[၁] တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ[၂] ရှိသော မှန်ကုန်သော ငါဘုရား၏ ဉာဏ်အမြင် မစင်ကြယ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ငါဘုရား သည် နတ်, မာရ်နတ်, ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကွသော နတ်လောကနှင့် သမဏ, ဗြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့်တကွသော လူလောက၌ "အတုမရှိသော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သိပြီ"ဟူ၍ ဝန်မခံခဲ့ချေ။

၁။ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်သုံးပါးတည်း။
၂။ ယင်းဉာဏ်သုံးပါးကို သစ္စာလေးပါးဖြင့် မြှောက်၊ ၃×၄= ၁၂။

ဘုရားဟု ဝန်ခံချိန်

ရဟန်းတို့ ဤအရိယာတို့၏ အမှန်တရားလေးပါးတို့၌ ဤသို့ သုံးပါးသော အပြန်, တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော မှန်ကန်သော ငါဘုရား၏ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်လာသော အခါ၌သာလျှင် ငါဘုရားသည် နတ်, မာရ်နတ်, ဗြဟ္မာတို့နှင့်တကွသော နတ်လောကနှင့် သမဏ, ဗြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့်တကွသော ဤလူလောက၌ "အတုမရှိသော (အလုံးစုံသော တရားတို့ကို) ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို သိပြီ"ဟူ၍ ဝန်ခံခဲ့၏။ ငါ၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်မှုသည် မပျက် စီးနိုင်ပြီ။ ဤကား အဆုံးစွန်သော ဘဝတည်း။ ယခုအခါ တစ်ဖန် ဘဝ အသစ်၌ ဖြစ်မရှိတော့ပြီဟု ငါ့အား ဉာဏ်အမြင် 'ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်' သည်လည်း ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာပြီ ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစကားကို မိန့်တော်မူ၏။ ပဥ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတို့သည် နှစ်လိုကုန်သည် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ ခံယူကြလေကုန်သတည်း။

ဤစကားပြေဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူလတ်သော် အသျှင်ကောဏ္ဍညအား "ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသော တရားအလုံးစုံသည် ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏"ဟု (ကိလေသာ) မြူ အညစ်အကြေး ကင်းသော တရားမျက်စိ 'သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်' သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကြွေးကြော်ကြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူလတ်သော် "ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တောဝယ် လောက၌ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊ မာရ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မဟောနိုင်သော အတုမရှိသော ဤဓမ္မစကြာတရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူအပ်ပြီ"ဟု ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို အဆင့်ဆင့်ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။

ဘုမ္မစိုးနတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့သည် ကောင်းချီးပေးသံကို အဆင့်ဆင့် ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။

စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ ကောင်းချီးပေးသံကို ကြား၍ တာဝတိံသာနတ်။ပ။ ယာမာနတ်။ပ။ တုသိတာနတ်။ပ။ နိမ္မာနရတိနတ်။ပ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်။ပ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတို့သည် "ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တောဝယ် လောက၌ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ နတ်၊ မာရ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မဟောနိုင်သော အတုမရှိသော ဤဓမ္မစကြာတရားတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ အပ်ပြီ" ဟု ကောင်းချီးပေးသံကို အဆင့်ဆင့် ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ထိုအချိန် ထိုအခါကာလတွင် (အကနိဋ္ဌ) ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ကျော်စောသံသည် ပျံ့နှံ့၍ တက်၏။

ဤတစ်သောင်းသော လောကဓာတ်သည်လည်း တုန်လှုပ်၏။ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏။ ထက်ဝန်းကျင် တုန်လှုပ်၏။ အတိုင်းအရှည်မရှိ ကြီးမားသော အရောင်အလင်းသည်လည်း လောက၌ နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကို ကျော်လွန်၍ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် "ရဟန်းတို့ ကောဏ္ဍညသည် သစ္စာလေးပါးတရားကို သိလေပြီတကား၊ ရဟန်းတို့ ကောဏ္ဍညသည် သစ္စာလေးပါးတရားကို သိလေပြီတကား"ဟု ဤဥဒါန်းကို ကျူးရင့်တော်မူ၏။

ဤသို့ ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူသောကြောင့် အသျှင်ကောဏ္ဍညအား "အညာသိကောဏ္ဍည"ဟူ၍သာလျှင် အမည်တွင်၏။

(က) "ဤကား ဒုက္ခအရိယသစ္စာတည်း"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ'သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏

ဟူသည် ခွဲခြား၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အလင်းရောင် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ အသိဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ ဤဓမ္မငါးပါးတို့သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ခွဲခြား၍ သိခြင်းသဘော သည် အတ္ထတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဤအတ္ထငါးပါးတို့သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာ တို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္ထတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထ ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤ ဆယ်ပါးသော နိရုတ္တိတို့သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာတို့လည်း ဖြစ် ကုန်၏။ ထိုနိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုနိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ အတ္ထငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ နိရုတ္တိဆယ်ပါးတို့၌ သိသောဉာဏ် ဤဉာဏ်နှစ်ဆယ်တို့သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာတို့လည်း ဖြစ် ကုန်၏။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဋိဘာန တို့၌ သိသောဉာဏ်ကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

“ထိုဒုက္ခအရိယသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏”ဟူ။ ။ “ပိုင်းခြား၍ သိပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် ခွဲခြား၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏

ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့်၊ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင် သဘော အားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ အသိဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ ဤဓမ္မငါးပါးတို့သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဟု ဆိုအပ်၏။

မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ခွဲခြား၍ သိခြင်းသဘော သည် အတ္ထတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဤအတ္ထ ငါးပါးတို့သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုအတ္ထ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္ထတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်း တို့သည် လည်းကောင်း၊ အတ္ထငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤ ဆယ်ပါးသော နိရုတ္တိတို့သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုနိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ အတ္ထငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ နိရုတ္တိဆယ်ပါးတို့၌ သိသောဉာဏ် ဤဉာဏ်နှစ်ဆယ်တို့သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဋိဘာနတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။ ဒုက္ခအရိယသစ္စာ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး[၁]၊ အတ္ထ တစ်ဆယ့်ငါးပါး[၂]၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်[၃] တို့တည်း။

(ခ) “ဤကား ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာတည်း”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန် သော သမုဒယသစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “ထိုဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာကို ပယ်အပ်၏”ဟု။ပ။ “ပယ်ပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သမုဒယသစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။

ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ် ခြောက်ဆယ်တို့တည်း။

(ဂ) “ဤကား ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာတည်း”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန် သော နိရောဓသစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “ထိုဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏”ဟု။ပ။ “မျက်မှောက်ပြုပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ)

ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော နိရောဓသစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။

ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်တို့တည်း။

(ဃ) "ဤကား ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန် တရား 'မဂ္ဂအရိယသစ္စာ'တည်း"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော မဂ္ဂသစ္စာတရား တို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ "ထိုဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား 'မဂ္ဂအရိယသစ္စာ'ကို ပွါးအပ်၏" ဟု။ပ။ "ပွါးပြီးပြီ"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော မဂ္ဂသစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။

ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂအရိယသစ္စာ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ် တို့တည်း။

အရိယသစ္စာလေးပါးတို့၌ ဓမ္မခြောက်ဆယ်၊ အတ္ထခြောက်ဆယ်၊ နိရုတ္တိတစ်ရာ့နှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်နှစ်ရာ့လေးဆယ် တို့တည်း။

၁။ စက္ခု၊ ဉာဏ၊ ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ အာလောကဟူသော ဓမ္မငါးပါးကို မူတည်၍ သစ္စ၊ ကိစ္စ၊ ကတဉာဏ်သုံးပါးနှင့်မြှောက်၊ ဓမ္မဉာဏ် တစ်ဆယ့်ငါးပါး ဖြစ်၏။

၂။ ဒဿနတ္ထ၊ ဉာတတ္ထ၊ ပဇာနနတ္ထ၊ ပဋိဝေဓတ္ထ၊ ဩဘာသတ္ထ ဤအတ္ထငါးပါးကို မူတည်၍ သစ္စ၊ ကိစ္စ၊ ကတဉာဏ်သုံးပါးနှင့် မြှောက်၊ အတ္ထဉာဏ် တစ်ဆယ့်ငါးပါး ဖြစ်၏။

၃။ ဓမ္မဉာဏ် ၁၅၊ အတ္ထဉာဏ် ၁၅၊ ပေါင်း ဉာဏ်သုံးဆယ်တို့၌ တစ်ခုစီရှိသော နိရုတ္တိဉာဏ် သုံးရပ်ပေါင်း ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - သတိပဋ္ဌာနဝါရ

၃၁။ ရဟန်းတို့ “ဤကား ကာယေကာယာနုပဿနာတည်း”ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေး အဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ထိုကာယေ ကာယာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့ “ဤကား ဝေဒနာတို့၌။ပ။ ဤကား စိတ်၌။ပ။ ရဟန်းတို့ “ဤကား တရားတို့၌ ဓမ္မာနုပဿနာတည်း” ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ ၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “တရားတို့၌ ထိုဓမ္မာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြား ဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။

(က) “ဤကား ကိုယ်၌ ကာယာနုပဿနာတည်း”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန် သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “ကိုယ်၌ ထိုကာယာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူး ကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် ခွဲခြား၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ အသိဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင် သည် ဓမ္မတည်း။ ဤဓမ္မငါးပါးတို့သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္တတည်း။ သိခြင်းသဘောသည် အတ္တတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောသည် အတ္တတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္တတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္တတည်း။ ဤအတ္တငါးပါးတို့သည် အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုအတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုအတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုအတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္တတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်း တို့သည် လည်းကောင်း၊ အတ္တငါးပါး တို့ကို ကောင်းစွာ ပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင်ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤနိရုတ္တိ ဆယ်ပါးတို့သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ အတ္တငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ နိရုတ္တိဆယ်ပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ ဤနှစ်ဆယ်သောဉာဏ်တို့သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဋိဘာန တို့၌ သိသောဉာဏ်ကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ကိုယ် 'ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်' ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္တတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်တို့တည်း။

(ခ-ဃ) ဤကား ဝေဒနာတို့၌။ပ။ ဤကား စိတ်၌။ပ။ "ဤကား တရားတို့၌ ဓမ္မာနုပဿနာတည်း"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ "တရားတို့၌ ဓမ္မာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏"ဟု။ပ။ "ပွါးပြီးပြီ" ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။

တရား 'ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်' ၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္တတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ် တို့တည်း။

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့၌ ဓမ္မခြောက်ဆယ်၊ အတ္တခြောက်ဆယ်၊ နိရုတ္တိတစ်ရာ့နှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်နှစ်ရာ့လေးဆယ် တို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၃ - ဣဒ္ဓိပါဒဝါရ

၃၂။ ရဟန်းတို့ “ဤကား ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်” ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ထိုဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ” ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဤကား ဝီရိယ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ။ပ။ ဤကား စိတ် (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ။ပ။

ရဟန်းတို့ “ဤကား ဝီမံသ ‘ပညာ’ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်” ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ဝီမံသ ‘ပညာ’ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏”ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။

(က) “ဤကား ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း” ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “ထိုဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အလင်းရာင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ အသိဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင် သည် ဓမ္မတည်း။ ဤဓမ္မငါးပါးတို့သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာ တို့သည် ထိုဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဟု ဆိုအပ်၏။

မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဤအတ္ထငါးပါးတို့သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်းဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုအတ္ထ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုအတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် အတ္ထတို့၌ သိသောဉာဏ်ကို အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထ ငါးပါးတို့ကို ကောင်းစွာပြရန် သဒ္ဒါကို ထုတ်ဆောင် ပြောဆိုခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤ နိရုတ္တိဆယ်ပါးတို့သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထိုနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုနိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် နိရုတ္တိတို့၌ သိသော ဉာဏ်ကို နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဓမ္မငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ အတ္ထငါးပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ နိရုတ္တိဆယ်ပါးတို့၌ သိသောဉာဏ်၊ ဤနှစ်ဆယ်သော ဉာဏ်တို့သည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံလည်းဖြစ်ကုန်၏။ ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့တည်း။ ထို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ကျက်စားရာတို့သည် ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အာရုံတို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဋိဘာန တို့၌ သိသောဉာဏ်ကို ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါဟု ဆိုအပ်၏။

ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသောသမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ ဓမ္မ တစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိသုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်တို့တည်း။

(ခ-ဃ) ဤကား ဝီရိယ (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသော သမာဓိ။ပ။ ဤကား စိတ် (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသော သမာဓိ။ပ။ ဤကား "ထိုဝီမံသ 'ပညာ' (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ် တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ "ထိုဝီမံသ 'ပညာ' (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏"ဟု။ပ။ "ပွါးပြီးပြီ"ဟု (ဘုရားမဖြစ်မီ) ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ် တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။

ဝီမံသ 'ပညာ' (လွန်ကဲ) ကြီးမျှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ ဓမ္မတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထတစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ သုံးဆယ်၊ ဉာဏ်ခြောက်ဆယ်တို့တည်း။

ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့၌ ဓမ္မခြောက်ဆယ်၊ အတ္ထခြောက်ဆယ်၊ နိရုတ္တိ တစ်ရာ့နှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်နှစ်ရာ့ လေးဆယ်တို့တည်း။

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၄ - သတ္တဗောဓိသတ္တဝါရ

၃၃။ ရဟန်းတို့ “သမုဒယ သမုဒယ”ဟု ဝိပဿီဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “နိရောဓ နိရောဓ”ဟု ဝိပဿီဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဝိပဿီဘုရားလောင်း၏ ဗျာကရိုဏ်း (သုတ္တန်) ၌ ဓမ္မဆယ်ပါး၊ အတ္ထဆယ်ပါး၊ နိရုတ္တိနှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်လေးဆယ်တို့တည်း။

ရဟန်းတို့ “သမုဒယ သမုဒယ”ဟု သိခီဘုရားလောင်းအား။ပ။ ဝေဿဘူဘုရားလောင်းအား။ပ။ ကကုသန်ဘုရားလောင်းအား။ပ။ ကောဏာဂုံဘုရားလောင်းအား။ပ။ ကဿပဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “နိရောဓ နိရောဓ”ဟု ကဿပဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ကဿပဘုရားလောင်း၏ ဗျာကရိုဏ်း (သုတ္တန်) ၌ ဓမ္မဆယ်ပါး၊ အတ္ထဆယ်ပါး၊ နိရုတ္တိနှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်လေးဆယ်တို့တည်း။

ရဟန်းတို့ “သမုဒယ သမုဒယ”ဟု ဂေါတမဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “နိရောဓ နိရောဓ” ဟု ဂေါတမဘုရားလောင်းအား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဂေါတမဘုရားလောင်း၏ ဗျာကရိုဏ်း (သုတ္တန်) ၌ ဓမ္မဆယ်ပါး၊ အတ္ထဆယ်ပါး၊ နိရုတ္တိနှစ်ဆယ်၊ ဉာဏ်လေးဆယ်တို့တည်း။

ဘုရားလောင်း ခုနစ်ဦးတို့၏ ခုနစ်ပါးသော ဗျာကရိုဏ်း (သုတ္တန်) ၌ ဓမ္မခုနစ်ဆယ်၊ အတ္ထခုနစ်ဆယ်၊ နိရုတ္တိတစ်ရာ့လေးဆယ်၊ ဉာဏ်နှစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်တို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၅ - အဘိညာဒိဝါရ

၃၄။ အကြင်မျှလောက် အဘိညာ၏ အဘိညာသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော အဘိညာသဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အဘိညာ၏ အဘိညာသဘော၌ ဓမ္မ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ-ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

အကြင်မျှလောက် ပရိညာ၏ ပရိညာသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် ပဟာန်၏ ပဟာန်သဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် ဘာဝနာ၏ ဘာဝနာသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်း သဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သဘောသည်မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘော၌ ဓမ္မ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ-ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

အဘိညာ၏ အဘိညာသဘော၌။ ပရိညာ၏ ပရိညာသဘော၌။ ပဟာန်၏ ပဟာန်သဘော၌။ ဘာဝနာ၏ ဘာဝနာသဘော၌။ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၏ မျက်မှောက်ပြုခြင်းသဘော၌ ဓမ္မ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ-နှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-ငါးရာတို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၆ - ခန္ဓာဒိဝါရ

၃၅။ အကြင်မျှလောက် ခန္ဓာတို့၏ ခန္ဓာသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏၊ ထင်ရှားပြုအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော ခန္ဓာသဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ခန္ဓာတို့၏ ခန္ဓာသဘော၌ ဓမ္မ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ-ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

အကြင်မျှလောက် ဓာတ်တို့၏ ဓာတ်သဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် အာယတနတို့၏ အာယတနသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် သင်္ခတတို့၏ သင်္ခတသဘောကို သိအပ်၏။ပ။ အကြင်မျှလောက် အသင်္ခတ၏ အသင်္ခတသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။

ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော အသင်္ခတသဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသင်္ခတ၏ အသင်္ခတသဘော၌ ဓမ္မ -နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ -နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ- ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

ခန္ဓာတို့၏ ခန္ဓာသဘော၌။ ဓာတ်တို့၏ ဓာတ်သဘော၌။ အာယတနတို့၏ အာယတနသဘော၌။ သင်္ခတတို့၏ သင်္ခတသဘော၌။ အသင်္ခတတို့၏ အသင်္ခတသဘော၌ ဓမ္မ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ -နှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-ငါးရာတို့တည်း။

------

၇ - သစ္စဝါရ

၃၆။ အကြင်မျှလောက် ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော ဒုက္ခသဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဒုက္ခ၏ ဒုက္ခသဘော၌ ဓမ္မနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်တစ်ရာတို့တည်း။

အကြင်မျှလောက် သမုဒယ၏ သမုဒယသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် နိရောဓ၏ နိရောဓသဘော ကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် မဂ္ဂ၏မဂ္ဂသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှား ပြုအပ်၏။ မျက်မှောက် ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော မဂ္ဂသဘော သည် မရှိဟု ပညာမျက်စိ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ မဂ္ဂ၏ မဂ္ဂသဘော၌ ဓမ္မ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-နှစ်ဆယ့် ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ-ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

အရိယသစ္စာလေးပါးတို့၌ ဓမ္မ-တစ်ရာ၊ အတ္ထ-တစ်ရာ၊ နိရုတ္တိ -နှစ်ရာ၊ ဉာဏ်-လေးရာတို့တည်း။

ပဋ္ဌာနသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၈ - ပဋိသမ္ဘိဒါဝါရ

၃၇။ အကြင်မျှလောက် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။

ထင်ရှားပြုအပ်၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော အတ္ထ ပဋိသမ္ဘိဒါ သဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါသဘော၌ ဓမ္မနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ ငါးဆယ်၊ ဉာဏ် တစ်ရာတို့တည်း။

အကြင်မျှလောက် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၏ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသဘောကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ သဘောကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။ မျက်မှောက် ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိ အပ်၏။

ပညာဖြင့် မတွေ့ ထိအပ်သော ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသဘောသည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသဘော၌ ဓမ္မ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထ-နှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိ -ငါးဆယ်၊ ဉာဏ်-တစ်ရာတို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့၌ ဓမ္မ -တစ်ရာ၊ အတ္ထ -တစ်ရာ၊ နိရုတ္တိ -နှစ်ရာ၊ ဉာဏ် -လေးရာတို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၉ - ဆဗုဒ္ဓဓမ္မဝါရ

၃၈။ အကြင်မျှလောက် ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်ကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော ဣန္ဒြိယပရော ပရိယတ္တဉာဏ်သည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏ်၌ ဓမ္မနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိငါးဆယ်၊ ဉာဏ်တစ်ရာ တို့တည်း။

အကြင်မျှလောက် အာသယာနုသယဉာဏ်ကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်ကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏ်ကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို။ပ။ အကြင်မျှလောက် အနာဝရဏဉာဏ်ကို သိအပ်၏။ မြင်အပ်၏။ ထင်ရှားပြုအပ်၏။

မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။ ပညာဖြင့် တွေ့ထိအပ်၏။ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော အနာဝရဏဉာဏ် သည် မရှိဟု ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အနာဝရဏဉာဏ်၌ ဓမ္မနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ အတ္ထနှစ်ဆယ့်ငါးပါး၊ နိရုတ္တိငါးဆယ်၊ ဉာဏ်တစ်ရာတို့တည်း။

ဗုဒ္ဓဉာဏ်ခြောက်ပါးတို့၌ ဓမ္မ-တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ အတ္ထ -တစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ နိရုတ္တိ-သုံးရာ၊ ဉာဏ်- ခြောက်ရာ တို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါအရာ၌ ဓမ္မ-ရှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ အတ္ထ-ရှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ နိရုတ္တိ-တစ်ထောင့်ခုနစ်ရာ၊ ဉာဏ်- သုံးထောင့်လေးရာ တို့တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၇ - ဓမ္မစက္ကကထာ

၁ - သစ္စဝါရ

၃၉။ အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ပ။ ဤသို့ ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူသောကြောင့် အသျှင်ကောဏ္ဍညအား "အညာသိကောဏ္ဍည"ဟူ၍သာလျှင် အမည် သည် ဖြစ်၏။

(က) "ဤကား ဒုက္ခအရိယသစ္စာတည်း"ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ်'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်း သဘောအားဖြင့်၊ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ အပြား အားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ် 'ပညာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အပြားအားဖြင့် သိခြင်း သဘော အားဖြင့်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ် 'ဝိဇ္ဇာ' သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း သဘောအားဖြင့်၊ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

မျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ သိခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ပညာသည် ဓမ္မတည်း။ ခွဲခြား၍ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဝိဇ္ဇာသည် ဓမ္မတည်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အာလောကသည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤဓမ္မငါးပါး၊ အတ္ထငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာ အာရုံရှိကုန်၏။ သစ္စာ ကျက်စားရာရှိကုန်၏။ သစ္စာဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ တည်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

၄၀။ ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်း ကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ တရားဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

တရားကျင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန်မလှုပ် တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန်မလှုပ် တည်စေလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေလျက်

ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်စေလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

ဓမ္မ၌ ရဲရင့် သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မ၌ ရဲရင့်သည့်အဖြစ်သို့ ရောက်စေလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို ကောင်းစွာပြုလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို အလေးပြုလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

ဓမ္မကို မြတ်နိုးလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို ပူဇော်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို ရိုသေတုပ်ဝပ်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို တံခွန်ကဲ့သို့ ဖြစ်စေသော ကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို မှန်ကင်းကဲ့သို့ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မအဓိပတိ ဖြစ်၍ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ထိုဓမ္မစကြာကို လောက၌ သမဏသည် လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏသည် လည်းကောင်း၊ နတ်သည် လည်းကောင်း၊ မာရ်နတ်သည် လည်းကောင်၊ ဗြဟ္မာသည် လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ဦးသည် လည်းကောင်း နစ်စေခြင်းငှါ မဖြစ်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သတိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သမာဓိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ပညိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သဒ္ဓါဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဝီရိယဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သတိဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သမာဓိဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ပညာဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

သမ္မာဝါစာသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သမ္မာကမ္မန္တသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သမ္မာအာဇီဝသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သမ္မာဝါယာမသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ သမ္မာသတိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

သမ္မာသမာဓိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

အစိုးရခြင်းသဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဗိုလ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသော

ကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ (သမ္မာပက) ဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ အားထုတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်တို့သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ဟုတ်မှန်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာတို့သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမထသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

အဖန်ဖန် ရှုခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာ သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရသသဘော အားဖြင့် သမထ, ဝိပဿနာတို့သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် အစုံတွဲခြင်း 'ယုဂနဒ္ဓ' သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စောင့်စည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သီလဝိသုဒ္ဓိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသော ကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

လွတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

ထိုးထွင်း၍သိခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စွန့်လွှတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ခယဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်း သဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒ အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ်သည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဆန္ဒသည် အရင်းအမြစ်သဘော အားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ မနသိကာရသည် ကောင်းစွာဖြစ် စေခြင်း သဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဖဿသည် ပေါင်း ဆုံခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သမာဓိသည် အမှူးသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သတိသည် အစိုးရ သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော သဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ပညာသည် ထို့ထက် လွန်မြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

"ထိုဒုက္ခအရိယသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိအပ်၏"ဟု။ပ။ "ပိုင်းခြား၍ သိပြီးပြီ" ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူး ကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ပ။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏

ဟူသည် မြင်ခြင်း သဘောအားဖြင့်။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

မျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ပ။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤဓမ္မငါးပါး၊ အတ္ထငါးပါးတို့သည် ဒုက္ခဝတ္ထုရှိကုန်၏။ သစ္စာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာအာရုံ ရှိကုန်၏။ သစ္စာကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။ သစ္စာဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ တည်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာကို လည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရားဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရားကျင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန်မလှုပ် တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန် သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

(ခ-ဃ) "ဤကား ဒုက္ခသမုဒယအရိယသစ္စာတည်း"ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာ တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ "ထိုဒုက္ခသမုဒယ အရိယသစ္စာကို ပယ်အပ်၏" ဟု။ပ။ "ပယ်ပြီးပြီ"ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သစ္စာတရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ပ။ အလင်းရောင် သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင်သဘော အားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ပ။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤဓမ္မငါးပါး၊ အတ္ထငါးပါးတို့သည် သမုဒယဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ပ။ နိရောဓဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ပ။ မဂ္ဂဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သစ္စာအာရုံ ရှိကုန်၏။

သစ္စာ ကျက်စားရာရှိကုန်၏။ သစ္စာဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ တည်ကုန်၏။ သစ္စာ၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာ ကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရားကျင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန်မလှုပ် တည်လျက်ဖြစ် စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - သတိပဋ္ဌာနဝါရ

၄၁။ ရဟန်းတို့ “ဤကား ကိုယ်၌ ကာယာနုပဿနာတည်း”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ကိုယ်၌ ထိုကာယာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု ငါ့အား။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဤကား ဝေဒနာတို့၌။ပ။ ဤကား စိတ်၌။ပ။ ရဟန်းတို့ “ဤကား တရားတို့၌ ဓမ္မာနုပဿနာတည်း”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ပ။ အလင်း ရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “တရားတို့၌ ထိုဓမ္မာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု ငါ့အား။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရား တို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

“ဤကား ကိုယ်၌ ကာယာနုပဿနာတည်း”ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ “ကိုယ်၌ ထိုကာယာနုပဿနာကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်း သဘောအားဖြင့်။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင်သဘော အားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ပ။ အာလောကသည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤဓမ္မငါးပါး၊ အတ္ထငါးပါးတို့သည် ကာယဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ပ။ ဝေဒနာဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ စိတ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ တရား ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်၌ ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်၌ တည်ကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန်၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရားကျင့်ခြင်းဌါ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရား၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

တရား၌ မတုန်မလှုပ် တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၃ - ဣဒ္ဓိပါဒဝါရ

၄၂။ ရဟန်းတို့ “ဤကား ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း”ဟု ရှေးအဖို့က ငါ့အား မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့ ၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသောသမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏”ဟု ငါ့အား။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ဤကား ဝီရိယ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ။ပ။ ဤကား စိတ် (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ။ပ။ ရဟန်းတို့ “ဤကား ဝီမံသ ‘ပညာ’ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ “ဝီမံသ ‘ပညာ’ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏”ဟု ငါ့အား။ပ။ ရဟန်းတို့ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ငါ့အား ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

“ဤကား ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း” ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ “ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏”ဟု။ပ။ “ပွါးပြီးပြီ”ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘော အားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ဉာဏ်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်။ အသိဉာဏ်သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ ဟူသည် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်။ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ် ‘ပညာ’ သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောအားဖြင့်။ ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော ဉာဏ်‘ဝိဇ္ဇာ’ သည် ထင်ရှား ဖြစ်၏ ဟူသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့်။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ ဟူသည် အလင်းရောင် သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ သိခြင်းသည် ဓမ္မတည်း။ သိခြင်း သဘောသည် အတ္ထတည်း။ ပညာသည် ဓမ္မတည်း။ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ ဝိဇ္ဇာသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤမဂ္ဂင်းပါး၊ အတ္တင်းပါးတို့သည် ဆန္ဒဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်အာရုံ ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ တည်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မကျင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်စေ သောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန် မလှုပ်တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်စေသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

ဓမ္မ၌ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ အထွတ် အထိပ်သို့ ရောက်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်စေလျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ ဓမ္မကို ရိုသေတုပ်ဝပ်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မကို တံခွန်ကဲ့သို့ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။ ဓမ္မကို မှန်ကင်းကဲ့သို့ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မအဓိပတိဖြစ်၍ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

ထိုဓမ္မစကြာကို လောက၌ သမဏ၊ ဗြာဟ္မဏ၊ နတ်၊ မာရ်နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တစ်စုံတစ်ဦးသော သူသည် နစ်စေခြင်းငှါ မဖြစ်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေသည် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မစကြာ မည်၏။

"ဤကား ဝီရိယ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တည်း" ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ "ဝီရိယ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးအပ်၏"ဟု။ပ။ "ပွါးပြီးပြီ"ဟု ရှေးအဖို့က မကြားဖူးကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတို့၌ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့်။ပ။ ဉာဏ်အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သနည်း။ ပညာမျက်စိသည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့်။ပ။ အလင်းရောင်သည် ထင်ရှားဖြစ်၏ဟူသည် အလင်းရောင်သဘောအားဖြင့် ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိသည် ဓမ္မတည်း။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အတ္ထတည်း။ပ။ အလင်းရောင်သည် ဓမ္မတည်း။ပ။ အလင်းရောင်သဘောသည် အတ္ထတည်း။

ဤမဂ္ဂင်းပါး၊ အတ္တင်းပါးတို့သည် ဝီရိယဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ပ။ စိတ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဝီမံသဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဝတ္ထု ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်အာရုံ ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။

ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ တည်ကုန်၏။ ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ မတုန်မလှုပ် တည်ကုန်၏။

ဓမ္မစကြာဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဓမ္မစကြာမည်သနည်း။ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ စကြာကို လည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ စကြာကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ တရားကျင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ ဓမ္မ၌ မတုန် မလှုပ် တည်လျက် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ဓမ္မတည်း။ ထိုဓမ္မကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဓမ္မစကြာမည်၏။

ဓမ္မစက္ကကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၈ - လောကုတ္တရကထာ

၄၃။ အဘယ်တရားတို့သည် လောကုတ္တရာမည်ကုန်သနည်း။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဗိုလ်ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်၊ အရိယမဂ်လေးပါး၊ သာမညဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန် ဤတရားတို့သည် လောကုတ္တရာ မည်ကုန်၏။

လောကုတ္တရာတို့မည်သည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် လောကုတ္တရာတို့ မည်ကုန်သနည်း။

လောကကို လွန်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ မည်ကုန်၏။ လောကမှ လွန်တတ်ကုန်သော ကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ လွန်မြောက်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ လွန်မြောက် တတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို လွန်သွားကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ကောင်းစွာ လွန်သွားကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ကောင်းစွာ လွန်သွား ကုန်ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကထက် လွန်ကဲကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက အဆုံးကို လွန်မြောက်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကမှ ထွက်မြောက်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ ထွက်သွားကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက (ထဲ) မှ ထွက်သွားကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ ထွက်မြောက် ကုန် ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ ထွက်သွားကုန်ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက (ထဲ) မှ ထွက်သွားကုန်ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောက၌ မတည်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှာ မတည်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ မလိမ်းကျံကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် မလိမ်းကျံကုန် သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ ကောင်းစွာ မငြိကပ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက အားဖြင့် ကောင်းစွာ မငြိကပ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ မစွန်းမငြိကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် မစွန်း မငြိကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောက၌ ကင်းလွတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် ကင်းလွတ်ကုန်သော ကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ ကင်းလွတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက (ထဲ) မှ ကင်းလွတ်ကုန် သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင် ကင်းလွတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောက၌ ယှဉ်ခြင်းကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ ယှဉ်ခြင်းကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကဝယ် ယှဉ်ခြင်း ကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကနှင့် ယှဉ်ခြင်းကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင် ယှဉ်ခြင်းကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကမှ စင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင် စင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကမှ အထူးစင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကအားဖြင့် အထူးစင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင် အထူးစင်ကြယ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကမှ ထကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကထဲမှ ထကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင်းမှ ထကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကမှ ကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကထဲမှ ကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကတွင်းမှ ကင်းကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောက၌ မကပ်ငြိကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ မယူအပ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ မနှောင်ဖွဲ့အပ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကကို ကောင်းစွာ ဖြတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ကောင်းစွာ ဖြတ်ကုန်ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။

လောကကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို တစ်ဖန်ငြိမ်းစေကုန်ပြီးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၏ လမ်းမဟုတ်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၏ တည်ရာမဟုတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၏ အရာမဟုတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကနှင့် မဆက်ဆံကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ပျို့အန်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို တစ်ဖန် မပျို့အန်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ပယ်စွန့်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို မစွဲယူသောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောက၌ မဖွဲ့စေကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို လွန်စွာ မဖွဲ့တတ်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ငြိမ်းစေကုန် သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို မထွန်းလင်းစေကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ။ လောကကို ကောင်းစွာလွန်၍ လွှမ်းမိုး၍ တည်ကုန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာတို့ မည်ကုန်၏။

လောကုတ္တရကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၉ - ဗလကထာ

၄၄။ သာဝတ္ထိ နိဒါန်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ဗလတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။ အဘယ် ငါးပါးတို့နည်း ဟူမူ- သဒ္ဓါဗလ၊ ဝီရိယဗလ၊ သတိဗလ၊ သမာဓိဗလ၊ ပညာဗလတို့တည်း။ ရဟန်းတို့ ဗလတို့ သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။

တစ်နည်းကား ဗလတို့သည် ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း။ သဒ္ဓါဗလ၊ ဝီရိယဗလ၊ သတိဗလ၊ သမာဓိ ဗလ၊ ပညာဗလ၊ ဟိရိဗလ၊ ဩတ္တပ္ပဗလ၊ ဆင်ခြင်ခြင်း 'ပဋိသင်္ခါန' ဗလ၊ ဘာဝနာဗလ၊ အပြစ်မဲ့ခြင်း 'အနဝဇ္ဇ' ဗလ၊ ချီးမြှင့်ခြင်း 'သင်္ဂဟ' ဗလ၊နှစ်သက်ခြင်း 'ခန္တီ' ဗလ၊နှစ်သက်စေခြင်း 'ပညတ္တိ' ဗလ၊ ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ' ဗလ၊ အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလ၊ အဓိဋ္ဌာနဗလ၊ သမထဗလ၊ ဝိပဿနာဗလ၊ သေက္ခဗလဆယ်ပါး၊ အသေက္ခဗလဆယ်ပါး၊ ရဟန္တာ 'ခီဏာသဝ' ဗလ ဆယ်ပါး၊ (ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း) ဣဒ္ဓိဗလ ဆယ်ပါး၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလ ဆယ်ပါးတို့တည်း။

အဘယ်သည် သဒ္ဓါဗလမည်သနည်း။ သဒ္ဓါမရှိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သောကြောင့် သဒ္ဓါဗလ မည်၏။

တကွဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်း သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းစသည်ကို အထူးသုတ်သင်ခြင်း သဘော အားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ စိတ်၏ တည်ရာသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ စိတ်၏ ဖြူစင်စေခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ အထူးကို ရခြင်း သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလ မည်၏။ ဤကား သဒ္ဓါဗလတည်း။ (၁)

အဘယ်သည် ဝီရိယဗလမည်သနည်း။ ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သောကြောင့် ဝီရိယဗလ မည်၏။

တကွဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ ကိလေသာတို့ကို ကုန် စေခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းစသည်ကို အထူးသုတ်သင်ခြင်း သဘော အားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ စိတ်၏တည်ရာ သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ စိတ်၏ ဖြူစင်စေခြင်း သဘော အားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ တရားအထူးကို ရခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ အလွန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလမည်၏။ ဤကား ဝီရိယဗလ တည်း။ (၂)

အဘယ်သည် သတိဗလမည်သနည်း။ မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သောကြောင့် သတိဗလ မည်၏။ တကွဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိဗလ။ပ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည် စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် သတိဗလ မည်၏။ ဤကား သတိဗလတည်း။ (၃)

အဘယ်သည် သမာဓိဗလမည်သနည်း။ ဥဒ္ဓစ္စ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သောကြောင့် သမာဓိဗလမည်၏။

တကွဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမာဓိဗလ။ပ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေ တတ်သော သဘောအားဖြင့် သမာဓိဗလ မည်၏။ ဤကား သမာဓိဗလတည်း။ (၄)

အဘယ်သည် ပညာဗလ မည်သနည်း။ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သောကြောင့် ပညာဗလမည်၏။

တကွဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်းသဘောအားဖြင့် ပညာဗလ။ပ။ နိဗ္ဗာန်၌ တည်စေတတ်သော သဘောအားဖြင့် ပညာဗလ မည်၏။ ဤကား ပညာဗလတည်း။ (၅)

အဘယ်သည် ဟိရိဗလ မည်သနည်း။ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလမည်၏။

အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့မှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ပ။ အရဟတ္တ မဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ မည်၏။ ဤကား ဟိရိဗလ တည်း။ (၆)

အဘယ်သည် ဩတ္တပ္ပဗလ မည်သနည်း။ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ မည်၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့မှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ မည်၏။ ဤကား ဩတ္တပ္ပဗလတည်း။ (၇)

အဘယ်သည် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း 'ပဋိသင်္ခါန'ဗလ မည်သနည်း။ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ မည်၏။ မေတ္တာဖြင့် ဗျာပါဒကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဗလ။ သမာဓိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းဗလ။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဗလ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သောကြောင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဗလ မည်၏။ ဤကား စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း 'ပဋိသင်္ခါန'ဗလတည်း။ (၈)

အဘယ်သည် ဘာဝနာဗလ မည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်လျက် ဈာန်ကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ မည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့်လျက် မေတ္တာကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်လျက် သမာဓိကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်စွန့်လျက် ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့်လျက် ဉာဏ်ကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်စွန့်လျက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ နီဝရဏတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် ပဌမဈာန်ကို ပွါးသောကြောင့် ဘာဝနာဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်ကို ပွါးသော ကြောင့် ဘာဝနာဗလ မည်၏။ ဤကား ဘာဝနာဗလတည်း။ (၉)

အဘယ်သည် အပြစ်မဲ့ 'အနဝဇ္ဇ'ဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဈာန်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလမည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ အဗျာပါဒ၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ပြီးသည် ဖြစ်၍ အာလောက သညာ၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ ဥဒ္ဓစ္စကို

ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ သမာဓိ၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ပြီးသည် ဖြစ်၍ ဉာဏ်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ နီဝရဏတို့ကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ပဌမစျာန်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ အရဟတ္တမဂ်၌ တစ်စုံတစ်ရာ အပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလ မည်၏။ ဤကား အပြစ်မဲ့ခြင်း ဗလတည်း။ (၁၀)

အဘယ်သည် ချီးမြှင့်ခြင်း 'သင်္ဂဟ' ဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်လျက် ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ချီးမြှင့်သောကြောင့် ချီးမြှင့်ခြင်းဗလ မည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့်လျက် မေတ္တာ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ချီးမြှင့်သောကြောင့် ချီးမြှင့်ခြင်းဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ချီးမြှင့်သောကြောင့် ချီးမြှင့်ခြင်းဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်း ဖြင့် စိတ်ကို ချီးမြှင့်သောကြောင့် ချီးမြှင့်ခြင်းဗလ မည်၏။ ဤကား ချီးမြှင့်ခြင်း 'သင်္ဂဟ' ဗလတည်း။ (၁၁)

အဘယ်သည်နှစ်သက်ခြင်း 'ခန္တိ' ဗလ မည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ နေက္ခမ္မကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ မည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ အဗျာပါဒကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ အာလောကသညာကို နှစ်သက် သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်း ဗလ။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်ကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ။ မမွေ့လျော်ခြင်း ကို ပယ်ပြီး သည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ။ နီဝရဏကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ပဌမစျာန်ကိုနှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်း ဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ အရဟတ္တမဂ်ကို နှစ်သက်သောကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းဗလ မည်၏။ ဤကား နှစ်သက်ခြင်း 'ခန္တိ'ဗလတည်း။ (၁၂)

အဘယ်သည်နှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်လျက် ဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေသောကြောင့်နှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိဗလမည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့် လျက် မေတ္တာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေသောကြောင့်နှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေသောကြောင့်နှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိ ဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေ သောကြောင့်နှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိဗလ မည်၏။ ဤကားနှစ်သက်စေခြင်း ပညတ္တိဗလတည်း။ (၁၃)

အဘယ်သည် ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ' ဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်လျက် နေက္ခမ္မ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ကြံစည်စေသောကြောင့် ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ' ဗလမည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့် လျက် မေတ္တာ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ကြံစည်စေသောကြောင့် ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ'ဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ကြံစည်စေသောကြောင့် ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ' ဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ကြံစည်စေသော ကြောင့် ကြံစည်စေခြင်း 'နိဇ္ဈတ္တိ' ဗလမည်၏။ ဤကား ကြံစည်စေခြင်း နိဇ္ဈတ္တိဗလတည်း။ (၁၄)

အဘယ်သည် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်စွန့်လျက် ဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလမည်၏။

ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့်လျက် မေတ္တာ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်စေသောကြောင့် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်စေသော ကြောင့် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်အစွမ်း ဖြင့် စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်စေသောကြောင့် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလမည်၏။ ဤကား အစိုး ရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဗလတည်း။ (၁၅)

အဘယ်သည် အဓိဋ္ဌာနဗလမည်သနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကိုပယ်စွန့်လျက် နေက္ခမ္မ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဗလမည်၏။ ဗျာပါဒကိုပယ်စွန့်လျက် အဗျာပါဒ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဗလ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်လျက် အာလောကသညာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဗလ။ပ။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်စွန့်လျက် အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဗလမည်၏။ ဤကား အဓိဋ္ဌာနဗလတည်း။ (၁၆)

အဘယ်သည် သမထဗလမည်သနည်း။ ဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့်အဖြစ် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထဗလ။ အဗျာပါဒ၏အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့်အဖြစ် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထဗလ။ အာလောကသညာ၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိသည့်အဖြစ် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထဗလ။ပ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာရှိသည်ဖြစ်၍ ဝင်သက်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့်အဖြစ် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် သမထဗလ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါ နုပဿနာရှိသည်ဖြစ်၍ ထွက်သက်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့်အဖြစ် မပျံ့လွင့်ခြင်း သည် သမထဗလမည်၏။

သမထဗလဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် သမထဗလမည်သနည်း။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ဝိတက်၊ ဝိစာရ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထ ဗလ။ တတိယဈာန်ဖြင့် ပီတိ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာသာနဉ္စာ ယတနသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာ ယတနသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာ ယတနသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် သမထဗလ။ ဥဒ္ဓစ္စ၌လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာ၌လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာ၌လည်းကောင်း မတုန်မလှုပ် မရွေ့သောကြောင့် သမထဗလ မည်၏။ ဤ ကား သမထဗလတည်း။ (၁၇)

အဘယ်သည် ဝိပဿနာဗလမည်သနည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ ဒုက္ခာနုပဿနာ သည် ဝိပဿနာဗလ။ပ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ ရုပ်၌ ဒုက္ခာနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ပ။ ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ ဇရာမရဏ၌ ဒုက္ခာနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလ။ပ။ ဇရာမရဏ၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာသည် ဝိပဿနာဗလမည်၏။

ဝိပဿနာဗလ ဟူသည် အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာဗလမည်သနည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့် နိစ္စသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့် သုခသညာ၌ မတုန်လှုပ်သော ကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အတ္တသညာ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဖြင့်နှစ်သက်ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ ဝိရာဂါနုပဿနာဖြင့် ရာဂ၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ နိရောဓာနုပဿနာဖြင့် ဖြစ်ပွားခြင်း 'သမုဒယ' ၌ မတုန်လှုပ် သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဖြင့် စွဲယူခြင်း၌ မတုန်လှုပ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ

ဗလ။ အဝိဇ္ဇာ၌လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် တကွဖြစ်သော ကိလေသာ၌လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာ၌ လည်းကောင်း မတုန်မလှုပ် မရွေ့သောကြောင့် ဝိပဿနာဗလ မည်၏။ ဤကား ဝိပဿနာဗလတည်း။ (၁၈)

အဘယ်တို့သည် သေက္ခဗလဆယ်ပါး၊ အသေက္ခဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်သနည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခဗလ။ ထို (သမ္မာဒိဋ္ဌိ) ၌ ကျင့်ပြီးသည့်အဖြစ်ကြောင့် အသေက္ခဗလ။ သမ္မာ သင်္ကပ္ပကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခဗလ။ ထိုသမ္မာသင်္ကပ္ပ၌ ကျင့်ပြီးသည့်အဖြစ်ကြောင့် အသေက္ခ ဗလ။ သမ္မာဝါစာကို။ပ။ သမ္မာကမ္မန္တကို။ သမ္မာအာဇီဝကို။ သမ္မာဝါယာမကို။ သမ္မာသတိကို။ သမ္မာသမာဓိကို။ သမ္မာဉာဏ်ကို။ပ။ သမ္မာဝိမုတ္တိကို ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခဗလ။ ထိုသမ္မာဝိမုတ္တိ၌ ကျင့်ပြီးသည့်အဖြစ်ကြောင့် အသေက္ခဗလမည်၏။ ဤသည်တို့သည် သေက္ခဗလ ဆယ်ပါး၊ အသေက္ခဗလ ဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်၏။ (၂၀-၃၈)

အဘယ်တို့သည် ခီဏာသဝဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်သနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ခီဏာသဝရဟန်းအား အနိစ္စအားဖြင့် သင်္ခါရအားလုံးတို့ကို သဘောမှန်အတိုင်း ကောင်းသော ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်၏။ အကြင့်ကြောင့် ခီဏာသဝရဟန်းအား အနိစ္စ အားဖြင့် သင်္ခါရ အားလုံးတို့ကို သဘောမှန်အတိုင်း ကောင်းသောပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ မြင်ခြင်းသည်လည်း ခီဏာသဝရဟန်း၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်းအားကို စွဲ၍ ခီဏာသဝရဟန်းသည် “ငါ့အား အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ပြီ”ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ဝန်ခံ၏။ (၁)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ ခီဏာသဝရဟန်းအား မီးကျီးစု (တွင်း) ဥပမာရှိကုန်သော ကာမတို့ကို သဘော မှန်အတိုင်း ကောင်းသောပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်၏။ အကြင့်ကြောင့် ခီဏာသဝရဟန်း သည် မီးကျီးစု (တွင်း) ဥပမာရှိကုန်သော ကာမတို့ကို သဘောမှန်အတိုင်း ကောင်းသောပညာဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်အပ်ပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ မြင်ခြင်းသည်လည်း ခီဏာသဝရဟန်း၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်း ဗလကို စွဲ၍ ခီဏာသဝရဟန်းသည် “ငါ့အား အာသဝေါတရားတို့ကုန်ပြီ”ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ဝန်ခံ၏။ (၂)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ ခီဏာသဝရဟန်းအား ဝိဝေက၌ညွတ်၊ ဝိဝေက၌ကိုင်း၊ ဝိဝေက၌ရှိုင်းလျက် ဝိဝေက၌ တည်ကာ နေက္ခမ္မ၌ အထူးမွေ့လျော်၍ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အာသဝေါတရား တို့၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့မှ ကင်းသောစိတ် ဖြစ်၏။ အကြင့်ကြောင့် ခီဏာသဝရဟန်း အား ဝိဝေက၌ ညွတ်၊ ဝိဝေက၌ကိုင်း၊ ဝိဝေက၌ရှိုင်းလျက် ဝိဝေက၌ တည်ကာ နေက္ခမ္မ၌ အထူးမွေ့ လျော်၍ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် အာသဝေါတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော တရားတို့မှ ကင်းသောစိတ် ဖြစ်၏။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်း သည်လည်း ခီဏာသဝရဟန်း၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်းဗလကို စွဲ၍ခီဏာသဝရဟန်းသည် “ငါ့အား အာသဝေါ တရားတို့ကုန်ပြီ” ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ဝန်ခံ၏။ (၃)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ ခီဏာသဝရဟန်းအား သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာပွားပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ အကြင့်ကြောင့် ခီဏာသဝရဟန်းအား သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာပွားပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ခီဏာသဝရဟန်း၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်းဗလကိုစွဲ၍ ခီဏာသဝ ရဟန်းသည် “ငါ့အား အာသဝေါတရားတို့ကုန်ပြီ”ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ဝန်ခံ၏။ (၄)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ ခီဏာသဝရဟန်းအား သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ် ကုန်၏။ပ။ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ်ကုန်၏။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ်ကုန်၏။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ်ကုန်၏။

ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တို့ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ်ကုန်၏။ပ။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွားပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားပြီးဖြစ်၏။ အကြင့်ကြောင့် ခီဏာသဝရဟန်းအား အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော မဂ်ကို

ပွားများပြီး၊ ကောင်းစွာ ပွားများပြီး ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ခီဏာသဝရဟန်းအား ဗလဖြစ်၏။ ယင်းဗလကို စွဲ၍ ခီဏာသဝ ရဟန်းသည် "ငါ့အား အာသဝေါတရားတို့ကုန်ပြီ"ဟု အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ဝန်ခံ၏။ ဤသည်တို့ကား ခီဏာသဝဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်၏။

(၅-၁၀၊ ၄၈)

အဘယ်တို့သည် ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း 'ကွဒ္ဒိ' ဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်သနည်း။ အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုး၊ ဖန်ဆင်းခြင်းတန်ခိုး၊ စိတ်ဖြင့် ပြီးစီးသောတန်ခိုး၊ ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သောတန်ခိုး၊ သမာဓိပျံ့နှံ့သောတန်ခိုး၊ အရိယာတို့တန်ခိုး၊ ကံအကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး၊ ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုး၊ ဝိဇ္ဇာအတတ်ဖြင့် ပြီးသော တန်ခိုး၊ ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း သဘောအားဖြင့် တန်ခိုး 'ကွဒ္ဒိ' မည်၏။ ဤသည်တို့ကား ကွဒ္ဒိဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်၏။ (၁၀၊ ၅၈)

အဘယ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်သနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းအားဖြင့်၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်ကိုလည်း အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့် သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းအားဖြင့်၊ အကြောင်းမဟုတ်သည်ကိုလည်း အကြောင်းမဟုတ်သော အားဖြင့် သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်းဗလကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် မြတ်သော အရာကို ဝန်ခံတော်မူ၏။ ပရိသတ်တို့ ၌ မြတ်သော အသံကို မိန့်မြွက်တော်မူ၏။ မြတ်သော ဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (၁)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဆောက်တည်၍ ပြုအပ်သော ကံတို့၏ အကျိုးကို အထောက်အပံ့အားဖြင့်၊ အကြောင်းအားဖြင့် သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဆောက်တည်၍ ပြုအပ်သော ကံတို့၏ အကျိုးကို အထောက်အပံ့အားဖြင့်၊ အကြောင်းအားဖြင့် သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်းဗလကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် မြတ်သော အရာကို ဝန်ခံတော်မူ၏။ ပရိသတ်တို့ ၌ မြတ်သော အသံကို မိန့်မြွက်တော်မူ၏။ မြတ်သော ဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (၂)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံသို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သဘော မှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိတော်မူခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလဖြစ်၏။ ယင်း ဗလကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် မြတ်သောအရာကို ဝန်ခံတော်မူ၏။ ပရိသတ်တို့ ၌မြတ်သော အသံကို မိန့်မြွက်တော်မူ၏။ မြတ်သောဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (၃)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသောဓာတ်၊ အထူးထူးသောဓာတ် လောကကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသော ဓာတ်၊ အထူးထူးသော ဓာတ်လောကကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိတော်မူခြင်းသည် လည်း မြတ်စွာဘုရား၏။ပ။ (၄)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အထူးထူးသောနှလုံးသွင်း 'အဓိမုတ္တိ' ရှိသည့် အဖြစ်ကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏ အထူးထူးသောနှလုံးသွင်း 'အဓိမုတ္တိ' ရှိသည်၏အဖြစ်ကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤ သို့ သိခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏။ပ။ (၅)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်ပါးသော သတ္တဝါ၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကုန္ဒြေ ရင့်ကျက်ခြင်း, မရင့်ကျက်ခြင်းကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့်

မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်ပါးသော သတ္တဝါ၊ တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဣန္ဒြေရင့်ကျက်ခြင်း, မရင့်ကျက်ခြင်းကို သဘော မှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏။ပ။ (၆)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် ဈာန်၊ ဝိမောက္ခ၊ သမာဓိ၊ သမာပတ်တို့၏ ညစ်နွမ်းခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ ထခြင်းအကြောင်းကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဈာန်၊ ဝိမောက္ခ၊ သမာဓိ၊ သမာပတ်တို့၏ ညစ်နွမ်းခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ ထခြင်း အကြောင်း ကို သဘောမှန်အတိုင်း ခွဲခြား၍ သိတော်မူ၏။ ဤသို့ သိခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏။ပ။ (၇)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် များပြားစွာသော ရှေးရှေးဘဝ၌ နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏။ ဤခန္ဓာအစဉ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ တစ်ဘဝကိုလည်း ကောင်း၊နှစ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဤသို့ အခြင်းအရာနှင့်တကွ၊ (အမည်အနွယ်ကို) ညွှန်ပြခြင်းနှင့်တကွ များပြားစွာသော ရှေးရှေးဘဝ၌ နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် များပြားစွာသော ရှေးရှေးဘဝ၌ နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏။ ဤရှေးရှေးဘဝ၌ နေဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်သည် အဘယ်နည်း။ တစ်ဘဝကိုလည်းကောင်း၊ နှစ်ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဤသို့ အောက်မေ့နိုင်ခြင်း သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏။ပ။ (၈)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ လူတို့၏ မျက်စိထက် သာလွန်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် စုတေဆဲ၊ ပဋိသန္ဓေနေဆဲ သတ္တဝါတို့ကို မြင်တော်မူနိုင်၏။ပ။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော လူတို့၏ မျက်စိထက်သာလွန်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် ဖြင့် စုတေဆဲ၊ ပဋိသန္ဓေနေဆဲ သတ္တဝါတို့ကို မြင်တော်မူနိုင်၏။ပ။ ဤသို့ မြင်ခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာ ဘုရား၏။ပ။ (၉)

တစ်ဖန်တစ်ပါးတုံ မြတ်စွာဘုရားသည် (အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်) အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် အာသဝေါတရားကင်းသော စေတောဝိမုတ္တိ, ပညာဝိမုတ္တိကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ကိုယ်တိုင်ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဝင်စားနေတော်မူ၏။ အကြင့်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် (အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်) အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကြောင့် အာသဝေါတရားကင်းသော စေတောဝိမုတ္တိ, ပညာဝိမုတ္တိကို မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ကိုယ်တိုင် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ဝင်စားနေ တော်မူ၏။ ဤသို့ နေခြင်းသည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလ ဖြစ်၏။ ယင်းဗလကို စွဲ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် မြတ်သော အရာကို ဝန်ခံတော်မူ၏။ ပရိသတ်တို့၌ မြတ်သော အသံကို မိန့်မြွက်တော်မူ၏။ မြတ်သော ဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူ၏။ ဤသည်တို့ကား မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလဆယ်ပါးတို့ မည်ကုန်၏။ (၁၀၊ ၆၈)

၄၅။ အဘယ်သဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလမည်သနည်း။ အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် သတိဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် သမာဓိဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် ပညာ ဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဟိရိဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် ဩတ္တပ္ပဗလ၊ အဘယ်သဘောအားဖြင့် စူးစမ်း ဆင်ခြင်ခြင်း 'ပဋိသင်္ခါန' ဗလ။ပ။ အဘယ်သဘောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဗလမည်သနည်း။

သဒ္ဓါမရှိခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သဒ္ဓါဗလမည်၏။ ပျင်းရိခြင်း၌ မတုန်လှုပ် စေနိုင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝီရိယဗလ။ မေ့လျော့ခြင်း၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိဗလ။ ဥဒ္ဓစ္စ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမာဓိဗလ။ အဝိဇ္ဇာ၌ မတုန်လှုပ်စေနိုင်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ပညာဗလ။ ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့မှ ရှက်သောကြောင့် ဟိရိဗလ။ ယုတ်မာသော အကုသိုလ် တရားတို့မှ ကြောက်လန့်သောကြောင့် ဩတ္တပ္ပဗလ။ ဉာဏ်ဖြင့်

ကိလေသာတို့ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သော ကြောင့် ပဋိသမ္ဘိဒါနဖလ။ ထို၌ ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည် တစ်ခုတည်းကိစ္စ ရသရှိကုန်သောကြောင့် ဘာဝနာဖလ။ ထို၌ တစ်စုံတစ်ရာအပြစ်သည် မရှိသောကြောင့် အပြစ်မဲ့ 'အနဝဇ္ဇ' ဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်ကို ချီးမြှင့်သောကြောင့် သင်္ဂဟဖလ။ ထိုကိုနှစ်သက်သောကြောင့် ခန္တိဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်ကိုနှစ်သက်စေ သောကြောင့် ပညတ္တိဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်ကို ကြံ့စည်စေသောကြောင့် နိဇ္ဈတ္တိဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်ကို မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်စေသောကြောင့် အစိုးရခြင်း 'ဣဿရိယ' ဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာနဖလ။ ထိုဖြင့် စိတ်သည် အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသောကြောင့် သမထဖလ။ ထို၌ဖြစ်သောတရားတို့ကို အဖန်ဖန်ရှုသောကြောင့် ဝိပဿနာဖလ။ ထို၌ ကျင့်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် သေက္ခဖလ။ ထို၌ ကျင့်ပြီးသည့် အဖြစ်ကြောင့် အသေက္ခဖလ။ ထိုဖြင့် အာသဝေါ တရားတို့သည် ကုန်ပြီးသောကြောင့် ခီဏာသဝဖလ။ ထို သူအား ပြည့်စုံပြီးစီးသောကြောင့် ဣဒ္ဓိဖလ။ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သောသဘောအားဖြင့် တထာဂတဖလ မည်၏။

ဖလကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၁၀ - သုညကထာ

၄၆။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ ကြားနာခဲ့ရပါသည်။ အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏ အရံဖြစ်သော ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ အသျှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှိရာ အရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုး၍ သင့်လျော်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေ၏။ သင့်လျော်ရာ အရပ်၌ ထိုင်လျက် အသျှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားအား-

အသျှင်ဘုရား "လောကသည် ဆိတ်သုဉ်း၏၊ လောကသည် ဆိတ်သုဉ်း၏" ဆိုအပ်၏။ အသျှင်ဘုရားအဘယ်မျှဖြင့် "လောကသည် ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု လျှောက်ဆို၏။

အာနန္ဒာ အကြင့်ကြောင့် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ထို့ကြောင့် "လောကသည် ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ဆိုအပ်၏။ အာနန္ဒာ အဘယ်သည် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်းသနည်း။ အာနန္ဒာ မျက်စိသည် ငါဟူသော အတ္တမှလည်းကောင်း၊ ငါ၏ ဥစ္စာဟူသော အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဆင်းတို့သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ စက္ခုဝိညာဉ်သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ စက္ခုသမ္ဖဿသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ စက္ခုသမ္ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားအပ်သည့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ အဒုက္ခမသုခ သည်လည်း အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။

နားသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အသံတို့သည် ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ နှာခေါင်းသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အနံ့တို့သည် ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ လျှာသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အရသာတို့သည် ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။

ကိုယ်သည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွေ့အထိတို့သည် ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ စိတ်သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ တရားဓမ္မတို့သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ မနောဝိညာဉ်သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မနောသမ္ဖဿသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မနောသမ္ဖဿ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားအပ်သည့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာ သည်လည်း အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာနန္ဒာ အတ္တမှ လည်းကောင်း၊ အတ္တနိယမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့် "လောကသည် ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ဆိုအပ်၏ ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၁ - မာတိကာ

၄၇။ ဆိတ်သုဉ်းသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ မြတ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ လက္ခဏာတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ခွါသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ထွက်မြောက်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အတွင်း 'အဇ္ဈတ္တ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အပ 'ဗဟိဒ္ဓ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ နှစ်မျိုးလုံး ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သဘောတူ 'သဘာဂ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သဘောမတူ 'ဝိသဘာဂ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ရှာမှီးသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သိမ်းဆည်းသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ရသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍ သိသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဟူသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အထူးထူးအဖြစ်ဟူသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊နှစ်သက်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန် အားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သက်ဝင်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ၏ မစွဲလမ်းမှု၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းသည် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းအားလုံးတို့ထက် မြတ်သော သဘောဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း။ (၂၅)

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၂ - ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ===

၂ - နိဒ္ဒေသ

၄၈။ အဘယ်သည် ဆိတ်သုဉ်းသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ မျက်စိသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှလည်း ကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ နားသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ နှာခေါင်း သည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ လျှာသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ ကိုယ်သည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ စိတ်သည် အတ္တမှလည်း ကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ဆိတ်သုဉ်းသော ဆိတ် သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁)

အဘယ်သည် သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ သင်္ခါရတို့သည် ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိ သင်္ခါရ၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ သုံးပါးတို့တည်း။ ပုညာဘိသင်္ခါရသည် အပုညာဘိသင်္ခါရမှလည်းကောင်း၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အပုညာဘိသင်္ခါရသည် ပုညာဘိသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရသည် ပုညာဘိသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ အပုညာဘိသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤသည်တို့ကား သင်္ခါရသုံးပါး တို့တည်း။

တစ်ပါးကုန်သော သင်္ခါရတို့သည်လည်း ကာယသင်္ခါရ၊ ဝစီသင်္ခါရ၊ စိတ္တသင်္ခါရ သုံးပါးတို့တည်း။ ကာယသင်္ခါရသည် ဝစီသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ စိတ္တသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝစီသင်္ခါရသည် ကာယသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း စိတ္တသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ စိတ္တသင်္ခါရသည် ကာယသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ ဝစီသင်္ခါရမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤသည် တို့ကား သင်္ခါရသုံးပါး တို့တည်း။

တစ်ပါးကုန်သော သင်္ခါရတို့သည်လည်း အတိတ်သင်္ခါရ၊ အနာဂတ်သင်္ခါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရ သုံးပါးတို့တည်း။ အတိတ်သင်္ခါရတို့သည် အနာဂတ်သင်္ခါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ အနာဂတ် သင်္ခါရတို့သည် အတိတ်သင်္ခါရ၊ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရတို့သည် အတိတ် သင်္ခါရ၊ အနာဂတ်သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤသည်တို့ကား သင်္ခါရသုံးပါးတို့တည်း။ ဤကား သင်္ခါရတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂)

အဘယ်သည် ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သည် သဘာဝမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ကင်း (ချုပ်) သော ရုပ်သည် ဖောက်ပြန်လည်း ဖောက်ပြန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ် သုဉ်း၏။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန် ဝေဒနာသည် သဘာဝမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ကင်း (ချုပ်) သော ဝေဒနာသည် ဖောက် ပြန်လည်း ဖောက်ပြန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်သညာသည်။ ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန် သင်္ခါရတို့သည်။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ဝိညာဉ်သည်။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်မျက်စိသည်။ပ။ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ဘဝ သည် သဘာဝမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ကင်း (ချုပ်) သော ဘဝသည် ဖောက်ပြန်လည်း ဖောက်ပြန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၃)

အဘယ်သည် မြတ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ သင်္ခါရအားလုံးငြိမ်းရာ၊ ဥပဓိအားလုံးစွန့်လွှတ်ရာ၊ တဏှာကုန်ရာ၊ ရာဂကင်းရာ၊ ချုပ်ရာ ဤနိဗ္ဗာန်သည် မြတ်၏။ ဤနိဗ္ဗာန်သည် ချီးမွမ်းထိုက်၏။ ဤ နိဗ္ဗာန်သည် ထူးကဲ၏။ ဤကား မြတ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၄)

အဘယ်သည် လက္ခဏာတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ လက္ခဏာတို့သည် သူမိုက်လက္ခဏာ၊ ပညာရှိလက္ခဏာနှစ်ပါးတို့တည်း။ သူမိုက်လက္ခဏာသည် ပညာရှိလက္ခဏာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပညာရှိလက္ခဏာသည် သူမိုက်လက္ခဏာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ လက္ခဏာတို့သည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာ၊ ပျက်ခြင်း 'ဘင်' လက္ခဏာ၊ ဥပါဒ်အခိုက်အတန့်၏ တမျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာ သုံးပါးတို့တည်း။ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာသည် ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း၊ ဥပါဒ်အခိုက်အတန့်၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ် တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း၊ ဥပါဒ်အခိုက်အတန့်၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဥပါဒ်အခိုက်အတန့်၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာ သည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း၊ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။

ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာသည် ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း၊ တမျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ရုပ်၏ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း၊ တမျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း (ဋ္ဌီ) လက္ခဏာမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ရုပ်၏ တမျိုးတစ်ဖုံဖြစ် တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာမှလည်းကောင်း၊ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝေဒနာ၏။ပ။ သညာ၏။ သင်္ခါရတို့၏။ ဝိညာဉ်၏။ စက္ခု၏။ပ။ ဇရာမရဏ၏ ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' လက္ခဏာသည် ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း၊ တမျိုးတစ်ဖုံဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဇရာမရဏ၏ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း၊ တမျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဇရာမရဏ၏ တမျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်တည်ခြင်း 'ဋ္ဌီ' လက္ခဏာသည် ဖြစ်ခြင်း 'ဥပါဒ်' လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း၊ ပျက်ခြင်း 'ဘင်'လက္ခဏာမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား လက္ခဏာတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၅)

အဘယ်သည် ခွါသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။

ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းသည် ခွါလည်း ခွါအပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့သည် ခွါလည်း ခွါအပ်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့သည် ခွါလည်း ခွါအပ်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား ခွါသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၆)

အဘယ်သည် တဒင်အားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းသည် တဒင် ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့သည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ပ။ ဝိဝဋ္ဋနာနုပဿနာဖြင့် ယှဉ်ခြင်း၌ မှားသောနှလုံးသွင်းခြင်းသည် တဒင်ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား တဒင်အားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၇)

အဘယ်သည် ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဒစ္စသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းသည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့သည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်ကုန်၏။

ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့သည် ကောင်းစွာ ဖြတ်လည်း ဖြတ်အပ်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၈)

အဘယ်သည် တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဒစ္စသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းသည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်း၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့သည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်းကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း ကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့သည် တစ်ဖန်ငြိမ်းလည်း ငြိမ်းကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၉)

အဘယ်သည် ထွက်မြောက်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒသည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒသည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓသည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဒစ္စသည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာသည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာသည် ထွက်လည်းထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို ထွက်လည်းထွက်မြောက်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို ထွက်လည်း ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့သည် ထွက်လည်း ထွက်မြောက်ကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား ထွက်မြောက်သော အားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၀)

အဘယ်သည် အတွင်း 'အဇ္ဈတ္တ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ အတွင်းမျက်စိသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှလည်း ကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွင်းနားသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွင်းနှာခေါင်းသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွင်းလျှာသည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွင်းကိုယ်သည် ဆိတ်သုဉ်း၏။ အတွင်းစိတ်သည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်း မှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား အတွင်းဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၁)

အဘယ်သည် အပ 'ဗဟိဒ္ဓ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ အပအဆင်းတို့သည် ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ပ။ အပတရားဓမ္မ တို့သည် အတ္တမှ လည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှ လည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား အပဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၂)

အဘယ်သည်နှစ်မျိုးလုံး ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ အကြင်အတွင်းမျက်စိသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် အပ အဆင်းတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤနှစ်မျိုးလုံးသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှ လည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ မဖောက် ပြန်ခြင်း သဘောမှလည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ အကြင်အတွင်းနားသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် အပအသံ တို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ပ။ အကြင်အတွင်းနှာခေါင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် အပအနံ့တို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ အကြင်အတွင်းလျှာသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် အပအရသာတို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ အကြင် အတွင်းကိုယ်သည်လည်းကောင်း၊ အကြင်အပ အတွေ့အထိတို့သည် လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ အကြင်အတွင်း စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ အကြင် အပတရားတို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်၏။ ဤနှစ်မျိုးလုံးသည် အတ္တမှလည်းကောင်း၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာမှလည်းကောင်း၊ မြဲခြင်းမှလည်း ကောင်း၊ ခိုင်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ တည်မြဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမှ လည်းကောင်း ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကားနှစ်မျိုးလုံး ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၃)

အဘယ်သည် သဘောတူ 'သဘာဂ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ အတွင်း၌ဖြစ်ကုန်သော အာယတန ခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ အပ၌ဖြစ်ကုန်သော အာယတနခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဝိညာဏ ကာယခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဖဿကာယ ခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဝေဒနာကာယ ခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ သညာကာယ ခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်းတူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ စေတနာကာယ ခြောက်ပါးတို့သည် သဘောလည်း တူကုန်၏။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား သဘောတူ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၄)

အဘယ်သည် သဘောမတူ 'ဝိသဘာဂ' ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ အတွင်း၌ဖြစ်ကုန်သော အာယတန ခြောက်ပါးတို့သည် အပ၌ဖြစ်ကုန်သော အာယတနခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်း မတူကုန်။ ဆိတ် သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ အပ၌ဖြစ်ကုန်သော အာယတနခြောက်ပါးတို့သည် ဝိညာဏကာယ ခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်းမတူကုန်။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။

ဝိညာဏကာယခြောက်ပါး တို့သည် ဖဿကာယခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်း မတူကုန်။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဖဿကာယခြောက်ပါးတို့သည် ဝေဒနာကာယခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်း မတူကုန်။ ဆိတ်သုဉ်း လည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဝေဒနာကာယခြောက်ပါးတို့သည် သညာကာယခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်း မတူကုန်။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။

သညာကာယခြောက်ပါးတို့သည် စေတနာကာယ ခြောက်ပါးတို့နှင့် သဘောလည်း မတူကုန်။ ဆိတ်သုဉ်းလည်း ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤကား သဘောမတူ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၅)

အဘယ်သည် ရှာမှီးသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကို ရှာမှီးခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို ရှာမှီးခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို ရှာမှီးခြင်း သည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ရှာမှီးခြင်းသည် ဥဒ္ဒစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ရှာမှီးခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို ရှာမှီးခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်း မြောက်ခြင်းကို ရှာမှီးခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ကို ရှာမှီးခြင်းသည်

နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရှာမှီးခြင်းသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ရှာမှီးသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၆)

အဘယ်သည် သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၇)

အဘယ်သည် ရသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကို ရခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို ရခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို ရခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ရခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ရခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို ရခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ရခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ကို ရခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရခြင်းသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ရသောအားဖြင့်ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၈)

အဘယ်သည် ထိုးထွင်း၍ သိသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမဈာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား ထိုးထွင်း၍ သိသောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၁၉)

အဘယ်သည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဟူသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်း၊ အထူးထူးအဖြစ်ဟူသော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ နေက္ခမ္မသည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ နေက္ခမ္မတစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဗျာပါဒသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ အဗျာပါဒသည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ အဗျာပါဒ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ထိနမိဒ္ဓသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ အာလောကသညာသည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ အာလောကသညာ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဥဒ္ဓစ္စသည် အထူးထူး အဖြစ်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း တစ်ခုတည်း အဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝိစိကိစ္ဆာသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်သည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန် တစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဝိဇ္ဇာသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ ဉာဏ်သည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ ဉာဏ်တစ်ခုတည်း အဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မမွေ့လျော်ခြင်းသည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း သည် တစ်ခုတည်းအဖြစ်တည်း။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း တစ်ခုတည်း အဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ နီဝရဏတို့သည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ ပဌမဈာန်သည် တစ်ခုတည်း အဖြစ်တည်း။ ပဌမဈာန်တစ်ခုတည်းအဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ ကိလေသာအားလုံး တို့သည် အထူးထူးအဖြစ်တည်း။ အရဟတ္တမဂ်သည်

တစ်ခုတည်း အဖြစ်တည်း။ အရဟတ္တမဂ်တစ်ခုတည်း အဖြစ်ကို စေ့ဆော်သူအား ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား တစ်ခုတည်းအဖြစ် ဆိတ် သုဉ်းခြင်း၊ အထူးထူးအဖြစ် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂၀)

အဘယ်သည်နှစ်သက်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကိုနှစ်သက်ခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကိုနှစ်သက်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို နှစ်သက်ခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမစျာန်ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ကိလေသာ အားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား နှစ်သက်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂၂)

အဘယ်သည် အဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မ ဝဝတ္ထာန်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမစျာန်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းသည် ကိလေသာ အားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား အဓိဋ္ဌာန်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂၃)

အဘယ်သည် သက်ဝင်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ နေက္ခမ္မ၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အဗျာပါဒ၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ဗျာပါဒမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ အာလောကသညာ၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်း၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ဥဒ္ဓစ္စမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဓမ္မ ဝဝတ္ထာန်၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ဝိစိကိစ္ဆာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဉာဏ်၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် အဝိဇ္ဇာမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် မမွေ့လျော်ခြင်းမှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ပဌမစျာန်၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် နီဝရဏတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်၌ သက်ဝင်ခြင်းသည် ကိလေသာ အားလုံးတို့မှ ဆိတ်သုဉ်း၏။ ဤကား သက်ဝင်သောအားဖြင့် ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂၄)

အဘယ်သည် သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ၏ မပြတ်ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေခြင်းဟူသော၊ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အားလုံးတို့ထက် မြတ်သောသဘောဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသူသည် နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ ပဌမစျာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ တစ်နည်းကား သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံလျက် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသူအား ဤမျက်စိဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ တစ်ပါးသော မျက်စိဖြစ်ခြင်းသည်လည်း မဖြစ်။ ဤနားဖြစ်ခြင်းကို။ပ။ နှာခေါင်းဖြစ်ခြင်းကို။ လျှာဖြစ်ခြင်းကို။ ကိုယ်ဖြစ်ခြင်းကို။ စိတ်ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေ၏။ တစ်ပါးသော စိတ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း မဖြစ်။ ဤကား သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ၏ မပြတ်ဖြစ်ခြင်းကို ကုန်စေခြင်း ဟူသော၊ ဆိတ်သုဉ်းခြင်း အားလုံးတို့ထက် မြတ်သောသဘောဖြစ်သော ဆိတ်သုဉ်းခြင်းတည်း။ (၂၅)

သုညကထာ ပြီး၏။

နှစ်ခုမြောက် ယုဂနဒ္ဓဝဂ် ပြီး၏။

ထိုဝဂ်၏ ဥဒါန်း (အကျဉ်းချုပ်) သည် ဖြစ်၏-

ယုဂနဒ္ဓ၊ သစ္စာ၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မေတ္တာ၊ ငါးခုမြောက် ဝိရာဂ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ဓမ္မစကြာ၊ လောကုတ္တရာ၊ ဗလ၊ သုညကထာတို့တည်း။

ဤကား နိကာယ်ဆောင်တို့ ထားအပ်သည့် အတုမရှိနှစ်ခုမြောက် ဝဂ်တို့ထက် မြတ်သော ဝဂ်တည်း။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၁ - မဟာပညာကထာ

၁။ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ပ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။

အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗေဓိကပညာကို ပြည့်စေ၏။ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ် သည်ရှိသော် မဟာပညာကို ပြည့်စေ၏။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် တိက္ခပညာကို ပြည့်စေ၏။ ဝိရာဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဝိပုလပညာကို ပြည့်စေ၏။ နိရောဓာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဂမ္ဘီ ရပညာကို ပြည့်စေ၏။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာ ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အသာမန္တပညာကို ပြည့်စေ၏။

ဤပညာ ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပညာရှိသည့်အဖြစ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဤပညာရှစ်ပါးတို့ကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည် ရှိသော် ပုထုပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤပညာကိုးပါးတို့ ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဟာသပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဟာသပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ ဒါတည်း။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ ဒါ၏ အတ္ထကို ပိုင်းခြားသော အားဖြင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိ ဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဓမ္မကို ပိုင်း ခြားသောအားဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိ ဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နိရုတ္တိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိ ဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာန်ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ ဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရိယာအား ဤပဋိသမ္ဘိ ဒါ လေးပါးတို့ကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက် ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာ ပြည့်စေသနည်း။ပ။ ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။

ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ပ။ ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အသာမန္တပညာကို ပြည့်စေ၏။ ဤပညာ ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပညာရှိသည့်အဖြစ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤ ပညာရှစ်ပါး တို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပုထုပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤပညာကိုးပါးတို့ကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဟာသပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဟာသပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ ဒါတည်း။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဓမ္မကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နိရုတ္တိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာန်ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊

မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရိယာအား ဤပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက် ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည် ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ပ။ ဇရာမရဏ၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။

ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ပ။ ဇရာမရဏ၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အသာမန္တပညာကို ပြည့်စေ၏။ ဤပညာ ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပညာရှိသည့်အဖြစ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤပညာ ရှစ်ပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပုထုပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤပညာ ကိုးပါးတို့ကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဟာသပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဟာသပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိ ဒါတည်း။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဓမ္မကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နိရုတ္တိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိ ဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာန်ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရိယာအား ဤပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

၂။ ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည် ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ရုပ်၌ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်၌ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ရုပ်၌ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ရုပ်၌ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေ သနည်း။ ရုပ်၌ ဝိရာဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ ဝိရာဂါနုပဿနာကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ရုပ်၌ နိရောဓာနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ နိရောဓာနုပဿနာကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာကို ပြည့်စေသနည်း။

ရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည် ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့် စေ၏။ ရုပ်၌ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် နိဗ္ဗေဓိကပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ ဒုက္ခာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ ရုပ်၌ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် မဟာပညာကို

ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ အနတ္တာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာ အပ်သည်ရှိသော် ဇဝန ပညာကို ပြည့်စေ၏။ ရုပ်၌ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် တိက္ခပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာ အပ်သည်ရှိသော် ဇဝန ပညာကို ပြည့်စေ၏။ ရုပ်၌ ဝိရာဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာ အပ်သည်ရှိသော် ဝိပုလပညာကို ပြည့် စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ ဝိရာဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ ရုပ်၌ နိရောဓာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဂမ္ဘီရပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ နိရောဓာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ် သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အသာမန္တပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာ အပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကိုပြည့်စေ၏။ ဤပညာ ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ် သည်ရှိသော် ပညာရှိသည့် အဖြစ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဤပညာရှစ်ပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပုထုပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဤပညာကိုးပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဟာသပညာကို ပြည့်စေကုန်၏။

ဟာသပညာသည် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတည်း။ ထိုပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ၏ အတ္ထကို ပိုင်းခြားသော အားဖြင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဓမ္မကို ပိုင်းခြား သောအားဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့်တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နိရုတ္တိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်း သည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာန်ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရိယာအား ဤပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေဒနာ၌။ပ။ သညာ၌။ သင်္ခါရတို့၌။ ဝိညာဉ်၌။ စက္ခု၌။ပ။ ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာပြည့်သနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာ မရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာ ပြည့်သနည်း။ပ။ ဇရာ မရဏ၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်ပညာ ပြည့်သနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏ၌ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အဘယ် ပညာ ပြည့်သနည်း။

ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏ၌ အနိစ္စာနုပဿနာကို ပွါးများလေ့လာ အပ်သည် ရှိသော် ဇဝနပညာကို ပြည့်စေ၏။ပ။ ထိုအရိယာအား ဤပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက် ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

၃။ ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ လေးပါးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ သူတော်ကောင်းတို့ကို (မှီဝဲ) ဆည်း ကပ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားခြင်း၊ အသင့်အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ လောကုတ္တရာ တရား အားလျော်သော သီလစသော အကျင့်တရားကို ကျင့်ခြင်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါးတို့ ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက် မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ လေးပါးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ သူတော်ကောင်းတို့ကို (မှီဝဲ) ဆည်း

ကပ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားခြင်း၊ အသင့်အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သော သီလစသော အကျင့်တရားကို ကျင့်ခြင်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါးတို့ကို ပွါးများ လေ့လာအပ်သည်ရှိသော် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါးတို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပညာရခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ပညာပွါးခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညာပြန့်ပြောခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ မြတ်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

အသီးအသီး သိသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပြန့်ပြောသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

နက်နဲသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ (အောက်ပညာတို့နှင့်) မနီးသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ (မြေကြီးကဲ့သို့) ကျယ်ပြန့်သော ပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပညာများသူဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

မြတ်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ပေါ့ပါးသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ရွှင်သောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ လျင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ထက်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ ဖောက်ခွဲနိုင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ်လေးပါးတို့နည်း။ သူတော်ကောင်းတို့ကို (မှီဝဲ) ဆည်းကပ်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားခြင်း၊ အသင့်အားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်း၊ လောကုတ္တရာ တရားအားလျော်သော သီလစသော အကျင့်တရားကို ကျင့်ခြင်းတည်း။ ရဟန်းတို့ ဤတရားလေးပါး တို့ကို ပွါးများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ပညာရခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ပညာပွားခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။ပ။ ဖောက်ခွဲနိုင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၁ - သောဠသပညာ အကျယ်ပြခြင်း

၄။ ပညာရခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပညာရခြင်းနည်း။ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါး၊ အဘိညာဉာဏ်ခြောက်ပါး၊ ဉာဏ်ခုနစ်ဆယ့်သုံးပါး၊ ဉာဏ်ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့ကို ရခြင်း၊ တစ်ဖန်ရခြင်း၊ ရောက်ခြင်း၊ ကောင်းစွာရောက်ခြင်း၊ တွေ့ထိခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းတည်း။ ပညာရခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပညာရခြင်းတည်း။ (၁)

ပညာပွါးခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပညာပွါးခြင်းနည်း။ သေက္ခခုနစ်ဦးတို့အားလည်းကောင်း၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်အားလည်းကောင်း ပညာသည် ပွါး၏။ ရဟန္တာအား ပညာသည် ပွါး၏။ ပွါးအပ်သည်ကို ပွါးခြင်းတည်း။ ပညာပွါးခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပညာပွါးခြင်းတည်း။ (၂)

ပညာပြန့်ပြောခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပညာပြန့်ပြောခြင်းနည်း။ သေက္ခခုနစ်ဦး တို့အားလည်းကောင်း၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်အားလည်းကောင်း ပညာသည် ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန္တာအား ပညာသည် ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။ ပညာပြန့်ပြောခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပညာပြန့်ပြောခြင်းတည်း။ (၃)

မြတ်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် မြတ်သောပညာနည်း။ မြတ် သော အတ္ထတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မြတ်သောပညာတည်း။ မြတ်သော ဓမ္မတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မြတ်သောပညာတည်း။ မြတ်သော နိရုတ္တိတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မြတ်သောပညာ။ မြတ်သော ပဋိဘာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော သီလအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော သမာဓိအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသော ကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သောပညာအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဝိမုတ္တိအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဝိမုတ္တိဉာဏ် အမြင်အစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော အကြောင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်တို့ကို သိမ်းဆည်း သောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဝိဟာရသမာပတ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော အရိယသစ္စာတို့ကို သိမ်းဆည်း သောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဣန္ဒြေတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဗိုလ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို သိမ်းဆည်းသော ကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော အရိယမဂ်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော သာမညဖိုလ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သော အဘိညာတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ် သော ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် မဟာပညာ။ မြတ်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား မြတ်သောပညာတည်း။ (၄)

အသီးအသီးသိသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် အသီးအသီးသိသောပညာနည်း။ အသီးအသီးသော ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီးသိသောပညာတည်း။ အသီးအသီးသော ဓာတ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီးသိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အာယတနတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး

သိသောပညာ။ အသီးအသီး သော ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အတ္ထစသည်ဖြင့် မရေတွက်အပ်သော အသီးအသီးသော သုညတတရားတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အတ္ထတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီးသိသောပညာ။ အသီးအသီး သော ဓမ္မတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီးသောပညာ။ အသီးအသီးသော နိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ပဋိဘာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော သီလအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော သမာဓိအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သော ကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသောပညာအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဝိမုတ္တိအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်အစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့၌ ဉာဏ် သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဝိဟာရသမာပတ်တို့၌ ဉာဏ် သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အရိယသစ္စာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဣန္ဒြေတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဗိုလ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော ဗောဇ္ဈင်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အရိယမဂ်၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော သာမညဖိုလ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ အသီးအသီးသော အဘိညာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာ။ ပုထုဇဉ်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော တရားတို့ကို လွန်၍ ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် အသီးအသီး သိသောပညာတည်း။ အသီးအသီး သိသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူရာ၌ ဤကား အသီးအသီးသိသောပညာတည်း။ (၅)

ပြန့်ပြောသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပြန့်ပြောသောပညာ နည်း။ ပြန့်ပြောကုန်သော အတ္ထတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန် သော ဓမ္မတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော နိရုတ္တိတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ပဋိဘာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသော ကြောင့်ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော သီလအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော သမာဓိအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြော ကုန်သော ပညာအစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဝိမုတ္တိအစု တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဝိမုတ္တိဉာဏ် အမြင်အစုတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်း မဟုတ်သည်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဝိဟာရသမာပတ် တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော အရိယသစ္စာတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသော ကြောင့် ပြန့်ပြော သောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဣန္ဒြေတို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဗိုလ်တို့ကို

သိမ်းဆည်း သောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောသော အရိယမဂ်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောကုန်သော အဘိညာဉ်တို့ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောသော ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်ကို သိမ်းဆည်းသောကြောင့် ပြန့်ပြောသောပညာ။ ပြန့်ပြောသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပြန့်ပြောသောပညာတည်း။ (၆)

နက်နဲသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် နက်နဲသောပညာနည်း။ နက်နဲကုန်သော ခန္ဓာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာတည်း။ နက်နဲကုန်သော ဓာတ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အာယတနတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အတ္တစသည်ဖြင့် မရအပ်ကုန်သော သုညတတရားတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အတ္ထတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဓမ္မတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော နိရုတ္တိတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ပဋိဘာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော သီလအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော သမာဓိအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန် သောပညာအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဝိမုတ္တိအစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်အစုတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဝိဟာရသမာပတ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အရိယသစ္စာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော သမ္မပ္ပဓာန်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဣန္ဒြေတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဗိုလ်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော ဗောဇ္ဈင်တို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲ သော အရိယမဂ်၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော သာမညဖိုလ်တို့၌ ဉာဏ် သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲကုန်သော အဘိညာတို့၌ ဉာဏ်သည် ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာ။ နက်နဲသော ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်၌ ဉာဏ်သည့်ဖြစ်သောကြောင့် နက်နဲသောပညာတည်း။ နက်နဲသော ပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား နက်နဲသောပညာတည်း။ (၇)

(အောက် ပညာတို့နှင့်) မနီးသောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် (အောက် ပညာတို့နှင့်) မနီးသောပညာနည်း။ အကြင်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အား အတ္ထကိုပိုင်းခြားသောအားဖြင့် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ဓမ္မကို ပိုင်းခြားသော အားဖြင့် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ နိရုတ္တိကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ပဋိဘာန်ကို ပိုင်းခြားသော အားဖြင့် ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါကို ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္ထ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ၌လည်းကောင်း၊ နိရုတ္တိ၌ လည်းကောင်း၊ ပဋိဘာန်၌လည်းကောင်း တစ်ပါးသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မှီခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်။

ထိုအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို တစ်ပါးသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မမှီနိုင်။ ထို့ကြောင့် (အောက်ပညာတို့နှင့်) မနီးသောပညာရှိ၏။

ကလျာဏပုထုဇဉ်၏ ပညာသည် အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်မှ ပြန်၍ရေသော် ရှစ်ဦးမြောက် သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူးဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသောအဖို့၌ မဖြစ်။ ကလျာဏပုထုဇဉ်ကိုစွဲ၍ (အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်မှ ပြန်၍ရေသော်) ရှစ်ဦးမြောက် သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မနီးသောပညာရှိ၏။ ရှစ်ဦးမြောက် သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပညာသည် သောတာပန်၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူးဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသော အဖို့၌ မဖြစ်။ ရှစ်ဦးမြောက် သောတာပတ္တိမဂ် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုစွဲ၍ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မနီးသောပညာရှိ၏။ သောတာပန်၏ ပညာသည် သကဒါဂါမ်၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူးဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသောအဖို့၌ မဖြစ်။ သောတာပန်ကို စွဲ၍ သကဒါဂါမ်သည် မနီးသောပညာရှိ၏။ သကဒါဂါမ်၏ ပညာသည် အနာဂါမ်၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူး ဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသောအဖို့၌ မဖြစ်။ သကဒါဂါမ်ကိုစွဲ၍ အနာဂါမ်သည် မနီးသောပညာရှိ၏။ အနာဂါမ်၏ ပညာသည် ရဟန္တာ၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူးဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသောအဖို့၌ မဖြစ်။ အနာဂါမ်ကိုစွဲ၍ ရဟန္တာသည် မနီးသောပညာရှိ၏။ ရဟန္တာ၏ ပညာသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ ပညာမှ ဝေး၏။ အထူးဝေး၏။ အလွန်ဝေး၏။ မနီး။ နီးသောအဖို့၌ မဖြစ်။ ရဟန္တာ ကိုစွဲ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် မနီးသောပညာရှိ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကိုလည်းကောင်း၊ နတ်နှင့်တကွသော လောက ကိုလည်းကောင်း စွဲ၍ (ကိလေသာ) ရန်သူကို ပယ်သတ်တော်မူတတ်သော၊ မဖောက်မပြန် (တရားအားလုံး ကို) အလိုလို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အမြတ်ဆုံးသော မနီးသောပညာရှိ၏။

၅။ ပညာအပြား၌ လိမ္မာ၏။ ပညာအပြားသို့ ရောက်ပြီးသော ဉာဏ်ရှိ၏။ ရပြီးသော ပဋိသမ္ဘိဒါ (ဉာဏ်) ရှိ၏။ ဝေသာရဇ္ဇ (ဉာဏ်) လေးပါးသို့ ရောက်၏။ အားဆယ်ပါးကို ဆောင်၏။ ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့သော ယောက်ျားတည်း။ ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့သော ယောက်ျားတည်း။ ယောက်ျားအာဇာနည်တည်း။ ဝန်ဆောင်နိုင်သော ယောက်ျားတည်း။ အဆုံးမရှိသော ဉာဏ်ရှိ၏။ အဆုံးမရှိသော တန်ခိုးရှိ၏။ အဆုံးမရှိသော ကျော်စောသံရှိ၏။ (ပညာဥစ္စာ) ပြည့်စုံ (ကြွယ်ဝ)၏။ များ သော (ပညာ) ဥစ္စာရှိ၏၊ ။ (ပညာဟူသော) ဥစ္စာနေရှိ၏။ ဘေးကင်းရာသို့ ဆောင်တတ်၏။ ဝေနေယျတို့ ကို ဆုံးမတတ်၏။ (ယုံမှားခြင်းကို ဖြတ်) ပယ်တတ်၏။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ခွဲခြားသိစေတတ်၏။ ကြံစည် (ဆုံးဖြတ်) စေတတ်၏။ ရှုစေတတ်၏။ ကြည်လင်စေတတ်၏။ အကြောင်းမူ- ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် (မိမိသန္တာန်၌) မဖြစ်ဖူးသေးသော မဂ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ (ဝေနေယျသန္တာန်၌) မဖြစ်ဖူးသေးသော မဂ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ မဟောကြားဖူးသေးသော မဂ်ကို ဟောကြားတတ်၏။ ဆင်ခြင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် အရိယမဂ်ကို သိတတ်၏။ ဝေနေယျသန္တာန်၌ အရိယမဂ်ကို သိ၏။ မဂ်၌ လိမ္မာ၏။ ယခုအခါ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ မဂ်သို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၍ တပည့်သာဝကတို့သည် နောက်၌ သီလစသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလျက် နေကုန်၏။

ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် သိသင့်သည်ကို သိ၏။ ရှုမြင်သင့်သည်ကို ရှုမြင်၏။ မျက်စိသဖွယ် ဖြစ်၏။ ဉာဏ်သဖွယ် ဖြစ်၏။ တရားသဖွယ် ဖြစ်၏။ ဗြဟ္မာသဖွယ် ဖြစ်၏။ တရားကို မိန့်ဆိုတတ်၏။ အထူးထူး အပြားပြား မိန့်ဆိုတတ်၏။ အနက်ကို ထုတ်ဆောင်တတ်၏။ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတတ်၏။ တရားအရှင် ဖြစ်တော်မူ၏။ ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာတော်မူတတ်၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရားအား မသိအပ်၊ မမြင်အပ်၊ မရောက်အပ်၊ မျက်မှောက်မပြုအပ်၊ ပညာဖြင့် မတွေ့ထိအပ်သော အရာသည်မရှိ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကို ယူ၍ (အတွင်းပြု၍) အလုံးစုံသော တရားတို့သည် အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဘုန်းရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်ဝ၌ ရှေ့ရှုထင်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ အလုံးစုံသော နေယျ မည်သည် ရှိ၏။ ထိုအလုံးစုံသော တရားကို သိအပ်၏။ မိမိအကျိုး၊ သူတစ်ပါးအကျိုး၊နှစ်ဦးလုံး အကျိုး၊ မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ ပေါ်လွင်သောအကျိုး၊ နက်နဲသောအကျိုး၊ လျှို့ဝှက်သော

အကျိုး၊ ဖုံးလွှမ်းသောအကျိုး၊ ဆောင်၍သိအပ်သောအကျိုး၊ တိုက်ရိုက်သိအပ်သောအကျိုး၊ အပြစ်မရှိသောအကျိုး၊ ကိလေသာမရှိသောအကျိုး၊ ဖြူစင်သောအကျိုး၊ ပရမတ္ထအကျိုးသည် ရှိ၏။ ထိုအားလုံးသည် မြတ်စွာဘုရားဉာဏ် အတွင်း၌နှံ့၍ ဖြစ်၏။

ကာယကံအားလုံးသည် ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သို့အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်၏။ ဝစီကံအားလုံးသည် ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သို့အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်၏။ မနောကံအားလုံးသည် ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်၏။ အတိတ်၌ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သည် အပိတ်အပင်မရှိ။ အနာဂတ်၌ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သည် အပိတ်အပင်မရှိ။ ပစ္စုပ္ပန်၌ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သည် အပိတ်အပင် မရှိ။ သိအပ်သော တရားရှိသလောက် ဉာဏ် (ဖြစ်၏)။ ဉာဏ်ဖြစ်သလောက် သိအပ်သော တရား (ရှိ၏)။ ဉာဏ်သည် သိအပ်သော တရားလျှင် အဆုံးရှိ၏။ သိအပ်သော တရားသည် ဉာဏ်လျှင် အဆုံး ရှိ၏။ သိအပ်သော တရားကို လွန်၍ ဉာဏ်မဖြစ်။ ဉာဏ်ကို လွန်၍ သိအ်သော တရားနယ်ပယ် မရှိ။ ထိုတရားတို့သည် အချင်းချင်း (တစ်ပါးသည် တစ်ပါး၏) အဆုံး၌ တည်လေ့ ရှိကုန်၏။ ကောင်းစွာ ထိသော ပန်းအုပ်ပြင်နှစ်ခုတို့၏ အောက်ဖြစ်သော ပန်းအုပ်ပြင်သည် အထက်ဖြစ်သော ပန်းအုပ်ပြင်ကို လွန်၍မဖြစ်။ အထက်ဖြစ်သော ပန်းအုပ်ပြင်သည် အောက်ဖြစ်သော ပန်းအုပ်ပြင်ကိုလွန်၍ မဖြစ်။ အချင်း ချင်း (တစ်ခုသည် တစ်ခု၏) အဆုံး၌ တည်လေ့ရှိကုန်၏။ ဤအတူပင် ဘုန်းရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ သိအပ်သောတရားသည်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း အချင်းချင်း (တစ်ပါးသည် တစ်ပါး၏) အဆုံး၌ တည်လေ့ရှိကုန်၏။ သိအပ်သော တရားရှိသလောက် ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ဖြစ်သလောက် သိအပ် သောတရား ရှိ၏။ ဉာဏ်သည် သိအပ်သော တရားလျှင် အဆုံးရှိ၏။ သိအပ်သောတရားသည် ဉာဏ်လျှင် အဆုံးရှိ၏။ သိအပ်သော တရားကို လွန်၍ ဉာဏ်သည် မဖြစ်။ ဉာဏ်ကို လွန်၍ သိအပ်သော တရား နယ်ပယ် မရှိ။ ထိုတရားတို့သည် အချင်းချင်း (တစ်ပါးသည် တစ်ပါး၏) အဆုံး၌ တည်လေ့ရှိကုန်၏။

တရားအားလုံးတို့၌ ဘုန်းရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။

တရားအားလုံးတို့သည် ဘုန်းရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် စပ်ကုန်၏။ အလိုနှင့်စပ်ကုန်၏။ နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့် စပ်ကုန်၏။ စိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် စပ်ကုန်၏။ သတ္တဝါအားလုံးတို့၌ ဘုန်းရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်သည် ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အာသယကို သိ၏။ အနုသယကို သိ၏။ စရိုက်ကို သိ၏။ နှလုံးသွင်းခြင်းကို သိ၏။ (ပညာ) မျက်စိ၌ (ကိလေသာ) မြူနည်းသူ၊ (ပညာ) မျက်စိ၌ (ကိလေသာ) မြူများသူ၊ ဣန္ဒြေထက်သူ၊ ဣန္ဒြေနုံ့သူ၊ အခြင်းအရာကောင်းသူ၊ အခြင်း အရာမကောင်းသူ၊ သိစေရန်လွယ်သူ၊ သိစေရန်ခက်သူ၊ ကျွတ်ထိုက်သူ၊ မကျွတ်ထိုက်သူ သတ္တဝါတို့ကိုခွဲခြား၍ သိ၏။ (အောက်) နတ်ဘုံနှင့်တကွ၊ မာရ်နတ်ဘုံနှင့်တကွ၊ ပြဟ္မာနှင့် တကွသော (ဩကာသ) လောကသည် သမဏ, ပြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့်တကွသော သတ္တလောကသည် မြတ်စွာဘုရားဉာဏ် အတွင်း၌ ပျံ့နှံ့၍ ဖြစ်၏။ အထက်အဆုံးအပိုင်းအခြားအားဖြင့် တိမိ တိမိင်္ဂလငါးကြီးကို အတွင်းပြု၍ အလုံးစုံသော ငါးလိပ်တို့သည် မဟာသမုဒ္ဒရာအတွင်း၌ ပျံ့နှံ့၍ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် (အောက်) နတ်ဘုံနှင့်တကွ၊ မာရ်နတ်နှင့်တကွ၊ ပြဟ္မာနှင့်တကွသော ဩကာသလောကသည်၊ သမဏ, ပြာဟ္မဏ, မင်းများ, လူများနှင့်တကွသော သတ္တလောကသည် မြတ်စွာဘုရားဉာဏ် အတွင်း၌ ပျံ့နှံ့၍ဖြစ်၏။ (အထက်) အဆုံး အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ဝေနတေယျနွယ် ဂဠုန်ကို အတွင်းပြု၍ အလုံးစုံသော ငှက်တို့သည် ကောင်းကင်တစ်ဝိုက်၌ ပျံ့နှံ့၍ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် ပညာအားဖြင့် အကြင်သာရိပုတ္တရာနှင့် တူသူတို့ (ရှိကုန်၏)။ ထိုသူတို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားဉာဏ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၌ ပျံ့နှံ့၍ဖြစ် ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား ဉာဏ်သည် နတ်လူတို့၏ ပညာကို ပျံ့နှံ့၍ ကျော်လွန်လွှမ်းမိုးကာ တည်၏။ အကြင်မင်းပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိ၊ သူကြွယ်ပညာရှိ၊ ရဟန်းပညာရှိတို့သည် သိမ်မွေ့သောပညာရှိကုန်၏။

တစ်ပါးသူတို့နှင့် ပြုပြီးသောဝါဒရှိကုန်၏။ ဝါလဝေဓိ (လေးသမား)နှင့် တူကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညာဖြင့် သူတစ်ပါးအယူတို့ကို ဖျက်ဆီးလျက် လှည့်လည်ကုန်ယောင်တကား။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပြဿနာကို ပြုစီရင်ကုန်၍ ပြုစီရင်ကုန်၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်ကာ လျှို့ဝှက်ရာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဖုံးကွယ်ရာတို့ကို လည်းကောင်း မေးကုန်၏။ ထိုပြဿနာတို့သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ဆိုအပ်၊ ဖြေကြားအပ်၊ အကြောင်းကို ညွှန်ပြအပ်ပြီးသည်တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းလျက် တပည့်သာဝကအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို နေရာ၌ ယင်းပညာဖြင့် အလွန် (ထွန်းလင်း) တင့်တယ် တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်သော မနီးသောပညာ ရှိ၏။ (အောက်ပညာတို့နှင့်) မနီးသောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူရာ၌ ဤကား မနီးသောပညာတည်း။ (၈)

၆။ မြေကြီးကဲ့သို့ ကျယ်ပြန့်သော 'ဘူရိ' ပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ် သည် ဘူရိပညာနည်း။ ရာဂကိုနှိမ်နင်းသောကြောင့် ဘူရိပညာတည်း။ နှိမ်နင်းပြီးသောကြောင့် ဘူရိ ပညာ။ ဒေါသကိုနှိမ်နင်းသောကြောင့် ဘူရိပညာ။ နှိမ်နင်းပြီးသောကြောင့် ဘူရိပညာ။ မောဟကိုနှိမ်နှင်းသော ကြောင့် ဘူရိပညာ။ နှိမ်နင်းပြီးသောကြောင့် ဘူရိပညာ။ အမျက်ထွက်ခြင်းကို။ပ။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို။ သူ့ဂုဏ်ချေဖျက်ခြင်းကို။ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းကို။ ငြူစူခြင်းကို။ ဝန်တိုခြင်းကို။ မိမိအပြစ်ကို ဖုံးဖိခြင်း 'မာယာ' ကို။ (မရှိသောဂုဏ်ဖြင့်) ပလွှားခြင်း 'သာဌေယျ' ကို။ မောက်မာခြင်းကို။ ခြုတ်ခြယ်ခြင်းကို။ ထောင်လွှားခြင်းကို။ အလွန်ထောင်လွှားခြင်းကို။ ယစ်ခြင်းကို။ မေ့လျော့ခြင်းကို။ ကိလေသာ အားလုံး တို့ကို။ ဒုစရိုက် အားလုံးတို့ကို။ အဘိသင်္ခါရအားလုံးတို့ကို။ပ။ ဘဝသို့ရောက်ကြောင်းကံ အားလုံးတို့ကို နှိမ်နင်းသောကြောင့် ဘူရိပညာ။ နှိမ်နင်းပြီးသောကြောင့် ဘူရိပညာ။ ရာဂဟူသော ရန်သူကိုနှိမ်နင်းသော ပညာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘူရိပညာ။ ဒေါသဟူသော ရန်သူကိုနှိမ်နင်းသောပညာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘူရိပညာ။ မောဟဟူသော ရန်သူကိုနှိမ်နင်းသောပညာတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘူရိပညာ။ အမျက် ထွက်ခြင်း။ပ။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း။ သူ့ဂုဏ်ကို ချေဖျက်ခြင်း။ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်း။ ငြူစူခြင်း။ ဝန်တိုခြင်း။ မိမိအပြစ်ကို ဖုံးဖိခြင်း။ မရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ပလွှားခြင်း။ မောက်မာခြင်း။ ခြုတ်ခြယ်ခြင်း။ ထောင်လွှားခြင်း။ အလွန်ထောင်လွှားခြင်း။ ယစ်ခြင်း။ မေ့လျော့ခြင်း။ ကိလေသာအားလုံး၊ ဒုစရိုက်အားလုံး၊ အဘိ သင်္ခါရအားလုံး။ပ။ ဘဝသို့ရောက်ကြောင်းကံအားလုံးဟူသော ရန်သူကိုနှိမ်နင်းသောပညာဖြစ်သောကြောင့် ဘူရိပညာ။ ဘူရိဟု ဆိုအပ်သော မြေကြီးနှင့်တူသော ကျယ်ပြန့် ပြန့်ပြောသောပညာနှင့် ပြည့်စုံသော ကြောင့်ဘူရိပညာ။ တစ်နည်းကား ဤဘူရိ, မေဓာ, ပရိဏာယိကာ ဟူသော အမည်သည် ပညာ၏ အမည်တည်း။ မှန်သောအနက်၌ မွေ့လျော်တတ် သောကြောင့် ဘူရိပညာတည်း။[၁] ဘူရိပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ဘူရိပညာတည်း။ (၉)

ပညာများသူဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပညာများသူ ဖြစ်သနည်း။ ဤလောက ၌ အချို့သည် ပညာလေးစား (ခြင်းရှိ) သူ၊ ပညာစရိုက်ရှိသူ၊ ပညာအလိုအထုံရှိသူ၊ ပညာနှလုံးသွင်း (ခြင်း ရှိ) သူ၊ ပညာ တံခွန်ရှိသူ၊ ပညာမှန်ကင်းရှိသူ၊ ပညာအကြီးအမှူးဖြစ်၍ လာသူ၊ ဓမ္မသဘာဝကို စိစစ်ခြင်း များသူ၊ ဓမ္မသဘာဝကို အထူးထူးအပြားပြားစိစစ်ခြင်းများသူ၊ သက်ဝင်၍ ထင်ရှားပြုခြင်းများ သူ၊ သက်ဝင်၍ ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြုခြင်း များသူ၊ ကောင်းစွာရှုခြင်း၌ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသူ၊ ထင်ရှား နေလေ့ရှိသူ၊ ထို (ပညာ) စရိုက်ရှိသူ၊ ထို (ပညာ) လေး စားခြင်းရှိသူ၊ ထိုပညာများသူ၊ ထို (ပညာ) ၌ ညွတ်သူ၊ ထို (ပညာ) ၌ကိုင်းသူ၊ ထို (ပညာ) ၌ရှိုင်းသူ၊ ထို (ပညာ) ၌နှလုံးသွင်းသူ၊ ထိုပညာအကြီးအမှူး အားဖြင့် လာသူဖြစ်၏။ ဂိုဏ်းများသူကို ဂိုဏ်းလေးစား (ခြင်းရှိ) သူဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ သင်္ကန်းများသူကို သင်္ကန်း လေးစား (ခြင်းရှိ) သူဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ သပိတ်များသူကို သပိတ်လေးစား (ခြင်းရှိ) သူဟု ဆိုအပ် သကဲ့သို့၊ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာများသူကို ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ လေးစားသူဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ ဤ အတူပင် ဤလောက၌ အချို့သည် ပညာလေးစား (ခြင်းရှိ) သူ၊ ပညာစရိုက်ရှိသူ၊ ပညာအလိုအထုံ

ရှိသူ၊ ပညာနှလုံးသွင်းခြင်းရှိသူ၊ ပညာတံခွန်ရှိသူ၊ ပညာမှန်ကင်းရှိသူ၊ ပညာအကြီးအမျုးအားဖြင့် လာသူ၊ ဓမ္မ သဘာဝကို စိစစ်ခြင်းများသူ၊ ဓမ္မသဘာဝကို အထူးထူးအပြားပြား စီစစ်ခြင်းများသူ၊ သက်ဝင်၍ ထင်ရှားပြုခြင်း များသူ၊ သက်ဝင်၍ ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြုခြင်းများသူ၊ ကောင်းစွာရှုခြင်း၌ ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသူ၊ ထင်ရှားနေလေ့ရှိသူ၊ ထိုပညာစရိုက်ရှိသူ၊ ထိုပညာလေးစားခြင်းရှိသူ၊ ထိုပညာများသူ၊ ထိုပညာ၌ ညွတ်သူ၊ ထိုပညာ၌ ကိုင်းသူ၊ ထိုပညာ၌ရှိုင်းသူ၊ ထိုပညာ၌နှလုံးသွင်းသူ၊ ထိုပညာ၌ အကြီးအမျုးအားဖြင့် လာသူ ဖြစ်၏။ ပညာ များသူဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပညာများသူ အဖြစ်တည်း။ (၁၀)

မြန်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် မြန်သောပညာနည်း။ လျင်လျင် မြန်မြန် သီလတို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာတည်း။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဣန္ဒြေစောင့်စည်းခြင်း ကို ပြည့်စေသော ကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည်သိသည့် အဖြစ်ကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန်နိုးကြားမှု၌ အားထုတ်ခြင်းကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် သီလအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သော ပညာ။ လျင်လျင် မြန်မြန် သမာဓိအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ပညာအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဝိမုတ္တိအစုကို ပြည့်စေ သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်အစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဝိဟာရသမာပတ်တို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် အရိယသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိသောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ပွါးစေတတ် သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ပွါးစေတတ် သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဣန္ဒြေတို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဗိုလ်တို့ကို ပွါးစေတတ်သော ကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင် လျင်မြန်မြန် အရိယမဂ်ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် သာမညဖိုလ်တို့ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သောကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် အဘိညာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသော ကြောင့် မြန်သောပညာ။ လျင်လျင်မြန်မြန် ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောကြောင့် မြန်သောပညာတည်း။ မြန်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူရာ၌ ဤကား မြန်သောပညာတည်း။ (၁၁)

ပေါ့ပါးသောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ပေါ့ပါးသောပညာနည်း။ ပေါ့ပေါ့ ပါးပါး သီလတို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာတည်း။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဣန္ဒြေ စောင့်စည်း ခြင်းကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည် သိသည့် အဖြစ်ကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးနိုးကြားမှု၌ အားထုတ်ခြင်းကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သီလအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသော ပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သမာဓိအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ပညာအစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဝိမုတ္တိအစုကို ပြည့်စေသော ကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်အစုကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသော ပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဝိဟာရ သမာပတ်တို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး အရိယသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို ပွါးစေ တတ်သောကြောင့် ပေါ့ပါးသောပညာ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့်

ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး ဣန္ဒြေတို့ကို ပွါးစေတတ်သော ကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး ဗိုလ်တို့ကို ပွါးစေတတ်သော ကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါ ပါးပါး အရိယမဂ်ကို ပွါးစေတတ်သောကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး သာမညဖိုလ်တို့ကို မျက်မှောက်ပြုတတ် သောကြောင့် ပေ့ါပါး သောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး အဘိညာတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိသောကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာ။ ပေ့ါပေ့ါပါးပါး ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောကြောင့် ပေ့ါပါးသောပညာတည်း။ ပေ့ါပါးသောပညာ ရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ပေ့ါပါးသောပညာတည်း။ (၁၂)

ရွှင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ရွှင်သောပညာနည်း။ ဤလောက၌ အချို့သည် ရွှင်ခြင်းများလျက်၊နှစ်ခြိုက် (ခံစား)ခြင်းများလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း များလျက် သီလတို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊နှစ်ခြိုက် (ခံစား) ခြင်း များလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းများလျက် ဣန္ဒြေစောင့်စည်းခြင်းကို ပြည့်စေသော ကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊နှစ်ခြိုက် (ခံစား)ခြင်းများလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း များလျက် ဘောဇဉ်၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိသည့် အဖြစ်ကို ပြည့်စေသောကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊နှစ်ခြိုက် (ခံစား)ခြင်းများလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက် ခြင်း များလျက်နိုးကြားမှု၌ အားထုတ်ခြင်းကို ပြည့်စေသောကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊ နှစ်ခြိုက် (ခံစား)ခြင်းများလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းများလျက် သီလအစုကို။ပ။ သမာဓိအစုကို။ ပညာအစုကို။ ဝိမုတ္တိအစုကို။ ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်အစုကို ပြည့်စေသောကြောင့်။ပ။ အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့ကို ထိုးထွင်း၍သိသောကြောင့်။ ဝိဟာရသမာပတ်တို့ကို ပြည့်စေသောကြောင့်။ အရိယသစ္စာတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိသောကြောင့်။ သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ပွါးစေသော ကြောင့်။ သမ္မပ္ပဓာန်တို့ကို ပွါးစေသောကြောင့်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို ပွါးစေသောကြောင့်။ ဣန္ဒြေတို့ကို ပွါးစေ သောကြောင့်။ ဗိုလ်တို့ကို ပွါးစေသောကြောင့်။ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွါးစေသောကြောင့်။ အရိယမဂ်ကို ပွါးစေ သောကြောင့်။ပ။ သာမညဖိုလ်တို့ကို မျက်မှောက်ပြုသောကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊ နှစ်ခြိုက် (ခံစား)ခြင်းများလျက်၊နှစ်သက်ခြင်းများလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းများလျက် အဘိညာတို့ကို ထိုး ထွင်း၍ သိသောကြောင့် ရွှင်သောပညာ။ ရွှင်ခြင်းများလျက်၊နှစ်ခြိုက် (ခံစား) ခြင်း များလျက်၊ နှစ်သက်ခြင်း များလျက်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းများလျက် ပရမတ္ထနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောကြောင့် ရွှင်သော ပညာတည်း။ ရွှင်သောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ရွှင်သောပညာတည်း။ (၁၃)

၇။ လျင်သောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် လျင်သောပညာနည်း။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော၊ အတွင်းဖြစ်သော၊ အပဖြစ်သော၊ ရုန့်ရင်းသော၊ သိမ်မွေ့သော၊ ယုတ်သော၊ မြတ်သော၊ အဝေးဖြစ်သော၊ အနီးဖြစ်သော၊ အလုံးစုံသော ရုပ်သည် (ရှိ၏)။ အလုံးစုံသော ရုပ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာတည်း။ ဒုက္ခအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ အနတ္တအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ အလုံးစုံသော ဝေဒနာ သည်။ပ။ အလုံးစုံသော သညာသည်။ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည်။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ် သော၊ အတွင်းဖြစ်သော၊ အပဖြစ်သော၊ ရုန့်ရင်းသော၊ သိမ်မွေ့သော၊ ယုတ်သော၊ မြတ်သော၊ အဝေး ဖြစ်သော၊ အနီးဖြစ်သော၊ အလုံးစုံသော ဝိညာဉ် သည် (ရှိ၏)။ အလုံးစုံသောဝိညာဉ်ကို အနိစ္စအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ ဒုက္ခအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ အနတ္တ အားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ စက္ခုသည်။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏကို အနိစ္စအားဖြင့် လျင်စွာသိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ ဒုက္ခအားဖြင့် လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ အနတ္တအားဖြင့် လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သော ပညာ တည်း။

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောရုပ်သည် ကုန်ခြင်းသဘောအားဖြင့် အနိစ္စတည်း။ ကြောက်မက်ဖွယ်သဘောအားဖြင့် ဒုက္ခတည်း။ အနှစ်မရှိခြင်းသဘောအားဖြင့် အနတ္တတည်းဟုနှိုင်းချိန်၍၊ စူးစမ်း၍၊ ထင်ရှားစေ၍၊ ထင်အောင်ပြု၍ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သောပညာတည်း။ ဝေဒနာသည်။ပ။ သညာသည်။ သင်္ခါရတို့သည်။ ဝိညာဉ်သည်။ စက္ခုသည်။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏသည် ကုန်ခြင်းသဘောအားဖြင့် အနိစ္စတည်း။ ကြောက်မက်ဖွယ်သဘောအားဖြင့် ဒုက္ခတည်း။ အနှစ်မရှိခြင်း သဘောအားဖြင့် အနတ္တတည်းဟုနှိုင်းချိန်၍၊ စူးစမ်း၍၊ ထင်ရှားစေ၍၊ ထင်အောင်ပြု၍ ဇရာမရဏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သောပညာတည်း။

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း။ သင်္ခတတည်း။ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်၏။ ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ရာဂကင်းခြင်းသဘောရှိ၏။ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏ ဟု နှိုင်းချိန်၍ စူးစမ်း၍၊ ထင်ရှားစေ၍၊ ထင်အောင်ပြု၍ ရုပ်ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သောပညာ။ ဝေဒနာသည်။ပ။ သညာသည်။ သင်္ခါရတို့သည်။ ဝိညာဉ်သည်။ စက္ခုသည်။ပ။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇရာမရဏသည် အနိစ္စတည်း။ သင်္ခတတည်း။ အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်၏။ ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ပျက်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ရာဂကင်းခြင်းသဘောရှိ၏။ ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိ၏ဟုနှိုင်းချိန်၍၊ စူးစမ်း၍၊ ထင်ရှားစေ၍၊ ထင်အောင်ပြု၍ ဇရာမရဏချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ လျင်စွာ သိသောကြောင့် လျင်သောပညာတည်း။ လျင်သောပညာရှိ ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ ဟူရာ၌ ဤကား လျင်သောပညာတည်း။ (၁၄)

ထက်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ထက်သောပညာနည်း။ လျင်စွာ ကိလေသာတို့ကို ဖြတ်တတ်သောကြောင့် ထက်သောပညာတည်း။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကာမဝိတက်ကို လက်မခံ။ စွန့်ပစ်၏။ ပယ်ဖျောက်၏။ ကင်းအောင်ပြု၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဗျာပါဒဝိတက်ကို လက်မခံ။ စွန့်ပစ်၏။ ပယ်ဖျောက်၏။ ကင်းအောင် ပြု၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝိဟိံသာ ဝိတက်ကို လက်မခံ။ပ။ ဖြစ်ပေါ်လာကုန် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သည့် ယုတ်မာကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို လက်မခံ။ စွန့်ပစ်၏။ ပယ်ဖျောက်၏။ ကင်းအောင်ပြု၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရာဂကို လက်မခံ။ စွန့်ပစ်၏။ ပယ်ဖျောက်၏။ ကင်းအောင် ပြု၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေါသ ကို။ပ။ ဖြစ်ပေါ်လာသော မောဟကို။ ဖြစ်ပေါ်လာသော အမျက်ထွက်ခြင်းကို။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရန်ငြိုး ဖွဲ့ခြင်းကို။ သူ့ဂုဏ်ချေဖျက်ခြင်းကို။ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းကို။ ငြူစူခြင်းကို။ ဝန်တိုခြင်းကို။ မိမိအပြစ်ဖုံးဖိခြင်းကို။ မရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ပလွှားခြင်းကို။ မောက်မာခြင်းကို။ ခြတ်ခြယ်ခြင်းကို။ ထောင်လွှားခြင်းကို။ အလွန်ထောင်လွှားခြင်းကို။ ယစ်ခြင်းကို။ မေ့လျော့ခြင်းကို။ ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို။ ဒုစရိုက်အားလုံး တို့ကို။ အဘိသင်္ခါရအားလုံးတို့ကို။ပ။ ဘဝသို့ရောက်ကြောင်း ကံအားလုံးတို့ကို လက်မခံ။ စွန့်ပစ်၏။ ပယ်ဖျောက်၏။ ကင်းအောင်ပြု၏။ တစ်ဖန် မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာ။ တစ်ခုသော နေရာ၌ အရိယမဂ်လေးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သာမညဖိုလ်လေးပါးတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ ပညာဖြင့် တွေ့ထိခြင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထက်သောပညာတည်း။ ထက်သောပညာ ရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ထက်သောပညာတည်း။ (၁၅)

ဖောက်ခွဲနိုင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ အဘယ်သည် ဖောက်ခွဲနိုင်သောပညာနည်း။ ဤလောက၌ အချို့သောသူသည် သင်္ခါရအားလုံးတို့၌ ထိတ်လန့်ခြင်းများသူ၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းများသူ၊ ငြီးငွေ့ခြင်း များသူ၊ မမွေ့လျော်ခြင်းများသူ၊ အလွန်မမွေ့လျော်ခြင်းများသူ ဖြစ်၏။ သင်္ခါရမှ အပ (နိဗ္ဗာန်) သို့ ရှေးရှုလျက် သင်္ခါရအားလုံးတို့၌ မမွေ့လျော်။ မဖောက်ထွင်းဖူး၊ မခွဲဖျက်ဖူးသော လောဘ အစုကို ဖောက်ထွင်း၏။ ခွဲဖျက်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောက်ခွဲသောပညာတည်း။ မဖောက်ထွင်းဖူး၊ မခွဲဖျက်ဖူး

သော ဒေါသအစုကို ဖောက်ထွင်း၏။ ခွဲဖျက်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောက်ခွဲသောပညာ။ မဖောက်ထွင်းဖူး၊ မခွဲဖျက်ဖူးသော မောဟအစုကို ဖောက်ထွင်း၏။ ခွဲဖျက်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောက်ခွဲသောပညာ။ မဖောက်ထွင်းဖူး၊ မခွဲဖျက်ဖူးသော အမျက်ထွက်ခြင်းကို။ပ။ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို။ သူ့ဂုဏ်ချေဖျက်ခြင်းကို။ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းကို။ ငြူစူခြင်းကို။ ဝန်တိုခြင်းကို။ မိမိအပြစ်ဖုံးဖိခြင်း ကို။ မရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် ပလွှားခြင်းကို။ မောက်မာခြင်းကို။ ခြုတ်ခြယ်ခြင်းကို။ ထောင်လွှားခြင်းကို။ အလွန်ထောင်လွှားခြင်းကို။ ယစ်ခြင်းကို။ မေ့လျော့ခြင်းကို ကိလေသာအားလုံး တို့ကို။ ဒုစရိုက်အားလုံး တို့ကို။ အဘိသင်္ခါရအားလုံးတို့ကို။ပ။ ဘဝသို့ ရောက်ကြောင်း ကံအားလုံးတို့ကို ဖောက်ထွင်း၏။ ခွဲဖျက်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောက်ခွဲသော ပညာတည်း။ ဖောက်ခွဲနိုင်သောပညာရှိဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏ဟူရာ၌ ဤကား ဖောက်ခွဲနိုင်သော ပညာတည်း။ (၁၆)

ဤသည်တို့ကား ပညာတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့တည်း။ ဤပညာတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ရောက်၏။

၁။ ဘူရိ၌ ဘူ+ရိ ခွဲ၍၊ ဘူ= အမှန်၊ ရိ= မွေ့လျော်ခြင်း။ ဘူရီတိ ဘူတေ အတ္ထေ ရမတီတိ ဘူရိ (အဋ္ဌကထာ)။

ပဋ္ဌာန်းသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၂ - ပုဂ္ဂလဝိသေသ အကျယ်ပြခြင်း

၈။ ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ တစ်ဦးသည် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ တစ်ဦးသည် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် မပြည့်စုံ။ ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ တစ်ဦးသည် အကြားအမြင်များ၏။ တစ်ဦးသည် အကြားအမြင်မများ။ အကြားအမြင်များ သောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ တစ်ဦးသည် တရားဟောခြင်း များ၏။ တစ်ဦး သည် တရားဟောခြင်း မများ။ တရားဟောခြင်းများသောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူ ဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်း များကုန်၏။

တစ်ဦးသည် ဆရာကို မှီခို၏။ တစ်ဦးသည် ဆရာကို မမှီခို။ ဆရာကို မှီခိုသောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်ကုန်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦး လုံးပင် ဆရာကို မှီခိုကုန်၏။ တစ်ဦးသည် (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများ၏။ တစ်ဦးသည် (ဝိပဿနာ ဖြင့်) နေခြင်းမများ။ (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများသောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူ ဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦး လုံးပင် ဆရာကို မှီခိုကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများကုန်၏။ တစ်ဦးသည် ဆင်ခြင်ခြင်းများ၏။ တစ်ဦးသည် ဆင်ခြင်ခြင်း မများ။ ဆင်ခြင်ခြင်းများသောသူသည် ထိုအကြောင်း ကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူ ဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦး လုံးပင် ဆရာကို မှီခိုကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် ဆင်ခြင်ခြင်း များကုန်၏။ တစ်ဦးသည် သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်၏။ တစ်ဦးသည် အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါ

သို့ ရောက်၏။ အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူ ဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင်များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်းများကုန်၏။

နှစ်ဦးလုံးပင် ဆရာကို မှီခိုကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် ဆင်ခြင်ခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်ကုန်၏။ တစ်ဦးသည် သာဝကပါရမီသို့ ရောက်၏။ တစ်ဦးသည် သာဝကပါရမီသို့ မရောက်။ သာဝကပါရမီသို့ ရောက်သော သူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်နှစ်ဦးတို့တည်း။ နှစ်ဦးလုံးပင် ရှေးအားထုတ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အကြားအမြင် များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် တရားဟောခြင်းများကုန်၏။

နှစ်ဦးလုံးပင် ဆရာကို မှီခိုကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် (ဝိပဿနာဖြင့်) နေခြင်းများကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် ဆင်ခြင်ခြင်း များကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် အသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်ကုန်၏။ တစ်ဦးသည် သာဝကပါရမီသို့ ရောက်၏။ တစ်ဦးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတည်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်သောသူသည် ထိုအကြောင်းကြောင့် လွန်ကဲသူဖြစ်၏။ လွန်မြတ်သူဖြစ်၏။ ထူးသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် အပြားသို့ ရောက်၏

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နတ်နှင့်တကွသော လောကကိုလည်းကောင်း စွဲ၍ (ကိလေသာ) ရန်သူကို သတ်တတ်သော မဖောက်မပြန် (တရားအားလုံးကို) အလိုလို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် အမြတ်ဆုံးသော ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူ၏။ ပညာအပြား၌ လိမ္မာတော်မူ၏။ ရောက်ပြီးသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူ၏။ ရပြီးသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူ၏။ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ် လေးပါးသို့ ရောက်တော်မူ၏။ ဆယ်ပါးသော အားကို ဆောင်တော်မူ၏။ မြတ်သော ယောက်ျား ဖြစ်တော်မူ၏။ ခြင်္သေ့မင်းနှင့်တူသော ယောက်ျားဖြစ်တော်မူ၏။ပ။ အကြင် မင်းပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိ၊ သူကြွယ်ပညာရှိ၊ ရဟန်းပညာရှိတို့သည် သိမ်မွေ့သောပညာရှိကုန်၏။ တစ်ပါးသောသူတို့နှင့် ပြုအပ်ပြီးသော ဝါဒရှိကုန်၏။ ဝါလဝေဓိ လေးသမားနှင့် တူကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပညာဖြင့် သူတစ်ပါးအယူကို ဖျက်ဆီးကုန်လျက် လှည့်လည်ကြ ကုန်ယောင်တကား။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပြဿနာကို ပြုစီရင်ကုန်၍ ပြုစီရင်ကုန်၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်ကာ လျှို့ဝှက်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဖုံးကွယ်ရာတို့ကိုလည်းကောင်း မေးကုန်၏။ ထိုပြဿနာတို့သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ဆိုအပ်၊ ဖြေကြားအပ်၊ အကြောင်းကို ညွှန်ပြအပ်ပြီးသည်တို့သာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းလျက် တပည့်သာဝက အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုနေရာ၌ ယင်းပညာဖြင့် အလွန် (ထွန်းလင်း) တင့်တယ်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် အမြတ်ဆုံးသော ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူ၏။

မဟာပညာကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၂ - ဣဒ္ဓိကထာ

၉။ အဘယ်သည် (ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း) တန်ခိုးနည်း။ တန်ခိုးတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ တန်ခိုး၏ အဆောက်အဦဘုံတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ (တည်ရာ) ပါဒတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ (နီးသော အကြောင်း) ပဒတို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ မူလ (အစအကြောင်း) တို့သည် အဘယ်မျှတို့နည်း။ အဘယ်သည် တန်ခိုးနည်းဟူရာ၌ ပြည့်စုံခြင်းသဘောအားဖြင့် တန်ခိုးတည်း။ တန်ခိုးတို့သည် အဘယ်မျှ တို့နည်း ဟူရာ၌ တန်ခိုးတို့သည် ဆယ်ပါးတို့တည်း။ တန်ခိုး၏အဆောက်အဦဘုံတို့ သည် အဘယ်မျှ တို့နည်း ဟူရာ၌ တန်ခိုး၏ အဆောက်အဦဘုံ တို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ (တည်ရာ) ပါဒတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ (နီးသောအကြောင်း) ပဒတို့သည် ရှစ်ပါးတို့တည်း။ မူလ (အစ အကြောင်း) တို့သည် တစ်ဆယ့် ခြောက်ပါးတို့တည်း။

၁၀။ တန်ခိုးဆယ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုး၊ ဖန်ဆင်းခြင်းတန်ခိုး၊ စိတ်ဖြင့် ပြီးသောတန်ခိုး၊ ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သောတန်ခိုး၊ သမာဓိပျံ့နှံ့သောတန်ခိုး၊ အရိယာတို့တန်ခိုး၊ ကံအကျိုးကြောင့် ဖြစ်သောတန်ခိုး၊ ဘုန်းတန်ခိုးရှိသူ၏ တန်ခိုး၊ ဝိဇ္ဇာအတတ်ဖြင့်ပြီးသော တန်ခိုး၊ ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးတို့ တည်း။

တန်ခိုး၏ (အဆောက်အဦ) ဘုံ လေးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ပဌမစျာန်သည် ဝိဝေက၌ဖြစ် သော အဆောက်အဦဘုံတည်း။ ဒုတိယစျာန်သည် ပီတိ၊ သုခနှင့်ယှဉ်သောအဆောက်အဦဘုံတည်း။ တတိယစျာန်သည် တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာ၌ ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ၊ သုခနှင့် ယှဉ်သော အဆောက်အဦ ဘုံတည်း။ စတုတ္ထစျာန်သည် ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော အဆောက်အဦဘုံတည်း။ တန်ခိုး၏ ဤ (အဆောက်အဦ) ဘုံလေးပါးတို့သည် တန်ခိုးရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကိုတစ်ဖန်ရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ တန်ခိုးအထူးထူး ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ တန်ခိုး၌ အစိုးရခြင်းအကျိုးငှါ၊ တန်ခိုး၌ ရဲရင့်ခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

တန်ခိုး၏တည်ရာ ပါဒလေးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆန္ဒ (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသောသမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်း သင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ စိတ် (လွန်ကဲ) ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ လုံ့လ ဝီရိယ 'လွန်ကဲ' ကြီးမှူးသော သမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ ဝီမံ သပညာ'လွန်ကဲ' ကြီးမှူးသောသမာဓိ၊ အားထုတ်ခြင်းသင်္ခါရတို့နှင့်ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွါးစေ၏။ တန်ခိုး၏ ဤ (တည်ရာ) ပါဒလေးပါးတို့သည် တန်ခိုးရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို တစ်ဖန်ရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းခြင်းအကျိုးငှါ၊ တန်ခိုးအထူးထူးဖြစ်ခြင်းငှါ၊ တန်ခိုး၌ အစိုးရခြင်းအကျိုးငှါ၊ တန်ခိုး၌ ရဲရင့်ခြင်း အကျိုးငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

တန်ခိုး၏ (နီးသောအကြောင်း) ပဒရှစ်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ရဟန်းသည် ဆန္ဒကိုမှီ၍ သမာဓိကို အကယ်၍ ရအံ့။ စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့် အဖြစ်ကို ရ၏။ ဆန္ဒသည် သမာဓိမဟုတ်။ သမာဓိသည် ဆန္ဒမဟုတ်။ ဆန္ဒသည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ သမာဓိသည် တစ်ပါး တစ်ခြားတည်း။ ရဟန်းသည် ဝီရိယကို မှီ၍ သမာဓိကို အကယ်၍ ရအံ့။ စိတ်သည် အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိသည့် အဖြစ်ကို ရ၏။ ဝီရိယသည် သမာဓိ မဟုတ်။ သမာဓိသည် ဝီရိယ မဟုတ်။ ဝီရိယသည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ သမာဓိသည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ ရဟန်းသည် စိတ်ကို မှီ၍ သမာဓိကို

အကယ်၍ ရအံ့။ စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်းရှိသည့်အဖြစ်ကို ရ၏။ စိတ်သည် သမာဓိမဟုတ်။ သမာဓိသည် စိတ်မဟုတ်။ စိတ်သည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ သမာဓိသည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ ရဟန်းသည် ဝီမံသ'ပညာ'ကိုမှီ၍ သမာဓိ ကို အကယ်၍ ရအံ့။ စိတ်၏ အာရုံတစ်ခုတည်း ရှိသည့် အဖြစ်ကို ရ၏။ ဝီမံသ'ပညာ'သည် သမာဓိ မဟုတ်။ သမာဓိသည် ဝီမံသ'ပညာ'မဟုတ်။ ဝီမံသ 'ပညာ'သည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ သမာဓိသည် တစ်ပါးတစ်ခြားတည်း။ တန်ခိုး၏ ဤ (နီးသော အကြောင်း) ပဒရှစ်ပါးတို့သည် တန်ခိုးရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို တစ်ဖန်ရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ တန်ခိုးအထူးထူး ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ တန်ခိုး၌ အစိုးရခြင်း အကျိုးငှါ၊ တန်ခိုး၌ ရဲရင့်ခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

တန်ခိုး၏ မူလ (အစ အကြောင်း) တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ မတွန့်ဆုတ်သော စိတ်သည် ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ မပျံ့လွင့်သော စိတ်သည် ဥဒ္ဓစ္စ ကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ မကပ်ငြိသောစိတ်သည် ရာဂကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ မထိပါးသော စိတ်သည် ဗျာပါဒကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ မမှီသောစိတ်သည် ဒိဋ္ဌိကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ တစ်ဖန် မစပ်သော စိတ်သည် ဆန္ဒရာဂကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ ကင်းလွတ်သော စိတ်သည် ကာမ ရာဂကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ မယှဉ်သော စိတ်သည် ကိလေသာကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ ကင်းသော (ကိလေသာ) အပိုင်းအခြားကို ပြုအပ်သောစိတ်သည် ကိလေသာအပိုင်းအခြားကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌ဖြစ်သော စိတ်သည် အထူးထူးသောအာရုံ၌ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ သဒ္ဓါဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်သည် သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ ဝီရိယဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်သည် ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ သတိဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်သည် မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ သမာဓိဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်သည် ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ ပညာဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်သော စိတ်သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ ပညာအလင်းရောက်သော စိတ်သည် အဝိဇ္ဇာ အမိုက်မှောင် ကြောင့် မတုန်လှုပ်။ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇတည်း။ တန်ခိုး၏ ဤမူလ (အစ အကြောင်း) တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့သည် တန်ခိုးရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို တစ်ဖန်ရခြင်းငှါ၊ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းခြင်း အကျိုးငှါ၊ တန်ခိုးအထူးထူး ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ တန်ခိုး၌ အစိုးရခြင်း အကျိုးငှါ၊ တန်ခိုး၌ ရဲရင့်ခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

တန်ခိုး 'ဣဒ္ဓိ' ဆယ်ပါး အကျယ်ပြခြင်း

၁၀။ အဘယ်သည် အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုးနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် များသောအပြားရှိသော တန်ခိုးအစုကို ပြီးစေ၏။ တစ်ဦးတည်းဖြစ်လျက်လည်း အများအပြားဖြစ်၏။ အများအပြားဖြစ်လျက်လည်း တစ်ဦးတည်းဖြစ်၏။ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်စေ၏။ ကိုယ်ပျောက်စေ၏။ နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်းတစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ ကောင်းကင်၌ကဲ့သို့ သွား၏။ မြေ၌လည်း ငုပ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်းကို ရေ၌ကဲ့သို့ ပြု၏။ ရေ၌လည်း မကွဲစေဘဲ မြေ၌ကဲ့သို့ သွား၏။ ကောင်းကင်၌လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ ခွေလျက် အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ သွား၏။ ဤသို့တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဤသို့အာနုဘော်ကြီးကုန်သော ဤလနေတို့ကို လက်ဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဆုပ်ကိုင်၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ဖြင့် (မိမိ) အလိုအတိုင်းဖြစ်စေ၏။

ဤ၌ဟူသည် ဤဒိဋ္ဌိ၌၊ ဤနှစ်သက်ခြင်း၌၊ ဤအလို၌၊ ဤယူစွဲခြင်း၌၊ ဤတရား၌၊ ဤဝိနည်း၌။ ဤတရားဝိနည်း၌၊ ဤစကားတော်၌၊ ဤမြတ်သော အကျင့်၌၊ ဤမြတ်စွာဘုရားသာသနာ၌။ ထို့ကြောင့် "ဤ၌"ဟု ဆိုအပ်၏။ ရဟန်းဟူသည် ကလျာဏပုထုဇဉ် ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ သေက္ခရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ မပျက်သောသဘောရှိသော ရဟန္တာသည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ များသော အပြားရှိသော တန်ခိုးအစုကို ပြီးစေ၏ဟူသည် အထူးထူးအပြားပြားရှိသော တန်ခိုးအစုကို ပြီးစေ၏။ တစ်ဦးတည်း ဖြစ်လျက်လည်း အများအပြား ဖြစ်၏ဟူသည် ပြကတေ့အားဖြင့် တစ်ဦးတည်းသည် အများကို ဆင်ခြင်၏။ အရာကိုလည်းကောင်း၊ အထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ အသိန်းကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပြီး ဉာဏ်ဖြင့် "အများဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ အများဖြစ်၏။ အသျှင်စူဠပန္ထကသည် တစ်ဦးတည်း ဖြစ် လျက်လည်း အများအပြားဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် တစ်ဦးတည်း ဖြစ်လျက်လည်း အများအပြား ဖြစ်၏။ အများအပြား ဖြစ်လျက် လည်း တစ်ဦးတည်း ဖြစ်၏ဟူသည် ပြကတေ့အားဖြင့် အများသည် တစ်ဦးတည်းကို ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပြီး၍ ဉာဏ်ဖြင့် "တစ်ဦးတည်းဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ တစ်ဦးတည်းဖြစ်၏။ အသျှင်စူဠပန္ထက သည် အများအပြား ဖြစ်လျက်လည်း တစ်ဦးတည်းဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက် သော ထိုတန်ခိုးရှင် သည် အများအပြားဖြစ်လျက်လည်း တစ်ဦးတည်း ဖြစ်၏။

၁၁။ ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်စေ၏ဟူသည် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် မပိတ်ဆီးမဖုံးလွှမ်းဘဲ ဖွင့်လှစ်ထင်ရှားခြင်း ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပျောက်စေ၏ဟူသည် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ပိတ်ဆီးဖုံးလွှမ်းလျက် ပိတ်ဆို့မှောက်ထားခြင်း ဖြစ်၏။ နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်းတစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ ကောင်းကင်၌ ကဲ့သို့ သွား၏ ဟူသည် ပြကတေ့အားဖြင့် အာကာသကသိုဏ်း၌ သမာပတ်ကို ရရှိသူ ဖြစ်၏။ နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်း တစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်ကို ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပြီး ဉာဏ်ဖြင့် "ကောင်းကင် ဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ ကောင်းကင်ဖြစ်၏။ နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်းတစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ သွား၏။ ဥပမာအားဖြင့်, ပြကတေ့အားဖြင့် တန်ခိုးမရှိကုန်သော လူတို့သည် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် မပိတ်ဆီး မကာရံရာ၌ မထိမငြိဘဲ သွားကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် နံရံတစ်ဖက်၊ တံတိုင်းတစ်ဖက်၊ တောင်တစ်ဖက်သို့ မထိမငြိဘဲ ကောင်းကင်၌ကဲ့သို့ သွား၏။

မြေ၌လည်း ငုပ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်းကို ရေ၌ကဲ့သို့ပြု ၏ဟူသည် ပြကတေ့အားဖြင့် (ရေ) အာပေါကသိုဏ်း၌ သမာပတ်ကို ရရှိသူဖြစ်၏။ မြေကိုဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပြီး၍ ဉာဏ်ဖြင့် "ရေဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏၊ ရေဖြစ်၏။ ထိုသူသည် မြေ၌ ငုပ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်းကို ပြု၏။ ဥပမာအားဖြင့်, ပြကတေ့အာ၊

ဖြင့် တန်ခိုးမရှိကုန်သော လူတို့သည် ရေ၌ ငုပ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်းကို ပြုကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် မြေ၌ ငုပ်ခြင်း ပေါ်ခြင်းကို ရေ၌ကဲ့သို့ ပြု၏။

ရေ၌လည်း မကွဲစေဘဲ မြေ၌ကဲ့သို့သွား၏ဟူသည် ပြကတေ့အားဖြင့် (မြေ) ပထဝီကသိုဏ်း၌ သမာပတ်ကို ရရှိသူဖြစ်၏။ ရေကို ဆင်ခြင်၏၊ ဆင်ခြင်ပြီး ဉာဏ်ဖြင့် "မြေဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ မြေဖြစ်၏။ ထိုသူသည် မကွဲစေဘဲ ရေ၌သွား၏။ ဥပမာအားဖြင့်, ပြကတေ့အားဖြင့် တန်ခိုးမရှိကုန်သော လူတို့သည် မကွဲစေဘဲ မြေ၌ သွားကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ရေ၌ မကွဲစေဘဲ မြေ၌ ကဲ့သို့သွား၏။

ကောင်းကင်၌လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေလျက် အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ စကြွံသွား၏ ဟူသည် ပြကတေ့ အားဖြင့် (မြေ) ပထဝီကသိုဏ်း၌ သမာပတ်ကို ရရှိသူဖြစ်၏။ ကောင်းကင်ကို ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပြီး ဉာဏ်ဖြင့် "မြေဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ မြေဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ရေးခြစ်မထင်သော (အာကာသ) ကောင်းကင်၌ စကြွံလည်း သွား၏။ ရပ်လည်း ရပ်၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်၏။ အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြု၏။ ဥပမာအားဖြင့်, ပြကတေ့အားဖြင့် တန်ခိုးမရှိကုန်သော လူတို့သည် မြေ၌ စကြွံလည်း သွားကုန်သကဲ့သို့၊ ရပ်လည်း ရပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ထိုင်လည်း ထိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြုကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ရေးခြစ်မထင်သော (အာကာသ) ကောင်းကင်၌ အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ စကြွံလည်း သွား၏၊ ရပ်လည်း ရပ်၏။ ထိုင်လည်း ထိုင်၏။ အိပ်ခြင်းကိုလည်း ပြု၏။

၁၂။ ဤသို့ တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဤသို့ အာနုဘော်ကြီးကုန်သော ဤလနေ တို့ကို လည်း လက်ဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဆုပ်ကိုင်၏ဟူသည် ဤသာသနာတော်၌ စိတ် အစိုးရခြင်း သို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ထိုင်လျက် လည်းကောင်း၊ အိပ်လျက် လည်းကောင်း လနေတို့ကို ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်၍ ဉာဏ်ဖြင့် (လက်လှမ်းမီ) "ဟတ္ထပါသ်၌ ဖြစ်စေ"ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ ဟတ္ထပါသ်၌ ဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ထိုင်လျက်လည်းကောင်း၊ အိပ်လျက် လည်းကောင်း လနေတို့ကို လက်ဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဆုပ်ကိုင်၏။ ထက်ဝန်းကျင် ပွတ်သပ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် ပြကတေ့အားဖြင့် တန်ခိုးမရှိကုန်သော လူတို့သည် ဟတ္ထပါသ်၌ တစ်စုံတစ်ခုသောရုပ်ကိုပင် သုံးသပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဆုပ်ကိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပွတ်သပ် ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ထိုင်လျက် လည်းကောင်း၊ အိပ်လျက် လည်းကောင်း လနေတို့ကို လက်ဖြင့် သုံးသပ်၏။ ဆုပ်ကိုင်၏။ ထက်ဝန်းကျင် ပွတ်သပ်၏။

ပြဟ္မပြည်တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ဖြင့် (မိမိ) အလိုအတိုင်းဖြစ်စေ၏ဟူသည် အကယ်၍ စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ပြဟ္မလောကသို့ သွားရန် အလိုရှိသည် ဖြစ်အံ့။ အဝေးသည်လည်း "အနီးဖြစ်စေ"ဟု အနီး၌ အဓိဋ္ဌာန်၏။ အနီးဖြစ်၏။ အနီးသည်လည်း "အဝေးဖြစ်စေ" ဟု အဝေး၌ အဓိဋ္ဌာန်၏။ အဝေးဖြစ်၏။ အများသည်လည်း "အနည်းဖြစ်စေ"ဟု အနည်းကို အဓိဋ္ဌာန်၏။ အနည်း ဖြစ်၏။ အနည်းသည်လည်း "အများဖြစ်စေ"ဟု အများကို အဓိဋ္ဌာန်၏။ အများဖြစ်၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ထိုပြဟ္မာ၏ ရုပ်အဆင်းကို မြင်၏။ ဒိဗ္ဗသောတဓာတ်ဖြင့် ထိုပြဟ္မာ၏ အသံကို ကြား၏။ စေတောပရိယ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုပြဟ္မာ၏ စိတ်ကို ခွဲခြား၍ သိ၏။ အကယ်၍ စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ထင်မြင်သောကိုယ်ဖြင့် ပြဟ္မလောကသို့သွားရန် အလိုရှိ သည်ဖြစ်အံ့။ ကိုယ်အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ညွတ်စေ၏။ ကိုယ်အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်၏။ ကိုယ်အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ညွတ်စေ၍ ကိုယ်အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ပြီး၍ သုခသညာသို့ လည်းကောင်း၊ လဟုကသညာသို့ လည်းကောင်း သက်ကာ ကိုယ်ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်၍ ပြဟ္မပြည်သို့ သွား၏။ အကယ်၍ စိတ်အစိုးရခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ကိုယ်မထင်ရှားဘဲ ပြဟ္မပြည်သို့ သွားရန် အလိုရှိသည်ဖြစ်အံ့။ စိတ်အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညွတ် စေ၏။ စိတ်အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို အဓိဋ္ဌာန်၏။ စိတ်အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညွတ်စေ၍ စိတ်အစွမ်း အားဖြင့် ကိုယ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ပြီး၍

သုခသညာသို့လည်းကောင်း၊ လဟုကသညာသို့လည်းကောင်း သက်ကာ ကိုယ်မထင်ရှားဘဲ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ သွား၏။ ထိုသူသည် ထိုဗြဟ္မာ့၏ ရှေ့၌ စိတ်ဖြင့်ပြီးသော အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော ဣန္ဒြေမယုတ်လျော့သော ရုပ်ကို ဖန်ဆင်း၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် စင်္ကြံသွား အံ့၊ နိမ္မိတရုပ်သည်လည်း ထို၌ စင်္ကြံသွား၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ရပ်အံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ ရပ်၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ထိုင်အံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ ထိုင်၏။ အကယ်၍ ထို တန်ခိုးရှင်သည် အိပ်ခြင်းကို ပြုအံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ အိပ်ခြင်းကို ပြု၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင် သည် အခိုးလွှတ်အံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ အခိုးလွှတ်၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် အလျှံ လွှတ်အံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ အလျှံလွှတ်၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် တရားကို ပြောဟောအံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ တရားကို ပြောဟော၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ပြဿနာကို မေးအံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ ပြဿနာကို မေး၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ပြဿနာကိုမေးသော် ဖြေအံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ ပြဿနာကို မေးသော် ဖြေ၏။ အကယ်၍ ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ထိုဗြဟ္မာနှင့် အတူ ရပ်အံ့။ ပြောအံ့။ ဆွေးနွေးခြင်းသို့ ရောက်အံ့။ နိမ္မိတသည်လည်း ထို၌ ထိုဗြဟ္မာနှင့်အတူ ရပ်၏။ ပြော၏။ ဆွေးနွေးခြင်းသို့ ရောက်၏။ အကြင်အကြင် အမှုကိုလျှင် ထိုတန်ခိုးရှင်သည် ပြု၏။ ထိုထိုအမှုကိုပင် ထိုနိမ္မိတသည် ပြု၏။ ဤကား အဓိဋ္ဌာန်တန်ခိုးတည်း။ (၁)

၁၃။ အဘယ်သည် ဖန်ဆင်းခြင်း တန်ခိုးနည်း။ (ကိလေသာ) ရန်သူကို သတ်တတ်သော မဖောက်မပြန် (တရားအားလုံးကို) အလိုလို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော သိခီမြတ်စွာဘုရား၏ အဘိဘူမည်သော တပည့် သာဝကသည် ဗြဟ္မလောက၌ တည်လျက် လောကဓာတ်တစ်သောင်းကို အသံဖြင့် သိစေ၏။ ထို သာဝကသည် ကိုယ်ထင်ရှားရှိလျက် တရားဟော၏။ ကိုယ်မထင်ရှားဘဲလည်း တရားဟော၏။ အောက်ထက်ဝက် ကိုယ်ထင်ရှားလျက် အထက်ထက်ဝက် ကိုယ်မထင်ရှားဘဲ တရားဟော၏။ အထက်ထက်ဝက် ကိုယ်ထင်ရှားလျက် အောက်ထက်ဝက် ကိုယ်မထင်ရှားဘဲ တရားဟော၏။ ထိုသာဝကသည် ပြကတေ့ အသွင်ကို ပယ်စွန့်၍ လုလင်ငယ် အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ နဂါးအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ ဂဠုန်အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ ဘီလူးအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ သိကြားအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ နတ်အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ ဗြဟ္မာအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ သမုဒ္ဒရာအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ တောင်အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ တောအသွင် ကိုလည်း ပြ၏။ ခြင်္သေ့အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ ကျားအသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ သစ်အသွင်ကိုလည်း ပြ၏။ ဆင်ကိုလည်း ပြ၏။ မြင်းကိုလည်း ပြ၏။ ရထားကိုလည်း ပြ၏။ ခြေသည်ကိုလည်း ပြ၏။ အမျိုးမျိုးသော စစ်သည်အပေါင်းကိုလည်း ပြ၏။ ဤကား ဖန်ဆင်းခြင်းတန်ခိုးတည်း။ (၂)

၁၄။ အဘယ်သည် စိတ်ဖြင့်ပြီးသော တန်ခိုးနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဤကိုယ်မှ တစ်ပါးသော စိတ်ဖြင့်ပြီးသော အလုံးစုံအင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော ဣန္ဒြေမယုတ်လျော့သော ရုပ်ကို ဖန်ဆင်း၏။ ဥပမာအားဖြင့် ယောကျ်ားသည် ဖြူဆံမြက်မှ ဖြူဆံညှောက်ကိုနုတ်ရာ၏။ ထိုသူအား "ဤကား ဖြူဆံမြက်တည်း။ ဤကား ဖြူဆံညှောက်တည်း။ ဖြူဆံမြက်သည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ ဖြူဆံညှောက်သည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ ဖြူဆံမြက်မှသာလျှင် ဖြူဆံညှောက်ကိုနုတ်၏"ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ ဥပမာ တစ်နည်းအားဖြင့် ယောကျ်ားသည် သန်လျက်ကို အအိမ်မှနုတ်ရာ၏။ ထိုသူအား "ဤကား သန်လျက်တည်း။ ဤကား အအိမ်တည်း။ သန်လျက်သည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ အအိမ်သည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ အအိမ်မှသာလျှင် သန်လျက်ကိုနုတ်၏"ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ ဥပမာ တစ်နည်းအားဖြင့် ယောကျ်ားသည် မြွေကို အရေဟောင်းအိမ်မှ ထုတ်ရာ၏။ ထိုသူအား "ဤကား မြွေတည်း။ ဤကား အရေဟောင်းတည်း။ မြွေသည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ အရေဟောင်းသည် တစ်ပါးတခြားတည်း။ အရေဟောင်းမှသာလျှင် မြွေကို ထုတ်၏"ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ ဤအတူပင် ရဟန်းသည် ဤကိုယ်မှ တစ်ပါးသော စိတ်ဖြင့် ပြီးသော အလုံးစုံအင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော ဣန္ဒြေမယုတ်လျော့သော ရုပ်ကို ဖန်ဆင်း၏။ ဤကား စိတ်ဖြင့်ပြီးသော တန်ခိုးတည်း။ (၃)

၁၅။ အဘယ်သည် ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးနည်း။ အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့် နိစ္စသညာကို ပယ်ခြင်း သဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့် သုခသညာကို။ အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အတ္တသညာကို။ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဖြင့်နှစ်သက်ခြင်းကို။ ဝိရာဂါနုပဿနာဖြင့် ရာဂကို။ နိရောဓာနုပဿနာဖြင့် ဖြစ်ပွါးကြောင်း 'သမုဒယ'ကို။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဖြင့် စွဲယူခြင်းကို ပယ်ခြင်း သဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ အသျှင်ဗာကုလအား ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ အသျှင်သံကိစ္စအား ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ အသျှင်ဘူတပါလအား ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ ဤကား ဉာဏ်ပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ (၄)

၁၆။ အဘယ်သည် သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးနည်း။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို ပယ်ခြင်း သဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ဝိတက်ဝိစာရတို့ကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ တတိယဈာန်ဖြင့် ပီတိကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့်။ပ။ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခတို့ကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့်။ပ။ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ၊ နာနတ္တသညာကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့်။ပ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနသညာကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့်။ပ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ်ဖြင့် ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာကို ပယ်ခြင်း သဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့်။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ်ဖြင့် အာကိဉ္စညာယတနသညာကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ အသျှင်သာရိပုတြာအား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ အသျှင်သဉ္ဇီဝအား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ အသျှင်ခါဏုကောဏ္ဍညအား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ ဥတ္တရာဥပါသိကာမအား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ သာမာဝတီဥပါသိကာမအား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးရှိ၏။ ဤကား သမာဓိပျံ့နှံ့သော တန်ခိုးတည်း။ (၅)

၁၇။ အဘယ်သည် အရိယာတို့ တန်ခိုးနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အကယ်၍ "စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေလိုငြားအံ့"။ ထို၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။ အကယ်၍ "စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ရာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ် ရှိလျက် နေလိုငြားအံ့"။ ထို၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။ အကယ်၍ "စက်ဆုပ် ဖွယ်၌လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေလိုငြားအံ့"။ ထို၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။ အကယ်၍ "စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေလိုငြားအံ့"။ ထို၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။ အကယ်၍ "စက်ဆုပ်ဖွယ်၌လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း ထိုနှစ်မျိုးလုံး ကို ကြဉ်ရှောင်၍ သတိရှိလျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှုလျက် နေလိုငြားအံ့"။ ထို၌ သတိရှိ လျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှု၍ နေ၏။

အဘယ်သို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေသနည်း။ အလိုမရှိအပ်သော ဝတ္ထု၌ မေတ္တာဖြင့်လည်း ဖြန့်၏။ ဓာတ်အားဖြင့်လည်း ဆောင်၏။ ဤသို့စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။ အဘယ်သို့ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေသနည်း။ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထု၌ အသုဘဖြင့်လည်း ဖြန့်၏။ အနိစ္စအားဖြင့်လည်း ဆောင်၏။ ဤသို့ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။

အဘယ်သို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေသနည်း။ အလိုမရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အလိုရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော ဝတ္ထု၌ မေတ္တာဖြင့်လည်း ဖြန့်၏။ ဓာတ်အားဖြင့်လည်း ဆောင်၏။ ဤသို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌လည်း ကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။

အဘယ်သို့ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေသနည်း။ အလိုရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အလိုမရှိအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော ဝတ္ထု၌ အသုဘဖြင့်လည်း ဖြန့်၏။ အနိစ္စအားဖြင့်လည်း ဆောင်၏။ ဤသို့ စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ လည်းကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ဟု အမှတ်ရှိလျက် နေ၏။

အဘယ်သို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌ လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ရာ၌ လည်းကောင်း ထိုနှစ်မျိုးလုံးကို ကြဉ်ရှောင်၍ သတိရှိလျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှုလျက် နေသနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်း မဖြစ်။ ဝမ်းနည်းခြင်း မဖြစ်။ သတိရှိလျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှုလျက် နေ၏။ နားဖြင့် အသံကို ကြား၍။ပ။ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ကို နံ၍။ လျှာဖြင့် အရသာကို လျက်၍။ ကိုယ်ဖြင့် အတွေ့အထိကို တွေ့ထိ၍။ စိတ်ဖြင့် တရားအထူးကို သိ၍ ဝမ်းမြောက်ခြင်းမဖြစ်။ ဝမ်းနည်းခြင်းမဖြစ်။ သတိရှိလျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှုလျက် နေ၏။ ဤသို့ စက်ဆုပ်ဖွယ်၌လည်းကောင်း၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ရာ၌လည်းကောင်း ထိုနှစ်မျိုးလုံးကို ကြဉ်ရှောင်၍ သတိရှိလျက် ကောင်းစွာ ခွဲခြားသိကာ လျစ်လျူရှုလျက် နေ၏။ ဤကား အရိယာတို့ တန်ခိုးတည်း။ (၆)

၁၈။ အဘယ်သည် ကံအကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးနည်း။ အလုံးစုံသောငှက်၊ အလုံးစုံသော နတ်၊ အချို့သော လူ၊ အချို့သော ဝိနိပါတိကအသုရာတို့၏ ကောင်းကင်၌ သွားနိုင်ခြင်းစသည်တည်း။ ဤကား ကံအကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ (၇)

အဘယ်သည် ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးနည်း။ စကြဝတေးမင်းသည် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်နှင့် အတူတကွ အောက်ဆုံးအားဖြင့် မြင်းထိန်းနွားထိန်းတို့ကို အစပြု၍ ကောင်းကင်ဖြင့် (အရပ်တစ်ပါးသို့) သွား၏။ ဇောတိကသူကြွယ်အား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးရှိ၏။ ဇဋိလသူကြွယ်အား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးရှိ၏။ မေဏ္ဍကသူကြွယ်အား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးရှိ၏။ ဃောသိတသူကြွယ်အား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးရှိ၏။ ကြီးသောဘုန်းရှိသူ (မေဏ္ဍကသူဌေး, သူဌေး၊ ကတော်, သား, ချွေးမနှင့် ပုဏ္ဏကကျွန်ဟူသော) ငါးဦးတို့အား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးရှိ၏။ ဤကား ဘုန်းရှိသူ၏ တန်ခိုးတည်း။ (၈)

အဘယ်သည် ဝိဇ္ဇာအတတ်ဖြင့် ပြီးသော တန်ခိုးနည်း။ ဝိဇ္ဇာဓိုရ်တို့သည် မန္တန်ကိုစုတ်၍ ကောင်းကင်သို့ သွားကုန်၏။ ရေးခြစ်မထင်သော ကောင်းကင်၌ ဆင်ကိုလည်း ပြကုန်၏။ မြင်းကိုလည်း ပြကုန်၏။ ရထားကိုလည်း ပြကုန်၏။ ခြေသည်ကိုလည်း ပြကုန်၏။ အမျိုးမျိုးသော စစ်သည်အပေါင်းကိုလည်း ပြကုန်၏။ ဤကား ဝိဇ္ဇာအတတ်ဖြင့်ပြီးသော တန်ခိုးတည်း။ (၉)

အဘယ်သို့ ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးနည်း။ ဈာန်ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ထိုထို အရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း အကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ မေတ္တာဖြင့် ဗျာပါဒကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ခြင်းသဘောသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ ဤသို့ ထိုထိုအရာ၌ ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် ပြည့်စုံ (ပြီးစီး)ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။ ဤသည်တို့ကား တန်ခိုးဆယ်ပါးတို့တည်း။ (၁၀)

ဣဒ္ဓိကထာ ပြီး၏။

ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၃ - အဘိသမယကထာ

၁၉။ ထိုးထွင်း၍ သိ၏ဟူသည် အဘယ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။ စိတ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိ၏။ အကယ်၍ စိတ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဉာဏ်မရှိဘဲ ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ ဉာဏ်မရှိဘဲ ထိုးထွင်း၍ မသိ။ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

အကယ်၍ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် စိတ်မရှိသောဉာဏ်ဖြင့် စိတ်မရှိဘဲ ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ စိတ်မရှိဘဲ ထိုးထွင်း၍ မသိ။ စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။ အကယ်၍ စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍သိအံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကာမာဝစရ စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ ကာမာဝစရ စိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရူပါဝစရစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ ရူပါဝစရစိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အရူပါဝစရစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ အရူပါဝစရစိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကမ္မဿကတစိတ် 'ကံသျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်ဟု ဖြစ်သောစိတ်' ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍သိသလော။ ကမ္မဿကတစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သစ္စာနုလောမိကစိတ် 'သစ္စာအား လျော်သော ဝိပဿနာစိတ်'ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ သစ္စာနုလောမိကစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြင်လျှင် အတိတ်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ အတိတ်စိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အနာဂတ်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ အနာဂတ်စိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်လောကီစိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိသလော။ ပစ္စုပ္ပန်လောကီစိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ မသိ။ လောကုတ္တရာ မဂ်ခဏ၌ ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌ ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း အဘယ်သို့ ထိုးထွင်း၍ သိသနည်း။ လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌ (မဂ်ဉာဏ်) ဖြစ်ရာ၌ အဓိပတိဖြစ်သော စိတ်သည် မဂ်ဉာဏ်၏ ဇနကအကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ ဉပထမ္ဘကအကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ ထိုမဂ်ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ (နိဗ္ဗာန်) မြင်ရာ၌ အဓိပတိဖြစ်သော ဉာဏ်သည် မဂ်စိတ်၏ ဇနက အကြောင်းလည်း ဖြစ်၏၊ ဉပထမ္ဘကအကြောင်းလည်း ဖြစ်၏။ ထိုမဂ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ ဤသို့ လောကုတ္တရာ မဂ်ခဏ၌ ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း ထိုးထွင်း၍ သိ၏။

၂၀။ အသို့နည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် ဤမျှသာလော။ မဟုတ်သေး။ လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌ မြင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ရှေ့ရှုတင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ သိမ်းဆည်းလျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာဝါစာတည်း။ ကောင်းစွာ ဖြစ်စေလျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာကမ္မန္တတည်း။ ဖြူစင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာအာဇီဝတည်း။ အားထုတ်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာဝါယာမတည်း။ ထင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာသတိတည်း။ မပျံ့လွင့်ဘဲ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာသမာဓိတည်း။

ထင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်။ စိစစ်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်။ အားထုတ်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်။ ပျံ့နှံ့လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်။ ငြိမ်းလျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်။ မပျံ့လွင့်ဘဲ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်။ ဆင်ခြင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင် တည်း။

သဒ္ဓါမရှိခြင်းကြောင့် မတုန်မလှုပ် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ပျင်းရိခြင်းကြောင့် မတုန်မလှုပ် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဝီရိယဗိုလ်။ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် မတုန်မလှုပ် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သတိဗိုလ်။ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်မလှုပ် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမာဓိဗိုလ်။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်မလှုပ် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ပညာဗိုလ်တည်း။

ဆုံးဖြတ်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သဒ္ဓိန္ဒြေ။ အားထုတ်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဝီရိယန္ဒြေ။ ထင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သတိန္ဒြေ။ မပျံ့လွင့်ဘဲ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမာဓိန္ဒြေ။ မြင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ပညိန္ဒြေတည်း။

အစိုးရခြင်းသဘောအားဖြင့် ဣန္ဒြေကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ မတုန်လှုပ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဗောဇ္ဈင်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ (သမ္မာပက) ဟိတ်သဘောအားဖြင့် မဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ထင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ အားထုတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် သမ္မပ္ပဓာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ပြည့်စုံခြင်းသဘောအားဖြင့် ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ဟုတ်မှန်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် သမထကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ အဖန်ဖန်ရှုခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိပဿနာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ တစ်ခုတည်းကိစ္စ ရသသဘောအားဖြင့် သမထ, ဝိပဿနာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ လွန်၍ မဖြစ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ယုဂနဒ္ဓကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ စောင့်စည်းခြင်း သဘောအားဖြင့် သီလ ဝိသုဒ္ဓိကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောအားဖြင့် (စိတ္တ) ဝိသုဒ္ဓိကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ မြင်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ လွန်မြောက်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ဝိမောက္ခကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း။ စွန့်လွှတ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် ဝိမုတ္တိကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ကောင်းစွာ ဖြတ်ခြင်းသဘော အားဖြင့် ခယဉာဏ်ကို ထိုး ထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။

ဆန္ဒသည် အရင်းအမြစ်'မူလ'သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ မနသိကာရသည် ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ဖဿသည် ပေါင်းဆုံခြင်းသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ဝေဒနာသည် စုဝေးခြင်းသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ သမာဓိသည် အကြီးအမှူး သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ သတိသည် အဓိပတိအဖြစ် သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ပညာသည် ထို့ထက် လွန်မြတ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ ဝိမုတ္တိသည် အနှစ်သာရ သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘော အားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။

၂၁။ အသို့နည်း။ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ဤမျှသာလော။ မဟုတ်သေး။ သောတာပတ္တိမဂ် ခဏ၌ မြင်လျက် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်း သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။

အသို့နည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် ဤမျှသာလော။ မဟုတ်သေး။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဏ၌ မြင်လျက် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ပ။ တစ်ဖန်ငြိမ်းခြင်းသဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။ ဆန္ဒသည် အရင်း (အမြစ်) သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်းသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။

အသို့နည်း။ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် ဤမျှသာလော။ မဟုတ်သေး။ သကဒါဂါမိမဂ်ခဏ၌။ပ။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ခဏ၌။ အနာဂါမိမဂ်ခဏ၌။ အနာဂါမိဖိုလ်ခဏ၌။ အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌။ပ။ အရဟတ္တဖိုလ် ခဏ၌ မြင်လျက် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ရှေးရှုတင်လျက် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပတည်း။ပ။ တစ်ဖန်ငြိမ်းစေခြင်းသဘောအားဖြင့် အနုပ္ပါဒဉာဏ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။ ဆန္ဒသည် မူလသဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။ပ။ သေခြင်းမရှိရာသို့ သက်ဝင်ရာ နိဗ္ဗာန်သည် ပြီးဆုံးခြင်း သဘောအားဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းတည်း။

အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်၏။ ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် အတိတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သလော။ အနာဂတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သလော။ ပစ္စုပ္ပန်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သလော။ အတိတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်၏ ဆိုရာ၌ အကယ်၍ အတိတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဘင်၏အစွမ်းဖြင့် ကုန်ပြီးသည်ကို ကုန်စေ၏။ အဖန်ဖန်မဖြစ်ခြင်းဖြင့် ချုပ်ပြီးသည်ကို ချုပ်စေ၏။ ဝတ္တမာန်ခဏမှ ကင်းပြီးသည်ကို ကင်းစေ၏။ မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်ကို မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ အကြင် အတိတ် (တရား) သည် မရှိ။ ထိုမရှိသော တရားကို ပယ်စွန့်၏။ ထို့ကြောင့် အတိတ်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်။

အနာဂတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်၏ဟု ဆိုရာ၌ အကယ်၍ အနာဂတ်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်အံ့။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးသည်ကို ပယ်စွန့်၏။ သဘာဝသို့ မရောက်သေးသည်ကို ပယ်စွန့်၏။ မဖြစ်ပေါ်သေးသည်ကို ပယ်စွန့်၏။ ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် စိတ်၏ ထင်ရှားမဖြစ်သေးသည်ကို ပယ်စွန့်၏။ အကြင်အနာဂတ် (တရား) သည် မရှိ။ ထိုမရှိသော တရားကို ပယ်စွန့်၏။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်။

ပစ္စုပ္ပန်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်၏ဟု ဆိုရာ၌ အကယ်၍ ပစ္စုပ္ပန်ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်အံ့။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ရာဂဖြင့် တပ်စွန်းသူသည် ပစ္စုပ္ပန်ရာဂကို ပယ်စွန့်၏။ ပစ္စုပ္ပန်ဒေါသဖြင့် ပြစ်မှားသူသည် ပစ္စုပ္ပန်ဒေါသကို ပယ်စွန့်၏။ ပစ္စုပ္ပန်မောဟဖြင့် တွေဝေသူသည် ပစ္စုပ္ပန်မောဟကို ပယ်စွန့်၏။ မပြတ်နှောင်ဖွဲ့ သူသည် မာနကို ပယ်စွန့်၏။ အမှားသုံးသပ်သူသည် ဒိဋ္ဌိကို ပယ်စွန့်၏။ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်သူသည် ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်၏။ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်သူသည် ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်စွန့်၏။ မြဲမြံသောသဘောသို့ ရောက်သူသည် အနုသယကို ပယ်စွန့်၏။ အကုသိုလ်၊ ကုသိုလ်တရားတို့သည် အစုံတွဲလျက် အညီအမျှသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏။ ကိလေသာနှင့်ယှဉ်သော မဂ္ဂဘာဝနာ ဖြစ်၏။

မှန်၏။ အတိတ်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်။ အနာဂတ်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်။ ပစ္စုပ္ပန်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်။ အကယ်၍ အတိတ်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်အံ့။ အနာဂတ်။ပ။ ပစ္စုပ္ပန်ကိလေသာတို့ကို မပယ်စွန့်အံ့။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မဂ္ဂဘာဝနာသည် မရှိရာ။ ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည် မရှိရာ။ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းသည် မရှိရာ။ တရားကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် မရှိရာ။ ဤကား စောဒနာတည်း။

(မရှိသည်ကား မဟုတ်)။ မဂ္ဂဘာဝနာသည် ရှိ၏။ ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည် ရှိ၏။ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ရှိ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ရှိသနည်း။ ဥပမာအားဖြင့် ငယ်သောသစ်ပင်သည် အသီးမသီးသေး။ ထိုသစ်ပင်ကို ယောက်ျားသည် အမြစ် (အရင်း) ကို ဖြတ်ရာ၏။ ထိုသစ်ပင်အား မဖြစ်သေးသော အသီးတို့သည် မဖြစ်သေးကုန်ဘဲပင် မဖြစ် တော့ကုန်။ ဖြစ်ခြင်းမရှိကုန်သေးဘဲပင် မဖြစ်တော့ကုန်။ မဖြစ်ပေါ်သေးကုန်ဘဲပင် မဖြစ်ပေါ်တော့ကုန်။ ထင်ရှားမဖြစ်ကုန်သေးဘဲပင် ထင်ရှားမဖြစ်တော့ကုန်။ ဤအတူပင် ကိလေသာတို့ ဖြစ်ခြင်း၌ ဥပ္ပါဒသည် ဟိတ်၊ ဥပ္ပါဒသည် ပစ္စည်းတည်းဟု ဖြစ်ခြင်းဥပ္ပါဒ၌ အပြစ်ကို မြင်၍ မဖြစ်ခြင်းအနုပ္ပါဒ၌ မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။ မဖြစ်ခြင်းအနုပ္ပါဒ၌ မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သောစိတ်၏ ပြေးဝင်သည့် အဖြစ်ကြောင့် အကြင် ကိလေသာတို့သည် ဥပါဒ်အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ထိုကိလေသာတို့သည် မဖြစ်သေးဘဲပင် မဖြစ် တော့ကုန်။ ဖြစ်ခြင်းမရှိသေးဘဲပင် မဖြစ်တော့ကုန်။ မဖြစ်ပေါ်သေးဘဲပင် မဖြစ်ပေါ်တော့ကုန်။ ထင်ရှား မဖြစ်သေးဘဲပင် ထင်ရှားမဖြစ်ပေါ်တော့ကုန်။ ဤသို့ "ဟိတ်အကြောင်း ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဒုက္ခချုပ်၏။ ဖြစ်ခြင်းသည် ဟိတ်။ နိမိတ်သည် ဟိတ်။ အားထုတ်ခြင်းသည် ဟိတ်။ ကိလေသာတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၌ အားထုတ်ခြင်းသည် ပစ္စည်းတည်း"ဟု အားထုတ်ခြင်း၌ အပြစ်ကို မြင်၍ အားမထုတ်ခြင်း၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။ အားမထုတ်ခြင်း၌ စိတ်၏ ပြေးဝင်သည့်အဖြစ်ကြောင့် အကြင် ကိလေသာတို့သည် အားထုတ်ခြင်းအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ထိုကိလေသာတို့သည် မဖြစ်သေးကုန်ဘဲပင် မဖြစ်တော့ကုန်။ ဖြစ်ခြင်းမရှိကုန်သေးဘဲပင် မဖြစ်တော့ကုန်။ မဖြစ်ပေါ်ကုန်သေးဘဲပင် မဖြစ် တော့ကုန်။ ထင်ရှားမဖြစ်ကုန် သေးဘဲပင် ထင်ရှားမဖြစ်တော့ကုန်။ ဤသို့ ဟိတ်အကြောင်း ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဒုက္ခချုပ်၏။ ဤသို့ မဂ္ဂဘာဝနာသည် ရှိ၏။ ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည် ရှိ၏။ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းသည် ရှိ၏။ တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည် ရှိ၏။

အဘိသမယကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၄ - ဝိဝေကကထာ

၂၂။ သာဝတ္ထိနိဒါန်းတည်း။ ရဟန်းတို့ အလုံးစုံ ခွန်အားဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော အမှုတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ ထိုခွန်အားဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုအားလုံးတို့ကို မြေကိုမှီ၍ မြေ၌တည်ကာ ပြုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ ထိုခွန်အားဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော အမှုတို့ကို ပြုအပ်ကုန်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌ တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါး၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ကြီမ်ဖန်များစွာ လေ့လာ၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါးသနည်း။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာလေ့လာသနည်း။ ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ဝိဝေက'ကို မှီသော တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း 'ဝိရာဂ'ကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပွါး၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို။ပ။ သမ္မာဝါစာကို။ သမ္မာကမ္မန္တကို။ သမ္မာအာဇီဝကို။ သမ္မာဝါယာမကို။ သမ္မာသတိကို။ ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ဝိဝေက'ကို မှီသော တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း 'ဝိရာဂ'ကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်သော သမ္မာသမာဓိကို ပွါး၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါး၏။ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာ၏။

၂၃။ ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသော မျိုးစေ့အပေါင်း၊ အပင်အပေါင်းတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ ထိုအားလုံးတို့သည် မြေကိုမှီ၍ မြေ၌တည်ကာ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤသို့ ထိုမျိုးစေ့အပေါင်း၊ အပင်အပေါင်းတို့သည် ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူသာလျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါးလျက် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါးလျက် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်သနည်း။ ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ဝိဝေက'ကို မှီသော တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း 'ဝိရာဂ'ကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပွါး၏။ သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပွါး၏။ပ။ သမ္မာဝါစာကို ပွါး၏။ သမ္မာကမ္မန္တကို ပွါး၏။ သမ္မာအာဇီဝကို ပွါး၏။ သမ္မာဝါယာမကို ပွါး၏။ သမ္မာသတိကို ပွါး၏။ ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ဝိဝေက'ကို မှီသော တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း 'ဝိရာဂ'ကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သော သမ္မာသမာဓိကို ပွါး၏။

ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကို မှီ၍ သီလ၌တည်ကာ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို ပွါးလျက် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော အရိယမဂ်ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၁ - မဂ္ဂင် အကျယ်ပြခြင်း

၂၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်းငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏။ပ။ သမ္မာဝါစာ၏။ သမ္မာကမ္မန္တ၏။ သမ္မာအာဇီဝ၏။ သမ္မာဝါယာမ၏။ သမ္မာသတိ၏။ သမ္မာသမာဓိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်း ငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် (ရှိကုန်၏)။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည့်အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသော အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည့်အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသော သူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသောသူအား ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန် ဟူသော ထွက်မြောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဤသည် တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒ သည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း၊ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည့် အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိကိုပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း လည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသော သူအား ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း လည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက်သောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း လည်းကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤတပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ချုပ်ခြင်းငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသော သူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ် ကို ပွါးသော သူအား ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အမတဓာတ်ဟူသော ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်း ကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ချုပ်ခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤချုပ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ စွန့်လွှတ်ခြင်းငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသောသူအား ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက် သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး တို့တည်း။ ဤစွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာတည်၏။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်းငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့တည်း။

၂၅။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏။ပ။ သမ္မာဝါစာ၏။ သမ္မာကမ္မန္တ၏။ သမ္မာအာဇီဝ၏။ သမ္မာဝါယာမ၏။ သမ္မာသတိ၏။ သမ္မာသမာဓိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသောသူအား ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်ကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်ကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဤသည်တို့ သည် သမ္မာသမာဓိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလို ဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏စိတ်သည် ကောင်းစွာတည်၏။

သမ္မာသမာဓိ၏ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း၊ ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါး သောသူအား ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက် သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဤသည်တို့သည် သမ္မာသမာဓိ၏ တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်း ငါးပါး တို့တည်း။ ဤတပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာတည်၏။

သမ္မာသမာဓိ၏ ချုပ်ခြင်းငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းတည်း။ ပဌမစျာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါ သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကိုဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသော သူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသော သူအား ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသော

အားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အမတဓာတ်ဟူသော ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာသမာဓိ၏ ချုပ်ခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤချုပ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်၏။

သမ္မာသမာဓိ၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း။ ပဌမဈာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏အစွမ်းဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း အဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသောသူအား ကောင်းစွာဖြတ်သောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက် သည်၏ အစွမ်းဖြင့် စွန့်လွှတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာသမာဓိ၏ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး တို့တည်း။ ဤစွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါးတို့ ၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာတည်၏။ ဤသည်တို့သည် သမ္မာသမာဓိ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်းငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး တို့တည်း။

၂၆။ ရဟန်းတို့ အလုံးစုံ ခွန်အားဖြင့် ပြုသင့်ကုန်သော အမှုတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ ထိုအားလုံး တို့ကို မြေကိုမှီ၍ မြေ၌တည်ကာ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဤသို့ ထိုခွန်အားဖြင့် ပြုသင့်ကုန်သော အမှုတို့ကို ပြုအပ်ကုန်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တို့ကို ပွါး၏။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို လေ့လာ၏။ပ။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွါးလျက် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး တို့ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွားခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။ပ။ ဗိုလ် ငါးပါး တို့ကို ပွါး၏။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို လေ့လာ၏။ပ။ ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို ပွါးလျက် ဗိုလ်ငါးပါးတို့ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။ပ။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ ကို ပွါး၏။ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို လေ့လာ၏။ပ။

ရဟန်းတို့ အလုံးစုံသော မျိုးစေ့အပေါင်း၊ အပင်အပေါင်းတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ ထိုအားလုံးတို့ သည် မြေကိုမှီ၍ မြေ၌တည်ကာ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤသို့ ထို မျိုးစေ့အပေါင်း အပင်အပေါင်းတို့သည် ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သကဲ့ သို့ ရဟန်းတို့ ဤအတူသာလျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌တည်ကာ ဣန္ဒြေ ငါးပါးတို့ကိုပွါးလျက် ဣန္ဒြေငါးပါတို့ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်၏။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍ သီလ၌ တည်ကာ ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို ပွါးလျက် ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ကို လေ့လာလျက် တရားတို့၌ ကြီးပွါးခြင်း၊ စည်ပင်ခြင်း၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်သနည်း။ ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ကင်းဆိတ်ခြင်းကို မှီသော တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေကို ပွါး၏။ ဝီရိယိန္ဒြေကို ပွါး၏။ပ။ သတိန္ဒြေကို ပွါး၏။ပ။ သမာဓိန္ဒြေကို ပွါး၏။ပ။ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို မှီသော တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်းကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကို မှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သော ပညိန္ဒြေကို ပွါး၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် သီလကိုမှီ၍။ပ။ တရားတို့၌ (ကြီးပွါး၊ စည်ပင်၊ ပြန့်ပြောခြင်းသို့) ရောက်၏။

မဂ္ဂင် အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၂ - ဣန္ဒြိယ အကျယ်ပြခြင်း

၂၇။ သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်း ငါးပါး၊ စွန့် လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏။ပ။ သတိန္ဒြေ၏။ပ။ သမာဓိန္ဒြေ၏။ပ။ ပညိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်း ငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် ရှိကုန်၏။

သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ်တို့နည်း။ ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာ ဖြတ်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသော အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း။ ပဌမဈာန်ကို ပွါးသောသူအား နီဝရဏတို့ကို ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်းအဖို့ရှိသော သမာဓိကို ပွါးသောသူအား တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ကုန်ခြင်းသို့ရောက်ကြောင်း လောကုတ္တရာမဂ်ကို ပွါးသောသူအား ကောင်းစွာ ဖြတ်သော အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ဖိုလ်ခဏ၌ တစ်ဖန်ငြိမ်းသောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ထွက်မြောက်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း လည်းကောင်း။ ဤသည်တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့တည်း။ ဤကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒသည် ရှိ၏။ သဒ္ဓါဖြင့် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ကောင်းစွာ တည်၏။ပ။ ဤသည် တို့သည် သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှုကင်းခြင်း ငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်း ငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့တည်း။ ဝီရိယိန္ဒြေ၏။ပ။ သတိန္ဒြေ၏။ပ။ သမာဓိန္ဒြေ၏။ပ။ ပညိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း ငါးပါးတို့သည် အဘယ် တို့နည်း။ ခွါသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တဒင်္ဂအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာဖြတ့်သောအားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ တစ်ဖန် ငြိမ်းသော အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်သည်၏ အစွမ်း အားဖြင့် ကင်းဆိတ်ခြင်းတည်း။ပ။ ဤသည် တို့သည် ပညိန္ဒြေ၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းငါးပါး၊ တပ်စွန်းမှု ကင်းခြင်းငါးပါး၊ ချုပ်ခြင်းငါးပါး၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း ငါးပါး၊ မှီရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး တို့တည်း။

ဝိဝေကကထာ အကျယ်ပြခြင်း ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၅ - စရိယာကထာ

၂၈။ ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ'ဟူရာ၌ ဣရိယာပုထ်ဖြစ်ခြင်း၊ အာယတနဖြစ်ခြင်း၊ သတိဖြစ်ခြင်း၊ သမာဓိဖြစ်ခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၊ မဂ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဖိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ လောကအကျိုးဖြစ်ခြင်းဟူ၍ ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ'တို့သည် ရှစ်ပါးတို့တည်း။

ဣရိယာပုထ်ဖြစ်ခြင်း ဟူသည် ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။ အာယတနဖြစ်ခြင်း ဟူသည် အတွင်းအပ အာယတနခြောက်ပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ သတိဖြစ်ခြင်း ဟူသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ သမာဓိဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဈာန်လေးပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဉာဏ် ဖြစ်ခြင်း ဟူသည် အရိယသစ္စာလေးပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ မဂ်ဖြစ်ခြင်းဟူသည် အရိယမဂ်လေးပါး တို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဖိုလ်ဖြစ်ခြင်းဟူသည် သာမညဖိုလ်လေးပါးတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ လောက အကျိုးဖြစ်ခြင်း ဟူသည် (ကိလေသာ) ရန်သူကို သတ်တော်မူလျက် (တရားအားလုံးကို) မဖောက်မပြန် အလိုလို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့၌ ဖြစ်ခြင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တပည့်သာဝကတို့၌ (ဖြစ်ခြင်းတည်း)။

ဣရိယာပုထ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ဆုတောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူတို့အား ဖြစ်၏။ အာယတနဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ဣန္ဒြေတို့၌ လုံခြုံသော တံခါးရှိသူတို့အား ဖြစ်၏။ သတိဖြစ်ခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း မရှိဘဲ နေလေ့ရှိသူတို့အား ဖြစ်၏။ သမာဓိဖြစ်ခြင်းသည်လည်း လွန်သောစိတ်ကို အားထုတ်သူတို့အား ဖြစ်၏။ ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အသိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူတို့အား ဖြစ်၏။ မဂ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ကောင်းစွာကျင့်သူတို့အား ဖြစ်၏။ ဖိုလ်ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း ဖိုလ်ရပြီးသူတို့အား ဖြစ်၏။ လောက အကျိုးဖြစ်ခြင်းသည် (ကိလေသာ) ရန်သူကို သတ်လျက် (တရားအားလုံးကို) မဖောက်မပြန် အလိုလို ကိုယ်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့အား ဖြစ်၏။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့အား ဖြစ်၏။ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တပည့်သာဝကတို့အား ဖြစ်၏။ ဤသည်တို့ကား ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ' ရှစ်ပါး တို့တည်း။

၂၉။ တစ်ပါးသော ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ' ရှစ်ပါးတို့သည် ရှိကုန်၏။ ဆုံးဖြတ်သူသည် သဒ္ဓါဖြင့် ဖြစ်၏။ အားထုတ်သူသည် ဝီရိယဖြင့် ဖြစ်၏။ ထင်သော သူသည် သတိဖြင့် ဖြစ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ပြုသူသည် သမာဓိဖြင့် ဖြစ်၏။ ခွဲခြား၍သိသူသည် ပညာဖြင့် ဖြစ်၏။ အထူးသိသူသည် ဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း ဖြင့် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကျင့်သူအား ကုသိုလ်တရားတို့သည် လွန်စွာ ပွါးကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အာယတန ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကျင့်သူသည် အထူးကို ရ၏။ ထို့ကြောင့် အထူးဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ဤ သည်တို့ကား ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ' ရှစ်ပါးတို့တည်း။

တစ်ပါးသော ဖြစ်ခြင်း 'စရိယာ'ရှစ်ပါးတို့သည် ရှိကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ ရှေးရှုတင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ၏ သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တ၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်စေသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မာအာဇီဝ၏ ဖြူစင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါယာမ၏ အားထုတ်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမ္မာသတိ၏ ထင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း လည်း ကောင်း၊ သမ္မာသမာဓိ၏ မပျံ့လွင့်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဤသည်တို့ကား ဖြစ်ခြင်း ရှစ်ပါး တို့တည်း။

စရိယာကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၆ - ပါဋိဟာရိယကထာ

၃၀။ ရဟန်းတို့ ဤသုံးပါးတို့သည် ပါဋိဟာရိယတို့တည်း။ အဘယ်သုံးပါးတို့နည်း။ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ၊ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယ၊ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတို့တည်း။

ရဟန်းတို့ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယသည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော တန်ခိုးအစုကို ဖြစ်စေ၏။ တစ်ဦးတည်းဖြစ်လျက်လည်း အများ အပြား ဖြစ်သွား၏။ အများအပြားဖြစ်လျက်လည်း တစ်ဦးတည်း ဖြစ်လာ၏။ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်စေ၏။ ကိုယ်ပျောက် စေ၏။ပ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်လည်း ကိုယ်ကို (မိမိ) အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို "ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ" ဟူ၍ခေါ်ဆိုအပ်၏။ (၁)

ရဟန်းတို့ အာဒေသနာပါဋိဟာရိယသည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် "သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏၊ သင့်စိတ်သည် ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း ဖြစ်၏၊ သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏" ဟု နိမိတ်အားဖြင့် ညွှန်းဆို၏။ ထိုသူသည် အများအပြားကို အကယ်၍ ညွှန်းဆိုစေကာမူ၊ ထိုညွှန်းဆိုခြင်းသည် ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် မဖြစ်။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် နိမိတ်အားဖြင့် မညွှန်းဆို။ စင်စစ်သော်ကား လူတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဘီလူးတို့၏လည်းကောင်း၊ နတ်တို့၏လည်းကောင်း အသံကို ကြား၍ "သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏၊ သင့်စိတ်သည် ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း ဖြစ်၏။ သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏" ဟု ညွှန်းဆို၏။ ထိုသူသည် အများအပြားကို အကယ်၍ ညွှန်းဆိုစေကာမူ၊ ထိုညွှန်းဆိုခြင်းသည် ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် နိမိတ်အားဖြင့်လည်း မညွှန်းဆို။ လူတို့၏လည်းကောင်း၊ ဘီလူးတို့၏လည်းကောင်း၊ နတ်တို့၏လည်းကောင်း အသံကို ကြား၍လည်း မညွှန်းဆို။ စင်စစ်သော်ကား ကြံစည်သူ စဉ်းစားသူ၏ ကြံစည်ခြင်းဖြင့် ပျံ့နှံ့သော အသံကို ကြား၍ "သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏။ သင့်စိတ်သည် ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း ဖြစ်၏။ သင့်စိတ်သည် ဤသို့လည်း ဖြစ်၏"ဟု ညွှန်းဆို၏။ ထိုသူသည် အများအပြားကို အကယ်၍ ညွှန်းဆိုစေကာမူ၊ ထိုညွှန်းဆိုခြင်းသည် ထိုအတိုင်း ပင်ဖြစ်၏။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်။

ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် နိမိတ်အားဖြင့်လည်း မညွှန်းဆို။ လူတို့၏လည်းကောင်း၊ ဘီလူးတို့၏လည်းကောင်း၊ နတ်တို့၏လည်းကောင်း အသံကို ကြား၍လည်း မညွှန်းဆို။ ကြံစည်သူ စဉ်းစားသူ၏ ကြံစည်ခြင်းဖြင့် ပျံ့နှံ့သောအသံကို ကြား၍လည်း မညွှန်းဆို။ စင်စစ်သော်ကား ကြံစည်ခြင်း 'ဝိတက်'လည်း မရှိ, စဉ်းစားခြင်း 'ဝိစာရ'လည်း မရှိသော သမာဓိကို ဝင်စားသူ၏ (သူတစ်ပါး) စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ "အကြင် အခြင်အရာအားဖြင့် ဤအသျှင်သည် စိတ် ဟူသော သင်္ခါရတို့ကို ဆောက် တည်ထားအပ်ကုန်၏၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဤစိတ်၏ အခြားမဲ့၌ ဤမည်သော အကြံအစည်ကို ကြံစည်လတ္တံ့"ဟု သိ၏။ ထိုသူသည် အများအပြားကို အကယ်၍ ညွှန်းဆိုစေကာမူ၊ ထိုညွှန်းဆိုခြင်းသည် ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။ တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်။ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို "အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယ"ဟူ၍ခေါ်ဆိုအပ်၏။ (၂)

ရဟန်းတို့ အနုသာသနီပါဋိဟာရိယသည် အဘယ်နည်း။ ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အချို့သူသည် “ဤသို့ ကြံစည်ကြကုန်လော့၊ ဤသို့ မကြံစည်ကြကုန်လင့်၊ ဤသို့နှလုံးသွင်းကြကုန်လော့၊ ဤသို့ နှလုံးမသွင်းကြ ကုန်လင့်၊ ဤရာဂစသည်ကို ပယ်စွန့်ကြကုန်လော့၊ ဤလောကုတ္တရာတရားကို ပြည့်စုံစေ၍ နေကြကုန်လော့”ဟု ဤသို့ ဆုံးမ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို “အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ” ဟူ၍ခေါ်ဆိုအပ်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသည်တို့ကား ပါဋိဟာရိယသုံးပါးတို့တည်း။ (၃)

၃၁။ နေက္ခမ္မသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုနေက္ခမ္မနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အထူး စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ ညွှန်းဆိုခြင်းသည် အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတည်း။ “ထိုနေက္ခမ္မကိုပင် ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ လေ့လာအပ်၏၊ ဤသို့ နေက္ခမ္မအားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏”။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၁)

အဗျာပါဒသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ဗျာပါဒကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုအဗျာပါဒနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အထူး စင်ကြယ် သောစိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည်ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယတည်း။ “ထိုအဗျာပါဒကိုပင် ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ လေ့လာအပ်၏၊ ဤသို့ အဗျာပါဒအားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏”။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၂)

အာလောကသညာသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ထိန မိဒ္ဓကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုအာလောကသညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အထူး စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည်ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတည်း။ “ထိုအာလောကသညာကိုပင် ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုအာလောကသညာအားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏”။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၃)

မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုမပျံ့လွင့်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် အထူး စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည်ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတည်း။ “ထိုမပျံ့လွင့်ခြင်းကိုပင် ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုမပျံ့လွင့်ခြင်းအားလျော်သောသတိကို ထင်စေအပ်၏”။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၄)

တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ရှားတတ် သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် တရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။

ထိုသူအားလုံးတို့သည် စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည်ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတည်း။ “ထိုတရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်းကို ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုတရားကို ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း အားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏” ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၅)

ဉာဏ်သည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် စင်ကြယ် သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာ

ပါဋိဟာရိယတည်း။ "ထိုဉာဏ်ကို ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုဉာဏ်အားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏" ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ တည်း။ (၆)

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်ရှားတတ်သော ကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံး တို့သည် စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်း သည်) အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယတည်း။ "ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ လေ့လာအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းအားလျော်သောသတိကို ထင်စေအပ်၏"။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယ တည်း။ပ။ (၇)

ပဌမဈာန်သည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ နီဝရဏတို့ကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုပဌမဈာန်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ထိုသူအားလုံးတို့သည် စင်ကြယ် သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည် ရှိကုန်၏။ ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာ ပါဋိဟာရိယတည်း။ "ထိုပဌမဈာန်ကို ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ လေ့လာအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုပဌမဈာန်အားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏"။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနု သာသနီပါဋိဟာရိယ တည်း။ပ။ (၂၆-၃၃)

အရဟတ္တမဂ်သည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ရှားတတ်သော ကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်သူတို့သည် ထိုအရဟတ္တမဂ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။

ထိုသူအားလုံးတို့သည် အထူးစင်ကြယ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ မနောက်ကျုသော အကြံအစည် ရှိကုန်၏။

ဤသို့ (ညွှန်းဆိုခြင်းသည်) အာဒေသနာပါဋိဟာရိယတည်း။ "ထိုအရဟတ္တမဂ်ကိုပင် ဤသို့ အစဉ် မှီဝဲအပ်၏၊ ဤသို့ ပွါးအပ်၏၊ ဤသို့ လေ့လာအပ်၏၊ ဤသို့ ထိုအရဟတ္တမဂ်အားလျော်သော သတိကို ထင်စေအပ်၏"။ ဤသို့ (ဆုံးမခြင်းသည်) အနုသာသနီပါဋိဟာရိယတည်း။ (၄၊ ၃၇)

၃၂။ နေက္ခမ္မသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင်ဣဒ္ဓိသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် ပါဋိဟာရိယသည်လည်းကောင်းရှိ၏။ ဤ သည်ကို "ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ"ဟုခေါ်ဆိုအပ်၏။ အဗျာပါဒသည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင် ဣဒ္ဓိသည်လည်းကောင်း၊ အကြင် ပါဋိဟာရိယသည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤသည်ကို "ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ" ဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏။

အာလောကသညာသည် ပြည့်စုံ သောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယ တည်း။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဣဒ္ဓိတည်း။ ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ပယ်ရှား တတ်သောကြောင့် ပါဋိဟာရိယတည်း။ အကြင် ဣဒ္ဓိသည် လည်းကောင်း၊ အကြင် ပါဋိဟာရိယသည် လည်းကောင်း ရှိ၏။ ဤသည်ကို "ဣဒ္ဓိပါဋိ ဟာရိယ"ဟုခေါ်ဆိုအပ်၏။

ပါဋိဟာရိယကထာပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၇ - သမသီသကထာ

၃၃။ တရားအားလုံးတို့ကို ကောင်းစွာဖြတ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ချုပ်စေခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ မထင်ခြင်း၌ လည်းကောင်း ဖြစ်သောပညာသည် သမသီသဋ္ဌဉာဏ်တည်း။

တရားအားလုံးတို့ကိုဟူသည် ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတန တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓာတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး၊ ကုသိုလ်တရား၊ အကုသိုလ်တရား၊ အဗျာကတတရား၊ ကာမာဝစရတရား၊ ရူပါဝစရတရား၊ အရူပါဝစရတရား၊ ဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်သော (လောကုတ္တရာ) တရားတို့တည်း။ ကောင်းစွာဖြတ်ခြင်း၌ဟူသည် နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို ကောင်းစွာ ဖြတ်၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ကောင်းစွာဖြတ်၏။

ချုပ်စေခြင်း၌ဟူသည် နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ချုပ်စေ၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒကိုချုပ်စေ၏။ အာလောကသညာဖြင့် ထိနမိဒ္ဓကို ချုပ်စေ၏။ မပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ချုပ်စေ၏။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို ချုပ်စေ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို ချုပ်စေ၏။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့် မမွေ့လျော်ခြင်းကို ချုပ်စေ၏။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့ကို ချုပ်စေ၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးတို့ကို ချုပ်စေ၏။

မထင်ခြင်၌ဟူသည် နေက္ခမ္မကို ရသူအား ကာမစ္ဆန္ဒသည် မထင်။ အဗျာပါဒကို ရသူအား ဗျာပါဒသည် မထင်။ အာလောကသညာကို ရသူအား ထိနမိဒ္ဓသည် မထင်။ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ရသူအား ဥဒ္ဓစ္စသည် မထင်။ ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ရသူအား ဝိစိကိစ္ဆာသည် မထင်။ ဉာဏ်ကို ရသူအား အဝိဇ္ဇာသည်မထင်။ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ရသူအား မမွေ့လျော်ခြင်းသည် မထင်။ ပဌမဈာန်ကို ရသူအား နီဝရဏတို့သည် မထင်ကုန်။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရသူအား ကိလေသာအားလုံးတို့သည် မထင်ကုန်။

သမဟူသည် ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်သည့်အဖြစ်ကြောင့် နေက္ခမ္မသည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ ဗျာပါဒကို ပယ်သည့်အဖြစ်ကြောင့် အဗျာပါဒသည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်သည့်အဖြစ်ကြောင့် အာလောကသညာသည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်သည့်အဖြစ်ကြောင့် မပျံ့လွင့်ခြင်းသည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်သည့်အဖြစ်ကြောင့် ဓမ္မဝဝတ္ထာန်သည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဉာဏ်သည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ နီဝရဏတို့ကို ပယ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် ပဌမဈာန်သည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။ပ။ ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို ပယ်သည့် အဖြစ်ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် (ငြိမ်းခြင်း) သမတည်း။

သီသဟူရာ၌ သီသတို့သည် တစ်ဆယ့်သုံးပါးတို့တည်း။ ကြောင့်ကြခြင်း သီသကား တဏှာတည်း။ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း သီသကား မာနတည်း။ အမှားသုံးသပ်ခြင်း သီသကား ဒိဋ္ဌိတည်း။ ပျံ့လွင့်ခြင်း သီသကား ဥဒ္ဓစ္စတည်း။ သံကိလေသသီသကား အဝိဇ္ဇာတည်း။ ဆုံးဖြတ်ခြင်း သီသကား သဒ္ဓါတည်း။ အားထုတ်ခြင်း သီသကား ဝီရိယတည်း။ ထင်ခြင်း သီသကား သတိတည်း။ မပျံ့လွင့်ခြင်း သီသကား သမာဓိတည်း။ မြင်ခြင်း သီသကား ပညာတည်း။ ဖြစ်ခြင်း သီသကား ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း။ ကျက်စားရာ သီသကား ဝိမောက္ခတည်း။ သင်္ခါရသီသကား (ချုပ်ရာ) နိဗ္ဗာန်တည်း။

သမသီသကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၈ - သတိပဋ္ဌာနကထာ

၁၄။ သာဝတ္ထိနိဒါန်းတည်း။ ရဟန်းတို့ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ဤလေးပါးတို့တည်း။ အဘယ် လေးပါး တို့နည်း ဟူမူ- ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အားထုတ်သောလုံ့လ ဆင်ခြင်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ သတိရှိကာ[၁] လောက၌[၂] အဘိဇ္ဈာ[၃]၊ ဒေါမနဿ[၄] ကို ပယ်ဖျောက်၍ ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု အဖန်ဖန်ရှုလျက် နေ၏။ ဝေဒနာတို့၌။ စိတ်၌။ အားထုတ်သောလုံ့လ ဆင်ခြင်ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ သတိရှိကာ လောက၌ အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်၍ သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားဟု အဖန်ဖန်ရှုလျက် နေ၏။ ရဟန်းတို့ သတိပဋ္ဌာန်တို့သည် ဤလေးပါးတို့ပင်တည်းဟု (ဟောတော်မူ၏)။

၁၅။ (က) ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု အဘယ်သို့ရှု၍ နေသနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောသူသည် မြေဓာတ်အပေါင်း 'ပထဝီကာယ' ကို မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲ၏ဟုမရှု။ ဆင်းရဲ၏ ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ ချမ်းသာ၏ဟု မရှု။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တဟုမရှု။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်မက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်မက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်ပွါးစေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ ဆင်းရဲ၏ဟု အဖန်ဖန် ရှုသည် ရှိသော် ချမ်းသာ၏ဟူသောအမှတ် 'သုခသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် အတ္တဟူသောအမှတ်ကို ပယ်စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော် နှစ်သက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တပ်မက်ခြင်းကင်းသည်ရှိသော် တပ်မက်မှု 'ရာဂ' ကို ပယ်စွန့်၏။ ချုပ်စေသည် ရှိသော် ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သည်ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်အပေါင်းသည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိ သည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုရုပ် အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်း ဟု အဖန်ဖန်ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန် 'ကာယေကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်'ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဘာဝနာစိတ်၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော တရား တို့၏ လွန်၍ဖြစ်ခြင်း သဘောမရှိခြင်းကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ထိုသို့ရောက်စေခြင်းငှါ အားထုတ်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်းသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။

ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောသူသည် ရေဓာတ်အပေါင်း 'အာပေါကာယ' ကို။ပ။ မီးဓာတ်အပေါင်း 'တေဇောကာယ' ကို။ လေဓာတ်အပေါင်း 'ဝါယောကာယ' ကို။ ဆံပင်အပေါင်းကို။ မွေးညင်း အပေါင်းကို။ အရေထူအပေါင်းကို။ အရေပါးအပေါင်းကို။ အသားအပေါင်းကို။ သွေးအပေါင်း ကို။ အကြောအပေါင်းကို။ အရိုးအပေါင်းကို။ ရိုးတွင်းခြင်ဆီအပေါင်းကို မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ ဆင်းရဲ၏ဟု အဖန်ဖန် ရှု၏။ ချမ်းသာ၏ဟု မရှု။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တဟု မရှု။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်မက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်မက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်ပွါးစေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ ဟူသော အမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ ဆင်းရဲ၏ဟု အဖန်ဖန် ရှုသည်ရှိသော် ချမ်းသာ၏ဟူသောအမှတ် 'သုခသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် အတ္တဟူသော အမှတ်ကို ပယ်စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သည် ရှိသော်

နှစ်သက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တပ်မက်ခြင်း ကင်းသည်ရှိသော် တပ်မက်မှု 'ရာဂ' ကို ပယ်စွန့်၏။ ချုပ်စေသည်ရှိသော် ဖြစ်ပွါးခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သည်ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်း အရာတို့ဖြင့် ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ရုပ်အပေါင်းသည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထို ဉာဏ်ဖြင့် ထိုကိုယ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု အဖန်ဖန် ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဘာဝနာစိတ်၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သောတရား တို့၏ လွန်၍ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိခြင်းကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ထိုသို့ရောက်စေခြင်း၄ါ အားထုတ်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်းသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဤသို့ ရုပ်အပေါင်း၌ ရုပ်အပေါင်းဟု အဖန်ဖန်ရှု၍ နေ၏။ (၁)

(ခ) အဘယ်သို့ ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု အဖန်ဖန် ရှု၍နေသနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သော သူသည် သုခဝေဒနာ 'ချမ်းသာခံစားခြင်း' ကို မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ပ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သည် ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝေဒနာသည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ'လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု အဖန်ဖန်ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ပ။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောသူသည် ဒုက္ခဝေဒနာ 'ဆင်းရဲခံစားခြင်း' ကို။ပ။ အဒုက္ခမသုခဝေဒနာ ကို။ အာမိသရှိသော ဂေဟသိတသုခဝေဒနာကို။ အာမိသမရှိသော နေက္ခမ္မသိတသုခဝေဒနာကို။ အာမိသ ရှိသော ဂေဟသိတ ဒုက္ခဝေဒနာကို။ အာမိသမရှိသော နေက္ခမ္မသိတဒုက္ခဝေဒနာကို။ အာမိသရှိသော ဂေဟသိတအဒုက္ခမသုခဝေဒနာကို။ အာမိသမရှိသော နေက္ခမ္မသိတအဒုက္ခမသုခဝေဒနာကို။ မျက်စိ၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'စက္ခုသမ္ဖဿ'ကြောင့် ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ နား၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'သောတသမ္ဖဿ'ကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ နှာခေါင်း၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'ဃာနသမ္ဖဿ' ကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ လျှာ၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'ဇိဝှါသမ္ဖဿ' ကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကို။ ကိုယ်၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'ကာယသမ္ဖဿ' ကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို။ စိတ်၌ ပေါင်းဆုံတွေ့ထိမှု 'မနောသမ္ဖဿ' ကြောင့် ဖြစ်သောဝေဒနာကို မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ပ။ စွန့်လွှတ်၏၊ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သည် ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ဝေဒနာသည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ'လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု အဖန်ဖန်ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ ဤသို့ဝေဒနာတို့၌ ဝေဒနာဟု အဖန် ဖန်ရှု၍ နေ၏။ (၂)

(ဂ) စိတ်၌ စိတ်ဟု အဘယ်သို့ အဖန်ဖန်ရှု၍ နေသနည်း။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောသူသည် တပ်မက်မှုနှင့် တကွဖြစ်သော 'သရာဂ' စိတ်ကို မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ပ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သည်ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ စိတ်သည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ'လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်၌ စိတ်ဟု အဖန်ဖန်ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာ ဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ပ။ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောသူသည် ရာဂကင်းသောစိတ်ကို။ပ။ ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်သော 'သဒေါသ' စိတ်ကို။ ဒေါသကင်းသောစိတ်ကို။ မောဟနှင့်တကွဖြစ်သော 'သမောဟ' စိတ်ကို။ မောဟ ကင်းသောစိတ်ကို။ ကြုံ့သော စိတ်ကို။ ပျံ့လွင့်သောစိတ်ကို။ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ကို။ မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ်သော စိတ်ကို။ (မိမိထက်) အမြတ်ရှိသောစိတ်ကို။ (မိမိထက်) အမြတ်မရှိသောစိတ်ကို။ တည်ကြည်သောစိတ်ကို။ မတည်ကြည်သောစိတ်ကို။ လွတ်မြောက်သော စိတ်ကို။ မလွတ်မြောက်သော စိတ်ကို။ စက္ခုဝိညာဉ်ကို။ သောတဝိညာဉ်ကို။ ဃာနဝိညာဉ်ကို။ ဇိဝှါဝိညာဉ်ကို။ ကာယဝိညာဉ်ကို။ မနောဝိညာဉ်ကို မမြဲဟု အဖန်ဖန် ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ပ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ပ။ စွန့်လွှတ်သည်ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ စိတ်သည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ'လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုစိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်၌ စိတ်ဟု အဖန်ဖန် ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန် ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ပ။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။

ဤသို့ စိတ်၌ စိတ်ဟု အဖန်ဖန်ရှု၍ နေ၏။ (၃)

(ဃ) သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားဟု အဘယ်သို့ အဖန်ဖန်ရှု၍ နေသနည်း။ ဤ သာသနာတော်၌ အချို့သူသည် ရုပ်အပေါင်းကို ချန်ထား၍ ဝေဒနာကို ချန်ထား၍ စိတ်ကို ချန်ထား၍ ကြွင်းသော သဘောတရားတို့ကို မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ မြဲ၏ဟု မရှု။ ဆင်းရဲ၏ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ ချမ်း သာ၏ဟု မရှု။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှု၏။ အတ္တဟု မရှု။ ငြီးငွေ့၏။ မနှစ်သက်။ တပ်မက်ခြင်းကင်း၏။ မတပ်မက်။ ချုပ်စေ၏။ မဖြစ်ပွါးစေ။ စွန့်လွှတ်၏။ မစွဲလမ်း။

မမြဲဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် မြဲ၏ဟူသောအမှတ် 'နိစ္စသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ ဆင်းရဲ၏ဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် ချမ်းသာ၏ဟူသောအမှတ် 'သုခသညာ' ကို ပယ်စွန့်၏။ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု အဖန်ဖန်ရှုသည်ရှိသော် အတ္တဟူသောအမှတ် 'အတ္တသညာ'ကို ပယ်စွန့်၏။ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော် နှစ်သက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ တပ်မက်ခြင်းကင်းသည်ရှိသော် ရာဂကို ပယ်စွန့်၏။ ချုပ်စေသည်ရှိသော် ဖြစ်ပွါးခြင်း 'သမုဒယ'ကို ပယ်စွန့်၏။ စွန့်လွှတ်သည်ရှိသော် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်စွန့်၏။ ဤခုနစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထိုတရားတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ တရားတို့သည် ထင်ရာတည်း။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' မဟုတ်။ သတိသည်ကား ထင်ရာလည်း ဖြစ်၏။ အောက်မေ့မှု 'သတိ' လည်း ဖြစ်၏။ ထိုသတိ၊ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုတရားတို့ကို အဖန်ဖန်ရှု၏။ ထို့ကြောင့် သဘောတရားတို့၌ သဘောတရား ဟု အဖန်ဖန် ရှုမှု သတိပဋ္ဌာန်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဘာဝနာဟူရာ၌ ဘာဝနာတို့သည် လေးပါးတို့တည်း။ ထိုဘာဝနာစိတ်၌ ဖြစ်ဆဲဖြစ်သောတရားတို့၏ လွန်၍ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိခြင်းကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဣန္ဒြေတို့၏ ကိစ္စတစ်ခုတည်းရှိသော သဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ထိုသို့ရောက်စေခြင်း၄ါ အားထုတ်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်းသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ပွါးထုံသောသဘောကြောင့် ဘာဝနာမည်၏။ ဤသို့ သဘောတရားတို့၌ သဘောတရားဟု အဖန်ဖန်ရှု၍ နေ၏။ (၄)

သတိပဋ္ဌာနကထာ ပြီး၏။

၁။ အောက်မေ့ခြင်းရှိလျက်၊
၂။ ဥပါဒိန္နကက္ခန္ဓာလောက၊
၃။ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊
၄။ နှလုံးမသာယာခြင်း၊

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၉ - ဝိပဿနာကထာ

၃၆။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ကြားနာခဲ့ရပါသည်။

အခါတစ်ပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏အရံဖြစ်သော ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုစဉ်အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းတို့ကို "ရဟန်းတို့" ဟု ခေါ်တော်မူ၏။ ထိုရဟန်းတို့သည် "အသျှင်ဘုရား"ဟု မြတ်စွာဘုရားအား ပြန်ကြားလျှောက်ထားကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အနည်းငယ်သောသင်္ခါရကို မြဲ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် မပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ မသက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ် ကိုသော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ (၁)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အလုံးစုံသောသင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စဟုရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့် လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (၂)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အနည်းငယ်သောသင်္ခါရကို ချမ်းသာ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ မဂ်နှင့် လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် မပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ မသက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသော် လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ (၃)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အလုံးစုံသောသင်္ခါရတို့ကို ဆင်းရဲ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (၄)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အနည်းငယ်သောတရားကို အတ္တဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ မဂ်နှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် မပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် မရှိ။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ မသက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်

ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ (၅)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက် ဝင်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (၆)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်းရဲ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် မပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ (မိမိ အခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ မသက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ် ကို သော်လည်းကောင်း၊ သကဒါ ဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် မရှိ။ (၇)

ရဟန်းတို့ စင်စစ် ထိုရဟန်းသည် နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်မည့် အကြောင်းသည် ရှိ၏။ မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမ ဉာဏ်'နှင့် ပြည့်စုံသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်မည့်အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်သည်ရှိသော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို သော်လည်း ကောင်း မျက်မှောက်ပြုမည့် အကြောင်းသည် ရှိ၏။ (၈)

၃၇။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရသနည်း။ အဘယ်မျှသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်သနည်း။

လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင်၏။

အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'ကို ရသနည်း။ အဘယ်လေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ သက်ဝင် သနည်း။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို မမြဲဟု၊ ဆင်းရဲ၏ဟု၊ ရောဂါဟု၊ အိုင်းအမာဟု၊ ဆူးငြောင့်ဟု၊ ညှဉ်းဆဲ တတ်၏ဟု၊ အနာဟု၊ သူစိမ်းပြင်ပဟု၊ ပျက်စီးတတ်၏ဟု၊ ဘေးရန်ဟု၊ ဥပဒ်ဟု၊ ဘေးဟုနှိပ်စက်တတ်၏ဟု၊ တုန်လှုပ်တတ်၏ဟု၊ ကျိုးပျက်တတ်၏ဟု၊ ခိုင်ခံ့ခြင်းမရှိဟု၊ မှီခိုရာမဟုတ်ဟု၊ ပုန်းအောင်းရာ မဟုတ်ဟု၊ ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်ဟု၊ ကင်းဆိတ်၏ဟု၊ အချည်းနှီးဟု၊ ဆိတ်သုဉ်း၏ဟု၊ အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု၊ အပြစ်ဟု၊ ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောဟု၊ အနှစ်မဲ့ဟု၊ ညှဉ်းဆဲခြင်း၏အရင်းခံဟု၊ သတ် တတ်၏ဟု၊ အထူးထူးဖြစ် တတ်၏ဟု၊ အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံဟု၊ ပြုစီရင်အပ်၏ဟု၊ မာရ်နှင့်စပ်၏ဟု၊ ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ အိုခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ နာခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ သေခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ စိုးရိမ်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ ငိုကြွေးခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု၊ ညစ်နွမ်းခြင်း သဘောရှိ၏ဟု (ရှု၏)။

၃၈။ ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို မမြဲဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မြဲ၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဆင်းရဲ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ချမ်းသာ၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ရောဂါဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အနာ (ရောဂါ) ကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အိုင်းအမာဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အိုင်းအမာကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဆူးငြောင့်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ဆူးငြောင့်ကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုး ပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၅)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်းကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနာဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အနာကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို တစ်ပါးတစ်ခြားဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်းနိဗ္ဗာန်သည် အကြောင်းတစ်ပါးကင်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြား မဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပျက်စီးတတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မပျက်စီးသောသဘောရှိ၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြား မဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဘေးရန်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ဘေးရန်မရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၁၀)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဥပဒ်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ဥပဒ်မရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်း သို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဘေးဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ဘေးမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်း သို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကိုနှိပ်စက်တတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မနှိပ်စက်တတ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို တုန်လှုပ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မတုန်လှုပ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကျိုးပျက်တတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ကျိုးပျက်ခြင်းမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၁၅)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ခိုင်ခံ့ခြင်းမရှိဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ခိုင်ခံ့ခြင်းရှိ၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို မှီခိုရာမဟုတ်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မှီခိုရာ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပုန်းအောင်းရာမဟုတ်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ပုန်းအောင်းရာ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ကိုးကွယ်ရာ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ချမ်းသာခြင်းမှ ကင်းဆိတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်'ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ချမ်းသာသည်မှ မဆိတ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၂၀)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အချည်းအနှီးဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အချည်းအနှီးမဟုတ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်စသည်မှ ဆိတ်သုဉ်း၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် သင်္ခါရအားလုံးမှ ဆိတ်သုဉ်း၏"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အတ္တမဟုတ် 'အနတ္တ'ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မြတ်သောသဘော 'ပရမတ္ထ'"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အပြစ်ဟု ရှုသည်ရှိသော် မဂ်နှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အပြစ်မရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ဖောက်ပြန်သောသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည် ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၂၅)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အနှစ်မဲ့ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အနှစ်သာရ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ညှဉ်းဆဲခြင်း၏အရင်းခံဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမ ဉာဏ်' ကို ရ၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း "နိဗ္ဗာန်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်းအရင်းခံမဟုတ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို သတ်တတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မသတ်တတ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုး ပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အထူးထူးဖြစ်တတ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အထူးထူးမဖြစ်တတ်"ဟု ရှုသည် ရှိသော် (မိမိ အခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနု လောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံမဟုတ်"ဟု ရှုသည် ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၃၀)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြုစီရင်အပ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် မပြုပြင်အပ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုး ပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို မာရ်နှင့်စပ်၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း "နိဗ္ဗာန်သည် မာရ်နှင့်မစပ်"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုး ပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း "နိဗ္ဗာန်သည် ဖြစ်ခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြား မဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အိုခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် အိုခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို နာခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် နာခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၃၅)

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို သေခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် သေခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြား မဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို စိုးရိမ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမ ဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် စိုးရိမ်ခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ငိုကြွေးခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမ ဉာဏ်' ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ငိုကြွေးခြင်းသဘော မရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သော အလို 'အနုလောမဉာဏ်'ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းသဘော မရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ညစ်နွမ်းခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုသည်ရှိသော် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမ ဉာဏ်'ကို ရ၏။ "ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိဗ္ဗာန်သည် ညစ်နွမ်းခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ရှုသည်ရှိသော် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။ (၄၀)

၃၉။ မမြဲဟု (ရှုခြင်းသည်) အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ ဆင်းရဲ၏ဟု (ရှုခြင်းသည်) ဒုက္ခာနုပဿနာ တည်း။ ရောဂါဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ အိုင်းအမာဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ဆူးငြောင့်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ညှဉ်းဆဲတတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ အနာဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ သူစိမ်းပြင်ပဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿနာတည်း။ ပျက်စီး တတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ ဘေးရန်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ (၁၀)

ဥပဒ်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ဘေးဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ နှိပ် စက်တတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ တုန်လှုပ်တတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာ တည်း။ ကျိုးပျက်တတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ ခိုင်ခံ့ခြင်းမရှိဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာ နုပဿနာတည်း။ မှီခိုရာ မဟုတ်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ပုန်းအောင်းရာမဟုတ်ဟု ရှုခြင်း သည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ကင်းဆိတ်ရာ ဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿနာတည်း။ (+၁၀=၂၀)

အချည်းနှီးဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿနာတည်း။ ဆိတ်သုဉ်း၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿ နာတည်း။ အတ္တမဟုတ်ဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿနာတည်း။ အပြစ်ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာ တည်း။ ဖောက်ပြန်တတ်သောသဘောဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ အနှစ်မဲ့ဟု ရှုခြင်းသည် အနတ္တာနုပဿနာတည်း။ ညှဉ်းဆဲခြင်း၏အရင်းခံဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ သတ်တတ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ အထူးထူးဖြစ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာ တည်း။ အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ (+၁၀=၃၀)

ပြုစီရင်အပ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ မရ်နှင့်စပ်၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ အိုခြင်း သဘောရှိ၏ ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ နာခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ သေခြင်း သဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် အနိစ္စာနုပဿနာတည်း။ စိုးရိမ်ခြင်းသဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ငိုကြွေးခြင်း သဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း သဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ ညစ်နွမ်းခြင်း သဘောရှိ၏ဟု ရှုခြင်းသည် ဒုက္ခာနုပဿနာတည်း။ (+၁၀=၄၀)

ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရ၏။ ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေး မြဲခြင်းသို့ ဝင်၏။

ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် မင်္ဂနှင့်လျော်သောအလို 'အနုလောမဉာဏ်' ကိုရသော၊ ဤလေးဆယ်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် (မိမိအခြားမဲ့၌) အကျိုးပေးမြဲခြင်းသို့ ဝင်သောသူအား အနိစ္စာနုပဿနာ အဘယ်မျှလောက် ရှိသနည်း။ ဒုက္ခာနုပဿနာ အဘယ်မျှလောက် ရှိသနည်း။ အနတ္တာနုပဿနာ အဘယ်မျှလောက် ရှိသနည်း။

အနတ္တာနုပဿနာနှစ်ဆယ့်ငါးပါး။

အနိစ္စာနုပဿနာ ငါးဆယ်။

ဒုက္ခာနုပဿနာ တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်ငါးပါး ရှိ၏ဟု ဆိုအပ်၏။

ဝိပဿနာကထာ ပြီး၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်

=== ၃ - ပညာဝဂ် ===

၁၀ - မာတိကာကထာ

၄၀။ ဆာလောင်မှု (ကိလေသာ) မရှိခြင်း၊ လွတ်မြောက်ခြင်း 'ဝိမောက္ခ'၊ ရတတ် လွတ်မြောက်တတ်သော 'ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ'၊ လွန်မြတ်သောသီလဟူသော 'အဓိသီလ'၊ လွန်မြတ်သော သမာဓိဟူသော 'အဓိစိတ္တ'၊ လွန် မြတ်သောပညာဟူသော 'အဓိပညာ'၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏ ငြိမ်းခြင်း 'ပဿဒ္ဓိ'၊ သိခြင်း 'ဉာဏ်'၊ မြင်ခြင်း 'ဒဿန'၊ စင်ကြယ်ခြင်း 'ဝိသုဒ္ဓိ'၊ ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ'၊ ကျွတ်လွတ်ခြင်း 'နိဿရဏ'၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ပဝိဝေက'၊ စွန့်လွှတ်ခြင်း 'ဝေါဿဂ္ဂ'၊ ကျင့်ခြင်း 'စရိယာ'၊ ဈာန်ဝိမောက္ခ၊ ဘာဝနာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ အသက်မွေးခြင်းတို့တည်း။ (၁၉)

၄၁။ (ထိုပုဒ်တို့တွင်) ဆာလောင်မှု (ကိလေသာ) မရှိခြင်းဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒအားဖြင့် ဆာလောင်မှုမရှိခြင်း၊ မေတ္တာကြောင့် ဗျာပါဒအားဖြင့် ဆာလောင်မှုမရှိခြင်း။ပ။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့မှ (ကင်းခြင်းကြောင့်) ဆာလောင်မှုမရှိခြင်း။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ (ကင်းခြင်းကြောင့်) ဆာလောင်မှု မရှိခြင်းတို့တည်း။ (၁)

လွတ်မြောက်ခြင်း 'ဝိမောက္ခ'ဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒမှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် မောက္ခဝိမောက္ခ၊ မေတ္တာဖြင့် ဗျာပါဒမှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် မောက္ခဝိမောက္ခ။ပ။ ပဌမဈာန်ဖြင့် နီဝရဏတို့မှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် မောက္ခဝိမောက္ခ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် မောက္ခဝိမောက္ခတို့တည်း။ (၂)

ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဟူသည်ကား ထွက်မြောက်ခြင်းကို ရသောကြောင့် ဝိဇ္ဇာ။ ကာမစ္ဆန္ဒမှ လွတ်မြောက်သောကြောင့် ဝိမုတ္တိ။ ရှိသည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်၏။ လွတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ မည်၏။

အဗျာပါဒသည် ရှိခြင်းကြောင့် ဝိဇ္ဇာ။ ဗျာပါဒမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိ။ ရှိသည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်၏။ လွတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍ ရှိ၏။ပ။

အရဟတ္တမဂ်သည် ရှိခြင်းကြောင့် ဝိဇ္ဇာ။ အလုံးစုံသောကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကြောင့် ဝိမုတ္တိ။ ရှိသည်ဖြစ်၍ လွတ်မြောက်၏။ လွတ်မြောက်သည်ဖြစ်၍ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ မည်၏။ (၃)

အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို စောင့်စည်းခြင်းသဘောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကြောင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။ မြင်ခြင်းသဘောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ ထိုတွင် စောင့်စည်းခြင်းသဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာ။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာမည်၏။

အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒကို စောင့်စည်းခြင်းသဘောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို စောင့်စည်းခြင်းသဘောကြောင့် သီလဝိသုဒ္ဓိ။ မပျံ့လွင့်ခြင်းသဘောကြောင့် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ။ မြင်ခြင်းသဘောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ ထိုတွင် အကြင်စောင့်စည်းခြင်းသဘောသည်ရှိ၏။ ဤစောင့်စည်းခြင်းသဘောသည် အဓိသီလသိက္ခာ။ ထိုတွင် မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာ။ မြင်ခြင်းသဘောသည် အဓိပညာသိက္ခာမည်၏။ (၃-၆)

ပဿဒ္ဓိ ဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို ငြိမ်းစေ၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒကို ငြိမ်းစေ၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေ၏။

ဉာဏ် ဟူသည်ကား ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းကြောင့် (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ'သည် သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဉာဏ်မည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်ခြင်းကြောင့် အဗျာပါဒသည် သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဉာဏ်မည်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် သိတတ်သော သဘောအားဖြင့် ဉာဏ်မည်၏။ (၈)

မြင်ခြင်း 'ဒဿန' ဟူသည်ကား ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းကြောင့် (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ' သည် မြင်တတ်သောကြောင့် ဒဿနမည်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်ခြင်းကြောင့် အဗျာပါဒသည် မြင်တတ်သောကြောင့် ဒဿန မည်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် အရဟတ္တမဂ်သည် မြင်တတ်သောကြောင့် ဒဿန မည်၏။ (၉)

စင်ကြယ်ခြင်း 'ဝိသုဒ္ဓိ' ဟူသည်ကား ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်သည်ရှိသော် (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်သည်ရှိသော် အဗျာပါဒဖြင့် စင်ကြယ်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်သည်ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် စင်ကြယ်၏။ (၁၀)

ထွက်မြောက်ခြင်း နေက္ခမ္မ ဟူရာ၌ အကြင်ထွက်မြောက်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤထွက်မြောက်ခြင်းသည် ကာမတို့မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းတည်း။ အကြင်အာရုပ္ပသည် ရှိ၏။ ဤအာရုပ္ပသည် ရုပ်တို့မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းတည်း။

အလုံးစုံသော တရားသည် ဖြစ်တတ်၏။ ပြုပြင်အပ်၏။ (အကြောင်းကို) စွဲ၍ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ထိုတရားမှ ထွက်မြောက်၏။ အဗျာပါဒသည် ဗျာပါဒမှ ထွက်မြောက်၏။ အာလောကသညာသည် ထိနမိဒ္ဓမှ ထွက်မြောက်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် ကိလေသာအားလုံးတို့မှ ထွက်မြောက်၏။ (၁၁)

ကျွတ်လွတ်ခြင်း ဟူသည်ကား အကြင်ထွက်မြောက်ခြင်းသည် ရှိ၏။ ဤထွက်မြောက်ခြင်းသည် ကာမတို့မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းတည်း။ အကြင်အာရုပ္ပသည် ရှိ၏။ ဤအာရုပ္ပသည် ရုပ်တို့မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းတည်း။ အလုံးစုံသော တရားသည် ဖြစ်တတ်၏။ ပြုပြင်အပ်၏။ (အကြောင်းကို) စွဲ၍ ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် ထိုတရားမှ ကျွတ်လွတ်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်းသည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ကျွတ်လွတ်၏။ အဗျာပါဒသည် ဗျာပါဒမှ ကျွတ်လွတ်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ ကျွတ်လွတ်၏။ (၁၂)

ကင်းဆိတ်ခြင်း 'ပဝိဝေက' ဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ'သည် ကာမစ္ဆန္ဒမှ ကင်းဆိတ်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်၏။ (၁၃)

စွန့်လွှတ်ခြင်း 'ဝေါဿဂ္ဂ' ဟူသည်ကား (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ'ဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒကို စွန့်လွှတ်သောကြောင့် ဝေါဿဂ္ဂ မည်၏။ အဗျာပါဒဖြင့် ဗျာပါဒကို စွန့်လွှတ်သောကြောင့် ဝေါဿဂ္ဂ မည်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို စွန့်လွှတ်သောကြောင့် ဝေါဿဂ္ဂ မည်၏။ (၁၄)

ကျင့်ခြင်း 'စရိယာ'ဟူသည်ကား ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်သူသည် (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ' ဖြင့် ကျင့်၏။ ဗျာပါဒကို ပယ်သူသည် အဗျာပါဒဖြင့် ကျင့်၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်သူသည် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကျင့်၏။ (၁၅)

ဈာန်ဝိမောက္ခ ဟူသည်ကား ထွက်မြောက်ခြင်း 'နေက္ခမ္မ'သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒကို လောင်စေသောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ရှုဆဲဖြစ်၍ လွတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခ မည်၏။

လောင်စေသည် ဖြစ်၍ လွတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခ မည်၏။

ရှုကုန်၏ဟူသည် တရားတို့သည် ရှုကုန်၏။ လောင်စေကုန်၏ဟူသည် ကိလေသာတို့ကို လောင်စေကုန်၏။ ရှုတတ်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လောင်စေအပ်သော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း သိတတ်သောကြောင့် ဈာနဈာယီမည်၏။

အဗျာပါဒ'မေတ္တာ'သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ဗျာပါဒကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ပ။ အာလောကသညာ 'အလင်းဟူသောအမှတ်'သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။

ထိနမိဒ္ဓကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ပ။ အရဟတ္တမဂ်သည် ရှုတတ်သောကြောင့် ဈာန် မည်၏။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို လောင်စေတတ်သောကြောင့် ဈာန်မည်၏။ ရှုဆဲဖြစ်၍ လွတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခ မည်၏။ လောင်စေသည်ဖြစ်၍ လွတ်သောကြောင့် ဈာနဝိမောက္ခ မည်၏။

ရှုကုန်၏ဟူသည် တရားတို့ကို ရှုကုန်၏။ လောင်စေကုန်၏ဟူသည် ကိလေသာတို့ကို လောင်စေကုန်၏။ ရှုတတ်သော တရားတို့ကို လည်းကောင်း၊ လောင်စေအပ်သော ကိလေသာတို့ကို လည်းကောင်း သိတတ်သောကြောင့် ဈာနဈာယီမည်၏။ (၁၆)

၄၂။ ဘာဝနာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ အသက်မွေးခြင်းဟူသည် ကာမစ္ဆန္ဒကို ပယ်သည်ရှိသော် (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ (ကာမမှ) ထွက်မြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်ကို ဆောက်တည်သောကြောင့် ဆောက်တည်မှု 'အဓိဋ္ဌာန်'နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုသူသည် ဤသို့ ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အညီအညွတ် အသက်မွေး၏။ မညီမညွတ် အသက် မမွေး။ မှန်သောအားဖြင့် အသက်မွေး၏။ မှားသောအားဖြင့် အသက်မမွေး။ စင်ကြယ်စွာ အသက်မွေး၏။ ညစ်နွမ်းစွာ အသက်မမွေး။ ဤသို့သော အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံ၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မင်းပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊ သူကြွယ်ပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ ချဉ်းကပ်မိသော ပရိသတ်သို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ရွှင်ရွှင်လန်းလန်း ချဉ်းကပ်ရ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ထိုသူသည် ဘာဝနာ၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်တည်း။

ဗျာပါဒကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် အဗျာပါဒကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် အာလောကသညာကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ ဥဒ္ဓစ္စကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် ဓမ္မဝဝတ္ထာန်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ အဝိဇ္ဇာကို ပယ်စွန့် သည်ရှိသော် သိမှု 'ဝိဇ္ဇာ'ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ မပျော်မွေ့မှုကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ နီဝရဏတို့ကို ပယ်စွန့် သည်ရှိသော် ပဌမဈာန်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ပ။ အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်သည်ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ အရဟတ္တမဂ်၏ အစွမ်း ဖြင့် စိတ်ကို ဆောက်တည်သောကြောင့် အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံ၏။

ထိုသူသည် ဤသို့ ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အညီအညွတ် အသက်မွေး၏။ မညီမညွတ် အသက်မမွေး။ မှန်သောအားဖြင့် အသက်မွေး၏။ မမှန်သောအားဖြင့် အသက်မမွေး။ စင်ကြယ်စွာ အသက်မွေး၏။ ညစ်နွမ်းစွာ အသက်မမွေး။ ဤသို့သော အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံ၏။

ထိုသူသည် ဤသို့သော ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မင်းပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊ ပုဏ္ဏားပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊

သူကြွယ်ပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းပရိသတ်သို့ ဖြစ်စေ ချဉ်းကပ်မိသော ပရိသတ်သို့ ရဲရဲရင့်ရင့် ရွှင်ရွှင်လန်းလန်း ချဉ်းကပ်ရ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း။ ထိုသူသည် ဘာဝနာနှင့် ပြည့်စုံ၊ အဓိဋ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံ၊ အသက်မွေးမှုနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်တည်း။ (၃၊ ၁၉)

မာတိကာကထာ ပြီး၏။

သုံးခုမြောက်ပညာဝဂ် ပြီး၏။

ထို၌ အကျဉ်းချုပ် ဥဒ္ဒါန်းကား

ပညာကထာ၊ ဣဒ္ဓိကထာ၊ အဘိသမယကထာ၊ ဝိဝေကကထာ၊ ငါးခုမြောက် စရိယကထာ၊ ပါဋိဟာရိယကထာ၊ သမသီသကထာ၊ သတိပဋ္ဌာနကထာ၊ ဝိပဿနာ ကထာ၊ သုံးခုမြောက်ပညာဝဂ်လာ မာတိကာကထာနှင့် တကွ ဆယ်ပါးတို့တည်း။

ဤပဋိသမ္ဘိဒါကျမ်း၌ အမည်အားဖြင့် မဟာဝဂ်၊ ယုဂနဒ္ဓဝဂ်၊ ပညာဝဂ်ဟု ဝဂ် သုံးပါးတို့ ရှိကုန်၏။

အပိုင်းအခြားမရှိ များစွာသော နည်းရှိသော မဂ်တို့၌ ဤကျမ်းသည် နက်နဲ၏။ သမုဒ္ဒရာလျှင် ဥပမာရှိ၏။ ကြယ်တာရာတို့ဖြင့် ပြွမ်းသော ကောင်းကင်နှင့်လည်း တူ၏။ ဇာတဿရအိုင်ကြီးနှင့်လည်း တူ၏။ ပို့ချသူ 'ကထိက' တို့၏ ဉာဏ်ပြန့် ပြောခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ အားထုတ်သူ 'ယောဂီ'တို့၏ ဉာဏ်ကို ထွန်းပြောင်စေတတ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်

မြန်မာပြန် ပြီးပြီ။